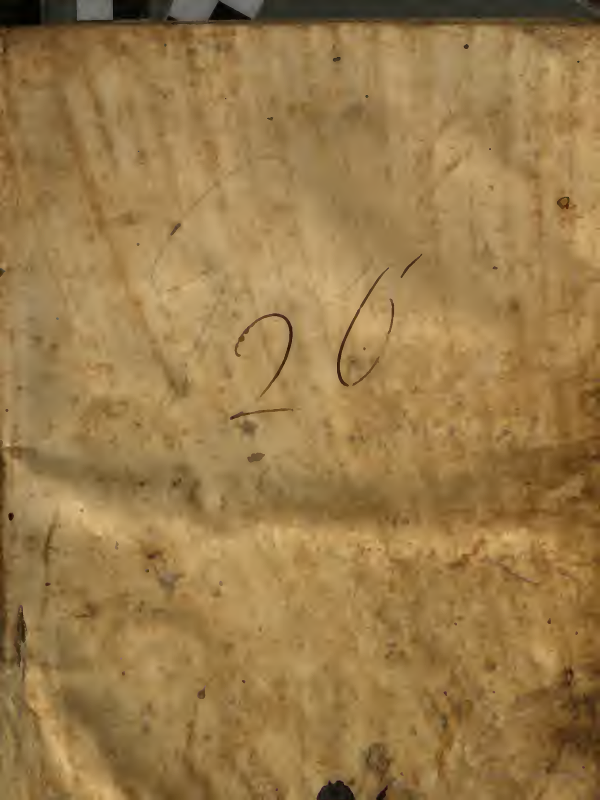
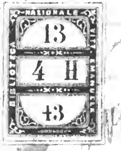

26

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 H
43

Ad usum F. Fratris Joannis Mariae Romani Capuccini

Ex dono

Adm. R. P. P. Michaelis Angeli a Genua Prov.lis Prov.ae Rom.ae

Nunc vero pro Monasterio Immaculatae Conceptionis Capuccinorum Romae

La lezione di questo libro fu proibita a nostri Frati dal Capitolo Gen.le nostro dell'anno 1643., con ordine à PP. Provinciali di raccogliere tutte le copie e tenerle sotto chiave.

Lo stesso si era fatto, nel medesimo Capitolo, con formale precetto di S. ubbidienza, rapporto al libro del P. Cipriano d'Anversa sopra la nostra Regola.

DE ELECTIONE ET POTESTATE PRÆLATORVM, ET ALIORVM OFFICIALIVM REGVLARIVM, TRACTATVS

In quo omnia sunt vel ex Theologica doctrina, vel ex vno, seu altero iure desumpta, & testimonijs Theologorum, Summist. seu vnius, vel alterius iuris interpretum, presertim verò SACRÆ ROTÆ ROMANÆ confirmata, & quotidianę praxi accommodata.

AVCTORE

FRATRE SIGISMVNDO A BONONIA

Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum.

Alias IACOBO FEDERICO Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij professore.

REVERENDISSIMO PATRI HIERONYMO A CASTRO FERRECTORVM

Concionatori Capuccino, Visitatori, Reformatoriq; Apostolico omnium vtriusq; sexus Regularium, Comprotectori generali earum Religionum, quæ speciali Protectore Orbantur, &c. Dicatus.

Cum Indice dubiorum, & altero rerum, & verborum copiosissimo.

MEDIOLANI,

Apud hær. Pacifici Pontij, & Io; Baptistam Piccaleam Impress. Archiep.

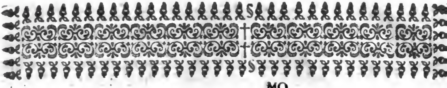
Imprimatur.

Fr. Hieronymus de Bonon. Magist. & Vic. Inquisit.

Io: Paulus Mazuchellus pro Eminentiss. D. Cardinali Archiep. Mediol.

Visa pro Excellentiss. Senatu.

REVERENDISS.MO PATRI

HIERONYMO A CASTRO FERRECTORVM

Concionatori Capuccino Visitatori, Reformatoriq; Apostolico omnium vtriusq; sexus Regularium, Comprotectori generali earum Religionum, quæ speciali Protectore orbantur, &c.

Fr. Sigismundus Federicus à Bononia eiusdem Ordinis Professus vtramq; salutem.

ICERONIS est dictum, Reuerendissime Pater, *In suadendo nihil est optabilius quàm dignitas.* Vnde audacis esset animi, hunc qualemcumq; laborem ab auctore ignoto & humili publicis Religiosorum literis, monumentisq; consignari, nisi eidem operi splendorem ex clarissimo, Religiosissimoq; Patrono conciliare studerem. Te igitur, Reuerendissime Pater, ex omnibus eligo vnũ, qui nõ solùm huius nostri celeberrimi Or-

dinis eminentiores Prælationes, altioraq; Officia tot annis summa cum laude sustinuisti, atq; adeò honestasti; verum etiam nunc super omnes regularis instituti cultores in amplissimo dignitatis, auctoritatisq; gradu ita es locatus, vt quid sublimius dici, excogitariuè non posse videatur, cum iuxta propheticum Oraculum SVPER OMNEM GLORIAM PROTECTIO nempè tua, qua cum grauissimorum collegarum tuorum senatu tot Religiones foues, & omnes ad melioris vitæ frugem, seueriorisq; disciplinæ rationem instruis, vtpotè qui morum integritate, ac prudentiæ nitore ita prætefers illustre quoddam sanctitatis, ac regiminis specimen, vt ad illud tanquam ad domesticum, & viuum exemplar (pace modestiæ tuæ dixerim) se totus Religiosorum cætus componat. Quocirca tractatum hunc fortissimis his tibi debitum argumentis non dico, sed soluo; non dono, sed reddo. Tuus enim est, quia tua maxima dignitate informatur, tua insigni auctoritate roboratur, tuaq; singulari virtute mirum in modum ornatur, ac condecoratur. Cæterum D.O.M. deprecor, vt Te virum amplissimum vniuersæ Religiosorum Reipublicæ, Ecclesiæq; suæ seruet incolumem, ac nouis quotidie cælestium donorum augeat incrementis. Vale.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII PONTIFICII.

S. D. N. Vrbani Papæ VIII. diplomate sancitum est, ne quis sine speciali licentia Fratris Sigismundi Federici à Bononia Capuccini, vel aliorum ab eo causam habentium tractatum de electione &c. aliàs sub nomine Iacobi Federici quo ipse Frater Sigismundus nuncupabatur antequam habitum Capuccinorum suscepisset, impressum, & nunc sub eiusdem Fratris Sigismundi nomine euulgatum, per decennium ab editione dicti tractatus imprimat sub vllo ex prædictis, aut quocunque alio nominibus, vel alibi impressum venale habeat sub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amissionis librorum, ac typorum omnium eo ipso absq; vlla declaratione incurrendis pœnis, vt latius patet in litteris supradictis S. D. N. Vrbani Papæ VIII. datis Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 6. Aprilis 1626.

Signat. V. Theatin.

FACVLTAS REVERENDISS. P. GENERALIS.

Nos Frater Io. Maria à Noto Minister Generalis (licet immeritus) totius ordinis Fratrū Minorum Sancti Francisci Capuccinorum opus, cuius inscriptio est Tractatus de Electione, & potestate Prælat. &c. à P. F. Sigismundo Bononiensi eiusdem nostri Ordinis sacerdote ac Sacræ Theologiæ, Iuris; Pontificij Professore, elaboratum, & à quibusdam nostris Theologis recognitum, & approbatum vt Typis mandari valeat (quantum in nobis est) facultatem elargimur. Datum Castellanetæ die 31. Martij 1626.

Fr. Io. Maria Gener. Minist.

Locus ☉ sigilli.

APPROBATIONES.

EGo infrascriptus ex commissione Adm. R. P. Io. Mariæ à Noto Generalis Ministri Ordinis nostri, qua maiori potui diligentia legi, & consideraui præsentem tractatum de electione &c. compositum ab Adm. Venerand. P. F. Sigismundo à Bononia Sacerdote nostro, ac Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Professore, cumq; repererim nihil ipsum continere, quod fidei Catholicæ, bonisuè moribus aduersetur, quinimmo optimis doctrinis refertum esse, quas euulgatas non mediocrem vtilitatem allaturas existimo. Idcircò eumdem tractatum prælo mandandum iudico, ne tanta vtilitas, quibus maximè conuenit, denegetur. In cuius rei fidem attestationem hanc propria manu subscripsi, & Sygillo Officij mei muniri feci. Datum Mediolani 12. Kalen. Martij 1626.

F. Cherubinus à Mediolano Minister Prouincialis Fratrum Minorum Capuccinorum prouincia Mediolanensis.

Locus ☉ sigilli.

EGo infrascriptus iubente Adm. R. P. Io: Maria à Noto Ministro Generali Ordinis nostri attente legi tractatum de electione, & potestate Prælatorum ab Adm. V. P. F. Sigismundo à Bononia Sacerdote nostro, ac Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Professore mira eruditione, ac diligentia compositum, & nihil in eo reperi, quod vel Orthodoxæ fidei dogmatibus, vel bonorum morum honestati aduersetur. Immo illum iudico dignissimum, qui typis cudatur. Et in fidem propria manu scripturam præsentem firmaui. Datum Mediolani die 17. Februarij 1626.

F. Barnabas à Mediolano Concionator Capuccinus, necnon Sacræ Theologiæ Professor.

Tractatum hunc de electione &c. à R. P. Sigismundo Sacræ Theologiæ, & Iuris Pontificij Professore in Ordine nostro compositum magna attentione, oblectatione; immò admiratione legi: non solum enim SS. PP. Sacrorum Conciliorum, & Canonum Decretis omnino consonum; sed etiam maximo ordine, eximia facilitate, ingenti copia doctrinæ refertum, & quod dignissimum, & ferè apud nostrates singulare est, vrbis, ac orbis Rotæ decisiones abundanter præferentem inueni. Ad communem ergo vtilitatem, nè dicam necessitatem, vt quam primum prodeat in lucem dignissimum iudico.

Datum Bononiæ die 23. Nouembris 1625.

Ego Frater Paulus à Cesena Capuccinus in conuentu nostro Bononiensi Theologiæ Lector, licet immeritus &c.

ALIÆ

ALIÆ APPROBATIONES.

EGo infrascriptus attestor me vidisse, & reuidisse hoc præsens opus de electione Prælatorum Regularium, & nihil in eo deprehendisse, quod aut Christianæ fidei dogmatibus, aut bonis moribus aduersetur. Quinimmò admodum doctè, diligenter, exactè, ac appositè, in hac materia conscriptum esse, vt proindè valdè dignum censuerim, vt ad communem Religiosorum Ordinum commodum quàmprimum typis mandetur &c.

D. Homobonus de Bonis Clericus Regularis S. Pauli & in Metropolitana Ecclesia Bonon. Pænitentiarius, *& librorum censor pro Illustriss. ac Reuerendiss. Card. Archiepisc.*

Locus O sigilli.

OMnibus visuris, ac lecturis præsentes literas Ego subscriptus fidem facio atq; attestor opus hoc me diligentius atq; accuratius perlegisse, illudq; deprendisse in huiusmodi scribendi genere, vt verum fatear, omni exceptione maius, vt propterea, & posse & debere typis dari omnino existimem: & posse quidem, quia nihil in eo contineri animaduerti, quod fidei catholicæ, morum integritati, ac dictis tum SS. PP. tum Sum. Pontificum repugnet: Debere verò quia cum illud vertere in commune bonum; maxime verò Ecclesiasticorum videtim, neq; illud esse vllo modo communitati denegandum, quin potius prælo dandum omni dubitatione exclusa adiudicarim. In quorum fidem &c. Sic dixerim ex animis, & manu propria.

Ego Frater Hieronymus Onuphrius Romanus Generalis Congregationis Fesulanæ S. Hieronymi, Theologus Collegiatus Bononiæ atq; ibidem Lector publicus, ac Sanctissimæ Inquisitionis Consultor & pro Reuerendiss. P. Inquisitore deputatus Reuisor.

Locus O sigilli.

REquisitus vt viderem tractatum hunc de electione &c. vt quid sentirem apertè, & pro veritate dicerem, mandatis libenter satisfeci, licèt raptim secundum temporis breuitatem, negotiorumq; meorum maiorum necessitatem. Et tàm pro veritate, quàm ex conscientia mea iuxta ingenij mei imbecillitatem nedum ipsumet tractatum, sed omnia in eo miro ordine congesta optimisq; rationibus, & fundamentis iuridicis, iurisq; consonis digesta, vt plurimum authoritate maximè Sacræ Rotæ Romanæ canonizata laudo, affirmo, & approbo, quinimmo vtilem, præcipuè claustratis personis nimis, atq; nimis teneo, & luci dignum pro vtilitate publica demandatum fore & esse censeo, & existimo, prout de simplici subscriptione mea petitus me subscribo.

Fuluius Ferrarinus V. I. D. de Brix. ac Gubet. Gen. totius Prouinciæ Friniani.

Locus O sigilli.

TRactatum hunc de electione & electi potestate &c. magno studio elaboratum diligenter ac summa animi cum attentione perlegi Ego Mercurialis Merlinus I. V. D. Foroliuiensis, & requisitus pro veritate vt dicam quid de eo sentiam per præsentes literas meo typo signatas publicè attestor opus esse dignum, & mirabile, siquidem Author materiam difficilem, reconditam, & à paucis Doctoribus benè explicatam miro ordine ac stylo præcelebri in vnum congessit, & ita ingeniosè Theologorum, Canonistarum, & Iureconsultorum varias sententias recenset, vt quid in vtroq; foro in materia resoluendum sit, vnusquisq; intueri facilimè possit, & ob id censeo opus esse desiderabile, & ipsis sacrarum literarum peritis, & iuris, & canonum professoribus, nam resolutiones quæ in vnaquaq; quæstione afferuntur modernioribus DD sententijs fulciuntur, emicat etiam ferè semper Sacræ Rotæ Romanæ authoritas, quę quanta sit, Author ipse in præfatione fæliciter exponit. Id solùm superest vt in vtilitatem atq; studiosorum commodum quàm citò opus euulgetur, ac imprimatur. Et ita pro veritate dico. Datum Foroliuij die 8. Iulij 1625.

Idem Mercurialis Merlinus I. V. D.

Locus O sigilli.

INDEX CAPITVLORVM, ET DVBIORVM, PRIMÆ PARTIS.

Huius operis, quæ versatur circa electionem, & potestatem Prælatorum, aliorumq; Officialium Regularium in genere.

Numerus marginalis indicat dubium.

CAPVT PRIMVM.

De definitione, & formæ electionis canonicæ.

CAPVT SECVNDVM.

De conuocatione Capituli.

CAPVT TERTIVM.

De electione, & potestate scrutatorum, & Compromissariorum.

tinium, & à Compromiſſarijs in electionē per compromiſſum limitatum?

22 *An valeat compromiſſum factum à Superiore, ſeu ab aliquo alio nomine, ſeu vice omnium alijs tacentibus, & non contradicentibus? Et an idem iuris ſit de ſcrutatoribus?*

23 *Quomodo procedent ad electionem tres, vel duo, vel vnus, ſi ipſi tantummodo ſint in capitulo, vel in eos recidat ius eligendi?*

24 *An teneat electio facta per compromiſſarios non ſeruato voto electi, qui & ipſe eſt de capitulo?*

CAPVT QVARTVM.

De ſuffragijs, & ſuffragantium poteſtate.

25 *QVomodo procedere debeant electores ad ſuffragia ferenda?*

26 *An poſſint ſuffragia dari per ſortes, vel per fabas, ſiuè per lupinos, vel per ſchedulas, ſeu viua voce?*

27 *Quæ ſit forma ſuffragij?*

28 *Quid ſi aliquis in ſcrutinio vota deferat inutiliter?*

29 *An ſuffragium datum poſſit reuocari, & mutari?*

CAPVT QVINTVM.

De idoneitate, ſeu meritis eligendorum.

30 *QVis ſit dignior ad hoc vt ſit alijs præferendus in electionibus?*

31 *An eligentes dignum digniore omiſſo mortali labe ſe commaculent?*

32 *An electio habita de digno, omiſſo notabiliter digniore teneat in foro fori. Et an ſic electus poſſit iuſtè conſentire electioni huiuſmodi?*

33 *An electio alicuius Prælaturæ vel Officij à Collegio fienda debeat celebrari de digno eiuſdem collegij digniore omiſſo alterius v. g. prouinciæ vel monaſterij?*

34 *An vnquam poſſit vel teneatur elector ſuffragari digno, digniore omiſſo?*

35 *An elector poſſit negare ſuffragium ei, qui licèt exiſtimetur digniſſimus; ipſe tamen per ſolam confeſſionem ſacramentalem ſcit eſſe indignum?*

CAPVT SEXTVM.

De publicatione ſcrutinij, & electionis, Electiq; poteſtate.

36 *AN vota cunctorum in ſcriptis redacta ſint publicanda: eorumque collatio facienda?*

37 *An neceſſariò ſit publicanda electio ſtatim poſt publicatum ſcrutinium?*

38 *Quomodo, & a quo ſit publicanda electio?*

39 *Quando, & quomodo poſſit & ſub qua culpa teneatur electus conſentire electionī de ſe factæ?*

40 *An culpa vacet ille qui prælationi ſe ſubijcit quam ex multis circumſtantijs probabiliter conijcit futuram eſſe ſibi occaſionem peccandi?*

41 *An Decretum electionis ſit de eius ſubſtantia: & an plenam fidem faciat?*

42 *An electus poſſit adminiſtrare ante confirmationem.*

CAPVT SEPTIMVM.

De confirmatione, & confirmati poteſtate.

43 *AN electionis confirmatio ſit neceſſaria?*

44 *Ad quem pertineat confirmatio electionis? Quæ eius forma? Quod munus confirmatoris? Et an caſſata confirmatione caſſetur quoq; electio aliàs canonica?*

45 *An ſi vota in plures ſe diuiſerint partes, ita vt nemo à maiori parte Capituli electus ſit, poſſit Superior ad quem pertinet, eligere aliquem eorū in quem ſuffragia diriguntur, & confirmare?*

46 *An: à quibus: quomodo: & intra quod tempus poſſit opponi contra electiones Regularium Prælatorum?*

47 *An Prælati Regulares poſſint amoueri à ſuis Prælaturis, & dignitatibus ad libitum ſuorum Superiorum ſine cauſa?*

48 *An Prælati Regulares teneantur profeſſionem fidei emittere?*

49 *An Prælati Regulares exempti iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes poſſint in ſibi ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos?*

INDEX

PARTIS SECVNDÆ.

Quæ continet canonica impedimenta, & eorumdem absolutionem, seu dispensationem, quæ per Prælatos Regulares impertiri potest.

CAPVT PRIMVM.

De his, quę impediunt libertatem electionis.

§. De subornatione.

§. De simonia.

CAPVT SECVNDVM.

De indignitate Eligendorum.

CAPVT TERTIVM.

De censuris.

CAPVT QVARTVM.

De irregularitatibus.

§. De illegitimitate.

✠✠ eius

tinium, & à Compromissarijs in electione per compromissum limitatum?

22 *An valeat compromissum factum à Superiore, seu ab aliquo alio nomine, seu vice omnium alijs tacentibus, & non contradicentibus? Et an idem iuris sit de scrutatoribus?*

23 *Quomodo procedent ad electionem tres, vel duo, vel vnus, si ipsi tantummodo sint in capitulo, vel in eos recidat ius eligendi?*

24 *An teneat electio facta per compromissarios non scrutato voto electi, qui & ipse est de capitulo?*

CAPVT QVARTVM.

De suffragijs, & suffragantium potestate.

25 *QVomodo procedere debeant electores ad suffragia ferenda?*

26 *An possint suffragia dari per sortes, vel per fabas, siuè per lupinos, vel per schedulas, seu viua voce?*

27 *Quæ sit forma suffragij?*

28 *Quid si aliquis in scrutinio vota deferat inutiliter?*

29 *An suffragium datum possit reuocari, & mutari?*

CAPVT QVINTVM.

De idoneitate, seu meritis eligendorum.

30 *QVis sit dignior ad hoc vt sit alijs præferendus in electionibus?*

31 *An eligentes dignum digniore omisso mortali labe se commaculent?*

32 *An electio habita de digno, omisso notabiliter digniore teneat in foro fori. Et an sic electus possit iustè consentire electioni huiusmodi?*

33 *An electio alicuius Prælaturæ vel Officij à Collegio fienda debeat celebrari de digno eiusdem collegij digniore omisso alterius v. g. prouinciæ vel monasterij?*

34 *An vnquam possit vel teneatur elector suffragari digno, digniore omisso?*

35 *An elector possit negare suffragium ei, qui licèt existimetur dignissimus; ipse tamen per solam confessionem sacramentalem scit esse indignum?*

CAPVT SEXTVM.

De publicatione scrutinij, & electionis, Electiq; potestate.

36 *AN vota cunctorum in scriptis redacta sint publicanda: eorumque collatio facienda?*

37 *An necessariò sit publicanda electio statim post publicatum scrutinium?*

38 *Quomodo, & à quo sit publicanda electio?*

39 *Quando, & quomodo possit & sub qua culpa teneatur electus consentire electioni de se factæ?*

40 *An culpa vacet ille qui prælationi se subijcit quam ex multis circumstantijs probabiliter conijcit futuram esse sibi occasionem peccandi?*

41 *An Decretum electionis sit de eius substantia: & an plenam fidem faciat?*

42 *An electus possit administrare ante confirmationem.*

CAPVT SEPTIMVM.

De confirmatione, & confirmati potestate.

43 *AN electionis confirmatio sit necessaria?*

44 *Ad quem pertineat confirmatio electionis? Quæ eius forma? Quod munus confirmatoris? Et an cassata confirmatione cassetur quoq; electio aliàs canonica?*

45 *An si vota in plures se diuiserint partes, ita vt nemo à maiori parte Capituli electus sit, possit Superior ad quem pertinet, eligere aliquem eorū in quem suffragia diriguntur, & confirmare?*

46 *An, à quibus: quomodo: & intra quod tempus possit opponi contra electiones Regularium Prælatorum?*

47 *An Prælati Regulares possint amoueri à suis Prælaturis, & dignitatibus ad libitum suorum Superiorum sine causa?*

48 *An Prælati Regulares teneantur professionem fidei emittere?*

49 *An Prælati Regulares exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes possint in sibi subditos quidquid potest Episcopus in suos?*

INDEX

PARTIS SECVNDÆ.

Quæ continet canonica impedimenta, & eorumdem absolutionem, seu dispensationem, quæ per Prælatos Regulares impertiri potest.

CAPVT PRIMVM.

De his, quę impediunt libertatem electionis.

§. De subornatione.

§. De simonia.

CAPVT SECVNDVM.

De indignitate Eligendorum.

CAPVT TERTIVM.

De censuris.

CAPVT QVARTVM.

De irregularitatibus.

§. De illegitimitate.

tius Pater est vel fuit insignitus, eisdemq; vel dissimilibus;

73 *An Prælati Regulares valeant virtute suorum priuilegiorum dispensare cum illegitimis sibi subditis ad quascumq; dignitates, & Officia Ordinis?*

74 *An Prælati conuentuales, qui aliter quàm per electionem instituuntur, eorumq; Vicarij possint dispensare cū illegitimis sibi subditis virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus conuentualibus, eorumq; Vicarijs Ordinis Prædicatorum?*

75 *An Prælati Regulares valeant sine causa dispensare illegitimos sibi subditos?*

76 *An in impetranda, seu petenda dispensatione, vt tuta sit, sufficiat vnicam qualitatem illegitimatus exprimere, & aliàs specificas supprimere?*

77 *Quid operetur dispensatio illegitimis Regularibus impertita;*

78 *Quæ forma seruanda sit à Prælatis regularibus in dispensationibus illegitimorum?*

§. De his qui sunt ex genere maculato circa fidem?

79 *AN descendētes ex hæreticis, eorumq; credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus inhabiles sint ad beneficia dignitates & Officia?*

80 *An descendentes ex hæreticis, eorumque fautoribus, credentibus &c. infames sint?*

81 *An Neophyti sint inhabiles ad dignitates, & officia obtinenda?*

82 *An Religiosi ortum ducentes ex genere maculato circa fidem arceantur ab Officijs, & dignitatibus suæ Religionis speciali prohibitione?*

§. De infamibus.

83 *AN infames eligi vel eligere valeant?*

84 *An apud Prælatos Regulares resideat potestas dispensandi super infamiam?*

§. De Corpore vitiatis.

85 *AN corpore vitiati possint eligi ad dignitates, & officia?*

86 *An Religiosi amentes, Ebrij, vel Demoniaci, siuè alia infirmitate detenti, possint eligi, vel eligere: Et an eorum Prælati possint super hoc dispensare?*

CAPVT QVINTVM.

De inhabilitate ad electionem.

87 *AN Laici, vel Clerici sæculares, siuè Religiosi non professi arceantur ab electionibus Regularium?*

88 *An Clerici nondum subdiaconi, & laici Regulares gaudeant voce actiua in electionibus eorum Ordinum in quibus sunt professi?*

89 *An priuatio vocis ipso facto irrogata incurratur ante latam Iudicis sententiam declaratoriam?*

90 *Quid veniat sub pœna priuationis electionis: Et an pendente appellatione à priuatione possit interim Reus eligi vel elegere?*

91 *An superior possit excludere passiuè aliquē secretò inquisita inaudita q; parte ab aliqua dignitate vel Officio, de quo tunc in actu est celebranda electio?*

92 *An ab electione abstinendum sit ei, qui ipso facto pœnam priuationis incurrit;*

93 *An inhabilitas ad electionem tollatur per dispensationem: an verò per absolutionem?*

94 *An apud Prælatos Regulares iurisdictionem quasi episcopalem habentes resideat potestas habilitandi sibi subditos in foro fori?*

95 *An Prælati Regulares valeant in foro conscientia restituere vocem sibi subditis ex priuatis?*

96 *An semel reprobatus ab electione sit ineligibilis?*

IN-

INDEX
PARTIS TERTIÆ

Quæ agit de electione & potestate cuiuscunq; Prælati, Officialisq; Regularis in specie.

CAPVT PRIMVM.

De electione & potestate Generalis ministri, & Procuratoris Ordinis.

CAPVT SECVNDVM.

De electione & potestate Prouincialium ministrorum, & Custodum.

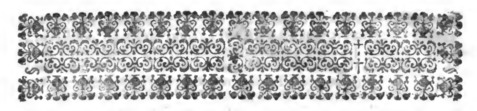
CAPVT TERTIVM.

De electione & potestate Deffinitorum & Discretorum.

CAPVT QVARTVM.

De electione, & potestate Prælatorũ conuentualium.

PRÆ-

PRÆFATIO

SVMMARIVM.

1 *Non decet sine præfatione rem exponere.*
2 *Quare dicatur in titulo* de electione, & potestate.
3 *Nomen ELECTIO vtramq; importat actiuam, scilicet, & passiuam.*
4 *Nomina verbalia duplicem significationem habent.*
5 *Diuisio Operis.*
Ab vniuersalibus ad singularia precedere oportet.
6 *Quare Auctor inscripserit suum nomen Religiosum, & Sæculare.*
7 *Quare mendosi inueniantur Doctores inter auctoritates referendas.*
8 *Quanta sit ROTAE ROMANAE auctoritas.*
9 *Quare quandoq; Rota rotet.*
10 *Author subijcit omnia sua correctioni, præsertim S. R. E.*

1
VONIAM Caio docente *in l. 1. ff de orig. iur.* nefas videtur esse nulla præfatione facta rem exponere, cum præfationes libentiùs ad lectionem expositæ materiæ nos perducant: Idcircò propositæ breuitatis iura violare non conuincar, si tituli explanationem vix attingam, vt indè intentio Auctoris, & dispositio operis benigno lectori innotescat, nè partes meæ in vllo substantiali desiderentur.

2 Titulus igitur est *De elect. & potestate Prælatorum aliorumq; Officialium* Regu-

Regularium qui respondet titulo in iure apposito *De electione, & electi potestate*. Vnde sicut Auctor Decretalium vtramq; materiam electionem, scilicet, & electi potestatem copulauit, ea ratione motus teste Panormit. *in rub. de elect. num.* 1. quia videlicet in tractatu de electione iure meritò de potestate electi dubitari potest: Ita ego quoq; pari ratione eumdem sum sequutus.

3 Dixi *de electione* simpliciter signanterq; subticui *actiua, & passiua*, quia sub appellatione electionis, nisi aliud exprimatur actiua passiuaq; comprehenditur vnde dicere *De electione*. Idem est ac si inscriberetur. *De his quibus suffragium dare, vel recipere concessum est*. *Panorm. in cap. cum dilectus nu.* 15. *de consuet. Gemin. cons.* 59. *num.* 4. *in fine vers. sed appellatione elect. Dec. in rubr. de elect. num.* 4. *in fine & Tusch. lit. E. concl.* 59. *num.* 2. Huiusce autem rei ratio eam esse scribit idem *Panorm. in rubr. de elect. num.* 2. quia

4 nomina verbalia duplici significatione gaudent *Ancbar. Imol. & Gemin. in c.* 1. *de vita & honestate cler. in* 6. *Bart. & alij cumulati per Additionatorem ad Panor. vbi supra lit. C.*

5 Dixi *Pralatorum aliorumq; Officialium Regularium*. Quod accipiendum est in genere, & in specie. Hæc enim breuis theoris, & compendiaria praxis est à me in tres distributa sectiones quarum prima circa electionem, & potestatem Prælatorum aliorumq; Officialium Regularium in genere versatur; Secunda continet canonica impedimenta, & eorumdem absolutionem, seu dispensationem, quæ per Prælatos Regulares impertiri potest. Et tertia deniq; de electione & potestate cuiuscumq; Prælati, Officialisq; Regularis in specie agit. Qui quidem Ordo procedendi ab vniuersalibus ad singularia, & præmittendi generalium scientiam specialibus, nedum traditur à Philosoph. seruandus 1. *phys. tex.* 4. Sed Doctorum præceptum est *in rubr. ff si cer. pet.* teste Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. nu.* 325. *ad finem.*

6 Cæterum tria Lectorem moneo. Primum est me in hoc tractatu meum Religiosum sæcularemq; nomen inscripsisse, nè ille vti diuersus, dissimilisuè putetur ab eo qui superiori anno editus sub solo sæculari nomine circumfertur; cum re vera mei vnius, ejusdemq; Auctoris ita sit idem opus; vt in eo etiam quæ de propria Religione, tanquam de aliena finxeram, immutata permaneant. Imò ita sit vna, & eadem impressio vt etiam errores qui nec pauci nec leues in ea irrepserunt inexpurgati legantur. Hanc autem inscripti nominis variationem ex eo processisse, accipe humanissime Lector, quòd cum mei iuris esse desierim, proprioq; iudicio nuncium remiserim, non tàm inscitiæ nota, quam nec obedientis animi crimen mihi iure merito pertimescendum fuisset, si illorum qui mihi præsunt consilio, & hortatione nunc impulsus meo Religioso nomini hoc leuidense munusculum non restituissem, quod eorumdem permissu sæculari nomini itidem meo rationabilibus quidem de causis aliàs donaram.

7 Secundum quod Lectorem moneo, est mihi perdificilimum, atque adeò quasi impossibile fore, nè inueniatur quid mendosum inter auctores referendos

rendos

tendos ficuti mihi, experientia teste, comprobatum est in euoluendis alijs operibus quorumuis Doctorum etiam se in hac parte fidelissimos iactantium. Absit tamen, vt id vnquam defectui lectionis adscribatur, sed vel editionibus varijs, ipsarumuè editionum mendis est tribuendum, vel typographiæ, vel calami lapsui, vel (quod humanum est) errori ipsius Doctoris in auctoribus percipiendis à quo communi errore me præ cæteris minimè immunem esse non diffiteor. Illud autem omnibus notum sit, me nullum ferè Doctorem allegare, quem ego ipse oculis non viderim, quòd si librum aliquem præ manibus non habui, nomino illum qui eundem referat.

§ Tertium deniq; quod Lectorem moneo, est illud mihi perpetuo propositum esse in tanta sententiarum varietate non longè à veritate aberrare, quod vt facilius assequerer, pro viribus curaui, vt mea dicta inniterentur opinionibns, & auctoritatibus recentiorum Theologorum, & antesignanorum vtriusque iuris peritorum, præsertim verò SACRÆ ROTÆ ROMANÆ quia eius auctoritas cæteris omnibus Doctoribus præfertur, *Sarnen. in prooem. ad regul. cancell. quæst. 2. vers. quartò Surd. cons. 403. num. 83. & seqq. lib. 3. Marchef in princ. sua praxis signat. vbi de Rota Romana Auditorio eiusq; decisionibus*. Et ex se sola communem magisque communem opinionem constituit, atque adeò aliorum Doctorum communem, & communiorem sententiam excellit *Cevalos tract. com opin. cont. commun. in præfat. numer. 26. Gratian. discept. forens. cap. 104. num. 56. & latè Viuius decis. 401. num. 53.* Vbi dicit iudices à Rotæ decisionibus recedentes esse mentis lumine obcæcatos & plenè tradidit. *Gomes in prooemio ad regul. cancell. p. 2. pag. mihi 59. Cassad. decis. 13. Sebast. vant. de nul. ex defect. iurisdict. numer. 22. Cevalos vbi sup. numer. 25. Honded. cons. 22. numer. 30. lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 71. Surd. vbi sup. referens Imol. & Barbat. in cap. si olim 1. de lit. contest. Et Quint. Mandos in tract. commiss. formul. 1. in verbo causarum auditoribus*. asserit neminem reperiri tantæ scientiæ qui tantorum Patrum, iudicium, & vestigia sequi dedignetur, quòd vel ex eo maxime illustratur, quia in isto supremo Rotæ Auditorio viri non vulgari scientia singularibusque virtutibus conspici à Summis Pontificibus scelecti admittuntur, & admissi disertissimo modo vtuntur in audiendis, examinandis, & decidendis causis, ita vt præcipuus ille in vniuerso Orbe sit locus, in quo tùm benè ac ritè, tum celeriter, ac rectè cognoscantur causæ, ac terminentur *Gomes in prooem. ad reg. canc. quæst. 2. fol. mihi 59. vers. quæ ratio cessat in auditoribus*. Vnde non immeritò dici potest tantam esse Auditorum Rotæ opinionem, quanta Pitagoræ apud Pitagoricos fuit; ita vt nemo non satis esse putet asserere: *sic Rota definiuit. Granatius ad Vestrium in praxi lib. 2. cap. 17.* Est enim Canonistarum fons vberrimus. *Felin. in cap. Ecclesiam §. porrò col. 4. vt lit. non contest. Marchef. vbi supra.* Quinimò decisiones Rotæ Romanæ pro lege habentur, nedum in terris Ecclesiæ subiectis, vt per *Martan. in tract. de tribunal. vrbis cap. 5. num. 8.* sed apud omnes ferè alias nationes *Vestr. in praxi lib. 6. cap. 2. num. 2. Thesaur. in præfat.*

fat. decif. fuarum num. 32. *Sigifmund. fcaccia in pract. lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 42 *Vant. de null. ex defect. iurifdict. iudic. delegat. num.* 17. Et vti canones funt obferuandæ decifiones Rotæ Romanæ. *Rip. refponf* 3. *de cauf. poffef. & propriet. Marchef. vbi fupra* faltem quando tranfierunt in ftylum. *Garc in praef. ad tract. de benef. circa med.* & probatur per *c. ficut de re iudic.* vbi Papa allegat ftylum Sapientum.

9 Neque aliquos moueat interdum decifiones femel factas ab eadem Rota reuocari, & vt quandoque dicitur *Rota rotet* quafi fuas refolutiones non firmet, hoc enim benignitati, integritati, ac fapientiæ DD. Auditorum non autem malo vertendum eft; Nam quemadmodum exoptant omnes folam veritatem affequi: ita poft factas refolutiones fecundum ea, quæ propofita fuerunt libenter partes iterum audiunt, & fi quæ perperam propofita, aut intellecta comperiunt, ea ad veritatem reducere fatagunt, neque vt nimium fuarum decifionum amatores obftinato eas animo tueri nituntur. Vnde cum inter fe decifiones ita contrariari inueniantur vt per diftinctionem nullo modo valeant ad concordiam euocari, ftandum eft vltimis Pauinus *præludio ad decif. Rotæ notitiam quod præponitur extrauagantibus.*

10 Quidquid ergo in hoc meo libro veritati confonum inuenies, amplectaris, & fecundum Deum à quo omne datum optimum, necnon Deiparam Virginem, quæ mihi femper adiumento fuit acceptum referas Sacro Senatui Rotæ Romanæ, & itidem alijs celeberrimis Doctoribus, quorum fententijs totum hoc meum qualecumque opus contextum eft. Si quæ autem vitia mea perfpicies, humiliter deprecor, vt per te candide Lector, benigne corrigantur, ac in primis per Summum Pontificem, & Sacrofanctam Matrem Ecclefiam, cuius correctioni, atq; auctoritati omnia mea fubiecta effe profiteor.

PARS

PARS PRIMA

Quæ versatur circa electionem, & potestatem Prælatorum, aliorumq; Officialium Regularium in genere.

CAPVT PRIMVM.

De definitione, & forma electionis canonicæ.

DVBIVM PRIMVM.

Quid sit electio?

SVMMARIVM.

1 *Generalis definitio electionis.*
2 *Multiplex diuisio eiusdem.*
3 *Propria, & specifica definitio:*
An Electio ministrorum Ecclesiæ pertineat ad Summum Pontificem.
4 *An de iure diuino spectet ad clerum, & populum.*
Regimen vniuersalis Ecclesiæ soli Petro fuit commissum.
Multos Episcopos Petrus elegit.
5 *An soli Pij, & prædestinati Pastores esse possint?*
6 *Nec Deus, nec Apostoli semper elegerunt Prædestinatos ad gubernacula.*

1 Electio, prout hoc nomen generaliter sonat variè definitur à Philosophis. Eustratius. n. 1. *moral.* dicit *electionem esse duorum quæ proposita fuerint, hominis iudicium, quo alterum alteri ex incitatione appetituq; anteponit.* Albertus Magnus in Topicis *c. 2. tract. Eligere,* inquit, *est cum duo, vel plura proposita sunt alterum præoptare.* Idipsum tradit quoq; *lib. de princ. mot. & process. tract. 2. c. 2. & ethic. 3. tract. 1. c. 14.* Aristot. verò 3. *Ethic. c. 3.* sic definit *Electio nihil aliud est quàm eorum quæ in nobis sunt consultatiua appetitio:* & idem repetit 6. *ethic. c. 3.*

2 Sed quia electio sic generaliter definita multipliciter diuidi potest; alienum à re non erit hic communiores diuisiones eiusdem quàm breuissimè attingere, vt faciliùs deueniamus ad specificum modum, sub quo nobis in hoc qualicunque opere consideranda est.

Primò igitur electio diuiditur in bonam, & malam Arist. 2. *Ethic.* quia tamen electio nunquam fit præter conceptum iudicatum de bono simpliciter, vel vt nunc, quemadmodum tradit Albert. Magn. 3. *Ethic. tract. 1 c. 5. & lib. de princ. mot. & process. tract. 2. c. 2.* Propterea hic etiam à nobis sub ratione boni consideratur, quia, vt ait Plutarc. *de vitios. verec. Et in minimis eligendum est quod melius est.*

Secundò diuiditur electio secundum vulgatum dictum: dicimus enim aliam esse electionem rerum aut personarum, vel actionum.

Et hæc subdiuiditur: alia namq; est electio rerum aut personarũ, vel actionum secularium, alia spiritualium. Nos autem omissis alijs solummodò verba faciemus de electione personarũ

ad spiritualia, id est ad Ecclesiasticas dignitates, & munera, & non quascumque, sed Regulares solum.

At & rursum hæc subdiuidi potest, nam electio sub hac ratione pertinet ad collationem, nominationem, & propriè dictam electionem, & ratio est, quia electio spectat ad omnem approbationem factam per inquisitionem sedulam, vt bene annotauit Petr. Greg. Tolos. *in tit. de elect. c. 2. num. 2.* Sed in prædictis omnibus, nempè in nominatione, collatione, &c. adhibendus est delectus personarum, vt idoneæ sint muneri, & oneri delato: Ergo & iisdem benè adaptatur nomen electionis.

Nos igitur Deo dante relictis omnibus alijs, nominatione, scilicet, collatione, & postulatione hic tractabimus

3 de propriè dicta electione, quæ sic definitur ab Host. & Ioan. And. quos refert Siluest. *tit. electio 1. §. 1. à Panor. in rubr. de postul. prælat. n. 1. glos. in c. vnic. verb. extra electio de postul. prælat. in 6. & ibid. in rubr.* Boer. *q. 1. n. 1.* Dec. *in rubr. de elect. n. 1.* vbi quoq; Paul. de Eleaz. *num. 1. in repet. Cuch inst. mai. l. 4. t. de elect. n. 4.* Alter. *de cens. t. 1. l. 2. c. 2. in princ.* Bouer. *in sua parenet. cens. p. 2. in lib. 3. c. 3. M. Ant. de Dominis*, & communiter à DD. *Electio est alicuius personæ ad Prælaturam, vel fraternam societatem canonicè facta vocatio.* Addunt Gofred. & Tolos. *vbi supra c. 2. in fin. confirmatione Superioris legitimè approbata*, quod quidem meritò addendum existimo, cum electio necessariò requirat factum alterius, hoc est Superioris confirmantis Rota *decis. 66. num. 6. coram Greg. XV.* maximè loquendo de electione perfectissima. Oldrad. *cons. 146.*

Dixi *canonicè facta vocatio* apertè innuens electionem ministrorum Ecclesiæ pertinere ad Summum Pontificem, vt vel ipse eligat, vel præscribat eligendi modum: vnde cum iam per varios Summos Pontifices fuerit præscriptus in sacris canonibus; idcircò rectè dicitur *canonicè facta vocatio*.

4 Hæc definitio sic explanata est contra Mart. Luther. *In lib. de potest. Papæ & lib. de instituend. minist. ad Boem.* Ioan. Caluin. Matthiam Flacum Illyricum. Ioan. Brent. Martin. Kemnit. & alios huius temporis Sectarios relatos à Bellarm. *tom. 1. controu. 5. lib. 1. de clericis c. 2.* qui volunt electionem iure diuino spectare ad Ecclesiam vniuersam, hoc est ad clerum, & populum, ita prorsus, vt nemo sine consensu, & suffragio populi electus habeatur.

At contra hunc errorem est authoritas I. Conc. Laodicens. *can. 13.* Conc. Nicæn II. *can. 3.* Conc. Mart. Papæ apud Mart. Bracarens. *cap. 1. decretorum* Côc. IV. Constantinopol. *quod est octauum generale c. 28. & c. Messana de elect.* Et item isdem error ratione destruitur: nam illud certum est ex Euangelio Ecclesiam vniuersam nulli vnquam hominum commissam fuisse, nisi Petro. Ioan. *vlt.* Ad illum ergo pertinet prouidere Christianis de ijs, qui curam eorum gerant. Deindè nemo certè negabit Petrum nô latuisse ius diuinum: Sed ipse multos Episcopos teste Damaso *in Pontificali* Innoc. I. *in Epist. ad Decentium*, & Ioan. III. *in epist. ad Germanos* varijs prouincijs destinauit. Ergo non spectat ad populum electio de iure diuino; sed ad Summum Pontificem, vt supra explicatum est. Argumenta hæreticorum pulchrè, & subtiliter refelluntur ab Illustriss. Bellarm. *vbi supra c. 7.* & à doctissimo, nec non Religiosissimo viro P. Zaccharia Bou. *tom. 2. lib. 1. demonst. sexti symboli art. 6.* in terminis de electione Episcoporum, *& in sua parenet. cens. p. 2. in d. lib. 3. c. 3. d. M. Ant. de dominis*, & maximè *in fine*, vbi confutat eius errores in terminis de electione Prælatorum Regularium: Ideò in hisce DD. vide has hæreticorum ineptias, cum præsentis mei instituti non sit iniquorum hominum irregulatos errores destruere; sed Religiosorum virorum regulata instituta veritate canonica consolidare.

5 Secundò memorata specifica definitio est contra Ioan. Vviclef. & Ioan. Hus.

lius.qui teste Thoma VValdensi *lib. 2. doctr. fidei c. 39. & 40.* docebant solius Dei munus esse eligere Pastores Ecclesiæ, quòd soli Pij, & Prędestinati Pastores esse possint. Horum autem hæreticorum error meritò damnatus fuit in Conc. Constanc. *sess. 8. & 15.* & iterū à Mart. V. per suam constitutionem, quæ incipit *inter cunctas. Ædita anno 1418. 8. Kal. Martij.* nam vt arguit Bellarm. *vbi supra cap. 5.* non semper Deus elegit prædestinatos ad gubernacula politica, vel Ecclesiastica 1. enim *reg. 10.* Saulem Deus elegit, qui tamen postea reprobus fuit. *Christus Ioan. 6.* Iudā elegit, quem constat minimè prædestinatum fuisse. Apostoli *act. 6* elegerunt Diaconos, & inter eos Nicolaum, qui postea fuit Hæresiarca.

Et tandem contra hunc errorem extat authoritas D. Chrysost. *homil. 2. in Epist. ad hebr.* D. August. *lib. 2. c. 4. contra epist. Parmeniani,* & D. Bernardi *Serm. 66. in cantic.* docentium homines malos veros Episcopos esse posse, si legitimè eligantur.

DVBIVM II.

Quotuplex forma canonica electionis?

SVMMARIVM.

1 *Diuersis formis electionum olim vtebantur Ecclesiastici, quæ hodie, reprobantur.*
2 *Nunc triplex tantùm Forma canonica extat.*
3 *An Inspiratio sit forma electionis.*
4 *Quid sit electio per Inspirationem.*
5 *Quid sit electio per quasi inspirationē. Quid imponet dictio* quasi.
6 *Quæ requirantur ad electionem per quasi Inspirationem.*
7 *An debeat esse Secreta.*
8 *Duplex Compromissum, & quomodo vtrunque celebretur.*
9 *Forma Compromissi limitati non est noua forma.*
10 *Item est melior cæteris.*
11 *Forma Scrutinij est admodum difficilis.*
12 *Quæ sint seruanda in electione per compromissum?*

1 DIVERSAS olim formas electionum quidam conabantur inuenire, quas enumerat Petr. Greg. Tolos. *in tit. de elect. cap. 2. in n. 10. & seqq.* sed quia propter eas multa impedimēta proueniebant, & magna pericula imminebant Ecclesijs viduatis: Idcircò in Conc. Generali Lateranensi statutum est vt habetur *in c. quia propter. de elect. vt cum electio fuerit celebranda, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, &*
2 *possunt commodè interesse, assumantur tres de collegio, fide digni, qui secretò, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirāt, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, vt is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars capituli consenserit: Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesiæ viduatæ prouideant de Pastore. Aliter electio facta non valeat, nisi fortè esset ab omnibus quasi per inspirationem absq; vitio celebrata.*

Ex quibus verbis liquidò patet triplicem hic nobis electionis formam assignari Scrutinij scilicet compromissi, & quasi inspirationis.

3 Nota textum *quasi per inspirationem,* & non *per inspirationem,* sine illo verbo *quasi,* quia longè distant inter se *electio per inspirationem,* & *per quasi inspirationem.* Inspiratio enim non est forma electionis, vt inquiunt Innoc. *in d. c. quia propter num. 5.* Hostien. *n. 50.* Panorm. *ibid. in §. nisi n. 1. in fin.* Siluest. *tit. electio 2. n. 27.* Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini Merc. 20. Nouēbris 1624. coram R. P. D. Coccino. Decano §. cum in d. c. quia propter* quia vbicumq; cognitum fuerit electionem per inspirationē factam, confirmabitur: sed inspiratio est via Spiritus Sancti, vt benè notant

glos. in c. perpetuo de elect. in 6. Hostien. in sum tit. de elect. num. 16. Biax. in direct. elect. p. 3. c. 16. n. 1. Vnde non subiacet legi neq; regulæ, aut formæ quæ requiritur in electione recitati c. quia propter. Rota in Meten. Monasterij 5. Iulij 1621, coram R. P. D. Coccino §. neq; ex eo potest. vbi DD. allegantur: Nec item subiacet formæ, seu dispositioni alterius additionis, siuè limitationis nouæ, quæ fieret super electionē etiam si esset formaliter a Sacro Concil. Roman. cons. 345. in fin. n. 21. & 23. quem refert, & approbat Tusch. lit. E. concl. 74. vel etiam si lex noua derogaret legibus antiquis Apostil. ad Roman vbi supra n. 18. Et ratio est, quia quæ spiritu Dei aguntur libera sunt, & non sub lege, neq; absurditate careret asserere ea quæ spiritu Dei agūtur legibus humanis subesse Paul. ad Galat. 5. Corint. 3. & can. duæ sunt. 19. q. 2.

4 Hæc electio per inspirationem est illa, quæ fit nullo ordine seruato inter eligentes, vt quando quasi inebriati omnes eligunt. Ant. à Butr. in d. c. quia propter. nu. 49. Oldrad. cons. 155. quia de forma in princ. Marc. q. 1308. p. 1. Tusch. vbi supra. Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de elect. n. 26. Rota vbi supra in d. Meten. Exempla sunt de DD. Ambrosio, Martino, Nicolao, & huiusmodi, de quibus habetur in c. statuimus. §. his omnibus. dist. 61.

Dixi omnes, quia si extent aliqui electores suspensi, vel eligendi potestate priuati, licèt non concurrerent, non diceretur electio facta per inspirationē. Cuch. vbi supra Castren. cons. 147. forma capituli. in fin. lib. 1. relatus à Tusch. vbi supra.

Tandem hæc via Spiritus Sancti rarò, aut nunquam euenit hodie nostris demeritis id exigentibus Ioan. And. & Butr. in d. cap. quia propter vbi supra Biax. & Rota in d. Meten. & alij proximè præcitati DD.

5 Quasi verò per inspirationem est forma nobis tradita in recitato cap. quia propter, & est quando subitò, & repentè, aliquo tamen ordine seruato inter eligentes, vnus post alium sine interuallo eligunt omnes Host. in c. quia propter n. 50. Oldrad. Panorm. Greg. Lopaz. Alphonsus Diez. omnes relati à Rota in d. Met. Differt autem à prædicta via Spiritus Sancti per illud verbum quasi quod cum non sit expressiuum veritatis; sed habeat similitudinē importare Panor. in c. quæsiuit num. 1. de verb. signif. & in cap. gratum num. 9. de offic. deleg. & in cap. cum dilecta num. 10. de confirm. vtil. vel inutil. in præsenti electio quasi per inspirationem dicetur quia ad similitudinem veræ inspirationis diuinæ supradictæ fit. Host. in sum. tit. de elect. §. qualiter facienda col. 16 vers. tertia forma, & Biax. vbi supra Cuch. vbi supra. Vnde legi subia et, & confirmatione indiget, cum certò non constet, an sit vera inspiratio, nec nè, licet præsumatur ratione vnionis, & concordiæ, vt nunc proximè dicam. facit. c. nisi de renunc. Non enim est qui possit viam Spiritus Sancti perscrutari. Baruch. 3.

6 Ad hoc vt electio dicatur quasi per inspirationem celebrata quatuor requiruntur. Primò vt nulla præcedat nominatio. Secundò nullus tractatus (intellige) specialis; nam potest præcedere generalis tractatus vt v. gr. potest Præses Capituli præuia exhortatione commonere electores ad eligendum Prelatum idoneum. Tertiò nemine discrepante consentiant omnes propter verba tex. ab omnibus. Ioan. Andr. in d. cap. quia propter n. 39. Bellam. ibid. §. nisi forte n. 1. & 3. Compostell. n. 21. Vital. in clem. ne Romani n. 22. de elect. & alij: Vnde si elector contemptus, idest vocandus, & non vocatus postea consensum præbeat electioni pro bono pacis, vt explicabitur infra dub. 10. illa electio non censetur quasi per inspirationem celebrata Host. vbi supra Ioan. And. Ant. à Butr. in d. c. quia propter vbi quoq; Panor. §. nisi n. 1. Biax. vbi supra. Ripa respons. 34. alias 5. de elect. n. 10. & seqq. Tusch. vbi supra n. 2. & Rota vbi supra

supra in §. *neq; opitulatur in fin.* Quarto committendum est vni, qui vice omnium eligat nè tot dicantur electiones, quot sunt electores *c. in genesi de elect.* & tunc censebuntur omnes vnanimiter elegisse *c. dilectus de tempor. ordin* Oldrad. *consi.* 155. *quia de forma vers. per quasi inspirationem.* Tusch. *vbi supra n.* 8. DD. alios cumulat Marc. *q.* 1251. *n.* 2. *par.* 1.

7 Tandem notandum est vltra quadruplex requisitum, quodmodo recensui, quintum addendum esse ex decreto Conc. Trident. *sess.* 25. *c.* 6. *de regul.* vbi præcipitur vt in electione superiorum quorumcunque, & aliorum officialiū procedatur per vota secreta; ita vt nomina eligentium nunquam publicentur. super quod decretum quæsitum fuit à sacra Cong. teste Garz. *de beneficijs par.* 5. *c.* 4. *n.* 204. *si in elect. Prelatorū Regularium procedi possit alia via quàm per scrutinium vt potè per viam Compromissi, aut quasi Inspirationis: aut oportet procedere per viam scrutinij tantùm quò possit satis fieri decreto Conc. vt vota sint secreta. Congregatio censuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota secreta, vt se habent verba Conc. hoc cap.* licèt Contrarium asserat Rodriq. *in sum. c.* 103. *n.* 2. *& c.* 105. *n.* 3. Et hæc de forma quasi per inspirationem dicta sufficiant.

8 Compromissum dupliciter fieri potest. Primò simpliciter, & absolutè, vt scilicet Compromissarij eligant eum, qui eis in Domino magis placuerit, de quo compromisso dicitur *in cap. in causam, quæ cap. in causis de elect.* & huiusmodi vbi Panorm. & Ioan. And. & Host. *in sum. tit. de elect. col.* 12. *vers. secunda forma.* Et rarò proceditur per hoc compromissum illimitatum; quia vt aduertit Biax. *vbi supra c.* 17. *num.* 1. pauci sunt, qui velint sua voce priuari, & alijs committere.

Secundò Compromissum fit limitatè, siuè determinatè, vt scilicet compromissarij vice omnium secretò inquisitis cum eligere adstringantur in, quem maior pars capituli consenserit: Et hæc posterior forma compromissi est illa quæ habetur *in c. cum dilectus de elect. c. si cui, & c. cum expediat eod. tit. in* 6. Henrich. canis. *in compend. decretal. tit. de elect.* Rota *decis.* 6 *tit. de elect. in antiq. & in d. Meten. Monasterij* §. *& quamuis.*

9 Archid. *in d. c. cum expediat in fin.* Anchar. *post med. &* Lap. *de elect. in* 6. asserunt hanc formam Scrutinij determinati esse nouam formam datam *in d. c. cum expediat, & c. cum dilectus de elect.* & esse aliam à formis *in d. c. quia propter* contentis.

At glos. *in d. c. cum expediat. verb. concilium in fin.* Ioan. And. Gemin. & Franch. *ibid.* Tolos. *in tit. de elect c.* 2. *n.* 4. & deniq; communior opinio, teste Apostil. *ad d. glos.* verius affirmant nō esse nouam formam, sed esse formam compromissi, & licèt excedat communem naturam compromissi participando ex scrutinio, vt patet ex *d. c. cum expediat.* & ex compromisso: attamen principalius dicitur forma compromissi.

10 Et hæc forma meritò est vsitatior apud omnes teste Biax. *vbi supra c.* 20. *n.* 2. Tum quia, vt ait glos. *in d. c. cum expediat. Si bene aduertatur hodie ista est melior forma iudicio meo, quam hodie habemus,* quod, & confirmatur à Panor. *in c. quia propter* §. *vel saltem num* 2. *d. elect.* Angel. *tit. electio n.* 27. Siluest. *eod. tit. q.* 14. *num.* 17. Biax. *vbi supra c.* 20. *n.* 2. Menoch *cons.* 6 *num* 17. & Tolos *c.* 2. *n.* 4. & alijs. Tum etiam quia *forma*

11 *Scrutinij* (vt subdit memorata glos.) *est multum difficilis, in qua etiam deficiunt periti, & maximè si non habeant practicam* (& paulò inferiùs) *per formā Scrutinij graue est procedere, nec omnes benè sciunt illam formam seruare; immò, & boni iuristæ practicam ignorantes in ea deficiunt:* & idem tradunt Bald. *in d. c. quia propter n.* 1. & Panorm. *n.* 17.

De hoc igitur duplici compromisso, & de electione per Scrutinium, Deo dante permixtim dicam, licèt in singularibus

gularibus locis cum distinctione sim. loquuturus secundum occurrentem varietatis doctrinæ exigentiam.

12 Dixi autem me *esse verba facturum permixtim*; tum quia in compromisso limitato ea omnia seruanda sunt à cō promissarijs, & ab electoribus, quæ in electione per Scrutinium seruanda sūt à scrutatoribus, & ab eisdem electoribus *c. si cui de elect. in 6.* Rota *in d. Meten. §. & quamuis in fin.* Tum etiam, quia licèt Compromissarij in compromisso absoluto non coarctentur ad seruandam formam *d. c. quia propter* vt patet ex *eod. tex.* & Ioan. And. *in c. per nostras de iur. patr.* Panor. *in c. cum in iure. n. 5. circa med. vers. sed considera de elect.* idest quantum ad ea quæ tradit illud caput de forma Scrutinij Siluest. *tit. electio. 2. q. 18. num. 23.* vnde si non obstaret Conc. Trident. *vbi supra* possent cōpromissarij eligere palam. Attamen idem iuris est postea in reliquis de compromisso, & de Scrutinio *c. sicut eum. de elect. in 6. & c. cum ab vno. de re iudic. eod. lib.* & alij textus in sequentibus citandi, &, insuper in eadem electione per compromissum absolutum ea omnia seruantur quæ dicenda sunt de electione in genere, quia necessarium Superiori, necessarium est inferiori. Siluest. *vbi supra num. 18.*

DVBIVM III.

An electio celebrata contra aliquam ex tribus formis in c. quia propter de elect. contentis sit ipso iure nulla, & an possit reiterari ab eisdem electoribus.

SVMMARIVM.

1 *Quando electio celebrata nō seruata forma canonica valeat in foro conscientia.*

Quare forma naturalis sit consensus eligentium.

Collegium habetur pro vnica persona, & censetur vnicum corpus.

2 *Quando electus contra formam canonicam non teneatur in foro conscientia resignare.*

3 *Actus contra formam decreti irritantis est nullus ipso iure.*

4 *Clausula in fine posita debet referri ad omnia precedentia.*

5 *Electio celebrata non seruata forma* c. quia propter de elect. *est nulla ipso iure.*

Clausula aliter electio facta non valeat *habet vim decreti irritantis.*

6 *Decretum irritans ligat etiam ignorantes quò ad nullitatem actus.*

7 *Secus verò dicendum quò ad alias pœnas.*

Moniales eligentes contra formam iuris non priuantur.

Ignorantia iuris excusat mulieres.

8 *An sit nulla electio celebrata, omisso aliquo substantiali forma* c. quia propter de elect. *in vnico tantum voto.*

Forma est indiuisibilis.

9 *Contra dispositionem* cap. quia propter de elect. *non potest allegari consuetudo.*

Quare decretum irritans tollat consuetudinem nedum in præteritum; sed etiam in futurum.

Consuetudo non potest tollere incapacitatem.

10 *Quando electio celebrata contra formam iuris possit reiterari.*

11 *Electores qui eligunt contra dispositionem* c. quia propter de elect. *sunt solùm priuandi.*

1 Hic non vocatur in dubium an electio sit nulla in foro conscientiæ; nam illud certum est electionem esse validam, & tenere in foro conscientiæ vbi cætera iure diuino, & naturali requisita concurrunt, licèt omissa sint substantialia iure humano introducta, vt singulariter dixit Innoc. *in c. cum in iure & in c. quod sicut de elect.* quem sequuntur communiter DD. & maximè Bald. *in c. nihil est num. 9. de elect.* Nauar.

bar. *lib. 1. conf.* 10. *num.* 2. *de elect. in* 2. *adit.* Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini Merc.* 20. *Nouembris* 1624. *corā R.P.D. Coccino Decano.* §. *neq; etiam obstat si dicatur. in fin.* Forma autem naturalis est consensus eligentium. Innoc. *vbi supra* & præsertim *in d. c. quod sicut. de elect.* Panorm. *in c. cum post. num.* 3. *de elect.* Dec. *in c. canon. p. lect. nu.* 20. *de const.* Marc. *q.* 927. *num.* 3. *par.* 1. quia cum vniuersitas sit quoddam corpus fictum representatum per singulos de vniuersitate *in l. mortuo. ff. de fideiuss.* non potest dici istud corpus, seu istam personam vniuersitatis aliquid fecisse nisi saltem maior pars totius corporis concludat: fictione enim iuris quod fit à maiori parte illius corporis attribuitur toti corpori, vt *in c.* 1. *de his; quæ fi. à mai. p. cap.* & in alijs textibus adductis à Panor. *in c. Ecclesia.* 1. *nu.* 4. *vers. nam cū de electione*, & ita in terminis de cōsensu eligentiū eleganter post. Lap. Card. & Lambert. firmauit Rota *in Vallesoletana præeminentiarū* 29. *Martij* 1604. *coram Pamphilio ad finem.*

2 Si talis ergo qui contrà formam cononicā eligitur confirmetur est vetus Prælatus, nec tenetur in foro conscientiæ resignare, quia habuit fundamentū naturale. Ius enim positiuum adinuenit solemnitates propter periculum animarum, & deceptiones euitandas, quæ cum cessent in hoc casu, non est de illarum defectu curandum, Innoc *in d. c. quod sicut.* vbi quoq; Bellam. *nu.* 54 *vers. si vero electio.* Panor. *in c. quia plerique n.* 31. *de immunit. Eccl.* Iason. *in l. nemo potest in* 2. *lect. col* 15. *vers. prò parte negatiua. ff. delegat.* 1. Felin. *in c.* 1. *col.* 11. *vers. fallit sexto de constit.* Siluest. *tit. electio. q.* 10. & az. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 20 *in fin.*

Proposita igitur quæstio in præsenti versatur circa forum externum, in quo potest Summus Pontifex consensū eligentium nō solemniter positum inualidare *c. vnic. de postul. prælat.* Panorm. *in c. quia sicut. de elect.* & Rota *in d. Treueren. Abbatia vbi supra.*

3 Ad huius autem quæstionis solutionem clariorem vtile est aduertere primò actum, qui fit contra dispositionem iuris, quæ continet decretum irritans, esse ipso iure nullum. pluribus allegatis Marta *de clauf. p.* 1. *clauf.* 191. *num.* 6. quod probatur. Nam certū est decretū irritans, siue (quod idem est) clausulam annullariuam inducere formam. Bald. & alij *in l.* 1. *de lib. & posthum.* Socin. *in conf.* 71. *num.* 13. *lib.* 1. & multis DD. & Rotæ decessionibus allatis Garc. *de benef. p.* 9 *c.* 2. *n.* 230. Vnde cessante forma, cessat formatum *c. cum cessante de appell. l.* 1. §. *si quæsita de verb. oblig. & d. l.* 1. *de lib. & posth.* quoniam non seruata forma permissiua, immediatè succedit forma destructiua, & consequēter actus est ipso iure nullus, vt post Bald. notat Iason. *in illum tex. in l. prætor ait.* § *siuè autem num.* 2. *in fin. de nou. oper. nunc.* Ita discurrit Rota *decis.* 286. *n.* 1 *& seqq. coram Card. Mantic.*

4 Secundò vtile erit aduertere clausulam in fine positā ad omnia pręcedētia referendam esse *c. inquisitioni in fin. de appell. l. talis scriptura* §. 1. *deleg.* 1. Alex. *conf.* 101. *num.* 10. *lib.* 3. Cornel. *cōf.* 174. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 4. Socin. *sen. conf.* 188. *n.* 5. *lib.* 2. Dec. *conf.* 539. *num.* 4 Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 4 *num.* 178. & fuit dictū *in Toletana professionis* 27. *Februarij* 1595. *coram Pamphilio*, & præsertim quando principaliter per se est posita, & commodissimè potest ad omnia referri, vt post alios quos refert scribit Felin. *in c. causam quæ nu.* 21. *de rescript.* Menoch. *de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 181. *num.* 2. Sanchez. *de matrim. lib.* 5. *disp.* 22. *n.* 19. *lib.* 8 *disp.* 16. *in fin. & lib.* 10. *disp.* 17 *in fin.* Marta *de clauf. p.* 4. *clauf.* 17. & latè *clauf.* 33. *nu.* 1. *&* 4. *vbi plures refert Rota decis* 52. *n.* 1. *&* 3. *coram Card. Mantic.* & est tex. expressus in terminis nostris *c. Ecclesia* 2. vbi Panor. *num.* 5. *de elect.* quem textum præcæteris egregiè ponderat Roman. *conf.* 332. *num.* 12. & Rota in *d. Treueren. Abbatiæ*; nam ibi aiunt expressum clausulam illam positam *in d. cap. quia propter. Aliter electio falsa nō valeat* post requisita ad electionem

nem legitimè faciendam, referri ad ea omnia, quæ attentantur contra formam elections repertam solũ *à d. cap. quia propter* in Conc. generali, non autem ad alia ibi narrata quæ reperta sunt ab alijs canonibus.

5 His sic animaduersis dico electionem celebratam non seruata aliqua ex tribus formis *in c. quia propter de elect.* contentis esse ipso iure nullam. Ita in terminis sustinent. Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. num. 9.* Sanch. *in precept. decal. lib. 2 cap. 38. num. 82.* & communiter canonistę *in d. c. quia propter* Rota *in Meten. Monasterij 5. Iulij 1621. coram R.P.D. Coccino Decano*, & ratio est quia ibi in fine apposita sunt hæc verba *aliter electio facta non valeat*, quæ verba vim decreti irritantis habent Roman *cons. 322. n. 12.* Rota *in d. Treueren. in princ. & in d. Meten. Monasterij*, & important annullationem ipso iure absque aliqua sententia iuxta prænotata. glos. *in d. c. quia propter verb. vice omnium*, & ibi Compostell. *n. 20. vers. nunquid de ista.* Ioan. And. Imol. Mandagot. Boer. & omnes DD. excepto Hostiens. teste Rota *in d. Meten. Monasterij.*

6 Immo hanc assertionem amplia primò, vt dictum decretum irritans cum sit expræssum liget etiam ignorantes, quò ad nullitatem actus *cap. dudum & c. penult. de praeben. in 6. & c. si eo tempore vbi glos. verb. ignoranter de elect. in 6. c. 1. & c si soli de concess. praeben. eod. lib.* Innoc. *c. quia cunctis num. 19. de concess. praeben.* Oldrad. *cons. 319. num. 1* Felin. *in c. caeterum n. 37. de rescript.* Cassad. *decis. 12. n. 5. super regul* Pute *decis. 281. lib. 1.* Caputaque *decis. 249. n 4. p 1.* Marta *de claus. par. 1. claus. 191. n. 12.* Rota *decis. 75. n. 4. & 5. coram Card. Mantic. & decis. 578. num. 3. p. 1. diuers.*

7 Dixi *dictum decretum irritans ligare etiam ignorantes quò ad nullitatem actus*. Secus enim dicendum est, quò ad alias pœnas, quia tunc ignorantes non incidũt in eas, glos. *in clem. nolentes in princ. verb. ex tunc de haeret.* Felin. *in c. caeterum 3. col. 14. in fin. vers. 2. restrictionum. 1. 9 de rescript.* & omnes dicunt teste Gonzal. *supra reg. 8. cancell. glos. 67 num. 19.* Gracian. *discept. forens. cap. 631. num. 14.* & tenuit Rota *in calaguritana beneficij SS. Apostolorum, Iacobi, & Andreae 17. Maij 1593.* de qua per Marescot. *lib. 2. var. resolut. cap. 39 n. 1. & 13.* Hinc moniales quæ elegerunt non seruata forma *d. c. quia propter* ad quam, & ipsæ tenentur vt probat *cap. indemnitatibus de elect. in 6.* non sunt priuandæ eligendi potestate, cum ignorantia iuris excuset mulieres *l. regula ff. de iur. & fact. ignorant. & l iuris ignorantiam*, vbi omnes *C. qui admitt.* Castr. *cons. 347. formae capituli num. 1. lib. 1.* Boer. *quaest. 1. n. 41. in fin.* & Menoch. *consil. 67 n. 27.*

8 Secundò hanc eamdem assertionem amplia, vt sufficiat, & satis sit, vt aliquod substantiale prædictæ formæ *c. quia propter* non sit seruatum etiam in vno voto ad effectum, vt electio dicatur nulla, & corruat. Vincent. quem refert, & approbat Bellam. *in d. c. quia propter. §. nisi fortè vers. 3. quaero.* Et ratio est, quia in parte relinquitur forma, quæ est indiuisibilis Garc. de benefic. *par. 5. cap. 4. num.* 184. qui loquitur quando etiam defectus est in vno voto. Ita Rota *in d. Treueren. Abbatiae §. secundo principaliter, circa finem.*

9 Tertiò eamdem assertionem amplia, vt contra eam non possit allegari consuetudo contraria, vt in puncto illius tex. *c. quia propter* sustinent Boer. *decis. 1. num. 49. & 50.* Rota *in d. Meten. Monasterij §. neque obstat, & in d. Treueren. Abbatia §. neque praedictis resistit.* Et ratio est euidens, vt ibi subditur; Nam decretum irritans tollit consuetudinem nedum in præteritum; sed etiam in futurum. Ita post Gemin. *in c. cum de beneficio vers. nota bene*, & ibi Archid. *vers. sed pone.* Franch. *vers. ex quibus nota de praeben. in 6.* & post alios tradit Ant. Gabriel. *com. mur. concl. lib. 6. tit. de claus. conclus. 2. n. 40.* quem sequitur Gonzal. *in reg. 8. cancell. glos. 67. n. 50.* Marta *de claus. p. 1. claus. 191. n. 9*

vbi

vbi varias decisiones Rotæ cumulat. Nauar. *in c. cum contingat de rescript. secunda causa nullitatis n.12. & de spolijs §. 14. n. 2. & 3.* pluribus allegatis Garc. *de benef. p. 5. c. 4. num.* 179. vbi in additionibus adiungit auctoritatem Rotæ *in vna Virdun. parochialis 23. Iunij 1586. coram Gypsio* ab eodem relata *p. 4. c. 2. n. 50. Et in vna corben. beneficij de Valdesindis 14. Nouembris. 1611. coram Card. Sacrato* Domini habebant pro indubitato; non vsum, siuè contrarium vsum populorum sine consensu Papæ nihil posse operari contra validitatem constitutionum Apostolicarum habẽtium decretum irritans, vt ibi ex latè deductis *in Romana concordiæ S. Petri 13. Nouembris 1609. 11. Ianuar. & 12. Februarij 1610 coram Cauallerio,* Et hoc est regulare in omni lege, & canone habẽte decretum irritans *c. quod super his. in fin. de consanguin. & affin. c. super eo in princ. de cognat. Spiritu.* Couar. *p. 4. c. 6. §. 10. n. 35 & seqq.* Driedon. *de libert. Christian. lib. 1. c. 16. col. vlt. vers. & hinc causam considera.* Rota *in d. Treueren. Abbatia vbi supra.* Et confirmatur, quia lex irritans facit personam incapacem, quando circa illam versatur: At consuetudo non potest tollere incapacitatem, Dec. *in c. nouit. n. 84. de iudic.* Felin. & Aym. quos allegat Suar. *de legib. lib. 7 c. 19. n. 13. in fin.* Et quamuis ipse *num. 14.* hanc sententiam non probet dum tenet, quod lex irritans aliqua ratione honesta posita sit abrogabilis per consuetudinem: Attamen quidquid sit de hac opinione, quatenus etiam esset vera dico cum Rota *in d. Treueren. vbi supra* nihil contra nos agere in casu, & ad effectum de quo agimus in pręsenti dubio, de consuetudine scilicet contra *d. c. quia propter,* Et ratio est, quia vt idem Suar. declarat *n. 16. & 17.* eius opinio procederet, si vniuersaliter in toto Orbe per consuetudinem contrariam cum requisitis lex abrogata esset, quod in casu nostro videtur impossibile: Secus autem dicendum quando in certo loco seruaretur contra id quod in lege habente decretum irritans disponitur, ista enim præscriptio introduci non potest obstante decreto irritanti, quia cum lex generaliter non sit abrogata, remanet in suo robore. Rota *vbi supra.*

10 Tandem ad posteriorem dubij partem; an scilicet electio ipso iure nulla ob causam hucusq; explanatam posset reiterari ab eisdem electoribus? Respondeo electionem celebratam nõ seruata dicta forma iure humano solùm introducta posse reiterari ab eisdem electoribus ante latam Iudicis sententiam, & ratio est quia ipsi non sunt ipso iure priuati; sed priuandi glos. *in c. 1. & ibi.* sequuntur omnes *de sagittar. cũ alijs* per Achill. *de pænis dist. 1.* Anchar. *cons. 145. n. 3.* Rota *decis. 8. n. 2. p. 1. in recent.* Vnde non tenetur quis amittere ius suum propter sententiam priuationis, quæ possit fieri in futurum: Ius enim non sine causa noluit istos esse ipso iure priuatos, sed priuandos. Ergo authoritate iuris possunt interim vti authoritate sua. Ita tradunt post Innoc. Compost. & Cald. Panorm. *in d. c. quia propter §. nisi n. 4. de elect.* Roman. *cons. 483. n. 9. vers. respondeo* Castr. *cons. 347. n. 1. vers. posito vero* glos. *in c. gratũ verb. pauciores de postul. prælat.* Angel. *tit. electio n. 3.* Siluest. *eod. tit. 1. q. 2.* & Tabien. *eod. tit. n. 3.* Menoch. *cons. 67. n. 30.* Tiraquel. *in l. si vnquam verb. reuertantur. C. de reuoc. donat.* Tusch. *lit. E. concl. 76. n. 5.* Rota *vbi supra num. 3. & alii.*

11 Quod autem electores ob contrauentionem formæ *d. c. quia propter* non sint ipso iure priuati, sed priuandi solummodò, sustinent Innoc. & Panorm. *in c. 2. de postul. prælat.* glos. *in c. cumana de elect. & in d. c. quia propter verb. priuentur* vbi quoq; Ant. à Butr. *n. 65.* & Anchar. & patet ex verbis textus *ea vice eligendi potestate priuentur,* quæ verba cum sint futuri temporis, sui natura non significant priuationem ipso iure; sed per sententiam glos. *in c. quicumq; verb. innodentur de hæret. in 6.* Ant. à Butr. *in c.*

quisquis n.11.de elect.latè Tiraquel. *in d. l.si vnquam verb.reuertatur n.39. Cod. de reuoc.donat.* Socin. *iun. conf.68.n.38.lib. 3.*Biax.*in suo direct.elect. p. 1. c. 22. n.1.* Menoch. *conf. 67.n 29.* & Suar.*tom.5. disp.40.sect.8. n.2.*

Sed obijcies cum Apostill.ad Panor. *in c.sicut & alij de rescript.in 6. lit. E. in verb. non valeat.* verba priuatiua, quæ sonant in præsens non requirere sententiam; sed trahere secum executionem: quod dictum ipsi Apostillantes confirmant cum communi, quæ ita interpretatur verbum *non valeat*, quod supra *num.5.* ponderauimus.

Hæc obiectio iure merito nihil me mouet; nam si magis attenditur doctrina vnius in specie loquentis, quàm communis in genere. Naguzantius *in Sylua nuptiali limit.8.n.72.* Alphonsus Hoieda *de incompatibili beneficio 2. p. c. fin n. 26.*& Gonzal. *supra reg.8.cancell. §.4. proem. num. 43.* quantò magis erit attendenda communis, quæ in specie ita interpretatur illud verbum *priuentur*, quam singularis loquens in genere? Et eò magis quò obiectio nititur falsæ confirmationi.

Et quòd sit singularis opinio, patet; nam vltra præallegatos, videri possunt etiam Panor. *ibi supra apostillatur* Bart. *in l.1.n.11. verf. in contrarium ff. de iur. codicill.* Ludouic. *conf. 62. n. 27. lib. 3.* Peregrin *de fideicom. f. art.46.n. 29.* & Rota *decis. 48. num. 8. coram R.P.D. Coccino Decano* ex quibus habetur verba subiunctiui modi siue sint præsentis temporis, siuè præteriti imperfecti, semper comprehendere tempus futurum *per l. si ita quis 9. fecta ff. de verb. oblig.*

Et item quòd nitatur falsæ confirmationi, certum est: DD. enim interpretantes illud verbum *non valeat* à nobis quoq; ponderatum cum eis *supra n. 5.* non simpliciter asserunt illud verbum *non valeat* trahere secum executionem ipso iure; sed talem effectum importare affirmant illam clausulam *Aliter electio facta non valeat*, quia habet vim decreti irritantis, cui nemo illum effectum denegat, vt ibidem dictum est.

DVBIVM IIII.

An Prælati Regulares possint virtute alicuius priuilegij supplere defectus *cap.quia propter de elect.* interuenientes in electionibus?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concessum P. Generali supplendi defectus iuris in electione interuenientes.*

2 *Eius tamen vigore nequit supplere defectus* c quia propter de elect.

3 *Nunquam censetur in priuilegijs derogatum decretis Conc. generalis, nisi exprimatur.*

4 *Confirmatio priuilegiorum non ampliat formam ipsorum.*

5 *An idem sit dicere Constitutio Papæ in Conc. & Constitutio Papæ approbante Concilio.*

1 Sixtus IV. prout refert Rodriq. *t.2.q. 52. art. 1. & 5. concessit, & in perpetuum indulsit capitulis generalibus Ordinis Sancti Hieronymi vel inter capitulum & capitulum Prioribus generalibus, vt possint supplere quoscumq; defectus ex commissione, præteritione, transgressione, contemptu, aut negligentia iuris vel statutorũ Ordinis qualitercumq; in electionibus interuenientes. Contrarijs quibuscumq; non obstantibus.* Neq; aliud priuilegiũ mihi constat suffragari in hac parte Prælatis Regularibus, quod ampliorẽ facultatẽ

2 eis tribuat. Qua propter dico nec etiã P. Generali, siuè Capitulis generalibus nullo modo esse integrum supplere defectus *d. c. quia propter de elect.* virtute recitati priuilegij, non quòd illud non faueat omnibus Religionibus, quæ gaudent priuilegio communicationis;

sed

sed quia nunquam per priuilegium cẽ-
3 setur derogatum decretis Conc. generalis nisi exprimatur per aliquam clausulam generalem vt v. g. *etiam si essent Conc. generalis &c.* Sed tex. *d. c. quia propter* continet constitutionem Conc. generalis Lateranen. celebrati sub Innoc. 3. Ergo supracitatum priuilegium per simplicem clausulam iuris, vel statutorum Ordinis non concedit facultatem P. Generali supplendi defectus *d. c. quia propter*, sed opus erat vt diceretur *in eo possit supplere &c. defectus iuris etiam si essent Conc. generalis vel statutorum Ordinis &c.*

Maior patet *ex c. eã te. de at. & qualit. c. ex parte, & c. fin. de Capell. Monac. & c. nonnulli de rescript.* Sanch. multis allegatis *de matrim. lib. 3. disp. 26. n. 7.* Suar. *de legib. lib. 8. c. 19. n. 5.* vbi de communi Garc. *de benef. p. 4. c. 5. n. 40.* Marescot. *lib. 2. var. resol. cap. 38. n. 41.* Rota *decis. 279. n. 6. coram Coccino,* & in terminis d. Conc. Lateranens. sub Innoc. 3. eadem Rota *decis. 121. n. 1. & decis. 123. n. 1. cum seqq. p. 1. diuers.*

Sed dictæ assertioni obijcies primò. Licèt illud priuilegium per se non derogет d. Conc. generali, derogare tamen virtute cuiusdam confirmationis Apostolicæ factæ à Paulo quarto Patribus de Obseruantia de suis priuilegijs *anno 1555. die 1. Iulij*, quæ incipit *Ex Clementi Sedis Apostolicæ* vbi adest clausula *Non obstantibus &c. etiam in vlt. generali Conc. Lateranensi celebrato*, quod constat celebratum fuisse sub Iul. II. & Leone X. Ergo virtute dicti priuilegij potest P. Generalis supplere defectus etiam Concil. generalis Lateranẽ. quod prius celebratum fuerat sub Innoc. III.

Resp. estò veritate illæsa illa confir-
4 matio Apostolica nunc in suo robore maneat, quod mihi sanè non est certũ per sequentes confirmationes aliorum Pontificum, qui tacitè videntur illam aboleuisse, cum nullam mentionem habeant quæ derogare possit Concil. generalibus, vti fusius examinabimus in sequenti dubio. Respondeo, inquam, eam clausulam. *Non obstantibus etiam in vlt. generali Conc. Lateran. &c.* appositã in eadẽ confirmatione operari, quidem vt priuilegia, quæ per se sunt contraria Concilijs generalibus vsq; ad illud tẽpus celebratis manere in suo robore, & firmitate persistere. At non per hoc vllo modo est dicẽdum eamdem clausulam ampliare, siuè alterare formam, & dispositionem ipsorum priuilegiorum; ita vt comprehendant casũ, quẽ non comprehenderent, si præfatæ confirmationes Apostolicæ non emanassẽt quò fit dictam clausulam non referri ad singula priuilegia, sed ad ea tantũmodò, quæ per se sunt talia, vt de directo contrarientur d. Conc. generalibus prout in simili multis cumulatis cum Rota docuit Marescot. *vbi supra num. 7. & 44.* & eadem Rota *decis. 267. num. 1. & decis. 159. num. 4. coram Greg. XV. & decis. 429. num. 1. & decis. 555. num. 2. & decis. 111. num. 2. p. 2. in recent.* Vnde cum præcitatum priuilegium non sit sufficiens supplere defectus nisi iuris communis simpliciter per solum Papã editi, vt probatum est supra, per consequens non alteratur eius dispositio ex recitata clausula allegatæ confirmationis ad effectum supplendi defectus constitutionum Conciliarium.

Obijcies secundò contra suprapositã assertionem sic. *Dictum c. quia propter de elect.* non est decretum Conc. generalis Lateranen. Sed est constitutio Papæ in eodem Concilio. Ergo si memoratum priuilegium tollit defectus iuris (Conciliari excepto) tollet quoq; defectus eiusdem met *c. quia propter* cum non sit constitutio Conc. sed Papæ.

5 Respondeo siuè vno modo, siuè alio intelligamus, tantum esse dicere constitutio Papæ in Conc. quantum est dicere constitutio Papæ approbãte Concilio, quia ista confunduntur. Rota *d. decis. 123. in fin. par. 1. diuers.* approbans sententiam Iacobat. Feltren. & Famagra,

DVBIVM V.

Quid operetur in confirmationibus priuilegiorum Regulariũ clausula. *Quatenus decretis Conc. Trident. non aduersentur.*

SVMMARIVM.

1 *De stylo curiæ apponitur in confirmationibus priuilegiorum Regularium* Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduersentur.

2 *Quid operetur dicta clausula in eisdem confirmationibus. Variæ opiniones. Quando sit contra naturam exceptionis operari, vt comprehendantur in dispositione, quæ aliàs non comprehenderentur.*

3 *Concilio generali præsertim Trident. derogatur per communes clausulas in constitutionibus Apostolicis propria manu Papæ signatis.*

4 *Immo etiam si non sint manu Papæ signatæ, dummodo in illis Concilijs sit expressè reseruata authoritas Sedis Apostolicæ vt est in Conc. Trident.*

1 Dictum est in superiori dubio *in confirmationibus priuilegiorum Regularium nullam haberi mentionem de Conc. generalibus quæ sufficienter ipsis possit derogare.* Verumtamen est in contrarium validissimum argumentũ. Nam hæc clausula *Quatenus decretis Concilij Tridentini non aduersentur* apponitur in eisdem confirmationibus de stylo curiæ ex testimonio Quarantæ *in summ. bull. verb. Concilium Tridentinum §. in confirmationibus*, & Cruz *de sta. relig. l. 2. c. 3. dub. 5. in fin.* de mente Nauar. & aliorum curialium, & patet ex omnibus ferè confirmationibus, quæ post Concilium Tridentinum expeditur, & nouissimè ex illa amplissima Clem. VIII. quæ incipit *Ratio pastoralis officij* edita *anno 1597. die 20. Decembris* & ex alia Pauli V. quæ incipit *iniunctis nobis &c.* edita *anno 1609. die 1. Decembris*, quibus confirmata sunt priuilegia Patribus de Obseruãtia in illis omnibus, in quibus decretis Concilij Tridentini non aduersentur. Sed eadem clausula ad nullum alium effectum apposita videtur nisi ad firmandum regulam in contrarium, idest, vt intelligantur confirmata omnia priuilegia alijs Concilijs generalibus contraria,

2 Trident. excepto prout docet Rodriq. *tom 1. q. 8 art. 11. in fin.* Ergo in memoratis confirmationibus sufficienter derogatur Concilijs generalibus excepto Trident. Ergo falsum est, quod suppositum est in superiori dubio.

Quòd autem præfata clausula importet prædictum effectum quem docet Rodriq. ex eo maximè probatur, quia cum decretis Concilij Generalis nunquam derogetur nisi fiat expræssa mentio, prout in superiori dubio firmatum est, & per consequens nec etiã derogetur Conc. Trident. quod nedum est generale; sed etiam modernum, & propterea expostulat peculiarem mentionem inter alia Concilia generalia vt de mẽte Henriquez, & V Viuald' annotauit Sanch. de matrim. *lib. 3. disp. 26. n. 7. circa med.* Ergo vel est dicendum eam clausulam præfatum effectum importare, vel esse omninò superfluam, quod est absurdum.

Ad hanc obiectionem respondeo cũ Suar. *de legib. lib. 8. c. 19. n. 6.* illam clausulam non esse superfluam, nec propterea importare explicatum effectum, quem intendit Rodriquez, si enim illũ effectum importaret; sequeretur eamdem clausulam, siuè exceptionem, quæ fit de Concilio Tridentino in memoratis confirmationibus addi in eis ad ampliationem, & non ad restrictionem, quod est contra naturam eiusdem exceptionis, & contra mentem Pontificũ, vt ipse Rodriq. apertè sensit *d. q. 8. art. 1.* vnde maioris virtutis essent confirmationes cum illa exceptione, quàm sine illa.

Et

Et quod sit contra naturam exceptionis operari, vt ea comprehendantur in dispositione, quæ aliàs non comprehenderentur fuit latè dictum *in vna Ferrarien. Societatis 28. Iunij 1599. coram Mllino*, quam multis cumulatis refert, & sequitur eadem Rota *decis. 158. num. 5. coram Greg. XV. & decis. 110. n. 3. p. 2. in recent.* quod dictum procedit, quando aliàs non sequeretur hoc absurdum, vt scilicet eadem exceptio esset apposita inutiliter, & superfluè vt benè declarant Tiraquel. *de retract. lignag. ad fin. n. 95.* Surd. *cons. 572. num. 58. in fin.* & Beltram. *in annot. ad d. decis. 158. Greg. XV. num 8. in fin.*

Sed quod eadem exceptio nõ fit inutiliter, & superfluè apposita in d. confirmationibus, quæ & est prior pars responsionis principalis ad obiectionem, probat Suar. *vbi supra n. 7.* primò quia Pontifices volunt eam esse magis certã, & non relinqui sub generalibus regulis, quæ incertæ sunt, & infinitis interpretationibus, & opinionibus subiectę. Secundò dicit appositam esse quia specialiter volunt Pontifices ostendere voluntatem suam circa firmitatem dictorum decretorum Conc. Tridentini, vt non solum generaliter sicut alia; sed & speciali modo videantur excepta, sicuti dictum est supra cum Sanch. Henriquez, & V Viuald.

At vt vera fatear, hæ rationes Suar. pace tanti Doctoris sunt coniecturæ aliquo modo probabiles, & rationes congruentes: sed non responsiones necessariò concludentes. Ratio ergo fundamentalis propter quam illa exceptio in confirmationibus prædictis apponitur eam esse firmiter teneo, salua semper meliori sententia, quia scilicet in illis cõfirmationibus est necessaria expressa mentio Conc. Trident. aliàs esset derogatum illi, & constitutioni Greg. XIII. quæ incipit *in tanta rerum* edita *anno 1573. die 1. Martij*, per clausulas generales. *Non obstantibus quibuscumque quorum tenores, &c.* quod ex eo patet quia illud commune axioma, quod nũquam intelligatur derogatum decretis Conc. generalis nisi de eo fiat expressa mentio, non solum fallit in constitutionibus Apostolicis propria manu Papæ signatis, in quibus non est opus speciali, vel generali derogatione Conc. Trident. prout declarauit Pius V. per suũ motum proprium, qui incipit *cum plerumque* editum *anno 1570. die 23. Decembris*, quem de verbo ad verbum refert Garc. *vbi supra num. 33.* allegatus

3 in superiori dubio, & tenuit Sacra Cõgreg. teste eodem Doctore *n. 34.* Sed etiam illud axioma fallit in priuilegijs, & rescriptis Apostolicis, etiam si non sint manu Papæ signatis, quia in eis sufficit clausula generalis. *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis &c. quorum tenores &c.* ad derogandum Conc. Trident. prout testatur in praxi obseruari Gonz. *sup re. 8. cancell. glos. 6. num. 120.* Filliuc. quẽ refert, & approbat Bonac. *de cens. disp. 1. q. 5. p. 2. n. 8. vers. ratio desumitur.* Marta *de clauf. p. 4. clau. 14. n. 3.* & Rota *decis. 179. n. 6. & decis. 687. num. 24. p. 2. in recent.* quidquid in contrariũ afferant Sanch. *vbi supra.* Fusch. *de visit. eccl. lib. 2. c. 20. nu. 14. in fin.* Moneta *de commut. vlt. volunt. cap. 5. num. 165. & seqq.* licèt postea nobiscum sentire videatur *c. 11. num. 250.* dum approbat Gonzal. *vbi sup.* Horum autem omnium ratio est quia prędictum axioma, nunquam, scilicet, derogari decretis Conc. generalis, nisi de eo fiat expressa mentio, vt in superiori dubio explanatum est, intelligendum est de illis Concilijs generalibus, in quibus nõ est expresè reseruata authoritas Sedis Apostolicæ Marescot. *lib. 2. var. resol. c. 38 num. 41.* referens sic resoluisse Rotã *in vna Vlixbonen. decimarum 27. Nouembris 1571. coram Robusterio, & in vna Oriolensi decimarum 8. Februarij 1588. coram Orano.* Sed in Concil. Tridentino *sess. 25. c. 21. de reform.* fuit excepta, & reseruata semper authoritas Sedis Apostolicæ in omnibus contentis in eodem Concilio. Ergo sufficienter illi derogatur absque derogatione etiam in genere

nere Conc. generalis. Ita Rota *ubi sup. in recent.*

DVBIVM VI.

An dispositio c. *quia propter de elect.* seruanda sit in omni electione ad quamcumque dignitatem, & officium?

SVMMARIVM.

1 *In quibus electionibus attendenda sit dispositio* c. quia propter de elect.
2 *Et præsertim apud Ordinem Prædicatorum.*
3 *Opinio Siluest. non potest sustineri post Conc. Tridentinum.*
4 *Decretum irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti.*
Et si est Concil. Trident. infringit etiam possessionem.
5 *Consuetudo vltra c. quia propter multum attenditur in electionibus.*
6 *Signum consuetudinis, quæ attenditur in electionibus desumi potest ex earum pronunciationibus.*
7 *De consuetudine seruatur* c. quia propter de elect. *apud congregationem S. Bernardi in Italia Monachorũ Ordinis Cisterciensis regularis obseruantiæ, & apud Congregationem Cassinensem Monachorum Ordinis S. Benedicti.*

1 EST seruanda in electione Episcoporum Prælatorumq; Regulariũ arg. *cap. ne pro defectu de elect.* & eorum omnium qui iurisdictionem generalẽ in Ecclesijs collegiatis exercent, & ob quorum mortem Ecclesia quodammodò dicitur viduata, quia tales Prælati Sponsi appellantur 21. *quæst. 2. cap. sicut in vnaquaque.* Hanc assertionem tutantur Innoc. Io. And. Ant. à Butr. glos. Panor. Henrich. Boich. Anchar., & communiter canonistæ *in d. c. quia propter* glos. *in c. sicut cum in princ. de elect. in 6.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 2. art.* 18. Gemin. *in c. 1. num. 4. de elect in 6.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 38. num.* 84. Marc. *q. 992. num. 1. p. 1.* Rota *decis. 3. in princ. & 5. tit. de elect. in nou. & partim. etiam decis. 647. num. 4. coram Card. Seraph.* & tandem multis allegatis cum communi eadem Rota *in Treueren. Abbatia Sancti Maximini.* 20. *Nouembris* 1614. *coram R. P. D. Coccino, & in Meten. Monasterij 5. Iulij: 1621. coram eodem.* aduersus Roffred. *de libellis tom. 2. super iure Pontificio p. 3. tit. quod sonet hoc nomen Abbatis num. 8. lit. G. fol. 633.* dicentem de mandato Papæ iudicatum fuisse formam *d. c. quia propter* non esse seruandam in electione Abbatis, quia hoc est nomen sollicitudinis. Et tãdem quasi solus Host. *in d. c. quia propter paulo post prin. verb. viduatis* addidit eum textum procedere quoq; in elect. quoruncumq; Ministrorum Ecclesiæ. At eius dictum meritò ab omnibus reprobatur.

2 Ex dictis duo elicit Siluest. *tit. electio 2. q. 1. num. 4.* Primò in Ordine Prædicatorum eligẽdos esse iuxta formam memoratæ decretalis *quia propter* Magistros Priores prouinciales, ac conuentuales, & prædictis corrispondentes in alijs Religionibus. Et hoc verissimum est. Secundò elicit electionem aliorum Superiorum, Diffinitorum scilicet, Discretorum, & huiusmodi sufficere si fiat collegialiter, nec necessariam esse vocẽ, aut scripturam. Sed si hic Doctor vult per hoc inferre has electiones de iure fieri posse per sortes fabas, aut Lupinos &c. id nullo modo mihi arridet per dicenda inferius *dub. 27. per totum.* Si verò vult solùm inferre in his electionibus non esse attendendam dispositionem *c. quia propter de elect.* id mihi videtur approbandum de iure antiquo, vt colligitur ex Mandegot. *in suo tract. de elect. p. 1. c. 21.* vbi Boer. *in addit.* & Tolos. *in tit. de elect. c. 2. num. 8.* Cuch. *instit. maior.*

maior. lib. 4. tit. de elect. num. 42. in fin. quidquid in contrarium videatur tenere Oldrad. *conf.146.num.2.* dicens apud Innoc.& Host nullum videri fuisse dubium quin sit seruanda forma *c. quia propter* in personatibus,& dignitatibus ad vnguem per *c. dudum. de elect. & c. constitutis 2. de appell.*

3 Dixi *de iure antiquo:* nam de iure nouo in eisdem etiam electionibus seruãdum est secretum vigore Conc. Trid. *sess.25.c.6.de regul.* vbi habetur hoc decretum *In electione quorumcumq; Abbatum temporalium. & aliorum Officialium Regularium,ac Generalium,& Abbatissarum, atq; aliarum Præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, inprimis Sancta Synodus districtè præcipit omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur.*

. . Si vero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit. Attamen cum prædictæ electiones vigore huius decreti sint celebrandæ, & ipsæ secreto, vt declarauit Pius V. in Bulla *pastoralis officij* §. 1. edita *anno*
4 *1571. die 19. May.* nec possint fieri per sortes, vt supra dictum est, consequens est, necessariam esse vocem, aut scripturam, cum nullus alius modus videatur excogitari posse, quo possit satisfieri dicto decreto: in quo nota illud decretum irritans *Electio irrita sit.* quia est penetrabilius omni gladio ancipiti Sarnen. *ad reg. de annal. q. 23. num.* 4. Rota *decis. 76. num. 4. coram Card. Mantic.* & infringit etiam possessionem Bisignot. *decis.* 1. *num. 6. de rest. spoliat.* Cassad. *decis. 11. n. 5 super regul.* Sarnens *ibi supra q. 14. nu. 5. vers. postremò,* & alibi sæpissimè Rota *decis. 202. num. 7. coram Cardin. Mantic. & in d. Metenen. Monasterij §. neq; obstat.*

5 Tandem aduertendum est si in aliqua Religione seruaretur de consuetudine d. decretalis *quia propter* non solùm in electionibus Generalium, Prouincialium. Prælatorumq; conuentualiũ; sed etiam in electionibus v. g. Procuratoris Ordinis, Diffinitorum Discretorum &c. talem consuetudinem sanè tenere cum non sit contra dictam decretalem prout in terminis docent Henrich. Boich. *in d. c. quia propter nu. 3.* Manda-
6 got. *de elect. c. 21.* Oldr. *conf. 146. num. 5.* Talisq; consuetudinis signum iure optimo potest elici ex pronunciationibus earumdem electionum factis iuxta formam inferius tradendam *dub. 40.* Rota *in d. Meten. Monasterij §. ne quæ sustineatur* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num.* 280. Et ita de consuetudine seruatur decretalis *quia propter* in electione Dif-
7 finitorum apud Congregationẽ S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Cisterciensis Regularis obseruantiæ, vt liquet ex Bulla *Romanus Pontifex* Greg. XIII. §. 8. edita *anno 1578. die 23. May.* Et item apud congregationem Cassinensem Monachorum Ordinis S. Benedicti, vt patet ex Bulla *Cum sicut accepimus.* Pauli V. §. 9 edita *anno 1607. die 6. Aprilis.*

DVBIVM VII.

An electio celebrata non seruata forma statuti propriæ Religionis teneat?

SVMMARIVM.

1 *Vbi adest expressè decretum irritans forma statuti nequit adimpleri per equipollens.*

2 *Habetur pro expresso in statuto, quando per prius fuit indultum à iure communi.*

3 *Forma statuti potest adimpleri per equipollens quando continet decretum irritans tacitè.*

4 *Et idem iuris est, quando nec expressè, nec tacitè continet.*

5 *Vbi forma statuti non adimpletur per equipollens actus est ipso iure nullus.*

6 *Statuta habent perpetuam causam prohibitionis.*

7 *Etiamsi procedant per verba imperatiua solum, & non negatiua.*

8 Pro-

8 *Prouinciales, & Definitores nequeunt eligere Guardianos nisi secretò.*
9 *Ante Conc. Trident. potuissent vbi omnes consensissent.*
10 *In electionibus attenditur consuetudo.*
11 *Quando verbum Prouisio comprehendat etiam electionem.*
Statutum quod emanat ad obuiandum fraudibus est fauorabile.
12 *Quid iuris de electione, & de prouisione.*

Diligentissime est in primis inspicienda ipsamet forma statuti; An scilicet habeat clausulam decreti irritantis expresse, vel tacitè, vel nullo pacto, & prout variè eam continebit, diuersimodè quoq; erit sentiendum.

1 Nam si expresse ad sit decretum irritans; tunc forma statuti non poterit adimpleri per equipollens: vbi enim illud decretum appositum est, magis attenditur forma legis, quam ratio legis, vt ait Bald. *in l. 1. de lib. & posthum.* quem ibi omnes sequuntur, & præsertim Iason. *n.* 1. Alex. *in fin. num. 3. de procurat.* Paris. *cons.* 19. *num.* 187. *lib.* 2. Siluest. Aldobrand. *cons.* 91. *n.* 27. Felin, *in c. cum causa n.* 21. *de re iud. vbi* Apost. multos allegat, & ita post Aret. & Tiraquel. quos refert firmat Rota *decis.* 215. *num.* 1. *p.* 1. & *decis.* 214. *p.* 4. *diuers.* & *fuit tentum in vna Toletana professionis* 27. *Februarij* 1595.

2 Et hic aduertendum est cum Boer. *q.* 24. *num.* 3. *vers. cum ergo forma*, quem allegat, & sequitur Marescot. *lib.* 2. *var. resol. c.* 29. *num.* 13. & 14. tunc non esse necesse, vt statutum habeat clausulam annullatiuam, vel verba prohibitiua, ex quo id fuit inductum à iure communi, à quo statuta semper recipiunt interpretationem passiuam, vt latè probatum est *dub.* 7. *num.* 1.

3 Si verò non expresse, sed solùm tacitè ex dispositione statuti colligatur præfatum decretum irritans; tunc potest adimpleri per equippollens vt v. g. si aliquid fieri mandet adhibens verba negatiua, sed vlterius non annullet; tūc licèt verba negatiua inducant formā, & nullitatem actus, nihilominus, quia talis forma tacitè colligitur, potest adimpleri per equipollens: ita post Alex. & alios declarat Felin. *in c. cum dilecta num.* 10. *in vndecima ampliatione de rescript.* quem sequitur Marescot. *cap.* 38. *num.* 13.

4 Si nec expresse, nec tacitè colligitur memorata clausula decreti irritātis ex dispositione statuti; tunc quoq; potest adimpleri per equipollens: nam licèt forma statuti requiratur ad certū effectum; si tamen ille effectus aliundè habeatur per equipollens, potest per illud adimpleri, cum in hoc casu non curatur de modo, sed de effectu *l. si quis mihi bona* § *sed quid si mādauit, & ibi* Bald. *num.* 2. *ff. de acquir. hered. l. fin.* § *fin. ff. mand.* Iason. *in l.* 1. *num.* 5. *ff. de lib. & posthum.* & Rota *decis.* 1413. *num.* 3. *coram Card. Seraph.* allegans Cassad. *decis.* 26. *super regul.*

5 Si denique non adimpleatur forma seu solemnitas, quæ sit substantialis statuti per equipollens, licèt tacitè tantum, vel nullo pacto contineatur clausula irritans in ea: tunc actus est ipso iure nullus, quia quando aliquid requiritur in ipso actu; tunc si illud non seruatur, actus est nullus ipso iure, etiam quod statutum vltra non procedat annullando Bart. *in l. vniuersa, & ibi* Iason. vbi de communi *num.* 8. dicens in toto mundo hanc opinionem esse receptam *C. de precibus Imper. offer.* Roman. *cons.* 203. *num.* 2. Panorm. *in cap.* 2. *num.* 5. *versic. scire enim debes*, & ibi Felin. *col.* 2. *vers.* 3. *not. de testibus.* Et ratio est, quia statuta habent perpetuam causam prohibitionis; sunt enim condita ad obuiandum falsitatibus, & fraudibus, & vt erroris causa tollatur *Alex. cons.* 141. *num.* 10. *lib.* 2. Socin. *cons.* 2. *num.* 2. *lib.* 3. Ergo omissio solemnitatis reddit actum nullum ipso iure, etiam si statuta non habeant clausulam annullatiuā glos. communiter approbata *in clem.* 1. *verb. inhibentes de iur. patr. vbi* DD. Alex. *in l.* 1. *num.* 8. *de lib. & posthum.* Felin. post

Panor. n.

Panorm. *in c. ex parte col. 5. num. 6. vers. 4. casus est de consti.* Put. *decis.* 338. *nu. 6.*
7 *lib. 1.* & quamuis statuta non procedant per modum prohibitionis, tamen idem est virtualiter quando per verba imperatiua disponunt, vt post Bart. *in l. cum lex. de fideiussor.* tradit Felin. *in d. c. 2 num. 1. in fin. de test.* vbi inquit statutum dici prohibitiuum non solùm si apponatur verbũ negatiuum; sed etiã si in contractu mandetur aliquam solemnitatem obseruari, quia videtur prohibitus actus illa solemnitate non seruata. Immò si statutum desideret aliquam qualitatem in contractu, quæ inter alias de iure communi necessaria non est, vtique eam pro forma requirere videtur etiam si ipsummet statutum loquatur per verba affirmatiua, nec procedat vlterius annullando Anchar. *cons.* 36. *num.* 1. Aym. *cons.* 182. *nu.* 10. Socin. *iun. cons.* 37 *num.* 6. *lib.* 2. Vndè meritò illa non concurrente actus ipse defectu formę sustineri nõ potest *vulg. l. cum hi. §. prater. ff. de transact.* cum alijs per Alex. *cons.* 137. *nu.* 15. *lib.* 2. Rota *decis.* 15. *num.* 3. *par.* 2. *in recent.*

8 Ad horum autem omnium clariorem dilucidationem libet hic proponere dubiũ quod contingit in Illustrissima Religione cuius Constitutiones disponunt vt Prouisio Guardianorum celebretur a PP. Prouinciali, & Definitoribus per scrutiniũ secretum per schedulam habitum: Super quam constitutionem sic dubitatum fuit. An teneat prouisio alicuius Gurdiani si Prouincialis, & Definitores eam non celebrent secretò; sed palam ita vt vnusquisque aure percipiat vota aliorum? Cui dubio dico respondendum esse negatiuè de iure, & de consuetudine. De iure, quia decretum irritans habetur pro expresso in dicta forma illarũ Cõstitutionum, cum per prius fuerit inductũ à iure communi, nempè à Concilio Tridentino *sess.* 25. *cap.* 6. *de reg.* vbi quò omnia sine vlla fraude fiant districtè pręcipitur vt omnes Superiores Regularium eligi debeant per vota secreta ita vt singulorum eligentiũ nomina nunquam publicentur. Et post pauca subditur. *Si verò contra huius decreti cõstitutionẽ aliquis electus fuerit, electio irrita sit.* Vnde cũ dictæ cõstitutiones loquantur in eodem casu, eo ipso, quò deficit secretum quod requirũt in prouisione Guardianorum statim intrat nullitas inducta à Conc. Trid vt in terminis sentit Nauar. *lib.* 1. *cõs.* 2. *n.* 4. *de elect. in antiq. & cons.* 8. *num.* 2. *eod. tit. in nou.* & Ripa *de nocti. tempor. cap.* 99. *in fin.* Et per consequens nullo pacto d. forma, seu solemnitas secreti potórit adimpleri per equipollens, vt liquet ex dictis *num.* 1. Quod totum eò magis veritatem habet quò nullum priuilegium contrarium Concilio Tridentino suffragetur Regularibus vt dictum est dub. 4.

9 Secluso verò hoc decreto Conc. Trident. potuisset quidem eadem forma cõstitutionalis adimpleri per equipollens, quia in ea nullum adest decretũ irritans expressè: vnde potuissent v. g. Prouinciales, & Definitores eligere Guardianos palam, & non secretò ita vt quisque vota aliorũ audisset, quando præsertim omnes consensissent nemine prorsus discrepante: in huiusmodi nãque casu equipollens illius formę haberetur: tũc enim cessarent deceptiones ad quas euitandas ius positiuum adinuenit solemnitates: vnde de earũ defectu in præsenti casu non fuisset curandum Innoc. *in cap. quod sicut de elect.* Panorm. *in c. quia plerique num.* 31. *de immunit. eccles.* Iason. *in l nemo potest in.* 2. *lect. col.* 15. *vers. pro parte negatiua de legat.* 1. Felin. *in c.* 1. *col.* 11. *vers. fallit sexto de constit.* Siluest. *tit. electio* 1. *quæst.* 10 Biax. *in suo direct. elect. p.* 3. *c.* 20. *in*
10 *fin* Sed quia, vt dixi supra, adest expressè decretum irritans Conc. Trid. idcircò eadem forma de iure nõ potest adimpleri per equipollens.

Quòd verò etiam negatiuè sit respondendum de consuetudine patet, nam Decretum irritans tollit consuetudinem nedum in pręteritum; sed

etiam in futurũ, vt probaui *dub.3.n.5.*

11 Et quod exemplificatũ est de prouisione tu proportionabiliter applica ad quascumq; electiones; nam verbũ Prouisio in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, vt probabitur *dub.112. nu.7.* sed statutum, quod emanat ad obuiandum fraudibus est fauorabile, & latè interpretandum Rota *decis.327 num.5. coram Greg. XV.* afferens tex. *in l.1.§. pecuniam. ff. de calum. c. quanto de priuil. c. si ciuitas de sent. excom. in 6.* Dec. *cons.5. in fin.* Aym. *cons.118. numer.11.* Ergo quod dictum est de prouisione in terminis de dicto decreto Conc. Trident. emanato ad obuiandum fraudibus, potest & proportionabiliter dici de electione.

12 Et non solùm in terminis de dicto decreto, seu de secreto in electionibus habendo; sed & in terminis de quacumq; alia solemnitate, quæ requiratur pro forma in electionibus, poterit & proportionabiliter de prouisionibus, & è contra; & ratio est, quia teste illa celebri glos. *in c. postquam verb. prouisione de elect. in 6.* communiter approbata, cum videamus quotidie iura parificare electionem, & prouisionem *c. statuimus c. vt circa c. si postquam c. si. compromissarius de elect. in 6.* quid iuris de vno, & de alio.

CAPVT SECVNDVM

De conuocatione Capituli.

DVBIVM VIII.

Qui, quomodo, & à quo conuocandi sint electores?

SVMMARIVM.

1 *Absentes & præsentes vocandi sunt ad electionem.*

2 *Qui veniant sub nomine præsentium & absentium.*

3 *Quomodo vtriq; sint vocandi.*
Forma citationis.
Quomodo vocandi qui ignorantur vbinam gentium existant.

4 *Ad electionem sunt vocandi qui debent ei interesse de iure, & de consuetudine.*

5 *Quando non sint compellendi qui nolunt interesse electioni.*

6 *Ad electionem non sunt vocandi qui non possunt commodè venire num. 8.*

7 *An tale commodum debeat considerari respectu electoris vocandi, vel Religionis.*

9 *Ad cuius Iudicis arbitrium spectet dijudicare tale commodum.*

10 *Cui committitur causa recipit plenariam potestatem super omnia quæ ad ipsam pertinent.*

11 *Ad quem spectet conuocare capitulum.*

12 *Apud Religiosos qui dicantur antiquiores.*

1 Conuocandi sunt nedum præsentes; sed etiam absentes, qui debent, volunt, & possunt commodè venire ab eo, ad quẽ de iure, vel de consuetudine spectat *c. quia inter vniuersas c. quia propter & c. coram dilecto vbi glos. verb. prouincia.* Imol. & Panor. *num.3. de elect.* Rota *decis.288. coram Card. Mantic.* & communiter omnes.

2 Sub nomine præsentium comprehenduntur omnes, qui sunt in ciuitate, vel in claustro, vel in hortis Innoc. *in d. c. quia propter de elect.* Panor. & Felin. *num.22. in c. cum omnes de const.* Suppl. *tit. electio 1. §. omnes electores.* Angel. *eod. tit. num.17.* Siluest. *eod. tit.1. q.3.* Tabien.

Tabien. eod. tit. 1. num. 10. Azor. p. 2. lib. 6. c. 14. §. verum quod. Sub nomine verò absentium, qui vocandi sunt, veniunt qui non sunt quidem in ciuitate, nec in claustro, nec in hortis; commodè tamen vocari possunt. Rota ibi sup.

3 Præsentes sunt congregandi verbo, aut signo consueto nolę: absentes verò per litteras, aut per nuncium; ita vt vtriq; sufficienti modo rationabiliter vocati censeantur Innoc. in c. in causis num. 2. & Panorm. num 5. de elect. & idem Panorm. in d. c. coram delecto num. 3. de elect. Gofred. in sum. tit. de elect. num. 10. Biax. in direct elect. p. 3. c. 4. nu 6 Azor. p. 2. lib. 6. c. 14 q. 7. Felin. in c. cum omnes num. 38. vers. secunda opinio. de const. & Rota d. decis. 188. nu. 2. coram Card. Mantic vbi quoq; refertur idem resolutum fuisse in Calagurritana de Aranguez coram Card. Pamphil.

Literas autem quibus ad electionē quis vocatur vtile esset, & expediret ad omnem meliorem effectum publicè, & apertas reddi, prout suadet Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 60. & 61. de mente specul. Quarum literarum tenor secundum eosdem DD. debet esse vt Prælatus ad quem conuocare spectat, post salutationem in proœmio literarum appositam, moneat electorem cui literas dirigit causam ob quam celebrandū est capitulum, vt v. g. quia Generalis sui temporis officium expleturus sit tali die, vel v g. quia Generalis vniuersæ carnis viā ingressus fuerit, & corpus eius sepulturę traditum fuerit: Vel huiusmodi &c. Quapropter nè Religio propter diuturnam vacationem patiatur grauem in temporalibus, & spiritualibus iacturam, talem diem cum sequentium dierum continuatione statuisse ad celebrandū capitulum, & per consequens ad omnes electiones solitas in eo celebrandas, & propterea eū requirere, & citare, vt die ipsa conuenire cum eis velit in tali loco ad tractādum eligendum, & cum eis concludendū secundum quod ad eius munus vel personam spectat de iure in ipso capitulo; Aliàs eo non comparente ad electiones, & alia capitularia peragenda absq; eo se processuros, absentia ipsius non obstante. (Vbi verò viget Procuratorum institutio, additur in ipsis literis) quòd si fortè iusto impedimento fuerit distractus, quò minus venire possit, certum specialemq; nuncium transmittat, qui de legitimo impedimento fidem plenam faciat iuxta generalis Concilij statutum, qua pręstita et potestas fiet, si voluerit, vt alicui de capitulo vices suas demandet.

Licèt verò hæc citationis forma nullam horam præfigat, nihil interest, quia consueta hora nempè matutina apposita censetur: quāuis fortè cautius esset horam quoq ipsam specialiter designare capituli celebrandi, putà matutinam, vel missæ. Solent, etiam aliquæ citationes pronunciare quod electio celebrabitur ipso qui nunc citatur amplius non monito, nec citato, quæ clausula innanis non reddetur & si electio deinde ad alium terminum dilata prorogataq; fuerit Ioan. And. in addit. specul. num. 7. lit. I. vers. non obstante Cuch. num. 67.

Sed rogabis quò nam dirigenda sit citatio eorum electorum, qui ignorantur vbi nam gentium existant, vel latitant nè citatio ad eos peruenire possit, dolo id agentes videlicet vt contemptos se dicere possint. Respondeo citationē dirigi posse ad locum in quo morari consueuerunt; talis namq; citatio non minus eos coercet, quàm si eos apprehendisset. Ita specul. quem refert, & approbat Cuch. num. 58 & 59. Et facit quod impedrēs quo minus citetur, habetur pro citato c. quoniam frequenter §. porro ibi glos. in verb. compet. vt lit. non contest. Card. in clem causam q. 13. de elect. cum alijs per Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. glos. 10 num. 102. & alibi penes Rotam decis. 1094. n. 3. coram Card. Seraph.

Dixi inassertione esse vocandos qui debent quia in hoc verbo includuntur

qui de iure communi, vel speciali ad electionem conuenire tenentur glos. Panorm. Ant. à Butr. *num.* 21. & communiter canonistæ *in d. c. quia propter de elect.* Siluest. *tit. electio.* 1. *q.* 5. Et item includuntur qui de consuetudine habent interesse electionibus *c. cum dilectus de consuet. c. cumana & c. cum Ecclesia vulaterana de elect.* Dec *in c. licet n.* 46. *de elect.* Specul. *in tit. de electione.* §. *primo num.* 12. Cardin. *in c. quia propter q.* 12. *in princ.* Bertach. *de Episcop. lib.* 1. *p.* 3. *q.* 5. *num.* 4. Boer. *ad Mandagot. de elect. c.* 23. *lit. B.* Rota *in Treueren. Abbatiæ merc.* 20. *Nouembris* 1624. *coram Coccino.* §. *neq; prædictis resistit.* Butr. & Panor. quos refert, & sequitur. Rota. *decis.* 65. *num.* 11. *p.* 1. *in recent.* Item Rota. *decis.* 11. *num.* 2. *tit. de consuet. in antiquis & in Meten. Monasterij. Lunæ.* 5. *Iulij.* 1621. *coram Coccino.* §. *neq; obstat.*

5. Dixi *qui volunt*; quia excluduntur renuentes interesse electioni non enim compellendi sunt, nisi id Ecclesiæ, id est, Religionis intersit Panorm. *in d. c. quia propter n.* 4. *de elect.* communiter receptus Tabien. *tit. electio* 1. *num.* 12. & ego latius disputabo *dub.* 14. *per totū.*

6. Dixi *qui possunt commodè, &c.* per quod verbum innuitur non vocandos, qui commodè non valent venire *cap. cum inter* 2. *de elect.* Innoc. *in cap. cum ex iniuncto de nou. oper. nunc.*

7. Circa hoc dictum tria notanda occurrunt Primò memoratum commodum; respicere Ecclesiam, siuè Religionem, non autem personam vocandam Archid. & Anchar. *in cap. cum in Ecclesiis de præben. in* 6. Panor. *in d. cap. quia propter num.* 5. *de elect.* Siluest. *tit. electio* 1. *q.* 5. Vnde quando in notabile detrimentū Religionis vergeret nullo pacto esset vocandus absens: etiā si contrarium ex consuetudine seruaretur, quia talis consuetudo non tenet *c.* 1. *de consuet.* vbi Panor. *& in cap. coram dilecto de elect.* vt puta si imminens capituli Prouincialis celebratio non concederet expectari aliquem fratrē absētē, qui suffragiū in electione Discreti habet præstare. Itē si electoribus ad comitia Generalia conuenturis negaretur aditus ob pestilentiæ morbum quo aliqua prouincia (quod absit) grassaretur.

8. Secundò notandum est non esse attendendū simpliciter an electores vocandi, sint in prouincia vel extra eam degant absentes; sed illud in primis inspiciendum est an cōmodè vocari possint, vt benè notant Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax. *in direct. elect. p.* 3. *cap.* 7. *nu.* 3. Rota *d. decis.* 288. *coram Card. Mantic.* Nam fieri potest, vt aliquis sit in alia prouincia, & tamen vicinior sit cōuentui, de cuius Discreti electione agitur, quàm alter absens qui est in eadem prouincia. DD. autem qui asserunt vocandos esse, qui sunt in eadem prouincia intelligendi sunt regulariter, quia vt plurimū tales commodè vocari possunt.

9. Tertiò notandum est certam regulam statui non posse, quando nam dicantur vocari posse absentes: Vndè à boni Iudicis arbitrio non est recedendum, vt astruunt DD & in primis Siluest. *vbi supra*, & Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de electione num.* 54. Idoneus autem Iudex censetur in præsenti ille, cuius est ratam habere electionem, licèt aliàs nō sit Ordinarius. Ioan. And. *in c. publicato* vbi Panorm. & Butr. *num.* 21. *de elect.* & item Butr. *in c. venerabilem num.* 15. *de elect.* Panor. *in d. c. coram dilecto* Biax *vbi sup. & c.* 34. *num.* 3. & Cuch. *vbi sup.* Ratio est, quia ex quo ipse habet confirmare electionem, & cognitio ipsius confirmationis ad eum spectat, per consequens etiam ad eum pertinebunt præambula, & præparatoria ad confirmationem, seu eorum cognitionem *c. licet in fin. de elect.* B. August. *de Ancon. de potest. eccl. q.* 2. *art.* 4. *in fine resolut.*

10. Cui namque committitur causa super omnia quæ ad causam ipsam pertinere noscuntur, plenariam recipit potestatem *c. præterea. & c. suspicionis de offic. deleg. l.* 15. *de iurisd. omn. iud. l.* 3. §. *fin. ff. de pæn. leg.*

l. veteres

l. veteres vbi glos. & Bart. ff. de inten. actiu. que priu. Rota decis. 65. in fin. coram Greg. XV. quæ iura exponuntur à DD. vt sub causa cõmissa recipiat potestatem non solùm super omnia necessaria; sed etiam super omnia valdè commoda, quæ ad ipsam causam pertinere noscuntur Suar. tom. 4. disp. 49. sect. 2. num. 17.

11 Dixi *ab eo ad quem de iure, vel de consuetudine spectat*, & ita sustinet post Innoc. Panorm. in d. c. cum ex iniuncto de nou. oper. nunc. & in c. cum nobis num. 9. de elect. Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 163. Sed si non adsit ad quem de iure, vel de consuetudine pertineat tunc antiquior congregabit Felin. in c. 1. de maior. & obed. & in c. cum omnes col. penult. vers. sed dubium est. de const. vbi multorum Doctorũ opiniones concordat. Biax. vbi sup. num. 1. Per antiquiorem verò, intellige antiquiorem à tempore emissæ professionis, non autem in ætate. glos. verb. antiquiores in c. fin. de consuet. in 6. Felin. & Biax. vbi supra num. 5. Et licèt dubitari possit an antiquioritas sit computanda à tempore ingressus & suscepti habitus Regularium, an verò à tempore emissæ professionis; tamen in terminis de antiquioritate monialium Sacra Congregatio censuit attendendum esse tempus emissæ professionis.

DVBIVM IX.

An vocatio absentium ita sit de substantia electionis vt si non vocentur, electio sit ipso iure nulla.

SVMMARIVM.

1 *Electio non vocatis absentibus ad eorum petitionem est irritanda.*
2 *Vocatio absentium non est de substantia electionis, sed de iustitia.*
3 *Solus elector contemptus potest allegare contemptũ sui Excipitur casus n. 14.*
Non potest statutum infringere electionem validam, & validare nullam contra ius commune.
Constitutio Inferioris non potest mutare in aliquo constitutionem Superioris.
4 *Absens contemptus auditur solùm ante confirmationem.*
5 *Et quando etiam post confirmationem.*
6 *Religiosus non habet nec velle nec nolle; sed habetur pro mortuo.*
7 *Mors ciuilis resultans ex ingressu monastery differt à morte naturali.*
8 *Generalis non potest sine causa auferre ius eligendi ab electoribus.*
9 *Generalis est inferior capitulo generali.*
10 *Ab Archiepiscopo ad Synodum Prouincialem datur appellatio.*
11 *Quando electio sit ipso iure nulla ex defectu non vocatorum.*
Elector contemptus non potest conualidare electionem ipso iure nullam.
12 *Vniuersitas consistit in duabus saltem partibus in negotio electionis.*
13 *De capitulo solùm censentur, qui debent, volunt, & possunt ei commodè interesse.*

1 SI celebretur electio non vocato sufficienti modo aliquo eorũ qui debent, volunt, & possunt ei commodè interesse iuxta in Superiori dubio dicta, illa non est ipso iure nulla; sed si non vocatus contemptum sui prosequitur; tunc ad petitionem eius est irritanda. Secus verò dicendum si non prosequitur contemptum, vel electionem vult ratam facere c. quod sicut. vbi Imol. num. 4. c. bona 2. vbi quoq; Imol. nu. 5. c. venerabilem vers. obiectioni in fin. & Ecclesia 2. vbi glos. penult. de elect. Innoc. in c. quia propter & in c. considerauimus de elect. Panorm. in c. in genesi num. 10. & seqq. vbi rationes affert & in c. 1. num. 16. de his quæ fi. à mai. par. cap. & in c. gratum de postul. prælat. Archid. & Anchar. in c. cum in Ecclesijs de preben. in 6. And. ab Exea. in c. cum omnes num. 171. de const. in repet. Lambert. de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 2. art. 8. num.

num. 15. Tabien. *tit. electio.* 1. *num.* 13. Siluest. *eod. tit.* 1. *q.* 5. *dict.* 5. & Tusch. *lit. C. concl.* 967. & *lit. A. conclus.* 36. Et hęc conclusio procedit tàm de his, qui iure communi, quàm iure speciali, vel consuetudine eligere habent. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de electione. num.* 51.

Hinc inferunt Panorm. *in d. c. quia propter* Marc. relatus à Marta *in suo digest. nouiss. tit. electio. c.* 29. & *c.* 45. & post Felin. & Boer. Menoch. *consi.* 67. *num.* 31. Biax. *in suo direct. elect. p.* 3. *c.* 7. vocationem absentium non esse de substantia electionis; sed tantummodo de iustitia & rationem adducit Panor. *in d. c. in genesi nu.* 11. *de elect.* quia scilicet si esset de substantia, nō posset ratificare electionem ipse elector absens contemptus, cum non possit quis renunciare fauori publico *c. si diligenti. de for. compet.* Farin. qui multos cumulat *de carcer.* & *carcerat. q.* 27. *num* 84. Sed tantùm est de iustitia quia retractabitur electio prosequente contemptu, ipso non vocato.

3 Hęc conclusio sic explanata dupliciter est limitanda. Primò vt solus contemptus possit allegare contemptum ad effectum, vt retractetur electio; vnde nec Iudex, nec alij de capitulo, ipso contempto tacente, poterunt contemptum allegare. Panorm. *in d. c. in genesi nu.* 10. Et ratio est, quia cum hoc casu agatur de fauore priuato; non autem publico, non potest Iudex supplere ex officio suo, vt probatur *in l.* 4. *§. hoc autem iudicium. ff. de dam. infect.* Innoc. *in c. ad nostram.* 2. *de iure iur.* Panor. *vbi supra* & *in c. bonæ de postul. prælat.* Immo addo non posse Capitulum condere statutum inducens nullitatem electionis propter defectum aliquorū non vocatorum qui erant vocandi Panorm. *in d. c. quia propter num.* 12. *de elect.* post Ioan. And. Rota in *Toletana canonicatus* 18. *Maij.* 1584. *coram Clem. VIII.* quia non potest statutum infringere electionem validam, & validare nullam contra dispositionem *d. c. quia propter. arg. c. inferior. dist.* 21. *c. cum inferior. de maioritat.* & *obedientia clement. ne Romani de elect.* vbi patet non posse constitutionem inferioris in aliquo minuere, vel detrahere constitutioni Superioris. Et pro hoc facit quod notabitur infra *dub.* 104. *num.* 2. & *seq.*

4 Secundò est limitanda, vt non audiatur contemptus, si non contradicat electioni infra tempus, quod antecedit confirmationem, iuxta *c. fin. de elect. in* 6. additio *ad* Panor. *in c. in genesi nu.* 10. *lit.* B. allegans Franch. Biax. *in suo direct. elect. p.* 3. *c.* 7. & additio ad Gemin. *in c. ex eo quod de elect. in* 6. *lit. A.* Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de electione. num.* 51.

5 Excipe tamen ab hac secunda limitatione duos casus in quibus etiā post confirmationem auditur contemptus. Primus est si constat eum ignorasse celebrationem electionis, & confirmationis iuxta *c. fin. qui ma. accu. poss.* ita præ allegati DD. proxime. Secundus casus est si celebratio actus de quo agitur re vera non sit electio, sed prouisio: tunc enim etiam post confirmationem auditur; quia qui prouident, eligunt, & confirmant vnico actu glos. *in c.* 1. *verb. prouisionem de elect. in* 6. & latius declarabitur infra *dub.* 113. *num.* 6.

At huic assertioni sic explicatæ & limitatæ obijcies si ad petitionem electoris est irritanda electio, ad quam non fuit vocatus, quia eius vocatio est de iustitia, & per consequens agitur de eius commodo, & fauore proprio, seu priuato. Ergo ad petitionem Religiosi electoris contempti non erit irritanda.

6 Sequela patet, nam Religiosi non habent nec velle, nec nolle; sed omnia eorum iura relinquuntur dispositioni suorum superiorum; ita vt pro mortuis habeantur *l. Deo nobis C. de Episc.* & *cler. auth. ingressi C. de sacr. san. Eccl.* & plenè & latè Gutierez multis allegatis *qq. can. lib.* 2. *c.* 1. *num.* 37. & *seqq.* Rota *decis.* 302. *nu.* 1. *p.* 2. *in recent.* & *decis.* 87. *num.* 4. & 12. *coram Greg. XV.* Ergo prædicta assertio non procedit in

Religio-

Religiosis electoribus quia nō possunt prosequi contemptum sui inuito suo Superiori.

7 Respondeo mortem ciuilem resultantem ex ingressu Monasterij non facere Monacū haberi pro vero mortuo, nisi in casibus in iure expressis iuxta glos. notab. *in c. placuit 2, verb. mortuus* 16. q. 1. Alex. *cons.* 139. *num.* 4. *lib.* 2. Oldrad. *cons.* 84. *num.* 4. Gutierez. *vbi supra* Rota *decis.* 543. *num.* 1. *par.* 2. *in recent.* Vnde cum in iure non solum reperiatur id prohibitū electoribus Re-

8 ligiosis, sed concessum, & ab eorum constitutionibus expressè confirmatū, & dispositum. Hinc nullus Superior in Ordine, quamuis sit ipsemet Generalis potest sine causa iusta, & rationabili auferre præfatum ius à quibuscunque electoribus contra dispositionem constitutionum, quia inferior non potest concedere, seu negare contra voluntatem Superioris Gambar. *de auct. Leg. à lat. num.* 708. *lib.* 6. Neuizan. *cons.* 116. *nu.* 1. & Rota *decis.* 1328. *coram Card. Seraph.* adducens *c. vt nostrum, & c. vt debitus de appell.*

9 Quòd autem Generalis nedum sit inferior canonum Conditori; sed etiā Capitulo Generali, quod constitutiones sanxit, maximè in Religione Minorum patet ex B. Hug Cord. *q.* 3. Polic. *num.* 17. Thesau. *fol. mihi* 327. & communiter ex Expositoribus Regulæ illius *in cap.* 8. & his etiam rationibus suadetur. Primò, quia ex eorum Regula Capitulum generale gaudet auctoritate absoluendi eundem Ministrum generalem ab Officio, cum primū illum insufficientem nouerit. Ergo & eodem maius est.

10 Secundò quia sicuti ab Archiepiscopo ad Synodum prouincialem appellatur tāquam ab inferiori ad Superiorem, licèt in ea sit caput Host. *in c. graue in fin. de praben.* Card. *in clem.* 1. §. *quod etiam interdictis num.* 1. *not.* 1. *de sent. excommun.* Anchar. *ibid. num.* 5. *not.* 5. Nauar. *lib.* 1. *cons.* 6. *tit. de mai. & obed.* latè Sanch. *de matrim. lib.* 8. *disp.* 18. *num.* 36. Ergo pari ratione Generalis est inferior Capitulo generali.

11 Secunda conclusio est electionem esse ipso iure nullam, quando non fuerunt congregatæ saltem duæ partes eorum qui debent, volunt, & possunt commodè interesse; nec post scrutinium reperitur electum habuisse maiorem partem ipsarum duarum partium habito respectu ad dictos qui debebant vocari, & non fuerunt vocati. Vnde in huiusmodi casu nemo eorum electorum qui sic contempti sunt, potest ratificare, & validare talem electionem ipso iure nullam Compostell. *in c. quia propter num.* 29. Bellam. §. *nisi fortè vers.* 3. *quaro de elect.* Rota *in Treuer. Abbatiæ S. Maximini* 20. *Nouembris* 1624. *coram Coccino* §. *secundo principaliter in fin.* Explicemus hanc conclusionem exemplo. Sint v. g. triginta electores, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse electioni, ex quibus congregentur 19. vndecim alijs non vocatis. Modo ex his 19. vocalibus 10. consentiant in aliquem: tunc electio est ipso iure nulla, quia electus non habuit maiorem partem duarum partium capituli, nec fuerunt congregatę saltem duæ partes capituli habito respectu ad eos qui debebant vocari, & non fuerunt vocati: vnde ibi non erat congregata vniuersitas: in electionis namque negotio debent congregari saltem duæ partes eorum qui debent, volunt, & possunt commodè venire, & valebit quidquid disponet maior pars; aliàs non consistit ibi vniuersitas, si non sint scilicet duæ partes ad

12 minus vt *not. in l. nulli & in l. planè ff. quod cuiusc. vniuers. no.* Vnde meritò in huius facti contingentia nemo ex illis contemptis potest conualidare talem electionem ipso iure nullam. Hæc conclusio apertè habetur ex Panorm. *in c. quia propter num.* 5. & 12. iuncta doctrina quam tradit *in c. quod sicut* §. *super eo nu.* 9. & *in c. in genesi num.* 11. *de elect. & in c.* 1. *de his quæ fi. à mai. par. cap.* Marc. *q.* 924. *num.* 3. *p.* 1. latè Tolos.

intit.

in tit. de elect. c. 14. *num.* 5. Marta *in suo digest. nouiss. tit. electio c.* 6. *ex varijs decisionibus* Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 52. & alijs referendis *dub.* 107. *num.* 5.

Quod autem nemo ex illis contemptis nunquam computetur in numero eorum, qui in electum consenserunt, nec in numero eorum, qui capitulum constituunt intra duas partes ex eo potissimum probatur, quia qui sic computandi sunt, debent cõsentire in scrutinio per *d. c. quia propter*, & collegialiter cum alijs in vnum congregati, vt fusè explicabitur *d. dub.* 107. *num.* 3. & electus debet gaudere maiori parte eorum qui in scrutinio suffragantur *dub.* 36. *num.* 8.

13 Dixi toties *in comparatione ad eos electores qui debent, volunt, & possunt commodè interesse*, quia illi qui non sunt vocandi, vel si sunt vocandi, vocati tamen noluerunt accedere, aut expressè renunciarunt, aut non finita electione recesserunt, & huiusmodi omnibus non est habenda ratio, nec sunt computandi in numero absentium, seu in numero eorum qui capitulum, seu vniuersitatem constituunt; Sed quò ad actum tunc explicandum spectat, habentur ac si de capitulo non essent Innoc. *in cap. Ecclesia* 2. *de elect.* Panorm. *in c. cum omnes num.* 13. *de const. in c. cum in causis num.* 9. *in d. c. quia propter num.* 5. *in c. cum nobis nu.* 4 *de elect. & in clem. quod circa. vbi quoque glos. & communiter D.D. eod. tit.* & alij infra referendi *dub.* 28. *num.* 3.

14 Vltimò notandum in casu huius posterioris assertionis quando, scilicet, electio est nulla ipso iure, vt explanatum est, &c. non solum posse allegari cõtẽptum ab ipso, qui contemptus fuit iuxtà in superiori conclusione dicta; sed etiam posse allegari ab alio quouis de capitulo, seu à Iudice. Ratio est quia non propriè vt ius contempti priuati allegatur; sed vt trangressio iuris publici, quia videlicet non fuit facta collatio numeri, nec electus maiori parte suffragiorum gaudet Panorm. *in d. c. in genesi. in fin. de elect.*

DVBIVM X.

An si inhabiles non vocentur, electio, & alia capitularia teneant?

SVMMARIVM.

1 *Electio facta inhabilibus non vocatis tenet, vel si vocatis non tamen expectatis numero* 3.

2 *Et hoc maximè vbi certò constat de eorũ inhabilitate.*

3 *D. Paulus notorium incestuosum excommunicauit nullo ordine iudiciario seruato.*

4 *Si certò non constat de inhabilitate electorum, sunt citandi & audiendi.*

5 *Si res dubia adhuc pendeat admittendi sunt cum protestatione.*

1 Respondeo affirmatiuè ex sententia Innoc. Anchar. & Panorm. *in c.* 2. *de postul. prelat.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana de elect.* Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. nu.* 122. quos sequuntur Summistæ & in primis Tabien. *tit. elect.* 1. *num.* 5. & Siluest. *eod. tit.* 1. *q.* 5. *numer.* 6. *in fin.* & hoc est certum apud omnes.

At quod subdunt ipsimet DD. id etiam, scilicet, procedere, licèt nondum sit discussum an priuati existant, quia sufficit, inquiũt quòd postea possint conuinci, non videtur ad mentem Rodriq; *tom.* 1. *q.* 51. *art.* 12. asserentis à Iudice non posse voce priuari dictos Religiosos absq; eo quod prius citentur, & ipsis detur copia eorum, quæ contra ipsos sunt obiecta, quod primò probat exemplo D. O. M. qui vt habetur *in c. Deus omnipotens* 2. *q.* 1. nos docuit delicta esse prius cognoscenda, nè fortè falsis rumoribus, aut delationibus innocens condemnetur. Secundò probat auctoritate *c. porrò de diuort. &*

c. 1. *de*

c. 1. de cau. poss. & prop. vbi Summus Pontifex non permittit aliquem condemnati fine eo quod prius audiatur.

2 Pro resolutione. Dico priores DD. loquutos fuisse de eo cuius delictum ita est manifestum, vt nulla tergiuersione possit cælari, quia tunc ad nullum ordinem iudiciarium seruandum tenetur Iudex in condemnando huiusmodi reo, exemplo D. Pauli *Corint.* 5. qui nullo ordine iudiciario seruato absentem illum notorium incestuosũ Satanæ tradidit per excommunicationis sententiam 2. *q.* 1. *c. de manifesta & c. ad nostram* 2. *de iureiur.* Specul. 3. *p. tit. de accusat.* §. 1. *num.* 17. D. Ant. 3. *p. tit.* 9. *c.* 8. §. 3. Nauar. *c.* 25. Clar. *lib.* 5. §. *fin. q.* 8. *in princ.* Arragon. 2. 2. *q.* 67. *art.* 2. Petr. Nauar. *de restit. lib.* 3. *num.* 192. Les. *de iust. lib.* 2. *c.* 29. *num.* 100. Farinac. *q.* 21. *num.* 133. *& seqq.* Vnde non solum electio tenet si tales non vocentur; sed si etiam vocentur & postea non expectentur *c. cum inter* 2. vbi Panor. *num.* 11. *de elect.*

3 Rodriq. autem sermonem habuit de eo, cuius delicti notorietas non est talis, vt sit inexcusabilis; sed saltem est

4 dubium an aliqua Reo competat defensio: hoc enim notorium non est sufficiens, vt fine citatione possit procedi ad condemnationem. Bald. *in l. ea quadem num.* 43. C. *de accus.* Franch. *in c. ex insinuatione num.* 3. *de appell.* & Rota. *decis.* 393. *num.* 10. & 11. *coram Card. Scraph.* Vnde hic reuera est citandus, & audiendus vt infra probabitur *dub.* 91. *num.* 8. qui si se de huiusmodi delicto probabilibus argumentis contra depositiones testium purgare nequeat, ita vt earum vigore conuincatur: tunc nullus ambigendi locus relinquitur, quin electio celebrata eo non vocato teneat, quamuis causa ob imminen-

5 tem electionis celebrationem remaneat imperfecta. Si verò ad huc res dubia pendeat; tunc posset admitti cum protestatione se non intelligere communicare ei ius eligendi, & velle eiusdem vocem nemini dare suffragium, vel afferre nocumentum: Innoc. Panor. & Butr. *in c. cumana de elect.* Compostell. Panorm. & Henrich. Boich. *in d. c. illa quotidiana de elect.* Biax. *in suo direct. elect. p.* 1. *c.* 9. *num.* 5.

DVBIVM XI.

Quid? si electus e vita decedat, vel renunciet, vel propter occultum eius vitium irritetur electio.

SVMMARIVM.

1 *Quando electio non consequitur confirmationem absq; culpa eligentium, ad eosdē reuertitur ac si vacatio noua esset.*

2 *Et id asserendum est quotiescumque id accidat.*

3 *Secus dicendum de Prouisore, & de cōpromissario quia non ad eum, sed ad electores reuertitur electio.*

4 *Maior pœna sumenda est de dolo, quàm de negligentia.*

5 *Quando non sit iteranda electio ob mortem, vel renunciationem electi.*

6 *Nemo debet priuari absq; culpa nisi subsit causa.*

7 *Vtilitas publica, magna habet priuilegia, & sēper est preferenda priuatæ.*

1 IN *c. si electio de elect. in* 6. hæc formalia verba habentur. *Si electio ex eo non sortiatur effectum* (idest confirmationis iuxta Innoc. *in c.* 2. *num.* 5. *de rest. in integ.* Archid. & *glos.* 1. *hic*) *quia electus consentire recusat, vel post consensum renunciat iuri suo, aut fortè diem claudit extremum, seu propter occultum eius vitium irritatur. Electores, qui iam fecerant, quod spectabat ad ipsos infra terminum iuris eligendo, habebunt à dissensu, renunciatione morte, vel irritatione prædictis, ac si vacatio noua esset tempus integrum ad electionem aliam celebrandam, dummodo nil fraudulenter egerint in præmissis.*

2 Circa quæ verba primò notandum

D est cum

est cũ glos. *ibid. verb. aliam* & Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 302. idem esse dicendum de tertia, & quarta electione &c. Si tertium, quartum & quintum electum dissentire, aut post consensum renunciare, vel mortem oppetere, aut occulto suo vitio irritari accidat.

Secundò notandum est, quamuis quotiescumq; electio effectum prædictum non consequitur absq; culpa eligentium ad eosdem reuertatur eligendi potestas Grac. *discept. forens. c.* 746.
3 *num.* 13. Secus tamen dicendum esse si Superior iure deuoluto prouidet ex eo quod v. g. electores intra terminum eis præfixũ ex negligentia electionem non celebrarint; tunc enim si prouisus renunciat, vel &c. non ad eundem prouisorem; sed ad electores redit electio, vt bene notant Anchar. *in d.c. si electio vers. quarto not.* Ant. à Butr. *num.* 2. & glos. *verb. integrum.* Et idem iuris est quoq; quando ille in quem absolutè compromissa est eligendi potestas ab electoribus, & electus ab eo cõsentire recusat &c. Tunc enim non ad eum; sed ad compromittentes reuertitur *c. si compromissarius vbi glos. uerb. idem* & communiter canonistæ *de elect. in* 6. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. numer.* 38. Siluest. *tit. electio* 2. *q.* 19. *num.* 26.

Quòd electio reuertatur ad electores & cæt. probatur ex Archid. & glos. *ibid.* Imol. *in c. cum dilectus num.* 4. *de consuet.* Nam electio non dicitur perfecta, quousq; fuerit confirmata, & ideo electores eam defendunt, & sequuntur quousq; confirmationis effectum assequatur.

4 Quòd verò non reuertatur ad prouisorem; sed ad electores &c. probatur ex glos. *verb. integrum.* quia si ob culpam ex delicto prouenientem plectuntur electores priuatione primæ electionis solùmmodo *c. cum VVitoniensis de elect.* quantò fortius idem asserendum erit de hac culpa, quæ prouenit ex negligentia, cum minor pœna sumenda sit de negligentia, quam de dolo *c. nihil est. vbi* Panorm. *n.* 3 & Ant. à Butr. *num.* 22. *de elect. c. ad falsariorum de crim. falsi. &c. super litteris de rescript.*

5 Tertiò notandum est si suffragatores à loco capituli huc, illucque de more profecti fuissent, antequam memoratus electus electioni de se factæ nuncium remisisset, vel propter occultum eius defectum inanis redderetur electio, vel vitam cum morte commutasset, &c. tunc non tantam necessitatem vrgere ad aliam electionem denuò reuertendi quin ei longè præponderet incommodum iteratò congregandi capitulum, quando propter talem renũciationem, irritationem vel mortem electi, Ecclesia non remanet viduata: Generalis enim siuè Prouincialis sine eo Definitore v. g. rectè causas adiudicare valent: Vel electio Generalis celebrari potest absque interuentu nõnullorum electorum. Et idem existimo affirmandum esse cum proportione de electione Discreti, si conuentus fratrũ de cuius Discreti iterata electione agitur, commodè congregari nequit.

6 Huic quartò notando obijcies. Sine culpa nemo debet priuari iure suo *c. satis peruersum* 56. *dist. c. insuentum* 16. *q. vlt. c.* 1. *de re iud. & c. descriptionem de eo qui cogn. con.* Sed si prouincia caret voce in Capitulo Generali, vel conuentus in capitulo prouinciali ob mortem Discreti per consequens sine culpa priuatur iure suo. Ergo, &c. Respondeo eam regulam *nemo debet priuari iure suo*, temperandam esse, *nisi subsit causa per reg. sine culpa de reg. iur in.* 6. Iusta autem causa, secundum Dyn. ibidem,
7 est vtilitas publica, quæ vt inquit Bald. *in c. bona* 11 *num.* 6. *de post. prælat.* magna habet priuilegia. Semper enim vtilitas publica præfertur priuatæ vulg. *l. vni. §. fin. C. de caduc. tollen. l. actione § labeo ff. pro socio §.* 1. *vers. ea enim quæ communiter in auth. de restitutio, & ea quæ parit. c. scias* 7. *q.* 1. quod procedit etiam si fiat in damnum, & incommodum

modum particularium, vt tradunt Crauet. *conf.* 132. *num.* 23. & alij: multa namque conceduntur fauore publicæ vtilitatis, quæ aliàs non permitterentur, vt latè scribit Felin. *in c. nonnulli num.* 16. *vers. & fauore de rescript.* etiamsi sint contra reg. iuris. Vide eum ibidem.

DVBIVM XII.

Quid? si aliqui electorum, vel maior pars, seu omnes e vita decessissent, vel inhabiles essent, seu non venissent intra terminum.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum semper remanet penes habiles, quantùcumque numero pauciores. Secus verò dicendum de compromissarijs.*

2 *Si omnes inhabiles existunt ad quos fiat deuolutio.*

3 *Quot requirantur ad constituendum collegium.*

4 *Capitulum constitutum semel in multis, potest reduci ad vnum, & conseruari in illo.*

5 *Vocati ad electionem non venientes habentur ac si de capitulo non essent.*

6 *Si tamen electione inchoata, & nondum completa accedant, admittendi sunt in reliquis.*

7 *Casus in quo expectandi sunt absentes vocati, & non venientes.*

1 SI ferè omnes de collegio inhabiles existunt, vel mortui sunt, tota potentia capitularis residet pœnes habiles, vel viuos, licèt faciant multò minorem partem collegij quia in hoc casu isti totum collegium repræsentant, cum priuati, & inhabiles non sint computandi in numero Innoc. *in c.* 2. *de nou. oper. nunc.* Ant. à Butr. *in cap. gratum num.* 7. & 18. *de postul. prælat. vbi quoque* Panorm. *num.* 3. & *in c. cum in iure num.* 9. *de elect.* Felin. *in cap. cum omnes de const.* Tabien. *tit. electio* 1. *num.* 3. Marc. *q.* 1389. *par.* 1. *relatus à* Marta *in suo digest. nouiss. tit. electio cap.* 6.

Dixi *si ferè omnes de collegio*, quia si v. g. electores compromisissent absolutè electionem in tres compromissarios, quorum duo elegissent indignum, & propterea essent inhabiles; non ideò potestas eligendi remanet penes tertiũ, etiam si ipse dignum elegisset; sed reuertitur ad eosdem compromittentes electio *c. si compromissarius de elect. in* 6. Panorm. *in cap. gratum num.* 8. *de postul. prælat.* Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 38. *in fin.*

2 Si verò omnes electores mortem oppetierint, vel inhabiles existant, tunc electio deuoluitur ad Superiorem proximè immediatum *c. ne pro defectu de elect. c. licet, & c. fin. de supplen. neglig. prælat. c. quamquam vbi glos. post fig. casus vers. not. primò de elect. in* 6. *c. si compromissarius eod. tit. & lib. c.* 2. *de concess. preben. vbi* Panor. *in princ. & c. cum in cunctis §. fin. num.* 5. *& in c. quia propter § nisi num.* 4. *de elect.* Tolos. *in tit. de elect. c.* 6. *num.* 4. *& cap.* 13. *num.* 9. Siluest. *tit. electio* 1. *q.* 12. Marta *vbi sup.* Et ab illo proximo immediato ad alium proximum immediatum semper deuoluitur electio gradatim vsque ad Papam *d. c. licet de suppl. negl. prælat.* Panorm. *in c. litteras eod. tit.* Corasius *de benefic. p.* 1. *c.* 7. *num.* 8. *& p.* 4. *c.* 1. *num.* 11. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 27. Garc. *de benefic. p.* 10. *c.* 3. *num.* 1. & 2. Rota *decis.* 632. *num.* 4. *p.* 4. *diuers. decis.* 186. *num.* 1. *p.* 2. *in recent. decis.* 260. *num.* 2. & 4. & *decis.* 271. *num.* 11. *coram Card. Mantic.* & sæpè resoluit eadem Rota teste Gonzal. *supra reg.* 8. *cancell. in proœm.* 6. 3. *num.* 4.

3 Neq; obstat distinctio illa Ant. à Butr. *in cap. bona num.* 84. *de elect.* & aliorum quos refert, sed non approbat Archid. *in d. c. quamquam num.* 2. *de elect. in* 6. nempè deuolui quidẽ electionem ad superiorem proximè immediatum in casu negligentiæ: At deuolui postea

ad Papam in casu delicti, vt est quando electores sunt priuati ipso iure ex eo quòd scienter elegerint indignum, vel quando sunt priuati per sententiã, ex eo quòd electionem celebrarint non seruata forma *c. quiapropter de elect.* Nam respondeo talem distinctionem attendi in electione Episcopatuum; nõ autem in electione Prælatorum Regularium, qui non subduntur immediatè Sedi Apostolicę, vt sunt Prouinciales qui subsunt Generali & Priores qui subsunt Prouinciali &c. Si verò huiusmodi Prælati Regulares essent immediatè subiecti Sedi Apostolicæ, vt sunt Generales Religionum exemptarum; tunc benè illa electio deuolueretur ad Sedem Apostolicã tanquam ad immediatũ superiorẽ. Hęc responsio expressè habetur *in d. c. quamquã iuncta glos. in fig. casus in p. not. & in verb. in inferioribus de elect. in 6.* Et ita tenet Archid. *vbi supra* vbi multos alios cumulat. Anchar. *ibid. num. 3. vers. vltimo vt scias.* Et communiter recentiores.

Neq; huic responsioni refragatur authoritas Rotæ *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini 24. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano* vbi in terminis de electione Abbatis allegatur præfatus tex. *c. quamquam de elect. in 6.* his verbis *Imò si est nulla ob non seruatam formam c. quiapropter de elect. potestas prouidendi deuoluta est ad Sedem Apostolicam, tàm vigore iuris communis vt est tex. expressus in cap. quamquã de elect. in 6.* Nam respondeo eandem Rotam *in eadem causa 24. Ianuarij. 1625. coram eodem* se explicasse subdens *quòd licèt ille textus procedat in electione Episcopatuum; habere tamen locum etiam in alijs beneficijs Sedi Apostolicæ subiectis* quod dictũ confirmat authoritate dictę glos. *in eumdem tex. in fig. casus.* Vnde cum vulgatũ sit Doctorem esse intelligendum secundum iura quæ allegat Bart. *in l. non solum §. liberationis num. 7. ff. de liberat. legat.* Rota *decis. 291. in fin. coram eod. R. P. D. Coccino Decano*, & tex. *c. quamquam inulla glos.* expressis verbis contineat supradatam responsionem, per consequens eadem responsio manet firma.

3 Dixi *licèt faciant multò minorem partem collegij.* quia quamuis ad constituendum collegium de iure canonico requirantur saltem duo *c. 1. de elect.* & de iure ciuili saltem tres *l. neratius ff. de*
4 *verb. signif.* glos. *in c. 1. q. 1. 10.* Ant. à Butr. *in d. c. gratum num. 19. & seqq. de postul. prælat.* Alter. *de cens. lib. 5. disp. 3. c. 2. lit. P.* constitutum tamen semel in multis, potest ius collegij venire ad vnum, & conseruari in illo *l. sicut §. fin. quod cuiusc. vniu. no.* glos. & Panor. *in c. nullus. de elect.* Innoc. *in c. quiapropter eod. tit.* Item glos. *verb. pauciores.* Panorm. & Anchar. *in d. c. gratũ. de postul. prela.* Ant. à Butr. *ubi sup.* Henrich. Boich. *in c. illa quotidiana num. 3. de elect.* Biax. *in direct. elect. p. 1. c. 2. num. 3.* Lambert. *de iur. patr. lib. 1. par. 1. q. 9. art. 3. num. 27.* Cuch. *ubi sup. num. 39.* Nauar. *lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Rodriq. *tom. 2. q. 54. art. 11.* & Rota *decis. 860. num. 7. & decis. 1050. num. 5. coram Card. Seraph.*

5 Quod huc vsque dictum est de inhabilibus, idem cum proportione asserendum est de vocatis non venientibus intra terminum ad electionem eis, constitutum, quando conuocatio fit per eum ad quem de iure, vel de consuetudine spectat, quia talis citatio constituit nõ venientes in contumacia *cap. cum nobis de elect.* Innoc. & Anchar. *in c. 1. de mai. & obd.* & clarius Panor. *in c. in causis de elect.* vbi de communi aduersus Bart. Idem tenent Gofred. *in sum. num. 19. tit. de elect.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 19. num.*
6 *5.* & Tusch. *lit. E. concl. 64.* Si tamen huiusmodi non venientes accedant electione nondum completa, licèt inchoata, admittendi sunt in omnibus quæ agenda remanent circa illam *cap. Ecclesia. 2. de elect.* & post Albert. & Archid. quos refert, tenet Siluest. *tit. electio. 1. q. 5. dict. 5.*

7 Tandem notandum est pro limitatione

tione huius secundæ conclusionis, quæ versatur circa non venientes, quòd liceèt Superior in rigore possit ad electionem cum præsentibus procedere absentes vocatos vltra terminum conuocationis nõ expectando Panor. *in clem. vt hi. num.* 11. *de at. & qualit.* Innoc. Bart. & Tancr. relati à Bertach. *in suo repert. verb. electio num.* 57. Attamen expectandi sunt absentes si ipsi notabilem partem collegij constituerent, & aliqua causa necessaria, vel saltẽ probabili, vt puta imbre detinerentur, & Superior pro certo haberet eos non longè abesse, nec aliqua graui necessitate ad electionẽ compelleretur Panor. *in c. cum nobis nu.* 9. *de elect.* Cuch. *vbi supra num.* 83. Rota *decis.* 288. *num.* 3. *coram Card. Mantic.* Et si ipse Superior vel Capitulum dicat reexpectandos esse, tunc præsentes non possunt recedere non finita electione. Et si recedent, habebuntur ac si de capitulo non essent Innoc. Host. Butr. & Rota *in firm. Parochialis 6. Martij.* 1592. *coram Card. Pamphilio*, quos omnes refert & sequitur Marescot. *lib.* 1. *var. resol. c.* 51 *num.* 31. Immò ipse actus electionis essent nullus, si præsentes duas partes non constituerent, etiam si maior pars illorum præsentium consentiret in aliquem vt latè explicatum est dub. 90. *numer.* 11.

DVBIVM XIII.

An elector absens valeat exprimere votum suum per litteras vel Procuratorem instituere qui eius nomine suffragiũ in electione ferat?

SVMMARIVM.

1 *Quare elector absens non valeat exprimere votum suum per litteras.*

2 *Quando, & quomodo Procuratorem instituere, valeat elector absen. & seq.*

1 AD priorem partem dubij respondeo absenti non licere vllo modo per litteras exprimere votum suum est textus expressus *c. si quis iusto.* §. *fin. de elect.* & tenent cõmuniter DD. & præcipuè ferè omnes infra proximè citandi. Et ratio expresse adducitur in eodem tex. quia scilicet votum non est exprimendum ante scrutinium; sed in ipso scrutinio secretè & singillatim tãtummodò. Quæ ratio cum fundetur in dispositone *c. quia propter de elect.* per consequens actus cõtrarius est ipso iure nullus, nec consuetudo contraria aliquid iuuat propter decretum irritãs ibidem appositum vt plenè tradidi *supra dub.* 3. *num.* 3. & 9. Et pro hoc quoq; facit quod infra dicetur *dub.* 107. *num.* 3.

2 Ad posteriorem partem dubij respondeo electorem absentem posse, si vult, committere vocem suam vni, vel pluribus insolidum de ipso collegio, dummodò tamen iusto impedimento ipse detentus sit, super quo si opus fuerit fidem faciat proprio iuramento *c. quia propter.* §. *illud de elect.*

Dixi *vni vel pluribus insolidũ*, quia elector absens potest nedũ vnũ, sed & plures constituere procuratores ad eligendum; dum tamen cuilibet eorum det potestatem insolidum.

Dixi *de collegio* quia si de collegio nemo velit assumere vices eiusdem absentis; ipsi, nolente Capitulo, non licet extraneum deputare, *c. si quis iusto* §. *absens quoq;* vbi Ioan. And. & Ant. à Butr. *num.* 4. *de. elect. in* 6.

DVBIVM XIV.

An peccet qui voci actiuæ renunciat?

SVMMARIVM.

1 *Triplici iure possunt habere vocem in electionibus Regulares.*

2 *Prouinciales, & Custodes non possunt renunciare voci actiuæ quæ, eis competit*

petit ex officio.
Aliàs peccant mortaliter.
3 *Idem dic de Prælatis conuentualibus & Discretis.*
Clericus non potest renunciare illis, quæ concernunt priuilegium clericale.
4 *Quilibet priuatus potest renunciare voci suæ.*
5 *Nisi per hoc notabiliter eius fama consenesceret.*
6 *Vel Religio notabile detrimentum pateretur.*
7 *Renuntiatio est stricti iuris, nec inducitur per verba vrbanitatis.*
8 *An qui renunciauit voci actiuæ possit eam reassumere?*

1 QVI voce actiua gaudent in electionibus Religiosorum in triplici differentia se habent: Primò namq; nonnulli electionibus actiuè intersunt iure Regulari, vt sunt apud Minores S. Francisci Prouinciales, & Custodes in electione Ministri Generalis, qui ex vi Regulæ eumdẽ Generalem eligere tenentur.

Secundò alij ad electiõnẽ celebrandam actiuè conueniunt ex officio publico vt sunt Guardiani Priores, Abbates, & Discreti in electionibus Capituli Prouincialis. Tertiò deniq; alij intersunt ratione iuris priuati, id est specialis fraternitatis vt sunt fratres in electione Discreti localis.

2 Modò qui regulari iure tenentur electioni accedere, non possunt voci suę renunciare & si renunciant mortale flagitium perpetrant. Prior pars huius assertionis ex eo maximè patet, quia statutis pro bono publico principaliter factis, renunciari non potest, vt latè probant Panor. *in c. in genesi nu.* 10. *de elect.* & Felin. *in c. si diligenti nu.* 19. *de for. compet.* Et latè Farinac. qui multos cumulat. *de carcer. & carcerat. q.* 27. *num.* 84 Posterior verò pars probatur ex regula *c.* 8. vbi habetur Ministros Prouinciales & Custodes teneri eligere Ministrum Generalem, Sed *in Clem. Exiui. de verb. signif.* exponitur hoc verbum *teneantur* vim præceptiuam præferre in Regula minorum. Ergo inobedientes grauiter peccant.

3 Qui verò ex officio ius actiuæ vocis habent ad electionem celebrandam, nequeunt illi renunciare, cum tale ius eis suffragetur non in fauorem proprium, sed in fauorem officij, sicuti non potest clericus renunciare illis, quæ concernunt priuilegium clericale iuxtà notata *in d. c. si diligenti & c. significasti de for. compet. & in c. contingit. de sent. excomm.* Felin. *vbi supra num.* 17. Rota *decis.* 269 *in fin. p.* 2. *in recent. & decis.* 441. *num.* 8. *coram Greg. XV.* Hinc dixit Decian. *cons.* 19. *num.* 60. relatus à Tusch. *lit. R. concl.* 171. *num.* 11 *Iuri Prælationis non posse quempiam renunciare, inconsulto eo, qui Prælationem concessit, & dignitatem.*

4 Qui deniq; specialis fraternitatis iure habent suffragium ferre in electionibus, possunt huiusmodi iuri renunciare, quia quilibet potest renunciare fauori proprio *l. si quis in conscribendo C. de pact. c. cum accessissent de const. & c. ad Apostolicam. de reg.* Bald. *in c. cum omnes nu.* 24. *de const.* Panorm. *in c. in genesi. nu.* 10. *de elect.* Felin. *vbi supra. num.* 1. Angel. *tit. electio num.* 19. Armil. *eod. tit. num.* 20. Tusch. *lit. R. concl.* 170. *per totam* Rota. *decis.* 265. *num.* 3. *p.* 1. *in recent.*

5 Hæc vltima conculsio dupliciter est limitanda: primò vt non procedat, vbi ex tali renunciatione fama renuncian-
6 tis non leue detrimentum pateretur: & hoc est certum apud omnes. Secundò nisi illa renunciatio cedat in damnum Religionis vel prouinciæ siuè Monasterij, de cuius electione agitur, vt notat Panor. *in c. quiapropter num.* 4. *de elect.* communiter receptus dicens *Illi qui nolunt interesse, non debent compelli, nisi Ecclesiæ intersit, nam pro interesse Ecclesiæ poterunt compelli.* Tunc autem in detrimentum Religionis cedere dicetur talis renũciatio, vbi v. g. si fratres obseruantiæ Regularis cultores ab eligendo

gendo se abdicarent potestas eligendi penes alios laxioris disciplinæ amatores, & sequaces remaneret. Vel si ex defectu illius vocis electio dirigenda esset in indignum, seu in dignum quidem; sed non in notabiliter digniorem, qui fuisset electus, si præfatus renuncians suffragiũ tulisset, & huiusmodi &c. Hinc Siluest. *tit. cõsensus q. 3. in fin. & tit. electio 1. q. 5. dict. 5. Et sic malè faciũt qui permittunt eligi indignos, vel insufficientes, renunciãtes voci suæ, ne notentur, vel alio humano respectu: Et posset faciliter hic esse peccatum mortale. Grauitas verò, vel leuitas huius culpæ metienda est ex leuiori, vel grauiori detrimento prædicto.*

Hanc conclusionem sic limitatam sustinent etiam Tabien. *tit. electio 1. nu.* 12. Rodrig. *tom. 2. q. 53. art.* 10. Manual. *prælat. tom. 2. q. 23. art. 6. concl. 5.*

7 Vltimò circa hanc eamdem conclusionem aduertendum est, & alta mente reponendum, curandum esse, vt huiusmodi renunciatio à renunciante fiat expresse, & in loco patenti, vel in scriptis per literas ad præcidendam viam innumerabilibus controuersijs, & litibus, quæ ex natura renunciacionis possent oriri ipsa enim est strictî iuris, & debet intelligi, vt quanto minus dicatur renunciatum, quatenus tamen verba patiuntur; ita vt minus renuncianti noceat, quàm sit possibile. Dec. *cons.* 379. *num.* 4. Socin. *sen. cons.* 33. *num.* 10. *lib.* 3. Burs. *cons.* 397. *num.* 44. Hond. *cons.* 29. *n.* 93. *& seqq. lib.* 1. Rota *decis.* 669. *in fin. & decis.* 782. *num.* 4. *& 5. p. 2. in recent.* multos DD cumulans *& in Bonon. hæreditatis d: Armis Lunæ* 12. *Decembris.* 1622. *coram R. P. D. obseruandissimo m:o Merlino circa fin.* Nec renunciatio trahitur ad ea, quæ expressa, & significata non sunt, nisi adsint coniecturæ admodũ vrgentes Rota *decis.* 471. *num.* 5. *p.* 1. *iuncta decis.* 383. *num.* 3. *p.* 2. *in recent. & decis.* 43. *num.* 5. *coram Coccino.* Vnde in dubio nõ præsumitur quis renunciare iuri suo, & omnis interpretatio admittẽda est, vt talis præsumptio excludatur. Bald. *in c. adhæc num.* 11. *de seq. poss. & fruct.* Dec. *cons.* 308. *num.* 8. Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 36. *glos.* 2. *nu.* 59. *&* Rota *decis.* 636. *num.* 6. *p.* 1. *in recent.* Nec renunciatio inducitur per verba vrbanitatis vt dictum fuit in Rota *d. decis.* 636.

8 Sed forsan hic obiter rogabis: An qui renunciauit voci suæ possit eam reassumere? Respondet Bald. *in c. licet nu.* 8. *de elect.* affirmatiuè, quia licèt teneat renunciatio, tamen res redit de facili ad naturam sui *c. ab exordio d.* 35. At hoc intelligendum existimo, quam diu Superior eam renunciationem non acceptauerit per ea quę dicta sunt de voce passiua à glos. fin. Ioan. Andr. Archid. Gemin. Franch. & Anchar. *in c. licèt de procu. in 6.* quos sequuntur Sanch. *de matrim. lib.* 8. *disp.* 32. *num.* 2. & Moneta *de commut. vltim. volunt, c.* 8. *numer.* 845.

Euidentia rationis consistit in hoc, quia vtraq; vox est ius priuatum sicuti de voce passiua probatum est *dub.* 65. *num.* 2. *in fin.* & de voce actiua quæ competit ratione specialis fraternitatis vltra huc vsq; dicta in hoc dubio patet etiam ex *dub.* 1. *num.* 2. Et quamuis vox actiua, etiam quæ competit ratione specialis fraternitatis dicatur quandoq; à DD. ius publicum: tu tamen vide quomodo id accipiendum sit in *dub.* 35. *num.* 6. Vnde cum nullum adsit ius disponens contrarium vbi militat vna, & eadem ratio; militat quoque eadem iuris dispositio per latè dicenda *dub.* 117.

Quòd autem nullum adsit ius contrarium disponens, probatur: solet enim ab aliquibus allegari *c. ecclesia vestra 2. de elect.* sed ineptè quidem ad propositam quęstionem allegatur; nam præter quamquòd posset dici cum Hostiensi *ibid.* illud quod habetur in illo textu vsque ad vers. *nos igitur* non esse verba Papæ; sed verba partium, & ideò nihil concludere: Attamen, estò veritate illęsa, aliquid probet, vt sentiunt alij quos refert Panor. *ibid. num.* 10. *in fin.* dico ibi quæstionem haberi

de ele-

de electore absente, quo nō vocato sed contēpto celebratur electio, qui casu est diuersus à præsenti quæstione: & in hoc sensu allegatur cōmuniter à DD. & maximè à Siluest. *tit. electio.* 1. *num.* 6. §. *quintum electorum* his formalibus verbis *Electorum si quis contemptus, nec ad electionem vocatus est, ad petitionem eius cassanda est: potest tamen eam ratam habere si vult eod. tit. c. si cui. quia non est irrita ipso iure, sed irritanda illo prosequente iniuriam; aliàs, non. ext. eod. tit. bonæ quia quilibet renunciare potest iuri suo C. de pact. l. si quis in conscribendo. Et talis, quod postea fit per alios, impugnare non poterit. Si tamen talis accedat electione nondum facta, admittendus est in omnibus quæ restant facienda circa illam ext. eod. Ecclesia vestra* 2.

Solet etiam à quibusdam allegari *cap. vbi periculum* §. *si verò de elect. in* 6. Sed hic textus non refragatur: tum quia ibi sermo habetur de electione sū mi Pontificis, circa quam multa sunt specialia, vt docet Hostiensis *in c. nisi cum pridem num.* 50. *de renunciat.* tum verò in primis, quia ibi non disponitur de eo qui renunciauit liberè & voluntariè voci suæ; sed de eo qui renunciauit voci suæ propter infirmitatem: & in hoc sensu instituta est quæstio à glos. *ibid. verb. sanitatem* Et hoc idem nos concedimus, eum scilicet qui propter infirmitatem nolens inclusus stare, renunciat voci suæ, posse eam reassumere si redierit, quia cum renunciatio sit strictissimè interpretanda, vt dictum est supra *num.* 7. censetur non renunciasse liberè: sed tantùm existente impedimento infirmitatis: eo autem sublato, censetur etiam cessare renunciatio. Et item ibi habetur sermo de eo, qui superuenit post terminum conuocationis elapsum. De eo verò qui spontè & libere renunciauit, quod est illud de quo in hoc dubio disputamus, potius videtur ibi haberi contrarium *in* §. *sanè* nempè non esse admittendum inuito Superiore qui renunciationem acceptauit. Et verba textus sunt hæc. *Sanè si aliquis ex prædictis Cardinalibus conclaue prædictum, vt supra exprimitur, non intrauerit, aut intrans absq; manifesta causa infirmitatis exierit. Ipso minimè requisito: nec in eiusdem electionis negotio vlterius admittendo, per alios ad eligendum, substituendum Pontificem liberè procedatur. Si vero infirmitate superueniente idem conclaue ex eis aliquem exire contingat: ipsa etiam infirmitate durante poterit eius suffragio non requisito procedi. Sed si ad alios post sanitatem sibi redditam seu ante redire voluerit, vel etiam si alij absentes, quos per decem dies diximus expectandos superuenerint re integra, videlicet antequā eidem Ecclesiæ sit de Pastore prouisum in eodem negotio in illo statu, in quo ipsum inuenerint, admittantur &c.*

DVBIVM XV.

In quo loco electio canonica sit habenda?

SVMMARIVM.

1 *Electio canonica est celebranda in loco consueto.*
Electiones clandestinæ reprobantur.
2 *Vbi sit celebranda electio quando nulla subest consuetudo?*
3 *Quomodo dirimenda sit controuersia orta inter electores de loco electionis?*
4 *Electio habita in loco nō consueto tenet.*
5 *Et iamsi esset interdictus.*
6 *Etiamsi esset electio Summi Pontificis.*
Locus non sanctificat hominem, nec est de substantia electionis.

1 IN loco consueto, dummodò non sit inhonestus, nec clandestinus, quia electiones, quæ fiunt in cubiculis per occulta conuenticula reprobantur *cap.* 2. *dist.* 79. *& cap. quia propter* §. *electiones* vbi glos. & Panorm. *num.* 2. *de elect.* Host. *in c. cum terra de elect. & in sum tit. de elect. num.* 3. item Panor. *in c.* 1. *de cland. despons.* Anchar. *in c. vnic. nu.* 20. vt

30. vt eccl. benef. Innoc. in c. cũ inter canonicos num. 2. de elect. Dec. in cap ad hæc in beato num. 4. de postul. prælat. Lambert. de iur. patr. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 7. nu. 1. Paul. de Eleaz. in rub. de elect. num. 3. in repet. Angel. tit. electio num. 11. Siluest. eod. tit. 1. q. 8. Taben. eod. tit. 1. num. 9. Manual. prælat. tom. 2. q. 23. art. 9. & tandem in hoc conueniunt omnes; sed discrepant in tribus.

2 Primò vbi sit celebrãda electio, quãdo nulla subest consuetudo certi alicuius loci? Host. vbi sup. Anchar. in d. c. cum terra. Lambert. & Tabien. vbi sup. aiunt in quocũque loco dummodò sit honestus, & Gonzal. sup. reg. 8. cancell. glos. 62. num. 23. concordat, nulla tamen honestatis loci mentione habita.

At Panorm. in d. c. cum terra & c. quod sicut de elect. à quo nec dissentire videtur idem Anchar. ibid. & in c. quia propter de elect. Dec. vbi sup. Tolos. in tit. de elect. c. 15. num. 2. Marc. in pluribus. qq. p. 1. quem sequitur Marta in suo digesto nouiss. tit. electio. c. 7. & alij sustinent esse celebrandam in Ecclesia, vt apertè habetur in d. c. quod sicut de elect. vel in choro, vel in capitulo illius loci, cui debet præesse Prælatus eligendus. Hæc posterior sententia mihi magis arridet extra causam: Ex causa verò priorem etiam approbo: & hoc propter verba d. c. quod sicut. Præsertim cũ iuxta constitutiones, canonicas, si fieri potest in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari: Eiusdem sententiæ est Rota decis. 3. num. 2. tit. de elect. in nou. allegans c. in nomine domini dist. 23. cap. cum terra,
3 & c. in causis de elect. c. quia frequẽter, & c. constitutus de appell.

Sed quid si in nullo ex prædictis locis posset haberi electio, & electores inter se dissentirent de loco, vbi nam esset habenda electio? Respondeo hanc controuersiam sorte esse dirimendam, vel alijs similibus modis, de quibus per Bellamer. & alios in cap. & temporis 15. q. 1. Quamuis enim electio non sit celebranda per sortes, vt infra mõstrabitur dub. 27. attamen aliud est dicendum de loco, prout multis allegatis benè annotauit Gratian. discep. forens. c. 655 num. 40. in fin. & 41.

4 Secundò discrepant An electio celebrata in loco nõ consueto teneat? Host. quẽ refert, & approbat Anchar. in d. c. cum terra negatiuam partem sustinent. At Panor. ibid. Dec. & Paul. de Eleaz. vbi sup. Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 23. affirmatiuam tutantur. Et egomet his libentur adhæreo, quia locus nõ est de substantia electionis, prout ipsemet Anchar. fatetur, nec locus sanctificat hominem c. non loca dist. 40. Malè tamen faciunt (subdit Panorm.) Electores peruertendo consuetudinem.

5 Tertiò discrepant an valeat electio in loco interdicto habita? Archid. in d. c. in nomine dist. 23. negatiuè respondet. At Hug. Vercell. quẽ refert, & sequitur Ioan. And. Bal. Ant. à Butr. Panor. & idem Anchar. in cap. 1. num. 8. de postul. prælat. Dec. vbi sup. Biax. in suo direct. elect. p. 1. cap. 19. Tabien. Angel. Siluest. Manual. prælat. & communiter omnes contrarium asserunt: à qua communi opinione reuera nõ est recedendum, cum optimo fundamento nitatur. Electio enim non est Sacramentum sed quædam obligatio, seu contractus: sed per interdictum solùm suspenduntur diuina, & Ecclesiastica Sacramenta c. fin. de sent. excom. in 6. Ergo non suspenditur electio.

6 Nec obstat celebrationem electionis Summi Pontificis arceri à loco interdicto per c. vbi periculum §. porrò de elect. in 6. Nam illud est speciale in electione Papę, vt omnes concedunt: Et dato etiam non esse speciale in electione Papæ, ibi non dicitur illa electio per hoc nulla, atque adeò iure optimo suum valorem non amittit vt notant ibidem glos. Ioan. And. Panor. & Anch. vbi sup.

DVBIVM XVI.

Quando sit celebranda electio?

SVMMARIVM.

1 *Varium tempus est à iure statutum electionibus, secundum earum varios actus.*

2 *Religiosis non currit tempus à iure statutum super electiones.*

3 *Generi derogatur per speciem.*

4 *An sit valida constitutio Capuccinorum, quæ corrigit ius commune circa tempus prouisionis Guardianorum?*

5 *An electio, & confirmatio possint celebrari diebus festis?*

In extraiudicialibus iuramentum etiam die festo interpositum, valet.

Contractus die festo facti tenent, licet fieri prohibeantur.

1 CIrca hoc iura sanxerunt multa vt v. g. statuerunt temporis terminum electionibus post obitum prædecessoris: Item statuerunt temporis spacium electoribus ad præsentādam electionem electo. Item cōstituerunt certos menses electo, intra quos præstet consensum electioni. Item determinarunt tale tempus ad effectū impetrandæ confirmationis eiusdem electionis: & huiusmodi alia, &c. vt patet ex *c. bonæ 2. c. ne pro defectu de elect. c. quam sit c. cupientes. &c. si compromissarius eod. tit. in 6. cum ibi notatis à DD.* At quia hæc omnia modificata sunt quò ad Regulares Mendicantes spectat, & qui eorum priuilegijs perfruuntur. Ideircò omitto breuiatis gratia explanationem eorum omnium, & eò magis, quo in sequenti parte huius tractatus eà me dilucidanda sint; quæ de singulorum Prælatorū electionibus huc pertinere possent; iuxtà Pontificum bullas, Constitutiones Ordinis præsertim minorum; & eiusdem consuetudines quibus deuinciuntur circa tempora dictarum electionum.

2 Quòd autem hæc omnia modificata sint quò ad Regulares, patet Tum quia id testantur Rodriq. *tom. 2. q. 53. art. 13.* & Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 10.* per priuilegium relatum *in Compen. tit. electio num. 4.* quò Clemens IV. *statuit, seu concessit, quod in electionibus Generalis, & Prouincialium Ministrorum prædicti Ordinis Minorum fratribus, qui debent electionem huiusmodi celebrare, tempus super hoc à iure statutū non currat, nec ipsi in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur.* Et idem priuilegium cō-
3 cessit Greg. XI. Ordini Prędicatorum in sua Bulla *virtute conspicuo*, edita *anno 1374.* Tum verò in primis, quia cum à varijs Summis Pōtificibus fuerit specificè præscriptum tempus, secundum quod fuit dirigendę electiones cuiuscumque ferè Ordinis, vt apparet *in clem. exiui de verb. signif. in Bulla Pauli III. facta Religioni Capuccinorum & alibi &c.* propterea hæ speciales Pontificiæ Cōstitutiones sunt Regularibus attendendæ, & non illæ generales, quia generi derogatur per speciem *cap. generi de reg. iur. in 6. vbi glos. & Dyn.*

4 Sed hic oritur dubium; An scilicet valida sit constitutio illa Religionis Capuccinorum quæ habetur in cap. 8. *Mancando, ò morendo alcun Guardiano meno di sei Mesi inanzi il Capitolo non si faccia altro Guardiano*, ratio dubitandi de valore huius cōstitutionis est, quia, cum nec in recitatò priuilegio, nec in dicta clementina nec in allegata Bulla Paul. III. nec in Bulla vnionis Leon. X. nec alibi quoad, videre potuerim, Sūmi Pontifices speciale tempus statuerint, quòd illi Religioni attendendum sit in electione seu prouisione Guardianorū per consequens non est illi recedendum à dispositione iuris communis, nam casus omissus remanet sub dispositione iuris communis *l. commodissimè cum ibi nat. ff. de lib. & posthum.* Rota *decis. 675. num. 2. p. 4. diuers.* sed prædicta constitutio de directo militat contra ius commune, quod *in c. ne pro defectu de elect.* statuit *vt vltra tres menses Cathedralis, vel Regularis Ecclesia Prælato non vacet, infra quos, iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi potestate*

testate careant ea vice, ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proximo praeesse dinoscitur, deuoluatur: Is verò ad quem fuerit deuoluta potestas Deum prae oculis habens non differat vltra tres menses, &c. Ergo prædicta cõstitutio videtur nulla: Cõsequentia patet quia nulla Religio valet statuta condere contra ius commune, aliàs nulla sunt, vti probabitur *dub.* 105. *num.* 2. *& seq.*

Respondeo breuiter nullam Religionem posse statuere contra ius commune: verum esse: Sed quando vel ipsa statuta sunt confirmata in forma speciali à Sede Apostolica, vel ipsa Religio gaudet speciali priuilegio statuẽdi in aliquo casu contra ius commune: tunc ipsa sunt valida, vt ex præallegato dubio 105. patet: Vndè cum, licèt Capuccinorum constitutiones nõ sint confirmatæ in forma speciali, adsit tamen priuilegium speciale conualidãs prouisionem Guardianorum secundum statuta Ordinis contra ius commune factam, quod referetur in *d. dub.* 105. *num.* 7. per consequens cessat proposita difficultas: Sed est firmandum esse validam præfatam constitutionem.

5 Tandem ad huiusce dubij plenam solutionem videtur posse excitari dubiolum An electiones possint celebrari diebus festis? Respondeo affirmatiuè, cum id nullibi prohibitum inueniatur. Hinc Statuta Sacri Ordinis Cartusiẽsis *p.* 2. *c.* 2. *nu.* 41. *fol.* 14. hæc habent, *Sciendum est autem quod, quamuis electiones diebus festis Ecclesiæ, vel Ordinis licitè fieri valeant: assignationes tamen terminorum, quæ fiunt per Priores vocatos ad opponendum contra Electionis formam, & personam electi, debent cadere in diem nõ festiuum: & die feriali confirmatio ipsa fieri, cum sit actus iudicialis.* Et licèt hic dicatur cõfirmationem esse habendam de feriali; attamen si habeatur etiã in die festo, profectò non vitiabitur ipsa confirmatio; & ratio est, quia etiam si sit actus iudicialis confirmatio: tamen in foro iudiciali non seruatur iuris ordo à Regularibus, sicut à sæcularibus, vti probabitur infra *dub.* 116. *num.* 6. Maximè verò hoc sine vlla hæsitatione procedit, quando dicta confirmatio fit extraiudicialiter, quia & iuramentum, & contractus, & omnes actus extraiudiciales prohibentur celebrari die festo, *cap. cum contingat de iur. iuran. & cap. quamuis de pact. in* 6. & nihilominus facti tenent vt benè tutantur DD. approbati à Rota *decis.* 1282. *num.* 4. *& seqq. coram Card. Seraph.*

DVBIVM XVII.

An electiones possint fieri nocte.

SVMMARIVM.

1 *Nox, & dies quando propriè incipiant.*
2 *Electiones in quibus seruatur* cap. quia propter *de elect. non possunt fieri nocte.*
3 *Secus verò dicendum si aliqua grauis necessitas vrgeat.*
4 *Vel non seruetur* d. cap. quia propter.
5 *Casus in quibus electiones Prouincialis Diffinitorum &c. possunt fieri nocte.*

PEr noctem ad effectum de quo agimus, intelligimus tempus quod
1 incipit post signatam Aue Maria, quo, ad vsq; videri potest lumine artificiali, & durat vsque ad diem, idest vsque ad illud tempus, quo iam albescit, quia tunc propriè appellatur dies *cõsuluit de offic. iud. del.* & hoc totum iuxtà doctrinam Card. *in c. si pers. dicens de homic.* Naua *cons.* 469. *extat decretum num.* 6. *vers. idem latius prosequitur* Seluà *de benef. p.* 3. *q.* 1. *num.* 5. *vers. in contrarium facit.* Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 1. *gloss.* 11. *num.* 2. *vers. cuius rei.* Ripa *de noct. temp. c.* 3. *num.* 52. & Nauar. *lib.* 1. *cons.* 8. *tit. de elect. in* 2. *edit.* quidquid astruant alij.

2 Sensu quæstionis sic explanato, respondeo primò, electiones, in quibus

obseruatur *c. quia propter de elect.* vetari celebrari nocte nulla per graui causa vrgente quia ibi electiones clandestinæ reprobantur Panorm. *in c. 1. num. 18. vt eccles. benef. & in capit. 1. num. 2. de clandest. despons.* Felin. *in c. consuluit num. 20. de offic. & potest. iud. deleg.* quos sequuntur Selua *vbi sup. num. 4. vers. & illud.* Tabien. *tit. electio num. 8.* Nauar. *vbi sup.* Ripa *c. 98. num. 4.* Rodriq. *tom. 2. q. 52. art. 15.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 12.* asserentes cōmunem idem attestare de actibus iudicialibus.

3 Respondeo secundo electiones prædictas posse celebrari de nocte, aliqua necessitate per graui vrgente: ita tamen vt adsint tria luminaria, ne in dandis, seu conscribendis suffragijs aliquod vitium contingat. Grauis causa v. g. erit, si per diem maior pars capituli concors non fuerit, & die sequenti sit peritura potestas eligendi, & ad Superiorem deuoluenda: tunc enim poterit finiri nocte, Hanc conclusionem sustinent Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 22.* Nauar. Rodriq. & Manual. prælat. *vbi supra* referentes cōmunem canonistarum *in d. cap. quia propter*, & Panormi Et pro hoc facit *dict. cap. consuluit. de offic. iud. deleg.* quod benè comentatur Rota *decis. 13. n. nu. 4. coram Greg. XV.*

4 Respondeo tertiò posse procedi nocte ad omnes electiones in quibus exequtioni non demandatur *d. cap. quia propter* etiam si nulla intercedat necessitas; Hæc conclusio patet ex præcitatis DD. in superiori assertione, & Ripa *d. c. 98. num. 2.*

5 Ex dictis infertur posse in nocte celebrari electionem Prouincialis Minorum, si in die finiri non potuit, quia post terminum illi statutum à Clem. V. deuoluitur liberè ad Generalem, vt suo loco dicetur. Alias verò electiones Diffinitorum, & Custodum nullatenus autumo præseferre sufficientem causam celebrandi in nocte, nisi fortè talem diximus ad euitandam nimis longam celebrationem Comitiorum vt quando nimis in longum protraheretur multiplicatio Scrutiniorum antequam electorum maior pars in aliquem consentiret. Et item sufficiens causa celebrandi electionem Discreti, est imminens celebratio Capituli Prouincialis, quæ non patitur in alterum diem differri.

DVBIVM XVIII.

An electionis celebrationem debeat præcedere oratio?

SVMMARIVM.

1 *Ante electionem Pastorum est orandum ex decreto Conc. Trid.*
2 *Expositio D. Greg. super ea verba* Vnges quem monstrauero tibi.
3 *Quare Christus discipulos elegerit post orationem.*
4 *De iure speciali Missa auditio, & sacra communio præcedunt electionem necessariò.*
5 *Secus verò dicendum de iure communi.*
6 *Potest tamen aliquando esse peccatum propter scandalum omittere talia.*
7 *Forma generalis absolutionis ad electionem.*

1 Conc. Trid. *sess. 24. c. 1. de reform.* statuit, *vt cum primum Ecclesia vacauerit supplicationes ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atq; à Capitulo per Ciuitatem, & diœcesim indicentur, quibus clerus, populusq; bonum à Deo Pastorem valeat impetrare.* Quod & omnium ferè Religionum Constitutiones confirmarunt. Et quidem sanctissimè factum est, quandoquidem, vt inquit D. Greg. *lib. 1. reg. c. 16.* quærendi sunt idonei Ecclesiæ Pastores; sed nisi 2 Deus demonstret, nō inuenientur iuxta illud dictum Dei ad Samuelem *Vnges quē mostrauero tibi.* Orandum ergo vt à Deo demonstrentur. *Quid (subdit tantus Doctor) hortor Pastores quærere*

rere, cum nisi Deus occultos proferat, nequeant inueniri? Quid enim aliud est Vnges quem monstra vero tibi? *Tamen sunt etiam quærendi, quia nisi quæsiti diu, minimè demonstrantur.* Et licèt hæc Diui Greg. procedant solùm in electione Pastorum & Prælatorum, vt inquit Tamen Theophilatus *in Luc. 6.* post Orationem Christus elegit discipulos, vt doceat etiam nos quando quempiā in spirituale Ministerium sumus ordinaturi cùm præcibus hoc faciamus, vt Deus reuelet quis idoneus sit.

4 Biax. *in suo direct. de elect. p. 1. c. 24. & p. 3. c. 13.* quem sequitur Rodriq; *tom. 2. q. 52 art. 1.* tenet Missæ auditionem, & Sacram communionem necessariò præcedere electionem, & allegat Cōc. Basil. de quo dicit haberi *in pragmat. tit. de elect. in §. & cum hum. in c.* At quid-

5 quid sit de his iuribus, quę sunt specialia, licèt id non aduerterit Rodriq. certum est de iure communi prædicta nō esse de substantia electionis nec ex eorum omissione eam vitiari *c. cum terra. vbi* Anchar. *n. 3. & c. cum inter 2. de elect.* Panor. *in cap. transmissam col. penult. de elect. & in c. cum Ecclesia Sutrina vbi quoque* Ant. à Butr. *nu. 3. de cau. poss. & prop.* Tabien. *tit. electio 1. nu. 20. in fin.*

6 Benè verum est si omittantur, electores culpa non vacare grauiori, vel leuiori pro qualitate scandali indè insurgentis.

Dixi meritò *quidquid sit de his iuribus, quæ sunt specialia &c.* nam illa pragmatica sanctio, est Bituricensis constitutio Regni Franciæ, quæ *manifestè schismatica* appellatur à Leone X. in Conc. generali Lateranen. vlt. *sess. 11. fol. mihi 177. col. 1. in tom. 5. Concil. impressio Venetijs,* & propterea non solum eam reprobauit, stirpitusq; abrogauit Ludouicus XI. Francorum Rex Christianissimus, prout apparet ex eius litteris, quarum tenor refertur in eodem Concilio *sess. 4. sub Iulio 2.* Verum etiā idem Leo X. sacro eodemmet approbante Concilio *vbi supra in d. sess. 11.* eandem pragmaticam sanctionē, eiusque approbationem tacitam, vel expressam, & in ea contenta omnia, & singula etiam inserta quæcunq; reuocauit, irritauit, annullauit, ac damnauit &c.

Neq; illud nos mouere debet (inquit Idē Pontifex *ibidem paulò ante nempè fol. 176. col. 2. ante med.) quod sanctio ipsa, & in ea contenta in Basileensi Concilio edita, & ipso Concilio instante à Bituricensi Congregatione recepta, & acceptata fuerunt; cum ea omnia post trāslationem eiusdem Basileensis Concilij per Re. me. Eugenium Papā IV. etiam prædecessorem nostrū factam à Basileensi Conciliabulo, seu potius conuenticula, quæ præsertim post huiusmodi translationem, Concilium amplius appellari non merebatur facta extiterint ac propterea nullum robur habere potuerint.*

7 Tandem honestum ac vtile erit vt Præses Capituli legitimato capitulo, ac alijs de more solito habitis præmittat absolutionem generalem ad abundantem cautelam. Vnde omnes genua flectentes recitatō *Confiteor:* Absoluens ipse poterit vti cōsimilium verborum forma dicendo *Misereatur &c. Indulgentiam &c. Ego auctoritate mihi commissa, & vobis concessa quatenus gratiæ, ac priuilegia Ordinis permittunt absoluo vos ab omni vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, & restituo vos sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ, communioni, & vnitati fidelium. Item eadem auctoritate. Ego dispenso vobiscum super omni irregularitate, si quam contraxistis, & vos Ordinum, & Officiorum vestrorum ac omnium actuū legitimorum executioni habiles reddo. Itē eadem auctoritate absoluo vos ab omnibus delictis, & peccatis vestris, vt hic, & ante Tribunal Domini nostri Iesu Christi sitis absoluti, & omnes congaudeamus in vita æterna. In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus Sancti ✠ Amen.*

CAPVT

CAPVT TERTIVM

De electione & potestate Scrutatorum, & Compromissariorum.

DVBIVM XIX.

Qui, & quot Scrutatores eligendi sint in electione Prefatorum in qua seruari debet forma capituli, quia propter.

SVMMARIVM.

1 *Scrutatores debent esse tres, nec plures, nec pauciores.*
2 *Si vnus scrutatorum deficiat, alter est eius loco subrogandus.*
3 *Scrutatores assumendi sunt ex illis qui sunt de collegio.*
4 *An possint eligi scrutatores ex illis qui solum de consuetudine vocem habent in capitulo?*
5 *Contra decretum irritans non valet consuetudo.*
6 *Quando communis opinio Doctorum obligationem inducat?*
7 *Vbi incipiant substantialia forma electionis per scrutinium tradita* in c. quia propter de elect.
8 *An vltra tres scrutatores de collegio possint assumi alij tres extra collegium nu.* 10. *&* 14. *cum seqq.*
9 *Doctoribus attestantibus de receptatione, seu de consuetudine non est credendum quando ab eis illa non probatur. nu.* 12. *An id procedat solum in illis curijs, & foris, in quibus non sunt versati ipsi Doctores nu.* 13.
11 *Non est relinquenda communis opinio quando est conformis litteræ textus.*
12 *Interpretatione legis semper attenditur verborum significatio.*
13 *Consuetudo est quid facti. Et quod tunc fuit potest hodie non esse.*
14 *Vtile per inutile non debet vitiari.*
15 *Fallit quando aliquid inducitur pro forma. Forma est indiuidua.*
Forma sunt sicut numeri.

Respondeo eligendos esse tres scrutatores de collegio *c. quia propter de elect.* In quibus verbis duo nobis substãtialia innuuntur seruanda in electione per scrutinium. Primum est vt Scrutatores sint tres, & non plures, nec pauciores. Secundum est vt dd. tres scrutatores sint de collegio: Et quouis horum duorum non seruato, electio est nulla ipso iure propter verba apposita *in d. c. quia propter alias electio facta non valeat*, vt vberrimè explicatum est *dub.* 3. per totum.

1 Quò igitur ad primum attinet, quòd scilicet debeant esse tres scrutatores, & non plures, nec pauciores, aliàs electio facta non valeat, est communis, & indubitata sententia Panor. *in d. cap. quia propter nu.* 7. Imol. *num.* 4. Bald. *num.* 31. Ioan. And. *num.* 9. *vers. assumantur.* Butr. *num.* 22. *vers. dicitur sexto.* Hostien. *nu.* 17. *&* 43. dicit hoc tutius esse Card. *nu.* 3. *q.* 12. Anchar. *col.* 1. *in fin.* Goffred. *in sum. tit. de elect. nu.* 7. Hostien. *in sum. §. qualiter facienda vers. sed verba Cons.* Biax. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 23. vbi de communi. Bertrand. *cons.* 187. *n.* 1. vbi quòque de communi, quod ab hac opinione non sit recedendum in consulendo, neq, in iudicando. Rebuff *super cõcord.*

in tit. de regul. ad Prælat. nomin. faciend. §. *vlt. verb. formam verſ. vbi de communi*. Franc. Marc. *q.* 1201. *vbi* pariter de com muni Io. de Friburg. *in ſum. tit. de elect. q.* 7. *col.* 2. *verſ. aſſumantur*. Siueſt. *tit. electio nu.* 12. *verſ. tertium de communi* Angel. *eod. tit. nu.* 26. Tabien. *eod. tit.* 1. *n.* 20. *verſ.* 2. *quod* Roſell. *eod. tit. col.* 5. *verſ. quot ſunt formæ*. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 14. *q.* 11. Rodriq. *in ſum. c.* 2. *de elect. col.* 3. vbi de communi. *alias cap.* 102. Iodoch. Lorich. *in theſaur. vtriuſque theologiæ verb. electio in forma prima ſcrutinij, verſ.* 2. *vbi ipſi eligunt*. Et ratio huius ſententiæ eſt quod tres facilius conueniunt, & fideliùs negotium tractent Hoſtien. *in ſum.* Biax. Butr. & Bertrand. *locis iam allegatis*, & tandem in terminis prælatorum Regularium hæc cõmunis opinio fuit firmata in Rota *in Meten. monaſterij Lunæ* 5. *Iulij* 1621. *coram R. P. D. Coccino Decano; & in Treueren. Abbatiæ S. Maximini merc.* 20. *Nouembris.* 1624. *coram eodem*. Hinc ſi vnus, vel alter ex ſcrutatoribus deficiat ob mortem, vel aduerſam valetudinem, alter loco eius erit ſubrogandus. Innoc. Ioan. And. & Panor. *in d. c. quia propter* Biax. *vbi ſupra* Cuch. *inſtit. maior. lib.* 4 *de elect. nu.* 210. & Rodriq. *tom.* 2. *q.* 51. *art.* 3. *in fin.*

3 Quò verò ad ſecundum ſubſtantiale ſpectat quòd ſcilicet dd. tres ſcrutatores debeant eſſe de collegio eligentiũ alias electio ſit nulla, eſt pariter communis opinio. Panor. *in d. c. quia propter nu.* 13. *verſ. quartum ſubſtantiale*. Imol. *n.* 8. *vbi* de communi Ioan. And. *num.* 11. Butr. *num.* 22. *verſ. dicitur ſeptimò*. Hoſtien. *nu.* 35. & 43. Card. *n.* 3 *q.* 12. Compoſt. *num.* 5. *in fin. verſ. de colleg.* Anchar. *col.* 2. *verſ. circa hoc*. Goffred. *in ſum. de elect. nu.* 7. Hoſtien. *in ſum. eod. tit.* §. *qualiter fieri debeat col.* 4. *verſ. de collegio*. Roman. *conſ.* 312 *num.* 12. *vbi* de communi Rebuff. *vbi ſupra verſ. quartò requiritur* Biax. *in directl. elect. p* 3. *c.* 24. Marc. *d. q.* 1201. *in fin.* Silueſt. Angel. Io. de Friburg. Tabien. Roſell. Azor. Lodoch. Lorich. *vbi ſupra*. Et ratio huius dicti eſt, quia præſumitur eos qui ſunt de collegio fidelius tractaturos electionẽ: nec eſt honeſtum, vt qui ſunt extra collegium ſciant conſcientiam illorum de collegio Hoſtien. Imol. Biax. Rebuff. Cuch. *num.* 198. *in fin.* & Rota *vbi ſup.* & præſertim *in d. Meten. Monaſterij* vbi ſubdunt Domini de mente Specul. *de elect.* §. *primo nu.* 12. Card. *in d. c. quia pro-*

4 *pter q.* 12. tutius eſſe vt dd. tres ſcrutatores eligantur ex illis electoribus qui de iure, & non de conſuetudine ſolùm, vocem habent in capitulo.

5 Neq; contra hæc duo ſubſtantialia valet allegari conſuetudo, quia contra diſpoſitionem continentem decretum irritans non poteſt allegari conſuetudo vt latè probatam eſt *dub.* 3. *nu.* 9.

6 Quòd ſi dicatur hic non agi de conſuetudine inducenda contra ius ſed cõtra communem opinionem Doctorũ? Reſpondeo hoc falſum eſſe; nam agitur de conſuetudine inducenda contra diſpoſitionem *d. cap. quia propter*, & non contra communem opinionem DD. quod patet ex eo, quia ſcrutatores debent eſſe tres, & de collegio eligentium iuxta diſpoſitionem ipſius *cap. quia propter*, iuxta quod illud interpretantur communiter DD. Leges enim humanę admittunt doctrinalem interpretationem quæ licèt per ſe non inducat obligationem, quia non habet poteſtatem inducendi legem Suarez *de legib. lib.* 6. *c.* 1. *n.* 5. tamẽ ſecus eſt dicendũ quando communis fere omnium Doctorũ opinio conuenit in interpretatione quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem ſeruandi legem, & ducendi illam in praxi iuxta communem interpretationem Suar. *vbi ſupra verſ. de hac igitur interpretatione* Rota *in d. Meten.* §. *neq; dicatur quod hic, & in d. Treueren.* § *neq; prædictis reſiſtit*.

7 Sed obijcies opinionem gloſ. *in d. c. quia propter verb. ſanior in fin.* Vincentij, Tancredi Abbat. antiq. *nu.* 17. Mandagot. *de elect. c.* 23. *verb. irritari*. aſſerentium ſubſtantialia formæ *c. quia propter* non incipere à verbis illis *aſſumatur tres de collegio*; ſed à verbis immediatè ſequentibus

quentibus

quentibus *qui vota cunctorum secretò, & sigillatim diligenter exquirant &c.*

8 Item obijcies in Curia confirmatã fuisse electionem Abbatis Tullen. licet in ea fuissent electi sex scrutatores, tres de collegio, & tres extra collegiũ prout referunt Mandagot. & Boer. *ibid lit. S.* Menoch. *cons. 63. nu. 37.* Card *in d. cap. quia propter num. 13. q. 12. vers. & iuxta Mandagotum.*

9 Et deniq; obijcies hanc opinionem contrariam esse in curia receptam ex testimonio Hostien. *in sum. de elect. §. qualiter facienda col. 4. vers. assumantur.* Goffred. *in sum. nu. 7.* Io: de Friburg. *in sum. tit. de elect. q. 7. colum. 2. vers. assumantur.* Io: And. *vers. assumantur.* licèt postea & ipsi teneant opinionem quam ego sequor cum communi.

10 Respondeo ad primam obiectionem omnes ferè illos DD. tutantes opinionem contrariam moueri ex illa confirmatione electionis Abbatis Tullen. & idcircò nihil valet prima nec secunda obiectio, nam vt rectè ait Rota *in d.*
11 *Meten. & in d. Treueren.* illa electio potuit confirmari per Summum Pontificem ex gratia, non autem ex eo quòd Pontifex censuerit illam electionẽ validam. Item respondeo quoq; secundo ad primam obiectionem, non esse relinquẽdam cõmunem licèt illi pauci DD. dissentiant, quia communis est conformis litteræ textus ibi *assumantur tres de collegio* vt aduertunt omnes DD. quos pro nostra opinione supra citauimus: nam in interpretatione legis semper est attendenda verborum proprietas, id est verborum significatio *l. 1. §. si is qui nauem ff. de exercit. act. l. prospexit. ff. qui & à quibus c. 2. §. sed neq; de transl. episc.* eleganter Suar. *de legib. lib. 6. c. 1. num. 5.* & Rota *in d. Meten. §. neq. dicatur in fin.*

12 Ad tertiam obiectionem respondeo non probari illam opinionem esse in curia receptam, & ideò meritò corruit obiectio, quia non est credendum DD. de receptatione attestantibus pro vt nec creditur de consuetudine fidem facienti Nauar. relatus & approbatus à Suar. *to. 3. &. disp. 82. sect. 1. col. 3. post medium.* Rota *decis. 274. nu. 5. coram Greg. XV.* & aliæ quam plurimæ decisiones ibidem cumulatæ per Beltraminum in additionibus, vbi & si addat id procedere solùm in illis curijs, & foris in quibus non sunt versati dd. DD. attestantes; sed secus esse in illis in quibus sunt versati secundum distinctionem traditam à Surd. *cons. 74. num. 14.* post Gabriel. *de probat. concl. 4. nu. 2.* Attamen *in d. Treueren. Abbatia* dicitur à Reuerendissimo Decano suo tempore semper Rotam reprobasse opinionem illo-
13 rum qui tenent credendum esse Doctori de consuetudine testanti, quando est versatus in illo foro. Et ratio est quia consuetudo est quid facti, & quod tunc fuit potest hodie non esse.

14 Sed dices estò assumendi sint necessariò tres scrutatores de collegio hoc tamen no obstante, poterit defendi illam electionem Abbatis Tullen. iuridicè, & non ex gratia fuisse confirmatã per Sedem Apostolicam, quia cum interuenerint tres scrutatores de collegia prout postulat dispositio *d. c. quia propter* non potuit vitiari electio, si alij tres extra collegium fuerint adhibiti quia vtile per inutile non vitiatur *cap. vtile de reg. iur.*

15 Respõdeo istam regulam iuris, *vtile scilicet per inutile nõ vitiari*, habere locũ in diuiduis. Rota *decis. 649. nu. 4. p. 2. in recent.* fallere verò in indiuiduis, quia tunc vtile per inutile vitiatur. Rota *decis. 552. nu. 10. & decis. 135. num. 9. p. 1. decis. 631. num. 7. p. 2. in recent.* Et per cõsequens vitiatur vtile per inutile, quãdo aliquid inducitur pro forma substantiali, prout est in casu nostro, vbi pro forma inductum est, vt tres scrutatores tantùm de collegio eligantur, vt probatum est supra. Consequentia patet, quia forma est indiuidua, formas namque dicimus esse sicut numeri, quia binarium additum ternario variat formam. Ergo tunc vtile per inutile vitiatur quando aliquid inducitur pro forma. Dec. *cons. 532. nu 5.* Mandos

de

*de communi reg.*27. *q.*24.*nu.*10. Matienz *in l.*1.*tit.*4.*lib.*5.*glos.*4.*nu.*9. Becc. *conf.* 12.*nu.*30. Gutierez. *qq.can.lib.*2.*cap.*15. *nu.*114. Rota *decis.*471.*nu.*9.*par.*1.& in terminis electionis Roman.*cons.*66.*nu.* 2.*vsque ad fin.*

DVBIVM XX.

Qui & quot eligendi sint Compromissarij in electione celebranda per Compromissum?

SVMMARIVM.

1 *Tot Compromissarij possunt eligi quod placent. Siue sint de collegio, siue nō.*
2 *Possunt eligi à collegio per se vel per alium.*
3 *Compromissum absolutum non potest fieri aliquo de capitulo dissentiente.*
In re communi potior est condicio prohibentis.
4 *Compromissum limitatum potest fieri aliquo de capitulo dissentiente.*
5 *Captiosi oppositores non audiendi.*
6 *Potestas eligendi data Compromissarijs fauore ipsorum non potest reuocari etiam re integra.*
7 *Data verò fauore Ecclesiæ potest reuocari re integra.*
8 *In dubio non præsumitur gratia vel donatio.*
9 *Compromissarij in electione per compromissum limitatum possunt mutari quando iterandum est scrutinium.*
10 *Compromissum non potest reuocari etiā re integra à minori parte capituli.*
11 *Etiamsi aliqua infamia laborarent.*
12 *An laici possint assumi in Compromissarios?*

1 Eligendi sunt aliqui viri idonei: sic enim habet text. *c. quia propter de elect. Vel saltem aliquibus viris idoneis committatur eligendi potestas, qui Ecclesiæ viduatæ prouideant, &c.* Vnde siue ab vniuersitate compromittatur in vnum, vel duos, siue plures secundum numerum sibi gratum: hoc non refert *c. in causis vbi* Panor. *nu.*2. *iuncto c. cum in iure, & c. cum dilectus vbi* Ant. à Butr. *nu.* 2. *de elect.* Siuè sint de collegio, siuè non Glos. *in d. c. quia propter verb. viris.* Panorm. *in c. causam quæ vbi* quoq; Ant. à Butr. *nu.*3. *de elect.* per illum textum, & per *cap. cum inter de elect.* & idem Ant. à Butr. post Imol. *num.*9. *in c. quia propter nu.*36. *de elect.* Siluest. *tit. electio* 2. *q.*15. *num.*18. Biax. *in direct. elect. p.*3. *cap.*17. Marc. *q.* 1206. *p.* 1. & aperte supponit
2 Rota *in meten. Monasterij* 5. *Iulij* 1621. *coram R.P. D. Coccino Decano* §. *penult.* Immo addit Panorm *in d. c. in causis nu.* 2. cui nemo contradicit, posse capitulū eligere cōpromissarios non solùm immediatè; sed etiam mediatè, idest non solùm posse capitulum per se committere personis certis potestatem eligendi; sed etiam posse aliquos eligere per quos eligantur Compromissarij, qui habeant postmodum eligere vice capituli. Et hæc hucusque dicta videntur certa: Sed meritò vertitur in dubium. An possit compromitti electio aliquo de capitulo dissentiente?

3 Negatiuam sententiam nulla distinctione habita amplexati sunt Panorm. *in c. scriptum nu.*3. *in c. VVitoniensis num.* 4. *in c. in causis nu.*3. *in c. quia propter* §. *vel saltem nu.*6. *de elect. & in c. constitutus nu.* 6. *vbi* quoque Franch. *de appell.* Ant. à Butr. *in d. c. quia propter num.*40. *de elect.* Biax. *in suo direct. elect. p.*3. *c.*20. *num.*1. Felin. *in c. cum omnes num.*18. *in fin. vers. decimo quartò fallit de constit.* Lambert. *de iur. patr. lib.*2. *p.*2. *q.*2. *art.*17. Marc. *q.* 1206. *par.*1. Siluest. *tit. electio* 2. *q.*15. *in fin.* Cuch. *instit. maior. lib.*4. *tit. de elect. n.* 36. & alij. Ratio horum Doctorum est quia tollitur vox ab electoribus, & præiudicatur cuilibet eorum singulariter ex translatione potestatis eligendi ab eis in compromissarios: Vnde in re cōmuni potior est condicio prohibentis *c. in re iuncta glos. in fig. casus de reg. iur. in* 6.

4 At Lap. Gemin. & Franch. *in c. cum expediat de elect. in 6.* quos approbat Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes num. 41. in fin. de const. in repet.* Roffell. Angel. *tit. electio nu. 27.* Tabien. *eod. tit. 2. num. 3.* & alij superiorem sententiam concedunt in compromisso simpliciter facto; sed negant in compromisso limitato. hoc est quando compromittitur in aliquos hac tamen limitatione, vt votis singulorum secretò perscrutatis eligāt eum in quem maior pars capitulis cōsenserit, vt fusius explicatum est *dub. 2. num. 8.* Tunc enim, aiunt hi DD. poterit per maiorem partem sic compromitti alijs contradicentibus, & ratio est, quia nemini fit præiudicium; nam quilibet retinet vocē suā, & quē vult,

5 nominat: Et hanc limitationem censeo verā, nisi quis opponeret aliquod rationabile ipsis promouendis in compromissarios, vt benè aduertit Panorm. *in d. c. in genesi nu 9. in fin. de elect.* Ex quo manifestè apparet non obesse eos, qui ir rationabiliter, modò huic, modò illi fratri in compromissarium promouendo opponunt.

6 Secundo dubitatur an potestas data Compromissarijs possit reuocari?

Glos. *in d. c. in causis verb. cum res non esset integra de elect.* concludit potestatem datam Compromissarijs etiam re integra existente non posse reuocari. Ratio eius est quia huiusmodi potestas non est purum mandatum; sed potius quædam donatio, seu gratiosa concessio istis Compromissarijs facta.

7 Hostien. *in c. in causis* vbi quoq; Vincent. & Goffred. *& in c. causam de elect.* asserunt re non integra non posse reuocari præfatam potestatem Compromissarijs factam; sed solum re integra. Hanc opinionem admittunt Io. And. *in d. c. in causis* & communiter DD. teste Panorm. *ibid. nu. 11.* Biax. *vbi supra cap. 19. nu. 2.* Siluest. *tit. elect. 2. q. 11.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 37.* Mirand. *tom. 2. q. 13. art. 34. concl. 3.* quando expresè non constaret huiusmodi potestatem factam esse Compromissarijs à Capitulo gratia ipsorum Compromissariorum, vt scilicet eos honoraret in actu eligendi, tunc enim approbant opinionem glossæ ob rationem ibi factam, & adducunt *c. constitutus de concess. praben.* At quando expresè non cōstat, & etiam quando dubitatur, an hęc potestas data sit fauore ipsorum Compromissariorum, an fauore Ecclesiæ vt scilicet facilius fortè prouideretur Ecclesiæ per Compromissarios, tunc inquam, & ipsi tutātur re solùm integra, (idest quando iam non est processum ad substantialia negocij, licèt sit processum ad solemnitates) posse reuocari huiusmodi potestatem: Secus verò re nō integra, idest quando iam processum est ad substantialia negotij: & in hoc casu dicunt procedere *cap. in causis*, & videtur quoque de mente Innoc. *in d. c. constitutus de conceß. prabend.* Ratio est quia ipsi Compromissarij sunt nudi Ministri, & executores deputati.

8 Dixi etiam quando dubitatur an sit facta fauore Compromissariorum dicta potestas, re solùm integra posse reuocari huiusmodi potestatem &c. quia tunc gratia, vel donatio non est præsumenda *l. cum de indebito ff. de praben. in fin.* & not. glos. *in l. cum quod ff. si cer. pet. que mo.* vbi quòd si dico vni Tolle hāc pecuniam, non præsumitur donatio, sed potius mutuum, vel depositum, quia nemo præsumitur iactare suum, vt *in c. super eo. de regul. & d. l. cum de indebito*, & facit quod dictum est de renunciatione *dub. 14. nu. 7.*

9 Hinc infertur Compromissarios in electione per compromissum limitatū posse mutari quando aliud scrutinium est iterandum: tunc enim in rei veritate censetur esse res integra: Nec minus id aduersatur Sanctæ Synodo Tridentinæ *sess. 25. c. 6. de regul.* districtè præcipienti vt nomina eligentium nunquam publicentur, nam dico suffragia data in vno Scrutinio posse variari in altero, sicuti suo loco dicemus. Et ideo non est inferendum vota eligentium vtrisq; Compromissa-

rijs

rijs esse nota si mutentur in iteratione scrutiniorum.

10 Hanc solutionem huiusce difficultatis sic explicatam amplia, vt nec etiam compromissum factum possit reuocari re integra ab vno de capitulo, vel a minori parte eiusdem capituli, quia ex quo compromissum semel tenuit oportet vt maior pars concurrat in reuocatione arg. *in c. 1. de his quæ fi. à mai. p. c. & l. quod maiori. ff. ad muni.* Ita aduersus Innoc. & Compostell. tenet Panor. *in d. c. in causis nu.* 16. vbi additio *lit. D.* pro hac opinione citat Roman. *conf.* 352. *col.* 3. *vers. quoad tertium*, Oldrad. *conf.* 120. Felin. *in c.* 1. *col.* 1. *vers. quæ sic versor. de maior. & obed.* & Mandagot. *in suo tract. de elect. p.* 1. *c.* 49. vbi aliquid, *& latius in glos.*

11 Et hoc totum procedit quamuis ipsi Compromissarij aliqua infamia meri facti laborarêt, cum electio alioqui ritè, & rectè facta per hoc non vitietur vt firmabitur *dub.* 83. *nu.* 9.

12 Tandem hic esset decidenda illa quæstio an Compromissarij debeant esse Clerici, & non laici, in qua quidem quæstione multi affirmatiue senserunt per *c. contingit. de arbitr.* At tu vide *dub.* 87. per totum & ex ibi dictis cum proportione solue hanc difficultatem.

DVBIVM XXI.

Quomodo sint disquirenda vota eligentium à Compromissarijs & à scrutatoribus?

SVMMARIVM.

1 *Quæ obseruanda sint à Compromissarijs in electione per Compromissum limitatum?*

2 *Honestum est Præsidentem Capituli exigere fidelitatem a Scrutatoribus per iuramentum vel per præceptum Sanctæ Obedientiæ.*

3 *Qualis locus scrutatorum?*

4 *Substantiale est vt scrutatores scrutentur per se, & non per alium.*
Aliud est iacere, aliud assidere.
Aliud est iacere, & aliud esse præsentem actui partium explicato.

5 *An sit substantiale vt scrutatores scrutentur adhibitis quibusdam adhortatorijs verbis?*

6 *Quando est vtile, & quando necessarium vt scrutatores prius se ipsos scrutentur.*
Scrutatores possunt etiam considerari vt electores.

7 *Vbi suffragatur viua voce non est scrutadus dignior collegij priusquã scrutatores se ipsos scrutentur contra Cachum, & Rodriquez.*

8 *Forma qua scrutari debent seipsos scrutatores quando proceditur viua voce.*

9 *Si forma non seruetur in vnico tantum voto, electio corruit in totum.*

10 *Reprobantur opinantes eligendum esse scrutatorem quartum, qui vna cum Tabellione scrutetur scrutatorem tertium.*

11 *Quare in scrutandis suis votis scrutatores semper duo scrutentur tertium?*
In causa graui assumendi sunt duo testes in examinatione cuiuslibet testis.

12 *Consuetudo contra decretum irritans non valet.*

13 *Substãtiale est electionis vt vota in scriptis redigantur.*

14 *Refelluntur aliter sentientes.*

15 *Forma statuti non potest adimpleri per æquipollens quando in ea adest decretum irritans.*

16 *Vota redigenda sunt in scriptis per aliquem ex scrutatoribus, & non per tabellionem.*

17 *Creditur scripturæ & scrutatoribus in officio eis delato.*

1 VTramque quæstionem iure optimo in pręsenti instituo, nempe de scrutatoribus, & de Compromissarijs, cum, vt *dub.* 2. *in fin.* dixi, quæcumque obseruanda sunt à scrutatoribus in electione per scrutinium, eadẽ quoque obseruãda sunt à compromissarijs

In electione per compromissum limitatum.

Scrutatores igitur primò, vel Compromissarij præfati non prius scrutari
3 incipient, quàm iureiurando, vel formali Sanctæ Obedientiæ præcepto adstricti fuerint à Præside Capituli, vt electionis negotium fideliter, & canonicè explicent. Biax. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 24. & Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 204. Si tamen huiusmodi solemnitas omitteretur, non vitiaretur electio de iure communi, vt benè advertit Panor. *in c. in causis. num.* 2. *in fin. de elect.* & eò magis quò scrutatores ipsi, vel Compromissarij ad hoc deuinciuntur ex natura rei.

3 Secūdò prædicti scrutatores, vel Cōpromissarij in loco conuenienti de mo-
4 re existentes, qui secretò, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirent, vt expressè cauetur *in c. quia propter de elect.* vbi per illud verbum *exquirant* apertè nobis innuitur esse substantiale, vt ipsi per se, & proprio ore, & non per alios exquirant, etiam si ipsi assideerent. Rota *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini* 20. *Nouembris* 1624. *coram R. P. D. Coccino Decano* §. *tertiò principaliter.* Aliud enim est facere, aliud assidere *l.* 1. *ff. de offic. Assess.* & aliud est facere, & aliud est esse præsentem actui partium explicato Bart. *in l. omnium n.* 8 *per illum textum, & ibi* Bald. *n.* 9. *Alex. n.* 9. *in l. modestinus n.* 3. *ff. de don.* Bal.
5 *in l. illud sub n.* 4. *C. de sac. san. eccl.* Addunt multi vt exquirant adhibitis quibusdam verbis adhortatorijs Marc. *q.* 1202. *p.* 1. quem sequitur Marta *in suo digesto nouiss. tit. electio c.* 20. At hæc non possunt dici de substātia, prout de substātia est vt ipsi exquirant, sicuti explicatum est Specul. *de elect.* §. 1. *num.* 17. quem approbat Bertach. *de Episcop. lib.* 2. *p.* 1. *num.* 2. Ant. à Butr. *in d. c. quia propter num.* 25. Panorm. *num.* 5. *vers. not* 3. Hostien. *num.* 30. Innoc. *num.* 6. & Rota *vbi sup.*

6 Tertiò scrutatores, & etiam Compromissarij si sunt de collegio seipsos scrutari incipient: satiusque erit si Præses capituli id in principio exprimat eis. Et quòd prius se ipsos scrutentur, aiunt, esse vtile Ioan. And. Innoc. & Panorm. *in d. c. quia propter num.* 9. *vers. quartò quæritur de elect.* Tabien. *tit. electio* 1. *num.* 21. Siluest. *eod. tit.* 2. *q.* 4. *n.* 7. Et hoc existimo verum vbi suffragia feruntur per schedulas secretas obsignatas. At vbi suffragatur viua voce, non solùm censeo vtile; sed omninò necessarium vt prius se ipsos scrutentur sicuti innuit Rota *decis.* 6. *tit. de elect. in antiq.* Ratio, quam adducunt, est, quia cum aliorum vota essent eis nota posse electio dependere ab eorum potestate, cum enim essent conscij aliarum sententiarum, ex illis possent suas sumere, & informare. Ita omnes proximè præcitati DD. quibus adde Hostien. *in sum. tit. de elect.* §. *qualiter facienda col.* 4. *circa med.* Biax. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 26. *num.* 6. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 208. & Rodriq. *tom.* 1. *q.* 51. *art.* 3 *ad fin.* Et licèt hæc ratio videatur concludere solùm esse vtile, vt scrutatores prius seipsos scrutentur in electionibus, in quibus proceditur viua voce: Modò tamen post Conc. Tridentinum *sess.* 25. *c.* 5. *de regul.* necessariò concludit illam electionem esse nullam in qua scrutatores, vel Compromissarij qui sunt de capitulo prius, se ipsos non scrutantur quando suffragatur secretò; & viua voce. Quod patet nam huiusmodi Ministri considerandi sunt dupliciter, vt electores scilicet, & vt scrutatores, vel Compromissarij sunt. Quæ distinctio videtur haberi ex *dicto cap. quia propter* ibi *vota cunctorum diligenter exquirant* ac proindè etiam sui ipsorum Rota *in dicto Treueren.* §. *secundò principaliter.* Si vt electores consideramus (quod fit antequam ipsi sua suffragia tulerint) tunc dico ipsis non posse esse notum votum alterius electoris in ipso actu scrutinij, nec ipsi possunt manifestare suum item suffragium alteri electori in ipso actu scrutinij aliàs electio est nulla ipso iure,

so iure, quod ex eo maximè illustratur quia electio sic celebrata non censetur secreta iuxtà Concilium Tridentinum vbi supra in quo est appositum decretum irritans *aliter electio facta non valeat*.

Si verò cōsideramus eos vt scrutatores; siue vt Cōpromissarij sunt (quod fit eum iam ipsi semet ipsos scrutati sunt) tūc quidem electio dicetur secreta iuxtà terminos *cap. quia propter* & Conc. Trident. si eis sint nota vota aliorum postquam per prius ipsi sunt suffragati vti probabitur *dub. 25. num. 9.* Ergo si prius se non scrutentur, antequam vota aliorum de capitulo exquirant, ele-

7 ctio est nulla ipso iure. Ergo non benè philosophatus est Cuch *vbi supra num. 208.* dum hæc scripsit. *In primis tamen seipsos inuicem scrutabuntur antequam ex collegio vllum excepto eo qui cæteris omnib. dignior est, scrutari incipiant, nè aliarum sententiarum conscij ex illis suas sumant, & informent*, & multò incautius eum sequendo Rodriq. *vbi sup. d. art 3.* eius verba rescripsit: debebat namque ponderare illam exceptionem, *Excepto eo qui cæteris omnibus dignior est*: Si enim hoc votum esset notum scrutatoribus antequam ipsi sua suffragia tulissent, idest quando etiam electoris personam repræsentant, esset nulla ipso iure per supradicta, cum sufficiat vt in vno solo voto non seruetur forma ad effectum eam annullandi.

8 Et ex his quoque dictis infertur formam scrutādi se ipsos à scrutatoribus, & à Compromissarijs, vbi & ipsi erunt de collegio, adhibendam in electionibus, in quibus proceditur viua voce iuxtà dispositionem *c. quia propter*, & Conc. Trident. esse vt nemini eorum antequam suum suffragium deposuerit sit notum suffragium socij, ne eius conscius possit suum sumere, & in formare, aliàs electio est nulla vt dictum est, &c.

Et cum hoc quoque (quamuis hoc non sit de substantia formæ) optimum tamen erit, vt quando tres sunt scrutatores, semper duo scrutentur tertium, quod vt fiat, & simul secretum seruetur sic videtur procedendum, videlicet, vt primus scrutatorum ita secretò, vt nec ab alijs duobus videri possit, scribat nomen eius quem eligit: Postea secundus secretò, & ipse quoque scribat vt à nemine videri possit in schedulam separatam nomē eius quem eligit, quam schedulam clausam, apponet ipsis alijs duobus scrutatoribus, nempè primo, & tertio. Deinde ipse secundus cum primo exquirent votum tertij secretò vt nemo alius audire possit, quo voto disquisito, & in scriptis redacto, secundus, & tercius aspicient cui nam ascripserit suum suffragium Primus: Et vltimò primus, & tertius aperient schedulam secundi, & in scriptis redigent eius votum: Et

9 hanc formam diligenter nota, quia si in vnico tantùm voto nō seruetur, electio est nulla vt firmarunt Domini de Rota *vbi supra* per rationem dictam *dub. 3. nu. 8.*

10 Neque obstant nōnulli opinantes eligendum esse quartum scrutatorē, qui vna cum notario scrutetur scrutatorem tertium, quia communiter seruatur vt duo ex eis scrutentur tertium Panorm. *in d. c. quia propter num. 9. vers. quartò quæritur* Innoc. *in verb. cunctorum num. 6* Hostien. *num. 43. vers. sed quis inquirit*. Ioan. And. *num. 18.* Ant. à Bu. tr. *num. 16.* Compostell. *num. 6.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 26. num. 8.* Rosell. *tit. electio 1. col. 5. vers. quot sunt*. Marc. *q. 1200. p. 1. relatus* à Marta *in suo digest. nouiss. tit. electio cap. 20.* Mitand. *tom. 2. q. 23. art. 29. §. septimò substantiale est*, & Rota & *vbi sup.* quæ communis opinio eò magis absque vlla hæsitatione modò tenenda est post Concil. Tridentinum per quod prohibitum est vltra scrutatores adhibere alios in testes.

11 Ratio verò ob quā duo semper debeant scrutari tertium, vt explicatum est, eam esse existimo, quia sicuti quando in

do in aliquo casu, in quo reperiretur ita inhabilis ille scrutator, vt esset excludendum eius votum, non esset credendum ipsi suffragatori, nec etiam posset plena fides adhiberi alijs scrutatoribus si fuissent singulares in scrutando voto illius quod secus erit si fuerint contestes: tunc enim meritò creditur scripturæ, & scrutatoribus, vt in fine dubij dicetur de alijs electoribus. Et ita in causa graui; & ponderosa cautum est 15
vt assumantur duo testes in examinatione cuiuslibet testis *vt in cap. vt officium de hæret. in 6.* & senserunt Innoc. & Hostien. *in c. Albericus de testibus*. Ergo bene vult tex. vt duo semper scrutentur tertium.

11 Neque huic ratione obstat communis obiectio, aliter, scilicet, consuetudine inductum esse: nam & est in promptu communis quoque responsio, contra dispositionem, videlicet *cap. quia propter* vel Conc. Trident. non posse allegari vllam consuetudinem vt fusè probaui *dub. 3. nu. 9.*

Quartò denique ipsimet scrutatores, vel compromissarij aliorum eligentiũ vota secretò, & sigillatim diligenter exquirent, & in scriptis redigent, idest fideliter assignando vota cuicumque data fuerint per scripturam: & hoc est substantiale, vt in scriptis redigantur *d. cap. quia propter de elect.* ibi *in scriptis*
13 *redacta* Panorm. *ibid. nu. 6. & num. 16. vers. octauum* Ant. à Butr. *num. 27.* Ioan. And *nu. 19.* Hostien. *nu. 31.* vbi expressè aliter non seruari formam Innoc. *nu. 6.* Imol. *nu. 7. in fin. vers. in cap. redacta*, vbi hoc requiri, quia melius constat de voto per scripturam, hoc est ne memoria scrutatorũ pereat Innoc. *ibid.* Anchar. *num. 1.* Biax. *vbi sup c. 28. numero primo, & seqq.* & Rota *vbi sup. §. quartò etiam.*

14 Aliqui moderniores innominati conantur adinuentare alium modum deponendi vota quàm per scripturam, idest per quædam signacula mobilia apposita in foraminibus cuiusdam tabellæ in qua scribuntur solùm nomina eorum quibus vota dantur; & suffragia postea non scribuntur sed signantur cum prædictis signaculis Sed qu(?)so aduertant quid agant: non enim satisfaciunt formæ textus, quæ est vt vota in scriptis redigantur, & cum talis dispositio textus contineat decretum irritans, non potest adimpleri per equipollens vt dictum est *dub. 8. numero primo.*

15 Dixi, *& in scriptis redigent*, quia de
16 mente textus fuit vt ipsimet scrutatores per aliquem eorum redigerent vota in scriptis teste Panorm. *in dict. cap. quia propter numero 9.* quidquid dicat glos. de tabellione, plena enim fides adhibetur scrutatoribus, vel Com-
17 promissarijs in hoc officio eis delato vt est tex. expressus *c. cum dilectus* vbi idem Panorm. & Anchar. *num. 1. vers. sex. not. de elect.* & alij referendi *dub. 63. nu. 9.*

DVBIVM XXII.

An valeat compromissum factum à Superiore, siuè ab aliquo alio nomine, seu vice omnium alijs tacentibus, & non contradicentibus? & an idem iuris sit de scrutatoribus?

SVMMARIVM.

1 *Non valet compromissum factum ab vno nomine aliorum tacentium.*

2 *Electores qui habent compromittere vocandi sunt vt consentiant, vel dissentiant.*

Aliud est quidpiam fieri in loco capituli, & aliud fieri capitulariter.

3 *Non valet compromissum quando compromittentes non contradicunt metu.*

4 *Item*

4 *Item non valet, si non detur, aliquantula deliberatio.*
5 *Materia tacentis ex quibus declaretur?*
6 *An valeret electio si tres de capitulo se ingererent in scrutandis suffragijs absq; eo quod fuissent assumpti ab eodem capitulo ad hoc munus?*

1 Respondeo negatiuè, Quò ad illud quod ad Compromissarios spectat vt patet ex Panorm. *in c. in causis de elect.* Biax. *in suo direct. elect. p. 3. c. 17. nu. 2.* Siluest. *tit. electio 2. q. 12.* & Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 2. art. 17.* qui omnes de communi testantur.

2 Hoc dictum pulchrè ad rem nostrã tripliciter regulat Felin. *in c. constitutus nu. 12. de appell.* & primò procedere dicit, vbi illi de collegio non vocantur vt consentiant, vel dissentiant: nam vbi simpliciter in eorum præsentia ab vno nomine aliorum fieret compromissum & ipsi tacerent, certè quamuis incurrerent peccatum ex non contradictione, non valeret tamen actus, vt addit idem Felin. *in c. cum omnes n. 12. in fin. de const.* & meritò nam aliud est quidpiam fieri in loco capituli, aliud fieri illud idem capitulariter. Mohed. *decis. 164. alias 1. de for. compet.* Rota *decis. 1247. nu. 3. coram Card. Seraph.*

3 Secundò procedere dicit quando illi tacerent propter timorem contradicere non audentes, quod intelligendum est dummodò causa cognita constet reuerẽtiam Superioris, vel alterius ita vrgere, vt silentium imponat; aliàs sola præsentia Superioris non inducit sufficientem metum, vt fusè declarabitur *dub. 72. nu. 5. & seqq.*

4 Tertiò procedere dicit si ad respondendum non detur aliquantula deliberatio, ita vt innuit Calder. *in c. cum in iure n. 15. de elect.* sit interuallum in quo possint commodè deliberare, vel contradicere electores, quia taciturnitas post interrogationem non statim pro responsione habetur Innoc. *in c. cum in cunctis de elect.* Bald. *in l. 2. §. quis si alter. C. de iur. calum. & in c. cum in veteri. nu. 1. & 2. ubi quoq;* Innoc. *nu. 5.* Host. *num. 5.* Imol. *num. 5.* Ant. à Butr. *num. 7. 15 & 16.* Panorm *nu. 7. de elect.* Item Panormitanus. *in c. cum nos nu. 5. de his que fi. à prel.* glos. *in cap. cum cõsuetudinis verb. consensu de consuet. & ibi* Host. *super illo verb.* Caputaq; *decis. 222. n. 3. p. 1.* Felin. *vbi supra & in c. nonne nu. 8. in fin. de præsum. & in d. c. cum omnes de const.* Bertac. *in tract. de episc. lib. 3 p. 1. num. 87. & 88.* Gonzal. *super reg. 8. cancell. glos. 46. num. 40. & 45.*

5 Ex his regulis apparet veritas illius singularis dicti quod post Felin. *in d. c. nonne nu. 6.* sequuta est Rota *decis. 708. nu. 5. coram Card. Seraph.* Materiam, scilicet, hanc tacentis declarari ex circumstantijs facti, & coniecturis ex quibus potest arbitrari iudex an taciturnitas pro consensu, vel dissensu sit habenda.

6 Vnde idem iuris esse de scrutatorib. proportionabiliter existimo, quod & de Compromissarijs hucusq; dictum est, nempè, vt licèt suspicione non careant illi qui de capitulo congregato se ingerunt ad scrutandum vota eligentium absq; eo quòd prius eligantur à collegio; attamen si demum ipso capitulo non contradicente, seruatis omnibus seruandis sequatur communis electio, credunt eam tenere Biax *in direct. elect. p. 3. c. 22.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num 197.* Siluest *tit. elect. 2. q. 10. vers. secundum est*, quia cum agatur de re meritoria, & concupiscibili, tacentes habentur pro consentientib.

DVBIVM XXIII.

Quomodò procedent ad electionem tres, vel duo, vel vnus, si ipsi tantummodò sint in capitulo, vel in eos recidat ius eligendi?

SVMMARIVM:

1 *Duplex opinio circa propositã quæstionẽ*
2 *Ele-*

2 *Electores tenentur ad formam* c. quia propter de elect. *etiamsi sint tres solum in capitulo.*

3 *Modus quo possunt scrutari se ipsos, si nolunt assumere Compromissarios extra Collegium.*

4 *Non obest scientia quae habetur de suffragijs trium electorum post publicationem scrutinij, si ipsi tantummodò sint in capitulo.*

5 *An duo electores adstringantur ad formam* d.c. quia propter de elect. ?

Lex non stringit, vbi de facto seruari nequit.

6 *Quomodò eliget vnus si penes eum remansit ius eligendi.*

7 *Modus quo possunt procedere ad electiones non canonicas tres vel duo, vel vnus penes quem remansit ius eligendi.*

8 *Electio de se ipso à semetipso non valet.*

1 Controuertitur inter DD. an dicti electores teneantur ad formam *c. quia propter de elect.* Vnde Innoc. *ibid.* Anchar. *in cap. nullus eod. tit.* Gofred. *in sum. eod. tit. nu.* 2. quem approbat Tabien. *eod. tit. num. 3.* & Cuch. *insti. maior. lib. 4. tit. de elect. num.* 202. partem negatiuam tuentur, & aiunt sufficere mutuum consensum.

Hostien. *in sum. tit. de elect. num.* 2. quem sequitur Paul. de Eleaz. *in c. nullus num.* 11. *de elect. in repet.* affirmatiuam sustinet: non enim (subdit Paul.) recedam ab illa forma, nisi in quãtum necessitas arctat.

2 Pro resolutione dico primò in electionibus in quibus necessariò aliàs executioni demandatur dispositio *d. cap. quia propter* & Conc. Trident. *sess.* 25. *c. 6. de regul.* & adsũt tres magis placere opinionem Hostien. siuè per viam scrutinij, siuè compromissi celebretur electio, nihil enim refert, cum in omnibus electionibus procedendum sit per vota secreta ex vi Conc. Trident. *vbi supra.* Et quidem quando proceditur per schedulam obsignatã, nullum omninò video dubium quin sit seruanda d. forma, Quando verò proceditur viua voce, aliqua forsan posset esse difficultas: sed hæc etiam diluitur; nam in electionibus Compromissarijs, si memorati electores nolunt assumere Compromissarios extra collegium, prout licet, sicuti notum est ex dictis

3 *dub.* 20. *num.* 1. conueniant ipsimet in capitulo, & se inuicem scrutentur, sicut edocti sunt *dub.* 21. *num.* 8. Et idem dic si electio celebretur per scrutiniũ.

Sed obijcies dictũ est supra de mente Rotæ *in Treueren. Abbatia* 10. *Nouembris* 1624. *coram Coccino* §. *vlt.* Concilium non aboleuisse formam decretalis *quia propter de elect.* sed solùm addidisse quòd nedum vota sint secreta; sed ita & taliter, vt nomina eligentium nunquam publicẽtur. Sed si adsint tres quorũ vnus eligitur à duobus, clarũ est nomina eligentiũ non esse secreta, quia suffragium electi iam publicatum est, cum sibimetipsi suffragari non possit, & per consequens etiam alia duo. Huic difficultati respondit Sacra Congregatio nam ab ea sic quæsitum, & resolutum fuit. *Vbi sunt tres vocales quorum vnus potest eligi in Discretum, & per consequens necesse est, vt alter aliorum duorum qui remanet det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta, dubitatum fuit an possit fieri electio Discreti, quæ non sit contra huius decreti formam sess.* 25. *c.*

4 6. *de regul.* Congregatio censuit *posse si ita status Religionis permittit.* Ratio huius responsionis potest esse, quia lex nõ stringit vbi de facto seruari nequit, vt nunc proximè probabo.

5 Dixi in assertione *si adsint tres.* quia si duo tantumodò extent, possunt illi procedere ad electionem sine forma scrutinij, prout post Ioan. And. *in reg. in toto de reg. iur. in 6. in mercur.* scripsit Panorm. *p. 2. cons.* 25. *num.* 2. Henrich. Boich. *in c. quia propter num.* 1. *de elect.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c.* 21. *num.* 5. Tusch. *lit. E. concl.* 71. & 78. nec erit inanis ex defectu formæ. *d. c. quia propter* quia ex paucitate numeri eius obseruantia impeditur, & lex nõ stringit

vbi de

vbi de facto seruari nequit *c. erit. autem lex. dist. 4. l. fin. ff. quæ sent. sine app. resc. & l. ita autem ff. de admi. tut.* vnde addunt dd. DD. posse eligi ab alio palam vnum, qui electus non prohibetur electioni de se factę consentire, vel vnus actiuæ voci renūciare potest, antequam ad electionem deueniatur teste Anchar. *vbi sup.* & Eleaz. *num. 13.* & tunc, post præstitum sibi socij suffragium, censebitur electus à maiori parte. Si verò neutrum modum ex his propositis nancisci velint, vel consuetudo contrarium postulet non permittuntur ad electionem deuenire. Ioan. And. Panor. & Nauar. *lib. 1. cons. 6. nu. 4. tit. de elect.* Quæ omnia accipienda sunt si de collegio eligendus sit necessariò quis ad munus, de quo agitur: Si enim extra collegiū assumi possit, tunc quoque puto hos duos adstringi eligere per scrutiniū secretū propter rationem supra factā de tribus electoribus.

6 Si deniq; in vno tantùm remansit ius collegij ipse eligat, & postea publicet electionem, vt benè aduertunt omnes DD. pro vtraq; sententia allegati *num. 1.* quando extra collegium est eligendus. Si verò de collegio, dic vt in n. seq.

7 Dico secundo in omnibus electionibus, in quibus aliàs non est necessariò attendenda forma *c. quia propter* me libenter adhærere opinioni Innoc. vnde non solùm potest electus consentire vt *supra* si sint tres; sed etiam si duo sint eligendi ex ipso triumuirato: potest enim primò eligi vnus, qui erit electus à duobus: postmodum poterit consentire in alium; qui & ipse erit electus à duobus à primo scilicet electo, & ab alio non electo Panor. *d. cons. 25. num. 2.* Si verò ad vnum deuenta sit congregatio collegij ipse inchoatiuè sibimet ipsi suffragari nequit Panor. *in capit. gratum num. 8. de elect.* alias notaretur am-

8 bitione. Et cōfirmatur nā electio à semet ipso de se ipso non valet *l. planè. & ibi DD. post. glos. ff. quod cuiusc. vniu. no. l. si mandauero. §. si tibi & ibi Bart. ff. mandati* & Albert. de Rosa *in opere* *tutorum q. 174.* relatus à Bertach. *in suo repert. verb. electio. a quibus vers. 2.* Propter quam rationem nunquam mihi plenè placere potuit sententia Cuch. *instit maior. lib. 4. tit. de elect. num. 3.* post Decium asserentis in eo casu nullum tunc electioni locū esse; sed illum qui superstes solùm inuentus fuerit prælatum collegij sine electione esse, solamq; Antistitis confirmationem sibi expectandam esse, qua accedente electionis titulo; & nomine non carere. Puto igitur in hoc casu electionem deuolui ad Superiorem, qui prouidebit de illo, qui de collegio remansit: & tunc verè erit Prælatus, quia prouisio habet vim electionis & cōfirmationis, vti dicetur plenè *dub. 113. num. 5.* vnde non est dicendum, ipsum remanere Prælatum collegij absq; electione; quia hæc reuera esset electio de se ipso se ipso, quam etiam detestatur ipse Cuch. *vbi supra nu. 159. in fin.*

Quod confirmator prouidebit de illo, qui de collegio remansit probatur, nam ex supposito, electio est celebranda de aliquo quisit de collegio. Sed electio ad Superiorem deuoluta fieri debet ab eo cum eisdem qualitatibus, cum quibus debet fieri à principio. Ergo cum in hoc casu ad eum deuoluatur electio, tenebitur & ipse prouidere de illo qui est de collegio, sicuti tenebantur primi electores.

Si denique de aliquo extra collegium celebrari possit electio; tunc qui solus remansit, eligat, & electionem publicet vt supra dictum est. Biax. *in suo direct. elect. par. 1. cap. 2. num. 3.*

DVBIVM XXIV.

An teneat electio facta per compromissarios nō scrutato voto electi, qui & ipse est de capitulo?

S V M M A R I V M.

1 *Fingitur casus ad declarationem tituli.*

2 *Mandati forma est diligenter obseruanda.*

Secundum aliquos non tenet electio facta per Compromissarios si non sunt scrutati vocem electi, quando est de capitulo.

3 *Verior est opinio affirmatiua.*

1 Electores: v. g. compromiserunt in tres de ipsis sub hac forma compromissi limitatiua vt scilicet scrutatis votis omnium, & singulorum de capitulo illum eligerent in Prouincialem, in quem maior pars ipsorum conuenirent. Ipsi scrutatores scrutatis votis suis primò, & demum aliorum videntes omnes conuenisse in P. F. Titium à Parma, eum elegerunt solemniter, non prius scrutato eius voto, qui præsentata sibi electione cōsensit ei. Modo quæritur vtrum teneat huiusmodi electio?

2 Ad hoc dubium propositum in Rota vt constat ex *decis. 6. tit. de elect. in antiq.* nonnulli Dominorum, & post eos Franc. *in c. cum expediat de elect. in 6.* dixerunt non valere, quia scrutatores non sunt scrutati vocem illius electi, qui erat præsens, & de capitulo iuxta formam compromissi, quæ habebat, vt scrutatis vocibus omnium, & singulorum &c. At ipsi non fuerunt scrutati voces omnium, & singulorum, ex quo illum omiserunt, & tamen mandati forma est diligenter obseruanda *c. cum dilecta de rescript. c. cum expediat. de elect. in 6. & l. diligenter. ff. mandati.* Vnde cum non completa fuerit conditio sub qua data fuit eligendi potestas compromissarijs sequitur eos non potuisse eligere.

Alij verò Dominorum quos sequutus est Cuch. *in Inst. maior. lib. 4. tit. de electione nu. 35.* partem affirmatiuam amplexati sūt sustinētes scilicet huiusmodi electionem esse bonam, ex eo 3
quòd frustra eius electi vox fuisset inquisita per Compromissarios in scrutinio: cum & si fuisset inquisitus non posset, nec deberet se nominare, quia sic ambitiosus esset, vt ex infra dicendis *dub. 58. num.* 1. patebit. Et si alium nominasset, ille nihil profecisset, cum necessariò ipse eligendus esset, ex quo omnes alij in ipsum P. F. Titium conuenerant. Ergo parùm interfuit si eius vocem non sunt scrutati compromissarij, cum & illa scrutata non prodesset, arg. *l. aliquando cum concordan. ff. ad velleia.* Et ita pro maiori parte Dominorum fuit resolutum.

CAPVT QARTVM

De suffragijs, & suffragantium potestate.

DVBIVM XXV.

Quomodo procedere debeat electores ad suffragia ferenda?

S V M M A R I V M.

1 *Quomodo electores vocandi sint ad disquisitores ut ab eis scrutentur?*

2 *Quomodo scrutandus infirmus?*

3 *Quo iure proponendum sit iuramentum electoribus?*

4 *In cuius manibus præstandum sit iuramentum ab electoribus?*

5 *Quomodo sit iurandum?*

6 *Quando possit præstari iuramentum per Procuratorem, & quando non num. 9.*

7 Cuius

7 *Cuius nomine debeat iurare Procurator cũ generali mandato ad eligendum?*
8 *An indigeat speciali mandato ad iurandum?*
9 *In dubio opinio distinguens est amplectenda.*
10 *Non valet argumentum à matrimonio ad iuramentum.*
Iuramentum non est de substantia matrimony.
In matrimonio expostulatur consensus liber? secus in iuramento.

1 PRimò electores vocandi sunt suo ordine singulatim non autem bini, vel trini ad disquisitores, quò ab eis vota ipsorum secretò, & sigillatim exquirantur iuxtà dispositionem *cap. quia propter de elect. vbi* Panorm. *num.* 15. Anchar. *in c. cum inter canonicos num.* 2. *de elect.* Angel. *tit. electio num.* 26. *vers. quartum.* Siluest. *eod. tit. q.* 4. *n.* 7. Biax. *in direct. elect. par.* 3. *c.* 26. *num* 1. Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 16. *concl.* 2.

2 Si verò quis electorum infirmitate detineretur in claustro, vel in ciuitate, siue in oppido, ita vt accedere ad disquisitores non valeret: tunc scrutatoribus, adeundus est infirmus, & secretò eius votum exquirendum, quia præsens huiusmodi dicitur, vt patet ex dictis *dub.* 8 *num.* 2. Ita Hostien. & Innoc. *in d. c. quia propter num.* 2. Angel. *tit. electio nu.* 17. Siluest. *eod. tit.* 1. *q.* 5. Tolos. *in tit. de elect. c.* 16. *n.* 7. Azor *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 14. *q.* 7. *§. verum quid.*

3 Secundò asserit Cuch. *instit. maior lib.* 4. *tit. de elect. num.* 204. *&* 205. *de mente* Biax. *ab eo relat.* electoribus præstandum esse iuramentum in manibus scrutatorum de probitate, & integritate seruanda in eligendo, & Rodriq. *tom.* 2. *q.* 51. *art.* 3. addit in Religionibus obedientię votum esse proponendum electoribus à scrutatoribus, & tàm Cuch. quam Rodriq. allegant *d. c. quia propter.* At pace tantorum DD. non video quomodo ex illo textu id eliciatur, nec odoratus sum in alio iure comuni in corpore iuris inserto id repetiri, vt bene prius aduerterunt Panorm. *in d. c. quia propter num.* 11. *versic. med.* & Manual. *prælat. tom.* 2. *q.* 23. *art.* 29. *§. septimò substantiale est* de mente aliorũ. Solùm in decretis generalibus, pro reformatione Regularium tàm Monachorum, quam mendicantium, cuiuscunq; Ordinis, & instituti editis à Clem. VIII. *anno Domini* 1599. *die* 25. *mensis Iulij* extant hæc verba *in* §. 36. *Insuper in Officialium electionibus forma præscripta à sacro Cõc. Trid. & Ordinis constitutionib. inuiolabiliter seruetur, iurentq. electores secundum veritatem cuiuscumque conscientiæ, probiores ac magis idoneos electuros.* Quæ decreta non ab

4 omnibus Regularibus sunt vsu recepta, vt plenius dicam *dub.* 53. *num.* 2. Et insuper ex prædictis verbis certè non habemus in cuius manib. sit prędstandũ huiusmodi iuramentum. Hinc Illustrissimus Princeps Ludouicus Ludouisius Cardinalis Amplissimus ac multarum Religionum Protector vigilantissimus, Apostolica auctoritate Capitulo Generali Capuccinorum Romæ hoc anno 1625. celebrato summa cum laude assistens de speciali mãdato S. D. N. per se detulit hoc iuramentum omnibus RR. PP. Electoribus illis.

5 Stantibus verò his decretis in Religionibus, in quibus fuerunt vsu recepta, vocatur in dubium quomodo sit præstandum hoc iuramentum? Respondet in simili Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 4. *num.* 170. præstandum esse corporaliter tactis scripturis, nec aliàs satisfieri formæ; nam vbi iuramentum defertur à iure, seu constitutione requiritur necessariò in actu iurandi tactus corporalis scripturarũ & addit *num.* 171. videri præstandum tactis Euangelijs, nec satis esse pręstari tactis alijs scripturis cum semper in iure vbi ponitur forma iuramenti exigatur Euangeliorum tactus vt *in c. quoties* 1. *q.* 7. *c. ego Berengarius de consecrat. dist.* 2. *c. ego N. de iureiurand. c. cum in causa de iuram. calumn. & c. quoties vers. porrò de purgat.*

can. c. laudabilem de frigid. & malef. cum alijs, & ita tenent gloss. *in cap. vt circa verb. præstito*, & ibi Archid. & Anchar. *de elect. in 6.*

Sed his non obstantibus dico satis esse, si tangatur quęlibet scriptura vel sacrum pectus de more sacerdotali vbi nihil exprimitur de euangeliorum tactu. Et ita seruari dicunt de consuetudine gloss. *in clem. 1. §. porrò de heret. verb. tacta.* & ibi Card. *q. 1. & 3.* & Bonifac. *num.* 114. Monach. *in d. c. vt circa nu.* 11. Franch. *num. 9.* Panorm. *in c. fin. de iuram. calu. num. 3.* Cosmas *in pragmat. sanct. 3. tit. de elect. §. ad locum verb. manibus.* Siluest. *verb. iuramentum 1. q. 1. in fin.* Immò etiam quando peritura iure ipse Euangeliorum tactus potest consuetudine induci cõtrarium, & illa tenebit Panorm. *in c. & si Christus. num. 10. de iureiur. & c. fraternitatis ad fin. de test. & attest.* Alex. *in l. 3. §. iuuari num. 3. ff. de iureiur.* Couar. *in c. quamuis pactum de pactis in 6. par. 1. §. 1. num. 2. ad. fin.* quos omnes cum multis alijs refert Sanch. *de matrim. lib. 7. disp.* 108. *num.* 14.

Et tandem d. Illustrissimus Ludouisius ille qui tanti scientia, & vsu rerum valet, præsertim in Romana Curia, quanti vniuersus penè Orbis expertus testatur, in præfato Capitulo generali recepit iuramentum ab electoribus tacto pectore de more sacerdotali: quòd iuramentum certè sufficiens est absq; eo quòd tangantur scripturę vti receptum esse ex consuetudine omnium curiarum testatur Guid. Papa *decis.* 615. *nu. 1. &* Thesaur. *decis. 47. num.* 12. quos refert, & approbat Rota *decis.* 587. *num. 1. p. 2. in recent.*

Sed hic noua emergit difficultas: nam si necessariò præstandum est iuramentum, sequitur electorem legitimè impeditum non posse committere vices suas alteri de collegio Consequentia patet nam iuramentum ita corporaliter præstandum est, vt non posit exhiberi procuratorem vt de iuramento professionis fidei dictum est *dub.* 48. *num. 3.* Ergo hoc erit canonicum impedimentum per quod prohibebitur elector committere vices suas.

Garc. *vbi supra num* 173. distinguit de iuramento aliud scilicet esse iuramentum, quòd per se & principaliter requiritur vt in d. iuramento, professionis fidei, fidelitatis &c. Et tunc concedit esse præstandum per se corporaliter, & nõ per Procuratorem. Aliud verò esse, inquit, iuramentum quod præstandum est accessoriè & in ordine ad actum qui per Procuratorem exerceri potest, & tunc negat iuramentum quoq; ipsum non posse committi Procuratori vt in iuramento calumniæ *c. fin. de iur. calum. in 6.* & in iuramento requisito in appellatione ab electione aut prouisione alicuius vt *in c. procurator de elect. in 6.* & in alijs iuramentis iudicialibus. Vnde cum electio fieri

7 possit per Procuratorem vt dictum est *dub.* 13. poterit etiam per Procuratorem præstari iuramentum requisitum etiam corporaliter dato ad id speciali mandato. Benè verum est, quia vt ibi dixi obstat Concilium Tridentinum quò minus possit Regulares in suis electionibus committere vices suas alicui Procuratori cum speciali mandato ad eligendam certam presonam. Idcirco Procurator qui solum modò constituitur cum generali mandato ad eligendum debet præstare dictum iuramentum nomine suo, & in animã suam, & non nomine, & in animam constituentis. Et hinc Procuratori sic generaliter

8 constituto ad eligendum non est opus mandato speciali ad iurandum.

9 Cum hac respõsione Garciæ sic explicata concordat doctrina tradita à Couar. *in c. quamuis pactum p. 1. §. 5. num.* 8. Azor. *p. 1. lib. 11. c. 7. q. vlt.* Suar. *tom. 2. de relig. lib. 2. de iuramento c.* 31. Clar. *lib. 4. recept. §. feudum q. 49. in fin.* Sanch. *in præcept. decal. lib. 3. c. 13. nu.* 17. & alijs; excepto quod non concordant in primo membro distinctionis, in quo ipse Garc. asserit iuramentum quod per se, & principaliter requiritur, vt iure-

iuramentum professionis fidei, fidelitatis, &c præstandum esse corporaliter per se, & non per Procuratorem; Nam horum DD. doctrina generalis, & indistincta est iuramentum, quamuis personale sit ex parte iurantis, posse tamen præstari per Procuratorem, & allegant *c. vlt. de iur. calumn. in 6. & c. 1. §. verum de sta. regul. eod. lib.* & addunt posse etiam præstari per nuncium, sicut matrimonium potest contrahi per Procuratorem vel per nuncium

Hinc apud Azor. *vbi sup.* & Sanch. *num.* 21. inferunt omnes præallegati DD. contra Baldum, & alios relatos; sed non approbatos à Couar. *vbi sup* posse vassallum ex cõsensu domini feudi iuramentum fidelitatis ipsi Domino feudi præstare per Procuratorem habente ad id speciale mandatum per *d. c. 1. §. verum de sta. reg. in 6.* & Azor. testatur hanc esse communem.

Hinc quoque Azor. & Sanch. cum alijs Doctoribus allegatis *dub. 48. num. 3.* inferunt contra declarationem Sacræ Congregationis, & decisiones Sacræ Rotæ iuramentum professionis fidei posse præstari per Procuratorem.

At reuera magis placet opinio Garciæ tum quia fundamentum cõtrariorum nihil me mouet: Tum etiam quia ipsa opinio Garciæ sic distinguens saluat communem de qua testatur Azor. circa iuramentum fidelitatis feudatarij, & item saluat opinionem Sacræ Cõgregationis Sacræq; Rotæ circa iuramentum professionis fidei. Et in dubio opinionem distinguentem sequi debemus glos. *vlt. in fin. in c. sciente de censib.* Imol. *in c. super litteris. num. 2. de rescript.* Alex. *cons.* 50. *num.* 7. *lib.* 7. Neuizan. *in silu. lib. 5 num.* 32. cum
30 alijs infinitis teste Rota *decis. 837 num. 10. & 11. coram Card. Seraph.*

Quod contrariorum fundamentum iure optimo nihil me moueat ex eo maximè probatur quia dum ipsi asserunt posse iuramentum præstari per Procuratorem vel per nuncium, sicut matrimonium: Ego nego consequentiam: idest nego valere argumentum à iuramento ad matrimoniũ: nam non solùm iuramentum non est de substantia matrimonij vt post glos. *2. in fin.* notat Panorm. *in c. super eo num. 5. de consanguin. & affin. & in c. licet num. 3. de sponsa duo.* Sed etiam insuper matrimonium exigit consensum liberum in contrahente, quod non fit in iuramento: Hinc matrimonium iusto metu contractum irritatur vt patebit ex infra dicendis *dub. 52. per totum.* At è contra iuramentum graui metu extortum tenet, & valet, etiam si iniustè extorquatur, modò sit de re licita, vt expressè deciditur *in c. si verò & c. verum de iureiuran. & c. audientiam de ijs quæ vi. met.* & docet D. Thom. 2.2. *q. 89. art. 7. ad 3. & q. 98. art. 3. ad 1.* receptus ab omnib. Theolog. in 3. *dist.* 39. & ab omnibus canonistis, teste ipsomet Sanch. *c. 11. num.* 14. Ergo non valet argumentum à matrimonio in quo multa sunt inducta fauore eius libertatis, ad iuramentum in quo non est talis libertas.

Quòd verò dicta opinio Garciæ sic distinguens saluet Sacræ Congregationis Sacræq; Rotæ opinionem tutantem non posse præstari iuramentum professionis fidei per Procuratorem: per se patet: Sed quod etiam saluet communem de qua testatur Azorius circa iuramentum fidelitatis probatur ex eo, quia ipsa communis opinio concedit quidem iuramentum fidelitatis esse præstandum per se corporaliter à subdito; sed cum hoc sustinet etiam quoque præstari per Procuratorem, quando id à Domino feudi impetrari potuerit, quod apertis verbis habetur ex *d. c. 1. §. verum de stat. reg.* super quod fundatur ipsamet commmunis opinio sibi *Verum quando Abbatissa, vel Priorissa cuiusuis monastery pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo principe, seu Domino temporali; sibi debebit homagium, vel fidelitatis Sacramentum præstare, (nisi quod per Procuratorem illud præstet possit efficere apud eum) de mona-*

sterio

sterio cum honesta, & decenti societate exire poterit, eo casu licenter hmagisto facto, &c. Et hoc non impugnamus.

Sed dices iuramētum fidelitatis potest præstari per Procuratorē vbi Dominus non contradicit. Ergo, & iuramentum professionis fidei, & fidelitatis erga Romanam Ecclesiam quod est cōtra dicta in præallegato *dubio* 48. Nego sequelam, nam quod Dominus feudi excipiat iuramentum fidelitatis quo subditus se ei futurum fidelē promittat, est ius ipsiusmet Domini, cui licitè renunciare potest: quilibet enim potest renunciere fauori proprio *l. si quis in conscribendo C. de pact. c. cum accessissent de const. & c. ad Apostolicam de reg.* At quod Episcopus, seu eius generalis Vicarius exigat iuramentum professionis fidei ac fidelitatis erga Romanam Ecclesiā, non est ius ipsius Episcopi priuatū; sed est ius publicum Ecclesiæ: Vnde ipsi renunciare non potest iuxta notata *in c. si diligenti, & in c. significasti, de for. compet. & in c. contingit de sent. excommunic.*

DVBIVM XXVI.

An possint suffragia dari per sortes, vel per fabas, siue per Lupinos, seu per schedulas, seu viua voce?

SVMMARIVM:

1 *Prohibita sunt sortes in quibuscumq; electionibus Ecclesiasticis.*
2 *Et etiam in tractatibus electionum.*
3 *Triplex responsio ad obiectionem de S. Matthia qui electus fuit per sortes.*
4 *Primus casus in quo licet sortium vsus in electionibus Ecclesiasticis.*
5 *Secundus casus.*
Electiones Discretorum celebrantur per sortes apud Monachos S. Bernardi & apud canonicos S. Saluatoris.
6 *Electiones canonicæ non possunt haberi per fabas, lupinos, calculos &c.*
7 *Possunt tamē haberi per schedulas n. 10*
8 *An electiones Ecclesiasticæ habitæ per sortes sint ipso iure nullæ?*
9 *An nunc in electionibus posint dari viua voce suffragia in electionibus Regularium?*
10 *Ius est obseruandum, secundum quod obseruantia, & consuetudo illud declarat.*
11 *Dispositio* c. quia propter de elect. *non est sublata per Conc. Trident.* sess. 25. cap. 6. de regul.

1 NVllæ electiones quæ vel sunt ad beneficium, vel ad compromissariaratum, vel ad quodcumq; aliud officium, siuè ministerium Ecclesiasticum haberi possunt per sortes, quia detestantur *c. non statim. & c. non exemplo 26. q. 2.* & perpetua prohibitione damnantur *c. Ecclesia vbi* Panorm. *de sortil.* Oldrad. *cons. 191. nullo modo num. 3. vers. quarto si ista.* Felin. *in c. capitulum n. 21. de rescript.* Tusch. *lit. E. concl. 79.* Azor. *part. 1. lib. 9. c. 12. q. vnic. vers. at vero in electionibus* Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. c. 12. nu. 5.* vbi de communi Theologorum, & Canonistarum Sanch. plurimis relatis *in præcep. decal. lib. 2. c. 38. nu. 71. & 72.*

2 Et non solùm in electionibus sunt interdictæ sortes; sed etiam in tractatibus earundem electionum Ecclesiasticarum Ananias *in c. fin. nu. 2. in fin. de sortil.* Angel. *tit. sors nu. 2. &* Sanch. *vbi supra nu. 73.*

3 Neq; obstat communis obiectio S. Matthiæ Apostoli nam respondeo cum multis quos allegat Bellarm. *tom. 1. controu. 5. de clericis lib. 1. c. 5.* illud fuisse priuilegium, atq; inspirationem Dei peculiarem, de qua egimus *dub. 2. c. nō statim. 26. q. 2.* & huius electionis per inspirationem causa fuit, quia cæteri Apostoli à Christo electi fuerant: vndè ne videretur Sanctus Matthias cæteris inferior voluit fortasse Christus per se illū eligere: itaq; inspirauit Apostolis,

vt

vt sortie vterentur. Præterea vt inquit idem Bellarm. *vbi supra c. 7. in respons. ad quartum* illa non tam electio fuit, quam postulatio quædam, qua cupierunt Apostoli aliquem à Deo eligi in locum Iudæ. Concordat Suar. *nu.* 21.

4 Vel dic postremò sine vllo priuilegio Apostolos in ea electione vti voluisse sortibus, quod Matthias, & Barsabas adeò essent pares sanctitate, & doctrina, vt humano iudicio discerni non posset vter præponendus esset. In huiusmodi namq; casibus licitus est vsus sortium seclusa prohibitione positiuã: vt docet D. August. *lib. 1. doctr. Christiana c. 28. & in epist. 180. ad Honoratum.* Tùm quia non tentatur Deus cum id ab eo exquiratur quod humano iudicio declarari non potest: tùm quia nullum est periculum quicumq; sorte exeat etiam si planè casu exiret, quando pares sunt de quibus præficiendis agitur, & tollitur materia querimoniarum, neminique fit iniuria.

5 Et hic aduertendum quasi obiter nõ solum in præfato casu licitum esse sortiũ vsum, sed ẽt in alijs casib. in quib. apud aliquam Religionem vigeret cõsuetudo, vel ex eo quòd haberetur talis modus circa electiones & officia, quibus nulla competit administratio ecclesiastica, vel ex eo quod ei id indultum sit ex aliqua constitutione Apostolica, per quam aliquo modo iuri communi derogetur, quo sublato, talis modus electionis per se malus non

6 est. Ita Suar. *vbi sup. num.* 8. & Sanch. *num.* 75. vt est v. g. electio Discretorũ, seu sociorum Prelati quã Greg. XIII. præscripsit fieri per sortes apud congregationem S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Cisterciensis regularis obseruantiæ per suam bullam *Romanus Pontifex §. 4. editam anno* 1578. *die* 23. *Maij.* Et item est electio eorumdem Discretorum siuè sociorum quæ secundum statuta Ordinis Canonicorum Regularium S. Saluatoris fit per sortes, & tamen constat esse validam vigore bullæ *ex varietate* §. 8. Sixti V. editæ *anno* 1589. Et hæc omnia hucusque dicta certa sunt apud omnes, sicuti etiam certum est electiones canonicas nullo pacto haberi posse per lupinos, siuè per fabas, vel calculos, &c. Panorm. quem refert, & approbat Tabien. *tit. electio num.* 24. Siluest. *tit. electio* 2. *q.* 3. *num.* 6. Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 17. *concl.* 3 Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *num.* 222. & ratio desumitur ex infra dicendis vbi patebit vota debere esse certa, & determinata: Sed profectò hæc certitudo, & determinatio haberi non posset per calculos, fabas, vel lupinos, &c. cum electio sit eligere vnum ex pluribus vt alibi dictum est: sed electio quodamodo coarctaretur, & nõ esset libera, prout iura postulant.

7 Et item certum est apud omnes, electiones canonicas rectè celebrari per schedulas vt inferius dicetur, & firmat vsus fere omnium Religionum.

8 Primò verò controuertitur inter DD. an electiones Ecclesiasticæ habitæ, per sortes sint ipso iure nullæ, vel solùm annulandæ? Suar. *vbi sup. num.* 9. & Sanch. *nu.* 83. asserunt aduersus Panorm. electiones in quibus seruatur dispositio *c. quia propter de elect.* esse nullas ipso iure, cæteras verò irritandas: ratio eorum est quia in præcitatis iuribus in quibus sortes perpetua prohibitione remouentur ab omnibus electionibus Ecclesiasticis, nullum adest verbum irritans: *in d.* autem *c. quia propter* decernuntur inualidæ electiones vltra triplicem modum ibi præscriptum celebratæ. Atego pace tantorum Doctorum magis adhæreo opinioni Panormitani, quam etiam tenet Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 4. *n.* 205. *in addit.* vtrasque scilicet electiones esse ipso iure nullas. Ducor, quia licèt in alijs iuribus à dicto *c. quia propter* nullum adsit decretum irritans expressè; adest tamen tacitè, quo casu est adimplenda dispositio iuris saltem per equipollẽs; aliàs actus est ipso iure nullus: vt latè explicui, & probaui *dub.* 7. *per totum.*

illud

Illud verò decretum irritans appositum *in d. c. quia propter* operatur vt nec etiam forma iuris adimpleri possit per equipollens *vt ex praellegato dubio* 7. liquet.

9 Secundò controuertitur an suffragia possint præstari viua voce in electionibus? Boer *decis.* 1. *nu.* 35. sustinet dispositionem *d. cap. quia propter* & omnia iura voluisse, vt consensus eligentium verbo, seu voce exprimatur propter ea verba *eiusdem et c. quia propter, vt secretò, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent &c.* Eiusdem sententiæ est Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de electione nu.* 222.

At Manual. prælat. *vbi sup. art.* 15. *concl.* 2. circa med. probare contendit hanc dispositionem *c. quia propter* modò sublatam esse per Concil. Trident. *sess.* 25. *c.* 6. *de regul.* districtè præcipiēs vt singulorum eligentium nomina nūquam publicentur.

10 Pro resolutione dico opinionē Boer. nimis rigorosam conuinci ex contraria consuetudine, & praxi non solùm omnium ferè Religionum teste Mirand. *ubi sup.* sed etiam multarum vniuersitatum Ecclesiasticarum teste Garc. *de benef. p.* 5. *cap.* 4. *nu.* 188. quæ non viua voce, sed per schedulam suffragari cōsuescunt iuxta formam, & modum præscriptum ab ipso Mirand. *art.* 16. & Garc. *ubi sup.* vel Sixtus V. in Bulla, *& cum omnis cura* ordinauit PP. Minoribus de obseruantia *anno* 1587. *die* 19. *Iulij*. Pius V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris Ordinis S. Augustini per suam bullam *inter cæteras* editam *anno* 1571. *die* 6. *Decembris* Clemens VIII. dedit fratribus Tertiarijs Sancti Francisci de pœnitentia per suam constitutionem quæ incipit *Decet*. editam *annò* 1595. *die* 29. *Iulij*, & Paulus V. dedit Ordini Eremitarum Sancti Augustini in bulla, quæ incipit *pastoralis nostra*, edita *anno* 1614. *die* 16. *May*. Vnde secundum quod consuetudo, & obseruantia ius declarat, ita est intelligendum, & obseruandum; nam hæc potius dicitur assuetudo, quàm consuetudo, prout fusè multis allegatis tradit Alder. Mascard. super sta-*concl.* 2. *à nu.* 139. *vsq; ad* 157. *& seqq.*

11 Opinio verò Mirandæ sufficienter refellitur tum ex contrario fundamento quod iacit Rota *in Meten. Monasterij* 5. *Iulij* 1621. *corā R. P. D. Coccino Decano* §. *vlt.* allegans Rodriq. Zerol. & Azor. asserendo, scilicet, dispositionem *c. quia propter de elect.* non esse sublatam per Concilium Tridētinum *vbi supra* quod & confirmatur *in Treueren. Abbatia* 20. *Nouembris* 1624. *coram eodem* §. *neque etiam obstat*, vbi dicitur Concilium solùm addere quòd nedum vota sint secreta; sed ita, & taliter, vt nomina eligentium nunquam publicentur. Tum verò in primis refellitur quoque eadē opinio Mirand. ex auctoritate Rodriq. *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 8. *vers. circa quam* & Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 4. *nu.* 189. affirmantium electionem esse canonicam iuxta *cap. quia propter*, & secretam iuxtà Cōc. Trident. si Capitulum ponat aliquos, qui recipiant vota omnium, modò postea non publicentur nomina eligentium. Et horum Doctorum authoritas fulcitur à Conc. Triden. c. 7. vbi decernitur vt ille qui electioni Abbatissarum, &c. præest vota singulorum audiat, vel recipiat. Super quem locum Concilij Sacra Congregatio sic censuit teste ipsomet Garc. *si electi fuerint à superioribus aliqui, vt putà quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & secreta*. Et item eadem Sacra Congregatio prout refert idem Garc. *nu.* 190. censuit sic. *In electionibus Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis superioribus, licèt quatuor, aut quinque ea sciant*. Aliam consimilem refert idē Garc. Sed hæc sufficiant, & eò magis, quò consuetudo quę est altera lex idē declarat, & confirmat apud multas Religiones.

Sit ergo conclusio huius quæsiti electionem esse canonicam iuxtà *cap. quia propter*, & secretam iuxta Conc. Trid.

siue

siuè suffragia dentur viua voce, siuè per schedulam, dummodò nomina eligentium nunquam publicentur, quæ conclusio firmata est in Rota *in supracitatis decisionibus coram R. P. D. Coccino* in terminis de electione Abbatis Regularis *presertim verò in d. Treuiren. §. secundo principaliter.*

DVBIVM XXVII.

Quæ sit forma suffragij?

SVMMARIVM.

1 *Variæ formæ pronunciandi suffragiū.*
2 *Vota debent esse certa pura gratuita, & determinata.*
3 *Et non alternatiua incerta conditionalia, vel indeterminata.*
4 *Quare non possint esse alternatiua?*
Quid sit suffragium? & nu. seq. in fin.
5 *Quare non debeant esse incerta?*
Motus animi vnius non potest consummari per motum animi alterius.
6 *Quare non possint esse conditionalia?*
Actus legitimi nō recipiunt conditionē.
7 *Duplex distinctio conditionum.*
8 *Conditiones de præterito, vel de præsenti, quæ insunt actui non vitiant electionem.*
9 *Secus si non insunt actui.*
10 *Conditiones de futuro etiam si tacitè insint actui vitiant electionem.*
11 *Reprobatur opinio Cuchi.*
12 *Defenditur Ripa à reprehensione Cuch. & Rodriquez.*
13 *Quare vota non debeant esse indeterminata.*
Infinitū nullam habet determinationē.
An postquam quis dixit se velle facere Titium suum heredem, Titius censeatur heres.

1 FOrma suffragij hæc est vt suffragatores voce exprimant si proceditur viua voce, vel scribant, si proceditur per schedulam *nomino*, vel *cōsentio*, vel *eligo N. & c.* Panormitan. *c. quia propter nu. 11. in fin. de elect.* approbat primam, & secundam prædictarum formam, videlicet *nomino*, vel *consentio*, Tabien. verò *tit. electio nu. 22.* plus secundam idest *consentio in N. &c.* hoc propter verba textus *is eligatur in quem omnes, vel maior pars capituli consenserit.* Subdit tamen vterq; Doctor non vitiari electionem si per tertiam formā per verbum scilicet *eligo* suffragium ferretur, quod firmatur authoritate Bart. relati à Bertach. *in suo repert. verb. electio qualiter & quando, vers. 12. & 16.* firman. quem refert & sequitur Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 2. q. 3. art. 3.* qui addunt sufficere nominationem per aliquod dictorum verborum, licet non dicatur *in Prouincialem Discretum & c.* quia subauditur nomen dignitatis, ad quam dirigitur electio. Immò idem iuris est, si nominetur tantùm aliquis absq; vllo prædictorum verborum *nomino, consentio, vel eligo.* Quibuslibet enim verbis electio facta valet, si per eam voluntatis intentio declaratur *l. quoniam C. de testam.* & quamuis verba quodammodo imperfecta sint, si tamē ex his colligi potest sensus, talis imperfectio non vitiat. *l. 1. §. sin autem ff. de hered. inst. l. cum auus. ff. de condi. & demonstr.* Ita Gamma *decis. 287. num. 1.* Marc. *q. 1204. nu. 2. p. 1.* & Marta *in suo digest. nouis. tit. electio c. 127.* Illud tamē semper alta mente repone, vt scilicet vota sint certa, determinata, pura, sincera, & gratuita *dist. 23. c. in nomine do-*
2 *mini vers. quod si prauorum* Ioan. And. *in c. in electionibus nu. 4. de elect. in 6.* vbi etiam Archid. *num. 3.* Siluest. *tit. electio 2. q. 3.* Mirand. *tom. 1. q. 23. art. 17. concl. 1.* & ratio est quia vota non debent esse alternatiua, incerta conditionalia, vt expresiè cautum est *in d. c. in electionib.*
3 *vbi glos.* Innoc. Arch. Franch. *de elect. in 6.* Tabien. *tit. electio num. 24.* & omnes præcitati. Nec item esse debent indeterminata, vt subdunt Bald. & Boer. inferius citandi.
4 Dixi *non debent esse alternatiua*, vt v. g. consentio in P. F. Franciscum, vel in

P. F. Petrum. Et ratio desumitur ex descriptione voti, quam tradunt Bald. *in d. c. quia propter col. 5. in princ. de elect.* & Boer. *decis. 1. nu. 2.* Est enim votum animi deliberatio cum beneplacito determinans se ad hoc aliquid: Sed qui consentit in vnum, vel in alium non se determinat ad hoc aliquid: Ergo non debent esse alternatiua.

5 Dixi *incerta* vt v. g. eligo quē Guardianus elegerit, &c. Et ratio potest esse, quia huiusmodi voluntas est deceptoria, & non est voluntas: motus nāque animi vnius non potest consumari per motum animi alterius, & voluntas tua non est voluntas mea, & propria, nec dispositio valet. Angel. & Bal. *in l. captatorias ff. de hered. instit.* Iason. *in l. frater à fratre n. 8. C. de impu. & alus sub.* Paris. *cons. 38. nu. 40. lib. 3.* Surd. *decis. 53. nu. 28. & decis. 68. num.* & Simon de Praet. *de int. vlt. vol. lib. 1. int. 1. dub. 1. sol. 5. fol. 16.* Sed vota ideò dicūtur *vota cunctorum in c. quia propter*, quia idem sonant quod desideria cunctorum, vel dispositiones animorum vt bene notat Panor. *nu. 11.* & Boet. *d. decis. 1. num. 2.* Ergo non possunt consumari per dispositionem animi alterius.

Hic autem obiter aduerte hanc voluntatem quam deceptoriam dixi, verè non dici deceptoriam ab his Doctoribus quos retuli sed dici captatoriam. Sed reuera pace tantorum Doctorum non est captatoria: sed deceptoria. Voluntas namque captatoria propriè est illa per quam quis alium quaerit inducere, vt sibi vel alteri commodum in vltima voluntate relinquat: inde dicta quod captari est, veluti aucupari aliena, vt à recentioribus, melius quàm ab antiquis explicatur, vt per bellè quidem, & elegantissimè multis ex eisdē recentiorib. allatis docet Rota in Roman. legati re. *Iunij 1616. coram R. P. D. Martino & decis. 359* per totam, sed praecipuè *nu. 11. 12. & 19. coram Card. Seraph.* vbi quoq; conceditur *d. num. 12.* praefatam voluntatem in alienum arbitrium collatam non valere ratione qua supra; sed non quod sit captatoria.

6 Dixi *condicionalia* vt v. g. consentio in talem si est talis condicionis, vt puta si nouit iura; &c. Ratio autem quare condicionalia non debeant esse vota est quia actus legitimi non recipiunt condicionem *c. actus de reg. iur. in 6.* Sed eligere est actus legitimus vt probabitur *dub. 83.* Ergo vota non debent esse condicionalia: ita glos. *in d. actus legitimi* Anchar. *in d. c. 2. in princ.* & Frach. *nu. 2. de elect. in 6.*

7 Ad lucidiorem verò exclusionē horum condicionalium votorum dupliciter sunt distinguendae condiciones. Primò namq; sunt condiciones quae insunt ipsi actui ex natura sua, vel de iure vt v. g. eligo talem ad Prouincialatum si vacat, & huiusmodi: Et sunt aliae quae sic non sunt vt v. g. eligo Petrum si iura nouit, & huiusmodi, Secundò aliae sunt condiciones quae referuntur ad futurum tempus vt v. g. eligo Zoilum si maior pars capituli consenserit in eum, Et aliae sunt condiciones quae referuntur ad praesens, vel ad praeteritum tempus vt v. g. eligo Titium si viuit, vel legitimè natus est.

8 His sic distinctis dico primò condiciones de praeterito, vel de praesenti, quae insunt actui non vitiare electionem, & ratio est quia adiectiones istae non suspendunt actum, nec faciunt illum condicionalem *l. 3. ff. de legat. 1. l. aliquando ff. de cōdic. & demon.* Lamber. *de iur. patr. p. 2. lib. 2. q. 3. art. 9. num. 2.* Cuch *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 216.* Rodriq. *tom. 2. q. 51. art. 4.*

9 Dico secundò condiciones de praeterito, vel de praesenti, quae tamen non insunt actui, vitiare electionem, quia re vera videntur suspendere actum Monach *in d. c. 2. nu. 5.* Garc. *de benef. p. 8. c. 2. nu. 9.* qui ait sic accipiendum esse Corat. *de benef. p. 4. c. 3. num. 24.* approbantem glos. & alios in sequenti dicto referendos.

10 Dico tertiò condiciones de futuro, quamuis etiam tacitè insint actui; vitiare tamen electionem, & ratio est; quia

quia tunc istæ condiciones videntur exprimi suspensiuè, & faciunt actum condicionalem, & sic non exprimuntur eo modo quo insunt, non enim insunt suspensiuè *l. si ita relictum §. illi si volet ff. de legat.* 1. Monach. *in d. c. 2. nu. 7. de elect. in* 6. Et in hoc sensu Corras. *vbi sup.* quem sequitur Garc. *nu.* 8. dicunt esse veram opinionem glos. *in d. c. 2. verb. incerta* Archid. Domin. *nu.* 10. & 11. Franch. *nu.* 5. & aliorum *ibid.* Dec. *in reg. actus legitimi ff. de reg. iur. nu.* 14. Rebuff. *in concordat. in forma mandati verb. innodatus existit. vers. intellige*, & Couar. *lib. 3. var. resol. c. 16. nu.* 2. Et pro hoc facit quòd condiciones suspensiuę etiam viciant sententiam Panor. *in c. in litteris nu. 4. de offic. deleg.* & Rota *decis.* 701. *nu.* 5. *coram Card. Seraph.*

11 Hinc conuincitur quod tradidit Cuch. *nu.* 220. scribens *condiciones illas non vitiare electionem, videlicet eligo si iuramentum solitum præstiterit, vel si prius beneficium dimiserit, vel in Ecclesia resederit, modo exprimantur sicut insunt actui*: Sed re vera tantus Doctor allucinatus est; nam vt rectè docuit Garc. *nu.* 10. condiciones nō exprimuntur, sicut insunt actui, cum exprimantur in futuro, & per consequens suspensiuè: Vltima namque condicio nempè *eligo si in Ecclesia resederit* ex sui natura respicit tempus futurum, & sic est suspensiua: Prima verò, & secunda cum sint indifferentes ad tempus præsens, præteritū vel futurū, exprimuntur & ipsæ quoque suspensiuè, cum exprimantur in futurum. Benè igitur exprimerentur, sicut insunt actui, si diceretur eligo Titium si iuramentum solitum præstitit, vel præstat, si beneficium dimisit, &c. Neque authoritates Geminiani, & Panorm. quas affert ipse Cuch. quicquam iuuant, vel saltem parum, quia sunt in terminis de collatione, in qua aliud videtur dicendum vt sentit item Garc. *vbi sup.*

12 Et hinc quoq; patet quàm immeritò ipse Cuch. *nu.* 221. approbatus à Rodriq. *vbi sup. in fin.* repræhendat Ripā *lib. 2. respons. c.* 32. scribentem electionem factam sub illa condicione, si placuerit Summo Pontifici, irritam forè, quia licet (inquit ipse Ripa) in omni electione intelligatur reseruata voluntas Summi Pontificis, tamen ista inest resolutiuè, & contra eligentium voluntatem, at expressa est suspensiuè, & iuxtà eligentium voluntatem.

13 Dixi denique *vota non debere esse indeterminata* vt v. g. volo eligere per verba infiniti modi, & non præsentis *eligo*: & ratio est quia infinitum nullam determinationem habet *l. serui electione ff. de leg.* 1. Bald. & Boer. *vbi supra* sola namque præparatio, vel destinatio ad actum non producit actus dispositionem differunt enim facere, & facere velle *tex. in § ex eo autē inst. quib. mod. test. infir. l. pen. §. fin. ff. de bon. poss. secū tab. l. fin. §. illud queq; C. de codicill.* Sim. de Præt. *de int. vlt. vol. lib. 2. inter. 1. dub. 2. sol. 1. num. 27. fol.* 113. Hinc est vt qui dici velle facere Titium suum hæredē etiam coram legitimo numero testiū, non tamē is sit suus hęres, si ad actum non fuerit deuentum *§. planè de testam. instit. de milit. testam.* Soc. Iun. *cons.* 179. *lib.* 2. Paris. *cons.* 67. *nu.* 78. *lib.* 3. Sim. de Præt. *d. sol. 1. n. 30. vers. rursus idem in eo.*

DVBIVM XXVIII.

Quid si aliquis in scrutinio vota deferat inutiliter?

SVMMARIVM.

1 *Qui dicantur inutiliter suffragari.*
2 *Vota inutilia habentur ac si de capitulo non essent.*
3 *Idem iuris est de eo qui immittit schedulam albam in vrnam.*
Item qui exijt à loco capituli.
Item qui renunciauit.
4 *Quomodo fiant inhabiles actiuè, & passiuè qui suffragantur inutiliter?*
5 *Qui inutiliter suffragantur, possunt variare ante publicationem scrutinij.*

H 2 6 Qui

6 *Qui suffragrati sunt inutiliter in uno scrutinio, possunt purè suffragari in altero, si cassato primo, celebretur secundum.*
7 *Ignorantia, & simplicitas excusat inutiliter suffragantes.*
8 *Quomodo excludenda inutilia vota?*

1 HViusce tituli sensus est quid agendum sit, si aliquis inutiliter vota deferat inutiliter idest, si quis in electione Prælati, vel alterius Officialis Regularis suffragetur Summo Pontifici, siue Episcopo, vel Hispaniarũ Regi, &c. Vel in electione Discreti localis nominet v.g. Generalem, siuè Prouincialem, vel Guardianum siuè Priorem, & alios huiusmodi viros maiori, vel consimili cura detentos contra iuris, uel statutorum Ordinis dispositionẽ, siuè exclusos à passiua uoce &c. Vel deniq; si condicionalia, alternatiua, siue incerta uota ferret ut explicatum est *dub.* 27.

2 Explicatione tituli quæstionis sic præhabita respondeo primò huiusmodi uota pro non adiectis haberi, nec cõputari in numero uocalium ac si neminem nominassent, nec de capitulo essent, sed electionem consurgere ex maiori parte eorum, qui purè consenserunt, ut si u. g. collegium constet ex decem suffragatoribus, quorum quatuor in aliquem consenserint, tres in alium, suffragium tulerint, & reliqui tres inutiliter suffragati sint tunc quatuor gaudens censetur electus a maiori parte, cum tres inutiliter suffragantes non sint computandi in numero eligentium. *c. in electionibus de elect. in 6.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de electione nu.* 214. *&* 215. & DD. multi ex allegatis *in d. dub.* 27. & probatur etiã argumento eius qui in scrutinio per schedulas celebrato immisit schedulam

3 albam in vrnam, item eorum qui exeunt à loco capituli iam ad electionẽm congregati *c. cum nobis vbi* Panorm. *nu.* 21. *de elect.* & benè & latè tradit Cuch. *ubi supra nu.* 181. *usq; ad* 184 item argumento eius qui voto suo renunciauit glos. *in clem. quod circa de elect.* quia de his omnibus idem iuris est, quod de præfatis inutiliter suffragantibus conclusum est in præsenti: & vltra omnes DD. citatos *dub. 9. num.* 13. sunt etiam Bonifac. *in d. c. cum nobis*. Nau. *lib.* 1. *cons. 7. tit. de elect. in nouis* Rodriq. *tom.* 2. *q.* 51. *art.* 13. Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 20.

4 Respondeo secundò dictos inutiliter suffragantes non solum fieri inhabiles actiuè ea vice de qua agitur vt modò explicatum est; verum etiam passiuè hoc pacto, vt v. g. Si quatuor essent electores quorum vnus sperans eligi per duos, consentiret v. g. in illum, ad quem maior pars accederet, vt sic, si valeret votum, vinceret, si non valeret eodemmet voto pro non adiecto habito, censeretur electus a maiori parte, putà à duobus ex tribus, in quibus remansit ius eligendi. Vnde talis electio non est confirmanda Ioan. Andr. *super glos. antepen.* & Anchar. *in d. c. in electionibus num.* 1. *de elect. in 6.* & præsertim quia in talibus multum notatur ambitio.

5 Quamuis autem hæc ita se se habeant in triplici tamen casu non est locus præfatis pœnis irrogatis inutiliter suffragantibus: & primò secundũ Ioan. Andr. Anchar. & Franch. *in d. c. cum electionibus* si non sequatur publicatiõ scrutinij, vnde si ante dictam publicationem variassent prędicti deponẽtes, consentiendo postea purè, videtur huiusmodi pœna cessare, & hoc est secundum eundem Franch. quod scribit Innoc. *ibid.* tales scilicet, *inutiliter eligentes posse alium purè eligere, antequam priuentur eligendi potestate*, idest antequam fiat publicatio scrutinij, iuxta interpretationem & intellectum Ioan. de Lign. & probatur ex *c. publicato de elect.*

6 Secundo non est locus memoratis pœnis, si post publicationem scrutinij appareat maiorem partem purè eligẽtium non consensisse in aliquem: vnde si nouum celebretur scrutinium pos-

sunt

sunt, & ipsi qui inutiliter suffragati sũt iterato suffragium præstare in hoc altero scrutinio, quia ille *tex. in electionibus* non priuat eos nisi pro ea vice, in eo, scilicet, scrutinio, in quo inutiliter suffragati sunt glos. *ibid. in fin.* Franch. & Gem. qui ita exponit supracitatum dictum Innoc.

7 Tertiò non est locus memoratis pænis vbi ignorantia; vel simplicitas excusat, & de fraude nullo modo præsumitur, vt in iunioribus fratribus euenire potest: vnde disquisitores audientes sibi inutile votum deferri, tenentur ex officio secretò admonere, & docere huiusmodi suffragatorem quæ vtilia, & quæ inutilia sint vota; & vt dicitur *in c. constitutis 2. de appell.* eum sub animæ periculo adiurare vt consentiat in vnum quem secundum Deum, & conscientiam suam meliorem dijudicat, & hoc est testè Panor. *in c. quia propter nu. 11. de elect.* & Siluest. *tit. electio 2. q. 4.* quod innuũt verba illius *text. c. quia propter: secretè, & sigillatim vota cunctorum exquirant.* Et licèt dictum sit *supra dub. 21. nu. 7.* huiusmodi verba adhortatoria non esse de substantia: Attamen in præsenti casu negari saltem non potest quin sint de iustitia: Vnde si talis admonitio non præcesserit ante publicationem scrutinij & eo voto pro non adiecto habito, sequatur electio, tunc, si superiori constiterit nullam intercessisse fraudem dicti suffragatoris; sed talem errorem ex eius ignorantia, vel simplicitate processisse; tunc, inquam, idem astruendum esse existimo de hoc suffragatore, quod de non vocatis vocandis conclusum est *sup. dub. 9. num. 11. & 12.* prout clarè desumitur ex Panorm. *vbi supra nu. 16.*

Vltimo notandum circa hoc dubium eo modo esse excludenda hæc inutilia vota, quo inferius *dub. 64. nu. 6.* & seqq. dicetur, esse excludenda excommunicatorum vota.

DVBIVM XXIX.

An suffragium datum possit reuocari, & mutari?

SVMMARIVM.

1 *Electores nequeunt variare post; sed solùm ante publicationem scrutinij.*
2 *Huius assertionis vera ratio assignatur.*
3 *Explicatur eadem ratio.*
Dupliciter se habere possunt electores ad electionem.
Prætor siuè benè, siuè malè sententiam tulerit non potest eam mutare.
4 *Quomodo intelligenda conclusio?*
5 *Et quomodo limitanda?*
Fraudibus est occludendus aditus.
6 *An quando ex publicatione scrutinij apparet electionem futuram esse nullam ipso iure vel annullandam, possit reiterari antequam pronuncietur.*

1 Respondeo negatiuè post publicationem scrutinij; affirmatiuè verò ante eamdem publicationem, quod probatur *ex c. publicato de elect.* vbi habetur *Publicato scrutinio variare nequeunt electores*; & per consequens a contrario sensu resilire possunt a prima nominatione ante publicationem scrutinij, & in alium consentire Anchar. *in cap. perpetuo nu. 3. de elect. in 6.* Gofred. *in sum. tit. de elect. nu. 1.* Tabien. *eod. tit. num. 25.* Siluest. *eod. tit. q. 7.* & communiter omnes in hoc conueniunt, sed discrepant in duobus.

2 Primò in assignanda ratione dictæ assertionis, multi enim DD. & præsertim glos. *2. in d. cap. publicato verb. variare.* Ioan. And. & Ant. a Butr. varias adducunt, quæ pulchrè, & subtiliter refelluntur a Panorm. tamquam nõ necessariò concludentes, & monstratur ab eodem illas non magis militare contra variationem post publicationem scrutinij, quam ante, & tandem ab ipso vera ratio affertur dicendo. *Ideò publicato*

blicato scrutinio nequeunt variare electores, quia sunt functi officio suo.

Pro resolutione hæc ratio Panorm. mihi sumoperè placet, & maximè si declaretur: notandum est igitur summatim ex eius ibi dictis dupliciter se habere ad electionem electores. Primò non vt collegium; sed vt singuli iure proprio, ex quorum singularibus consensibus resultat electio, ita vt non sit necesse, vt fiat electio ab vno nomine omnium. Exemplum sit de electione iuris patronatus: & in his non sibi vendicat locum hic tex. *publicato*. Secundò se habent ad electionem electores non iure proprio; sed vt collegium (vt sunt Religiosi quemadmodum Rota *decis. 370. nu. 8. coram Greg. XV.* explicat *clem. 1. de elect.*) & hi funguntur officio à iure eis delato singulariter consentiendo in scrutinio: at eius publicatione facta, quæ requiritur de vnanimi eligentium consensu, nequeũt variare, quia iam perfecerunt quod ad ipsos spectabat: & si maior eorum pars in aliquem conuenerit, ius eligendi ab eis aufertur singulis, & remanet penes collegium: Electio enim, quæ postea communis subsequi debet, non est singulorum; sed capituli *c. in genesi de elect.* Et hic text. *publicato* secundum eundem Panor. aduersus Ioan. And extenditur quoque ad electiones in quibus non attenditur *cap. quia propter de elect.* Hæc doctrina videtur ad mentem Anchar. *vers. tertiò principaliter*. Et item ad mentem Rotæ *decis. 486. num. 8. coram Gregor. XV.* scribentis, Prætori, qui siuè benè, siue male functus est officio suo non conuenire reuocationem suæ sententiæ *l. Paulus 1. & l. iudex postquam. ff. de re iudic. l. duo fratres. ff. de pœnis*.

4 Secundò discrepant circa intellectũ *d. c. publicato*. DD. enim supracitati in assertione simpliciter illud interpretãtes à contrario sensu, asserunt variationem semper licere ante publicationem scrutinij, vt dictum est, & idem videtur innuere Panorm. *vbi supra*.

At Host. *in sum. tit. de elect. §. qualiter vers. nullo prorsus* Anchar. *in d. c. publicato in fin. vbi* quoq; Henrich. Boich. *nu. 3.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 241.* Rodriq. *tom. 2. quæst. 51. art. 7.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 24. conclus. 2.* ita illum textum exponunt. *Publicato* idest, *antequam vocati sint* simul vt publicationem audiant, vel postquã omnia suffragia in scriptis redacta, & simul permixta sint, quamuis ea nondum cõpromissarij, seu scrutatores recitare cæperint.

Pro resolutione dico priorem sententiam illorum DD. per se intelligendam esse, quia vt inquit Panorm. *vbi supra* textus requirit publicationem scrutinij, vt præclusa sit via variandi. Secunda verò sententia horum DD intelligenda est per accidens, idest, aliqua fraude accedente arg. *c. sedes & c. ex tenore de rescript.* quæ fraus re vera præsumitur, si iam completo scrutinio, licèt nullatenus publicato, quis sine causa iusta vellet eo tempore in alium consentire, priore quem nominauerat omisso: tunc enim non videtur audiendus. quia *quod semel placuit, amplius displicere non potest c. quod semel de reg. iur. in 6. & can. horrendus 23. q. 5.*

Dixi *sine causa iusta*, quia intercedente iusta causa secus est dicendum, vt puta si quis in aliquem inhabilem suffragium præstitisset de quo si sequeretur electio, esset irritanda, tunc namq; videtur audiendus, etiam postquam omnia suffragia in scriptis redacta, & simul permixta sunt, modò ea nondũ Compromissarij, seu scrutatores recitare cæperint.

5 Sed hæc limitanda sunt dummodò, scilicet, saltem vnus ex eisdem compromissarijs, memoria certò teneat in quem latum fuerit votum ab eligente, qui vult resilire à priori nominatione aliàs non esset admittenda variatio, nè fraudibus aperiretur aditus, quod fieri non debet. *l. in fundo. vers. neq; malitijs. ff. de rei vend. l. 1. §. penult. C. de latina libert. tollen. & cap. vt circa sunctia glos.*

verbi

verb. viam malitijs de elect. in 6.

6 Immò addo si maior pars electorum suffragata fuisset alicui indigno, & regulariter quandocumq; ex publicatione scrutinij appareat electionem mox publicãdam futuram esse nullam ipso iure, posse electores, antequàm pronũcietur electio, repetere scrutinium, aliumq; eligere, qui nihil vitij patiatur, & videtur textus *cap. perpetuò de elect. in 6.* Ita Ioann. And. & Innoc. *in c. Ecclesia vestra vers. sed quid dicet. col. 4. de elect.* Bald. Compostell. *col. 5. vers. secundo quaero* & DD. teste Panorm. *nu. 9. in cap. publicato de elect.* Hostien. *in sum. eod. tit. §. qualiter vers. nullo prorsus.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 3.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu.* 243. Secus verò dicendum, si electio futura non esset nulla, sed solum annullanda veniret; tunc enim non esset locus variationi, sed debet sequi electio, fortè nãque Superior dispensabit, vel contemptus elector aquiescet electioni, casu quo veniret irritanda, ex eo quod celebraretur electio aliquo electore contẽpto iuxta dicta *dub. 9.* & huiusmodi. Ita Innoc. Panorm. & Bald. *in d. c. publicato nu. 12. vers. modò ego quaero.*

CAPVT QVINTVM

De idoneitate, seu meritis eligendorum.

DVBIVM XXX.

Quis sit dignior ad hoc, vt sit alijs praeferendus in electionibus?

SVMMARIVM.

1 *Quis dignior caeteris sit censendus?*

2 *Dignior simpliciter non dicetur, qui aliàs sustinuit munus de quo agitur.*

3 *Antiquioritas nihil confert ad dignioritatem.*

4 *Nec item nobilitatis qualitas. Quod limita, vt nu. 5.*

Responsio quorundam electorum, qui fuerunt redarguti ex eo quòd ignobilem elegissent.

1 Dignior dicitur ad effectum de quo agimus ille, qui ad Praelaturam, vel munus de quo agitur gubernandum, & sustinendum aptior, & conuenientior est omnibus consideratis, & perpensis, non verò sanctior, vel doctior, qui tamen in caeteris non est ita aptus illi ministerio sicut primus non tanta sanctitate, & doctrina excellens, quia ad maiores qualitates morum, & litterarum absolutè non est attendendum in hac materia: sed ad illas solummodò, quae muneri de quo agitur magis proficuae, & vtiliores erunt, dũmodo praeficiendus, siue eligendus, sit alias bonus, ac idoneus vita, & moribus ac Doctrina D. Thom. 2. 2. *q.* 63. *art. 2. & quodlibet* 8. *art.* 6. Felin. *in c. cum adeò nu. 6. de rescript.* Sot. *de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. concl. 9. prim. limit. concl.* Siluest. *tit. electio 1. q. 16.* Couar. *in reg. peccatum § 7. nu. 4. vers. dignior.* Tabien. *tit. electio 1. nu. 14.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 15. q. 1.* Gutierez *qq. can. lib. 2. c. 11. nu. 56.* Aragon. *2. 2. q. 62. art. 2. ad 4. concl. 1.* Less. *de iust. lib. 2 c. 34. dub. 14. nu. 64.* Rota *decis. 65 nu. 8. & decis. 537. nu. 14. p. 1. in recẽt.* vbi quoq; refertur idem resolutum fuisse *in Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in Rauennat. Parochialis 2. Decembris coram Card. Arrigonio.*

Fine

2 Hinc infertur primò digniorem simpliciter non dici, qui Ecclesiam, vel munus de quo agitur, alias rexit, & sustinuit; quia hoc respicit ipsius sufficientiam, sed nō concludit dignioritatem; ita vt in concursu, seu electione sit præferendus Rota *decis. 11. num. 7. coram Greg. XV. & fuit dictum in d. Beneuentana Parochialis coram Orano, & nouissimè in Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram R. P. D. Remboldo.*

3 Infertur secundo antiquioritatem receptionis ad habitum, siue Sacerdotij, vel anterioritatem ætatis nihil conferre ad idoneioritatem, & per consequens eam non esse attendendam. Rota *decis. 38. lib. 2. p. 3. diuers. quam allegat, & sequitur ead.* Rota *decis. 481. nu. 1. p. 2. in recent. & in d. Eugubina coram Remboldo*. Neq; est nouum iuniores plerumq; senioribus doctrina, & morum honestate præcellere, vt respondit Rota *decis. 275. coram Card. Mantic.* canicies enim hominum est prudentia, non ętas. *can fin. d. 84.*

4 Infertur tertiò nullo pacto esse attendendam nobilitatis qualitatem ad effectum eligendi digniorem *c. venerabilis de praeben. glos. vul. in c quoniam vetut. 24. q. 1.* & Felin. *in c. cum adeo nu. 6. de rescript.* vbi refert quosdam electores redargutos ex eo quòd Prælatum ignobilem elegissent respondisse *Petro piscatori successorem quærimus, non Augusto Imperatori*. Vnde nobilitas electi non excusabit electores, si malum elegerint: immò grauioribus pænis essent puniendi, quia quantò nobilior, tanto nocibilior, teste Feliu. *vbi sup.* Neq; si fuerit indoctus nobilitas sola supplebit litteraturam; Bald. *in l. in dando. ff. de tutor. & cur. da. ab his.*

5 Hanc tertiam tamen illationem limita, vt procedat considerata nobilitatis qualitate in se; sed quando in aliquo casu electio alicuius nobilis futura esset in vtilitatem Religionis, vel Ecclesiæ; posset tunc præferri alteri absque acceptione personarum B. August. An . . . *de potestas. Ecclesi. quaest. 47. art. 4. in fin. resol.* & latè Marc. *quaest. 1210. n. 2. p. 1.*

DVBIVM XXXI.

An eligentes dignum digniore omisso mortali labe se commaculent?

SVMMARIVM.

1 *Peccat mortaliter, qui eligit dignum, & omittit digniorem.*
2 *Quod limitatur.*
3 *Sententia Alens communiter reprobata.*
4 *Item Caietani & refellitur a Salon.*
5 *Peccat mortaliter qui eligit dignum, & prætermittit notabiliter digniorem in beneficijs curatis, non verò in alijs, licet magni momenti; Nisi fiat concursus nu. 9.*
6 *Vbi nisi cautum sit aliquā lege, vt semper eligatur dignior, vt fit in multis Religionibus.*
7 *Fratres Minores violantes suas constitutiones nullam contrahunt culpam.*
8 *Quomodo vigeat præceptum canonicum de eligendo digniorem in quibuscumque muneribus.*
10 *Peccat venialiter tantùm, qui eligit dignum, & prætermittit parum digniorem.*
11 *Refellitur opinio cuiusdam modernioris.*
12 *Ex quo sumenda sit radix grauitatis, vel leuitatis materiæ respectu peccati ad effectum eligendi digniorem? & nu. 14.*
13 *Quod peccatum sit inuertere ordinem charitatis in subueniēdis propinquis?*
15 *An mortaliter peccent electores violantes in parua materia iuramentum quo se adstrinxerunt ad eligendum digniorem?*

1 Respondeo affirmatiuè *au. h. de monachis. §. ordinationem.* vbi iubet Imperator, vt qui inter monachos est

em-

omnium optimus præficiatur in Pastorem, & Abbatem, & Conc. Triden. *sess.24.c.1.de reform.* vbi decernit Sancta Synodus eos mortaliter peccare, qui non eligunt quos digniores iudicauerint vide *cap.18. eiusdem sess.* D. Thom.*2.2.q.63.art.2.& quod lib.8.art.6.* Panorm.*in c.constitutis nu.7.de appell.* Gomes. *in c.vt animarum nu.23. de const.* Abulens *in c.22. Matt. q.118.§.secundò quæritur* Bannes.*2.2.q.63.art.2.dub.3.concl.2.* Zecch.*in sum. p.2.tit. de accept.personarum c.77.nu.8.* Parif.*de resign.benef.lib.4.q.11.num.35.* Azor.*p.2.lib.6.c.15. q.1. §.altera opinio affirmat.* Gonzal.*supra reg.8.cancell.gl.§.4.num.128.* Garc *de benef. p.7.c.16.nu.2.* Turrian.*de iust.tom.2.disp.22.dub.1.& 2.* & innumerabiles ferè DD. tam SS. PP. quam Theolog. Canonist. & Summist. qui passim non solum à prædictis, sed ab omnibus ferè referuntur, quorum maior pars, licet expresse lethale peccatum non astruat; attamen ita sunt intelligendi, prout non obscurè ex ipsis elicitur teste Salon *2.2.q.63.art.2.controu.3.concl.2.§. nunc ad argumenta.* Ratio est quia iustitia distributiua, & commutatiua læditur. Et deniq; hanc assertionem sustinet Rota *decis.942.nu.4.coram Card. Seraph. & fuit dictum in Toletana canonicatus 18.Maij 1584. coram Clem.VIII.& in Valesoletana Præminen.24.Nouembris 1603. coram Pamphilio.*

2 Huic verò assertioni duplex limitatio adhibenda est ex paruitate materiæ. Prima limitatio versatur circa prælaturam, vel munus de quo agitur. Secūda versatur circa excessum dignitatis, siuè meriti eligendorum.

3 Quò ad primam limitationem spectat: variè opinantur DD. primò namque Alens *p.2.q.119. art.3.* vult solùm memoratam conclusionem procedere in electione ad Episcopalem dignitatē; in minoribus autem beneficijs negat. At eius sententia communiter refellitur, vt notum est ex Less. de iust. *lib.2. c.34.dub.14.nu.64.*

4 Secundò Caiet. *in sum. tit. electio, & ientaculo 12.ad 4.* asserit considerato officio, labore & onere quod præsefert spirituale regimen, non autem considerato honore personæ eligendæ, non esse mortale, si postposito digniori, minus dignus ad oneris officium eligatur. At hæc opinio nullo modo est admittenda & aduersari videtur communi DD. sufficienterq; reprobatur à Salon *vbi supra concl.2.* & satis supeque conuincitur ex verbis Sac. Conc. Trid. *vbi supra. Omnes verò, & singulos qui ad promotionem præficiendorum quodcumq; ius, quacumq; ratione à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstāt, nihil in ijs pro præsenti temporum ratione innouando hortatur & monet, vt in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promouere studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus; sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint &c.*

Neque obstat illud Paul. *ad Timot. 3. & ad Tit. 1.* qui scribens de conditionibus eligendorum ad Episcopatū non meminit condicionis comparatiuæ, vt scilicet eligendus sit cæteris dignior; sed tantùm condicionum positiuarum, vt scilicet sit sobrius castus, &c. Nam resp. cum Sot. & Salin. *vbi sup.vers.argumenta quoque Caiet.* D. Paulum illis locis tot partes, & perfectiones exigere in Epis. & Pastore, vt apertè constet exigere digniorē, etiāsi absolutè, simpliciter, ac sine vlla cōparatione loquatur: positis enim illis perfectionibus in vno, poterit quidem dari par illi, & æqualis, non tamen melior, nec dignior.

5 Tertiò Gabriel. in *4.dist.15.q.7.art.3. dub.1. propos.2.* Angel.*tit. electio nu.21.* Petr.Nau.*de restit. lib.2. cap.2.nu.147.* generatim docent lethale tantummodo esse ad omnia beneficia curam ani-

marum habentia eligere dignum prætermisso digniore. Rebell. *de oblig. iust. p.1. lib.3 quæst.4. nu.11.* hoc dictum extendit ad Prælaturas Regulares, & idem Rebell. Siluest. *tit. electio* 1. *quæst.* 16. Azor. *vbi supra cap.26. q.12. & cap.* 15. 5. *altera opinio* Arragon. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *concl.* 1. Less. *vbi sup. nu.66.* Sanch. *in præcep. decal. lib.2. c.* 38. *nu.67. circa med.* Turrian. *vbi sup. nu.* 6. & alij extendunt etiam ad simplicia, & munera magni momenti. At hanc posteriorem extensionem validè probant non admittendam esse Ledesm. *in sum.* 2. *p. tract.7. c.2. concl.7. maximè in princ. & 9. & 15. difficult.* Gutierez *qq. can. lib.2. c.11. nu.12. &* Garc *de benef. vbi sup. nu.* 16. aliàs omnes ferè Prælati prouidentes dicta beneficia, & munera dignis, omissis dignioribus, essent in statu damnationis, quæ acerbissima esset profectò sententia.

Pro resolutione huius limitationis mihi placet sententia Gabriel. sic primò extensa per Rebellum, moderatāque per Ledesm. & sequaces; ita vt semper sit peccatum mortale eligere dignum, omisso digniore ad munus cui animarum cura subest: & eiusdem sententiæ sunt glos. *in c. monasterium* 16. *q. vlt. & in c.* 3. *verb. quia maioribus vbi quoque* Panorm *de iur. patr.* & idem Panor. *in c. Constitutus* 2. *vbi* Franch. *num.* 4. & Dec. *de appell.* & idem Dec. *cons.* 129. *n.* 2. Couar. *in reg. possessor. p.2. §.7. num.* 4. Natta *cons.* 537. *nu.* 53. *lib.3.* & sæpissimè resoluit Rota apud Caputaque *decis.69. lib.1. in manuscript.* prout refert, & sequitur eadem Rota *d. decis.942. nu.5. coram Card. Seraph.* vbi explicatur sic voluisse Sacrum Conc Trident. *vbi sup.* & refertur ita censuisse Sacram

6 Congregationem. Hæc ergo, inquam, mihi placet sententia, dummodo intelligatur, nisi aliqua lege, vel constitutione particulari cautum sit, vt semper eligatur, seu prouideatur dignior, vt bene aduertit Garc. *vbi sup. num.* 17. & quidam alij ex præcitatis, & colligitur ex Gutierez, vbi supra, & alijs ab eo ibi allegatis. Vt de facto in multarum Religionum statutis cauetur.

Vndè infertur in huiusmodi Religionibus neminem electorum à culpa mortali immunem esse, si in dignum, omisso notabiliter digniore suffragium tulerit, nec refert an sit electio, vel prouisio, vt expressè tradunt Armil. *tit. electio nu.4.* Gutier. *nu.42.* Rodriq. *tom.2. q.52. art.2. & 5.* & Polic. *in c.8. nu.* 27. nam cum vbicumque militet eadem ratio, nempe læsio iustitiæ distributiuæ, militat quoque eadem iuris dispositio, & fit extensio de casu ad casum *l. illud ff. ad leg. Aquil. vbi glos. l. non possunt ff. de legibus c. translato de const. cum ibi not.* & explicabitur infra *dub.117. n.* 3. *& seqq.*

7 Obijcies statuta multarum Religionum nullam culpam imponunt eorum violatoribus præter iniunctam à iure communi vt Rodriq. *tom.1. q.10. art.8.* de statutis fratrum Minorū probat per quandam constitutionem Sixti IV. Sed per moderationem prædictā Ledesmæ, & sequacium de iure communi nulla contrahitur culpa lethalis eligendo dignum, omisso notabiliter digniore in muneribus magni momenti, quibus animarum regimen non cōpetit. Ergo, & in Ordine illo statutorum violatores in electionibus Discretorum, Difinitorum, & huiusmodi culpa lethali vacabunt.

8 Respondeo primo negando minorem nam *in c. vnic. vt eccl. benef.* extat quidem præceptum Innoc. III de dando munera magni momenti dignioribus: At ipse Papa, & omnes alij Prælati faciunt vt abrogata videatur dicta Constitutio Pontificia inter clericos sæculares: statuta verò prædicta indicant ipsam nullatenus esse abrogatam inter regulares.

9 Respondeo secundò in beneficijs simplicibus, & muneribus magni momenti, ad quæ plurium opppositorum numerus concurrit, & vbicumque fit comparatio boni ad meliorem, nemini verti in dubium quin sit peccatū mortale,

tale, prætermittere notabiliter, digniorem ob hanc præcipuè rationem, quia grauis iniuria fit ipsi digniori B. August. Ancon. *de potest. Eccl. q. 3. art. 3. in resolut.* Nau. *c. 17. nu. 74.* Arragon. *vbi sup. quæst. 63. art. 2. concl. 1.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. nu. 75.* & ita intelligendā vel potius limitandam esse dictam moderationem Ledesmæ insinuat ipse Gutierez eius sequax, & apertè resoluit Rota *d. decis. 942. coram Card. Seraph.* Ergo pari ratione liber non est à mortifero crimine elector qui in electionibus regularibus prætermittit digniorem notabiliter, & eligit dignum, negari enim non potest quin non leui afficiatur iniuria præfatus longè dignior: Vndè meritò Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. contrsurvers. 3. concl. 2. vers. quarto in Religionibus,* & Turrian. *dub. 4. nu. 1.* volunt Religiosos semper teneri in suis electionibus digniorem eligere, vel eorum superiores semper adstringi prouideri de digniori.

Hæc igitur prior limitatio limitat assertionem, in hoc, vt non procedat in beneficijs non curatis, & muneribus magni momenti, quando sine concursu conferuntur, vel aliud aliqua lege, vel constitutione cautum non sit: vt est apud clericos sæculares: At vbi per cōparationē boni ad meliorem conferuntur dicta munera vt est apud Religiosos, vel id cauetur aliqua constitutione, conclusio solum limitatur in hoc vt non procedat in muneribus parui momenti iuxta doctrinam Arragon. *vbi sup. q. 62. art. 2. ad 4. concl. 1. in fin.* & omnium proximè citandorum in sequenti limitatione.

10 Quo ad secundam limitationem attinet Gerson, alphab. 24. *lit. R.* Sot. *de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. concl. 9. prim. limit. concl.* Valent. & Bannes *vbi sup. concl. 1.* Salon. *vbi sup. art. 2. vers. his positis* citans quāplurimos alios Zecch. *in sum. tit. de accept. person. c. 77. col. 9. § notandū sextò* Gutierez *vbi supra num. 2. & 59.* Rebell. *vbi sup. nu. 12.* Garc. *num. 8. &* alij ita limitant memoratam conclusionem, vt scilicet veniale tantùm sit eligere dignum, digniore omisso, vbi excessus dignitatis, & meriti huius dignioris est paruus, licet officium, vel munus magni momenti extet. Hinc statuta Sacri Ordinis Cartusiensis loquentia de electione Prioris conuentualis *p. 2. c. 2. nu. 9.* hæc habent de mente iuris communis, vt legentibus notum sit. *Quin etiam scire illos debere, quòd sub pœna peccati mortalis tenentur eligere talem, quem ipsi in sua conscientia credant aut verisimiliter existiment esse magis idoneum ad regendum secundum Deum animas, & domum eorum in vtroq; statu: quàm sit aliquis alius qui pro tunc ad id ab eis eligi posset, nisi fortè tàm parua esset inter eum quem eligunt, & alium illo aptiorem differentia, quòd meritò hoc pro*

11 *nihilo reputari debere videretur.* At nouissimè quidam ex præallegatis modernioribus omninò existimat falsam hanc limitationem, nec vllo pacto admittendam esse singulariter contendit. Fundamentum eius est, quia præceptum eligendi digniorem habet pro materia actum electionis beneficij, aut præbendæ &c. actus autem iste, sicut beneficium, & præbenda, magni momenti est. Ergo si manifestus sit excessus aliquis dignitatis, & meritis, quamuis paruus, ita vt quis dijudicetur dignior omnibus consideratis, grauis erit obligatio eligendi illum, & grauis itidem erit violatio iustitiæ distributiuæ electionem facere muneris magni momenti contra ius dignioris.

Hæc opinio pace tanti Patris plus mihi videtur conferre ad scrupulos incutiendos uiris timoratæ conscientiæ, ut liquet ex doctrina Sot. & Gutierez. *vbi sup. nu. 58.* quàm ad ueritatem: Nec ullo modo existimo tutum recedere à priori sententia omninò communi, ut uidere licet apud Salon.

12 Ad fundamentum eius dico radicem grauitatis materiæ respectu peccati nō esse hic sumendam ex maiori, uel minori quantitate utilitatis, uel qualitate honoris, & huiusmodi &c. quæ efficiūt

munus, seu beneficium præstantius; sed ex excessu magno, vel paruo meriti, seu dignitatis, qui est inter personas eligendas, vt expressè habetur ex supra relatis verbis Conc. Trid. & ibi: *sed eorum exigentibus meritis &c.* qui excessus cum in hoc casu sit exiguus efficit vt culpa venialis non excedatur: Vt in simili docet D.Thom. *ubi sup. q. 26. art. 8.* communiter receptus, de ordine charitatis magis coniunctis esse faciendam eleemosynam: At si quis subueniat consanguineo in quarto gradu, dimisso consanguineo in tertio: Vel opē ferat Matri, relicto Patre, veniali tantùm macula se inficit, quia excessus inter has personas est exiguus, licèt res in qua non seruaretur ordo esset vita, aut aliquid aliud graue, quia etiamsi vita res grauissima sit: ratio tamen subueniendi potius Patri, quàm Matri est leuissima, sicut excessus consanguinitatis Patris ad Matrem est exiguus vt patet ex ipso Salon. & videtur etiam sentire Suar. *de triplici virt. theol. tract. 3. disp. 9. sect. 4. nu. 8.*

13 Dices ergo quando inter munera erit excessus leuissimus, inter personas autem notabilis, erit peccatum mortale contra priorem limitationem, si ab excessu, qui est inter personas sumenda est radix grauitatis materiæ. Respondeo sumendam esse quidem simpliciter ab excessu, qui est inter personas, nihilominus, quia quando inter beneficia excessus est exiguus, damnū quod infertur digniori est exiguum; ideò ex paruitate materię est tunc quoque veniale. Vnde concludamus hoc dubium dicendo tunc solum esse peccatum mortale eligere dignum digniore omisso, quando adest excessus magnus inter personas eligendas, & inter muneta conferenda, quando verò excessus est leuis inter personas licèt sit grauis inter munera, seu versa vice, sit grauis inter munera & leuis inter personas, tunc nunquam exceditur culpa venialis.

15 Sed hæc regulariter intellige; nam si accedit iuramentum: tunc maior difficultas vrget, an electores semper mortali labe se commaculent etiam in paucitate materiæ: Vnde in Religionibus, in quibus electores iurant secundum veritatem cuiuscumq; conscientiæ se probiores, ac magis idoneos electuros, non improbabile est eos semper mortaliter peccare non eligendo digniorē, licet essemus in paruitate excessus beneficij, vel meriti eligendorum iuxtà opinionem Valent. *tom. 3. disp. 6. q. 7. punct. 2.* Less. *dub. 5. num. 23.* Reginald. *lib. 18. nu. 79.* & aliorum affirmantium transgredientem iuramentum in re parua seriò promissa non vacare culpa lethali, quam sententiam tutiorem, & probabiliorem existimat Bonac. *de legib. disp. 4. q. 1. p. 14 nu. 2. in fin.*

Licet re vera mitior videatur opinio Nauar. Suar. & aliorum multorū quos refert & approbat Sanch. *in præcep. decal. lib. 3. c. 14. num. 23.* non esse scilicet, peccatum mortale quando iuramento promissorio sola veritas de futuro deficit: idest quādo adfuit quidē, animus adimplendi tempore iuramēti emissi. At postea res promissa non impletur.

Dixi *quando tali iuramento promissorio sola veritas de futuro deficit*, quia si veritas de præsenti deficiat, idest si tempore quo iuramentum emittitur non adsit animus seruandi rem quæ cum iuramento promittitur, siue ea parua, siuè magna sit, nunquam sic iurans à mortifero crimine excusatur. Et in hoc cōueniunt omnes, & est certissima, & communissima sententia vt videre licet apud eumdem Sanch. *ubi supra nu. 16 & apud* Barbos. *de offic. episc. p. 3. alleg. 50. nu. 20. & 21.*

DVBIVM XXXII.

An electio habita de digno, omisso notabiliter digniore teneat in foro fori, & an sic electus possit iuste consentire electioni huiusmodi?

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Electio facta de digno prætermisso notabiliter digniore tenet in foro iudiciali.*

2 *Statutum annullans electiones habitas de dignis omissis dignioribus non tenet.*

3 *Opinio Beltramini refellitur.*

4 *Exponitur bulla Pij V. super prouisione Parochialium.*

5 *Dignus iustissimè acceptat, & possidet munus ad quod electus est.*

Superbum, præsumptuosum, atq; adeo stultum est arbitrari se cæteris meliorem.

1 AD priorem partem dubij dico talem electionem esse validam in foro externo, prout apertè tradunt D. Tho. 2.2. q. 63. *art.* 2. *ad* 3. Abul. *inc.* 22. *Matth. q.* 118. §. *considerandum etiam* B. August. Ancon. *de potest. eccles. q.* 3. *art.* 4 *in resolut. iuncta q.* 47. *art.* 2. *in resolut.* glos. *in c. quoniam verb. qui maiorib. vbi* quoq; Panorm. *de iur. patr.* & idem Panorm. *in c. constitutus nu.* 7. Franch. *nu.* 4. Imol. & Præposit. *nu.* 16. *de appell.* idem Præposit. *in c. sexta Synodus dist.* 76. *nu.* 8 Dec. *in c. in præsentia num.* 193. *de probat.* Paris. *de resign. benef. lib.* 4. *q.* 11. *nu.* 40. Nau. *lib.* 5. *tit. de Sim. cons.* 21. *nu.* 1. *in antiq.* Gonzal. *in reg.* 8. *cancell. glos.* 4. *nu.* 129. Salon. 2.2. *q.* 63. *art.* 2. *controu.* 3. *col.* 4. *vers. obseruemus ergo* vbi de communi Rodriq. *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 5. dixerunt aliqui ex Dominis in Rota *decis.* 11. *nu.* 8. *coram Greg. XV.* & semper firmatum est in ea, vt liquet ex eadem Rota *decis.* 4. 5. 6. & 7. *apud Marches. p.* 1. *tit. de commiss. & appell. in eau benef. c.* 7. *in fin* & maximè idem resoluit in terminis de electione Prælatorum Regularium *decis.* 65. *nu.* 8. *p.* 1. *in recent.* & probatur *ex c. cum nobis de elect. c. nisi cũ quidam* §. *pro defectu. de renunc. c. fin. de præsumpt.* & alijs bene deductis per Couar. *in reg. peccatum p.* 2. §. 7. *num.* 4. *vers. igitur iura humana.* quem expressè sequuta est nouissimè Rota *in Eugubina Parochial. S. Venantij Veneris* 13. *Ianuarij* 1623. *coram R. P. D. Rembolde.* 2 etiam non obstante iuramento de digniore eligendo præstito ab electoribus Rota *in Toletana canonicatus* 18. *Maij.* 1584. *coram Clem. VIII.* Atq; adeò dico si v.g. cõderetur statutum per quod electio facta de digno omisso digniore irrita denunciaretur: profectò tale statutum, nullius roboris, vel momenti existeret, vtpotè contra ius commune militans, nisi confirmaretur à Summo Pontifice in forma speciali iuxtà dicenda *dub.* 104. *nu.* 2. Ita Rota *d. decis.* 4 *apud Marches.*

3 Beltraminus *in annot. ad d. decis.* 11. *Greg. XV.* dictam assertionem concedi, in omnibus beneficijs præterquam in Parochialibus, & Curatis, in quibus, ait periculosam esse, ex deductis secundum eumdem à dictis *in Tuden. Parochialis* 28. *Aprilis* 1603. *coram Card. Sacrato, & Ripana Parochialis* 1. *Iunij* 1609. *coram Ottombergo à Conc. Triden. sess.* 24. *cap.* 18 *& Bulla Pij V. super prouisione Parochialium.*

Quamuis autem huius Doctoris auctoritas apud me plurimum valeat ob eximiam eius scientiam, & longũ eius vsum in Romana curia: attamen in præsenti tutius censeo vniuersaliter sequi dictam assertionem in praxi, alias huiusmodi electiones essent litibus, & controuersijs innumeralib. suppositæ.

Neque obstant dictæ decisiones Rotæ ab eo adductæ, tum quia non ita clarè loquuntur: tum verò in primis, quia factæ sunt aliæ posteriores decisiones, quæ & clarè loquuntur, & maiori studio sunt elaboratæ, vt patet ex allegatis à nobis, & maximè ex illa *in Eugubina de anno* 1623. vnde prioribus derogant: sic in simili respondit eadem Rota *decis.* 1029. *num.* 13. *coram Card. Seraph.*

4 Neque item obstat Conc. Triden. & Bulla Pij V. nam respondit eadem Rota *in ipsam: t Eugubina* illam bullam ibi vendicare locum, ubi probatũ fuerit Episcopum in collatione Parochialium,

lium,&c. sequutum fuisse non rationis iudicium, sed carnalitatis, aut humanæ passionis affectum: & vbi non probatum fuerit per concludentes probationes liquidò constare de tali irrationali, & doloso iudicio Episcopi, eius arbitrio relinquitur dijudicare quis idoneior sit non obstante contrario iudicio, & approbatione examinatorum, quia non ligantur manus Episcopi, ut eorum iudiciũ, & approbationem sequi, uel eis credere teneatur: & ita procedere *d. c. 18. Conc. Trid.* declarauit Sacra Congregatio teste eadem Rota *vbi supra in d. Eugubina.* Vnde cum difficillimum, atque adeò ferè impossibile sit constare in foro externo per concludentes probationes de dicto doloso iudicio Episcopi sequitur electionem ab ipso factã de digno digniore omisso, esse ualidam in foro externo, cum eius arbitrio standum sit. Ita Rota *in d. Eugubina, & d. decis. 11. num. 1. & decis. 538 num. 5. coram Greg. XV.* Immò idem Beltraminus *in annot. ibid. num. 6.* referens Rotam *in pluribus decisionibus* & Marescot. *lib. 1. var. resol. c. 52. num. 23. & 24.*

3 Ad posteriorem partem dubij dico breuiter, dignum qui est electus, omisso notabiliter digniore, tutum esse in foro conscientiæ, & iustissime eam dignitatem, siue illud munus acceptare, & possidere: Ratio est quia electus non debet se reputare alijs meliorem: hoc enim esset superbum, & præsumptuosum atq; adeò stultum, sed sufficit quòd nihil in se inueniat per quod illicitum ei reddatur assumere Prælationis officium. Ita resoluunt communiter scribentes *in 4. dist. 15.* præsertim uerò Scot & Richard. & Ioan. Maior. *ibid. q. 8. & 9.* D. Thom. & Caiet. *2. 2. q. 185. art. 3.* Sot. *de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. post 9. concl.* Couar. *vbi sup. p. 2. num. 4. vers. ex his autem* Gutierez *qq. can. lib. 2. c. 11. num. 43.* Azor. *p. 2. lib. 6. cap. 15. q. 3.* Rebell. *de oblig. iust. p. 1. lib. 3. q. 6. num. 4.* Turr. *de iust. disp. 22. dub. 3. nu. 8. & alij.*

Dixi atq; *ad eo stultum esse existimare se alijs meliorem.* Nam (ut ait D. Ioan. Chrysost. *homil. 59. in Matt. circa med.*) *quemadmodum si quis cum statura tricubitali sit, instar montium, immo etiam altiorem se putet, ac ideò se ipsum quasi montes excessurus erigat, nullum aliud argumentũ insaniæ suæ quæremus: Sic cum inflatum videris hominem, qui meliorem se cæteris arbitretur, contemnique opinetur, si cæteris hominibus conferatur, nullum tam aliud signum vecordiæ hominis exquiras. Tantò quippè ridiculosior his est qui natura stulti sunt, quantò ipse sponte hunc sibi morbum iniecit: Nec hac re solùm miser; verum etiam, quia in miseriæ fundum absque suæ miseriæ sensu se præcipitauit.* Hæc ille.

DVBIVM XXXIII.

An electio alicuius Prælaturæ vel Officij à collegio fienda debeat celebrari de digno eiusdem collegij, digniore omisso alterius v. g. prouinciæ vel Monasterij?

SVMMARIVM.

1 *Affirmatiua opinio circa titulum.*
2 *An esse de corpore prouinciæ vel conuentus digniorem exteris aliquem reddat?*
3 *An electores teneantur sub mortali ad notitiam morum eligendi.*
An præferendus sit ille qui certò noscitur dignus ei qui probabiliter creditur dignior.
4 *An electio celebrata de extero teneat? Multa fieri non debent, quæ facta tamen manent.*
5 *An electio, seu præsentatio ad ius patronatus facta de extero teneat?*
6 *An superior ad quem deuoluitur electio, teneatur eligere aliquem de gremio Prouinciæ vel Conuentus vacatis?*

Re-

1 RESpondeo affirmatiuè ità Præpo. sit. *in c. nullus num. 4. in fin. dist. 61.* Henrich. Boich. *in c. dilectus nu. 6 de concess. præben.* & Card. *in clem. vnic. num. 4. in fin. not. 6.* & Vital. *nu. 13. de supl. negl. prælat.* Panorm. & Franch. *in c. constitutus 2. de appell.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de electione nu. 127.* & pro hoc videtur facere quod dixit Petrus *act. 1.* in electione successoris Iudæ: *Oportet ex his viris qui nobiscum sunt congregati eligere vnum &c.* & item facit *c. nullus c. obitum c. nec emeritis dist. 61. c. metropolitano dist. 63. c bone 2. de postul. prel. circa fin. c. cum inter canonicos, vbi glos. verb. aliam & c. ne pro defectu. de elect.* ex quibus colligitur non celebrandam electionem Episcoporum nisi ex personis eiusdem Ecclesiæ, quando illic idonei reperiuntur Abulens. *in c. 22. Matth. q. 119.* Valent. *tom. 3. disp. 5. q. 7. p. 2. §. tertio quæritur.* Sot. *de iust. lib. 3. q. 6. art. 2.* Petr. Nauar. *lib. 2. c. 2. nu. 196.* & Aragon. *2. 2. q. 63. art. 2. §. secunda concl.*

2 Potissima ratio huius assertionis ea videtur esse, quia quamuis alibi absolutè inueniri possint digniores: tamen qui est de corpore prouinciæ vel Conuentus dignior censetur omnibus benè perpensis tàm ex parte electi, quàm ex parte eligentium.

Ex parte electi ob lucidiorem cognitionem morum prouinciæ vel Monasterij, eorumdemque fratrum quàm habet, & ob singularem dilectionem, qua eamdem prouinciam siuè Monasterium prosequitur, tamquàm eius membrum, & alumnus: vnde facilius inducuntur ad residentiam indigenæ, quàm aduenæ Panorm. *in c. cum decorē nu. 4. de instit.* Felin. *in c. sicut tuis col. 2. vers. vlt. not. de Simon.* Selua *de benef. p. 3. q. 6.* Abulens. *vbi sup.* Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. contr. 3.* & alij ex præcitatis.

3 Ex parte verò eligentium, ob notitiam morum, quam tenentur sub mortali habere ipsi vel per se, vel per alios de eo in quem suffragium ferre volunt iuxtà Ioan. And. Panorm. *in c. bona 2. de postul. prælat. & in cap. scriptum de elect.* Abulens *vbi sup.* & Armil. *tit. electio. nu. 22.* ea autem magis patet de alumno prouinciæ vel Monasterij quàm de extraneo; Hinc Sacra Congregatio prout refert Rota *decis. 537. num. 14 p. 1. in recent.* declarauit *esse præferendum eum cuius mores noti probatiq; sunt, ei, cuius vita ignoratur, licet Doctori*, & idem etiam fuit dictum *in Fauentina Parochialis 28. Iunij 1613. & 13. Ianuarij 1614. coram Pirouano* teste Beltram. *in annot. ad decis. 11. Greg. XV.* Et ob hanc causam secundum præallegatos DD. seruatur in Romana curia, vt recipiantur testes super idoneitate personæ ibid. promouēdæ. Et deniq; pro hoc facit, quod scribit Salon. *vbi sup. col. vlt.* electorem, scilicet, esse tutiorem si eligit dignum, quem certissimo nouit esse talem, & prætermittit illum quem probabiliter credit esse digniorem; quia certitudo illa, qua nouit suum familiarem dignū, habita longa experientia, præferenda est opinioni quæ habetur de maiori dignitate alterius cum sit dubia.

4 Sed in hucusque dictis nullum videtur esse dubium. Maior verò difficultas est an electio sic celebrata de extero teneat? Distinguo, nam vel illæ dignitates, & officia ex approbata consuetudine, seu statuto sunt solita gubernari per Monachos illius prouinciæ, vel Monasterij ita vt nunquam conferantur exteris: vel non sunt ita solita, quin etiam quandoque tradantur aduenis.

Si primo modo: dico non posse conferri, sub pœna priuationis iuris conferendi pro ea vice, alijs Monachis eiusdem Religionis, diuersæ tamē prouinciæ, vel Monasterij, alias talis electio est nulla *cap. cum singula §. prol. ibem us, & ibi* tradunt omnes *de præben. in 6.* Rebuff. *in prax. tit. de dispensatione cum Regularibus facta num. 1. & seqq.* vbi dicit neminem à Papa posse super hoc dispensare: laudabilis namque, & valida est consuetudo, seu statutum quòd beneficia nisi vni de gremio ipsius capituli, Collegij, seu Monasterij non conferantur,

fetantur, aliàs collatio fit nulla *cap. cũ dilectus, & ibi* glos. *verb. constitutum de consuet.* vbi omnes docent. Biax. *in direct. elect. p. 1. cap. 4. nu. 1. & per totum, & fuit dictum in vna Tarracon. Sacristia 19. Martij* 1601. *corã Iusto.* Paul. Castrens. *cons. 305. super primo num 1. lib. 1. & fuit quoque dictum in decis. 218. coram Greg. XV. vbi refertur etiam fuisse firmatum in seguntina praeheminen. 22. Martij 1604. coram Card. Seraph.*

Si vero secundo modo: idest cessante prædicta approbata consuetudine, vel statuto, &c. Dico electionem factam de extraneo eiusdem Ordinis, & professionis esse validam, licèt sit diuersæ prouinciæ, vel monasterij: quia nullibi id inuenitur prohibitum, teste Gonzal. *sup. reg. 8. cancell. glos. 8. nu. 110.* Et *text. in d. c. singula §. prohibemus de praeben. in 6. & clem. 1. de suppl. negl. praelat.* loquũtur de solitis cõferri Religiosis eiusdẽ Monasterij: Et ita apertè sustinẽt gl. *in c. ne pro defectu verb. ipsius de elect.* Felin. *vbi supra* Cosmas. *in proem. pragmat. sanct. §. nam Ecclesiarum verb. exterorum* Siluest. *vbi sup.* Nau. *lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Garc. *de benef. par. 7. cap. 9. nu. 7.* nam multa fieri non debent, facta tamen manent *c. nuptiarum 27. q. 1. & c. si vir. dist. 27.*

Neque his dictis obstat opinio Lambert. *de iur. patr. p. 3. lib. 2. q. 5. art. 4. & 5.* Mandos. *in reg. 16. cancell. q. 41. nu. 9.* Gutierez *cons. 1. n. 23. & 24.* & aliorum qui omnes innuunt inanem esse electionem, seu prouisionem de extero, si alias reperiatur idoneus oriundus; Nã respondeo hos DD. sermonem habere de præsentatione ad ius patronatus, quod aliud est à dubio nostro, sicuti etiam aliud est quando incola habet ius ad beneficium.

Tandem hæc omnia huc vsq; dicta proportionabiliter applica ad Superiorem ad quem deuoluitur electio ab electoribus, vt scilicet & ipse debeat eligere gremio Prouinciæ vel Monasterij vacantis cum limitationibus supra explicatis, vt plenè dicam infra *dub. 102. nu. 2. & seqq.*

DVBIVM XXXIV.

An vnquam possit, vel teneatur elector suffragari digno, digniori omisso?

SVMMARIVM.

1 *Quare in electionibus Praelatorum quae spectant ad subditos liceat accedere ad dignum digniore omisso?*
2 *Strictius obligat commutatiua, quàm distributiua iustitia.*
3 *Persistendum est in suffragando digniori vbi aequalia sunt vota.*
4 *Item vbi electiones non spectant ad subditos.*
5 *An suffragandum sit digno digniore omisso, ne indignus eligatur?*
6 *Item an suffragandum sit digniori, dignissimo omisso, ne dignus eligatur?*

1 Dico primò in electione alicuius Prælati, qui eligitur ab vniuersitate subditorum licere ad dignum accedere, relicto digniore, quando multò plures voces conueniunt in d. dignũ, quàm in digniorem: Et ratio est, quia, experientia teste, electus cõmuni consensu, & desiderio subditorum multò suauius, & melius regit, & illi promptior obedientia defertur ab ipsismet subditis: Sed cum suaue, & pacatum regimen sit vtilius Ecclesiæ, & Reipublicæ, dignus est in tali casu vtilior, & per consequens dignior Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. controu. 4. circa med.* concordãs varias Thomistarum opiniones.

2 Neq, obstat lædi iustitiam distributiuam: nam dignior in hoc casu parum detrimenti patitur ex defectu huius suffragij, cum maior pars in alium inclinauerit, nec ipse esset eligendus: & si aliquod damnum pateretur, nihil interest, strictiùs enim obligat commutatiua, quàm distributiua iustitia.

3 Ex his sic dictis infertur à contrario sensu primò electorem teneri suffragari semper digniori, vbi æqualia essent vota digni, & dignioris; ita vt probabiliter crederet dictus elector augẽdum esse numerum eligentium digniorẽ mediante sua voce B. August. Ancon. *de potest. Eccles. q. 3. art. 3. in resol. vers. Ex parte vero elcti.*

4 Infertur secundò à contrario sensu in electione aliorum beneficiorum, seu munerum, quibus subditorum regimen non competit, vel si competit, non tamen eliguntur ab ipsorum vniuersitate, vt est prouisio &c. In huiusmodi, inquam beneficijs, seu muneribus semper suffragandum esse digniori; etiam si maior pars esset propẽsa in dignum: ratio est quia suffragium ferre in dignum non est vtile bono communi eo modo quo explicuimus in superioribus: vnde in hoc casu iustè, & rationabiliter dignior habet gaudere aliquibus suffragijs, licet munus seu beneficium non obtineat. ita Salon. *vbi supra.*

5 Dico principaliter secundò nedum licere suffragari digno prætermisso digniore, vbi moraliter loquendo, quis iudicet alias indignum esse eligendum, vt patet ex Zecch. *in sum. tit. de accept. person. c. 77. num. 7. vers. notandum sextò* Corrad. *in respon. cas. conf. p. 1. q. 121. in addit.* Valent. *tom. 3. disp. 5. q. 7. §. tertio quæritur.* Salon. 2. 2. *q. 63. art. 2. controu. 4.* Rodriq. *in sum p. 1. c. 106. nu. 7.* Arrag. 2. 2. *q. 63. art. 2. concl. 3.* Sa *tit. electio nu. 9.* & communiter ex omnibus. Sed etiam obligationem esse, sicuti testantur Sot. *de iust.* & Bannes quos refert, nec non approbat Turrian. *de iust. disp. 21. dub. 2. nu. 4.*

6 Huius secundi dicti potissima ratio videtur, quia iustitia commutatiua, respectu communitatis obligat ad non eligendum indignum: Ergo quando quis nouit in indignum electionem dirigendam forè, si ipse in dignum non consentit: tunc obstringetur relicto etiam dignissimo ad ferendum suffragium pro digno, ne eligatur indignus: Strictius enim obligat iustitia commutatiua, quàm distributiua.

7 Sed quamuis hoc secundum dictum sic se habeat, est tamen limitandum, vt liceat quidem electori, at non obligetur votum præbere pro digniori, relicto dignissimo, vbi nullus amb gendi locus relinquitur, quin electio erit celebranda de digno, si dignissimo d. vox data fuerit. Atq; adeò addo nec etiam licitum esse quando prædicta insignis certitudo non adest: quia, spectato communi hominum more, non potest non esse contra honorem dignissimi non habere suffragium in electione. Ita Turrian. *vbi sup.*

DVBIVM XXXV.

An elector possit negare suffragium ei, qui licèt existimetur dignissimus, ipse tamen per solam confessionem Sacramentalem, scit esse indignum?

SVMMARIVM.

1 *Eligentes indignum per solam Sacramentalem Confessionem cognitum, nullas incurrunt censuras.*
Electores tenentur secundum antiquiorẽ sententiam vti scientia confessionis in electione.
2 *Secundum verò recentiorem possunt non vti.*
3 *An vsus Confessionis in electione possit prohiberi?*
4 *Omnes Regulares prohibiti sunt vti scientia confessionis in electione.*
5 *Quando potestas eligendi sit priuatum officium, & quando publicum? & nu. 7.*
Capitulum habet officium publicum in pertinentibus ad se.
6 *Quare possit excludi elector excommunicatus ante electionem, & non post?*

8 *An apud omnes Religiones Confessarij gaudeant eligendi potestate?*

9 *Decretum Clem. VIII. de casibus reser. est fauorabile pœnitentibus.*

1 D. Bonauent. D. Thom. Scot. Alens. Durand. & multi alij graues DD. quos cumulant Suar. *tom.* 4. *disp.* 33. *sect.* 7. *num* 12. & Sanch. *de matrim. lib.* 3. *disp.* 16. *nu.* 6. simpliciter asserunt non solum posse; sed etiam debere, quando nullum est periculum reuelationis, & potest fieri absq; sigilli confessionis fractione, & iniuria. Et S. Ant. & Nauar. *in c. si Sacerdos dist.* 6. *de pœnit. nu.* 147. addit hunc eligentem indignũ per Confessionem Sacramentalem cognitum incurrere pœnas à iure statutas contra eligentes indignum. At eius dictum merito ab omnibus reprobatur.

2 Ex altera parte Suar. Sanch. *vbi sup.* Rodriq. *tom.* 2. *q.* 54. *art.* 4. quos sequuntur Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 3. *cap.* 3. *nu.* 33. Coriol *de casib. reser. part.* 1. *sect.* 1. *art.* 16. *in* 2. *edit.* & Reuerendissimus Pater Onuphrius *de sacr. sigill. sect.* 2. *q.* 2. *dub.* 2. §. *verum quid in hac, fol. mihi* 72. & alij recentiores non audent quidem affirmare electorem teneri nõ vti scientia confessionis in electione maximè secreta propter illorum celeberrimorum Doctorum authoritatẽ; fortissimis tamen rationibus sustinent probabilius sibi videri electorem posse licitè, & sine perpetratione alicuius culpæ eligere quem in publica scientia nouit dignum; licèt in secreto foro pœnitentiali sciat indignum. Et tandem

3 nemo quem adhuc viderim vocauit in dubium, an possit prohiberi talis vsus scientiæ Sacramentalis in electione, vnde meritò concludit Suar. etiã priorem sententiam semper intelligendam esse, vbi prohibitio humana non interuenerit: & ratio est, quia vsus huiusce notitiæ per Sacramentalem Confessionem in electione adeò expositus est grauissimo periculo offendendi sigillum, vt opus sit magna prudentia, & cautione, multæq; circumstantiæ requiruntur, prout omnes nemine dissentiẽte fatentur: sed si id quod per se malum non est ob periculum mali potest prohiberi. Ergo licita est prohibitio supradicta.

4 Hinc pro resolutione dico Religiosos esse prohibitos ex decreto Clemen. VIII. pro omnibus Regularibus editi *anno* 1593. 16. *Maij* in quo §. 5. hæc ad rem nostram leguntur. *Tàm Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarij qui postea ad Superioritatis gradum promoti fuerint caueant diligẽter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur . . . Atq; ita per quoscumq; Regularium Superiores, quicumq; illi sint obseruari mandauit.*

5 Sed obijcies Innoc. *in c. cum dilectus nu.* 5. & Ant. à Butr. *nu* 62. *de consuet.* idẽ Innoc. *in c. veritatis nu.* 2. & clarius Panorm. *nu.* 47. *de dol. & contum.* Felin. *in c. ad probandum num.* 6. *de sent. & re iud.* Gemin. *in cap. si postquam* §. *si verò nu.* 3. *de elect. in* 6. Sayr. multis allegatis *de cens. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 8. Alter. *de cens. tom.* 1. *lib.* 2. *disp.* 5. *c.* 2. §. *sed quæri potest*, & communiter omnes asserunt potestatem eligendi esse priuatum officium & authoritatem priuatam, ac per consequens non esse Superioritatis gradũ. Ergo si Superiores prohibentur in præfato decreto; non tamen comprehenduntur electores sub nomine Superioris.

Distinguo antecedens, nam vel potestas eligendi consideratur inchoatiuè idest quando nondum celebratum est scrutinium: vel completiuè, idest quãdo celebrato scrutinio, celebratur quoque in actu electio: Si inchoatiuè consideratur ipsa est ius singulare, & priuatum, & hoc est quod voluit Ioann. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes num.* 38. *in princ. de const. in repet.* dicens tractari de præiudicio iuris singulorum, si versatur in præstando votum in electione futura.

Si verò potestas eligendi considera-

tur

tur completiuè est ius vniuersale, & officium publicum: Et hoc est quoque quod voluit idem Ferret. *vbi sup. num. 39.* qui approbans Decium asserentem potestatem singulorum esse interesse vniuersale, dicit id procedere in actu electionis qui vniuersaliter considera- tur: Vnde sicut Capitulum habet officium publicum vt dixit Innoc. *in d. c. cum dilectus n. 5. de consuet.* quem sequũtur Ant. à Butr. Panorm. Felin. *vbi sup.* & communiter omnes; ita etiam quilibet elector, vt singulariter annotauit Suar. *tom. 5 disp. 14. sect. 2. nu. 18. & de legib. lib. 5. c. 9. num. 5.* Et pro hoc facit

6 quod inferius *dub. 63. nu. 11.* probabo de communi omnium consensu, electorem videlicet cui obijcitur excommunicationis defectus, antequam com pletum, & publicatum sit scrutinium posse excludi ab electione, quia eius acta ratione priuati muneris non sustinentur ab Ecclesia: At post publicationem scrutinij in quo conuenit maior pars eligentium non potest excludi, & eius suffragium validum est, quia ratione illius publici muneris acta eius sustinentur, ab Ecclesia.

7 Ratio autem quare potestas eligendi in actu electionis vniuersaliter consideretur, &c. est, quia vt dixi *dub. 29. nu. 3.* de mente Panorm. electores consentiunt singulariter in scrutinio: At publicatione scrutinij peracta in quo maior pars eligentium conuenit, tunc illa electio resultans ex illis singularibus consensibus, communis postea subsequi debet, & non est amplius singulorum, sed capituli *cap. in genesi de elect.*

Patet ergo responsio ad argumentũ quia nos hic consideramus ius eligendi completiuè, seu in actu electionis, quia per eam solum, & non per singulares consensus confertur dignitas electo.

8 Obijcies secundo litteram textus *tàm Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarij, qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti.* Sed Confessarij, nisi specialiter prohibeantur, sunt semper promoti ad electoratum. Ergo prefatum decretum per gradum superioratus non intelligit gradum electoratus. Resp. licet ferè omnes Confessarij in aliqua Religione gaudeant pòtestate eligendi: Non tamen apud omnes Religiosos, vt patet in Canonicis Gregorianis, Dominicanis Augustinianis, Cler. Regularibus siue Theatinis, & in alijs quamplurimis Religionibus: Vnde cum Decretum fuerit indictum ad omnes Regulares, non est cur argumentemur ab vna Religione tamquàm ab omnibus.

9 Obseruetur igitur simpliciter dictum Decretum, nè pænitentes intelligentes sibi negari suffragia ob solius confessionis Sacramentalis notitiam formidarent electoribus maculas conscientiæ detegere, quod eos adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedij desperationem, quæ est ratio finalis ipsius Decreti, prout infra *dub. 107. num. 13.* dicetur, quod dubium omninò vide, cum plurimum conducat ad huiusce dubij plenissimam solutionem.

CAPVT SEXTVM

De publicatione Scrutinij, & electionis, ac de electi potestate.

DVBIVM XXXVI.

An vota cunctorum in scriptis redacta sint publicanda, & eorum collatio facienda?

SVMMARIVM.

1 *Substantiale electionis est, vt mox publicentur suffragia in communi. Excipe electionem per compromissum absolutum nu. 3.*

2 *Ad quem effectum sint sic publicanda vota?*

3 *In electione per compromissum absolutum olim non erat substantiale vt fieret collatio votorum: hodie tamen secus est per Conc. Trident.*

4 *Quid importet dictio* mox.

In non determinatis à iure requiritur arbitrium iudicis. Secus in determinatis.

5 *Substantiale electionis est, vt fiat collatio votorum.*

6 *A quo sit facienda?*

7 *Ad quem effectum?*

Hodie in electionibus Regularium non fit collatio nisi numeri, vel numeri ad numerum.

In scrutinij scriptura, & in patentibus confirmationis reticentur nomina eligentium.

8 *Electio est celebranda in quem maior pars capituli consenserit.*

9 *Etiam si haec maioritas consistat in medietate vnius vocis.*

10 *Quid agendum, si maior pars capituli in neminem consenserit?*

1 AD priorem partem dubij dico mox esse publicanda in communi, sic enim habet tex. *c. quia propter de elect. Et in scriptis redacta mox publicēt in communi*, aliàs electio est nulla, quia hoc est vnum de substantialibus electionis. Hostien. *in dicto capit. quia propter num.* 44. *vers. octauum* Ioann. Andr. *num.* 28. *vers.* 9. Anchar. & Butr. *eod. vers.* Panorm. *nu.* 9. *in fin. & nu.* 16. *vers. octauum substantiale de elect.*

2 Biax. *in direct. elect. p.* 3. *cap.* 9. *in princ.* Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 29. *vers. nono* Rota *in Treuer. Abbatiae S. Maximini* 20. *Nouembris* . 1624. *coram Coccino. §. quinto adest nullitas.* vbi dicitur ideò publicanda esse suffragia, quia saltem facienda est collatio numeri votorum, vt paulò inferius explicabo in sequenti responsione. Alias esset in arbitrio scrutatorum pronunciare, & eligere quem maluerint.

3 Et ex hac ratione infertur à contrario sensu in electione per compromissum absolutum nō esse publicanda suffragia ipsorum Compromissariorum in communi, idest in capitulo: Consequentia probatur: nam suffragia sunt publicanda ad effectum collationis habendae, vt iam dictum est. Sed in huiusmodi electione non est substantiale vt fiat collatio, licèt sit vtile. Compostell. & Panorm. *in c. in genesi. num.* 2. *vers. secundum vt precedat*. Ergo nec est necesse vt fiat publicatio. Benè verum est modo esse necesse post Concilium Tridentinum vt fiat publicatio suffragiorum inter ipsos compromissarios, & per consequens fiat collatio numeri ab ipsis; & ratio est, quia & ipsi adstringuntur ad secretò procedendum.

in huiusmodi electione.

4 Dixi in assertione *mox esse publicanda vota* per quam dictionem *mox* asserendum est, breui, & in modico tempore esse publicanda dicta vota, prout arbitrabitur bonus Iudex: quamuis enim dictio *mox* vbi ius determinat verificetur secundum eiusdem iuris dispositionem, vt in casibus allegatis à glos. *in c. si in qualibet 20. q. 2. & in d. c. quia propter verb. mox vbi* quoq; additio ad Panorm. *nu. 17.* Regulariter tamen secundum eundem Panorm. *ibid.* vbi ius nō determinat, illa, vel alia similis dictio verificatur in modico tempore iuxtà quod arbitrabitur bonus Iudex habito respectu ad ipsius rei circumstantias, & materiam, quod confirmatur à glos. *in c. an sit de appell. citante* Alan. & à Tusch. *lit. D. concl. 311. referente* Alex. *cons. 115. in causa inquisitionis lib. 3.* & tandē circa hanc materiam arbitrariam vide *dub. 52. nu. 2. & dub. 112. nu. 2.* Hinc licèt memorata glos. *in c. quia propter* asserat præfatam dictionem *mox* accipiendam esse pro incontinenti, idest nullo actu intermedio: Attamen concludimus à boni Iudicis arbitrio non esse recedendum.

5 Ad posteriorem partem dubij respondeo substantiale quoq; esse electionis, vt post publicationem votorum fiat collatio numeri votorum, quod apertè colligitur ex tex. *d. cap. quia propter.* ibi *Vt* *is collatione habita eligatur in quem omnes, vel maior, & sanior pars capituli consensit,* & confirmatur ex *cap. cumana in fin. de elect.* ab Hostien. *ubi supra numero. 44. vers. 9.* Ioann. Andr. *vers. 10.* Anchar. & Butr. *eod. vers.* Panorm. *vers. 11. & in cap. in genesi num. 11. de elect.* Mirand. *vers. 11.* Silu. *tit. electio. 2. quest. 10. vers. 11.* & communiter Summistis *eod. tit.*

6 Circa autem prædicta verba primo dubitari potest à quo sit facienda hæc collatio, & ratio dubitandi est, quia text. absolutè loquitur *collatione habita.* Respondet Panor. *in d. cap. quia propter nu 10.* Siluest. *tit. electio. 2. q. 8.* faciendā esse per illum, cui capitulum hoc commiserit: Vnde si v. g. Præses capituli eam fecerit, & capitulum tacendo ratā habuerit, censetur tacitè commisisse. Et idem cum proportione dic in electione per compromissum siuè absolutum, siue limitatum, nempe vt fiat collatio per vnum eorum, vel per illum cui hoc ipsi tacitè, vel expresse commiserint.

7 Secundo dubitari potest ad quem effectum sit facienda hæc collatio? respondeo faciendam esse ad effectum vt appareat in quem omnes, vel maior, & sanior pars capituli cōsensit, vt expresse dicitur in suprarecitatis verbis text. Et quia maioritas, & sanioritas dignoscitur iuxta Panorm. *ubi supra approbatum* à Rota *ubi supra d. § quantò ad e. nul litas,* ex collatione numeri ad numerū, meriti ad meritum, & zeli ad zelum; Idcirco facienda est collatio eorumdē omnium: Nam maioritas consistit respectu numeri; sanioritas verò respectu meriti & zeli, idest quo zelo, seu animo electores fuerunt moti ad eligendum. At licèt hæc sic se se habeant ex dispositione *d. cap. quia propter.* Modò tamen in electionibus Regularium per Conc. Trid. *sess. 25. cap. 6. de regul.* sublata est hæc collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium, vt benè adnotauit Mirand. *tom. 2. q. 23. art. 27. ante primam conclusionem vers. à supradictis*: E hinc praxis iuridica habet vt Compromissarij, seu scrutatores in redigendis votis in scriptis, reticeant nomina eligentium, ex eo quod nedum vota sunt secretò ferenda vt *in d. c. quia propter.* Sed ita, & taliter, vt nomina eligentium nunquā publicentur Conc. Trident. *ubi supra* iuncta Rota *in d. Treueren. §. neq; etiam obstat.* Et facit declaratio Illustrissimorum Interpretum quæ censuit, *vt si post factam electionem in bullis confirmationis, seu patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.* Solùm ergo facienda est collatio numeri ad numerum, vel

saltem

saltem numeri: sicuti quoq; prius fuerat statutum specialiter in electione Prouincialis Min. *clem. exiui §. demum de verb. sign.* Collatio numeri solùm fieri potest ad videndum si omnes, vel duæ partes eligentium legitimè vocem habentium in capitulo in vnum consẽserint, *cap. si quando* vbi Gemin. *de elect. in 6.* Panorm *vbi sup.* Marc. *q. 924. ante nu 6. p. 1.* Vbi verò apparet nec omnes nec saltem duas partes eorum qui legitimè vocem habent in capitulo cõsensisse in vnum, sed se diuisisse in plures partes: tunc facienda est collatio numeri ad numerum ad videndum an consenserit in vnum maior pars capituli idest omnium congregatorum qui legitimè vocem habent in capitulo, & non maior pars respectu minorũ partium: Si enim maior pars capituli cõuenerit in aliquem, de eo celebranda erit electio *cap. ecclesia vestra 1. vbi* Bal. & Panor. *num. 4. item c. ecclesia vestra 2. vbi quoq;* Panorm. *nu. 10. d. c. quia propter & d. cap. in genesi vbi* Bald. & Pa-
8 norm. *nu. 1. vers. qualiter autem de elect. c. si cui eod. tit. in 6.* Item Panorm. *cons. 25. num. 4. lib. 2.* Felin. *in c. cum omnes num. 20. de const.* Marc. *vbi supra num. 3.* Tolos. *in tit. de elect. cap. 16. nu. 13.* Perez. *quem allegat. & sequitur* Rota *in Meten. monasterij lune 5. Iulij 1621. coram Coccino §. neque ex eo potest.* Et hoc procedit etiam si sola dimidia vox, vt ita dicam, excedat mediam partem capituli vt v. g. ponamus capitulum congregatum constare ex nouem vocibus: tunc si quinq; consentiant in vnum, ille dicetur electus, quia excedit mediã partem capituli hæc altera media pars solùm in dimidia voce: medietas namque totius capituli consistit in quatuor cum media. Ergo habens quinque excedit tantùm in media voce, & per consequens de eo erit celebranda electio. Panorm. *in cap. cumana nu. 9. post med.* & Ant. à Butr. *nu. 15. in fin. de elect.*

Et si denique ex collatione numeri ad numerum appareat maiorem partẽ congregatorum, qui legitimè vocem habent in capitulo non consensisse in vnum: tunc toties scrutinium est iterandum, quamdiù consenserit arg. *cap. cum terra cum ibi not. de elect.* Sed si omninò moraliter loquendo sit desperata maioris partis eligentium concordia, dic vt infra plenè explicabo *dub. 45.* per totum.

DVBIVM XXXVII.

An necessariò sit publicanda electio statim post publicatum scrutinium?

SVMMARIVM.

1 *Statim post publicatum scrutinium est celebranda electio, quod limita vt num. 4.*
Ex fine legis sumenda est intentio authoris.
2 *Ratio legis est anima legis.*
3 *Quæ mora vitiet electionem?*
5 *Ad cuius petitionem, & à quo sint compellendi Compromissarij ad publicandam electionem?*
6 *Quomodò se gerere debeat, qui maiori suffragiorum parte gaudet, vt publicetur sui electio?*
7 *Expressa nocent, non expressa non nocent.*

1 RE spondeo affirmatiuè, alias electio erit irrita denuncianda *cap. cum post petitam de elect.* vbi Host. Ioann. And. glos. Panorm. & Anchar. Ant. à Butr. *in c. publicato num. 1. de elect.* Archid. quem refert, & sequitur Siluest. *tit. electio 1. q. 10.* Nauar. *inferius citandus*, & Mirand, *tom. 2. quæst. 23 art. 25. concl. vnic.* & probatur, nam ex fine legis sumenda est intentio authoris *l. & si non sint §. perueniamus ff. de aur. & arg.*
2 *lega, & l. fin ff. de hæred. instit.* & in considerandа legis intentione semper attẽditur eius ratio, quia ratio legis est anima legis Dyn. *in reg. certum de reg. iur.*

in 6. Bald. in l. si quis seruo ff. de furt. & & in l. 1. C. de interd. & in l. 1. C. quæ sint long. consuet. Alt. in cap. quia propter de elect. requiritur, vt mox fiat publicatio scrutinij propter finem electionis assequendæ, ibi Vt is collatione habita eligatur, &c. Ergo multo magis requiritur, vt mox sequatur electio communis. Parum enim prodesset illicò publicare scrutinium, vel collationem habere, nisi postea celebraretur electio, cum omnia illa sint ordinata ad finem electionis, quæ quàm citò fuerit celebrata, solemniter est publicanda, vt expressè dicitur in d. cap. quia propter § fin.

3 Sed rogabis quæ nam mora vitiet electionem? Respondeo à boni Iudicis arbitrio non esse recedendum, vt dictum est, qui profectò arbitrabitur moram naturalem, & compendiosam non vitiare electionem, nec item si diceretur Missa de Spiritu Sancto, & tractaretur concordia, modo ante electionē non diuertatur ad extraneos actus, vt volunt Philip. & Host. quos refert Panor. in d. c. cum post petitam nu. 2. vbi quoque Innoc. Biax. in direct. elect. p. 3. c. 33. & c. 18. Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 271.

4 Hæc assertio sic explanata est limitanda, vt solùm procedat, idest solùm sit electio irrita denuncianda, quando eiusdem electionis publicatio protrahitur ex ignorantia, vel ignauia eligentium, vel fraude electi; non autem vbi differretur ob malitiam electorum, vel propter aliquam iustam causam, vt docent Archid. quem allegat, & sequitur Gemin. in c. si confirmationem num. 4. de elect. in 6. Panor. in d. c. cum post petitam nu. 4. in fin. Mandagot de elect. p. 1. c. 31. vbi Boer. in addit. Tolos. in tit. de elect. c. 17. n. 17. & Nau. l. 1. cons. 7. tit. de elect. nu. 3. in 2. edit. & cons. 3. in antiq. & ratio

5 est, quia ille in quem apparuit ex publicatione scrutinij maiorem partē consensisse non est priuandus iure sibi acquisito saltem in hoc ad implorandum officium superioris, vt compellat Compromissarios, siue electores ad publicandam sui electionem iuxtà c. publicatis de elect. nec ex hoc electus notabitur ambitione c. cum dilectus de consuet. & c. 2. de in integr. restit. cum similibus Panorm. in c. exhibita de iudic. nu. 1.

6 Quomodo verò se gerere debeat electus in huiusmodi casus contingentia docet Bal. in d. c. publicato nu. 10. de elect. scribens ei proponendum esse de se in genere, dicendo publicatum fuisse scrutinium: non tamen dicet in quo maior pars consensit in me, quia posset notari in eo ambitio: expressa namq; nocent,

7 non expressa non nocent l. si quis sempronium ff. de hared. instit. l. 1. ff. de auto. tu.

DVBIVM XXXVIII.

Quomodo, & à quo sit publicanda electio?

SVMMARIVM.

1 *Electio est necessariò publicanda verbis.*
Vbi verba sunt de substantia factum nō equipollet verbis.

2 *Electio est pronuncianda per verba singularis numeri ab vno de eligentibus.*

3 *Collegium est quoddam corpus fictum.*

4 *Forma pronunciandi electionem.*

5 *A quo sit deputandus publicator electionis;*
An possit deputari publicator qui non sit de collegio?
Forma compromissi est diligentissimè obseruanda.

6 *An si electio esset pronunciata per verba pluralis numeri, & postea pronunciaretur per verba singularis teneret electio?*

7 *An cassata electione ex defectu eius pronunciationis, cassetur quoq; scrutinium?*
An ex solo scrutinio oriatur aliqua obligatio nominato in eo?
Vtile per inutile non debet vitiari. multipliciter limitatur.

8 *Electionis pronunciatio non est habenda secretò.*

secretò.

9 *Quæ dicantur electiones clandestinæ?*

10 *An decantatio hymni* Te Deū laudamus, &c. *post completam electionem sit de substantia?*

1 Dico primò electionem esse necessariò publicandam ore, expressa, & clara voce, nec sufficit aliquod factum eligentium quod electionem importet; sed requiruntur verba ore prolata, vt dictum est *cap. ecclesia vestra 1. vbi* Ioan. And. & Panorm. *num.* 3. Biax. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 36. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. nu.* 276. Ratio huius primi dicti est, quia vbi verba sunt de substantia (vt est in præsenti per *d. c. ecclesia sunct. cap. quia propter de elect.*) factum non equipollet verbis, vt est in simili de Baptismo, in quo verba sunt de substantia per *cap.* 1. *de baptis.* Vbi verò verba non sunt de substantia non minus valet factum, quàm verba vt dicetur de confirmatione.

2 Dico secundò siue electio celebretur per scrutinium, siuè per compromissum, semper pronunciabitur per verba singularis numeri, ab vno, nomine capituli si celebretur per scrutinium, vel ab vno Compromissariorum nomine suo, & sociorum Compromissariorum si electio celebretur per compromissum *cap. in genesi* vbi Panor. *nu.* 7. *&* 9. *de elect. c. sicut cum vbi* Gemin. *num.* 1. *eod. tit. in* 6. *& cap. cum ab vno. de re iud. eod. lib.* Ant. à Butr. *in c. quia propter nu.* 41. *vbi* quoq; Panorm. §. *vel saltem num.* 2. *de elect.* item Ant. à Butr. *in c. & si vnanimiter nu.* 19. *de postul. prælat.* Oldr. *cons.* 155. *quia de forma elect.* Marc. *q.* 921. *nu.* 2. *p.* 1. *& in alijs qq.* teste Marta *in suo digest. nouiss. tit. electio. c.* 22. *& c.* 38. Tolos. *in tit. de elect. c.* 16. *n.* 17. Biax. *vbi supra c.* 19. *num.* 6. Tusc. *lit. E. concl.* 75. *nu.* 8. & Rota *in Meten. Monasterij* 5. *Iulij* 1621. *coram Coccino.* §. *neq; etiam*

3 *sustinetur.* Ratio huius secundi dicti est, quia cum collegium sit quoddam corpus fictum repræsentatum per singulos in vnum congregatos, *l. mortuo ff. de fideiuss. & per glos. in l. sicut. §. quod est susceptum; vnt.* & plenius per Bart. *in l. aut facta §. fin. ff. de panis.* & tenent Innoc. & Panorm. *in d. c. in genesi.* & electio sit eiusdem collegij, & non singulorum, sequitur ab vno esse pronunciandam per verba singularis numeri nomine totius capituli, alias tot dicerentur electiones, quot sunt electores, quod est absurdum *d. c. in genesi.*

4 Hinc si electio celebretur per scrutinium licebit vti consimili forma verborum ad mentem Panorm. *in d. cap. quia propter nu.* 11. *in fin. Ego N. ex commissione capituli eligo nomine totius capituli P. F. N. in N. in quem maior pars eiusdem capituli consensit.*

Si verò celebretur electio per compromissum limitatū dicet vnus Cōpromissariorum ad mentem Siluest. *tit. electio* 2. *q.* 5. *num.* 18. *Ego N. compromissarius nomine meo, & sociorum meorum cōpromissariorum (si habet alios) virtute cōpromissi limitati, in me (vel) in nos facti eligo P. F. N. in N. in quem maior pars capituli consensit.*

Et si denique electio celebretur per compromissum absolutum, dicet vnus eorum ad mentem eiusdē Siluest. *Ego N. compromissarius &c. vt supra* excepto quod nō dicet *in quem maior pars capituli consensit,* sed *in quem maior pars nostrum consensit.*

5 Circa autem hoc secundum dictum rogabis à quo sit deputādus hic vnus, qui sic habet pronunciare electionem? Respondeo in electione per scrutiniū eum esse deputandum à capitulo saltem tacitè: Vnde si quis sine mandato eligat nomine totius capituli, eodemmet capitulo præsente, & non contradicente, videtur capitulum consentire, quia agitur in hoc casu de re meritoria, & concupiscibili, vt scilicet Ecclesiæ prouideatur de Pastore. Compostell. *in d. c. quia propter nume.* 14. *vers. sed & si capitulum.* Panorm. *num.* 11. *in princ.* & idem Panor. *in d. c. in genesi num.* 7. *&* 9. *de elect. glos. in c. sicut vbi quoq;* Gemin. & Frāch. *de elect. in* 6.

Specul.

Specul. *in tit. de elect. §. 1. num. 20. vers. si autem* vbi Ioan. And. *verb. pro consensu.* Marc. *q. 922. nu. 2. lib. 1.* Rota. *in d. Meten. vbi supra.* Et si omnes tacitè cõsentiant nemine prorsus contradicente, ista communis electio potest etiam fieri per extraneum, vt voluit Specul. *vbi supra* & Compostell Biax. *in direct. election. p. 3. c. 33. num. 4. & seqq.* Cuch. *num. 270.* Rodriq; *tom. 2. q. 51. art. 14.* Rota *vbi supra.*

Si verò loquimur in electione per compromissum siuè absolutum, siuè limitatum, ille quoq; Compromissarius electionem pronunciabit, qui à iure, vel à cõsuetudine vel ab alijs suis socijs compromissarijs authoritatem habebit saltem tacitè, quemadmodum declaratum est supra cum proportione respectu vocalium capituli in electione per scrutinium, &c. excepto eo quod ipsis compromissarijs nõ licebit admittere extraneũ propter formam compromissi, quæ est vt ipsi eligant, quia ipsa est diligenter obseruãda *c. cũ dilecta de rescript. c. cũ expediat. de elect. in 6. & l. diligenter. ff. mandat.*

6 Secũdò rogabis an si in plurali esset pronunciata electio, & postea pronunciaretur in singulari teneret eademet electio? Respondeo negatiuè, quia cõsumpta est facultas ex primo actu, vt notat Oldrad. *cons. 184. Pater Sancte. vers. secundo excusat.* Attamen si illicò fiat correctio in singulari videtur tenere, vt post. Ioan. And. & Franch. *in d. c. sicut* aduertit idem Oldrad. *cons. 183. num. 22. circa finem vers. & valdè mirandum* & Tusch. *vbi supra concl. 76. num. 4.* quod maximè procedit vbi abest dolus.

7 Tertiò rogabis an aboletũ sit quoq; scrutinium iam legitimè, & ritè factũ ex prædicto, vel alio consimili defectu superueniente in electione? Card. *in clem. 1. in princ. vers. quartò not. de iur. patr.* Bald. *in c. publicato num. 8. de elect.* de mente Ioan. And. & Archid. & alij, quos sequitur Ioan. *de lign.* respondent negatiuè, quam opinionem defendebat Papa Innoc. in publico consistorio teste Compostell. Fundamenta quibus fulcitur hæc eadem opinio sunt primò, quia ex illis votis publicatis fuit orta obligatio, saltem naturalis nominato in scrutinio, quæ obligatio non debet tolli ex transgressione formæ accidentaliter inductæ.

Secundò quia irritatur illud quod est vitiosum, & non scrutinium vbi nõ est vitium: vtile enim per inutile non debet vitiari *l. certi condicio §. quoniam qui, & §. optimè facit si subtiliter inducatur ff. si cer. pe. & reg. 37. de reg. iur. in 6.*

Quod si obijcias dictam regulam iuris sibi vendicare locum vbi vitiosũ est separabile ab his quæ vitiosa non sunt, quia secretorum, idest separatorum separata debet esse ratio *l. si maritus C. de dona. inter vi. & vxo. l. de bonis in princ. ff. ad carbo.* At hæ tres electionis partes, scrutinium, scilicet, ipsius publicatio, & electio sunt vnus actus. Ergo non potest ipsamet electio partim cassari, & partim non cassari. Respondet Bald. *vbi supra* licèt hæ tres partes ad vnum, & eumdem finem tendant; attamen quamlibet ipsarum esse actum per se: vnde cum electio in præsenti cõsideretur cum inchoatur, ideò sunt separabiles.

At Panorm. *in d. c. publicato num. 9.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 246.* & alij teste Inno. *in d. cap. publicato* affirmatiuam partem tutati sunt, posse scilicet electores repetere, ac reiterare scrutinium, & recedere à priori nominatione aliũque eligere. Fundamentum huius opinionis verè non pænitendum est, quia scrutinium, ipsius publicatio, & electio constituunt vnicam formam. Ergo forma non seruata in vno debet in totum cassari: Sequela patet, nam forma est indiuisibilis, vt aliàs dixi de mente Doctorum, & Rotæ *dub. 1. & dub. 19. num. 15.* vbi quoque patet responsio ad dictam regulam iuris, vtile scilicet per inutile non vitiari. Et insuper satis conuincitur ex theorica ipsiusmet Bald. *in l. grecè §. illud ff. de fideiuss.*

L

de fideiuss. per illum tex. quod vbicúq; respectu formę actus est indiuiduus, & inseparabilis, licèt sit diuiduus respectu essentiæ séper vtile p inutile vitiatur. Cum autē in casu proposito actus iste electionis indiuiduus sit respectu formæ, licèt diuiduus respectu substantiæ actuum: attamen in totum non valet vt benè in simili astruit Roman. *cons. 66. numer. 2.*

Neque est verum aliquam obligationem, nec etiam naturalem quæsitā esse ex scrutinio ipsi nominato, nam vt benè ait Cuch. antequam electio pronuncietur, scrutinium ipsum esse videtur actus quidam informis, & inutilis, cum ex se nihil sit: neq; enim actus hic per se cōsistere valet; sed est accessorius, & præparatorius ad alterum actum, nempè electionem, & hac deficiente, necesse est quoque actum ipsū præparatorium, & accessorium deficere, nec quemquam ad obseruationem eius obligare.

8 Dico tertiò electionis pronunciationem non esse habendam secretò, & occultè, quia electiones clādestinæ reprobantur *in d. cap. quia propter. §. fin.* vnde electiones clandestinę sunt ipso iure nullæ, vt tenuit glos. *in cap. vnico vt eccl. benef. verb. occulta*, & Panorm. *in d. §. fin.* & patet, nam si ius tales electiones reprobat. Ergo inducitur nullitas ipso iure vt *in reg. quæ contra ius de reg. iur. in 6. & cap. vides fili charissime 10. dist.* & *l. non dubium C. de legib.*

9 Electio clandestina verò illa dicitur, quæ habetur singulariter, & per occulta conuenticula glos. *in d. §. fin. verb. clandestinas.* Biax. *p. 3. cap. 20.* Siluestr. *tit. electio 1. §. 1. nu. 10. vers. decimo queritur.* Cuch. *num. 239.* & Mirand *tom. 2. q. 23. concl. 2.* Et item illa dicitur clādestina, quæ non quidem est celebrata singulariter: sed in communi, idest in capitulo; sed postea ordinauit Capitulum, vt clandestina maneat, idest vt ab electoribus nihil de ipsa dicatur Innoc. Ioā. And. Compostell. & Panorm. *vbi sup.* qui in hoc sensu ait electionem vitiari, si non publicetur populo, ita scilicet vt clandestina nō maneat, & ei occultetur: quidquid diuersi sensus apponāt ei alij falsò. Et hæc opinio re vera est ad mentem tex. *d. c. quia propter §. fin.* vbi habetur *Electiones quoq; clandestinas reprobamus, statuentes, vt quā citò electio fuerit celebrata, solemniter publicetur*: idest vt populo non occultetur. Hinc apud multos de more seruatur, vt prædicta publicatio in capitulo, fiat solemniter, nempè pulsata campana, & detur sigillum officij in ecclesia publicè ipsi electo, vel vt facta dicta pronunciatione postea fiat altera solemniter populo per vnum de capitulo vel per extraneum, non enim refert, cum hæc omnia non sint de substantia, vt annotauit Biax. *p. 3 cap. 37. num 4.* & omnes præcitati: Sed de necessitate sufficit vt fiat dicta pronunciatio electionis in communi, nec occultetur populo. Immò addo si dicta occultatio primę publicationis fieret populo, vt explicatum est ad effectum nocendi electo, ex tali occultatione non vitiari electionē arg. *c. nobis &c. sicut de sim. n.* vbi exploratum est dantem pecuniam in aquisitione spiritualis iuris in damnum, & fraudem alterius, nō posse illi nocere Ita dicamus in omissione huius publicationis si fiat in fraudem electi. Hostien. & Panorm. *vbi sup.*

10 Tandem hìc obiter recordare Religiose Lector consuetudinem piam apud multos inoleuisse vt ipsi post cōpletam electionem, & publicatam gratias Deo agant decantando *Te Deum laudamus, &c.* solemniter. Rota *in d. Meten. monasterij 5. Iulij 1621. coram R. P. D. Coccino Decano §.* quod verò Cuch. *vbi sup. num. 281.* quamuis vt aiunt Mandagot. *de elect. p. 1. c. 35.* & Tolos. *in tit. de elect. c. 17. num. 18.* omissio huius requisiti non vitiet electionem.

DVBIVM XXXIX.

Quando, quomodo, & sub qua culpa teneatur electus consentire electioni de se factæ?

SVMMARIVM.

1 *Electus non potest consentire nisi post celebratam electionem?*
2 *Quid si consentiat ante publicationem scrutinij.*
3 *Et quid si post publicationem scrutinij; sed ante publicationem electionis.*
4 *Quandoq; est vtile requirere cõsensum eligendi ante electionem.*
5 *Quomodo se gerere debeat electus, si eius consẽsus requiratur ante electionem.*
6 *Et quomodo si post.*
7 *Renunciatio nõ inducitur per verba vrbanitatis.*
8 *Electus ante confirmationem potest renunciare sine licentia Superioris 14. dummodo non cedat in damnum confirmatoris numer.* 10.
9 *Secus post confirmationem.*
11 *Gemin. negat Religiosum posse renunciare sine licentia Superioris.*
12 *Eius opinio refellitur.*
13 *Religiosus non habet nec velle nec nolle. explicatur.*
Qui se immittit in electionem passiuam commodum proprium quærit.
Mens Superioris semper præsumitur qualis est mens legis scriptæ.
14 *Eius est nolle, cuius est velle.*
15 *Quando peccet mortaliter electus non consentiendo secundum aliquos.*
16 *Verior sententia Richard. communiter recepta.*
17 *Iuxta quam peccat mortaliter primò si dissentiat contra formale præceptum Sanctæ Obedientiæ sine iusta causa.*
18 *Secundò quando se cæteris idoneiorem agnoscit, quod tamen est difficile num.* 22.
19 *Tertiò si per viam illicitã dissentiret.*
20 *Quando venialem culpam non excedat dissentiendo, & quando merebitur.*
21 *Tutius est Prælationi renunciare, non tamen pertinaciter.*
22 *Quisque debet in se ipso culpam agnoscere, & de alio benè præsumere.*

1 QVo ad primam partem dubij spectat dico electum non posse consentire, nisi postquam sit celebrata electio communis resultans ex singularibus consensibus præstitis in scrutinio, aliàs electio est irritãda. *c. cum post petitã.* vbi Gofred. Innoc. Comp. glos. Panor. & Ant. à Butr. *de elect.* Firm. quẽ refert, & approbat Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 13. nu. 2.* Siluest. *tit. electio 1. q. 10. num. 11.* Cuch. *instit. maior. lib 4. tit. de electione num. 324.*

2 Ratio huius assertionis est, quia si electus consentiat electioni antequam vota redigantur in scriptis, & publicentur, tanquam ambitiosus est repellendus, quia consensit electioni, antequam electores ei suffragẽtur in scrutinio *c. in scripturis 8. q.* . *c. per nostras de iur. patr. c. fin. de inst.* Innoc. *in c. cum in iure de elect.* Panorm. *vbi supra num. 5. in princ.* Ant. à Butr. *in c. vbi periculum de elect. in 6* Gonzal. *in reg. 8. cancell. glos. 2. num. 57. & 58.* vbi plures allegat Rota *decis. 6. tit. de elect. in antiq.* & multa alia iura & DD. quos citat Bertach. *in suo repert. verb. electio à quibus vers.* 2. Et
3 item si electus consentiat electioni suæ postquam vota redacta sũt in scriptis, & iam publicata, sed antequam sequatur communis electio, tunc electus nõ potest quidem notari ambitione, cum sit prius vocatus à Deo, & à fratribus. vt *in c. cum in iure de elect.* At electio est ipso iure nulla quia electus errauit in forma *cap. quia propter de elect.* substantiale enim est electionis, vt omnia suo ordine quo præscribuntur à *d. c. quia propter* seruentur. Panorm. *ibid. num. 16. vers. decimum octauum* Mirand. *tom. 2. q. 23. ar. 29. S. decimooctauo*

Siluest. *tit. electio* 2. *q.* 10. *verf. decimo octauo.* Et pro hoc facit quod dictum est *dub.* 3. *num.* 8.

4 Et hic aduertendum est non vitiari electionem, si requiratur consensus Eligendi ante eiusdem electionis celebrationem, modò ipse Eligendus non consentiat, est enim quandoq; vtile requirere consensum Eligendi, nè si contingeret electum postea renuere, vilipendatur dignitas, aut differatur prouisio Ecclesiæ, Ita Gofred. Compost. & Panorm. *in d. c. cum post.*

5 Quò verò ad secundam partē dubij attinet: quomodo, scilicet, se habere debeat electus, vt consentiat electioni? Respondeo, cum Panorm. *vbi supra* de mente aliorum cum distinctione. Nā vel eius consensus requiritur ante electionem, & tunc non debet consentire, nè notetur ambitione, vel nè saltem peccet in forma *c. quia propter de elect.* vt explicatū est, sed debet respondere secūdum aliquos *nolo quod me eligatis; & ita rogo?* seu secundum alios dicere *non intendo Dei vocationi resistere.* vel *se dignum fieri optare cui tantum honoris cōferatur.* Vel eis gratias agendo quod talem se iudicent, cui dignitas illa conueniat, & huiusmodi verbis quibus sic indirectè declaret voluntatem suam; ita, vt se ab omni ambitione vacare monstret. Biax: *in direct. elect. p.* 3. *c.* 42. *col. penult. ad fin. num.* 3. Cuch *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 325.

6 Si autem consensus requiritur post electionem factam potest electus respondere nolens volo, & volens nolo: Potest etiam, & est honestum, non statim consentire, sed aliquantulum resistere, ne videatur ambitiosus: non tamen ipse est damnandus, si subitò, & in continenti consentiat, & maximè si fortè dubitet, ne aliquis perniciosus se ingerat: vnde tunc potest dicere *Charitas cogit me ad consentiendum* arg. *c. sciendum & c. qui episcopatum* 8. *q.* 1. Et per hæc limitatur dictum glos. *in d. c. cum post verb. requisitum in fin. de elect.* dum ait si electus dissentiat non est eligendus: nam hoc est intelligendum iuxtà Panorm. *vbi sup.* quando constaret præcisè eum non velle acceptare electionem, vel dignitatem: secus autem vbi pro honestate diceret se nolle consentire: & pro hoc facit illud singulare dictum Rotę *decis.* 636. *p.* 1. *in*

7 *recent.* non induci scilicet renunciationem per verba vrbanitatis. Immò addo electum qui dissensit, & renuit consentire electioni de se factæ posse mutata voluntate eamdem acceptare electoribus in priori voluntate persistentibus glos. fin. Ioan. And Archid. Gemin. Franc. & Anchar. *in c. licet de procur. in* 6. per illū textum quos sequuntur Sanch. *de matrim. lib* 8. *disp.* 32. *num.* 2. & Moneta *de cōmut. vlt. volunt. c.* 8. *num.* 845.

8 Sed hic maior vrget difficultas in hac secunda parte dubij, An scilicet electus post consensum ante confirmationem possit renunciare in manibus eligentium absque licētia Superioris?

Respondeo affirmatiuè dummodò tamen talis renunciatio non cædat in præiudicium Superioris cuius est cōfirmare glos. *in cap. si electio verb. renunciat.* Ioan. And. Gemin. *nu.* 5. & Franc. *num.* 3. Innoc. & Henrich. Boich. *in c.* 2. *de postul. prelat.* Panor *in c. quia propter* §. *nisi num.* 5. *de elect. in cap.* 2. *nu.* 33. *de trāslat. Episcop. in c. ad aures num. de his quæ vi met. cau. & in c.* 2. *num.* 11. *de in integr. restit.* Franc. *in cap. constitutis nu.* 22. *de appell.* Dec. *in cap. postquam num.* 16. *de elect.* Paris. *de resign. benef. lib.* 7. *q.* 1. *num.* 78. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de potest. elect. num.* 33. Rota *decis.* 6. *num.* 1. *tit. de elect. & decis.* 8. *num.* 3. *tit. de iur. patr.* vbi testātur Domini de

9 communi recentiorum *in d. cap. si electio.* Secus verò astruendum est post confirmationem *c. nisi cū pridem. vbi* cōmuniter DD. *de renunt.*

10 Dixi *dummodo non sit in præiudicium Superioris cuius est confirmare.* Vnde si v. g. negotium ad Antistitem confirmatorem sit iam delatum, & contra electum aliquid opponatur quod electionem

ctionem infirmet, electoresque eligendi potestate priuet; tunc quamuis electus possit eam electionem quò ad se repudiare, nihil tamen ea renunciatio Confirmatori obierit, quin super oppositis veritatem inquirere, eisque cōpertis eligere, & prouidere, non secus possit quàm si nulla renunciatio facta esset.

11 At contra hanc responsionem est dictum Gemin. *in c. si religiosus §. quia vero num. 4 de elect. in 6.* vbi astruit Religiosum nō posse renūciare sine Superioris licētia, & ex eo maximè probat quia Religiosus non habet nec velle,
12 nec nolle. Additio tñ ad eumdem Gemin. ibidem meritò eius dictum refellit sequens contrarium Oldradi. *cons. 128. num. 7. in fin.* Huius contrarij dicti potissimam rationem autumo, quia quilibet potest renūciare iuri suo *l. si quis in conscribendo vbi glos. C. de pact.* Rota *decis. 265. num. 3. p. 1. in recent.* Sed qui se in electionem passiuam immittit commodum proprium quærit *d. cap. si electio* per illud verbum *iuri suo de elect. in 6.* Felin. *in cap. ad probandum num. 6. de re iudic.* Suar. *de legib. lib. 5. cap. 9. num. 7. in fin.* ergo eidem renunciare potest, nisi id per viam illicitam faceret, vel nisi ei iniungeretur à superiore, seu in detrimentum Religionis cederet, prout fusè explicabitur in sequentibus.

13 Ad fundamentum Gemin. dico illud axioma Religiosum non habere nec velle, nec nolle, intelligendum esse vltra voluntatem Superioris, de qua cum oppositum apertè non constet ea sēper præsumitur esse qualis est mens legis scriptæ Bald. *in cap. 1 col. 2. apud quos controu. inuest.* Dec. *cons. 33. num. 5.* & præsumitur velle quod iura volunt *§. omnes in authent. iudic.* Calca *cons. 2. in fin.* & se conformare cum dispositione iuris Oldrad. *cons. 69.* Rota *in Ortolen. beneficij 6. Martij coram Card. Mantic.* cum pluribus alijs relatis per Gonzal. *super reg. 8. cancell. glos. 4. nu. 166. in fin.* Sed Religiosus electus in proprio monasterio potest consentire electioni de se factæ sine licentia Innoc. & Cōpost. *in c. 1. de postul. prælat.* Marc. *q. 1115. num. 6. p. 1.* Archi. Ioan. And. Anchar. & Franch. *in d. c. si religiosus de elect. in 6.* per illum textum, a con-
14 trario sensu. Ergo & dissentire potest, quia eius est nolle, qui potest velle *l. pater seuerinam de condi. & demon. & l. eius est nolle de reg. iur.* Et hinc forsan dixit Panorm. *in cap. quia propter num. 4. de elect.* communiter receptus, non esse compellendos nolentes interesse electioni, nisi id Ecclesiæ intersit. Ergo satis erit ad hoc vt Religiosus possit renunciare ante confirmationem, si prohibitione sui Superioris careat, vt in alijs terminis docuit Suar. *tom. 4. disp. 46. sect. 1. num. 21.*

15 Tandem quò ad tertiam partem dubij attinet. Sub qua scilicet culpa teneatur electus consentire electioni, &c.? Archid. *in c. si electio num. 2. de elect. in 6. & in c. inscripturus nu. 1. & 2.* vbi quoque glos. *8. q. 1.* tutantur electum mortali labe se commaculare, si non consentiat, vbi se dignum ad Prælaturam agnoscit: quod dictum Gemin. Anchar. & Franch. *in d. c. si electio* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de electione num. 302. in fin.* existimant verum secundum Ioann. And. *ibid.* vbi non est alius æquè idoneus per quem possit illi Ecclesiæ consuli.

16 At magis placet opinio Richard. *in 3. quodlibet. 21.* quem sequūtur Angel. *tit. electio nu. 30.* Siluest. *eod. tit. 1. q. 19.* & communiter omnes, & cum quo cōcordat D. Thom. *quodlib. 5. art. 22. vt patebit. §. seq.* qui asserit in triplici casu electum non excusari à culpa lethali, si dissentiat.

17 Primus est si à Superiore cogatur districto Sāctæ Obedientiæ præcepto, & tamen ipse consentire recuset, nec suffragetur ei iusta causa cedendi: vt putà quod sit certus de notabili defectu scientiæ, vel alio huiusmodi defectu, propter quem exercere non valet munus sibi iniunctum sine peccato, nisi

nisi cum pridem de renunc. Atque adeò subdunt Gerson. *alphab. 55. lit. R. & Cord. c. 10. q. 7. punct. 2. vers. quod talis frater.* vbi electus dubius de dicta causa eam Superiori exposuisset, qui nihilominus ab iniungendo non desisteret, tūc quoq; subditum conuinci obedientiam abijcere, si ipse non consentit, etiam si sub humilitatis specie contradicat, quia non solùm voluntatis affectus ditioni Superioris est subijciendus à subdito; verum etiam intellectus iudicium.

18 Secuudus casus est vbi electus sibi conscius est neminè alium æquè idoneum esse, ac ipse, qui possit, & velit prouidere saluti animarum, ex quo conijcit nō leue detrimentum, & periculū imminere illi Ecclesiæ, de cuius prouisione, seu electione agitur, nisi ipse assentiat *c. olim. & d. c. in scripturis 8. q. 1.*

19 Tertiùs casus est vbi electus per viam illicitam consentire refugit, vt puta abscindendo se, prout patet ex fonte Richard. & *non abscondendo se.* vt multi perperam referunt, quam mendam autumo irrepsisse forsan ex typographorum incuria.

20 Extra verò hos enumeratos casus necessitatis si per viam illicitam quis consentire renuat electioni de se factæ propter ignauiam, seu pigritiam, non excedit venialem culpam: Si autem propter humilitatem indignū se existimans, meretur. Vnde concludendū est cum D. Thom. *vbi sup. art. 23.* tutius Prælationis officium declinari; non tamen pertinaciter, cum ad illud suscipiendum superna voluntas agnoscitur. Hinc *in d. c. nisi cum pridem. de renunc.* hæc habētur. *Quod si forsan humilitatis causa de culmine queris Pontificali descendere; eò ipso humilitatis videris erigere malè verticem, quòd te nimis in resignandi proposito exhibes pertinacem. quia tunc in te veram humilitatem custodies, cum, & per eam locum sublimem fugies, & per obedientiam nō dimittes,* & Panorm. *ibidem num. 2. Humilitas quæ contra obedientiam erigitur est superbia.*

21 Dixi *tutius declinari munus prælationis* iuxtà D. Thom. quia, vt ipse ait, difficile est purgatum se quemlibet agnoscere, & iuxtà Inoc. *in c. cum in iure. de elect.* quisque debet in se ipso culpā agnoscere *c. ad eius dist. 6.* & de alio debet præsumere bonum *c. fin. de præsumpt.* & plura alia ad hoc congerit Marc. *q. 1120. num. 7. p. 1.*

22 Dixi *non tamen pertinaciter, &c.* quia, vt ait D. Paul. *2. ad Corint. 3. fiduciam habemus ad Deum per Iesum Christum, non quòd sufficiētes simus cogitare aliquid à nobis; quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est, qui & idoneos nos fecit Ministros noui testamenti, &c.*

DVBIVM XL.

An culpa vacet ille, qui Prælationis muneri se subijcit, quod ex multis circumstantijs probabiliter conijcit futuram esse sibi occasionem peccandi?

SVMMARIVM.

1 *In quo differant esse in periculo peccandi, & esse in certo statu peccati.*
2 *Quando teneamur effugere periculum peccandi?*
3 *Et quando non?*
4 *Præceptū affirmatiuum variè obligat.*
5 *Quod nam discrimen sit inter opinionem de peccato futuro, & propositū peccandi?*
6 *Peccat quærens Prælaturam, quæ est ei periculum peccati.*
7 *Item cui est status peccati.*
8 *Quomodo manifestanda sit Superiori causa resistentiæ, quæ fit eius mandato.*
9 *Quid agendū sit ei, qui cogitur à Superiore ad acceptandam Prælaturam quæ est sibi occasio peccandi?*

Pro

1 PRo maiori & tituli, & dicendorum dilucidatione prænotandum eſt primo longè inter ſe diſtare eſſe in periculo peccati, & nullo modo poſſe vitari peccatum, hoc enim eſt certum; illud verò cum ſit futurum quoddam liberum, & contigens, nec de futuro contingenti ſit determinata veritas; fatendum eſt non obſtante periculo, & opinione de futuro peccato poſſe illud idem diuina iuuante gratia per liberũ arbitriũ euitari. Itaq; periculum peccandi in hoc ſolum conſiſtit in præſeti, quòd facilius fieri poteſt, vt peccatum committatur; & ideò probabiliſſimè ſit id futurum. Quapropter qui periculum peccati ſuſcipit, vel in eo manet, nihil aliud eo ipſo facit, quàm quòd non optimo, & ſecuriſſimo modo conſulit indemnitati ſuę ſpirituali, vt faceret, ſi ex charitate erga ſe ipſum periculum omnino effugeret, occaſio-
2 ne abiecta; ex qua ſe probabiliter peccaturum timet, id quod, communiter loquendo, tenetur quis ex præcepto affirmatiuo erga ſe ipſum facere.

3 Secundò prænotandum eſt ob aliquam circumſtantiam grauem, vt puta boni communis, non peccare eum, qui ſe ſubijcit, vel manet in periculo; tametſi non optima, & ſecuriſſima via proprio exitio ſpirituali non proſpicia; ſed alia ſufficienti quidem, minus tamen tuta: Etenim præceptum de conſulendo propriæ incolumitati ſpi-
4 rituali affirmatiuum eſt, & proinde non eodem modo obligat in eodem caſu; ſed varie pro ratione circumſtantiarũ.

Dixi *ob aliquam circumſtantiam grauem, vt puta boni communis*, vt exempli gratia ſi electi vita futura ſit multis ſubditis proficua, vel ſit ſpes certa eũ corrigere poſſe deprauatos mores non nullorum, vel poſſe obiurgare aliorum viuendi licentiam. Et huiuſmodi, &c.

5 Tertiò prænotãdum eſt diſcrimen, quod intercedit inter opinionem, ſiuè formidinem de peccato futuro; ſi quis maneat in periculo, & inter propoſitũ peccandi in futurum, Primum enim poteſt eſſe ſine ſecundo: poteſt namq; quis illud ipſum animo auerſari, quod opinatur futurum; Quare qui in periculo exiſtens opinatur ſe peccaturum; non idcirco eſt in peccato; cum et poſſit nihilominus eſſe propoſitum vitandi quamcumq; culpam diuino fauente numine.

6 His poſitis, & prelibatis, quidquid dicat Soto relatus, nec non ſufficienter improbatur à Valent. *tom. 3. diſp. 10. q. 3. verſ. ſecundum dubium eſt.* Sit prima concluſio eum, qui probabiliter timet, nè Prælatura futura ſit ſibi occaſio peccandi; & nihilominus eam quærit, & ambit, nulla graui circumſtantia vrgente, à culpa graui, vel leui non excuſari pro qualitate peccati quod timetur ſi in eam ſe intromittat: tum quia aſſumens ſtatum, vbi eſt periculum ad mortale, mortaliter peccat, vt eſt communis omnium ſententia; tum etiam quia agit contra charitatem, quã quis tenetur erga ſe ipſũ habere. Hanc concluſionem firmat omnium Doctorum concors authoritas.

7 Secunda concluſio eſt, eum qui omnino deſperat, & cui certum eſt ſe nullo pacto prelationis munus exercere poſſe abſq; peccato, conſcientiam ſuam lędere, ſi illud recipit, etiam ſi id ei præcipiatur: atq; adeò obſtringitur huiuſmodi obedientiam abijcere; dummodò cauſam ſnæ reſiſtentiæ, ſeu impoſſibilitatis prædictæ ſuo Superiori aperiat, & in dubijs, ſtet eius iudicio. Hæc concluſio liquidò conſtat ex *c. niſi cum pridem §. propter malitiam de renunc.* Abulens. *in par. 1. Exod. cap. 18. q. 6.* & Cord. *q. 10. q. 7. p. 2. verſ. ſecundo dic.*

8 Dixi *dummodò cauſam ſuæ reſiſtentiæ Superiori aperiat*, quod intelligendum eſt, niſi ipſa cauſa ortum ducat ex aliquo delicto occulto: tunc enim quàm cautiſſimè patefaciẽda eſt ipſimet Superiori, ideſt, per aliquas clauſulas generales, quæ ſatis ſint vt Superior re ipſa diſpenſet circa impedimentum, ſi poteſt, vel ceſſet ab iniungendo præceptum

ceptum

ceptum, vt rectè annotauit Valent. *vbi supra. §. vlt.* Et ratio eſt quia propriæ famæ eſt habenda ratio.

9 Tertia cōcluſio bipertitò diuiditur. Prima pars eſt, deponendam eſſe opinionem de peccato futuro ei qui probabiliter opinatur ſe ſæpè peccaturum eſſe in illo ſtatu prælationis qui illi imponitur ob neceſſitatem boni communis. Nam Deus, qui ob dictum commune bonum ad Prælaturam eum vocauit, facili negotio poteſt eumdem ab omni culparum labe immunem reddere: Non enim ſtatus Prælationis eſt neceſſaria cauſa peccati: ſed poteſt quis in eo ſanctiſſimam vitam ducere, vt latè oſtendit D. Athanas *in fin. epiſtol. ad Dracontium fugientem Epiſcopatum.*

Secunda pars concluſionis eſt, ei, qui prædictam opinionem deponere non valet, acceptandam eſſe nihilominus Prælationem iniunctam in commune commodum, & ad firmiter, ſecum ſtatuendum non declinandi à regulari obſeruantia, & agendi, vt dictū eſt in tertio prænotando. Quod patet ex ſecundo prænotando; nam talis circumſtantia excuſat eum, quò minus ſecuriſſima via ſibi cauendum ſit; atq; ita conuincitur committere inobedientiæ crimen, niſi ſuſcipiat Prælationem præfatam, ſi quidem licitè poteſt facere.

Hęc cōcluſio cōtra Sayr. *in claui reg. lib. 8. c. 5. num. 8. poſt medium* patet ex *c. aduerſitas 7. q. 1.* Cord. & Valent. *vbi ſupra* & tandem ex verbis D. Petri *apud Clem. epiſt. 1.* vbi planè hoc videtur ſentire, loquens namque Clementi ſic inquit *Si periculum peccati timens Eccleſiæ gubernacula ſuſcipere refugis* (intellige potiſſimum in Eccleſiæ neceſſitate, prout ſupplet Valent.) *certus eſto, quod grauius peccas? quàm ſi populum Dei in mare fluctuantem, cum iuuare poſſes, ſubterfugis tua tantummodo conſiderationem habens.*

DVBIVM XLI.

An decretum electionis ſit de eius ſubſtantia, & an plenam fidem faciat?

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit decretum electionis?*
2 *Non eſt de ſubſtantia electionis.*
3 *Plenam fidem facit quando habet omnia requiſita ad ſcripturam publicā.*
4 *Secus ſi ſit ſcriptura priuata.*
5 *Quando decretum electionis dicatur littera teſtimonialis.*
6 *Non eſt credendum ſcripturæ alicuius in facto proprio.*
7 *In quo differat forma decreti electionis clericorum ſecularium, à forma Regularium.*
8 *Creditur ſcripturæ, & ſcrutatoribus in officio eis delato.*
9 *Decretum electionis præſcriptū à Pio V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris non facit plenam fidem.*
Forma decreti electionis.
10 *Eſt de ſubſtantia electionis vt omnia eius ſubſtantialia ſuo ordine ſeruentur, nec præpoſterentur in aliquo.*
11 *An decretum electionis poſſit confici per notarium laicum.*
12 *Prælati Regulares poſſunt creare notarios perpetuos.*
13 *Charitas ſua & pia mens Pauli V. erga Religioſos, vt eius negotia, & lites solarentur tabellionibus laicis.*

1 Decretum electionis nihil aliud eſt, quàm quædam ſcriptura cōtinens ſeriem electionis à principio vſque ad finem, facta ad effectum in primis, vt appareat formam fuiſſe ſeruatam in electione, & etiam vt ſi quis elector vellet variare vota ſua inciperet ei obuiare propria confeſſio; Dicitur decretum à *decerno decernis*, quod idem eſt in caſu, de quo agimus, quod ordino, ſeu diſpono: Vnde d. decretū eſt

est dispositio, seu ordinatio totius electionis, vel continens ordinem electionis *glos. in cap. innotuit verb. decreto*, & Panorm. *num. 3. in fin. de elect.* Cuch. *instit. maior. lib. 4 tit. de elect. num. 279.* quæ postea dispositio electionis mittenda est ad Superiorem, qui habet confirmare talem electionem. Ant. à Butr. *inc. bonæ 2. num. 40. de postul. prælat.* & Marc. *q. 1325. num. 3. p. 1.*

De hoc ergo decreto quærimus in præsenti an sit de substantia electionis, & an plenam fidem faciat?

2 Et quò ad primum attinet glos. *2 ubi supra* asserit hodie ita esse de substantia, vt si non fiat publicatio voluntatum, & inquisitio, & collatio, & electio, subsequenter incontinenti, cassetur electio.

Glos. verò *in Episcopus verb. subscripti omnibus dist. 61.* & Hostien. *in d. cap. innotuit.* & communiter omnes teste Marc. *q. 1359. num. 3. p. 1.* negant esse de substantia electionis, sed satis esse, vt de ea possit aliter fides fieri. Et Ioan. And. ac Panorm. *vbi sup. num. 16*, addunt d. glossam *in d. c. innotuit vbi sup.* ineptè loqui; nam quamuis ea quę ibi recitat sint de substantia electionis, tamquam formam concernentia; non tamen sequitur eam scripturam esse de substantia.

3 Quò verò ad posterius quęsitum attinet, an scilicet dictum decretum plenam fidem faciat? Certum, & indubitatum est teste Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano §. penult.* plenam fidem facere quando illud cōtinens sigillum, & subscriptionem omnium eligentium sit scriptum à publica manu testante omnia gesta fuisse in sua præsentia, & sit roboratum alijs requisitis ad scripturæ publicæ substantiam, vt putà testium pręsentia, & huiusmodi Specul. *in tit. de elect. §. 1. vers. celebrata* vbi late de hac materia Innoc. *in d. cap. innotuit. num. 3.* Ioan. And. *num. 10.* Card. *num. 7. vers. 6. quæro* Ant. à Butr. Panor. *num. 15.* Bellamer. *num. 20. vers. item dicit.* Marc *d. q. 1359. num. 2 p. 1.* Bursat. *cons. 159. num. 15. lib. 2.* Siluest. *tit. electio 1. q. 18.* Biax. *in direct. elect. p. 3. cap. 41.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 282.*

4 Et per cōsequens certum est quoque à contrario sensu plenam fidem non facere quando non est confectum per tabellionem, vt modò explicatū est, sed solùm manu priuata licèt authoritate capituli, eiusque sigillo munita, nec tunc verè potest dici decretum, sed potius quædā litera testimo-

5 nialis. Ita Innoc. Compostell. Ant. à Butr. Panorm. & omnes *vbi sup.* & Hostien. addit prima facie hanc literam testimonialem fidem facere quamdiu

6 non denegetur per aduersarios. Quare autem plenam fidem non faciat litera testimonialis sicuti facit decretum? dico id euenire quia in facto proprio nō est credendum scripturæ alicuius vt notatur à Doctoribus *in cap. 2. de fid. instrum. & in l. exemplo C. de proba.* Sed d. litera testimonialis est scriptura inita per capitulum, seu ipsius authoritate super facto eiusdem capituli Ergo non potest facere plenam fidem.

Pro declaratione primi membri

7 huius assertionis vbi conclusum est decretum continens sigillum, & subscriptionem omnium eligentium plenam facere fidem, quando est confectum per notarium publicum, &c. aduertendum est in decreto electionum non regularium quemcumque electorem opponere suam subscriptionē huiuscemodi tenore verborū vt v. g. *Ego N. Canonicus S. Petri huic electioni inter fui, consensi, & propria manu subscripsi.* Et hoc fit, vt dictū est *n. 1.* vt si quis eligētiū electione peracta vellet variare votū suū, inciperet ei obuiare propria cōfessio At hodie hæc sublata sunt ab electionibus Regularium per Conc. Tridentinum *sess. 25. cap. 6. de regul.* districtè præcipiens, *vt Regularium electiones ita per vota secreta procedant, vt nomina eligentium nunquam publicentur*, super quem locum Congre-

gatio Illustrissimorũ censuit, *vt si post factã electionem in bullis confirmationis, seu patentibus exprimerentur nomina eligentium electio esset nulla*. vt apertè colligitur ex bulla Pij V. *inter cæteras* de qua mox dicam. Et quamuis hæc ita sint in electionibus Regularium: non ex hoc tamen sequitur scripturam scrutinij confectam à scrutatoribus, & ab eis publicatam non facere plenã fidem, ita vt electione peracta possint electores variare suum votum licèt nõ obuiet illis proprie confessio supradicta, quam dixi obuiare in alijs electionib. non Regularium: & ratio est quia,
8 nõ est credendũ electorib.: sed scripturæ & scrutatorib. in officio eis delato: singuli enim electores in suis testimonijs, & votis sunt singulares: scrutatores verò sunt contestes: est tex. expressus *cap. cum dilectus de elect.* & tradunt DD. quamplurimi infra allegandi *dub. 63. num. 9.*

9 Ex dictis apparet quid sentiendum sit de forma decreti quam præscripsit Pius V. Canonicis Regularibus S. Saluatoris per suam bullam *inter cæteras anno 1571. die 6. Decembris* nam concludendum est meritò illam non facere plenam fidem in totum, cum potius sit quædam littera testimonialis.

Si quis igitur velit decretum electionis tale quo plenam fidem facere possit, cum petitur confirmatio, vel possessio, aliusuè vsus venerit, qui probationem desideret, eidem curandum est, vt totus processus electionis pulchra serie, & ordine per tabellionem ad hoc munus electum conscribatur, nempè vt præmissa absentium vocatione, & citationis relatione contumaciæ accusatione, Notarij testiumque constitutione, testetur deindè Notarius exemp. gratia dicendo *Præsentibus in capitulo prouinciæ N omnibus qui debent, volunt, & possunt adesse, videlicet v. g. quinquaquinta vocalibus in vnum congregatis in conuentu N. ad electionem canonice celebrandam per formam scrutinij coram me notario infrascripto, & testibus quoq; infrascriptis ab omnibus de capitulo nemine dissentiente assumpti fuerunt tres scrutatores de collegio eodem videlicet N. N. N. qui scrutatores scrutati sunt prius se ipsos, nempè primò P. F. N. primus scrutator ita secretò, vt nec ab alijs duobus scrutatoribus videri potuerit scripsit, nomen eius quem elegit* (& sequetur narrando ordine quem posui *supra dub. 21. num. 8.*) *& deniq; primus secundus, & tertius scrutator scrutati sunt, & exquisierunt vota aliorum omnium de collegio ita sigillatim, & secretò vt quisque elector de per se singulariter votum suum dederit ac detulerit ipsis scrutatoribus ita vt nec à me notario infrascripto, nec à testibus infrascriptis, nec ab alijs quibusuis, exceptis scrutatoribus auditum sit tale votum, & in scriptis ea redegerunt, (licèt nec ego nec testes viderimus redigere) moxque eadem publicarunt in capitulo, id est P. F. N. primus scrutator alto, & intelligibili voce publicauit & dixit P. F. N. habuit voces N. & P. F. N. habuit voces N. &c. & sicut publicatum est ab eo, ità quoque de facto scripturam quam in manibus tenebat continere oculis proprijs legi, & vidi cum infrascriptis testibus, & statim collatio facta fuit numeri ad numerum eorundem votorũ per P. F. N. in qua collatione cum inuentus fuerit* P. F. N. *habuisse maiorem totius capituli partem ex eo quòd habuerit voces N. illico pulsata campana de eo fuit pronunciata electio à P. F. N. qui, & ipse est de capitulo alta & intelligibili voce in eodem capitulo per verba singularis numeri nomine totius capituli tenore sequenti, videlicet* (vt dictum est *dub. 38. num. 4.*) *Deinde ipse P. F. N. electus qui erat præsens genuflexit, & humiliter consensit electioni de se factæ. Quibus sic peractis fuit decantatus hymnus Te Deum laudamus &c. alterna, & clara voce à toto capitulo, hoc modo, videlicet intonarunt d. hymnum in loco capituli, & decantantes exierunt è loco capituli, & introierunt ecclesiam supradicti conuentus in quo celebrata est electio, & ibi ante altare maius R. P. F. N. præuio sermone, dedit sigillum officij publicè*

ipsi

ipsi P. F. N. iam electo. De quibus omnibus, cum ego N. notarius ita interfuerim cum N. N. testibus, vt tamen nemo nostrũ sciat alicuius suffragium nominatim, fidẽ facio vniuersis, & singulis pręsentes literas inspecturis prædicta omnia ita fuisse ordine quo narraui gesta. Et ita rogatus fui. Ideo in fidem præsens publicum instrumentum subscripsi. & subsignaui.

Circa hanc formam Decreti electionis primò aduertendum est eam esse variandam secundum diuersitatem formæ, electionis per quam processerint electores, compromissi scilicet absoluti, vel limitati, quàm prudens, & doctus Lector eliciet ex hucusq; dictis, prout suis locis aptatum est: Ego enim apposui hanc vtpotè difficiliorem. quæ inseruiet quando procedetur per formam scrutinij viua voce, cæterasq; tanquam faciliores silentio inuoluo breuitatis gratia. Deinde varianda erit quoq; forma decreti si aliquod non fuerit seruatum sicut debetur & ibi narraui: hæc enim forma supponit omnia ritè rectè, & canonicè fuisse exequtioni demandata, quæ in aliquo possũt obstare electioni.

10 Secundò aduertenda sunt ea verba quæ posui in fine dicti Decreti *omnia ita fuisse ordine, quo narraui gesta*, quia substantiale est vt in electione seruetur omnium ibi prædictorũ substantialium ordo, successiuèq; omnia attendentur per ordinem substantialia sicut ibi sunt narrata. Panorm. *in c. quia propter num. 16. vers. decimum octauum. de elect.* quem sequuntur Manual prælat. *tom. 2. q. 23. artic. 29. §. decimo octauo.* Siluest *tit. electio 2. q. 10. vers. decimo octauo.* Tabien. *eod. tit. & vers.* & communiter omnes.

11 Tertiò aduertendum est controuerti inter DD. an dictus Notarius per quem conficiendum est hoc electionis decretum possit esse laicus secularis. Compostell. *in d. c. quia propter* Ioan. And. *in c. 1. de procur. in 6.* Specul. *in tit. de instrument. edi. in §. restat. vers. quid ergo si tabellio.* & quidam alij affirmatiuam partẽ tuentur, quia Notarius scribendo nullam authoritatem exercet, nec aliquid spirituale ministrat; sed solùm præbet nudum ministerium, seu officium, quemadmodum procurator in re spirituali non repellitur ab officio Procuratoratus ex eo quòd laicus sit vt *in d. c. 1. de procur. in 6.* Præterquãquod speciale videtur in causa hæresis vt clericus, seu persona religiosa possit esse Notarius vt decernitur *in c. vt officium §. verum quia de heret. in 6.* Et ob has rationes Panor. *in d. cap. quia propter num. 10. de elect.* censet hanc opinionẽ veriorem quàm cantrariã Hostien. Abb. antiq. & aliorum quos ibi refert qui fundantur super *c. Massana de elect.* vbi reprobatur electio per interuentum laicorum. At quidquid sit de hoc in iure cum Additio ad eumdẽ Panorm. *ibid. lit. a.* multis

12 Doctoribus adductis ei contradicat, censeo semper honestius esse vt Religiosi assumant aliquos ex suis in Notarios, sicuti ad hunc, & alios huiusmodi effectus concessit Pius V. per suum motum proprium *anno 1571. die 21. Martij* Generali & Prouincialibus omnibus Ordinis Prædicatorum, vt possent in vnaquaq; prouincia aliquos dicti Ordinis Religiosos in Notarios creare, constituere, & dupurare prout

13 plenè refert Rodriq; *tom. 3. q. 8. art. 1.* Hinc felicis recordationis Paulus Papa V. in bullis Illustriss. Protectorum hæc apponere consueuit prout apparet ex patente facta Illustrissimo Cardinali Lantes Protectori vigilantissimo Ordinis Minorum S. Francisci Cõuentualium, quæ incipit *Cum ordodata anno 1608. die septima Octobris*, cuius tenori omnes alias facultates Protectorũ aliarum Religionum consonare testatur Collector bullarij *tom. 3. fol. mihi 243. Quando autem ab ipsis fueris requisitus, vt in ijsdem negocijs auctoritatẽ interponas, vel necesse fore cognoueris, vt eamdem auctoritatem tuam in eisdem negocijs exerceas; tunc id liberè facere possis. Sed quoad poteris per te ipsũ*

hoc facere cures, adhibito ad scribendum, quando opus fuerit in eisdem negotiis, seu causis loco notarij aliquo ex fratribus dictis Ordinis.

DVBIVM XLII.

An electus possit administrare ante confirmationem?

SVMMARIVM.

1 *Electus non potest administrare ante confirmationem.*
2 *Electio dat habitum, confirmatio exercitium.*
3 *An electus notetur ambitione, si confirmationem suæ electionis petat?*
3 *An electus ex consuetudine possit administrare ante confirmationem?*
5 *Quando consuetudo det iurisdictionem?*

1 Respondeo negatiuè *c. nosti. c. qualiter de elect. c. iamdudū de preben. & c. auaritiæ de elect. in 6.* ac tenet communis opinio Doctorum teste Marescot. *lib. 2. var. resol. cap. 35. num. 44.* & ratio
2 est quia electio dat habitum administrationis, & confirmatio exercitium glos. *in c. quanto dist. 63.* item glos. & Panorm. *in d. c. nost. num. 2. de elect.* Oldrad. *cons. 146. factum tale est de consuetudine Ecclesiæ Eduensis num. 4.* Felin. *in c. ne Dei. num. 2. in fin. de sim.* Franch. *in c. quam sit. ver. electus. de elect. in 6.* Biax. *in direct. elect. p. 1. c. 8.* Berous *in c. quoniam de offic. deleg.* Dec. *in c. postquā nu. 18. de elect.* & Rota *decis. 240. coram Greg. XV.* Hinc electus non notatur
3 ambitione si confirmationem suæ electionis petat, cum non tàm proprium, quam Ecclesiæ negotium cōfirmationem petendo agere videatur. *c. quam sit & c. cupientes. de elect. in 6.* Panorm. *in c. exhibita nu. 1. de iudic.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de confirm. & confirm. potest num. 8.* Et hæc sunt certa apud omnes: sed meritò vertitur in dubium.
4 An teneat contraria consuetudo vt quis electus sine confirmatione administret?

Innoc. & Hostien. quos allegat, & sequitur Panorm. *in c. transmissam. nu. 3. vers. tertio casu, & in d. c. qualiter num. 2. & in cap. postquam de elect.* Franch. *in c. auaritiæ. colum. 2. de elect. in 6.* Cuch. *vbi supra de potest. elect. nu. 13.* negatiuè sentiunt.

At Anchar. *cons. 51. per totum.* Imol. *in d. c. nosti. & alibi* Tusch. *lit. E. concl. 90.* Dec. *in d. c. postquam num. 21. de elect.* sequens Oldrad. *d. cons. 146.* quod consilium dicitur aureum à Felin. *in capit. in nostra num. 26. vers. hoc autem quod debet. de rescript.* affirmatiuam tutantur. Et ratio potest esse, quia ad cōfirmationem faciendam non requiritur necessariò verborum prolatio; sed satis est aliquis actus à Superiore manans, quo declaret voluntatem suam, vt firmabitur *dub. 44. nu. 5.* Sed cōsue-
5 tudo est sufficiens signum iurisdictionis concessæ, vbi Superior ad quem confirmare spectat, non contradicit Bart. *in l. 1. ff. de aqua plu. arcen.* & idem Panorm. *in c. cum contingat. num. 10.* referens alios *de for. compet.* & fortiùs glos. *ibid. verb. consuetudine* vbi varia cumulat iura & Suar. *tom. 4. disp. 27. sect. 3. num. 3.* Ergo &c. Et confirmatur: Nam Decius *in c. licet num. 46. de elect.* inquit consuetudinem habere tacitum consensum, & posse iuri derogare. & Innoc. *in cap. cum ab Ecclesiarum num. 3. de offic. ordin. per. l. 3. §. vlt. C. de emancis. & c. 2. de excess. prælat.* Nauar. *in c. nullam 18. q. 2. num. 52. ad fin. per c. duo simul. de offic. ordin.* & Suar. *de legib. lib. 6. c. 14. num. 11.* aiunt consuetudinem non solum posse augere, sed etiam dare iurisdictionem.

CAPVT SEPTIMVM

De confirmatione & confimati poteſtate.

DVBIVM XLIII.

An electionis confirmatio ſit neceſſaria?

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio electionis eſt neceſſitatis, & debita.*
In neceſſarijs liberalitas non exercetur.
Non impendit beneficium, qui exhibet debitum.
2 *Quid ſi Superior ad quem ſpectat nollet confirmare electionem?*
3 *Ad confirmandum non eſt tempus à iure præfixum.*
4 *Confirmatio electionis regulatur ſicut appellatio in deuolutione.*
5 *An ſit confirmanda electio ſi poſt publicationem antequam confirmetur, pereant electores?*
6 *An ſit celebranda electio ex illis votis in ſcrutinio publicatis ſi moriantur electores ſtatim poſt ipſam publicationem?*
7 *Scandali vitandi cauſa non eſt confirmanda electio.*
8 *Propter ſcandalum multa licita dimittuntur, & receditur à iure.*

1 Confirmatio electionis, nedum eſt neceſſaria ex parte electi, vt fusè dictum eſt in ſuperiori, dubio; ſed etiã ex parte Confirmatoris ita eſt neceſſitatis, & debita, *cap. fin. de elect. in ſexto. capit. poſtquam* vbi Ant. à Butr *num.* 5. Panorm. *in primo not.* & Dec *num.* 1. *de elect.* & Rota *d. deciſ.* 240. *nu.* 12. *coram Greg. XV.* vt allegans contraria non ſit audiendus gloſ. *in c. vnico poſt-figur. caſu verſ. nam, confirmatio de poſtul. prælat. in* 6. Vnde nullam liberalitatem in ea exercet Superior, quia in neceſſarijs liberalitas non exercetur *l. rem legatam ff. de adim. leg.* Nec impendit beneficium qui exhibet debitum *l. ſi ſeruo* §. 1. *ff. de reb. inſt. l. proximè ff. de rit. nupt.* Bal. *conſ* 507. *n.* 1. *ad fin. lib.* 5. *Rota vbi*
2 *ſup. coram Greg. XV.* Immò ſi ipſe ſuperior ad quem ſpectat, nollet confirmare, poteſt compelli per ſuum ſuperiorem, vel ei præfigi terminus cum comminatione, ſiuè intimatione quòd niſi infra talem terminum confirmet, ſuperior iure deuoluto hoc faciet gloſ. *in rubr. de poſtul. prælat. in* 5. Panorm. *in c. nullus, & in c. paſtoralis de iur. patr. & in cap. 2. col. fin. de conceſſ. preben.* Dec. *in d. c. poſtquam col. fin. in fin.* Cuch. *vbi ſup. tit. de poteſt. electi num.* 5. *& tit. de cõfirm.*
3 *& confirm. poteſt. num.* 57. licèt enim ad cõferendum & eligendum ſit tempus à iure præfixum; tamẽ ad confirmandum non reperitur tempus præfixum à iure, prout, poſt Dominos de Rota,
4 teſtatus eſt Panorm. *in d cap. poſtquam in fin. de elect.* & ideò oportet vt modo explicato procedatur, cum confirmatio electionis reguletur ſicut appellatio, quæ deuoluitur ab inferiore ad ſuperiorem Rota *deciſ.* 615. *num.* 3. *coram Card. Seraphino.*
5 Sed rogabis num. electio ita trahat confirmationem neceſſariò, vt etiam ſit confirmanda ſi ea publicata omnes electores ex quadam v. g. ruina perierint, & mortui ſint, antequam confirmetur? Reſpondeo affirmatiuè, modò eorum loco alij ſucceſſerint. Biax. *in direct. elect. p.* 3. *c.* 44. Firm. *in tract. de epiſc. lib.* 3. *p.* 2. 1. *p. princ. num.* 4. Cuch. *tit. de confir & confirm. poteſt. num.* 7. & videtur ad mentem Bald. *in c. publicatonum:*

6 *num.* 12. *de elect.* vbi sustinet idem esse dicendum de scrutinio respectu electionis, vt scilicet celebrāda sit electio ex illis votis in scrutinio publicatis, si eo publicato omnes electores ex quadam ruina mortui sint, dummodò eorum loco alij sint subrogati, & rationem dicit esse quia vnum erit semper v.g. capitulum prouinciæ Bononię licèt non sint ijdem numero electores, hoc enim nō refert, cum ipsi iam functi essent officio suo eligendi eis à iure delato; vnde electio quæ postea communis subsequi debet, non est amplius ipsorum singulorū, sed Capituli quod iam fictione iuris viuit *c. in genesi de elect.* & idem cum proportione dic de electione respectu cōfirmationis, quia iam capitulum v. g. prouinciæ Bononię functum est officio suo electionem celebrandi: Ergo si idem capitulum, iam subrogatum sit, vel saltem eadem prouincia per illud idem repręsentata, cui præficiēdus est ille electus Prouincialis, viuat fictione iuris, hoc satis est vt illa electio trahat necessariò à superiore confirmationem.

7 Et quamuis hæc dicta ex parte confirmatoris sic se habeant; attamen sūt limitanda, vt tunc electio non trahat confirmationem, quando aliquid iure naturali, diuino, vel humano obstaret, iuxta in sequenti dubio dicenda vel quādo aliquod scādalum sequeretur, quia non est eligendus nec confirmandus, qui scandalum in populo præbiturus est, etiam si nullum defectum patiatur Panor. *in c.* 1. *num.* 8. *de elect. per c. cum teneamur. & c. nisi cum pridem. de renunc.* Roman. *cons.* 331. *in vlt. col.* Felin. *in c. nihil cum scandalo nu.* 2. *vers. tertio decimò propter scandalum de præscript.* Rota *decis.* 516. *n.* 4. *coram Card. Seraph.* nam, vt inquit Panorm. *in c. considerauimus num.* 5. *vsq; ad fin. de elect.* multa licita sunt dimittenda scandali vitandi causa, ex quo possūnt omitti sine peccato, & adducit *c. fin. de nou. oper. nunc. c. nihil prodest de præscript. &*

8 *cap. cum teneamur de præben.* Et scandali item vitandi causa à iure receditur, vt subdit Additio ad idem Panorm. *vbi sup.* afferens *cap. non potest.* 23. *q.* 4. & referens Card. *in clem.* 1. *in princ. de pen.*

DVBIVM XLIV.

Ad quem pertineat confirmatio electioni: Quæ eius forma: Quod munus cōfirmatoris: Et an cassata confirmatione, cassetur quoque electio aliàs canonica?

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio electionis pertinet ad immediatum Superiorem.*
2 *A quibus cōfirmentur exemptorum electiones.*
3 *Generales Religionum à quo confirmentur.*
4 *Quomodo petenda confirmatio electionis ab Apostolica Sede?*
5 *Quæ nam forma cōfirmationis.*
6 *Vbi verba non sunt de substantia factū equipollet verbis.*
7 *Confirmatoris est examinare electionis processum, & personam electi.*
8 *An in tali examinatione procedendum sit iudicialiter.*
9 *Quomodo examinanda electio Prouincialis Minorum, à suo Generali.*
10 *Quando nulla facienda sit examinatio?*
11 *Pœna imponenda Confirmatori, si ob negligentiam, vel malitiam excesserit.*
12 *Vindicatur iuridica praxis, & Pater Rodriquez à reprahēsione Mirāda. Decretum irritans non amplìat principalem dispositionem.*
13 *An Generales Minorum teneantur ad obseruantiam* c. fin. de elect. in 6. *in confirmatione Prouincialium?*
14 *Quando confirmatio facta post appellationem*

lationem ad Apostolicã Sedem, sit nulla?
15 An cassata confirmatione, cassetur quoque electio?
16 Vtile per inutile non vitiatur.
17 Quando electio dicatur perfecta?
18 An venditio solo consensu partium perficiatur?
19 Si electio est nulla, irrita quoque est confirmatio: At non è contrario.
An obiectio electionem nullam declarans admittatur post confirmationẽ?

1 Respondeo primò confirmationem electionis spectare ad immediatum Superiorem electi, vt rectè annotauit Panorm. *in c. monach. §. prioratus tamen. 10. de stat. monach* per illum tex. & per c. cum ad monasteriũ. §. nec alicui eod. tit. Cuch *instit. maior. lib. 4. tit. de confirmat. & confirm. potest. num. 1.* nisi aliud iure speciali, vel consuetudine cautũ sit. Paul de Eleaz. *in rub. de elect. num. 7. vn repet. per c. inter antiquas. & c. quoniam dist. 65. c. duo simul. de offic. ordin. c. antiqua. cũ simil. de priuil. & alia iura* Marc. q. 9. 3. p. 1. Tolos. *in tit. de elect. c. 19. nu.*
2 *10 & 14.* Exemptorum autem qui immediatè subsunt Papæ electiones, confirmantur ab ipsomet Summo Pontifice, vel a Legato de latere, si quis est in illa prouincia *c. si abbatem de elect. in 6.* Ex his dictis infertur Prouinciales exemptos confirmandos esse à suo Generali, & non à Papa, quia non sunt illi immediati, sed dicto Generali. Siluest. *tit. confirmatio q. 1.* Mirand *tom. 2. q. 23. art. 32. concl. 2.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 16. q. 7.* & in specie id statutum est de Prouincialibus Ordinis Minorũ *in clem. exiui. §. demum de verb. signif.*
3 Infertur secundò Generales Religionum exemptarum confirmandos esse a Romano Pontifice, eò quod ipsi subsunt immediatè, vel a Legato de latere, vt explicatum est. At hodie omnium ferè Ordinum Generales statim ac sunt electi, remanent confirmati ex diuersorum Pontificum concessione, vt est videre apud Rodriq. *tom. 2. q. 52.*
4 *art. 3.* Mirand. *concl. 3.* Si quis verò esset, qui huiusmodi concessionibus nõ frueretur; tunc tàm electus, quàm electores adstringerentur petere confirmationem à Summo Pontifice iuxta terminos *c. cupientes de elect. in 6. iuncto c. si postquam. eod. tit. & lib.* prout firmauit Rota *in Treuiren. Abbatiæ S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R. P. D. Coccino Decano §. vlt.* & præ ceteris explicat Cuch. *vbi supra a num. 13. vsq; ad num. 32.* Ea tamen semper excipe, quæ sublata censentur per Concilium Tridentinum *sess. 25. c. 6. de regul.* districtè præcipiens, vt electiones Regularium ita secretò peragantur, vt nomina eligentium nunquam publicentur. Vnde iure merito per hoc decretum seruari non potest. *d. c. cupientes. §. si verò.* vbi decernitur vt quando electio vna, vel plures celebratæ sunt in discordia transmittantur ad curiam duæ saltem personæ ex qualibet discordium parte: Et ratio est; quia si hoc fieret, publicarẽtur nomina eligentium, cum ignorẽtur partes, ex quibus mittendi sunt duo, nisi manifestentur ipsorum partialium nomina. Satisfieri autem videtur posse huic textui, & dicto decreto Concilij. si quatuor personæ v. g. eligãtur per scrutinium secretum à toto capitulo ad hoc munus subeundum.
5 Respondeo principaliter secundò, nullam formam confirmationis esse præscriptã in iure; sed sufficere aliquod siuè d. siuè factum, quo Superior declaret voluntatem suam confirmandi vt v. g. est installatio, siuè intronizatio, & huiusmodi &c. Oldrad. *cons. 146. nu. 6.* Rota *decis. 16. de concess. preben. in nou. & decis. 261. num. 3. coram Card. Mantic.* Quod ex eo maxime probatur, quia in talibus nõ refert quoquomodo Superior declaret voluntatem suam, iuxta notata per Innoc. *de renunc. c. cũ Berthol. in gl. mirũ videtur.* & per Archid. *de el. in 6. c. vt quis duas. in gl.*
6 *quis inter duos.* Vbi namque verba non sunt de substantia, non minus valet factum

ctum quàm verba. Panorm. *in c. Ecclesia vestra 1 num. 3. de elect.*

7 Respondeo principaliter tertiò munus confirmatoris esse diligenter examinare, & electionis processum, & personam electi, etiamsi nihil objiciatur electo *c. cum nobis, & c. venerabilem vers. est enim generaliter de elect. & cap. fin. de transl. episc. in fin. clem. Exiui. §. demum de verb. sign.* aliàs confirmatio viribus non subsistit *cap. nihil est de elect. & cap. fin. eod. tit. in 6.* Azor *par. 2. lib. 6. cap. 16*

8 *quæst. 6.* & Compil. priuil *tit. electio nu. 8. in fin.* Cuch. *vbi sup. nu. 38.* Et in hac examinatione facienda, interdum potest procedi extra iudicialiter, & interdum, ac vt plurimum processus fieri debet cum causæ cognitione in contradictorio iudicio, & requiritur diffinitiua pronunciatio, secundum casus, & occasiones occurrentes, & prout natura negotij postulat, de quo videndũ est dubium sequens *num. 4. & seqq.* Ita multis allegatis tradit Gonzal. *sup. regul. 8. cancell. glos. 9. §. 1. in annot. cont.*

9 *nullit. & attent. in cau. benef. nu. 43.* Speciale tamen est in Ordine Minorum vt non procedatur iudicialiter, præsertim in confirmatione Prouincialium Ministrorum *d. clem. exiui §. demum. vbi gl. vers. quintò not.* & Marc. *q. 1360. nu. 3. p. 1.* habet enim textus *exceptione, seu contradictione quacumque alterius partis non obstante.* Et si hoc procedit quando electio celebrata est in discordia, vt ibi dicitur, & explicabitur dub. sequenti, quantò magis procedet quando fuerit celebrata in concordia? arg. *cap fin. de elect. in 6.* Immo addo posse Generalem fidem adhibere soli famæ, vel literis testimonialibus Innoc. Ioan. And. *in c. postquam de elect.* Cuch. *vbi supra nu. 39.* & maximè si non apparet contradictor offerens obiectiones probandas: Panor.

10 *in d. c. postquam nu. 5. de elect.* Et quidem electus potest esse ita notorie idoneus, vt nulla alia sit facienda examinatio. Oldrad. *consil. 146. in fin. de consuetudine Ecclesiæ Eduensis per c. de Petro dist. 47. & c. qui Episcopus iuncta glos. verb. examinetur dist. 23.* Panorm. *vbi sup. per c. nullus dist. 4 iuncta glos. & per cap. consti-*

11 *tutis 2. de appell.* Benè verùm est quòd si non extiterit prædicta fama, vel non fuerint exhibitæ literæ testimoniales, & tamen constiterit Generalem nulla adhibita diligentia approbasse hominem insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel ætatis illegitimæ, non solum deijciendum esse huiusmodi indignè promotum, & confirmantem confirmandi primum successorem illius carere potestate; verum etiam à perceptione proprij beneficij suspendi, quousque (si æquum fuerit) indulgentiam valeat promereri. Si verò conuictus fuerit in hoc per malitiam excessisse, vtputa spernendo oppositiones huiusmodi defectuum; quæ incontinenti probandæ offerebantur, grauiori subiacere vltioni, idest ad arbitrium Iudicis *d. c. nihil est* iuncta *glos. verb. grauiori de elect.*

Sed his dictis objicies, dispositionẽ legis continentem decretum irritans non posse adimpleri per equipollens, vt probatum est *dub. 7. num. 2. sed in d. clem. ad fin.* appositum est decretum irritans his verbis *Porrò si quid de huiusmodi Ministro prouinciali secus attentari fortè contigerit, illud ipso facto sit irritũ, & inane,* vbi glos. hoc decretum appositum esse, scribit, ijs quæ de Ministro Prouinciali dicta sunt in *§. demum, & duobus sequentibus.* Ergo præmittenda erit semper diligens examinatio, antequam confirmetur electio memorati Prouincialis.

Respondeo, verba dispositionis pręfatæ Clementinæ in casu de quo agimus hæc esse *Prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum, diligenti examinatione præmissa, confirmetur, vel infirmetur:* Vnde quando ipse præmiserit examinationem eo modo quo limitatè diximus censebitur præmisisse eam examinationem ex officio, prout spectat ad ipsum, & per consequens, satisfaciet illi dispositioni, etiamsi appositum sit illi recitatum decretum irritans; cuius rei potis-

potissima ratio est, quia illud decretum non ampliat principalem dispositionem, ita vt comprehendat, quod non comprehenderet, si dictum decretum non fuisset appositum. Rota *decis.* 2. *num.* 2. *de concess. praeben. in nou.* Crescen. *decis.* 7. *num.* 1. *eod. tit.* Put. *decis.* 1. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 1. *& decis.* 156. *num.* 7. *lib.* 2. Rota *decis.* 300. *num.* 6. *lib.* 3. *p.* 3. *diuers. & decis.* 569. *num.* 8. *par.* 2. *in recent.*

12 Ex his dictis apparet primò quàm immeritò Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 28. condemnet communem praxim, & cõsuetudinem, quae diu inoleuit apud viros graues, & doctos, confirmandi electiones Prouincialium, nulla examinatione facta, & adhibendi fidem famae, ac literis testimonialibus. Itemque apparet quàm irrationabiliter ipse Miranda reprehendat Patrem Rodriquez. defendentem *tom.* 2. *q.* 51. *art.* 3. illam praxim esse iuridicam.

13 Secundò apparet, Generales Minorum non teneri in confirmandis electionibus Prouincialium eiusdem Ordinis ad obseruantiam formę *cap. fin. de elect. in* 6. nec per hoc confirmatio illa vllo modo vitiabitur. Nã ea forma praescribitur ad effectum, vt illi quibus ius opponendi competit, opponere possint: Sed *in d. clem. ex iui* §. *demum*

14 habetur electionem Prouincialis Minorum exceptione, seu contradictione quacumque alterius partis non obstãte confirmandã, vel infirmandam esse à Generali Ministro, vt latius explicabitur *dub.* 45. *&* 46. Ergo ad prefatam formam non deuincitur. Benè, verum est, confirmationem illam inanem cẽseri, quae facta fuit postquam ab electione celebrata fuerit in scriptis appellatum ad Sedem Apostolicam ex causa probabili, quae probata deberet legitima reputari, nisi prius fuerit canonicè ab ipsa appellatione recessum, vt expressè cauetur *in cap. si postquam de elect. in* 6.

15 Sed pone (& erit resolutio vltimae partis tituli quęstionis) pone, inquam, confirmationem cassari, vel cassam itritamque nunciari, quia ipsa facta fuerit, pendente appellatione ad Apostolicam Sedem, & propterea ipse qui cõfirmauit, confirmandi non habuerit potestatem, quaeritur an in huius facti contingentia infirmetur quoque electio, quae aliàs est canonica? Respondeo negatiuè *c. si confirmationem de elect. in* 6. Tolos. *in tit. de elect. c.* 19. *num.* 23. & Rota *decis.* 1274. *num.* 2. *coram Card. Seraph.* Et ratio est quia electio, & confirmatio sunt actus diuersi, & à diuersis procedentes *d. cap. fin. de trãsl. epis.* vnde non sequitur quòd secundo amoto, amotus sit quoq; primus, quia sunt secreta, idest separata, & secretorum, idest separatorum separata debet esse ratio vt *l. si maritus C. de dona inter vi. & vxo. l. de bonis in princ. ff. ad carbo.* & alij textus benè deducti per Ol-

16 drad. *vbi sup. num.* 4. Nec item vtile per inutile debet vitiari *cap. vtile de reg. iur. in* 6. vbi Dyn. & in terminis asserit Monach. *in d. c. si confirmationem.*

17 Neq; his dictis obstat primò me *dub.* 11. *num.* 4. sustinuisse de mẽte aliorum electionem non dici perfectam, quousque fuerit cõfirmata: Nam respondeo cum eodem Oldrad. *vbi supra.* illud intelligendum esse de prefectissima electione, quae sortitur suum intentum, quem ex confirmatione habet arg. *l. as quis quadraginta* §. *vlt. ff. ad l. falc.* Et hoc

18 etiam respectu, venditio dicitur traditione impleri vt *l. si quis aliena. ff. de act. empt. & vend.* & tamen cõstat quantum ad perfectionem obligationis, eam solo consensu esse prefectam vt *l. consensu ff. de act. & ob. & l.* 1. §. *vlt. de contrahen. emp. & ven. inst. de oblig.* §. *quae ex consensu in princ.* Bursat. *cons.* 100. *num.* 10.

19 Neq; obstat secundò, confirmationem non posse esse validam, etiam si aliàs rectè fiat, vbi electio per se est nulla. Nam respondeo disparem esse rationem; quia cum actus prior idest electio sit inualidus de est fundamentum, sine quo actus subsequens non potest esse validus. Et hinc est vt etiam post confirmationem admittatur om-

N nis

nis obiectio (modo incontinenti probanda offeratur) quę electionem nullam esse declaret, vt si per simoniam celebrata electio dicatur, vel non seruata forma *c. quia propter de elect.* vel Conc. Tridentini *sess. 25. c. 6. de regul.* &c. Panorm *in c. accedens col. fin. de accus.* Biax. *in direct. elect. p. 3. c. 45. num. 2. & 3.* Cuch. *vbi supra nu. 47.* At quando confirmatio est nulla, electio potest esse valida, si omnia alia requisita concurrant, quia actus prior non pendet à posteriori. Ita Suar. *tom. 1. de relig. tract. 3. lib. 4. c. 58. nu. 7.*

DVBIVM XLV.

An si vota in plures se diuiserint partes, ita vt nemo à maiori parte capituli electus sit, possit Superior ad quem spectat eligere aliquem eorum in quem suffragia diriguntur, & confirmare.

SVMMARIVM.

1 *Superior nequit confirmare electionē in qua maior pars capituli non consensit.*
2 *De iure naturali requiritur consensus eligentium ad electionem.*
3 *Non decet eligentes habere electum quem nolunt, vel quem non expedit habere numer. 10.*
4 *Quando liceat superiori confirmare electionem, quæ peccat in iure naturali.*
Diuisio votantium in duas partes æquales bono zelo facta præsumitur.
5 *Quid iuris? quando diuisio votorum malo zelo ducta creditur.*
6 *Vis & authoritas sentētiæ definitiuæ.*
7 *Confirmatio electionis in contradictorio iudicio habet vim sententiæ definitiuæ.*
8 *Propter subiectam materiam de qua agitur sunt impropriandæ verba.*
9 *Quis præferendus à Superiore quando eligit in contradictorio iudicio.*
11 *Superior nequit confirmare electionem peccantem in iure naturali, quando in ea est seruanda forma* c. quia propter de elect. *Etiam in desperata eligentium concordia.* ibid. & num. 17. *Excipe tamen electione Prouincialis Minorum nu. 13.*
12 *Dispositio legalis continens decretum irritans non potest adimpleri per æquipollens.*
Quid disponant statuta Cartusiensis Ordinis quando desperatur votantium concordia in electione Prioris conuentualis?
13 *Generi derogatur per speciem.*
14 *Explicatur* §. demum clem. exiui. de verb. sign. *& vendicatur Siluest. & communis expositio à Mirand.*
15 *Approbatur constitutio PP. de Obseruantia præfigens terminum electionibus in discordia celebratis, quo elapso dat electionem Præsidenti Capituli.*
16 *Quid iuris si fratres alicuius conuentus non concordauerint in electione Discreti localis?*
17 *An sit valida constitutio quæ dat Prouinciali, & Deffinitorio electionem ita ab electoribus in discordia celebratam, ut nemo gaudeat maiori parte capituli?*
An huiusmodi electio possit compromitti.
Quid disponant statuta Cartusiensis Ordinis in huius facti contingentia?

1 RESpondeo negatiuè si in primo, vel secundo, vel tertio scrutinio v. g. tantumodò hæc diuisio votantium appareat, ita vt probabiliter conijciatur, moraliter loquendo, maiorem ipsorum votantium, partem tandem consensuram esse in aliquem. Ita Innoc. quem sequitur Bald. *in c. nihil*

2 *nu.17. vers. quaero cum Innoc. de elect.* & ratio est quia talis electio peccat in iure naturali ex quo non habetur in ea consensus maioris partis capituli, vt multis allegatis asserit Marc. *q.784. n. 3. & q.1200. p.1.* & peccat in iure positiuo contra dispositionem *c. quia propter de elect.* Vnde Superior non potest eam confirmare, vt plenè tradidi *dub. 3. per totum*, & meritò quia vt inquit Panorm. *in c. quoniam quibusdam nu. 6. de iur. patr.* id in notabile detrimen-
3 tum eligentium cederet, cum fortè haberent electum quem non vellent, vel non expediret habere *c. si fortè dist. 63.*

4 Respondeo autem affirmatiuè si ex pluribus iterationibus scrutiniorum nunquam habeatur consensus maioris partis eligentium; ita vt ex probabilibus coniecturis desperetur moraliter loquendo eiusdemmet partis votantium concordia vt v g. Si Superior ad concordiam compellendo *instit. de satisda. tut. §. sin autem* electoribus certũ terminum praescripserit, quo elapso nondum concordent; quod totum intelligendum est, dummodò partes ipsae bono zelo ductae credantur, qui zelus vt plurimum praesumendus est, quando vota se diuiserunt in duas partes aequales *d.c. si fortè dist. 63. & c. nec nouum 8. q.1.* Hanc assertionem sustinet Bald. *vbi supra.*

5 Dixi *dummodo partes bono zelo ductae credantur*, quia si malo zelo, temeritateq; votantium talis diuisio facta praesumatur, ita vt scandalum timeatur: tunc illa electio cassabitur *c. si duo dist. 79. & glos. in d. c. si fortè verb. se diuiserint.* ac neuter eorum qui electi fuerunt, potest assumi, siuè eligi in eadem vacatione eiusdem Ecclesiae, nisi fortè post dictam cassationem omnes eligentes vnanimiter in alterum eorum consentirent *c. considerauimus de elect.*

6 Ratio huius secundae responsionis sic explanatae desumpta ex Bald. *vbi supra* est, quia definitiua sententia facit omnia esse rata inter litigantes *l. cum putarent ff. fam. erc. l. eo tempore. ff. de pecul.* & eum qui non est filius facit filiũ. & eum qui non est Pater facit Patrem: vnde dicitur sententia definitiua est altera natura quia ius facit, & originem creat *l.1. in fin. ff. de lib. agno.* & quo ad effectum mutat naturalia vincula, & conuertit falsa in vera. idem Bald. *in c. in praesentia de probat.* Surd. *lib.1. cons. 61. nu.2.* & ius facit inter partes Alex. *cons. 59. col.2. vol.6.* Surd. *vbi supra.*

7 Sed praedicta discordia, seu desperata eligentium concordia est contradictorum iudicium secundum quod patitur subiecta materia, & natura rei: & per consequens confirmatio tunc facta à superiore est definitiua sententia glos. *in cap. fin. verb. inanes de elect. in 6.* vbi quoque Domin. *col.8.* Ioan. And. *in capit. auaritiae de elect. in 6.* Franch. post Imol. & Panorm. *in c. constitutis 2. col. 5. de appell.* Felin. *in rubr. de sent. & re iud. nu. 21.* Marc. *quaest. 1357. nu.2. p.1.* Lambert. *de iur. patr. lib.2. p.2. q.2. art. 3.* Gonzal. *sup. reg. 8 cancell. glos. 9. §. 1. in annot. cont. nullit. & attent. in caus. benefic. num. 43.* Ergo facit de non electo electum, quia mutat naturalia vincula.

8 Dixi *secundum quod patitur subiecta materia*, quia propter subiectam materiam, & propter naturam rei, de qua agitur, sunt impropriãda verba à proprio significatu, quem habent; ita vt quando ad proprium sensum trahi non possunt, trahantur ad impropriũ *l. si vno anno ff. locati l. fluminum §. hac stipulatio ff. de damno infecto* plenè Euerard. *in loco à subiecta materia nu. 2. & per totum* Gonzal. *glos. 48. nu. 58.* vbi Rotam, & plures DD. allegat. Vndè licet memorata confirmatio electionis facta à superiore in praefata discordia eligentium, non possit propriè dici facta in contradictorio iudicio & maximè propter secretum quod obseruandum est in electionibus Regularium ex vi Conc. Trident. *sess. 25. cap. 3. de regul.* non ex hoc tamen ipsa amittit vim definitiuae sententiae.

9 Sed rogabis quis eorũ sit tunc prae-

ferendus à superiore? Respondeo tūc præferendum esse eum qui à maiori parte respectu minorum partium electus fuerit, & id maxime procedit in electione Prouincialis Minorum sic in discordia celebrata *clem. exiui.* §. *demum.*

Si verò vota sint paria recurratur ad meritum personæ, & ille præferatur, qui iudicio ipsiusmet superioris maioribus studijs iuuatur, & meritis *d. cap. si fortè dist. 63.* Azor. *part. 2. lib. 6. cap. 16. quæst. 4.* Sed si omnia sunt æqualia, vel ipsemet superior rem sorte dirimat, vt in Matthia *cap. cleros dist. 21.* iuncta glos. & in hoc sensu non videntur prohibitæ sortes Suar. *nu. 12.* & Sanch. *nu. 79. vbi infra.* Vel isdem superior potest gratificari cui velit *c. 1. de paroch.* vel præferatur ille qui antiquior est *cap. 1. 35. q. 6.* vel præferatur ille qui diutius militauit in ecclesia *cap. quid prodest. dist. 61.* vel potius ille qui semel malus fuit, & postea conuersus ad bonum, quàm qui semper bonus *cap. fidelior dist. 50.* vbi glos. Felin. *in cap. per tuas 1. nu. 9. de simon.* Il-
10 lud semper alta mente reponendo non posse dari Prælatum omnibus eligentibus inuitis, vel vniuersitate subditorum renuente *d. c. si forte* vbi Gemin. & *cap. nullus dist. 61.*

11 Hanc secundam responsionem sic probatam, & explicatam in qua concludo posse superiorem in desperata maioris partis eligentium concordia eligere, & confirmare eo modo quo explicaui, limita vt non procedat in electionibus, in quibus est seruanda forma *capit. quia propter de elect.* quia per istud *cap. quia propter* correctum est *d. c. si forte* teste Gemin. *ibi. dist. 63.*

Ratio huius limitationis eam esse existimo, quia dum partes sunt in contradictorio iudicio per consequens omnes tacitè consentiunt in illum quem eliget Iudex de illis electis à partibus in discordia, vnde si non immediatè consenserunt omnes, vel maior pars capituli in aliquem ex eis, consentiunt postea mediatè, nempè mediante Iudice, & sic satisfaciunt iuri naturali, qui consistit in hoc sicut dixi sup. vt electus gaudeat maiori parte suffragiorū totius capituli. At in electionibus, in quibus executioni demandatur dispositio *cap. quia propter de elect.* non potest consentiri mediatè, sinè per equipollens vt explicatum est, quod ex eo maximè probatur quia *in d. cap. quia propter* disponitur idem quod disponit ius naturale, videlicet, vt is eligatur in quem maior totius capituli pars consenserit, & amplius subiungitur decretum irritans *alias electio facta non*
12 *valeat*. Ergo non potest adimpleri per equipollens cum in lege continente decretum irritans magis attendatur forma legis, quàm verba legis vt prænotaui *dub. 7. nu. 1.* Et hæc limitatio sic probata firmatur ex *cap. sicut de elect. in 6.* iuncta glos. *ibidem verb. præter*, & *verb. concilium* quam approbat Panor. *in cap. ecclesia vestra 1 nu. 4. de elect.*

13 Ab hac tamē eadem limitatione excipe electionem Prouincialis Minorum vt in ea vendicet sibi locum dicta secunda conclusio sine hac limitatione, licet enim in hac quoq; electione sit seruanda dispositio *cap. quia propter de elect.* attamen excipiuntur quæ de huiusmodi Prouincialis electione sancita sunt *in clem. exiui* §. *demum de verb. signif.* cum generi derogetur per speciem *cap. generi de reg. iur. in 6.* Quæ autem ibi statuantur ad rem nostram hæc sunt, nempè *vt cum ad electionem huiusmodi Prouincialis per formam scrutinij proceditur (votis in diuersa diuisis) electiones plures in discordia celebrari contingat, illa quæ à maiori parte capituli numero, (nulla zeli, vel meriti collatione aut consideratione habita) fuerit celebrata, exceptione seu contradictione quacumque alterius partis non obstante per dictum Generalem Ministrum de consilio Discretorum de Ordine (prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum diligenti examinatione præmissa) confirmetur, vel etiam infirmetur, prout eis secundum Deum vi-*

sum

sum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata ad capitulum prouinciale electio huiusmodi reuertatur.

14 Nota verba *à maiori parte capituli numero*, per quæ dicunt speciale esse in electione Prouincialis Minorum vt electus à maiori parte respectu minorum partium confirmetur glos. *ibid. uers. tertiò not.* Panorm. *in capit. Ecclesia vestra 1. nu.6. vers. & fallit prima de elect.* Felin. *in c. cum omnes nu.28. de const.* Marc. relat. à Matta *in suo digest. nouiss. tit. electio c.6.* Siluest. *tit. electio 2. q.9. in fin.* Biax. *in direct. elect. p.3. c.35. nu.4.* & Cuch. *instit. maior. lib.4. tit. de elect. nu.263.*

Vnde sensus huius clement. in recitatis verbis est, vt quando Prouincialis electio fuerit celebrata in desperata eligentium concordia, vt explicatum est in conclusione confirmetur à Generali illa quæ à maiori parte respectu minorum partium fuerit celebrata, si bono zelo ductæ credantur partes: Si verò malo zelo, temeritateq; votantiũ illa diuisio facta præsumatur, cassetur electio &c. & fiat vt dictum est in conclusione, & tunc electio huiusmodi ad capitulum prouinciale reuertatur.

Ex his sic latè dictis infertur primò immeritò sanè reprehendi Siluestrum *vbi sup.* & per consequens communem Doctorum à Mirand. *tom.2. q.23. art. 27. concl.2. in fin.* eò quòd interpretati fuerint dicta verba clementinæ vt relatum est.

15 Secundò infertur validam esse illam constitutionem Toletanam PP. de Obseruantia, quam refert Rodriq. *tom.2. q.52. art.5. ad finem.* vbi sic habetur. *Si tamen electores in varia placita diuisi in vnius diei spacio non elegerint, Præsidens Capituli poterit secundum iuris communis dispositionem quem voluerit secundum Deum eligere, etiamsi electio sit Ministri Prouincialis.*

16 Tertiò infertur non videri generaliter approbandum quod subiungit d. Rodriq. *vbi supra* dicendo. *Notandum est tamen quod in electione Discretorum ad Capitulum prouinciale in nostra Sacra Religione, etiamsi fratres conuentuales per vnum diem naturalem minimè concordent, non deuoluitur ad Præsidentem in capitulo conuentuali prouisio talis Discreti, ipse enim Discretus mittitur à Conuentu vt Procurator, qui si non constituatur, videtur conuentus suo iuri renunciare, Et ita ego vidi in facti contingentia præsidente Reuerendiss. F. nostro. P. Mattheo de Burgos in prouinciali capitulo prouinciæ Sancti Iacobi determinari.* At pace tanti Doctoris non videtur, inquam, hoc dictum generaliter approbandum. Si enim malo zelo ducti credantur præfati electores conuentuales, verissimũ existimo quod asserit iuxta superius dicta *nu.5.* Sed si bono zelo ducantur, vtputa si vota in duas se diuiserint partes, ex eo quod duo electi sint præ cæteris digniores, nec inter eos dijudicari, seu discerni potest quis sit dignior altero: quis hos electores audebit arguere; ita vt sint priuandi iure suo, quod habent in capitulo prouinciali? Cum Leo & Gregorius Pontifices Maximi dicant vt habetur *in d. c. si fortè & d. c. nec nouum.* id non esse nouum, irreligiosum, vel reprehensibile iuncta gl. *ibid. verb. nec reprehensibile.*

17 Quartò infertur validas, & iuridicas esse constitutiones aliquarum Religionum in quibus definitur *quod si in electione Priorum septem aut octo scrutinia paragantur & si in ijs omnibus minimè fratres concordauerint prouisio Prioris ad Prouincialem, & PP. Prouinciæ deuoluatur.* Non eà quidem ratione quia fratres in vnum congregati in capitulo hanc electionem compromittant in dictos PP. vt sibi gratis finxit Rodriq. *vbi sup.* obstat enim sacrum Conciliũ genera. *in d. c. quia propter* vt supra *num. 11. & 12.* explicatum est: Sed dicta electio deuoluitur ad dd. PP. & nullo modo in eos compromittitur quia sicuti ad Superiorem post elapsum temporis deuoluitur eligendi potestas *c.2. de concess. preben.* ita ex eorum negligentia deuoluitur in præsenti casu.

Et

Et ita tenent in terminis glos. communiter recepta *in c, penult. verb. teneantur de rescript. in 6.* vbi quoq; Archid Ant. à Butr. *in c. fin. num. vlt. de fortil.* & ibi Host. *nu. 3.* Ioan. And *nu. 12.* Card. *q. penult.* Soc. fen *nu. 26.* Ananias. *num. 11.* Idem Card. *in c. licet causam ad fin. de probat.* Felin. *in c. capitulum. nu. 21. vers. sed saluando ad fin. de rescript.* & Suar. *tom. 1. de relig. tract. 3. lib. 2. c. 2. nu. 6. & 7.* quos omnes approbat Sanch. *in precep. decal. lib. 2. c. 38. nu. 74.* Et denique idem apertis verbis decidunt statuta Cartusiensis Ordinis in puncto proprio de electione Prioris conuentualis *p. 2. c. 2. nu. 32.* vbi sic dicitur. *Et cum in supputato votorum, & eorum qui electi sūt numero publicè constiterit coram omnibus neminem eorum habuisse sufficientem numerum: tunc ibidem coram omnibus comburentur schedulæ, & toties scribendæ, siuè faciendæ erunt nouæ donec aliquis sufficientem numerum habuerit nisi fortè toties effectæ iam essent, vt iudicio confirmatorum desperari de electione posset, & obstinati apparerent animi. Quare contingente cessandum erit ab electione, ac per viam aliā scilicet, prouisionis procedendum, vt negotio delato ad R. P. Cartusiæ non in eum quidem compromittatur: hoc enim per decretum Sacri Concilij minimè licet; sed expectetur quod ille re intellecta respondeat, vel faciat.*

DVBIVM XLVI.

An: A quibus: quomodo: & intra quod tempus possit opponi contra electiones, & prouisiones Prælatorum Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Post confirmationem factam repellitur contradictor. Explica vt nu. 3. & limita vt nu. 5.*

2 *An possit opponi contra electionem Generalis remanentis confirmati statim ac est electus.*

Iura semper parificant electionem, & prouisionem.

Quid iuris de electione, & de prouisione.

Vbi militat eadem ratio, militat quoque eadem iuris dispositio.

4 *An possit opponi contra electionem Prouincialis Minorum ex eo quod sit confirmanda exceptione seu contradictione quacunq, alterius partis non obstante.*

Duplex exceptio, seu contradictio.

6 *Eligentes, vel electioni consentientes contra electum nequeunt opponere nisi ex noua causa, vel nouiter eis pandita.*

7 *Quibus competat ius opponendi.*

8 *Si obiiciatur euidens defectus scientiæ vel personæ: in primis examinandus electus: & si falsum reperietur, quomodo punitur opponens?*

9 *Nec est locus pænitentiæ oppositoris in præiudicium eius contra quem opponitur.*

10 *In quorum beneficiorum electione hæc habeant locum?*

11 *Forma obiiciendi contra electionis prouisionis, vel postulationis formam, aut personam eligentium, vel electi, siuè illius cui erat prouisio facienda.*

12 *Et quod ibi præscribitur de præstando iuramento est ad vnguem obseruandum cum ad Sedem Apostolicam appellatur.*

13 *Item eamdem formam obiiciendi seruare tenetur qui contra certam & nominatam personam ne ab alijs eligatur ad eamdem Sedem, antequam fiat electio, appellauerit.*

14 *Et nedum appellans ipse, sed eius procurator ad hunc effectum constitutus.*

15 *Et si criminum, vel defectuum expositorium debitas circumstantias omiserit obiiciens non est postmodum audiendus etiamsi inret eas ad se de nouo peruenisse.*

16 Nec

16 *Nec est principaliter admittendus alius superueniens in eadem causa eosdem articulos prosequendo.*
17 *Et etiam repellitur ab obiectibus in appellatione sua expressis obijciens si non obseruauerit dictam formam quando procedit per viam querelæ simplicis.*
18 *Non tamen propter dicta forma omissionem infirmabitur probatio aliàs legitima de ipsis obiectis facta.*
Iudex potest supplere non solùm ea quæ sunt iuris; sed etiam quæ sunt facti.
19 *Dicta sunt obseruanda quando extra iudicium appellatur.*
20 *In quibus solùm obiectis sit seruanda dicta forma obijciendi?*
21 *Quando obiectio dicatur respicere ius Ecclesiæ, & quando ius opponentis?*
22 *Intra quod tempus possit opponi, vel appellari ab electione vel promissione?*
Item intra quod tempus opponentes, vel appellantes se sistere debeant Apostolico conspectui?
An possint opponentes mittere Procuratorem?

PRobatum est *dub.* 44. Generales Religionum ex diuersorum Summorum Pontificum concessione censeri confirmatos authoritate Apostolica statim, ac sunt electi. Et item dictum est Prouinciales Minorum esse confirmandos a Generali Ministro exceptione, seu contradictione quacumq; alterius partis non obstante. Modo vrget difficultas an amplius pateat aditus opponendi contra dictas electiones. Ratio dubitandi est, quia confirmatione facta non est quis postmodum audiendus qui opponere velit. Panorm. *in c. fin. qui matri. accus. & in c. cum olim de caus. possess.* Biax. *in d. rect. elect. p. 3. cap. 45. nu. 5.* Cuch. *instit. maior. tit. de confirm. & confirm. potestate nu.* 43. & omnes DD. citati *dub.* 10. *nu.* 4. Sed dicti Generales iam confirmati sunt, & Prouinciales contradictione seu exceptione quacumq; alterius partis non obstante sunt confirmandi. Ergo nullus videtur patere aditus ad opponendum contra ipsas.

2 His tamen non obstantibus quò ad Generalem spectat Respondeo posse opponi, ac si non esset confirmatus, quod patet: nam cum in casu, & ad effectum de quo agimus iura semper parificent electionem, & prouisionem vt perspicuum fit ex *clement. constitutionem. §. insuper de elect. c. 1. c. si postquā §. fin. c. constitutio c. procurator & c. vt circa de elect. in 6.* ex eo maximè quia is qui prouidetur ita vnico actu eligitur & confirmatur, vt nullum intermedium tempus in quo possit opponi ante confirmationem glos. *in d. c. vt circa verb. electiones* & ego dicam infra *dub.* 113. *nu.* 4. Sed in casu nostro supponimus Generalem statim ac esse electum censeri quoq; in eodem instanti confirmatum. Ergo quid iuris de electione quæ indiget confirmatione, & de hac quoque electione quæ non indiget sed per se remanet confirmata vt nullus detur locus opponendi ante ipsam confirmationem: Vbi enim militat eadem omnimoda ratio, militat quoque iuris dispositio, vt fusè explicabitur *dub.* 117.

3 Et ad rationem dubitandi, quæ videtur obstare dico disparem esse opinionem illorum Doctorum a casu nostro: nam illi DD. ibi allegati quando asserunt neminem esse audiendū post confirmationem supponunt, vt ex eorum fontibus expresse habetur, ipsam confirmationem factam fuisse elapsis terminis ad opponendum præfixis, & publicatis iuxtà formam *cap. fin. de elect. in 6.* & in multis Religionibus seruatur, & maximè apud Carrusianos. Vnde tunc iure meritò postea non est amplius patefaciendus aditus ad opponendum cum in tanta differentia non omninò malitia vacare præsumatur *d. c. fin. qui matri. accus. poss.* At in casu nostro nullus præcessit, aut præscriptus fuit terminus ad opponendum. Ergo

dispar

dispar est opinio &c.

4 Quò verò ad Prouinciales attinet respondeo quoq; posse opponi: & probatur, nam si in alijs electionibus, in quarum confirmatione attenditur forma *d. c. fin. de elect. in 6.* potest etiam obijci post confirmationem quando obiectio declarans electionem ipso iure nullam incontinenti probanda offertur, vt probatum est *dub.* 44. quantò magis idem asserendum erit in casu nostro ante confirmationem, cum semper in illis alijs electionibus præsumatur malitia in opponentibus post confirmationem, vt supra dictum est.

Neq; obstant verb. *elem. exiui. §. demum de verb. sign. exceptione, seu contradictione quacumq; alterius partis non obstante confirmetur &c.* Nam respondeo ea intelligenda esse de exceptione seu contradictione quæ solum extenuat zelum, meritum, vel authoritatē eligentium, seu electi; non autem de exceptione seu contradictione quæ nullum reddit ipso iure votum eius cui opponitur, vel nullam electionē quia tunc secus est dicendum. Et hoc totum indicant illa alia verba eiusdem clem. *§. demum vbi supra. Nulla zeli, vel meriti collatione aut consideratione habita exceptione seu contradictione quacumq; alterius partis nō obstante confirmetur &c.* Et quod hic sit sensus prædictorum verborum pulchrè desumitur ex *c. si quando de elect. in 6.*

5 Immo addo non solum posse opponi ante confirmationem; sed etiam post ipsam, vbi nulla negligentia, aut culpa in ipsis opponentibus notari posset: vtputa quia fortè vel egritudine impediti fuissent; vel quia absentes electionem ignorassent nisi post confirmationem; & huiusmodi &c. & est optimus tex. *d. c. fin. qui matrim. accus. poss.* vbi DD. cum alij supra in ratione dubitandi allegatis *nu.* 1. Benè verum est nullum locum opponendi post confirmationem esse, quando illud ipsum, quod opponitur iam ante confirmationem propositum, & discussum fuit, ac super eo pronunciatum. Biax. *in direct. elect. vbi supra p. 3. c. 45.* & Cuch. *num.* 4.

6 Ad secundam partem tituli quæstionis. A quibus, scilicet, possit opponi? Respondeo ita decretum fuisse à Greg. X. in Conc. generali Lugdunensi prout habetur *in c. nulli de elect. in 6. Nulli licere decernimus postquam in scrutinio nominauerit aliquem, & electio fuerit subsequuta, vel postquam præstiterit electioni de ipso ab alijs celebratæ consensum, illum super electione ipsa nisi ex causis postea emergentibus impugnare, vel nisi eis morū ipsius ante ea celata de nouo pandetur improbitas, seu alicuius alterius latentis vitij, vel defectus, quæ verisimiliter ignorare potuerit veritas reueletur. De huiusmodi autem ignorantia fidem faciat*

7 *proprio iuramento.* Ergo à contrario sensu huius textus illi qui de collegio sunt, possunt opponere; & non solum illi qui sunt de collegio, verum etiam omnes subiecti, & quos Ecclesiæ illius cura tangit possunt opponere Gemin. *in c. vt circa §. 1. de elect. in 6.* Felin. *in c. super his n* 14 *&* 15. *post* Anan. *de accus.* Folle. *in praxi. crim. can. p. 2. iudic. vers. aut criminibus specificatis nu.* 6. Cuch. *vbi supra nu.* 33.

8 His autem qui se ad hoc opus opponendi accingunt perpetuò ob oculos mentis versetur quod ab eod. Greg. X. in d. generali Concilio Lugdun. statutū est, vt refertur *in c. si fortè in 6. elect. si fortè inter cætera quæ obijciuntur electo, aut postulato, seu alias promouendo ad aliquam dignitatem euidentem scientiæ vel alium personæ defectum opponi contingat in discussione obiectorum illum statuimus ordinem incommutabiliter obseruandum, vt promouendus super defectu ipso ante omnia subijciatur examini, cuius euentus examinandis alijs, aut dabit initium, aut negabit. Cæterum si præmissi examinis exitus huiusmodi oppositiones docuerit veritate destitui, opponentes omninò à prosecutione causæ, in qua talia obiecerunt excludimus & promdè puniri decernimus, ac si pænitus in probatione omnium quæ obie-*

obiecerunt, defecissent.

9 Et quod magis est non esse locum pœnitentiæ: Vnde *in cap. ab eo de elect. in 6.* sic decernitur. *Ab eo, qui contra electum, vel postulatum, seu promouendum ad aliquam dignitatem inter cætera quæ obijcit euidentem notorium, seu manifestũ scientiæ, vel aliuum personæ defectum opponit: ipsius defectus oppositio, vel eius qualitas, nequeunt postea reuocari: cum enim opponens, si quod de defectu opposuit huiusmodi, destitui veritate contingat à prosecutione causæ debeat omnino excludi, & puniri, perindè, ac si probatione omnium, quæ obiecerat, defecisset: iustum est, vt postquam ad oppositionem eandem procedit nequeat in præiudicium eius contra quem opposuit vlterius pœnitere.*

10 Circa hos autem textus nota illos non esse extendendos ad alia beneficia, quæ non sunt dignitates per illud verbum *dignitatem*, vbi glos. *in d. cap. si fortè*

11 Ad tertiam partem dubij quomodo scilicet sit opponendum? Respondeo d. Gregorium X. in eodem Concil. generali Lugdunẽsi, prout habetur *in cap. vt circa de elect. in 6. prouidisse edicto perpetuo vt si quando aliqui electionibus, postulationibus, vel prouisionibus se opponunt proponendo aliqua contra electionis postulationis, seu prouisionis formam, aut personam eligentium, vel electi siue illius cui erat prouisio facienda, siuè facta; & propter hoc contigerit appellare, appellantes in instrumento publico, seu litteris super appellatione confectis omnia, & singula exprimant, quæ in formam intendunt obijcere, vel personas corã personis authenticis, aut persona, quæ super hoc, testimonium perhibeant veritati, corporali præstito iuramento, quod credũt ea, quæ sic exprimunt esse vera, & se posse probare. Alioquin tam opponentes, quam tempore appellationis interpositæ adhærentes eisdem obijciendi aliqua, quæ non fuerint in huiusmodi literis, vel instrumentis expressa potestatem sibi nouerint interdictã nisi aliquid postea forsan emerserit, vel super antiquis superuenerit probandi facultas, aut aliqua antiqua in opponentium notitiam de nouo peruenerint, quæ appellantes appellationis emissæ tempore verisimiliter ignorare potuerint, quæ & eis ignorarint. Super huiusmodi aũt ignorantia; & superueniente facultate probandi fidem per proprium præstandũ corporaliter faciant iuramentum, hoc adijciendo in iuramento eodem, quod ad ea probanda credunt se sufficientes probationes habere.*

12 Quod decretum amplia, primò vt in eo, quod dicitur de præstando iuramento, &c. præscripta ibi forma sit ad vnguem adeò seruanda, cum ad Sedem Apostolicam appellatur, vt non sit super obiectis, vel expressis huiusmodi audiendus quis & si hoc modo iurauerit, videlicet, quod illa quæ in appellatione sua expresserat, vel ea quæ in appellatione sua expresserat, vel ea quæ de ipsis deberent sufficere, vera esse credebat, & se posse probare: cum non simpliciter, vt ex prædicto Gregoriano, conciliariq; decreto tenetur iurauerit; sed indeterminatè, & disiunctiuè *cap. is qui contra de elect. in 6.*

13 Amplia secundò vt procedat etiam si quis contra certam, & nominatam personam, nè ab alijs eligatur ad Sedẽ Apostolicam, antequam fiat electio duxerit appellandum: debet enim per omnia in appellando seruare formam dicti decreti, ac si electione iam facta eum contingeret appellare. Alioqui non obseruans, pœnæ constitutionis eiusdem se nouerit subiacere *cap. qui contra. de elect. in 6.*

14 Amplia tertiò vt procedat nedum in ipso appellante; sed etiam in ipso Procuratore ad appellandum ab electione, postulatione, aut prouisione dato; ita vt nõ alias censeatur idoneus nisi omnia quæ in formã, vel personas intẽdit obijcere, & propter quæ appellare destinat singulariter, & clarè sint expressa in instrumento procuratorio & nisi habeat speciale mandatum ad iuramentum corporaliter in eorum

animas quorum Procurator existit, quod ipsi credunt expressa eiuscemodi vera esse, & se posse probare *c. procurator de elect. in 6.*

15 Amplia quartò vt appellans non sit postmodum in prosecutione negotij audiendus, si criminum, vel defectuũ expositorum debitas circumstantias exprimere omisit, etiamsi postea iuramento affirmet ipsas criminum circumstantias, earum vè probationes ad se de nouo peruenisse *clement. constitutionem de elect. in 6.*

16 Amplia quintò vt si quis appellauerit oponẽdo crimina, vel defectus, formæ dicti decreti omissa, ipso postea prosequente huiusmodi appellationẽ in his quibus prædicta forma violata non fuerit, alius superueniẽs qui non appellauerit non erit in eadem causa principaliter admittendus pro interesse communi eosdem articulos prosequendo, licet appellanti, nè in specificatis colludat possit assistere: Non tamen ei propter hoc prosecutio proprij interesse negatur. *d. clemen.* constitutionem. §. sanè.

17 Amplia sextò, vt si appellans per viam quærelæ simplicis causam agat, vel eam appellato agente defendat, repellatur ab obiectibus in appellatione sua expressis, & alijs nisi constiterit ipsum formam seruasse prædictam, preter quam in casibus in præfato decreto exceptis, etiamsi appellationem suam non prosequatur, nec exhibeat, & illa se asserat nolle vti, dum tamen de ipsa coram Iudice fiat fides, quia per ipsam ius repellendi aduersario quæsitum est *d. clem. constitutionem* §. *insuper.*

18 Idem verò Decretum Gregorianũ in Concilio Generali Lugdunensi sic ampliatum limita primò, vt licet illius Decreti, formeq; omissio repellat appellãtem ab obiectibus in formam electionis, vel personas eligentium, vel electi propositis, vel proponentis, & eorum facienda probatione attamen probationem factam aduersarij confessione, vel alias legitimè non infirmet. *d. clem. constitutionem* §. *fin.* Et tunc Iudex poterit ex tali probatione per se cassare electionem, si non sit canonicè facta, vel si persona electi sit indigna, & ratio est, quia Iudex tũc potest supplere nõ solum ea quæ sunt iuris; sed etiam ea quæ sunt facti glos. *in c. bona. 1. verb. curauimus allegare de postul. prælat.* Panorm. *cap. cum nobis de elect.* Nauar. *lib. 1. consi. 2. num. 2. tit. de elect. in nou.*

19 Limita secundò, vt locum sibi non vendicet, nisi solum cum in electionibus, postulationibus, aut prouisionibus extra iudicium appellatur. Quando enim in iudicijs in huiusmodi negotijs appellari contingit, anteriora iura sunt obseruanda cum per illud non fuerint immutata *c. constitut. de elect. in 6.*

20 Limità tertiò, vt non procedat vbi ea quæ opponuntur ius Ecclesiæ, vel opponentis personę directè respiciũt: Sed tantum si in personam criminã, in formam defectus opponantur. *d. clem. constitutionem.*

21 Ius Ecclesiæ obiectio dicitur respicere, vt puta si Ecclesiæ nomine allegetur eius quoq; suffragia in electione recipienda esse, vel de ipsius gremio esse aliquem eligendum, vel ad eam omninò ius prouidendi spectare, & huiusmodi, &c. Ius verò opponentis respicere dicitur, vt quando asserit beneficium ad se pertinere, vel sibi debitum esse, vel ad se prouidendi ius spectare putà iure ad ipsum deuoluto vel quia se in suffragijs electioni ferendis contemptum queratur; alijsq; huiusmodi casibus, &c.

22 Ad vltimam partem tituli quęstionis infra quod scilicet tempus possit opponi? Respondeo me circa hanc difficultatem nihil aliud statutum in iure inuenisse, nisi vt dicti opponentes deuinciantur ad obseruantiam *c. cupientes de elect. in 6.* in omnibus quæ ibi perstringuntur quando ad Sedem Apostolicam appellauerint ab electio-

ne,

ne, v.g. Generalis Ministri, vel à confirmatione Prouincialis, seu à prouisione facta de Prouinciali per ipsum Generalem vbi ad eum propter Capituli Prouincialis negligentiam deuoluta fuisset talis electio. Ita habetur *in c. si postquàm de elect. in 6.*

Quæ autem ad rem nostram continentur *in d. c. cupientes de elect. in 6.* hæc sunt, videlicet vt tam opponens quàm opponentes, si duo tantum, vel si plures duo ad minus ex ipsis opponentibus expensis ipsorum opponentium proprijs cum actis, & munimẽtis plenè instructi compareant coram Summo Pontifice infra idem tempus, infra quod electi ab ipsa S. Sede confirmandi venire obstringuntur, vt vel negotium plenariè instrui, vel Sedes eadem valeat per ipsos informari an Ecclesiarum vtilitate perpensa, & alijs inspectis circumstantijs super habendis aliquibus probationibus, seu quibuscumq; alijs sit alibi facienda commissio, Vel an æquitate suadente partes potius apud Sedem ipsam in probationibus, & alijs sint arctandæ *d.c. cupientes. §. si verò,* vbi glos. *verb. compareant.*

Vnde tempus quod præfigitur electis, &c. infra quod diximus teneri opponentes se sistere Apostolico conspectui est, vt infra mensem vnum ad Sedem Apostolicam iter atripiant, post quod alterum quoq; spatium cõceditur ex itineris longinquitate moderandum, ad effectum se præsentandi vt dictum est. Post quod item dantur viginti dies, vt in eis vel personaliter compareant, vel si impediti quo minus comparere possint, proponant impedimenti causam, ad quam probandam permittuntur alij quindecim dies. Et si admittatur, Procuratorem postea sufficienter instructum mittẽt nisi cessaret ipsa causa, quia tunc accedere ipsimet personaliter tenerentur. Aliàs ipsi opponentes (quo ad se) à totali processus prosecutione priuantur, & alijs pœnis puniũtur *in d.c. cupientes.* Vbi subditur nullum præiudicium generari electis in prosecutione sui iuris super hoc quod opponentes quò ad se à processus prosecutione priuentur.

DVBIVM XLVII.

An Prælati Regulares possint amoueri à suis Prælaturis, & dignitatibus ad libitum suorum Superiorum sine causa?

SVMMARIVM.

1 *Dignitates regulares electiua censentur perpetuæ.*

2 *Quod nam dicatur beneficium electiuum.*

3 *Beneficia regularia non electiua sunt manualia, nisi aliud exprimatur, vel cautum sit.*

4 *Regularis non potest amoueri à dignitate electiua sine causa.*

5 *Priuatio tituli imponitur tantum in casibus expressis in iure.*

6 *Id tamen fallit in Religiosis.*

7 *Religiosi possunt amoueri a dignitatibus manualibus, etiam sine causa.*

Nisi interueniat prohibitio, vt est apud Monachos S. Bernardi in Italia Ordinis Cistercienfis.

8 *Nisi subsit malitia, vel præsumptio Odij.*

9 *Pendente accusatione, vel inquisitione non potest priuari beneficiatus manualis.*

10 *Ex leuiori culpa inducitur priuatio beneficij manualis, quam perpetui.*

Priuatio beneficij manualis non censetur grauis pœna.

11 *Quando inducatur consuetudo, vt Religiosi possint amoueri à Prælaturis manualibus etiam sine causa.*

12 *In actibus meræ voluntatis nunquam inducitur consuetudo.*

13 *Generalis Prouincialis, & Prior conuentualis*

uentualis Ordinis Prædicatorum potest amoueri infra tempus sui Officij sine iusta, & rationabili causa.

14 *Secus verò dicendum de Prioribus, seu Guardianis, qui per viam prouisionis instituuntur, & item de Prouincialibus; & Rectoribus Societatis Iesu, qui instituuntur à suo Præposito generali.*

15 *Quæ beneficia curata dicantur manualia?*

PRO maiori intelligentia eorum quæ dicenda sint prænotandum est in casu, & ad effectum de quo agimus, nos posse considerare beneficia, & Prælaturas regulares dupliciter: vel vt scilicet sunt perpetua, vel vt sunt manualia, idest ad nutum Superioris amouibilia.

1 Perpetua censentur, quæ sunt electiua. Panorm. *in cap. Monachi num. 5. de stat. monach.* Selua *de benef. par. 3. quæst. 68. num. 2.* Cassad. *decis. 4. num. 3.* & Rota *decis. 296. nu. 7. coram Coccino*, & ratio est, quia generaliter perpetua cēsentur quæ adimi nequeunt nisi certis de causis à iure concessis. gloss. *in clem. quia regulares de Supplem. negl. prælat.* & *in clem. & si principalis verb. elect. de rescript.* Nicol. Milis. *in verb. beneficium num.* 18. & alij quos allegat Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 1. quæst. 4. §. 5. dividitur.* Sed electiua sūt huiusmodi, *capit. Monachi, in fin. de stat. Monach.* Ergo &c.

2 Ad hoc autem vt beneficium dicatur electiuum duo debent cōcurrere. Primò, vt procedatur in eo per electionem, quæ exigit confirmationem Superioris: nā secus esset si confirmatio Superioris necessaria nō esset gloss. *in verb. electionem in clem. quia contingit §. vt autē,* & ibi Card. *n. 2. de relig. dom.* Felin. *in c. in nostra nu. 25. vers. hoc autē quod debet de rescript.* Tolos. *in tit. de elect. cap. 3. num. 2.* Gonzal. *supra reg. 8. cancell. gloss. 19. num. 12 & 13.* vbi multos allegat, & Rota *decis. 1. de elect. in antiq.*

Secundò vt beneficium dicatur electiuum, fieri debet electio per Capitulum Cathedralis Ecclesiæ, vel Collegiatæ, siue Conuentualis Gonzal. *vbi supra,* & fuit dictum *in vna Calaguritana beneficij 22. Maij 1551.* teste Caputaq. *decis. 295. num. 1. & per totam p. 1.*

3 Manualia verò dicuntur cętera omnia beneficia regularia *clemen. 2. vbi glos. verb. per electionem de rescrip.* Egid. *decis. 203.* Rota *decis. 772. num. 1. p. 1. diuers. & decis. 20. nu. 4. par. 1. in recent.* Hoc autem dictum limita, nisi scilicet aliud priuilegio, consuetudine vel statuto cautum esset, Gonzal. multis allegatis *vbi supra glos. 5. §. 6. n. 8. & 59.* Ratio horum dictorum est, quia talis manualitas potius venit ex parte illa obtinentium, quia sunt Regulares professi, & quid propriū habere prohibiti *cap. cum ad Monasterium. §. tales de stat. monach.* quam ex natura illorū beneficiorum Gambar. *in tract. de off. & potest. leg. de lat. lib. 4. c. 1. num. 15. & 16.* Less. *de iust. lib. 2. c. 4. dub. 1. num. 5.* Garc. *de benef. in addit. ad num. 78. c. 2. p. 1.* & Rota *decis. 739. num. 6. & 772. nu. 6. p. 1. diuer.*

4 His animaduersis dico primò nullum beneficiatum, siue Prælatum Regularem possidentem beneficium, vel Prælaturam Regularem electiuā posse ab ea amoueri, nisi iusta, & rationabili causa existente. *cap. nullam potestatem. 18. q. 2. & c. monach. in fin. de stat. monach. vbi* gloss. *verb. non mutentur,* & Panor. *num. 8. vers. in gloss. penult. ibi. qui per electionem,* Azor. *p. 2. lib. 3. cap. 26. q. 15.* & cōiter DD. teste Rota *decis. 772. num. 3. par. 1. diuersorum,* & ratio est, quia quamuis Religiosi quid proprium habere nequeant, *vt supra* dictum est; attamen Superiores Religionum, qui ius amouendi habere prætendunt, censentur prohibiti à Sūmo Pontifice per *d. c. monach.* vt non possint amouere, nisi iusta, & rationabili causa existente: vnde quò

ad

ad amotionem illius Prælaturæ dicti Prælati sunt obedientiarij Papæ, vt non possint amoueri ab alio eidem inferiore, nisi iuxta dispositionem *d.c. Monachi*. In reliquis verò in omnibus & per omnia subiecti remanent ditioni Prælatorum maiorum Religionis.

5 Dicò secundò licèt pœna priuationis tituli nunquam veniat imponenda, nisi in casibus in iure expressis *c. satis peruersum, dist. 56.* glos. *verb. ex vi iur. patr. in c. fin. de iur. patr.* vbi Panor. *nu. 8.* Crescent. *decis. 9. nu. 1. tit. de probat.* Caputaq. *decis. 98. nu. 3. p. 3.* Rota *decis. 286 nu. 6. coram Card. Seraphino, & decis. 489. nu. 2. in fin. p. 2. in recent. & fuit dictum in vna Asten. fructuum 27. Martij 1612. coram Manzanedo.*

6 Attamen Prælati, & beneficiati Regulares de facili, & ex leuioribus causis possunt amoueri à suis Prælaturis etiã electiuis. *cap. per tuas 1 in fin. de sim. c. qualiter, & quando 2. in fin. de accusat.* glos. *in c. porrect. verb. confirmantur, de confirm. vtil. vel inutil.* Et hæc videtur esse ratio, quare Prælati Regulares personaliter non confirmentur perpetuo à Sede Apostolica *c. ad nostram, & d.c. porrecta de confirm. vtil. vel inutil.* quia si essent confirmati cum derogatione eiusdem met *c. ad nostram, & d.c. porrecta*, non possent indè amoueri sine mãdato Papæ *c. 1. & 2. eod. tit.* gl. *in d.c. porrecta.* Innoc. communiter receptus teste Nauar. *in cap. non dicatis 12. q. 1. num. 66. vers. addo octauo in fin.* Panor. *in c. cum inter 1. num. 10. de elect.* Rota *decis. 6. de rest. spol. in antiq. & decis. 9. eod. tit. in nou.*

7 Dico tertiò Superiores Religionum posse amouere, & spoliare beneficiatos, siuè Prælatos manuales de suis beneficijs, siue Prælaturis manualibus quomodocumq; & quandocumq; ipsis placuerit etiam sine causa, nec ipsi Prælati manuales possunt conqueri, sique agere quicquam cõtra spoliatores, *c. cum ad Monasterium § tales in fin. iun. cta glos. verb. perpetuo de stat. monach.* Et ratio est, quia ipsi Prælati manuales per hoc non desinunt esse Religiosi & obedientiarij Superiorum suorum, & ideò Superiores vtuntur iure suo, & non faciunt illis iniuriam, *l. iniuriarum § 1. ff. de iniurijs, cap. cum Ecclesia Vulaterrana, vbi glos. verb. iniuria, de elect.* Beignet. *decis. 2. de rerum permut.*

Hæc assertio pluribus auctoritatibus cum communi suadetur à Selua *de benef. par. 3. quest. 68. in fine,* Nauar. & Azor. *vbi supra* Rota *decis. 6. de restitut. spoliat. in nou. & decis. 1. num. 1. vers. nec seruamus eod. tit. in antiqu. & decis. 778. num. 1. par. 1. diuers. vbi refertur idem resolutum fuisse in vna Burgens. amotionis Magistri Capellæ 11. Decembris 1591. coram Card. Blanchetto.*

8 Et quamuis hæc eadem assertio sic se habeat, vt dictum est; attamen est intelligenda, vt prohibitione careat spoliator, alias secus esset dicendum, vt est, v. g. in Congregatione S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Cisterciensis regularis obseruantiæ in qua à Greg. XIII. per Constitutionem *Romanus Pontifex § 24 de anno 1578. die 23. May*, prohibiti fuerunt, tam Visitatores, quam Diffinitores amouere Prælatos nisi ob notoria demerita, vel ob incursum aliquorum ex ibi scriptis, & enumeratis erroribus. Vel vt absit malitia ab eodem spoliatore sicuti per Card. *in clemen. 1. §. præmissa num. 4. ad fin. vers. ego puto de suppl. neglig. prælat.* vel vt nõ subsit præsumptio alicuius odij sicuti post Barthol. tenet Imol. *in d. clem 1. nu. 44. vers. D. Ant. credit* Nauarr. *vbi supra* Franch. *in c. cum singula num. 1. circa med. vers. sed Imol. de preben. in 6.* Rota *d. decis. 778. num. 1. par. 1. diuers.*

9 Et de hoc posset aliquatenus apparere, veluti si Superior pendente accusatione, vel inquisitione contra aliquem beneficiatum manualem cæpta, eum spoliaret beneficio. Ita Gonzal. *in reg. 8. cancell. glos. 5. §. 6. num. 48.*

Dum

Dum enim Superior cœpit accusationem, vel inquisitionem contra subditum ad effectum spoliandi eum beneficio: tunc ipsa spoliatio superueniens non considerabitur, vt ius simplex, & imperium Superioris in subditū: sed vt pœna illius delicti, de quo ipse iam cœpit accusationem, vel inquisitionē: Sed huiusmodi pœna non potest imponi, nisi prius probato delicto per concludentes probationes, vt dicetur *dub.91.num.9. & dub.* præsenti. *nu.11.* Ergo præsumitur malitia, vel odium in spoliatore in tali casu.

10 Quod vero *in d.dub.91.* & mox dicam; non esse scilicet imponendam aliquam pęnam maximè priuationis, nisi prius probato delicto per concludentes probationes, limita nunc vt minor, siue leuior causa, vel culpa sufficiens sit ad inducendam pęnam hanc priuationis beneficij manualis, quam beneficij perpetui, de quo ibi verba faciemus. Et ratio est, quia priuatio beneficij manualis non censetur grauis pœna, quod vel ex eo maximè patet, quia Prior de iure communi instituit, & destituit Monachos, neq; tamen de grauibus cognoscit, neq; dum destituit iudicialiter procedit. *cap. qualiter & quando 2. in fin. de accus.* Ita Rota *decis.20.num.4.par.1. in recent.*

Sed eidemmet assertioni obijcies posse ius induci consuetudine, vt beneficia manualia non amoueantur, cum consuetudo habeat vim legis, vt per se notum est.

11 Respondeo cum distinctione, nam aut sumus in consuetudine, vel præscriptione introducta à tempore, quo qui ius amouendi habere prætendit prohibitus est, & tunc currit, & valet obiectio: Aut sumus in casu in quo ille qui ius amouendi habere prætendit, nunquam fuit prohibitus, & tunc cum sit in eius facultate, licet nunquā ea vsus fuerit, nec vnquam amouerit, etiamsi id per mille annos, nunquam tamen amittit talem libertatem, nec

12 cōsuetudo introducitur, quia in actibus meræ facultatis, & voluntatis nō inducitur consuetudo prout in specie tradunt Panor. *in c. ad nostram nu.11. & ibi* Dec. *nu.6. vers. vlt. Abbas concludit. de confirm. vtil. vel inutil.* Rebuff. *de pacific. possess. num.335.* latè Gonzal. *in reg.8. cancell. glos.5. §.6. n.36.* & Rota *d. decis.778. in fin. p.1. diuers. & decis. 162. num.10. coram Greg. XV.* vbi latè Additio. *num.16.*

13 Ex his omnibus sic late probatis infertur primo Generales, Prouinciales, & omnes Prælatos Regulares, qui ad tales Prælaturas per viam electionis assumuntur, vt sunt Priores Conuentuales Ordinis Prædicatorum nō posse mutari, vel spoliari eisdemmet Prælaturis sine iusta, & rationabili causa existente: Et non quacumq; sed v.g. pro necessitate maioris officij de consilio fratrum fuerint transferendi, *d. c. monachi in fin.*

Nec item ex quocumq; delicto, sed verbi gratia ex incontinentia, *cap. si quis Abbas 18. quæst. 2. d. cap. monachi.* vel ex dilapidatione bonorum Monasterij aut tale aliquid egerint pro quo amouendi meritò videantur *d. c. monachi in fine.* vt est v.g. apud fratres Minores Capuccinos dilapidatio Sanctissimæ paupertatis, in qua est omne thesaurum, & omne bonum illius pręclarissimi Ordinis *cap. exijt seminare. de verb. signif. in 6. clem. Exiui. eod. tit.*

Nota ea verba, *aut tale aliquid egerint pro quo amouendi meritò videantur.* Non enim de prædictis, aut similibus defectibus debet constare taliter, & qualiter; sed constare debet in tanto excessu, vt per illos dicti Pręlati secundum dispositionem iuris communis fuerint digni priuatione, vt eleganter sustinet in terminis Rota *decis.234. nu.8. p.1. in recent.* Et amplius constare debet per concludentes probationes, *d. dub.91. nu.9.* Vnde v.g. ad probandā dilapidationem bonorum Monasterij concludens probatio nō resultaret ex eo quod Monasterium forte aliquo ære alieno sit implicatum, quia potest esse,

esse quod illud ęs alienum fuerit contractum ex iusta causa, Imol. *in cap. venerabili num 23. de offic. deleg.* Rota *vbi supra nu. 11. in recent.*

14 Secundò infertur Prouinciales Rectores, &c. Illustriss. Societatis Iesu, qui instituuntur à suo Præposito Generali, & item Priores, seu Guardianos aliarum Religionum, qui prouidentur à suis Generalibus, seu Diffinitorijs posse mutari, vel spoliari ab eisdem suis Prouisoribus, seu Institutoribus etiam sine causa quomodocumque, & quādocumque id eis placuerit. Hi enim omnes censentur beneficia manualia Gonzal. *glos. 8. nu. 50 & 51.* & ideo ad nutum Superioris amouibilia, idem Gonzal. *glos. 5. §. 6. num. 46 & seqq.*

15 At huic eidem assertioni obijcies Regularia beneficia non solum censeri perpetua, quando sunt electiua; sed etiam quando sunt curata, Garz. *de benef p. 1. c. 2. n. 66* Gonz. *vbi sup. n. 60.* quē nouissimè sequutus est Beltram. *in annot. ad decis. 109. Greg. XV. nu. 12.* Sed Prioratus, vel alius qui non habet alium super se in eodem Monasterio semper habet annexam curā animarū fratrum sibi subditorum. Ergo, talis Prioratus licet non sit electiuus, censetur tamen perpetuus, & per consequens non est amouibilis ad nutum Superioris. Respondeo cum distinctione quam de mente Panorm. tradit Fuscus *de visit. Eccles. lib. 2. c. 16. n. 18. & 19* Nam aut loquimur de Ecclesijs Parochialibus, quæ vel nullo, vel non pleno iure subduntur Regularibus, ad quas ipsi promouentur tamquam quilibet clericus secularis, *c. si Monachus, c. si clericatus, c. monachi vagantes, & per alios textus 16. q. 1.* Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 2. quæst. 8.* & habetur in gloss. *in d. c. Monach. verb. parochiales de stat. monachi,* & tunc currit, & valet obiectio: quia tunc desinunt esse Monachi Monasterij, nec vllam amplius habēt communionem cum eo *cap. ne pro ten. ... 16. q. 1.* Panorm. *in d. c. monach. num. 3.* vnde iure optimo non possunt amoueri sine consilio Episcoporum, qui eis talem curam animarum concedunt Innoc. *in d. c. monachi*, seclusis Religiosorum priuilegijs: Aut loquimur de Ecclesijs conuentualibus quę subduntur Regularibus, vt est in casu nostro, & tunc non valet obiectio, quia earum Ecclesiarum Prælati per hoc non desinūt esse obedientiarij Superiorum suorum, si ab ipsis per prouisionem instituantur, vt dictum est *supra* Innoc. Hostien. Panor. quos allegat, & sequitur Henrich. Boich. *in d. c. monachi nu. 10.* vbi adducit varia iura: & hinc d. Gonzal. *glos. 8. nu. 50. & 51.* inquit Prioratus Religionum S. Augustini, & huiusmodi non censeri perpetuos, & clarius Panormit. *in clem. & si principalis nu. 6. de rescrip.* & Azor. *p. 2. lib. 3. cap. 26. q. 15.*

DVBIVM XLVIII.

An Prælati Regulares teneantur professionem fidei emittere?

SVMMARIVM.

1 *Prouisi de beneficijs tenentur professionem fidei emittere intra duos Menses.*

2 *Quod extenditur etiam ad Regulares.*

3 *An dicta professio fidei possit fieri per Procuratorem?*

Super regulis generalibus non est laborandum, quando adsunt decisiones in terminis.

Expedire consulentes per regulas generales est officium Procuratorum, & Doctorum positiuorum.

Regulæ generales sunt regulæ cātalicij.

Concludunt solum hominibus rudis ingenij.

4 *An sit multiplicanda ad multiplicationem beneficiorum?*

5 *An Episcopo nō impedito possit fieri*

coram

coram eius Vicario?

6 An qui non emisit eam intra duos Menses, teneatur amplius ad eam?

7 An teneat consuetudo, vt non emittatur dicta professio fidei?

1 IN Concil. Trident. sess. 24. c. 12. de reformat. sic decretum est. *Prouisi etiam de beneficijs quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, seu Officiali, Orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent.*

2 Circa quæ verba primò dubitari potest, an extendantur ad Regulares, cũ videantur solum loqui de clericis sæcularibus? Respondeo affirmatiuè: Et ita tenent Nauar. *lib. 2. cons. 10. de iur. iur. in 2. edit.* Rodriq. *to. 2. q. 73. art. 1.* Sanch. *in precept. decal. lib. 2. c. 5. nu. 3.* Emanuel Sà *verb. fides in fin.* & Sayrus *decis. 12. de sum. trin. & fid. cathol.* per Bullã Pij IV. quæ incipit *Iniũctũ nobis* æditam *anno* 1564. *die* 13. *Nouembris*, qua mandauit idem decretum Conc. Trident. etiam seruari per quoscumq; quibus de Monasterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuscumque locis Regularium quorumcumque Ordinum, & militiarum quocumque nomine, vel titulo prouidebitur.

3 Secundò dubitari potest, an fieri possit per Procuratorem? Affirmant Nauar. *lib. 2. cons. 11. num. 2. tit. de iur. iur. in 2. edit.* Ledes. *in sum. p. 2. tract. 1. c. 4. post. 10. concl. diffic. 6.* Azor. *p. 2. li. 7. cap. 2. quæst. 6.* Sanch. *vbi supra num* 7. At meritò negant Gratian. *discept. forens. c. 166. nu. 12.* Garzia *de benef. p. 3. cap. 3.* cum Rota *in vna carraginen. 19. Februarij* 1585. *coram Plato. & in ead. coram eodem* 1. *Iuly &* 22. *Nouemb. eod. anno*, & Sacra Congregatione sicuti et aduertit Sanch. quia certum est huiusmodi iuramentum prestandum esse corporaliter, vt tradunt DD. *in cap. ego N. de iur. iur. vbi* Panorm. *num. 6.* Quæ autem contra obijci possunt plenè soluta sunt *dub. 25. num. 9. & seqq. vsque ad fin.*

Nec me latet Barbosam *de offic. Episc. p. par. 3 alleg. 60. num. 20.* parui pendentem authoritatem Sacræ Congregationis, Sacræq; Rotæ, dicere opinionem priorem de rigore iuris esse recipiendam, quia regulariter quicumque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per procuratorem; nisi lex, vel canon. aliter constituat *l. 1. ff. de procur. cap. qui per alium, & c. potest quis de reg. iur. in 6.*

At re vera miror hunc Doctorem, quem eius scripta accuratissimum, ac modestissimum indicũt, nunc eò hallucinatum fuisse, vt quasi immemor reuerentiæ, & authoritatis, quæ Sacro Senatui Rotæ Romanæ vbique terrarum defertur, per dicta in præfatione *num. 7.* immò modestiæ proprię ausus sit opinionem eiusdem Rotæ refellere per regulam generalem; quippe qui ignoraret super regulis generalibus non esse laborandum, quando adsunt decisiones in terminis Rota *decis. 156. nu. 3. coram Greg. XV.* & expedire consultantes per regulas generales esse officium Procuratorum, & eorum Doctorum, quos vulgus positiuos appellat Felin. *in cap. eum ordinem ante nu. 4. de rescrip.* approbatus à Gonzal. *super reg. 8. cancel. § 4. prohemiali n. 42.* Et denique regulas generales esse regulas Cantalicij, vt vulgò dici solet, ac pertinere non ad perspicacissimum illud Excellentissimi Barbosæ ingenium; sed ad pauperes Doctorellos, iuxta quas non est respondendum de iure; cum concludant solum hominibus tardi, ac rudis ingenij, sed per speciales decisiones, vt dicit Felin. *in c. 1. col. 6. post med. nu. 6. in fin. de præscript.* Aret. *cons. 106. col. 4. post med. & etiã venit ad tertium num. 6. in fin.* & Gratian. *discept. forens. c. 462. nu. 17.*

4 Tertiò dubitari potest, an qui semel emisit professionem in adeptione alicuius

culus ex supradictis dignitatibus obstringatur denuò eam emittere in acquisitione alterius? Respondeo affirmatiuè cum Garzia *num.* 18. propter generalitatem verborum Concilij, & ita censuit Sacra Congregatio, teste eodem Doctore.

5 Quartò, dubitari potest, an possit fieri professio fidei corā Vicario, Episcopo non impedito? Respondeo cum Garzia *num.* 23. affirmatiuè, quia verba illius textus solum ponuntur ad monitionem, & denotandum conuenientius esse eam facere coram ipso Episcopo cessante impedimento. Et ratio esse potest, quia Vicarius, & Episcopus constituunt vnum, & idem tribunal, & ideò causa commissa decidenda Episcopo potest decidi per Vicarium. Veral. *decis.* 139. *par.* 3.

6 Quintò, dubitari potest. An qui intra duos menses à die adeptæ possessionis professionem non emisit, deuinciatur postea ad eam? Respondeo affirmatiuè, nam licet vbi tempus præfinitur ad finiendam obligationem, eo elapso, illa extinguatur *c. sicut de spons.* vbi tamen præfinitur ad dilatandam, vel differendam executionem non terminatur per lapsum temporis; immò vegetior efficitur *l. celsus ff. de recept. arbitr. c. cum dilecti vers. praeterea de dol. & contum.* vbi Panor. *num.* 12.

7 Sextò dubitari potest, an excusentur prædicti Prælati memoratam professionem non facientes in Religionibus in quibus consuetudo non viget? Respondeo affirmatiuè cum Sorb. *in compend. tit. professio fidei*, referente sic censuisse Sacram Congregationem, & respondisse doctissimos viros, de hac re consultos. Hanc sententiam sequitur Sanchez, quidquid dicat Ledesma, & ita obseruatur in praxi, quia vel supra relatum decretum in dictis Religionibus non est receptum, vel contrario vsu est abolitum.

DVBIVM XLIX.

An Prælati regulares exempti iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habentes possint in sibi subditos, si non sint prohibiti, quidquid potest Episcopus in suos?

SVMMARIVM.

1 *Quinam Prælati habent iurisdictionem Episcopalē in propria Diœcesi.*
2 *Alij verò in loco exempto solum, qui licet non sit de Diœcesi, est tamen in Diœcesi alterius.*
3 *Quomodo locus exemptus dicatur constituere territorium per se?*
4 *Quidquid pōt Episcopus in sua diœcesi, potest & omnimodam iurisdictionem Episcopalē habens in propria, præter ea quæ sunt Ordinis.*
5 *Et hi possunt cognoscere de causis matrimonialibus, & criminalibus.*
6 *Quādo Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possint in sibi subditos, quidquid potest Episcopus in suos?*
7 *Et quando non?*
8 *Et hi exempti non possunt dispensare sicut Epi ex vi Conc. Trid.* Sess. 24. c. 6. de reform.
9 *Nec item valent agere causas matrimoniales, & criminales.*
Dictio tantùm *est exclusiua aliorum.*
10 *Quare loca exempta non possint constituere diœcesim per se?*
11 *Exempti, secluso priuilegio exemptionis subijciuntur Episcopo.*
Episcopatus est vnum corpus, cuius caput est Episcopus.
12 *Quæ expresse non adimuntur Episcopo per priuilegiū exemptionis, censentur illi reseruata.*

P 13 *Quæ-*

13 *Quomodò hodie omnes ferè Religiosi eximantur plenàriè à iurisdictione Episcoporum?*

14 *Prælati Regulares iurisdictionem Episcopalem habentes non possunt quidquid potest Papa, etiam si nō prohibeantur.*

15 *Nec item Episcopus aduersus Rodriquez.*

16 *An Religiosus exemptus possit se subijcere Episcopo de licentia suorum Superiorum?*

1 IN duplici differentia se habent Prelati iurisdictione quasi Episcopali gaudētes: nā nōnulli eā habēt in territorio separato, qđ dicitur esse nullius diæcesis; ita vt nec in diæcesi, nec de diçcesi alterius sit; sed est propria diçcesis per se, respectu cuius ipsi quoq; diæcesani vocantur Card. *in clem* 1. §. *volumus q.4.n.2.* Imol. *nu.*38 & Panor. *nu.*15. *de for compet.* Sanch. *de matrim. lib.3. disp.29. nu.*16. *vers. ad 1. confirmationem, & lib.8. disp.2. num.*12. & Moneta *de commutat. vltim. volunt. c.5. nu.*443. *& seqq. vsque ad* 455. & Rota *decis.*324. *nu.*1. *par.*1 *in recent.*

2 Alij verò territorium segregatum non habent: sed sunt in diæcesi alterius, vt exempti; licet enim loca exempta non sint de diæcesi; sunt tamen in diæcesi, vt patet ex *cap.2. de const. in 6. c. cum Episcopus, & ibi* Franc. *in 2. not.* & Gemin. *nu.*3. *de offic. iud. ord. eod. lib.* Puteus *decis.*83. *lib.*3 & firmauit Rota *decis.*207. *p.2. diuers.* & plurimis relatis *decis.*324. *num.*3. *p.*1. *in recent. & decis.* 346. *nu.*8. *coram Coccino.* Idque ratione comprobatur, quia si loca non essent in diæcesi, frustra impetraretur priuilegium exemptionis: tale autem priuilegium solum eximit à subiectione, non verò à situatione, & denominatione. Vital. *in clem.*2. *num.*44. *de priuileg.* Franch. *vbi sup. vers. sed aduerte*, & Rota *d decis.*324. *nu.*4. & aliæ decisiones, quas refert, & sequitur Gonzal. *supra reg.*8. *cancell. glos.*43. *num.*187. *& seqq.*

3 Neque obstant Doctores, quos cumulat Roland. *cons.*13. *nu.*44. *& seqq. lib.*3. dixisse locum exemptum constituere territorium per se: nam respondeo illos loqui impropriè, & quò ad certos effectus, & per modum equiparationis: pulchrè Felin. *in cap. graue num.*2. *in fin. de offic. iud. ord.* Gonzal. *vbi sup. num.*191. & fuit dictū in Rota *d. decis.*207. *num.*4. *par.*2. *diuers. & in vna Salmatin. iurisdictionis* 14. *Decembris* 1579. *coram Card. Seraphino.*

4 Hac distinctione præhabita dico primò illis Prælatis habentibus omnimodam iurisdictionem Episcopalē in aliqua diæcesi per se, vt dictum est, si non sint prohibiti, competere ea omnia, quæ possunt competere Episcopo in sua diæcesi, præter ea, quæ sunt ordinis, glos. *in c. ordinarij, vbi* Domin. *de offic. ord. in* 6. Sayr. inferius citandus, Moneta *d. n.*435. Rota *decis.*1386. *coram Card. Seraph. & decis.*1052. *corā eodem*, vbi pro hac conclusione affertur Sacræ Congregationis authoritas. Et tandem super §. *ad hæc cap.* 20. *sess.* 24. *de reform. Concil. Trid.* vbi decernitur, vt causæ matrimoniales, & criminales relinquātur Episcopis tantū: Eadem Sacra Congregatio censuit sæpè sæpius, ac resoluit hoc decretum non se extendere ad Prælatos inferiores, qui nullius diçceseos sunt. Itē super illam clausulam *ibid. seu Archidiaconum. Hoc procedit in Archidiaconis, & Diaconis, qui sunt in diæcesi Episcoporum, non autem in illis, qui nullius diæceseos sunt.* Et sic voluit Sacra Congregatio.

5

6 Dico secundò Prælatos exēptos habentes iurisdictionem Episcopalem, vel quasi, si non sunt prohibiti, posse in sibi subditos, quæ Episcopi in suos, vbi in concessione apparet sub nomine Episcopi intelligi omnes iurisdictionem Episcopalem, quomodocumque habentes, & in hoc sensu accipiendi sunt, Innoc. *in c.2. de transact. glos. in clem.* 1. §. *volumus in verb. diæcesanis de for. compet. & in clem.* 1. *verb. præ-*

prij de reb. Eccles. non alien. Panormit. *in cap. at si clerici, §. de adulterijs nu.* 13. *in fin. de iud. vbi* quoque Felin *num.* 11. & Decian. *num.* 137. item Panormit. *in c. de monialibus in fin. de sent. excom.* vbi loquitur de Generali Fratrum Minorum, & idem Felin. & alij *in c. auditis de praescript.* Nauar. *cap.* 12 *num.* 75. *& lib.* 1. *consil.* 16. *nu.* 1. *de tempor. ordin. in* 2. *edit.* Sanchez *de matrimon. lib.* 8. *disp.* 3. *num.* 9.

7 At vbi ex concessione notum est sub nomine Episcoporum non comprehendi omnem iurisdictionem Episcopalem qualitercumque habentes; sed tantummodo eam possidentes in aliqua Diœcesi: tunc manifestum est

8 appellatione Episcopi non contineri prædictos exemptos. Exemplum fit in Concil. Trid. *sess.* 24 *c.* 6. *de reform.* vbi conceditur Episcopis ampla facultas dispensandi quoscumq; sibi subditos in diœcesi sua, &c. ex quo loco non obscurè colligitur eam concessionem non extendi ad omnes, iurisdictione Episcopali quomodocumque perfruentes: sed ad eos dumtaxat, qui in aliqua diœcesi pleno iure exercent: & hoc propter ea Concilij verba *quoscumque sibi subditos in diœcesi sua*, vt bene inter alios annotarunt Sayr. *in clau. reg. lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 83. Aula *de censur. par.* 7. *disp.* 10. *dub.* 6. & Sanchez *in precept. decal. lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 7. *praesertim verò lib* 4. *cap.* 38. *num.* 19. Victorel *in addit. ad Tolet. c.* 89. *num.* 5. *in fin.* Duard. *in Bulla Cœnæ Domini, lib.* 3 §. 2. *q.* 8. *nu.* 55. Moneta *vbi supra num.* 455. & tandem Magister Sacri Palatij *in Indice librorum expurgãdorũ in expurg. nu.* 6. *pag.* 461. *Emanuelis Sà*, his verbis. *Prælati exempti habentes iurisdictionem quasi Episcopalem in suos nõ possunt in eos quidquid possunt Epi in sibi subditos, nisi ex speciali indulto Sedis Apostolicæ.* Et Sacra Congreg. sic censuit *In hoc decreto non cõprehẽduntur inferiores habẽtes iurisdictionẽ quasi Episcopalẽ; sed tantum Episcopi priuatiuè.*

9 Item exemplum fit *d. §. ad hæc*, vbi sermo habetur de causis remittendis Episcopis tantum, vt dictum est in priori conclusione, ex quo loco liquidò constat per eam dictionem *tantum*, quæ est exclusiua aliorum præter nominatos Rota *decis.* 9. *num.* 2. *vers. præterea de caus. poss. & prop. in nou* Cassad. *decis.* 9. *nu.* 12. *eod. tit.* & eadem Rota *decis.* 348. *nu.* 2. *coram Coccino*, excludi omnes iurisdictionem Episcopalem, quomodocumq; habentes aliter, quã in diœcesi, quod tum notum fit ex secunda declaratione Illustrissimorum supra relata, tum etiam ex sequenti super *eidem §. ad hæc* nempè. *Quod Decani, & cæteri hic nominati non possunt cognoscere causas matrimoniales, hoc procedit, etiamsi essent exempti.* Et denique Rota *in vna constantiens. iurisdictionis Veneris* 29. *Nouembris* 1617. *coram Rev. P. Domino Cellembergo, & decis.* 346. *num.* 8. *coram Coccino.* resoluit. *in d. §. ad hæc*, sub nomine Episcopi non comprahendi Abbates exemptos iurisdictionem quasi Episcopalem habẽtes.

10 Harum autem declarationum, & decisionum ea potissimum ratio videtur fuisse, quia eo ipso, quòd huiusmodi loca sunt in diœcesi, vt probatũ est, non possunt constituere territoriũ separatũ per se: hoc enim idem esset, ac si essent extra diœcesim, quod sibi inuicem repugnat, & contradictionẽ implicat: vnde per consequens non solum secluso priuilegio exemptionis, exempti subiecti essent Episcopo de

11 iure communi, *cap. monasteria* 18. *q.* 2. *cap. qui verè* 16. *q.* 1. *c. omnes basilicæ* 16. *q.* 7. *c.* 1. *de offic. ordin. cap. cum contingat & ibi omnes Doctores de for. compet. cap. cum persona de priuil. in* 6. Firm. *de Episcop. lib.* 4. *par.* 2. *q.* 35. *num.* 80. Decian. *in c. tua nobis* 4. *notab num.* 4. *de confirm. vtil. vel inutil.* Marescot. *lib.* 2. *var. resolut. cap.* 34. *nu.* 125. & Rota *decis.* 15. *n.* 2. *par.* 1. *in recent.* Sayr. *de censur. li.* 7. *c.* 7. *nu.* 23. *&* Gratian. *disceptat. forens. c.* 270. *nu.* 29. sed etiam eodem met priuilegio nõ obstãte subijciuntur in aliquibus ipsi Episcopo, vt inquit Host. *in cap.*

in capit. cum contingat, num. 1. de for. compet. & in cap. quanto num. 13. & in cap. quoniam de offic. ordin.; cum Episcopatus sit vnum corpus, cuius caput est Episcopus: Si ponantur ibi duo Episcopi, fiet vnum corpus duo capita habens, quod est mõstruosum, siuè prodigiosum, quod natura abhorret, & ius respuit *c. in apibus 7. q. 1.*

12 Sed his omninbus obijcies hęc omnia procedere in illis exemptis, qui non plenè eximuntur, quia omnia quę per priuilegium exemptionis Episcopo non adimuntur, censentur illi reseruata, ac manent sub eius iurisdictione. Anchar. *in cap. postulasti nu. 45. ante med. vers. quod probo. de for. compet. & in cap. 2. num. 10. ante med. vers. quod probo*, vbi etiam Franch. *num. 10. vers. quando Prælatus, de constitut. in 6.* At hodie omnes ferè Regulares, ita plenariè eximuntur à iurisdictionali, & diæcesana lege Episcopi, vt excludatur omnis illius iurisdictio, mediata, immediata, principalis, vel accessoria in quauis causa ciuili, criminali, vel spirituali, vt videre licet *in compend. tit. exemptio.* & tradunt Panorm. *in d. c. cum contingat, num. 11.* allegans Rotam, Nauar. *in cap. non dicatis 12. q. 1. num. 63.* & plenè, ac eruditè Henriquez *lib. 7. cap. 24. 25. & 26.* & præsertim *cap. 25. §. 5.* Rota *decis. 324. num. 12. par. 1. in recent.* alias] decisiones cumulans, & præcitatum §. *ad hæc* Conc. Trid. intelligẽdũ est de secularibus; nõ autẽ de Regularibus, prout voluit Sacra Congregatio. Ergo &c.

Respondeo hæc ita accipienda esse,

13 vt se explicant Panorm. *ibid. num. 18.* Rota *d. num. 12.* Henriquez *d. cap. 25. §. 2.* & confirmat Couarr. *in cap. alma mater par. 1. §. 12. num. 3. ad finem de sent. excommun. in 6.* & clarius Oldradus *consil. 172. num. 13.* vt eximantur quasi sub Episcopo; ita vt Episcopus habeat vniuersalem iurisdictionem saltem habitu, & iste Prælatus inferior habeat quasi sub eo, licèt exercitio excludatur Episcopus: vnde tanquam vnicũ caput, & principalis Pastor colatur in sua diæcesi. Atq; adeo iurisdictionẽ etiã actu exercere valebit in multis casibus vigore Concilij Trid. qui enumerãtur ab Henriq. *d. c. 24. §. 2. in glos. lit. O*, & aliquũ etiam à Marescot. *lib. 1. var. resol. c. 15. nu. 126. & seqq.* & fuit resolutũ in Rota *decis. 709. par. 4. nu. 3. diuers.* tradit Gõzal. *vbi sup. nu. 190.* & Duard. *in bull. can. Domini li. 1. c. 1. q. 3. nu. 111. & seq. vsq; ad fi.*

14 Ex dictis infertur nõ satis cautè loquutum fuisse Rodriq. *to. 1. q. 17. ar. 6.* asserentẽ Prælatos Regulares, si nõ essent prohibiti, nedũ posse in sibi subditos quidquid possunt Epi in suos: sed ẽt quidquid põt Sum. Pont. in vniuersa Ecclesia Dei, ea rõne, quia hoc possũt Epi: Ergo & Pręlati Regulares eorũ iurisdictionẽ habẽtes cũ sint pares.

15 Sed dicat mihi tantus Doctor, quo id verũ esse põt, si dicti Prælati vniuersaliter non valent, quidquid possunt Epi, vt nunc probatum est. Præterea illud axioma *quidquid põt Papa in vniuersa Ecclesia Dei potest, & Epis. Episcopus in suo Episcopatu, nisi prohibeatur* nõ videtur admittẽdũ, atq; adeò in rigore est falsũ, absolutè loquẽdo, nisi multipliciter limitetur, vt validè probãt Suar. *to. 5. disp. 7. sect. 4. n. 5. & de leg. li. 6. c. 14. n. 6.* Salas *de leg. d. 20. sect. 3. n. 10.* & alij.

16 Tãdẽ hic esset decidẽda illa celebris qõ; An, s. Religiosus exemptus possit de licentia sui Superioris cedere priuilegio exemptionis, & se subijcere Epo diæcesano, vt ab eo dispẽsetur, seu absoluatur in eo, quo nequit dispẽsari, seu absolui ab eodemmet suo Pręlato: Et an idẽ iuris sit de ipso Prælato exẽpto. Sed eam breuitatis gratia omitto: Tum quia hæc fusè pertractata sunt à Sanch. *in precep. decal. li. 4. c. 39. nu. 27. & seqq. & 39.* quẽ nouissimè sequutus est Duard. *vbi sup. li. 3. §. 2. q. 11. nu. 26. & seqq.* Tũ ẽt quia videri possunt priuilegia, quę Regularibus in hac parte fauent *in annotat. Cord. ad compend. tit. absolut. ordin.* quo ad Fratres *fol. mihi 15. edit. Brix.* Finis Primæ Partis.

Pars.

PARS SECVNDA.

Quæ continet canonica impedimenta, & eorumdem absolutionem, seu dispensationem, quæ per Prelatos Regulares impertiri potest.

CAPVT PRIMVM.

De his, qui impediunt libertatem electionis.

DVBIVM I.

Quæ coactio, seu restrictio libertatis vitiet electionem?

SVMMARIVM.

1 *Qua libertas requiratur in electione?*

2 *An electio actiua possit restringi ad certum genus personarum?*

3 *An quoque passiua?*

Cuius iuris dispositioni aduersetur electio indigna?

4 *Quid si electores compellerentur ad eligendum aliquem certum, & determinatum?*

Etymologia nominis Electio.

5 *Quid si electores coartarentur ad tres, vel quatuor?*

6 *Quid de electore coacto metu leui, vel graui ad ferendum suffragiũ pro aliquo certo, & determinato?*

IN electione requiritur summa libertas: ita vt ab ea dẽat lõgè abesse omnis coarctatio, & restrictio, *cap. cum dilectus, de consuet. in fin. ibi. liberam habeant, &c.* Vnde si facultas eligendi ita restringatur, vt certum genus personarum, immò vna persona eligi non possit, non dicitur libera electio, *l. nec solum, Dimmio ff. de option. legata*, Bald. *in tract. de schismat. quem posuit post titulum C. si quis aliquem testari prohibuerit num. 12. vers. est, & tertium, & in l. fin §. sed & si quis num. 26. C. commu. de legat.* Gonzal. *sup. reg. 8. cancell. glos. 35. num. 15.* & fuit dictum in Rota *decis. 65. nu. 6. part. 1. in recent.*

2 Hęc conclusio præsertim locum sibi vendicat in electione actiua, pertinente ad totam Congregationem, quia non potest restringi talis electio ad certum genus personarum illius Congregat: alias electio est nulla, vt v. g. electio Generalis pertinet de iure cõmuni ad totam Congregationem, si verò restringeretur, v. g. ad eos solum qui oriundi essẽt ex Ciuitate Mutiensi vel ex Prouincia Bononiensi, profectò non valeret talis electio. Ratio est, quia cum Capitulum, seu Congregatio habeatur pro vnica persona, vt probatur *dub. 2. num. 1.* hoc esset vnam, & eamdem personam in partes scindere, quod fieri nõ potest, vt bene post Lap. *in clem. plures num. 4. in fin.* Card. *in §. quibus n. 3. in 3 q. de iur. patr.* Lambert. *de iure patr. lib. 2. par. 2. q. 3. ar. 6. in fin.* declarat Rota *in Vallesoletana praeheminentiarum 29. Martij 1604. coram Pamphilio.*

3 Quamuis autem, vt dixi, hoc veritatem

ritatem habeat in electione actiua, quod tamen ad electionem passiuam spectat, si electores, metu cadente in virum constantem, statuto, vel approbata consuetudine compellantur ad eligendum ex certo genere personarum, valet electio, & ratio est, quia non adimitur omninò libertas eligendi, Panorm. *in cap. licet nu. 12. de elect. in cap. 2. num. 13. de his, quæ vi metu. cau. fiunt, & in cap. cum terra num. 3. de elect.* Dec. *in d. cap. licet. num. 46.* Syluest. *tit. electio 1. q. 23.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 23.* Ioann. Calder. *in cap. cum in iure, num 9. de elect.* Anchar. *in c. cum terra num. 2. eod. tit.* Præposit. *in cap. cum locum num. 8. de sponsi.* Biax. *in direct. elect. par. 1. c. 6.* Cuch. *institut. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 106.* Tusc. *lit. E, concl. 62.* Alter. *de cens. to. 2. de susp. disp. 13. c. 5. §. post pænam impositā,* Nauar. *lib. 1. cons. 7. de constit. in 2. adst.* qui benè subiungit, *num. 2.* posse profectò eligi alium extra dictum genus personarum, vbi intra illud non reperiretur dignus, quia numquam eligendus est indignus, D. Thom. *2. 2. q. 63. ar. 2.* & hoc certissimum est, tum per *l. honor. §. gerendorum ff. de mun. & honor.* Bal. *cons. 318. in princip. lib. 3.* Tusch. *lit. E, conclus. 73. num. 4.* Tum etiam, quia eligere indignum est contra ius diuinum, naturale, & Pontificium, teste Salon. *2. 2. q. 63. art. 2. controuers. 3. post 2. conclus.*

4 Si verò electores compellerentur statuto, vel consuetudine eligere aliquem certum, & determinatum; ita vt penes Capitulum non resideret potestas eligendi: sed penderet ex voluntate tertij; talis electio est ipso iure nulla, & illud statutum est quoque nullum, nec valet talis consuetudo, *cap. cum terra de elect.* Panorm. *in cap. ex ore sedentis num. 3. de his, quæ fi. à ma. par. cap.* Anchar. *in cap. sacrosanct. num. 2. de elect.* Ioan. Cald. *in d. c. cum in iure, num. 9. de elect.* Paris. *de resign. benef. lib. 13. q. 2. num. 15.* Et idem iuris est si metu cadente in virum constantem ad idem compellerentur electores per *cap. vbi periculum §. cæterum de elect. in 6. glos. 4. in cap. bona, verb. metuebant de elect.* Panorm. *in cap. quisquis num. 5. de elect.* Alex. *consil. 98. col. 3. nu. 5.* Rebuff. *to. 2. constit. gallicarum tit. de rescris. contract. art. vnico, glos. 2. num. 6.* Gutierez *cons. 16. nu. 12.* prout refert Bertachin. *in suo repertor. verbo electio, qualiter versic. 35.* Nauar. *lib. 1. consil. 5. num. 2. tit. de elect.* Suar. *tom. 5. disp. 3. sect. 3. nu. 14.* Sanch. *de matrim. lib. 4. disp. 1. num. 18.* & Alter. *de cens. vbi supra.* Rota *in d. Vallesoletana præeminentiarum 29. Martij 1604. coram Pamphilio.* Ratio huius dicti est, quia adimuntur substantialia electionis: non est enim electio, vbi adimitur libertas eligendi, quia eligere est vnum ex pluribus capere, vt ipsum vocabulum sonat.

5 Hoc ipsum dictum ampliant Rodr. *tom. 2. q. 52. art. 11.* & Manual. prælat. *to. 2. q. 23. conclus. 3.* vt non solum procedat si coarctatio fiat ad vnum determinatum, vel ad duos, ob verba text. *cap. cum terra de elect.* ibi *duas personas,* sed esse ipso iure nullam electionem, si coarctatio fiat ad tres, vel quatuor certas, & determinatas: Et insuper aiunt, si electores eligant alium extra dictos tres, vel quatuor certos, & determinatos, electionem valere: quod sanè verissimum est, Vt liquet ex hac declaratione Sacræ Congregationis: Quæsitum enim fuit ab ea: *An stante libertate electionis liceat Prælato Superiori proponere duos, vel tres, ex quibus necessario vnus eligatur?* Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum *censuit non licere,* dummodo memorata coarctatio non proueniat ex voluntate eligentium, vel ex accidenti: tunc enim potest etiã electio restringi ad duos, vt v. g. si electio deberet fieri de certo gremio personarum ex vi alicuius statuti, seu approbatæ consuetudinis, vel ex priuilegio *d. c. cum dilectus de consuet. & c. abbate de verb. signific.* & non essent ibi nisi

nisi duo idonei: tunc profectò compellerentur electores ad vnum ex illis duobus eligendum. Ita Franchus *in cap. constitutis num. 2. vbi quoq; communiter DD. teste Præposit. ibid. nu. 11.* & Alex. *de Neuo num. 19. de appellat.* Et ita intelligendum censeo Sanchez *de matrim. lib. 4. disp. 12. num. 20. vers. non obstan.* alias minimè placet ibi dictum. Pro hac doctrina vide *dub. 12. num. 3. & seqq.*

6 Dixi *num. 3. si metu cadente in virum constantem electores compellerentur ad certum aliquem, & determinatum eligendum, talem electionem esse nullam, &c.* Nam secus dicendum esset, si metus esset leuis non cadens in virum constantem, vt ex *dub. 52.* latè constabit. Immò addo, si quis tantummodo singularis elector, vel aliqui pauci electores metu cadente in virum constantem cogerentur ferre suffragium in aliquem, non esse ipso iure nullam electionem; sed in hoc casu concludendum est proportionabiliter, quod de non vocatis vocandis conclusum est *dub. 9.*

DVBIVM LI.

An abusus potestatis sæcularis vitiet electionem?

SVMMARIVM.

1 *Quid sit eligere per abusum potestatis sæcularis?*

2 *Electio celebrata per sæcularis potestatis abusum est ipso iure nulla. Limita vt num. 6.*

3 *Quibus pœnis afficiatur consentiens huiusmodi electioni?*

4 *Quid importet verbum* præsumpserint?

5 *Dignitas quæ propriè dicatur.*

6 *Potest induci consuetudine, vt requiratur consensus Principis, in electione futura Prælati de honestate num. 8.*

7 *Ad petitionem Principis est irritanda electio Prælati, qui sit ei suspectus.*

1 Eligere per abusum potestatis sæcularis importat, electionem celebrari quidem ab electoribus Ecclesiasticis, cum aliquo tamen abusu Principis sæcularis, vt v.g. cum clerici eius præsentiam tali electioni requirunt, vel eius consensum super certis personis eligendis, vel vt aliquod munus in ea exerceat. Ita Innoc. glos. Panorm. Ant. à Butr. & Anchar. *in cap. quisquis de elect.* Suar. *tom. 5. disp. 31. sect. 3. nu. 13.* & Alter. *de cens. to. 2. de suspens. disput. 13. cap. 5. vers. pœnæ igitur.*

2 In hoc ergo casu, quando scilicet electio celebratur per abusum potestatis sæcularis scienter, & spontè; dico esse nullam ipso iure, & electores esse priuatos ipso iure eligendi potestate per triennium; ita vt non sit expectanda alia sententia Iudicis. Et qui huiusmodi electioni de se factæ scienter consenserit, ipso iure est ineligibilis ad quamlibet dignitatem *d. cap. quisquis,* vbi Panorm. & DD. Biax. in direct. *elect. par. 1. cap. 10.* Cuch. *inst. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 104.*

3

4 Dixi *scienter, & spontè* per verba *d. cap. quisquis: Quisquis electioni de se factæ per sæcularis potestatis abusum consentire præsumpserint.... Et qui electionem huiusmodi præsumpserint celebrare,* quod verbum *præsumpserint* importat dolum perindè, ac scienter, & spontè Cardin. *in clem. 1. num. 22. de priuil.* Nauar. *c. 27. nu. 155. & 156.* Multis allegatis Sanchez *de matrim. lib. 9. disput. 31. num. 38. & 40.* & Rota *decis. 200. num. 2. parte 2. in recentior.* Vndè meritò si electores per vim, & metum cadentem in virum constantem admittant præfatum sæcularis potestatis abusum, non erunt priuati, vt supra, nec electio erit irrita, si eo metu non obstāte liberè fiat electio. Et ratio est, quia vbi abest dolus, ibi non intelligitur delictum, *l. 1. §. dictus ad leg.*

Cornel.

Cornel. de sicar. & vbi non adest delictum, ibi non infligitur pœna *l. sancimus C. de pœn.* Ita Rota *decis.* 668. *nu.* 3. *coram Card. Seraph.* Sed hic supponimus longè abesse dolum, & per consequens delictum. Ergo abest quoque pœna. Hæc conclusio non solum elicitur ex *d. c. quisquis de elect.* & eam apertè sustinēt omnes præallegati DD. *n.* 1. Sed etiam tutantur, Henrich. Boich. *in d. cap. quisquis*, Biax. *in direct. elect. par.* 1. *c.* 10. *num.* 1. Sayr. *in clau. reg. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 34. *versic. ex dictis sequitur.*

5 Nota ineligibilem esse ad quamlibet dignitatem, qui dictæ electioni de se factæ consenserit: vnde infertur nō esse ineligibilem ad Discretatum, & aliud id generis officium, quod non sit dignitas, vt perspicuum est ex Panor. & Alter. *vbi supra.* Et quamuis alias officia, & personatus dicantur quandoque etiam dignitates: Attamen illud accipiendum est in materia fauorabili teste Tusch. *lit. P. conclus.* 321. referente Oldrad. *cons.* 150. *versic. si autem sumitur largè num.* 3. & Federic. *de sen. cons.* 25. *num.* 21. *in fin. verb. videtur saluo.* Hic autem cum simus in materia pœnali, debet hoc nomen *dignitas*, strictè, & propriè intelligi, vt probat Panorm. *vbi supra.* Communiter verò, & propriè dicitur habere dignitatem, qui iurisdictione gaudet, gloss. *in c.* 1. *ubi* Archid. *num.* 2. Anchar. *num.* 6. *de consuet. in* 6. Panorm. *in c. de multa num.* 21. *de preben.* & Azor. *par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 13. *quæst.* 5. *§. cæterum.* Ergo non est ineligibilis ad illud munus, quod non est dignitas propriè sumpta.

6 Tandem hanc conclusionem sic explicatam limitant primò, vt non procedat, si id memoratis laicis competat ex priuilegio. Ita Innoc. Panor. Alter. & communiter omnes.

7 Secunda limitatio est, posse introduci ex consuetudine, vt non procedatur ad electionem priusquam electores denuncient Principi mortem Prælati, & petant ipsius assensum in electione futuri Prælati, idest vt potestatem comitiorum habendorum faciat arg. bonum *in cap. lectis. dist.* 63. vel vt consentiat electioni iam factæ. Innoc. & Panorm. *in cap. quod sicut de elect.* Item Panorm. *in c. cum terra de elect. & cap. quod super his, de accus. & in cap.* 1. *num.* 9. *de elect.* Biax. *in direct. elect. par.* 1. *quart. requisit. nu.* 2. Syluest. *tit. elect.* 1. *q. vlt.* Item Innoc. *in d. c. quod super his*, Roman. *sing.* 296. Azor. *par.* 2. *lib.* 6. *c.* 14. *q.* 6. *post med.* Quod in vsu obseruari etiam interdum, fortè plusquā par est, videmus vt ait Cuch. *institut. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 108.

8 Hanc limitationem intellige de honestate: nam vt benè aduertit Panor. *in d. cap. quod sicut §. super eod. num.* 7. aduersus Innocen. non videtur posse induci consuetudine, vt electio retractetur, quādo non fuit petita dicta licentia à Principe, quia talis vsus potius est dicendus abusus, & corruptela, & pro hoc facere dicit illud §. *super eo, in verb. & si secus aliquando per vsurpationem.* Benè verum est tunc esse retractandam, & annullandam electionem ad petitionem Principis, quando ipse probaret, v. g. electum esse sibi suspectum; plurimum enim interest Principis, ne eligatur aliquis sibi suspectus, qui possit reuelare secreta regni sui: Innoc. Panorm. Anan. & Feiln. *col.* 4. *in d. cap. super his, de accus.* glos. *in c.* 1. *dist.* 62. Biax. Sylu. & Azor. *vbi sup.* Folle. *in pract. crimin. can. p.* 2. *iudic. vers. aut criminibus specificat. nu.* 6. Vnde meritò dixi requiri consensū Principis de honestate; nō enim requiritur, vt talis cōsēsus habeat præstare robur; sed vt ipse in futurū non possit opponere contra electum, vel electionē, vt dictū est. At si sine causa legitima dissentit, non debet induci retractatio vllo modo, quando tamen secluso scandalo fieri potest, vt probatum est *dub.* 43. *num.* 7.

DV-

DVBIVM LII.

Qui metus dicatur cadere in virum constantem, ad annullandam electionem?

SVMMARIVM.

1 *Primus requisitus metus cadentis in virum constantem.*
2 *Quæ mala relinquantur Iudici ad arbitrandum, an sint grauia?*
3 *Secundus requisitus metus cadentis in virum constantem.*
4 *Ad dijudicandum metum cadentem in virum constantem consideratur persona, quæ illum patitur.*
5 *Sola reuerentia per se non inducit sufficientem metum, nisi iunctis adminiculis.*
6 *Quæ mina cum reuerentia inducant sufficientem metum.*
7 *Reuerentia cum seueritate, vel terribilitate illum inducit.*
8 *Item cum indignatione.*
9 *Item cum precibus importunis, & sæpius repetitis.*
10 *Respectu quarum personarum detur metus reuerentialis.*
11 *Tertius requisitus iusti metus.*
12 *Metus incussus consanguineis electoris censetur incussus idem electori.*
13 *Et idem iuris est de arctissimis amicis.*
Quid sit amicus?
14 *Metus durat quamdiu durat eius causa, & durant impedimenta, quibus à reclamando impeditur.*
15 *Quod dicitur de metu, dicitur quoq; de eius suspicione.*
16 *Compromissarij respui possunt, si suspicatur metus ab eis.*
17 *Ex præsentia Superioris, siuè Iudicis excluditur metus, & eius suspicio.*
Nisi qui incusserit metum contrahenti incuteret etiam ipsi Superiori.
18 *Quando excommunicationem incurrant, qui grauant electores.*
19 *Valet argumentum à matrimonio, vel a professione ad electionem.*

1 AD hoc, vt metus dicatur cadens in virum constantem ad prædictum effectum, tria præcipuè requiruntur. Primò, vt malum quod timetur sit graue, *l. metum 1. ff. de eo, quod met. caus. iuncta glossa in princip.* non quidem respectu ad minus malum: sed in se consideratum, vt egregiè docuit Sot. 4. *dist. 29 q. 1. ar. 2. vers. 2. per accidens*, Sanch. *de matrim. lib. 4. disp. 1. num. 12.*

2 Quale autem malum in præsenti censeatur graue, relinquitur arbitrio Iudicis in facti contingentia definiendum, *l. metus autem causa. ff. ex quibus cau. maio.* Panorm. *in cap. cum virum, num. 8. de regul.* glos. *in c. penult. de ijs, quæ vi. met. cau. fin.* Dec. *in c. 1. num. 1. & 8. de appel. & cons. 218. nu. 3.* Couar. *in epit. 4. decretal. p. 2. c. 3. §. 4. nu. 8. pluribus relatis* Menoch. *de arbitr. iudic. li. 2. cas. 135. n. 3.* Gaspar. Ant. Thesaur. *qq. forens. q. 51. num. 22.* & Sanchez *de matrim. lib. 4. disp. 5. num. 1. vbi de communi, quem sequuta est* Rota *decis. 374 num. 12. coram Greg. XV.* & ratio est, quia vt optimè aiunt Bald. *in cap. 2. de his, quæ vi. met. ad fin.* Franciscus Duarenus *in l. in actionibus, in verb. licuit. ff. de iureiur.* Iacob. Beluisius referens Thomam Parpaleam *in l. 1. nu. 45. ff. solut. matrim.* Iudicis arbitrio ea relinquuntur, quæ sub certa regula comprehendi nequeunt ob humanam varietatem, vt notauit *l. non possunt, ff. de legib.* Hinc fit, vt Iudex iure merito legis auxilium appelletur ab Eguinario Barone *de diuid. & indiuid. cap. 4. nu. 11. quem refert, & sequitur* Menoch. *de arbitrar. iudic. in proœm. num. 5.* Vnde in præsenti arbitrium Iudicis non ad ea requiritur mala, quæ iure constat esse sufficientia ad metum viri constantis; sed ad ea, quæ reducuntur ad damna expressa in iure, & ad discer-

scernendum, an sit probabilis æstimatio illorum, vt docent Bald. *in cap. 1. §. item sacramenta num. 1. de pac. iur. firm.* Couar. *in epit. lib. 4. decret. p. 2. c. 3. §. 5. num. 10.* Syluest. *tit. metus, q. 1.* & Rota *decis. 112. nu. 13. coram Card. Mantic.* Exemplū sit. Inter plures casus, qui in iure habentur enumerati à Sanch. non immeritò sibi locum vendicat metus infamię grauis per *l. nec timorem, ff. de eo, quod met. caus.* Bonus autem Iudex arbitrabitur, v. g. metum non amouendi ab officio, (si talis amotio præseferat infamię grauis notam) esse metum cadentem in virum constantem, quod & innuit d. Sanchez *disp. 5. num. 28. in fin.* sequens Imol. *in c. cum dilectus num. 8. de his, quæ vi. met.* & apertè tradunt Tusch. *lit. M, conclus. 216. in fin.* & Less. *de iustit. lib. 2. cap. 17. num. 35.*

3 Secundò ad hoc, vt metus dicatur cadere in virum constantem, desideratur, vt dictum graue malum probabiliter, & rationabiliter pertimescatur, *l. metum 2. ff. de eo, quod met. cau.*

Ad cuius secundi requisiti rectam considerationem, aduertendum est, inspiciendam esse qualitatem personę, tam incutientis, quam patientis metū, vt tradit Cald. *cons. 1. circa princip. vers. secundò, quod metus tit. de his, quæ vi. met. cau. fi. cum aliis relatis à* Tiber. Decian. *consil. 39. num. 24. lib. 4.* Surd. *decis. 194. num. 3.* Tusch. *lit. M, concl. 215. nu. 4.* & dixit Rota *decis. 326 num. 8. & decis. 374. num. 6. coram Gregorio XV.*

4 Multum ergo attendenda est qualitas personæ metum patientis, vbi de eius iustitia agitur, vt liquido constat ex *d. decis. 326. nu. 24. coram Gregor. XV.* Vnde tamquam certum statuendum est, metum cadentem in virum constantem dici respectiuè, & proinde metum, qui respectu vnius est cadentis in virum constantem, nō esse talem respectu alterius, qui fortior, & robustior est. Hinc minor metus requiritur in minore, quam in maiore, & perfectę ætatis, vt dictum fuit *in d. decis. 326. vbi refertur* Paulus de Castr. Purpur. & Rimin. sent. Item minor exigitur in eo, qui est animo vili, & imbecilli, quam qui fortis animi magnitudine roboratur; Quare dum dicitur metus cadens in virum constantem; intelligitur nomine *viri*, animi robur pro cuiusq; conditione.

Hanc sententiam apertè tutantur Innoc. *in c. cum dilectus, quod met. cau.* Dec. *in c. fin. nu. 1. de appell.* Tiraquell. *de leg. connubia l. 9. num. 120. & 121.* vbi multa egregiè congerit Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. c. 115. nu. 4.* Alba. *cons. 77. nu. 4.* Paris. *cons. 26. nu. 64. li. 3.* Ita etiam tenet Couar. *d. §. 4. num. 9.* Nauar. *c. 22. nu. 5. vers. 6.* Sot. *de iust. lib 7. q. 2. art. 1. ad 2. vers. haud tamen,* Henriq. *de matrim. lib. 11. c. 9. num. 4.* Salon. *2. 2. q. 62. art. 2. controu. 5. in confirm. 3. conclus.* Sanchez *vbi supra d. 4. nu. 4.* Less. *vbi supra.* & Gaspar Ant. Thesaur. *qq. forens. quæst. 51. num. 23.*

5 Quod vero ad qualitatem incutientis metum spectat, notandum est, licet sola reuerentia nō inducat per se sufficientem metum, vt est communis opinio, prout testantur Tusch. *lit. M, concl. 219. in fin.* Gaspar. Ant. *vbi supra num. 3.* Suar. *to. 3. de relig. lib. 6. cap. 4. nu. 16.* & Rota *d. decis. 120. num. 22. coram Greg. XV.* Attamen negari non posse, quin propter huiusmodi reuerentiam minor metus postuletur, quā si ipse metus incuteretur ab alio, cui nulla debetur reuerentia. Sanchez *disp. 6. num. 16. vers. ad confirmationem,* & Rota *in Toletana professionis 19. Nouembris 1614. coram Vbaldo, & d. decis. 374. num. 4. & decis. 326. nu. 11. coram Greg. XV.* vbi quoque dictum fuit; iustum metum incutere metum reuerentialem iunctis adminiculis ex sententia Alciat. *cons. 1. nu. 14.* & eiusdem Rotæ *in Valentina professionis 27. Aprilis 1570. coram Card. Lancellott.* à qua sententia, nec discrepare videtur Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cas. 136. num. 10.*

Hinc

6 Hinc primò infertur eum, cui reuerentia debetur, inducere metum viri constantis, si minatur, & potens sit minas exequi, vt multis allegatis asserit Sanch *d.disp.6 num.20.* Suar. *ubi supra numero 17.* & firmat Rota *decis.771 nu.9. coram Card. Seraph. & d.decis.326.nu.18. & decis.374.nu.14. coram Greg. XV. & decis.259. num.7. coram Card. Mantic.* Hoc autem dictum meritò temperat Panormit. *in c. causam matrimonij, num.5. de offic. deleg. & in c. cum virum num.8. de reg.* Couar. *in 4. decret. p.2 c.3.§.6.num.3.* & alij relati à Sanch. *num.21.* & à Gaspar. Ant. *ubi supra num.9.* vt procedat solum, vbi minans solitus est minas exequi, & vbi etiam vocatur in dubium, an solitus sit: tunc enim quoque dicendum est incutere iustum, & sufficientem metum, vt latè probat Berous *in cap.1.num.19. de offic. deleg.* & ipsemet Sanch. *num.22.*

7 Secundò infertur reuerentiam cum seueritate, vel terribilitate sufficientem esse pro iusto metu, Panormit. *in d.c. cum virum* Felin. *in d.c. causam matrimonij, num.4. de offic. deleg.* & fuit dictum *in vna Neapolitana professionis 15. Iunij 1598. coram Gypsio, quam refert, & approbat d.decis.326.num.12. & 374 num. 16. coram Gregor. XV.* Hinc notabiliter dixit Bald. *in cap.1. §.iniuria col.penult. de pace firm.* vultũ potentis terribilem incutere iustum, & sufficientem metum, quia virtute clauduntur ibi minæ. Sequuntur Decius, Berous, Sigismundus, Loffredi *inter consilia feudalia, & alij relati à* Sanchez *num.13.*

8 Tertio infertur, reuerentiam cum indignatione plurimum conferre ad iustum, & sufficientem metum, vt fuit dictum *in Valentinana professionis, coram Card. Pamphilio, quam refert, & sequitur eadem* Rota *d.decis.326.num. 14. coram Greg. XV.* Vnde Sanchez *nu.14.* subdit iustum timorem incuti, vbi est spes certa talem indignationẽ diuturnã fore, secus verò, si breuis.

9 Quarto infertur preces importunas, quando sumus in persona, cui debetur reuerentia, iustum metum inferre, & vim coactionis habere Innoc. *in c. petitio, de iureiur.* Soc *cons.263. nu.8. lib.2.* Curt. Iun. *cons.41.nu.18.* Aym. *cons.11.num.17.* Apostil. ad Panorm. *in c. suam, de at. & qualit. lit. B,* & fuit dictum *in Romana legatorum 13. Nouembris 1595. coram Orano, & in d. Valentinana professionis d.decis.326. coram Greg. XV.* Less. *ubi sup.* Tusc. *lit. M. concl.217.nu.22. & conclus.219. nu.3.* & tandem in terminis de elect. docet glos. *in c. sunt qui opes. verb. non iudicio 17.q.4. & in c. tua, verb. importunitatem* vbi quoq; Host. *in fin.* Imol. *num.2. de praben.* Rebuff. *tom.2.constitutionum regiarum tit. de rescript. ar.2 glos.3. vers. item non valet electio,* & Biax. *in direct. elect. p.1. cap.6. num.5.* Maluerim tamen cum Sanch. *disp.7. num.8.* non quascumque preces assiduas dici importunas, sed quæ sunt instantissimæ, vt ipse ait, & sæpius repetitæ & inculcatæ.

10 Sed statim rogabis respectu quarũ personarum detur metus reuerentialis? Respondeo in specialibus casibus à iudicis arbitrio non esse recedendũ: vniuersaliter verò dico dari in eo, qui iure aliquo subiectionis alteri subest, vt in Monacho respectu Abbatis. Et in hoc conueniunt omnes DD.

11 Tertiò ad hæc, vt metus dicatur cadere in virum constantem requiritur, vt timens non possit facilè occurrere malis: quę timentur: Si enim possit alia ratione ea à se facili negotio repellere, vt implorando alicuius auxilium, vel adeundo Superiorem, &c. non esse metus cadens in virum constantem: inconstantis enim est, & timidi ea metuere mala, quæ paruo labore vitare potest: & immeritò sibi persuadet illud malum euenturum. Hęc tertia cõditio apertè colligitur ex *reg. damnum, de reg. iur. in 6. l. fin. in princip. ff. quod met. caus.* Bellon. *cons.18. num.14.* Tusch. *lit. M, concl.115.nu.20,*

Sanchez *disp.2.nu.23.* Duard. *in Bullam Cœnæ Domini lib.3. §.8. q.1.nu.20. vers.hac autem,* & ex dictis *in d. decis. 326.nu.34. coram Greg. XV.*

12 Tandem circa præsentem materiã metus, ad effectum de quo agimus, notandum est. Primò ad iustum metum incutiendum non requiri, vt mala prædicta timeantur in persona propria: sed satis est, si timeantur in persona consanguineorum, quod probatur ex *cap. sciant cuncti, de elect. in 6.* quem textum Iason. *in l. de pupillo §. si quis ipsi nu.12. ff. de oper. nou. nunciat.* Felin. *in c. Ecclesia S. Mariæ nu.99. de const.* Franch. *in cap. sciant cuncti nu.2. de elect. in 6.* asserunt esse notabilem ad probandum metum illatum consanguineis electoris ad incutiendum ei timorem, censeri illatum eidem met electori Duard. *in Bull. Cœn. Domini, lib.3. §.8. q.1. nu.15.* referens D. Tho. & Syluest. Et pro hoc facit quædam decisio Rotæ, quam approbat Padilla *in l. interposita num.10. C. de transact.* Flamin. Paris. *de resign benef. li.13 q.1. nu.158. vbi quoque de communi,* & Felin. *vbi sup.* in qua resolutum fuit resignationem beneficij factam, ob metum illatum consanguineis clerici, esse rescindendam ac, si ipsi clerico metus incuteretur. Hanc autem consanguinitatem putant gloss. *in cap. postremo, verb. consanguineos, de appell.* Sanchez *disp. 4. num. 12. versic. vnde existimo,* extendi vsque ad quartum gradum, sicut vsque ad illum perseuerat naturalis affectio, & vltra illum non censentur illi consanguinei, nec grauiter quis læditur ex timore incusso consanguineo vltra illum gradum, nisi esset timor rei vergentis in non leuem, immò grauissimam iacturam honoris; ita vt cederet in contumeliam, & dedecus totius prosapiæ, etiam vltra eũ gradum: tunc enim iam in propria persona damnum pertimesceretur.

13 Et iuxta eundem Sanchez *num.9.* quod dictum est de consanguineis, asserendum est quoque de personis arctissimo necessitudinis vinculo coniunctis electori, quia amicus est alter ego: Arist. *lib.9. ethic. c.4.* & D. Aug. *lib.4. confess. c.6.* & Horat. *lib.1. Ode.3.* appellat amicum dimidium animæ amici, & idem Aristot. *2. Rethor. cap.4.* ait amicorum esse animum vnum in corporibus duobus habitantem. Et tandem pro hoc facit Alex. de Neuo *in cap. cum locum num.12. de sponsal.* vbi scribit esse metum cadentem in virum constantem sufficientem ad annullandum cõtractum, si inferatur alijs, de quibus rationabiliter debet timere contrahens, ne offendãtur: quod dictum sanè nemo vocabit in dubium quin procedat in arctissima amicitia coniunctis.

14 Secundò notandum est, metum durare, quãdiu durat eius causa; quamuis in actu externo appareat omnimoda libertas: vnde quicumq; actus fiat, etiamsi præseferat liberam voluntatem, & lætum, iucundumq; animum; nedum metum non purgant Panorm. *in c.1. de his, quæ vi met.* Natt. *cons.45. nu.3.* Couar. *in epit.4. decret. par.2. c.3. §.5. nu.1.* Menoch. *præsumpt.4. nu.23. lib.3.* & Sanchez *disp.18. num.7.* Rota *decis.705. nu.1. decis.463. num.3. par.2. in recent.* & præsertim *decis.643. n.4. par.1. in recent. decis.771. nu.8. & decis. 863 nu.1.2. & seqq. coram Card. Seraph.* Sed potius eum magis confirmant, vt dixit eadem Rota *in Neapolitana professionis 26. Iunij 1598. coram Orano, & decis.293. num.3. coram Greg. XV.* & hoc procedit, quamuis quodcumq; temporis spatium intercedat inter actum, & metum incussum ad illius effectum, Bald. Aret. Dec. & alij per Sanchez, Gaspar. Ant. *num.19.* & Rota *decis.392. coram Greg. XV.* Nec sufficit causam metus cessare, nisi quoque cessent impedimenta, quibus a reclamando impeditur: poterit namq; reclamare lõgè post cessationem metus, si lõgo tẽpore illa durarẽt. Sic Sanch. *num.8.* & Nauar. *comment.4. de reg. in cap. statuimus num.71,* referens Panor. & Felin.

& Felin. & in terminis de professione metu emissa Barbos. *de offic. Episcop. par. 3. alleg.* 104. *nu.* 18. vbi varios DD. & Rotam allegat, & denique Rota *in Vallesoletana praeeminentiarum* 23. *Ianuarij, & in eadem causa* 19. *Martij* 1604. *coram Pamphilio* Si verò non reclamet, postquam cessauit causa metus, vel dicta impedimenta cessarunt: tunc meritò ex gestis post huiusmodi cessationem, excluditur metus, vt sentit Rota *d. decis.* 463. *nu.* 3. multis allegatis.

15 Tertio notandum est, non solum hæc dicta in præsenti dubio veritatem habere de metu; sed de eius suspitione: nam iusta, & probabilis suspitio metus habetur pro metu, Baldus *in l. fin. num.* 7. *C. de iure delib.* Rimin. *sent. cons.* 15. *num.* 6. Alban. *cons.* 77. *num.* 11. Gram. *decis.* 5. *num.* 7. *cum duobus seqq.* quos omnes refert, & sequitur Rota *d. decis.* 374. *nu.* 18. *coram Gregor. XV.* & sic satis est ad rescindendum actum, vt subdit Sanchez, multis cumulatis *disput.* 2. *num.* 17.

16 Hinc apparet, quam iure optimo aduertant Host. *in sum. tit. de elect.* §. *qualiter faciendi, vers. qui secretò,* Ioan. Andr. Panor. *in cap. quia propter nu.* 14. *in fin. de elect.* Syluest. *tit. elect.* 2. *q.* 10 *verb. quintum*, Tabien. *eod. tit.* 1. *n.* 20. & Biax. *in direct. elect. par.* 3. *c.* 25. *n.* 3. respui posse compromissarios, siuè scrutatores, iustamq; causam appellandi censeri, si ipsi tales existant, vt timorem electoribus incutere valeāt.

17 Quartò notandum est ex præsentia Superioris, siue Iudicis excludi nedū suspicionem metus, iuxta Barthol. *in l.* 2. *num.* 4. *C. de præd. decur. l.* 10. Paris. *cons.* 10. *num* 35. *lib.* 1. & Rota *decis.* 120. *num.* 25. *& decis.* 188. *num.* 9. *coram Greg. XV.* Sed & ipsum metum excludi secundum eumdem Barthol. & DD. *in l. transactionem, C. de transact.* Iason. *in l. interpositas nu.* 5. *de transact.* Aym. alijs relatis *consil.* 114. *num.* 2. Sanchez *disp.* 27. *num.* 2. & Rota *decis.* 184. *nu.* 2. *par.* 2. *in recēt.* Vnde si v.g. Prouincialis præesset alicui Capitulo locali congregato ad electionem Discreti celebrandam, & in eo, quis electorum sileret, non audens obijcere contra fratres in scrutatores eligendos, propter probabilem suspicionem metus sibi à Guardiano incutiendi, si obijceret: tunc post factum non est locus appellationi, quia ex præsentia Prouincialis excluditur illa suspicio metus. Et idem iuris est in dando suffragio, & in omnibus actibus capitularib⁹, quādo adest Superior eius, qui electoribus intulit metum. Cuius doctrinæ communiter receptæ rationem autumo esse: Quia tunc metus non dicitur cadere in virum constantem, *vt sup. num.* 11. explicatum est. Hoc tamen quartum notandum intellige regulariter: nam si ille, qui incutit metum contrahenti, esset talis, vt grauem metum etiam incuteret Superiori præsenti, tunc ex præsentia illius Superioris non excluderetur metus, vt rectè cum multis alijs aduertit d. Ant. Gaspar *d. q.* 15.

Tandem in fine dubij notanda sunt verba Gregor. XV. in Generali Concilio Lugdunensi, quæ, & habentur *in cap. sciant cuncti, de elect. in* 6. *Sciant cuncti, qui clericos, vel quaslibet alias personas Ecclesiasticas, (ad quos in aliquibus Ecclesijs, Monasterijs, aut alijs pijs locis spectat electio) pro eo, quod rogati, seu alias inducti, eum pro quo rogabantur, siue inducebantur, eligere noluerint, vel consanguineos eorum, aut ipsas Ecclesias, Monasteria seu loca cætera beneficijs, seu alijs bonis suis per se, vel per alios spoliando, siue alias iniustè prosequendo grauare præsumpserint, se ipso facto excommunicationis sententia innodatos.*

19 Sed forsan his omnibus hucusque in hoc dubio dictis obijcies, multa allegata ex præcitatis Doctoribus dicta esse in terminis matrimonij, vel in terminis professionis multoties, & non semper in terminis de electione? Respondeo requiri consensum liberum in electione, & in professione, sicut in

matri-

matrimonio carnali, & ideò quò ad hæc valere argumentum à matrimonio ad electionem, *cap. sicut vir. c. sicut alterius 7. q. 1.* Panor. *in c & si vnanimiter num. 5. de postul. præl.* glos. *in cap. bonæ de elect.* Ant. à Butr. *in cap. licet nu. 2. de translat. Episc.* Biax. *in direc. elect. p. 1. c. 6. num. 3.* Euerard. *in suis topicis loco à matrimonio spirituali ad carnale,* Nauar. *lib. 1. cons. 5. nu. 2. de elect. in 2. edit.* & Suar. *to. 3. de relig. lib. 6. cap. 4. numer. 16. ante medium,* vbi testatur hos actus, quò ad hoc æquiparari ab omnibus fere Iuris peritis, nec posse verisimilem rationem differentiæ assignari.

DVBIVM LIII.

Quibus pœnis afficiantur subornantes in electionibus Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Pœna inflicta subornatoribus cuiuscumque Ordinis.*

2 *An constitutio Papæ derogata censeatur per non vsum, siue per contrarium vsum subditorum?*

3 *Quando constitutiones Papales dicantur vsu receptæ.*

4 *Quando requiratur expressus consensus Papæ ad derogandum eius constitutionibus.*

5 *Bulla de largitione munerum lata fuit contra subornatores.*

6 *An paruum munus faciat subornationem?*

Forum conscientiæ sola veritate nititur.

7 *An bulla de largitione munerum sit in vsu apud omnes Religiosos?*

Probatio consuetudinis est multum difficilis.

8 *Variæ bullæ contra subornatores diuersarum Religionum in specie, quæ tamen non extenduntur ad omnes alios, num. 10.*

9 *An ex paritate rationis fiat extensio de personis ad personas in pœnalibus?*

In materia pœnali verba sumuntur strictè, & propriè.

10 *An sub nomine Monachorum veniant omnes Religiosi?*

11 *An prædicta pœna contra subornatores possint dispensari à Prælatis Regularibus?*

1 IN Decretis generalibus æditis *anno 1599. die 15. Iuly* pro reformatione Regularium, tam Monachorũ, quam Mendicantium cuiuscumq; Ordinis, & instituti à Clemen. VIII. hæc habētur §. 22. *Vt omnis officiorum ambitus occasio precludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione, tam pro ipsis, quam pro alijs, tum in capitulis locorum, tum in ceteris, præsertim generalibus capitulis, aut congregationibus, seu alibi. Quicumq; secus fecerint præter alias pœnas, & censuras hactenus contra huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à nobis, vel à successoribus nostris; & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, & simpliciter scientes, & non reuelantes extendimus.*

2 Quæ decreta, cum fuerint innouata anno 1624. die 21. Septembr. à Sacra Congreg. de expressa mente S. D. N. Vrbani VIII. meritò circa ea nihil aliud in præsenti posse dubitari videtur, nisi hoc; an scilicet ad hoc, vt obligent, requiratur necessariò, vt vsu acceptentur à Religiosis?

Respondeo negatiuè: nam vel intelligitur quæstio, necessariò requiri ad integritatem Constitutionum Papalium, vt vsu, & moribus approbentur

bentur à subditis, vt tenet Gonzal. *sup. reg 8. cancell. glos. 26. nu. 2. & seqq.* & multi alij DD. quos citat, & confutat Suar. *de legib. lib. 4. c. 16. num. 1. & seqq.* vel intelligitur, vt contrarijs actibus eisdem Constitutionibus non contraueniatur. Sed neutrum horum requiritur: Panorm. *in c. vlt. num. 4. vers. vnde ibi de treg. & pace,* Felin. *in c. 1. num. 6. vers. lex noua eod. tit.* Rota *decis. 197. num. 3. p. 1. in recent.* & fuit confirmatum *decis. 221. nu. 4. & 5. ibi.* Ergo vsus, & obseruantia non requiritur in Constitutione Papę de forma substantiali, Felin. *d. cap. 1. num. 12. col. penult. vers. bene facit,* Rota *vbi sup. d. decis. 197.*

3 Et quod non requiratur primum, patet, nam eo ipso, quò Constitutiones Papales promulgatæ sunt, habentur pro effectuatis, & vsu receptis Rota *decis. 213. num. 1. vbi sup.* vnde Iason, qui restatur de communi *in l. de quib. nu. 5. ff. de leg.* Alex. *cons. 136. num 19 lib. 2.* & Rota *vbi sup. num. 2.* asserunt numquam tolli dictas Constitutiones per non vsum.

Quòd verò, nec etiam requiratur secundum, probatur, quia authoritas Papæ non est ab homine, *cap. nouit. de iudic.* Rota *decis. 10. de consuet. in ant.* Ergo eius Constitutionibus non licet inferioribus, sine eius permissione cõtrauenire, *cap. consequens 12. distinct.* Panorm. *in c. 1. num. 4. vers. vnde ibi de tregua, & pace,* Præposit. *in c. in istis, §. leges, n. 3. vers. nisi dato consensu Papæ* Rota *d. decis. 213. & d. decis. 197. numero 4.*

4 Et nedum licet inferioribus contrauenire Constitutionibus Papæ, sine eius permissione, & expressa scientia; sed nec etiam sine eius expresso consensu. Et quod nõ sufficiat tacitus, sed requiratur expressus, dicunt Franch. *in c. cum de benefic. nu. 4. de preben. in 6.* cum alijs ibi per eũ allegatis, & Archi. *ibid. num. 2. vers. sine mireris,* quos sequitur Rota *d. decis. 221. n. 5. p. 1. in recent.* Quæ opinio sine contradictione videtur locum habere in casu nostro, in quo parum temporis spatium dimidiat ab innouatione, & noua publicatione dictorum Decretorum. Certum est enim tam breui temporis spatio non posse induci consuetudinem rationabilem legitimè præscriptam, iuxta terminos, *cap. fin.* vbi glos. & DD. *de consuet.* in quo textu fundata est opinio Cardinalis Turrecrematæ, *in d. c. in istis, §. sicut enim, vers. secunda opinio. 4. dist.* asserentis sufficere tacitum consensum Papæ.

5 Secundò principaliter contra subornantes donis, & muneribus est Bulla Clemen. VIII. cuius Rubrica est *de largitione munerum vtriusque sexus Regularibus interdicta,* in qua hæc habentur §. 16. *Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus cuiuscumque gradus, Ordinis, &c. nostrarum huiusmodi prohibitionum transgressor fuerit, statuimus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso priuatus, ac ad illa, & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, ignominia notatus existat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & passiuæ, absq; vllo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat.*

Quòd autem hæc constitutio edita fuerit contra eos, qui subornant electores, muneribus, atque donis, patet ex Rodriq. *to. 1. q. 27. art. 7. circa fin.* dicente hanc Constitutionem loqui tantummodo de donationibus gratiosis, & ambitionis gratia factis. Item patet ex rubrica secundum, quod eam exponit Sorb. *§. 2. aduertendum.* Et denique patet ex eadem Constitutione, §. 8. vbi sic dicitur *Ita vt inter ipsos quoq; Religiosos (ne praua ambitione impulsi pro consequendis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumque largitio, aut donatio (nisi rerum minimarũ de licentia expressa, & in scriptis Superiorũ) sit penitus interdicta.*

6 Nota ea verba *Nisi rerum minimarum, &c.* Nam videri potest, paruum munus non inducere subornationem. Consequentia probatur, quia quæcumque largitio, seu donatio est interdicta, excepta rerum minimarum. Ergo, &c.

Sed contra obijcies. Non datur paucitas materiæ in peccato Simoniæ: ita vt semper non sit peccatum mortale, vti probabitur *dub.* 34. *num.* 8. At subornatio, quę fit donis, & muneribus dicitur Simonia nō purè mentalis per dicta *in superiori dubio num.* 1. *in fine*, & clarius explicabitur *dub.* 76. *num.* 2. Ergo etiam quodcumque minimum munus facit subornationem.

Distinguo: Aut enim nos loquimur in foro conscientię, quod sola veritate nititur *cap. tua de spons.* Aut loquimur in foro externo, quod præsumptionibus procedit in similibus. Si primo modo currit, & valet obiectio. Si vero posteriori modo, dico quando datur paruum munus, quod votum recipientis inclinare, vel mouere non debet. Ecclesiam Romanam non consueuisse interpretari accipientem, vel donantem in his delinquere *cap. & si quæstiones de simonia*, quem text. præ cæteris egregiè exponit Suar. *tom.* 1. *de relig. tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 36. *nu.* 10. *vsque ad fin. & c.* 38. *num.* 2. *in fine.*

7 An hęc Bulla *de largitione munerum* liget nunc omnes Regulares ad effectum de quo agimus? Illud mihi certum est, fuisse, scilicet, receptam apud multos. Cæterum an postea tractu tēporis fuerit, inducta contraria consuetudo? ignoro: Vnde benignum Lectorem moneo, qui vsu rerum propriæ Religionis magis valet, quam ego, vt examinato huiusmodi vsu doctrinis, quę de consuetudine traduntur à Doctoribus, & maximè vltra supra allegatos à Marescot, *lib.* 2. *var. resol. c.* 100 *ferè per totum, præsertim verò num.* 24. & aliquid à Rota *decis.* 51. *nu.* 4. *corā Cardin. Mantic. & decis.* 162. *per totam, coram Greg. XV.* consultat, siue decidat, quod sibi æquum videbitur; semper memor non ita de facili induci cōsuetudinem contrariam iuri, Iason. *cons.* 192 *in fin. lib.* 2. cum eius probatio sit multum difficilis, Fulgosius *cons.* 6 *in fin.* Dec. *consil.* 215. *nn.* 2. *in fi.* Aymon. *consilio* 325. *num.* 1. Multa namque per patientiam tolerantur, quæ si fuerint in iudicium deducta exigente iustitia tolerari non debent, *c. cum iam dudum, de præbend.* Aym. *cons.* 96. *nu.* 7. Ita Rota *vbi sup. coram Greg. XV.*

8 Tertiò, principaliter extat Bulla Clem. VIII. quæ incipit *quoniam nemo* edita *anno* 1604. *die* 23. *Iulij* contra Fratres Ordinis Cruciferorum, qui pactis pollicitationibus palam, vel occultè, procurauerint obtinere, &c. Item Bulla *cum nihil magis*, Gregor. XIII. ampliata à Clem. VIII. per Bullam *Religiosos viros*, & roboratam à Paulo V. per Bullam *admonemur pastoralis* editam *anno* 1608. *die* 7. *Ianuar.* qui cōtra fratres Ordinis S. Dominici, per mendicatos fauores, & suffragia sibi procurant, &c. Item Bulla *ambitiosam honorum* eiusdem Clem. VIII. edita *anno* 1596. *die* 3. *Septembris* contra Monachos Congregationis Camaldulensis Ordinis S. Benedicti, qui pactis, pollicitationibus palam, vel occultè procurauerint obtinere, &c. Item eiusdem fere tenoris extat alia Bulla, *quoniam nemo eiusdemmet* Clem. VIII. contra Fratres Ordinis B Mariæ de Monte Carmelo edita *anno* 1593. *die* 21. *Maij.* Item alia Bulla *ambitiosam honorum* edita *anno* 1600. *die* 23. *Decembris* contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis. Item extat eiusdem tenoris Bulla *quoniam nemo* Pauli V edita *anno* 1616 *die* 27. *Augusti* contra Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Cœlestinorum. Item Bulla *Nihil in vnaquaque* Greg. XIII. edita *anno* 1574. *die* 17. *Aprilis* contra Monachos Congregationis Cassinensis, alias S. Iu-

S. Iustinæ Ordinis S. Benedicti. Item Bulla *Alias per nos* Pauli V. edita *anno* 1613. *die* 30. *Martij* contra Monachos S. Bernardi, Congregationis Cistercienſium Italiæ: Item Bulla *Pastoralis officij*, edita *anno* 1571. *die* 28. *May* Pij V. contra Fratres Minores de obſeruantia S. Franciſci Moderata per aliam Bullam *consueuit Romanus Pontifex* Greg. XIII. editam *anno* 1593. *die* 8. *Septembris*, quarum explanationem tradit Rodr. *tom.* 2. *q.* 56. *art.* 1.

9 Circa quas omnes Bullas meritò vocatur in dubium; An extendantur ad alios Regulares? Pro resolutione dubij aduertendum est cum Suarez *de legib. lib. 6. cap. 3. nu.* 12. illud quod aliquando disponit lex canonica in vna Religione mendicante, quod posset simili ratione generaliter disponere: non extendi ad alias, si lex specialiter loquatur de aliquibus Religiosis, vt v. g. *in cap. non solum de reg. in* 6. prohibentur Fratres Minores, & Prædicatores recipere nouitios ad professionem ante annum probationis elapsum. Modo hæc Cōstitutio extensa est postea ad alios Regulares à Bonifacio VIII. *in cap. Constitutionem de regul. in* 6. Et addit *Nos pari similitudine rationis inducti, &c.* clarè ostendens antea non habuisse locum extensionem illam non obstante similitudine rationis, vt benè aduertit gloss. *ibid verb. prorogamus.* Et id maximè procedit in materia pęnali, in qua verba strictè, & propriè sumuntur, *cap. statutum de elect. in* 6. Quantum tamen patitur prudens dispositio, vel iustitia legis, vt limitat Suarez *de legib. vbi sup. c. 4. num.* 3. Hinc docent Panorm. *in cap. ex parte, nu.* 1. *de postul* & Duard. *in Bulla Cœnæ Domini, lib.* 2. *c.* 17. *q.* 8. *num.* 5. licet sub nomine Monachorum veniant omnes Regulares, vt asserunt communiter canonistæ *in cap. quia in insulis de reg.* attamen secus esse dicendum, si Constitutio loquatur de Monachis nigris, vel aliam qualitatem apponat, per quam necessariò restringatur ad Monachos tantùm.

10 His suppositis, dico, illas Bullas cōtra subornatores aliarum Religionū in specie, & nominatim emanatas, non extendi ad alios, contra quos non fuerunt specialiter, & nominatim latæ. Et ratio est, quia specialiter illæ Bullę loquuntur de specialibus Religiosis: vnde tamquam pęnales non comprehendunt alios: quamuis enim vnicum sit mendicitatis institutum omnibus mendicantibus, & vnica viuendi forma omnibus Fratribus Minoribus: tamen non conueniunt in re per nomen, siue clausulam, v. g. *S. Francisci de Paula*, Vel *Fratrum Minorum de obseruantia* significata: quia varia illos disiungunt exercitia, iuxta quæ diuersæ quoque insurgunt Religiones, & nomina; & ideo sub nomine, v. g. *Minimorum S. Francisci de Paula*. Vel *Minorum de obseruantia*, numquam intelliguntur alij.

11 Vltimò aduertendum est, tenorem dictarum Constitutionum esse diligentissimè inspectandum ab illis contra quos latæ fuerunt: Si enim non fuerit expressè commissa dispensatio eorum Prælatis super inhabilitatem, vel alias pœnas, quas incurrunt, & ad sui abolementum requirunt dispensationem, & non absolutionem: profectò non poterunt dispensari ab eis per dicta à Rodriq. *tom.* 1. *c.* 24. *art. fin. circa med.* vbi scribit delictum subornationis esse grauissimum, & allegat *Sotum* probantem esse crimen contra Rempublicam, sicut est crimen læsæ maiestatis. Vnde cum sit per consequens grauius adulterio, non possunt in eo dispensare prædicti Regulares Prælati, vt fusè explicabitur *dub.* 94.

§. De Simonia.

DVBIVM LIV.

Quod pretium inducat Simoniam in electionibus?

SVMMARIVM.

1 *Ad incurrendam simoniam punibilem debet necessario praecedere pactum illicitum.*
2 *Verba generalia indicantia animum gratum nullam probant simoniam.*
3 *Diuisio sufficienter comprehendens pretium simoniae.*
4 *Quid sit munus à manu, munus ab obsequio, & munus à lingua?*
5 *Quomodo contrahatur simonia per munus à manu.*
6 *Quomodo per munus ab obsequio?*
7 *Quomodo per munus à lingua?*
8 *An in peccato simoniae detur paruitas materiae?*

1 HIC non inquirimus de simonia in ordine ad culpam, quia ad præsens institutum nostrum non spectat: sed inquirimus de simonia in electionibus in ordine ad pœnam Ecclesiasticam, quatenus scilicet, ei constitutæ sunt pœnæ ab Ecclesiastico iure: quamuis enim nullus simoniacus diuinam maledictionem effugere nequeat: At multi sũt simoniaci, quib⁹ Ecclesia nullam infligit pœnam, & de hac non quærimus: sed benè de illa alia supra dicta, quę & simonia punibilis dicitur à Doctoribus.

Ad hanc ergo simoniam punibilem incurrendam non solum debet necessario interuenire pactum, seu conuentio illicita inter emptorem, & venditorem pro re spirituali, siue annexa spirituali: sed etiam necessario requiritur, vt tale pactum, seu conuentio illicita pretij præcedat electionem, ad hoc vt dicatur inducere simoniam: alias numquam inducitur, *cap. Arnaldus.* 8. *q.* 3. glos. *in c quam pio. verb. postmodum* 1. *q.* 2. Marescot. *lib.* 2. *variar. resol. c.* 15. *nu.* 24 & tradunt communiter DD. *in cap. veniens de testib.* cum Dec. *cons.* 118. *num.* 4. Puteo, *decis.* 171 *num* 9. *lib.* 2. & alij, quos refert, & approbat Rota *decis.* 1029. *num.* 8. *coram Card. Seraph. decis.* 166. *num.* 9. *p.* 1. *in recent. decis* 138. *nu.* 9. & *decis.* 517. *num.* 11. *coram Greg. XV.*

2 Hinc si eligendus diceret electori, se non fore ingratum; cum hęc verba sint generalia, & nullum arguant pactum, nullam probant simoniam, vt per Sotum *de iust. & iur. lib.* 9. *q.* 8. *art.* 5. *concl.* 5. & *fuit dictum in vna Britonoriens. pensionis, coram Gypsio, quam allegat, & sequitur eadem* Rota *d. decis.* 1029. *num.* 9. *coram Card. Seraphino.* Neq; obstat, ea verba innuere electũ non immemorem fore beneficij sibi collati ab electoribus, & per consequens se eis obligatum agnoscere. Nam etiamsi eligendus agnoscat se obligatione antidorali (quæ ex virtute gratitudinis oritur) adstrictum, & aliquid postea electori det, vt huic obligationi satisfaciat: non erit simonia, vt rectè annotauit Nauarr. *cap.* 23. *num.* 106. & Couarr. *lib.* 1. *var. resol. c.* 20 *num.* 4. *quos citat, & approbat* Less. *de iust. lib.* 2. *c.* 35. *num.* 115. Et ratio est, quia simonia requirit, vt ex pacto, seu obligatione iustitiæ detur: latè Suar. *de relig. to.* 1. *tract.* 3 *lib.* 4. *c.* 45. *num.* 4. & *seqq.* vbi de communissima opinione Rodriquez *tom.* 3. *quæst.* 63. *art.* 4. *in fine.*

Si vero aliquis eligatur cum ea conditione, vt postea teneatur tales remunerare, seu, vt dicunt, recompensare; erit quidem simonia. Rom. *cons.* 395. Petr. Greg. Tolos. *in tit de elect. c.* 9. *num.* 7. si præcesserit tale pactum electionem. Sed si fuerit factum post electionem, secus est dicendum, vt apertè habetur ex *d. decis.* 1029. & *alijs supra citatis in fine præcedentis numeri.*

Hoc

3 Hoc pretium, de quo hucusque disseruimus agi in præsenti, dicitur esse munus à lingua, vel ab obsequio, sicuti est etiam pecunia, vel quælibet alia res exterior, quæ pertinet ad munus à manu, *can. sunt nonnulli* 1. *q.* 1. *can. saluator circa med. ubi communiter canonistæ* 1. *q.* 3. & D. Tho. 2. 2. *q.* 100. *art.* 5. *in corpore quæst. in fine*, quem omnes Theologi communiter sequuntur. Et sub hac tripartita diuisione sufficienter continetur pretium simoniæ, vt latè probat Suar. *de relig. to.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 37. *per totum.*

4 Munus à manu, vt dicit Gregor. *in can. sunt nonnulli* 1. *q.* 1. est pecunia. Hinc cum quæcumque homines possident in terra, quorum domini sunt, pecunia dicatur, vt habetur *in can. totum.* 1. *q.* 3. & supponitur in multis decretis de simon. *vt in cap. & si quæstiones, cap. tua nos, c. in tantum*, vbi de equo, de vacca, deque omnibus bonis sermo est: rectè statuendum est per munus à manu intelligi pecuniam, & omne donum pretio æstimabile, quod datur electori, vt v. g. equus, torques, annulus, liber, vestis, &c. Azorius *par.* 3. *lib.* 12. *c.* 2. *q.* 2. Less. *ubi supra nu.* 115 & latè Suar. *c.* 38. *per totum.*

Per munus ab obsequio intellige omne obsequium præstitum Ecclesiæ, vel collatori, seu electori, vel eorum amicis, &c Azor. Less. *num.* 117. & Suarez. *cap.* 39. *per totum.*

Per munus denique à lingua intellige fauorem, vt inquit Greg. *in d. can. sunt nonnulli*, idest humanas preces, laudes, commendationes, & similia, Suar. *cap.* 41. *num.* 12. Azor. & Less. *num.* 118.

5 Ex dictis infertur primò, simoniam committi, quando datur aliquod munus à manu alicui hoc pacto, seu hac conditione expressa, vel tacita, vt eligat, vel præsentet, seu prouideat, &c. hunc, vel illum, *cap. nobis, cap. de regularibus, cap. Matthæus de sim.* Et hæc illatio est certa apud omnes. Immò ampliatur, vt etiam contrahatur simonia, si quis ex electoribus contradicens electo, pecunia accepta, etiam ab amico electi, cesset à contradicendo; debetque renunciare electus electioni in hoc casu, *d. cap. Matthæus*, Tolos. *ubi sup.* & Azor. *par.* 3. *libro* 12. *cap.* 7. *quæst.* 1. *vers. quæres quid dicendum.*

6 Infertur secundò, obsequium alicui præstitum pacto, seu conditione tacita, vel expressa, vt eligat hunc, vel illum esse simoniacum, quod multo magis locum habebit, si in pacto interueniat promissio beneficij, vt quis eligatur, *c. de hoc de simon.* D. Thom. *ubi sup. ad secundum in fine*, Azor. *ubi supra, versic. est itidem simoniaca.* Item si dicam Elige tu, v. g. me, vel meum nepotem in Prouincialem, & ego eligam te, vel tuum nepotem in Præpositum, Rebuff. §. 1. *verb. simoniacis de electionis derogat. in concordia*, Selua *de benef. par.* 1. *quæst.* 7. *num.* 64. Tolos. *ubi sup.* Angel. *tit. simonia* 3. §. 3. Syluest. *eod. tit. quæst.* 13. *num.* 4. Nauar. *cap.* 23 *num.* 100. §. 2. *quod duplex*; Rodriq. *tom.* 3. *q.* 63. *art.* 4. *circa finem*, Emanuel Sà *verb. simonia nu.* 3. Suar. *cap.* 31. *num.* 13. & 14. & *cap.* 39. *num.* 13. *in fine, & num.* 14. Azor. *ubi sup. q.* 3. *in fine*, qui addit item vitio simoniæ non carere, qui diceret; Nunquam v. g. me viuente fiet Prior Pater F. Caius, nisi fiat P. F. Seius, pro quo ego rogaui. Vel si dicat tu exauditus es in electione, v. g. Caij, ego quoque exaudiri debeo in electione Titij, & allegat Syluest. *verb. simonia, quæst.* 13. *vers.* 4. Quod tamen dictum merito temperat cum eodem Syluest. *verb. simonia, ubi supra*, vt non procedat vbi consuetudine receptum esset, vt exaudito vno in vna electione, alter quoque exaudiretur in alia: tunc enim absque simoniæ labe posset quis instare, vt huiusmodi consuetudo seruaretur.

Ratio huius illationis est, secundū Nauarr. & Rodriq. *ubi supra*, quia id tamquam simoniam merito pro-

 hibet

hibet Ecclesia; nam in his omnibus datur, vel relinquitur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa principali immediata eam habendi, quod prohibetur *in cap. sicut 3. & cap. non satis de simon. can. quam pio 1. q. 2. cap. fin. de pact.*

7 Infertur tertiò, simoniam esse; si quis suffragetur alicui cum pacto, seu conditione tacita, vel expressa obligandi illum ad laudes, commendationes, seu preces fundendas pro se, vel pro suo agnato, seu amico, &c. apud fratres, seu apud superiores, &c. Ita communiter Doctores, teste Less. *num.* 118. Suar. *cap.* 41. *num.* 12. & 14. cum alijs plurimis relatis, & approbatis à Garzia *de benef. par. 8. cap. 2. num.* 120.

8 Tandem has omnes illationes amplia, vt procedant etiam in quacumq; minima materia, cum in hoc peccato simoniæ non attendatur paruitas materiæ, ex eo, quod rei spirituali plenè irrogetur iniuria, eam pretio æstimando; immò quò minori pretio datur, eò vilius æstimatur. Nauar. *c.* 23 *nu.* 101. *circa fin. & in extrau. de dat. pro iust. vel grat. notab.* 10 *num.* 27. *vers. per quæ omnia, & lib. 5. consil. 52. num.* 2. *tit. de simonia in* 2 *edit.* Suar. *vbi supra cap.* 5. *num.* 5. & *cap.* 38. *num.* 2. vbi multos allegat Hugol. relatus, & approbatus à Sanchez *in Precep. decal. lib. 1. cap. 4. num.* 1.

Obijci verò solet, *cap. & si quæstiones de simonia*, sed in eo textu non dicitur, paruum munus non sufficere ad simoniam, si pro pretio detur; sed dicitur quando datur paruum munus, & non constat datum esse pro pretio, tunc Ecclesiam Romanam non consueuisse interpretari accipientem in his delinquere, vel donantem. Ita pulchrè, & latè Suarez, *vbi supr. cap. 36. num. 10. vsq; ad finem, & cap. 38. num. 2. in fine.*

DVBIVM LV.

An Simonia dirimat electionem?

SVMMARIVM.

1 *Diuisio simoniæ in mentalem, conuentionalem, & realem.*

2 *Quid, & quotuplex simonia mentalis?*

3 *Quid, & quotuplex simonia conuentionalis?*

4 *Quid sit simonia realis?*

5 *Simonia mentalis nullam inducit priuationem.*

6 *Simonia conuentionalis nullas inducit pœnas ipso iure.*

7 *Simonia conuentionalis, vel realis inhabilitat ad beneficia nondum obtenta: sed non ipso iure.*

8 *Simonia realis sola, priuat beneficijs obtentis ipso iure.*

9 *Quod intelligitur de beneficijs tantùm super quibus versata fuit simonia.*

10 *Et id postea procedit etiam in simoniaco occulto.*

11 *Et etiam si commissa fuisset simonia cum vno solo ex electoribus. Atque adeò si cum amico, seu consiliario electi num.* 13.

12 *Etiam ignorante electo. Quod intellige de priuatione solum: secus verò de alijs pœnis, num.* 17.

14 *Nisi forsan fuisset commissa ab inimico electi in fraudem, & odium electi.*

15 *Vel nisi constaret de contradictione electi, ante electionem.*

16 *Vel nisi iam per triennium pacificè beneficium possederit.*

18 *De quibus dignitatibus, officijs, vel beneficijs, hæc omnia dicta procedant.*

1 CVM diuidatur communiter à Doctoribus simonia in mentalem, côuentionalem, & realem, priuç nobis

nobis declarandum est; quid per vnamquamque earum sit intelligendum; vt inde etiam clarius, & distinctius respondeamus ad propositam difficultatem.

2 Simonia igitur mentalis adhuc duplex est, vna *pura mentalis*, altera *non pure mentalis*. Prima est illa, in qua neq; iniqua voluntas emendi, vel vendendi spirituale, seu spirituali annexum exprimitur, neq; quicquam exterius recipitur, aut datur. Secunda est propositum internum, quo quis dum confert alteri spirituale, intendit illum obligare ad reddendum temporale: vel è contra, dum confert temporale, intendit obligare ad reddendum spirituale; sine vllo tamen pacto externo. Et hæc explicatio sumitur ex *cap. tua nos, & cap. fin. de simon.* & clarè traditur ab Azor. 3 *par. lib.* 12. *c.* 2. *q.* 1. *vers. nos verò*, Valent. *to.* 3. *disp.* 6. *q.* 15. *par.* 5. *vers. primò enim*. Suarez *to.* 1. *de relig. tract.* 3. *lib.* 4 *c.* 41. *num.* 3. Less. *de iust. lib.* 2. *c.* 35. *nu.* 35 Reginal. *in praxi for. pœnit. lib.* 10. *num.* 429. & communiter ab omnibus.

3 Simonia conuentionalis, & ipsa quoque duplex est: *purè*, scilicet, *conuentionalis*, & *conuentionalis mixta*. Primo modo est, quando exprimitur quidem verbo, aut signo, vel nutu, &c iniqua voluntas emendi, vel vendendi spirituale; sed non peruenitur ad actum exteriorem dandi, vel recipiendi: vnde vtrinque consistit solum in promissione. Secundo modo est, quando ex vna tantum parte deuenitur ad actum exteriorem dandi, vel recipiendi: ex altera verò non.

Et hic notandum est, nihil referre, maximè ad effectum, de quo agimus, vtrum detur spirituale, & promittatur temporale, quia nunquam est, nisi simonia conuentionalis, vt rectè contra Sotum, & Caiet. notauit Nauarr. *c.* 23 *nu.* 103. Vgol. *de cens. tab.* 3. *cap.* 5. Azorius, Valentia, Less. Reginaldus *vbi supra*.

4 Simonia denique realis est, quando ex vtraque parte completum est pactum; hoc est, quando vltra conuentionem, & pactum, siue expressum, siue tacitum, tam spirituale, quam temporale datum, & acceptum est: Et in hoc conueniunt omnes. Vide omnes præcitatos DD. quibus adde Rotam *decis.* 405. *p.* 1. *diuers. quam refert, & sequitur* Gonzal. *sup. reg.* 8. *cancel. glos.* 15. *num.* 69.

5 His sic breuiter diuisis, & explicatis ad clariorē distinctionē solutionis propositæ difficultatis: Respondeo primò, simoniam mentalem esse quidem peccatum mortale, Nauar. *c.* 23. *num.* 100. *in principio*, & Rodriquez *to.* 3. *q.* 63. *art.* 1. non tamen inducere nullitatem, nec simoniacum mentalem teneri ad resignationem, vel restitutionem. *cap. fin. de simon.* vbi DD. teste Garzia *de benef. par.* 8. *cap.* 1. *num.* 45. *vsque ad num.* 54. vbi multis cumulatis cum Rota testatur de communi, & refellit opiniones, & obiectiones contrarias. Hoc autem dictum intellige de simonia, vt simonia est: nam simonia non pure mentalis, vt quoddam subornationis genus est, inducit nullitatem per Constitutionem Clem. VIII. *de largit. munerū.* de qua egimus *supra dub.* 53. *num.* 5. *& seqq.*

6 Respondeo secundò, per simoniam pure conuentionalem non incurri censuras, inhabilitates, vel priuationes (si quæ sunt) ipso iure latas contra simoniacos. Hæc est communis sententia Theologorum, & Iuristarum teste Suarez *vbi sup. c.* 55. *n.* 12. *vsq; ad n.* 16. vbi postea addit idem iuris esse etiam de simonia conuentionali mixta, in qua datū est pretium; sed res spiritualis non est data, vel acceptata. Et licet *à nu.* 17. *&* 18. *vsq; ad finem. cap. & per sequentia capita* dubitet de illa simonia, in qua data est res spiritualis: pretium autem non est datum cum effectu, sed tantum promissum: Attamen *cap.* 57. *num.* 51. idem etiam tenet de hac simonia cum Nauar. & alijs adducens stylum Curiæ, & consuetudinē,

Re-

7 Respondeo tertiò, simoniam, siue conuentionalem, siue realem repellere simoniacum ab assecutione beneficij nondum obtenti, & reddere inhabilem non solum ad illud super quod facta fuit conuentio, verum etiam ad alia obtinenda, Biax. *in direct. elect. par.2. cap.28.* Cassad. *decis.5. de const.* Sarnen. *de triennali q.12. in fin.* Zerola *in praxi Episcop.par.1. verb.simonia§ 9.* Nauar. *in repert.cap.fin.nu.28. de simon. & in cap. si quando except.4. de rescript.& c.23.num 103.& in varijs consil. de simon.* Gonzal. *pluribus relatis vbi sup.nu.70.* Rota *decis.83. lib.1. & decis.145. & 150. lib.5.par.3. diuersorum, & alibi sæpissimè.*

Hanc conclusionem intellige (quò ad simoniam cõuentionalem spectat) non ipso iure: sed per sententiam, per dicta in superiori conclusione.

Dico, *quò ad simoniam conuentionalem spectat*, quia id de simonia reali est val de dubium, stando in iure communi. Immo hodie est certum contrarium per Constitutionem Pij V. quę incipit *cum primum* editam *anno* 1567. *Kalend. April.* vbi expressè inhabilitantur ipso iure simoniaci reales. Attamen in foro conscientię talis pœna non est vsu recepta, & est derogatum contraria consuetudine illi constitutioni in hac parte, vt non incurratur dicta pœna saltem ante sententiam declaratoriam, prout testatur Nauarr. cui adhęrent Suar. *c.58. num.11. & cap.61. num.11.* & Garzia *p.8. cap.1. num.71.*

8 Respondeo quartò, omnem electionem, seu prouisionem, nominationem institutionem, vel collationem, qua quis ad beneficium Ecclesiasticum per simoniam realem assumitur, esse ipso iure nullam, & inanem, & per consequens huiusmodi sic simoniace prouisum, seu electum, priuari ipso iure beneficijs; ita vt impetrari possint etiam absq; alia declaratione, quæ post impetrationẽ fieri posset Extrau. *cum detestabile de simonia, Extrauag. Mart. V.* quæ incipit *multa in* Conc. Constan. *sess.43. & alia extrauag. eiusdem Pontif.* cuius initium *damnabile,* Azor.3. *par.c.20.q.8.* Et ita cum eodem hanc assertionem sustinent Felinus, & alij *in cap. insinuatum num.5. & in cap. de simoniace, num 6. de simon.* Rebuff. *in praxi tit. de simon. in resign. num.7. 8. & seqq.* Quaranta *tit. de simon. in addit. & allegat* Rotam, Gonzal. *vbi sup.d.nu.69.* Marescot. *lib.2. var.resol c.35 num.11.& seqq.* Suarez *cap.57. num.22.* & est communissima sententia.

9 Huic assertioni vnica tantum limitatio est adhibenda, quadruplex verò ampliatio. Limitatio est, hanc assertionem procedere tantummodo in priuatione eorum beneficiorum, super quibus versata fuit simonia, non verò in alijs super quibus versata non fuit, & ita procedit *Extrauag. cum detestabile de simon.*, vt per Felin. & Paris. relatos, & approbatos à Rota *decis.411. p.3. diuers. & per* Suarez *cap.58. per totum*, vbi de communi canonistarum quidquid immeritò congerat Garz. *cap.1. à num.20. vsque ad 40.* contra Nauarr. & alios ferè innumerabiles ibi allegatos. Et illæ decisiones Rotæ, quas adducit *nu.33. & 34.* non solum huic limitationi nõ aduersãtur: sed re vera fauent, vt patet ibi legentibus.

10 Prima verò ampliatio est, dictam assertionem sibi vẽdicare locum, tam in simoniaco occulto, quã notorio, vt aperte habetur ex litera *d. extrau. cũ detestabile.* ibi, *tã manifestum, quam occultum,* & confirmant Rebuff. *vbi supra num.12.* Selua *de benef. par.3.q.21 nu.58.* Suar. *c.57.nu.27.* & Marescot. *vbi sup. num.12.*

11 Secunda ampliatio est, vt dicta assertio procedat, etiamsi simonia commissa fuisset cum vno solo ex multis electorib⁹ quorũ maior pars alias eundem quoque elegisset *d.cap.nobis*, vbi Panorm. *num.2.de simon.& in cap.cum super num.4.de confess.* Rota *decis.516 num.1. coram Card. Seraph.* & Nauar *multis allegatis cap.25. num.113.* qui merito

meritò addit secus esse dicendum in foro conscientiæ. Concordat Garzia *d.c.1. num.10.*

12 Tertia ampliatio est, eandem assertionem procedere, etiamsi simonia commissa fuisset cum electoribus, vt huc vsque dictum est, ignorante electo, *d.c.nobis de simon.* Suar. *cap.57.nu.35.* *& seqq.* vbi de communi Less. *de iust. lib.2.c.35.num.142.* Rota *in vna Massanen. capellan. coram Vortio, & decis. 191.num.5. par.1. diuers.* quas refert cum multis alijs Garc. *nu.6.*

13 Et nedum procedit, vt dictum est, sed etiam si simonia commissa fuisset cum amico, seu consiliario electorum, vel alicuius electoris ignorantibus, & electo & electoribus, Summa Corona *p.3.tract. de simon.nu.30.* & Garc. *nu.9.* vbi quoq; addit hæc omnia veritatem habere, licet electores, alias essent, vel fuissent electuri eundem, si etiam moti fuerunt consilio, & intercessione illius, & allegat glos. & Felin. *in d.c. nobis in fine.*

14 Quamuis autem hęc tertia ampliatio sic se habeat, vt explicatum est: attamen tripliciter est temperanda, primò iuxta Panorm. & Felin. *in c.de simoniacè, de simon.* Azor.*1.p.lib 12.c.22.* & omnes præcitatos DD. maxime vero Less. *vbi supra num 142.* & Suar. *d.c. 57. à num.28. vsque ad 33.* vt non procedat, vbi quis pecuniam daret occulte, per fraudem, vt collatio, seu electio de te habenda esset inualida, & tu inhabilis *d.c. nobis, & c. sicut tuis de simon.* Nemo enim debet de fraude sua commodum reportare, *l. heres meus, §.quod infra.ff.de condit.demonstrat.cap. ex tenore de rescript. & cap. vt circa vbi glos. verb. malitiis de elect. in 6.*

15 Secundò temperanda est hæc tertia ampliatio, vt non procedat, si v. g. tu metuens, ne quis pecuniam pro beneficio tibi conferendo daret, expressè contradixisti *d.c.sicut tuis.* Hæc tamen contradictio tunc nihil prodesset, quando, si ea nō obstante, ante collationem scias pecuniam re vera datam esse, & nihilominus beneficium acceptes.

16 Tertio temperanda est, vt non procedat, vbi ille, qui sic ignoranter per simoniam beneficium adeptus est, & per triennium illud pacifice bona fide possederit: quia tunc non potest amplius contra eum admitti actio, neque lis super beneficium per regulam de triennali: quæ refertur à Quaranta *in summa bull. tit. reg. cancell reg. 36.* vide Gomez *quæst.12. in eandem reg.* Vgol. *tab. 4.c. 6.§.9.* Suar. *vbi supra num.39.&* Less. *num 140.*

17 Sed huic tertiæ ampliationi sic explicatæ, & tēperatæ objicies. In ignorantem non cadere simoniam *c. nobis de simon.* Sarnen. *ad reg. de immunit.q. 12.vers. et ista, quæ dicta fuerunt,* Nauarr. *consil. 60. num.2 de simon.* & de communi testatur Paris. *q.14. nu.44.* & Rota *decis.166.num.2.p.2.in recent.* Ergo falsa sunt hæc omnia dicta in hac tertia ampliatione.

Respondeo, nedum inhabilitatem incurri ipso iure à simoniaco reali, sed etiam excommunicationem *d.extrau. cum detestabile extrauag. multæ, & extrauag. damnabile.* Azor.*3.p. lib.11.c. 20.q.6.* & Rota *decis.214. num.1. coram Card. Seraph.* Gomez, & iterum Rota cum alijs, quos refert cum stylo Curiæ, & consuetudine, Suarez *cap.56.num.32.* Et item incurrit infamia, licet non ipso facto, sed tantum post latam Iudicis sententiam, *c.sane, 15.q.3.cap.inquisitionis de accus.& cap. fin.1.q.1.* Azor. *q 7.* Suar.*cap.56.num. 21.* Garc. *vbi supra* cum multis alijs ab his allegatis.

Quando igitur te ignorante commissa est simonia, incurris quidem inhabilitatem, vt dictum est, sed non incurris excommunicationem, neque alias pœnas. Et ratio differentiæ est, quia inhabilitatem incurris non tantum in pœnam tui, sed etiam in pœnam illorum, qui te simoniacè promouere voluerunt, *cap nobis, & cap.sicut tuis, iuncta glos. de simon.* Sed excommunicationis vinculo non illaqueatis,

quearis, quia in illam ignorantē non potest ferri, Suar. c.57.nu.38. & Less. c.35.num.142. Et ita intelligendi sunt DD. in obiectione citati, qui in hoc sensu loquuntur, vel saltem de pœnis attributis in genere simoniacis, quas verissimum est non incurri ab ignorantibus: sed cum distinctione, vt explanatum est.

18 Quarta, & vltima ampliatio d. tertiæ assertionis est, eam procedere in simonia commissa in quibuscumq; dignitatibus, personatibus, beneficijs, officijs Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quæ per electionem, postulationem, prouisionem, seu quamuis aliam dispositionem canonicā assequuntur, quod patet ex *d. extrau. cum detestabile de simon.* ibi namq; habetur. *Per electiones vero, postulationes, confirmationes, prouisiones, seu quasuis alias dispositiones, quas simoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant in Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs Ecclesiasticis, & quibusuis beneficijs, &c.*

Vnde tanquam certissimum inferunt DD. dictam assertionem tertiam militare, & extendi ad Priores, Abbates, Guardianos, Prouinciales, Generales, & similes, &c. quia sunt propriissime officia Ecclesiastica, de quibus d. extrau. Ita Sorb. *in annotat. ad compen. tit. simonia, vers. 2. notandum*, Rodriq. *to.1.q.20.ar.13.in princ.* Less. *num.137.* & Suar. *d. cap.57. num.47.* referēs Caier. Armil. & alios. Et idem colligitur esse dicendum de Definitoratu, quia hic etiam merito comprehendi debet sub nomine officiorū, seu personatuum, vt alibi *dub.59. num.4.* dicetur; & ex eius venditione non minora detrimenta sequuntur Ecclesiæ, quod etiam videtur innuere Suarez *num.48. in fin.* asserens illas voces, dignitates, personatus, officia, & beneficia, &c. in illa extrau. accipienda esse in tota sua latitudine, & proprietate.

Vnum tantum officij genus inuenio exceptum à DD. illud scilicet officiū, quod solum est commissio pendens ex arbitrio delegantis: vnde dicta quarta assertio non extenditur ad Vicariam etiam à Prouinciali, vel Generali delegatam. Ita omnes DD. recentiores, & antiquiores cum Nauar. teste Suar. *nu.49.* & ratio est, quia non comprehenditur sub ulla earum dispositionum canonicarum, de quibus *d. extrauag. cum detestabile.*

DVBIVM LVI.

An Prælati Regulares, iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, possint dispensare in foro externo sibi subditos à Simonia in beneficio?

SVMMARIVM.

1 *An Prælati Regulares possint absoluere ab excommunicatione lata contra simoniacos in beneficio?*
2 *Item an possint dispensare super infamiam, quam contrahunt ijdem simoniaci?*
3 *An electio simoniaca ipso iure nulla, possit fieri valida per superuenientem dispensationem?*
4 *An ijdem Prælati possint habilitare ad beneficia, super quibus commissa fuit simonia?*
5 *Item, an possint dispēsare ad alia obtinenda, super quibus non fuit versata simonia?*
6 *Vindicantur Panorm. & alij à Suar.*
7 *Quæ forma sit seruanda in huiusmodi dispensationibus?*

1 MVltæ quæstiones possunt excitari sub hoc titulo. Et prima est. An excommunicatio Papalis, qua innodantur simoniaci in beneficio, vt in præcedenti dubio dictum est, pos-

sit

sit tolli per dictos Prælatos? Respondeo huiusce quæstionis solutionem apertè haberi ex dicendis *dub. 66. ferè per totum*, nam cum ibi probandum sit, eosdem Prælatos posse absoluere à quibusuis censuris, etiam Sedi Apostolicę reseruatis virtute suorum priuilegiorum; Nec excommunicatio supradicta censeatur habere singularem aliquam rationem, ob quam sub generali cōcessione nō comprehendatur, vt inter alios bene aduertit Suar. *de relig. to. 1. tract. 3. lib. 4. c. 61. n. 4. in fi.* consequens est eos posse absoluere ab hac eadem excommunicatione sicut, & ab alijs, de quibus *d. dub.*

2 Secunda quæstio, quæ excitari potest, an possint ijdem Prælati abolere infamiam, qua commaculantur simoniaci in beneficio, post latam Iudicis sententiam, iuxta in superiori dubio dicta? Respondeo huiusce quoq; difficultatis solutionem enucleari ex cōcludendis *dub. 94. per totum*: nam cum vt ibi fusè dicetur, non possint dicti Prælati dispensare super infamiam consurgentem ex delicto grauiore adulterio, & simonia notabiliter excedat grauitatem adulterij, vt plenè probabitur *dub. 84. num. 10.* sequitur dictis Prelatis negari facultatem dispēsandi super hanc infamiam, quemadmodum negatur Episcopis ex sententia Panorm. *in c. de simoniace, nu. 6. de simon.* quem approbat Felin. *ibid.* & Azor. *par. 3. lib. 12. c. 22.*

3 Tertia quęstio, quæ potest excitari, est: An electio simoniaca ipso iure nulla, possit fieri valida per dispensationem eorundem Prælatorum? Respondeo hanc etiam quæstionem noua solutione non indigere, vtpotè pendentem ex illo principio tradendo, & explicando *dub. 70. num. 4. & 5.* vbi statuetur electionem ipso iure nullam non posse cōualidari per superuenientem dispensationem absq; nouo consensu eligentium.

4 Quarta quæstio quæ potest excitari, est: An ijdem Prælati Regulares possint habilitare sibi subditos ad eadem beneficia, super quæ versata est simonia? Huic quæstioni respondeo cum distinctione. Nam, vel simonia commissa fuit ignorante electo, vel sciente. Si secundo modo; non admittitur dispensatio per Episcopum, nec consequenter per dictos Prælatos, Io. Calder. *in c. penult. de elect.* Folot. *in tit. de elect. c. 9. nu. 7.* Panor. *in d. c. de simoniace de sim.* quem sequuntur Felin. *ibid.* & Azor. *p. 3. vbi sup.*

Si vero primo modo: iterum subdistinguendum est: Nam aut simonia commissa fuit super Prælaturam, vel beneficium curatum: seu commissa fuit super beneficium simplex. Si super curatum: non conceditur dispensatio præfatis Prelatis pro illa vice: quando tamen electus spontè, & non metu iudicij renunciauerit tali beneficio, ante sententiam condemnatoriam, vt dicetur in seq. membro subdistinctionis; tunc enim si iam beneficium datum fuerit alteri, & postea iterum vacet, poterit dispensare Episcopus, & per consequens Prælatus iurisdictionem quasi Episcopalem habens *1. q. 5. c. 1. d. c. penult. de elect. & c. nobis in fin. de simon.* Felin. *in c. insinuatum nu. 5. in fin. de simon.* Panorm. & Azor. *vbi supra.*

Si autem beneficium fuerit simplex, & electus resignauerit illi ante sententiam, vel si distulerit renunciare illi vsq; ad sententiam, hoc egerit, quò certioraretur de simonia, tunc potest dispensari à memoratis Prælatis: Secus verò dicendum, si iam electus certior factus fuerit, & tamen noluerit resignare: sed voluerit expectare sententiam *d. c. penult.* cum præallegatis Doctoribus, & Suar. *de relig. to. 1. tract. 3. lib. 4. c. 61. num. 10.*

5 Quinta quæstio est, An integrum sit memoratis Prælatis dispensare ad alia beneficia obtinenda, super quæ non fuit commissa simonia? Respondeo cum Panorm. Felino, & Azorio *vbi sup.* & Vgol. *tab. 4. c. 6. §. 7.* si scien-

ter electus per simoniam renunciauerit sponte beneficio male acquisito ante sententiam condemnatoriam, posse dispensari à dictis Prælatis ad alia beneficia obtinenda. Sed si non renunciauerit, & expectauerit sententiam, secus esse dicendum.

Si verò ignoranter per simoniam electus fuerit, poterit promoueri ad alia beneficia supradicta etiam absq; alia dispensatioue, iuxta eosdem DD. ex quo ipse ab omni labe simoniæ est immunis. Credo tamen eam esse vtilem saltem ad præcidendam viam litibus.

6 At contra primum membrum huius responsionis, vbi dictum est *posse dispensari ad alia beneficia obtinenda simoniacum, si sponte renunciauerit beneficio simoniace acquisito ante sententiam: secus verò si eam expectauerit, &c.* insurgit Suar. *vbi sup. num.* 11. dicendo DD. ibi allegatos supponere dictum simoniacum indigere dispensatione, ante sententiam, & per consequens eum esse inhabilem ipso facto ad noua beneficia, quod de directo militat contra dicta in superiori dubio. Sed re vera immeritò ipse Suarez reprehendit tantorum Doctorum sententiam, à qua, nec etiam dissentire videtur Rota *decis.* 83. *lib.* 1. *par.* 3. *diuersorum*, dum colligit ex dictis à Ioan. And. & Ant. *in d. cap. penult. col.* 1. *vers. ad secundum, de elect.* Mil. *in repert. verb. simoniacus, in beneficio simoniaco receptus inhabilis est ad aliud*, & alijs, simoniacum, siuè conuentionalem, siuè realem non posse obtinere alia beneficia absq; dispensatione Episcopi, &c. Nec ijdem DD. supponunt, quod ait Suar. sed inferre volunt dispensationem Episcopi, siue ante, siue post sententiam necessariò desiderari, & simul sufficere ad effectum, vt simoniacus, qui ante sententiam sponte renunciauit beneficio malè acquisito, possit validè eligi ad noua beneficia post eandem sententiam; quæ dispensatio non sufficit, si non renunciauerit sponte ante sententiam, sed expectauerit eam. Perperam igitur concluditur ex eorum Doctorum verbis, simoniacum egere dispensatione ante sententiam, & per consequens esse inhabilem ipso iure.

7 Tandem rogabis, quęnam forma sit seruanda in huiusmodi dispensationibus? Respondeo consulendum esse *dub.* 78. & huc proportionabiliter applicandum ibi dictum.

DVBIVM LVII.

An Prælati Regulares, iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, possint in foro conscientiæ dispensare super Simoniam beneficialem?

SVMMARIVM.

1 *An Prelati Regulares possint dispensare super simoniam beneficialem in foro conscientiæ virtute suorum priuilegiorum?*
2 *An idem possint virtute Decreti Concil. Triden. Sess. 24. cap. 6. de Reformat.*
3 *Item an Episcopi possint?*
4 *Item an maior Pœnitentiarius?*

1 Respondeo affirmatiuè iuxta tenorem priuilegiorum, quæ infra *dub.* 66. *num.* 5. referam, & hoc est
2 certum; Sed meritò controuertitur inter DD. an idem quoque possint virtute concessionis Pij V. relatæ à Sorb. *in resolut. mat. absol. in princ.* & communiter à Doctoribus ipsis, per quam extenditur ad eosdem Prælatos facultas, quam facit Conc. Trident. *sess.* 24. *cap.* 6. *de Refor.* Episcopis dispensandi in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus (excepta ea, quæ oritur

ex

ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis.

Henriquez *lib. 13. cap. 56. num. 1. iuncta glo. lit. F, quem sequitur* Sanchez *in præcept. decal. lib. 2. cap. 36. num.* 18. affirmatiuam opinionem tuetur. Et reuera videtur probabilis.

At Suarez *de Relig. to. 1. tract. 3. li. 4. cap. 61. num. 11. post med.* & Less. *de iust. lib. 2. cap. 35. num.* 140. negatiuam sustinent: Et hanc dicit idem Less. communiorem, tutiorem, & praxi conformiorem. Et tandem pro ea faciunt sequentes declarationes Illustrissimorum *super d. Conc.* quas refert Garzias *de benef. par. 8. c. 1. nu.* 71.

3 quarum prima sic habet *Episcopus, etsi à simonia occulta dispensare possit, non tamen simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per simoniam occultam obtinuit.* Secunda *An Episcopus in virtute huius Decreti, vel Capituli poterit absoluere Sacerdotem suum subditum in simonia occulta, & rehabilitare ad Ordines, & beneficia, tam obtenta, quam obtinenda? Congregatio censuit potuisse absoluere, & ad Ordines rehabilitare, & ad beneficia; non tamen rehabilitare ad beneficia, quibus propter simoniam priuatus fuisset, nec ad obtinenda.* Immò

4 à fortiori facit quoque facultas concessa Maiori Pœnitentiario, vt patet ex Bulla Pij IV. quæ incipit *In sublimi;* in qua *in* §. 13. hæc habentur. *Caueat etiam Pœnitentiarius, ne in absolutionibus à simonia reali, vel conuentionali, etiam occulta, vnquam concedat, vt ipsi simoniaci beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pensiones, vel alia pro illis accepta, aut fructus ex eis post commissam simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere possint, quinimmo in absolutionibus huiusmodi apponatur clausula, quod vterque ad beneficium, super quo commissa fuit simonia, perpetuo inhabilis existat.*

CAPVT SECVNDVM,

De indignitate eligendorum.

DVBIVM LVIII.

Quomodo indignitas electi vitiet electionem, & reddat obnoxios pœnæ electores?

SVMMARIVM.

1 *Indignè promotus mereretur decapitari.*

2 *Electio habita de indigno, habetur ac si fuissent celebrata de animali bruto.*

Iocosa redargutio facta quibusdam eligentibus indignos.

Damascenus priuauit 13. Episcopos indignè promotos.

3 *Eligentes indignum tenentur ad restituenda communitati omnia damna ex tali electione subsequuta.*

Electoribus imputantur omnia peccata quæ indignè promotus faciet in illa Prælatura.

4 *Electio scienter habita de indigno est ipso iure nulla, & electores sunt priuati pro ea vice eligendi potestate. Limita vt num. 5. 10. & 11.*

5 *Quid de his, qui eligunt dignum, & credunt indignum?*

6 *Eligentes scienter indignum Prouincialem Minorum non priuantur voce secundum aliquos.*

7 *Verior est opinio contraria num. 9.*

8 *Exponitur* §. Demum clem. exiui de verb. signif.

9 *Minor pœna sumenda est de negligentia, quam de dolo.*

12 *Eligentes scienter excommunicatum minori excommunicatione nō sunt priuati voce.*

Peccant mortaliter eligentes minori excommunicatione innodatum.

13 *Compromittentes non sunt priuati eligendi potestate vbi, Compromissarius elegit indignum.*

1 PRæsens quæstio potest excitari, quò ad existimationem hominum, & coram Deo; Vel quò ad illud quod iura sanxerunt.

Si in primo sensu, nempè quomodo indignitas electi vitiet electionem, quò ad existimationem hominum, & coram Deo? Dico indignitatem electi ita vitiare electionem, vt ipse indignè promotus mereretur decapitari, glos. *in l. qui cum vno verb. temporalium, ff. de re milit.* Felin. *in c. si quando num. 7. de rescript.* Rebuff. *in praxi tit. pœnæ contra collatores indignis conferentes num. 16.* Gonzal. *supra reg. 8. cācel. glo. 4. n. 59.* nec magis laudabilis 2 videatur ipsamet electio, quam si de animali bruto celebrata fuisset. Hinc Host. *in cap. graue, num. 3. de prabend.* & post eum Ioan. And. & alij referunt de Canonicis Argentinis, qui cum non possent concordari de creandis Canonicis conuenerūt, quod quilibet Canonicus crearet suum: & cū vnusquisque crearet nepotem, vel consanguineum indignum, quidam Romanus Canonicus eiusdem Ecclesiæ nominauit asinū suum. Quibus, vel his similib⁹ intētus Damascenus Patriarcha, cū audisset Ecclesias in Asia à quibusdam indignis administrari viris; quod nonnulli quidem gratia, nonnulli pecunia Episcopatus redemptos obtinerent, Ephesum est profectus, & tredecim Episcopis dignitatem ademit, Nicephor. Calix. *lib. 13. histor. Eccles. cap. 9.*

3 Deinde ita indignitas electi reddit obnoxios

obnoxios pœnæ electores coram Deo, vt ipsi teneantur ad restituenda communitati omnia damna ex tali electione subsequuta; quia illa ei intulerunt contra iustitiam commutatiuam Couat. *in reg. peccatum par.* 2. §. 7. *nu.* 7. Sot. *lib.* 4. *q.* 6. *art.* 3. *ad* 6. Salon. 2. 2. *q.* 63. *controu.* 6. *in fin.* Less. *de iust. lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 74. Et pro hoc apertè facit, quod indubitatum esse supponunt statuta Cartusiensis Ordinis *par.* 2. *cap.* 2. *num.* 8. & testatur Rodriquez *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 5. *col.* 3. *vers. aduertatur etiam.* Electores, scilicet, omnium peccatorum, ab eo sic indignè electo in Prælatura illa commissorum, esse participaturos. Quod dicit probari ex Sancta Synodo Tridentina *sess.* 24. *cap.* 1. *de reformat.* dum omnes habentes aliquod ius in electionibus, & promotionibus faciendis hortando, & monendo ait. *Et in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem salubrius facere posse, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint: non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.*

4 Si verò in secundo sensu excitetur proposita quæstio: quomodo scilicet, indignitas electi vitiet electionem, & reddat obnoxios pœnæ electores, quo ad illud, quod iura sanxerunt: Dico electionem habitam de indigno, esse ipso iure nullam, & taliter eligentes scienter esse ipso iure priuatos eligendi potestate pro ea vice tantum *c. cum in cunctis, vbi glos. cap. scriptum, vbi quoque glos. & cap. nihil, de elect. glo. in cap. cumana, eod. tit. & in c. quamquam verb. secus eod. tit. in* 6. *& in clem. exiui, §. caeterum vers.* 6. *not.* Panorm. *in c. dudum* 1. *num.* 11. *de elect.* Anchar. *in cap.* 2. *de postul. prælat.* Angel. *tit. elect. num.* 8. Syluest. *eod. tit.* 1. *q.* 4. Tabiena *eod. tit.* 1. *num.* 6. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *ti.*

de elect. num. 157. Azor. *par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *q.* 8. Manual. prælat. *tomo* 2. *q.* 23. *art.* 8. *& alij.*

5 Dixi *eligentes scienter*, secus enim dicendum est, si eligunt ignoranter, quia tunc ad eos reuertitur eligendi potestas glos. *in cap. dudum, verb. in ordinibus, de elect. & in capit. quamquam verb. scienter, de elect. in* 6. Immò addo idem iuris esse de illis electoribus, qui eligunt dignum credentes eum indignum, quia conatus non habet effectum, & electio tenet Felin. *in cap. si verò* 2. *de sent. excom. ant. fi. vers. & ad* 3. *q.* Gemin. *in c. perpetuò nu.* 4. *de elect. in* 6. Et pro hoc facit, quod notant communiter DD. de percutiente laicum, quem credebat clericum, vt non fiat irregularis.

6 Marc. *q.* 1358. *par.* 1. *relatus à* Marta *in suo digest. nouiss. tit. elect. cap.* 60. asserit speciale esse in electione Prouincialis Minorum, vt si eligentes, siue scienter, siue ignoranter indignum elegerint, & propterea fuerit infirmata electio: ad Capitulum Prouinciale reuertatur electio huiusmodi per clemen *exiui, §. demum, vbi glos. vers.* 6. *tot. de verb. signif.*

7 At contrarium videtur sentire Rodriq. *tom* 2. *quæst.* 52. *art.* 5 §. *notandum est etiam.* Et iure optimo, quia concordanda sunt iura iuribus, & eorum correctiones (si sustineri valeant) euitari debent *cap. cum expediat, de elect. in* 6.

8 Vnde notandum est textum *d. clement. exiui vbi supr.* non loqui de casu in quo omnes electores elegissent indignum: sed loquitur in casu, in quo, votis in diuersa diuisis, electio quæ à maiori parte Capituli fuerit celebrata confirmetur, vel infirmetur. Et si fuerit infirmata ad Capitulum Prouinciale electio huiusmodi reuertatur: Idest si electio habita a maiori parte Capituli fuerit infirmata propter aliquod vitium, per quod non fuerint priuati eligendi potestate electores reuertitur ad idem Capitulum Prouinciale, sed si fuerit infirmata

propter

propter aliquod vitium, per quod meritò essent electores priuati eligendi potestate, vt supponimus in praesenti; electio reuertitur quoq; ad idē Capitulum Prouinciale: non quidem ad eosdem electores, qui sic scienter elegerunt: sed ad alios, qui totam potentiam Capitularem retinent, licet minorem partem totius Capituli, cōputatis dictis priuatis, & inhabilibus, &c. faciant iuxta notata *dub.12. nu.1.* Vnde valebit electio de digno facta ab illa minori parte etiam ex eodem scrutinio, *cap. congregato de elect.* vbi Panor. benè docet non opus esse, tunc expectare sententiam declaratoriam super nullitatem primę electionis, vel super irritationem; sed satis esse ad validitatem secundae electionis, probare post factam ipsamnet electionem, dictam potestatem illam deuolutam fuisse ipso iure ad minorem partem, *cap. bona 1. de elect. & cap. impedimentum de reg. iur. in 6.* & dicetur infra *dub. 96. num. 2.*

9 Quod verò haec nostra expositio textus sit conformior literae, quam illa Marc. & sequaciū ex eo probatur, quia minor pęna sumenda est de negligentia, quam de dolo, *cap. nihil est,* vbi Panorm. *num. 3.* & Anton. & Butr. *num. 12. de elect. cap. ad falsariorum, de crim. fals. & cap super literis de rescript.* Sed si persistamus in opinione Marc. maior poena sumenda erit de negligentia, quam de dolo: Nam ipsi volunt electionem non deuolui ad Generalem, quando electores eligunt scienter indignum. Et tamē in eodem textu postea ibidem habetur, electionem liberè deuolui ad Generalem, quando electores praetermittunt eligere Prouincialem die ibi praescripta: idest ex negligentia arg *cap. quia diuersitatem de concess. prabend.*

Vera est ergo conclusio supraposita, & habet locum etiam in electione Prouincialis Minorum electionem scilicet factam de indigno esse ipso iure nullam, & sic eligentes scienter esse ipso iure priuatos eligendi potestate.

10 Quamuis autem haec conclusio sic se habeat: tripliciter tamen est limitanda. Primò, vt nō procedat, quò ad poenam eligentium spectat, si non fuerit sequuta electio indigni: quia tunc non priuantur electores eligendi potestate, licet grauiter peccent, *cap. perpetuo, de elect. in 6.* Nauar. *in cap. poena, nu. 22. de poenit. dist. 1.* Sayr. *de cens. lib. 4. c. 15. num. 11. §. quanto,* vbi refert Palud. & alios. Immò dico posse electores repetere, ac reiterare scrutinium, aliumque nominare, & eligere, si ex publicatione ipsiusmet scrutinij appareat maiorem eligentium partē suffragatam fuisse alicui indigno: ita vt electio, quae communis subsequi debet, sit celebranda de indigno, vt multis Doctoribus allatis dixi *dub. 29. num. 6.*

11 Secundò temperanda est cum Ioan. Andr. *in reg. odia.* Panorm. *in d. cum in cunctis, §. clerici sanè num. 6. & in c cum inter. 1. num. 15. de elect.* Suar. *to. 5. disp. 24 sect. 2. num. 22.* Auil. *de cens. par. 2. c. 6. disp. 12. dub. 4. ad fin.* Garz. *de benef. par. 7. c. 12. num. 84.* vt eademmet pęna non extendatur vltra casus *in d. cap. cum in cunctis* expressos, qui in dignitatibus citra Episcopatum circa tria, dumtaxat, versantur, nempè circa aetatis maturitatē, literarum scientiam, & morum grauitatem. Quae opinio longè communior, & probabilior est, quam contraria, Innocent. *in cap. 2. num. 3. de postul. prælat.*

12 Hinc non placet sententia Richard. *4. dist. 18. art. 7. q 4. glos. in cap. si celebr. verb. scienter de cler. excomm.* & Alter. *de cens. to. 1. disp. 4. c. 2. §. requiritur etiā* asserentium hac poena affici eligentes scienter innodatum minori excommunicatione. Sed contrarium, vt dixi, probabilius est, hac poena scilicet, non affici huiusmodi suffragatores, licèt perperam agant, & mortali culpa non vacent, tam ipsi eligentes, quam ipse electus consentiendo electioni de se factę, vt inquit Auil. *vbi sup. concl. 1.*

quia

quia prohibitio de non eligendo minori excommunicatione innodato, est in materia graui.

13 Tertiò temperanda est prædicta conclusio, vt electores non sint priuati eligendi potestate, quando ipsi compromiserunt absolutè in aliquem, qui compromissarius elegerit indignum, siuè scienter, siuè ignoranter: Nisi enim, & ipsi compromittentes talem electionem ratam habuerint, liberè ad eosdem reuertitur electio. Et hęc limitatio probatur: nā si scienter elegit dolus ipsius compromissarij non debet imputari compromittentibus, qui non sunt in culpa. Si verò ignoranter elegit iam functus est officio suo. Ita *in cap. si Compromissarius* communiter Canonistæ, *de electione in 6.* Cuch. *institut. maior. lib. 4. tit. de electione, num. 38.* Syluest. *tit. electio 2. quæst. 19. nu. 26.*

Pro hac limitatione facit, quòd ex delictis Administratorum, vel Præsidentium non punitur vniuersitas, vt colligitur ex *l. ex dolo, §. de dolo autem decurionum, ff. de dolo*, & ratio est, quia in generali mandato eis ab vniuersitate dato, non veniunt illicita, *ff. quæ in fraud. cred. l. si pater*, & videtur casus, *cap. veniens de simonia, & cap. dilectus, eod. tit. & cap. graue de sent. excom.* vbi licet ipsi Præsidentes puniantur: non tamen vniuersitas; nisi mandaret, vel ratum haberet, vt ibi not. Innoc. & Oldrad. *cons. 66.*

DVBIVM LIX.

Quæ ætas requiratur in promouendis ad dignitates, & personatus Regulares?

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas desideretur in assumendis ad Generalatum, Prouincialatum, & Custodiatum?*
2 *Item in assumendis ad Praelaturas conuentuales, & alias dignitates curatas?*
3 *Item in promouendis ad Diffinitoratum, cæterasque dignitates, & personatus, quibus animarum cura non competit.*
4 *Diffinitoratus est personatus.*
5 *Item aliquo modo dicitur dignitas.*
6 *Electio facta de non habente legitimam ætatem, est nulla.*
7 *Ætas connumeratur à die natiuitatis.*

1 MAnual prælat. *tom. 2. q. 3. art. 1. conclus. 2.* & Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 5. q. 1.* asserunt Generales, Prouinciales, cæterosq; iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, debere esse maiores triginta annis; ita vt trigesimum annum exegerint, prout de assumēdis ad Episcopalem Cathedram decernitur *in cap. quicumque, & cap. Episcopus dist. 77. cap. cum in cunctis, de elect.* Concil. Trident. *Sess. 7. c. 1. & Sess. 24. cap. 12. de Reformat. & in Constitutione Gregorij XIV. de forma faciendi processus super promouendis ad Ecclesias Cathedrales*, quæ incipit *onus Apostolicæ seruitutis*, & tradunt communiter DD.

At hanc assertionem Manualis, & Azorij, concedo de honestate, Nego verò de necessitate: licet namque huiusmodi ætas necessariò expostuletur in promouendis ad Episcopatum; nō tamen sequitur ita necessariò quoque desiderari eamdem ætatem in inferioribus dignitatibus, licèt eis competant Episcopalia iura, vt si sint minores triginta annis, electores sint priuati eligendi potestate, & electio sit nulla, iuxta dicta in superiori dubio, quia id nullo iure cauetur. Et pro hoc facit, quod in simili dicetur de scientia in sequenti dubio.

2 Sit secunda conclusio. Ad Prioratum, Præposituram, Rectoratum, Guardianatum, & alias dignitates, quibus animarum cura subest, non posse

posse promoueri, nisi qui vigesimum quintum suæ ætatis annum, saltem attigerit, idest inceperit. *d. cap. cum in cunctis, §. inferiora, cap. licet canon. de elect. in 6.* Concil. Trident. *d. cap. 12.* Panorm. *in cap. super inordinata, nu 9. de prabend.* Nauar. *cap. 25. num. 116. & lib. 1. conf. 4. tit. de at. & qualitate,* Rodriq. *to. 1. q. 15 art. 2.* Manual. prælat. *vbi sup. concl. 1.* Azor. *q. 2.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. nu. 107.* Salon. *2. 2 q. 63. art. 2. controuers. 1. concl. 2.* & Garz. *de benef. par. 7. cap. 4. num. 41.* Homobon. *de Hum. vita statib. par. 1. cap. 22.*

3 Sit tertia Conclusio. Ad Definitoratum, cæterasq; dignitates, & personatus, quibus nulla animarum cura competit, non posse minores 22. suæ ætatis anno assumi, vt patet ex Conc. Trident. *d. cap. 12.* & confirmatur ab omnibus ferè Doctoribus in præcedenti conclusione citatis: Et quamuis Henriq. *lib. 14. c. 8. §. 10. in fin. in glos. lit. X.* Emanuel Sà *verbo beneficium, num. 31.* Azor. *q. 3. §. caterum,* & alij, asserant prædictum vigesimum secundum annum requiri inceptum, non expletum. At Lessius, & Garz. *vbi supra* meritò affirmant illa Concilij verba *viginti duobus annis non minores assiscantur* innuere viginti duos annos debere esse completos, & ita eademmet verba declarauit Sacra Congregatio teste Garzia *num. 70.* *Congregatio Concilij censuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam A. Card. Carrafa.* Item *Episcopo Abulens. Illustrissime, & Reuerendissi. Domine, vt frater. Dubitationi Amplitudinis tua nomine proposita super atate, qua per Concil. Trident. cap. 12. §. ad cateras autem dignitates, &c. Sess. 24. de Reform. requiritur in ijs, qui dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, obtinere volunt. Congregatio Illustrissimorum Patrum eiusdem Concilij interpretum, ita respondendum duxit; nempè Decretum illud esse intelligendum de anno vigesimo secundo completo. Quod reliquum est Deum Amplitudini tua propitium in omnibus precamur, Roma die 24. Septembr. 1593. Amplitudinis tua Illustrissima, & Reuerendissima, vti frater studiosissimus Hieronymus Card. Mattheus.*

4 Quòd autem inter personatus iure optimo connumeretur Definitoratus probatur. Propriè, namque personatum habere dicitur, qui præeminentia præcellit cæteros sui Ordinis in Choro, in processionibus, in vocibus dandis, ac sententiam dicit, & huiusmodi, &c. quamuis iurisdictione careat, Archid. *in cap. 1. num. 2.* Anchar. *num. 6.* & glos. *de consuet. in 6.* Syluest. *tit. dignitas nu. 2. & 3.* Card. *in clem. 2. §. illi verò nu. 2. de at. & qualit.* Rebuff. *in praxi benef. tit. benef. secul. quotupl. num. 8.* Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 1. §. 4. diuiditur, & cap. 13. q. 5.* Mirand. *vbi supra,* Tusch. *lit. D, conclus. 421. & lit. P, concl. 321.* Moneta *de conseruat. iudicibus, cap. 5. q. 5. q. 7. mox ante primam conclus. & de commut. vlt. volunt. c. 8. num. 116.* Sed hæc verificantur de Diffinitorib' in Religionibus, in quibus votum decisiuum habent. Ergo inter personatus habetur. Et meritò sunt enim Congenerales, siue Comprouinciales: idest Coadiutores, & participes Officij Generalis, vel Prouincialis *dub. 107. num. 7. & 8.*

5 Et quòd idem Officium Diffinitoris possit aliquo modo dici dignitas, probatur, quia persæpè nomina dignitatis, & personatus confunduntur in iure, vt *in cap. cum accessissent, de constit.* glos. & Innoc. *in cap. de multa, de preben. & dignit.* Azor *vbi supra cap. 13. q. 2. & 5.* referens Hostiens. Ioan. Andr. & Selu. Monet. *de conseruatoribus iudicibus d. quæst. 7. vbi supra, & de commut. vlt vol. vbi supra numero 122.* Et secundum locorum consuetudinem vnum pro alio sumitur, & sunt simonia, Panorm. *in d. cap. de multa.*

6 Tandem notandum est, primò prouisionem, seu electionem factam de non habente ætatem, quæ requiritur, iuxta triplicem præfatam assertionē,

esse

esse nullam, vt perspicuum sit ex omnibus ferè allegatis Doctoribus in ea, & præsertim ex Garz. nu. 83. & etiam loquendo in foro conscientiæ, vt probat Ledes. in sum. 2. par. tract. 7. cap. 2. concl. 7. diffic. 17. pag. 361. Nec super hoc quidquam dispensare possunt Episcopi, vt inter alios docet Azorius par. 2. lib. 6. c. 5. q. 9. & quotidiana praxis. Neq; repetitur Prælatos Regulares talem facultatem habere ex aliquo priuilegio. Quæ omnia procedunt, etiamsi ad memoratam ætatem desit quantumuis paruum, & modicum tempus, vt vnus dies, Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 16. num. 4. Nam in his, quæ sunt à iure determinata, non licet arbitrari dub. 51. num. 1. & 2. & dub. 112. num. 1. & 2. & in terminis tradit Garc. vbi supra.

7 Secundò notandum est, ætatem connumerandam esse non à die conceptionis: sed à die natiuitatis, Couarr. in epit. 4. decret. par. 2. cap. 8. §. 2. num. 3. Molin. de iust. tom. 2. disp. 573. num. 2. Garc. vbi sup. num. 89. & alij.

DVBIVM LX.

Quæ scientia necessariò requiratur in promouendis ad Prælaturas Regulares?

SVMMARIVM.

1 *In assumendis ad dignitates Regulares desideratur scientia competens ad suum munus benè gerendum.*

2 *Et qui acceptat dignitatem, & notabili defectu talis scientiæ laborat, mortaliter peccat.*

3 *Quando hoc limitetur in assumendis ad Guardianatum, Prioratum, Rectoratum, Præposituram, &c.*

4 *Item quando limitetur in assumendis ad Prouincialatum, & Generalatum.*

5 *Ieru ditus non dicitur, qui benè legit, & latinè loquitur, etiamsi non benè respondeat interrogatorijs factis ei super pertinentibus ad suum munus.*

6 *Electio de prorsus illiteratis est nulla ipso iure. Nec cum eis dispensat Episcopus.*

7 *Secus, si sit spes certa de futura scientia, vel saltem legere sciat.*

8 *Illiteratus non est propriè, & strictè irregularis.*

1 Respondeo triplici Conclusione. Sit igitur prima. In Prouincialibus, & Generalibus non desiderari necessariò gradum scientiæ, vt in Episcopis requirit Concilium Trident. Sess. 22. c. 3. de reform. Sed in eis, item, & in Definitoribus, cæterisq; conuentualibus superioribus exposcunt iura cap. cum nobis, de elect. vbi glos. cap. eam te. de æt. & qualit. ordin. c. licet canon de elect. in 6. & Concil. Triden. sess. 24. c. 12. de reform. competentem scientiam, quæ ad eorum munus, & dignitatem benè gerendam sufficit, ad hoc, vt sine peccato fiat collatio, siue electio, Panorm. in cap. cum in cunctis, de elect. nu. 4. Homobon. de Hum. vita stat. par. 1. cap. 22.

Quod autem in Prouincialibus, & Generalibus, necessariò non desideretur gradus scientiæ, quem Concilium expostulat in Episcopis, liquet ex sequenti declaratione Sacræ Congregationis relata à Garzia de benef. par. 7. cap. 7. num. 33. Quæsitum enim fuit, An principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria iurisdictiò cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, necessariò conferri debeat licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas in Cathedrali? Cõgregatio 12. Decembris 1585. censuit negatiuè, quia hoc nullibi tenetur esse necessarium. Et Concilium quando loquitur de dignitatibus, cap. 12. Sess. 24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non præcipit.

2 Secunda Conclusio est, eum mortali

tali labe se commaculare, qui munus, seu Prelaturam acceptat, & notabili defectu scientiæ necessariæ ad illud, vel ad illam exequendam laborat. Hanc assertionem sustinent post Innocen. Panor. *vbi sup.* Biax. *in suo direct. elect. par. 2. c. 1. nu. 4.* Nauar. *c. 25. nu. 12.* Manual. prælat. *to. 2. q. 4. art. 2.* Garzia *de benef. vbi sup. nu. 25. & multi alij.* Et tandem vltra rationem naturalem probari quoque potest ex *cap. can. est putanda in fin. 1. q. 1.*

5 Hanc vtramque Conclusionem, Primò limita, vt non procedat in promouendis ad Priotatum, Præpositurum, Rectoratum, Guardianatū, &c. quando ipsi diuturno vsu ea norunt, quæ ad sui muneris functionem necessaria sunt, licet nunquam didicerit grammatices, latiniq; idiomatis rudimenta, vt inter alios tradunt Panorm. relatus, & approbatus ab Azor. *par. 2. lib. 6. c. 6. q. 6.* & Rota *decis. 16. par. 2. diuers.* teste Matta *in suo digest. nouiss. tit. electio, cap. 58.*

4 Secundò limita, vt non procedat in promouendis ad maiores dignitates prædictas, quando est spes certa, & firma eos breui adepturos esse eam scientiam, qua suum officium licitè obire poterunt, vel saltem Vicarium, seu adiutorem, vel collegam esse adscissatos, cuius opera, consilio, & doctrina vtentur in administranda Prouincia. Ita Azor. *vbi supra quest. 1.* Quæ tamen intellige fieri dispensatione, & graui causa vrgente, vt iure optimo aduertit post Host. Panormit. *vbi supra.* Et ratio est, quia defectus scientię magis inhabilitat promouendum ad beneficium, quam defectus Ordinum, ex quo sufficit, quod promouendus, siue præficiendus regimini Ecclesiæ Parochialis attingat 25. annum, *cap. licet canon. de elect. in 6.* vbi Gemin. *num. 3.* & Rota *decis. 677. num. 2. par. 4. diuers.*

5 Tertiò limita, vt non possit dici ineruditus, qui bene legit, & benè latinè loquitur, Gloss. & scribentes *in clem. 1. de concess. præben.* Crescent *decis. 12. de concess. prebend.* & in terminis personæ Abbatis tradit Panorm. post Innocen. & Archid. *in cap. cum in cunctis, num. 4. vers. Religiosi verò de electione.*

Et licet respondere ignoraret quibusdam interrogatorijs, quæ ei fierẽt: adhuc tamen non probaretur totalis ineruditio; cum possit esse, quod in libris veritatem eorum, quæ scire tenetur, sciat quærere. Innoc. *vbi sup. nu. 1. in fine.* Butr. & Panorm. quos refert, & sequitur Rota *decis. 234. num. 9. par. 1. in recent.*

6 Tertia Conclusio est, electionem, prouisionem, seu collationem de omnibus memoratis Prælaturis, exceptis ijs, de quibus in prima limitatione, & dignitatibus, factam prorsus illiteratis: ita vt nec etiam legere sciant, esse nullam ipso iure, Nauar. *de orat. miscel. 40. nu. 8.* Franch. *in c. fin. nu. 2. de temp. ordin. in 6.* Gonzal. *sup. reg. 8. cancell. glo. 4. nu. 47. & 48.* Less. *de iust. li. 2. c. 34. nu. 129.* & Garz. *vbi sup num. 15.* Nec cum eis potest dispensare Episcopus, & multò minus, qui iurisdictionem quasi Episcopalem habet, Felin. *in c. at si clerici, §. de adulterijs, nu. 21. de iudic.* Et ratio est, quia Episcopus de iure communi nequit dispensare, nisi in adulterio, & alijs criminibus, quæ sunt minora, *d. §. de adulterijs,* & patebit latius ex infra dicendis *dub. 94.* Sed Episcopus non dispensat cum homicida, quia homicidiū est maius adulterio; Socin. *cons. 157 præsens cōsultatio pulchra est, vers. in 2. par. fol. mihi 10.* & est minus illiterato, Innoc. *in c. cum nostris in princ. de concess. præben.* vbi dicit electionem factam de homicida non esse nullam ipso iure: factam tamen illiterato: sic. Ergo multò minus Episcopus poterit dispensare cum prorsus illiterato.

7 Hanc quoq; Conclusionem limita, vt scilicet, non sit nulla ipso iure electio, prouisio, seu collatio facta prorsus illiterato, si est spes certa de futura scientia, & literatura. Ita in simili Innoc.

Innoc. *in cap. cum in cunctis, de elect.* Domin. *in c. illiteratos 26. dist.* & Felin. *ibi sup.* Immò addo, nec etiam esse nullam ipso iure, si legere non ignorent, licèt nil latinè calleant, quod probatur ex consuetudine saltem, & praxi antiqua, & noua, iuxta Nauarrum *in c. si quando de rescript. excep.* 1 . n. 8. Et quamuis videatur sibi contrarius *in except. 16. ad primum, numero* 1. Attamen, vt constat ex nu. 11. sermonem ibi habet de omninò illiteratis.

3 Neque his omnibus dictis obstat illiteratum, seu imperitum esse irregularem, vt censet Nauar. c. 27. n. 205. Suar. *to. 5. disp. 51. sect. 1. num. 8.* Auila *de cens. p. 7. disp. 4. d. 1.* Gonzal. *d. gloss. 4. nu. 41.* & Marches. *par. 3. tit. de commiss. admis. ad ben. cess. & altern.* §. 1. *nu. 34.* referens Innoc. atque ideò collationem, seu electionem de eo factã, esse nullam, iuxta tradẽda *dub. 58. n. 2.* quia quidquid hi DD. dicant, hanc nõ existimo cum Henriq. *lib. 14. c. 8.* §. 11. *gloss. lit. B*, Sayr. *de cens. lib. 6. c. 13. nu. 8.* & Garz. *ibi sup. nu. 19.* esse propriè, & strictè irregularitatem, maximè, si non sit penitus, & omninò illiteratus, *vt sup. dixi.*

DVBIVM LXI.

An peccator mortali crimine non occulto affectus, sit ineligibilis?

SVMMARIVM.

1 *Electio peccatoris publici est irritanda secundum vnam opinionem.*
2 *Contrariam tenent alij.*
3 *Author amplectitur posteriorem sententiam, & destruit fundamentum prioris.*

1 PArtem affirmatiuam tuetur Host. *in cap. 1. de postul. prælat.* Archid. *in c. in scripturis in fin. 8. q. 1.* Panorm. *in c. si celebrat. n. 6. de cler. excom. minist.* Henrich. Boich. *in c. in nostris, nu. 5. de concess. preben.* Angel. *tit. elect. num. 23.* Syluest. *eod. tit. 1. q. 14.* Tabien. *eod. tit. 1. nu. 17.* Mar. t al. præ lat. *to. 2. q. 23. art. 11. concl. 5. & alij.* Huius sententiæ potissima ratio videtur, quia vt ait Diuus Tho. *quodlib. 8. q. 4. ar. 6.* per quodlibet peccatum mortale aliquis redditur indignus ad quodlibet spirituale exequendum.

2 At Innoc. *in d. c. si celebrat. verb. irritanda, & in c. 1. n. 3. de postul. præl.* Gloss. *in c. perpetui verb. præueniri de elect. in 6. ibi quoq;* Gemin. *nu. 6.* gloss. *in c. definitio 22. q. 4.* Felin. *in c. dilecte in Christo, nu. 4. de except.* Couar *in c. alma mater p. 1. §. 8 nu 4.* Azor. *par. 2. c. 14. q. 10. §. item peccat.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. n. 126* Garz. *de benef. p. 7. c. 8. nu. 48.* Alter. *de cens. to. 1 disp. 4. lib. 1. c. 2. §. alia tamen ratio,* negatiuam partem sustinent, quamuis consentiens in statu peccati mortalis electioni de se factæ culpa non vacet, sicut, & qui eum scienter eligunt. Irritanda tamen non est eius electio, etiamsi eius peccatum non sit occultum, exceptis, quæ secundum canonicas sanctiones talem pœnam inducunt, vel quando ipse criminosus non vult corrigi: quia tunc non debet confirmari.

3 Hæc posterior opinio mihi magis arridet. Nam si omne peccatum mortale electionem impediret; sequeretur etiam pro omni peccato mortali clericum posse deponi: Sed hoc nemo concedet: Ergo nec illud est concedendum. Sequella patet, Nam *in c. inuentum 16. q. 7.* habemus hæc verba, *Quam* (supple Ecclesiam) *si iustè adeptus fuerit, hanc non nisi graui culpa sua, & coram Episcopo canonica seueritate amittat.* Sed omne peccatum mortale dicitur graue ab ipsomet Panor. *in c. sicut nostres n. 3. de iur. iur.* Ergo pro omni peccato mortali amitteret.

CAPVT TERTIVM
De Censuris.

DVBIVM LXII.

An excommunicati minori Excommunicatione priuentur potestate actiua, & passiua eligendi?

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor priuat electione passiua, non autem actiua. Excommunicati minori excommunicatione possunt eligi in Discretos, & Definitores.*
2 *An electio de huiusmodi excommunicatis sit irrita, vel irritanda?*
3 *Quando ignorantia excommunicationis minoris electi validet electionem. Quadruplex opinio.*

1 PAssiua priuantur: Actiua verò, non. Et hoc expressè habetur *in cap. si celebrat. de cler. excomm. minis.* Ratio est, prout *ibidem* innuitur, quia cum huiusmodi excommunicatus omnium Sacramẽtorum perceptione priuatus existat: per consequens etiam prohibetur exercitium, & occluditur aditus ei ad Ordines Ecclesiasticos, quos postulat dignitas, ad quam eligitur. Quare hinc elicitur ei non vetari ascendere ad Discretatum, Definitoratum, & alia huius generis officia, quibus regimen animarum non competit. Et in hoc conueniunt omnes. Sed discrepant in duobus.

2 Primò. An prædicta electio sit irritanda, vel sit ipso iure nulla? Hostiens. Panor. & Card. *in d. c. si celebr.* Couarr. *in c. alma mater, par. 1. §. 8. nu. 3.* Vgol. *de cens. tab. 3. c. 6.* Garz. *de benef. par. 7. c. 13. nu. 27.* & alij, aiunt esse irritam ipso iure. Et exponunt textum *irritanda*, idest irrita denuncianda.

At Felin. *in cap. dilecte col. 3. nu. 4. de except.* Richard. *in 4. dist. 18. ar. 7. q. 4.* Syluest. *tit. elect. q. 14.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 11.* Suar. *tom. 5. disp. 24. sect. 3. num. 21.* Sayr. *de cens. lib 2. c. 22. nu. 23.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. num. 116.* Auil. *de cens. par. 2. c. 6. disp. 12. dub. 4. concl. 2. ad fin.* Tolet. *lib. 1. cap. 18. nu. 2.* Alter. *de cens. to. 1. lib. 1. disp. 4. cap. 2.* Filiuc. *tract. 13. c. 2. q. 8. nu. 31.* Bonac. *de cens. disp. 2. q. 3. nu. 7. & alij*, astruunt meritò irritandam esse, vt patet ex litera textus. Et hæc posterior opinio mihi magis arridet, cum pœnalia semper in mitiorem partem sint interpretanda, *cap. odia de reg. iur. in 6. c. in pœnis eod. tit. & lib. l. si præses, & l. interpretatione, ff. de pœnis.*

3 Secundò discrepant in intelligentia illius verbi *scienter* additi in *d. cap. si celebr.* Sic enim dicitur, *Si tamen scienter talis electus fuerit*, quia ibi non explicatur ad quos referatur illud verbum *scienter*, an scilicet ad electores, an verò ad electum?

Innoc. Panor. & Glo. *ibid.* & Henric. Boich. *in c. illa quotidiana de elect.* referunt ad electum: ita vt sit sensus irritandã esse electionẽ, si eligatur, se certò sciens excommunicatione minori innodatum, etiam ab ignorantibus eam. Horum potissima ratio videtur, quia hæc est pœna electi, & nõ eligentium: non enim ob eorum peccatũ irritatur electio; sed benè ob peccatum eiusdem electi. Scientia verò eligentium auget solũ eorum culpã.

Suar. *tom. 5 disp. 24. sect. 2. num. 18.* & Filiuc. *tract. 13. cap. 2. nu. 19.* ambo de communi testantes, referunt idem verbum

verbum *scienter* ad electores. Ratio huius opinionis est, quia hic etiamsi ignoranter eligatur ex parte sua: adhuc tamen eius electio est irritanda: tunc enim quoq; est priuatus participatione passiua Sacramentorum, propter quam causam non potest eligi ad beneficia, quæ habent annexam eandem participationem.

Couar. *vbi sup.* Armil. *tit. excommunicatio num. 5.* & Sayr. *de cens. vbi sup. nu. 23. & 24.* nulla habita distinctione inter ignorantiam eligentium, & electi, astruunt ad valorem, & effectum huius electionis nihil conducere ignorantiam excommunicationis. Huius sententiæ præcipuum fundamentum est, quia hæc priuatio electionis passiuæ est effectus excommunicationis minoris ex institutione, & natura talis censuræ, vt in principio huius dubij explicatum est. Hoc autem fundamentum integrum manet, etiamsi ignorantia intercedat in altera, vel vtraq; parte, eligentium, scilicet, & electi. Quocirca illud verbum *scienter* iuxta hos DD. potius videtur additum in illo textu ad amplificandum, quam ad limitandum: quasi dicere voluerit. *Etiamsi scienter talis elect. &c.*

Gloss. denique *in cap. Apostolica verb. probabili de cler. excomm. minist.* Felin. *in cap. sicut 2. col. 2. de simon.* Nauar. *in cap. fratres num. 45. de pœn. d. 5.* Lopez *to. 2. p. 2. c. 17. & 18.* Emanuel Sà *verb. excommunic. num. 33.* Auila *vbi supra concl. 4.* Alter. *vbi sup.* Vasq. *tract. de excomm. dub. 6. nu. 12.* Tolet. *vbi sup.* Reginal. *lib. 32. tract. 1. nu. 143.* Bonac. *de cens. disp. 2. q. 3. num. 7. in fine, & alij,* probabilius docent, electionem non esse irritandam, si adsit ignorantia, vel ex parte electi, non excludendo partem eligentium, vel ex parte eligentium, non excludendo partem electi: Ita vt quotiescumque interuenerit scientia excommunicationis, vel ex parte electi, vel ex parte eligentium, vel ex parte vtrorumq; semper irritanda sit electio. Fundamentum huius communioris, probabilioris, & textui conformioris sententiæ est, quia dictum cap. *si celebrat.* non diceret irritandam prædictam electionem scienter factam, nisi aliter sentiret de opposita.

DVBIVM LXIII.

An excommunicati maiori excommunicatione eligi, & eligere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Qui excommunicati dicantur tolerati, & non tolerati ab Ecclesia.*
2 *Electio facta de excommunicatis est ipso iure nulla.*
3 *Etiam ignoranter.*
4 *Quod peccatum, & quam pœnam incurrant scienter eligentes excommunicatum.*
5 *Excommunicati non tolerati eligere nequeunt, alias electio est nulla.*
6 *Exceptis duobus casibus.*
7 *Quando inhabiles non possunt expelli ab electione, admittendi sunt cum protestatione.*
8 *Quid agendum, quando inhabiles admissi sunt ignoranter ad electionem.*
9 *In dubio credendum est scrutatoribus, & non electoribus.*
10 *Excommunicatus toleratus potest admitti scienter ad eligendum.*
11 *An electio teneat, si admittatur ad electionem, non obstante exceptione excommunicationis ei obiecta.*

EXcommunicati se habent in duplici differentia, vt notant communiter DD. & nouissimè Alter. *de cens. to. 1. lib. 2. disp. 5. c. 2. col. 5. §. animaduertendum tamen,* & Bonac. *de cens. disp. 2. q. 2. pun. 1. §. 1. nu. 2.* Alij namq; dicuntur tolerati ab Ecclesia, alij verò non tolerati,

Non

1 Non tolerati, primò censentur illi, qui sunt publicè, & nominatim denunciati: secundò non tolerati existimantur illi, quos adeò notoriè constiterit incurrisse sententiam latam à Canone pro sacrilega manuum iniectione in Clericum, vt nulla tergiuersione possit celari. In alijs verò casibus extra hos duos, excommunicati dicuntur tolerati ab Ecclesia; ita vt non teneamur à communione illorum abstinere nos, vel eos vitare in Sacramentorum receptione, vel administratione, vel in alijs rebus externis. Et hoc possumus fauore Decreti Concilij Constant. *Ad euitanda, &c.* relati à Sot. *d. 22. q. 1. art. 4.* Nauar. *c. 27. nu. 35. & in c. 1. §. labore de pœnit. dist. 6.* Gutierez *qq. can. c. 1. nu. 1.* & summatim Auil. *de cens. par. 2. c. 6. disp. 2. dub. 1.* Quod decretum licèt in exemplaribus Conciliorum, quæ modò extant, non reperiatur inter decreta d. Concil. Constant. satis tamen est aliquando fuisse scriptum, vel postea à Martino V. fuisse editum, saltem viua voce, & renouatum à Concil. Lateran. sub Leone X. *sess. 11* vnde ei nunc nobis iure optimo standum est, vt patet ex D. Ant. *3. par. tit. 26 cap. 2.* Adrian. Turrecrem. Caiet. Sot. Medin Arrag. & alijs relatis à Gutierez *num. 7.* & ex communi omnium Doctorum, & deniq; ex vsu receptissimo fidelium: Vnde ex testimonio Nauarr. & Auil Catholici in Anglia, & Germania, securè communicant cum ijs, qui sunt notoriè hæretici, & per consequens notoriè excommunicati; sed non nominatim denunciati.

2 Hac distinctione præhabita pro faciliori enodatione propositi dubij; dico primò electionem factam de excommunicatis, siue toleratis, siue non toleratis esse ipso iure nullam, *cap. constitutus,* vbi Panorm. *de appel. & cap. postulasti de cler. excom. minist.* vbi Rebuff. *num. 85* docet iura loquentia de collatione habere locum etiam in electione, Archid. *in §. nullus nu. 3. dist. 63.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. par. 1. q. 9. art. 10. num. 1.* Couar. *in c. alma mater par. 1. §. 7. num. 1.* Nauar. *c. 27. num. 21.* Sayr. *de cens. lib. 2. c. 15. nu. 8. §. 2.* Auil. *de cens. par. 2. c. 6. disp. 5. dub. 2.* Vasq. *tract. de excomm. dub. 6. vbi plures alios refert cum antiqua decisione* Rotæ 363. in qua declaratum fuit hoc procedere tam de excommunicatione à iure, quam ab homine: Concordant Alter. *de cens. tom. 1. lib. 2. disp. 6. c. 3. in princ.* & communis sententia.

Ratio huius assertionis est, quia decretum, *ad euitanda* non intendit in aliquo releuare excommunicatos. Sed ipsi se se immiscendo in electionem passiuam, commodum proprium quærunt, *cap. si electio* per illud verbū *iuris suo de elect. in 6.* Felin. *in cap. ad probandum num. 6. de re iudic.* & Suarez *de legib. c. 9. lib. 5. num. 7.* Ergo quò ad ipsos iura antiqua remanent illæsa.

3 Hæc Conclusio intelligitur etiam procedere, quamuis excommunicatio inuincibiliter ignoretur ab ipso excommunicato, & ab electoribus. Auil. *vbi sup. disp. 5. dub. 2. concl. 1.* referens Couarr. & Nauar. allegantem Gloss. & Panor. cum communi. Ratio est, quia licèt ignorantia inuincibilis excuset à culpa, & aliquando etiam à pęna: & nō tamen validum facit actū, quem irritauit Ecclesia: nec reddit capacem, quem Ecclesia reddidit incapacem.

4 Si verò non ignoretur ab electoribus excommunicatus non toleratus, & tamen ab eis scienter eligatur; Tunc ipsi electores, primò à lethali culpa non excusantur, vt ex infra dicendis patebit. Secundò incurrunt pœnam irrogatam eligentibus indignum, iuxta Panorm. *in d. c. postulasti de cler. excomm. minist.* Tertiò tamdiù ab electione actiua sunt repellendi, donec super hoc veniam consequi mereantur, vt puniantur in hoc, in quo delinquere præsumpserint, *d. cap. postul.* vbi Panormit.

5 Dico secundò, excommunicatos nō toleratos, nec solos, nec cum alijs eligere

pere posse: quod si secus attentatum fuerit, ipsa electio est inanis, & nulla, si scienter admittantur ad eligendum *d. ex constitutus*, vbi Franch. & apertè tradunt Innocen. & Panorm. *in c. 2. de postul. prælat.* Henrich. Boich. *in c. illa, quotidiana, de elect.* Angel *tit. elect. nu. 8.* Sylvest. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabiena *eod. tit. 1 nu. 8.* Gutierez *qq. can. lib. 1. c. 28. nu. 3.* Suarez *to. 5. disp. 14 sect. 2. nu. 17. & 18.* qui licèt sustinere videatur *num. 16.* talem electionem non esse dicendam nullam; attamen dicit in praxi seruandum esse contrarium propter *c. fin.* & propter communem Canonistarum, Sayr. *vbi sup. c. 6. num. 4. & 5.* Auil. *vbi sup. dub. 1. concl. 3.* Alter. *de cens. tom. 1. lib. 2. disp. 5. cap. 2. col. 4. §. 3. dicunt*, & communiter omnes, & hęc assertio procedit, siuè dicti excommunicati non tolerati sint simplices electores, siuè sint Compromissarij: ita vt si vnus tantum Compromissariorum sit excõmunicatus non valeat electio arg. *c. fin. de proc. & c. ad probandũ de re iud.* ita communiter DD. teste Panormit. *in cap. in causis in fin.* Hęc assertio probata relinquitur ex dict. Extrauag. *Ad euitanda.*

6 Hic verò notandum, duplici in casu posse admitti excommunicatos prædictos ad suffragandum cum non excommunicatis, ipsis inuitis. Primò per ignorãtiam probabilem. Secundò per violentiam sufficientem ad producendum morale inuoluntarium: vt puta si huiusmodi excommunicati non tolerati expelli non possint ab electione absq; graui periculo, vel scandalo, vel ob aliquam aliam consimilem causam, Innoc. *in c. illa n. 5. de elect.* Alter. *vbi supra §. quæres secundò.*

7 Si posteriori modo admittantur ab electoribus: aduertendum est admittendos esse cum protestatione se non intelligere eis communicare ius eligendi, & velle eorumdem voces nemini suffragari, vel nocere. Et hæc protestatio poterit haberi publicè, vel occultè, si verisimile quid prædicto-rum timetur Innoc. *in cap. cumana de elect.* Compost. Panorm. & Henrich. Boich. *in d. c. illa quotidiana*, Syluest. *tit. elect. q. 15.* Biax. *in direct. elect. par. 1. c. 9. num. 3.* Vgol. *de cens. tab. 1. §. 1. n. 12.* Sayr. *d. c. 6. num. 6.* Et suadent DD. & maximè Panorm. & Anton. à Butr. *in c. cumana de elect.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu.* 119. atque adeò asserunt sanum esse consilium, vt semper fiat dicta protestatio, non solum contra dictos excommunicatos: sed etiam in alijs euentibus: vt puta si nõ potest recipi commodè probatio, an ius eligendi competat aliquibus electoribus, de quibus probabiliter dubitatur: & hoc, nè videantur scienter admitti. Et licèt concordent omnes eam posse haberi occultè; autumo tamen id accipiendum esse, coram testibus.

8 Si verò priori modo admittantur nempè ob ignorantiam probabilem: ita vt nisi post celebratam electionem id publicetur: tunc vtendum est doctrina, quam breuiter attingit Rich. *in 4. dist. 18. art. 7. q. 1. ad 3.* & explicat Suarez *to. 5. disp. 14. sect. 2. nu. 11. & 12.* quæ, & nititur rationi naturali, considerando videlicet in primis: an excessus suffragiorum ex parte electi tantus sit, vt quamuis ei adiungantur, qui excommunicati sunt, & tanquam inhabiles repellan ur, adhuc supersit sufficiẽs numerus ad electionem complendam; Vel è contrario contingat: Nam si res priori modo accidit, electio est valida, non obstante interuentu excommunicatorum. Si autem res posteriori modo eueniat: tunc est habenda fides testimonio eorũ, ad quos ex officio pertinet supputare vota, idest testimonio Compromissariorũ, seu scrutatorum: nam ipsi sunt tanquam Indices in ea causa cõstituti, & si ipsi declarauerint secluso excommunicato, vel excommunicatis, tanquam non legitimis electoribus, adhuc superesse sufficientem numerum, vt talis electus sit: tunc ea electio

ctio tenet, & valet.

9 Et si aliqui, vel omnes illi excõicati: dicant se non consensisse in illum quẽ affirmant scrutatores, non est eis credendum quia sunt singulares: sed scripturę, & scrutatoribus adhibenda est plena fides, *cap. cum dilectus*, vbi Panorm. Anchar. *num. 1. vers. 6. not. de elect.* & Anton. à Butr. *in cap. publicato num. 6. de elect.* Hostien. *in sum. tit de elect. §. qualiter facieñda col. 4. circa med.* & Menoch. *consil. 67. num. 41.* & item Panorm. *in cap. quia propter num. 9. circa finem de elect.*

10 Dico principaliter tertiò, excommunicatum toleratum posse eligere, siuè solum, siuè cum alijs, qui etiamsi scienter eum admittant, non solum valida erit electio: sed etiam nihil in eo peccabunt: quidquid contrarium senserit Mil. *in suo repert. verb. excommunicatus potest aliquid agere quaest. 66.* Et hoc propter d. extrau. *ad euitanda*. Et in hoc conueniunt omnes.

Sed vocatur in dubium, an electio
11 sit valida, si ab aliquo electorum obijciatur talis exceptio excommunicationis prædicto coelectori excommunicato, qui hac exceptione non obstante admittatur.

Distinguo: nam vel hæc exceptio habetur ante electionem, vel post electionem. Si ante electionem, siuè hoc fiat ante, vel postquam dictus excommunicatus suffragium tulerit, dico ipsum esse reijciendum ab electione. Ratio est, quia in his, quæ procedunt à priuata authoritate, *d. extrauag. ad euitanda*, nihil iuris tribuit excommunicato: Immò iura vetera, quò ad eius potestatem manent illæsa adhuc ante denunciationem. Et id tantum statuit, vt communicantes eidem excommunicato, ante denunciationem minimè afficiantur pęnis statutis a iure, contra communicantes cum excommunicatis: vndè licèt hæc extrauagans permiserit hanc communicationem cum excommunicato: neminem tamen ad hoc deuinxit. Ergo quilibet potest eum repellere: quia in re communi potior est conditio prohibẽtis, *cap. in re. de reg. iur. in 6.* Quòd si non potest eijci ob causam in superiori conclusione positam: tunc admittatur cum protestatione, vt ibi explicatum est.

Si vero post electionem solum sit dicta exceptio: tunc dico nihilominus validam esse electionem, & eius suffragium computari in numero eligentium, tamquam, & ipse non esset excommunicatus. Ratio est, quia gesta excommunicati tolerati in his, quæ procedunt ratione publici officij sustentantur, & Ecclesia supplet ad illũ actum iurisdictionem. Immò dico, si electo constet aliquem sibi suffragantem esse excommunicationis vinculo irretitum, & ratione illius dignitatem obtinuisse: nihilominus validam esse electionem.

Hæc responsio sic distincta partim desumitur ex *d. extrauag. ad euitanda*, vt dictum est: partim quoq; ex *l. Barbarius, vbi DD. ff. de offic. prætor. cap. nonne 8. q. 4. c. ad probãdum*, vbi Panor. *num. 3. & 14. in fin. cum seq.* Felin. *nu. 3. 6. & 8. de re iu.* Et permixtim ex Innoc. *in cap. veritatis num. 1. & 2.* vbi quoque Bellam. *num. 22.* Panor. *num. 42. & 47.* cæterique DD. *de dolo, & contumacia.* Item ex Felin. *in cap. Rodulphus nu 39. & 43 circa med. de rescr.* Lap. alleg. 89. *num. 11. vers. propterea, num. 12.* & ibi Mandos. *de commun. verb. excommunicatus*, Couar. *in c. alma mater par. 1. §. 7. num. 9. vers. ideò de sent. excomm. in 6.* Pute. *decis. 3. num. 12. lib. 1.* Suar. *to. 5. disp. 14. sect. 2. num. 18. & de legib. lib. 5. c. 9 nu. 5.* Alter. *de cens. to. 1. lib. 2. dis. 5. c. 2. col. 5. §. sed quæri potest* Rota *decis. 602. nu. 8. & decis 534. num. 3. & seqq. par. 1 in recent. vbi quoque refertur idem dictum fuisse in cau. Iacen. Archidiaconatus 23. Iulij 1601. coram Card. Pamphil. & in Placen. beneficij 1. Iulij 1611. coram Lancellotto.*

Ratio autem quare ante electionem suffragium dicatur procedere ab authoritate

thoritate priuata: post electionem verò dicatur procedere ab authoritate publica, & à publico officio: explicata est supra *dub. 35. num. 6. & seqq.*

DVBIVM LXIV.

An suspensi vocem in Capitulo habeant?

SVMMARIVM.

1 *Suspensus ab officio, nec eligi, nec eligere potest.*

2 *Nisi vox competeret ratione beneficij, quia tunc eligere posset.*

3 *Vel nisi esset suspensus ab officio particulari.*

4 *Quando suspensus à beneficio non possit eligi ad nouum beneficium, & quando possit.*

Suspenduntur per triennium à beneficijs eligentes indignum ad Episcopatum.

5 *Suspensus à beneficio potest eligere, nisi vox competeret ratione beneficij.*

6 *Suspensus simpliciter, nec eligi, nec eligere potest.*

Suspensus simpliciter, censetur suspensus ab officio, & beneficio.

7 *Suspensus ab Ordine eligere, sed non eligi potest.*

8 *Item suspensus minori suspensione.*

9 *Acta per suspensum, qui non est nominatim denunciatus, non sunt valida. Contra Benac.*

1 Respondeo breuiter quinque Conclusionibus. Sit igitur Prima, Suspensum ab officio absolutè, siuè à Canone, siuè ab homine, nec eligi, nec eligere posse, Panorm. *in cap. cum dilectus nu. 20. de consuet.* Henrich. Boich. *in cap. illa de elect.* Biax. *in suo tract. de elect. par. 1. c. 7. num. 2.* Tabiena *tit. suspensio nu. 4.* Armil. *eod. tit. nu. 6.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 123.* Sayr. *de cens. lib. 4. c. 5. num. 6.* Azor. *p. 2. lib. 6. cap. 14. q. 8.* Alter. *de cens. to. 2. disp. 4. cap. 4. col. 4. §. ex dictis colliges*, quidquid dicat Oldrad. *cons. 286. in electionis negotio num. 2. vers. quantum ad secundum.*

Prior pars huius assertionis probatur, quia, cum sit prohibitus huiusmodi suspensus exercere officium, eligi nequit ad beneficium, quod exercere non valet, vt tenet Garz. *de benef. p. 7. c. 14. num. 2.* aduersus Suarez *to. 5. disp. 26. sect. 3. num. 8.*

Posterior quoque pars probatur ex Felino *in cap. Apostolicæ de except. vers. dare vocem*; quem sequitur Sayr. *vbi sup. num. 12.* quia sub nomine officij comprehenditur omne exercitium Clericale, seu Ecclesiasticum: Vox autem est vnum ex Ecclesiasticis exercitijs, Panorm. *in c. cum super num. 4. de confess.* Ergo suspensus ab officio per consequens etiam, & à voce suspensus est.

2 Hæc posterior pars assertionis limitanda est, nisi, scilicet, vox competeret ratione beneficij: cum enim suspensio ab officio nullo modo suspendat à beneficio, vt latè probant Sanchez *de matri. lib. 3. disp. 51. nu. 12.* Henriq. *de excomm. cap. 32. §. 3.* Sayr. *vbi supra* Garz *vbi sup nu. 58.* Alter. *to. 2. disp. 4. cap. 3. vers. 2. conclus. & disp. 17. c. 1. §. quæris secundo*, & tandem tenet communior, & probabilior opinio. Sequitur necessario, si vox alicui competeret ratione beneficij, vocem habere in electionibus, quamuis ab officio suspensus sit.

Hinc infertur, si quis Prior, siuè Præpositus, vel Guardianus ab officio suspenderetur, prohiberi suffragium præstare in electione Discreti localis. Secus verò in electione, & in Capitulo Prouinciali, vbi ex beneficio Guardianatus, Prioratus, vel Præpositurae suffragator existit.

3 Dixi in principio Conclusionis *ab officio absolutè*: secus enim asserendum est de suspensis ab officio particulari:

quia suspensio non operatur vltra limites suspensionis, ita vt suspensus ab vno actu, sit suspensus ab alijs, si non sint connexi cum primo. Hæc enim est pœna, quæ strictè est accipienda, Innoc. *in d.c. cum dilectus nu.4.* Panorm. *in d.c. Apostolicæ nu.6.* Armil. *vbi sup. num.4.* Nauar. *c.27. nu.160.* & *cons.41. num.2.* Lambert. *inferius citandus*, Henriq. *vbi sup. §.1.* Sayr. *lib.4. c.5. num.27.* & *c.3. nu.15.* & 18. vbi plures alios cumulat.

4 Secunda Conclusio bimembris est. Primum membrum est, suspensum à beneficio, non posse eligi ad nouum beneficium, quando suspensio fertur à iure pro crimine, vel offensa non concernente certum beneficium, vel particularem Ecclesiam, quia talis suspensio est vniuersalis, & indistinctè respicit omnem locum: Ius enim vbique obligat: Secus verò dicendum, si crimen est speciale, respectu particularis Ecclesiæ, vel beneficij: nam tunc in illa Ecclesia non potest obtinere aliud beneficium; in alijs verò Ecclesijs non prohibetur, Henrich. Boich. *in c. cum dilectus nu. 13.* & Alter. *de cens. to. 2. disp. 5. c. 5. col. 4. §. quantum spectat* Cuch. *vbi supra num. 134.* Exemplum affert Panorm. *in c. cum in cunctis, §. clerici fanè nu. 1. de elect.* nam in illo capi clerici eligentes indignum suspenduntur per triennium à beneficijs simpliciter: & tamen restringuntur ea verba ad beneficia, quæ habentur in illa Ecclesia: & hoc ideò, quia sic eligentes lædunt Ecclesiam illam, ad quam fit electio. Ergo pœnis non est vagandum, respectu aliorum beneficiorum, quæ sunt alibi.

Hic tamen obiter aduerte, & altæ mente repone (nè decipiaris) hanc pœnam suspensionis, quę per triennium irrogatur eligentibus indignum, *per cap. cum in cunctis §. fin. de elect.* hodie nō habere locum in electionibus Regularibus, & alijs, quę sunt inferiores Episcopalibus, *per c. si Compromissarius de elect. in 6.* & glos. *in c. quicunquã verb. secus eod. tit.* & *lib.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 38. ad fin.*

Quando autem suspensio præfata fertur ab homine. Vel generaliter quis suspenditur ab omnibus beneficijs sub iurisdictione suspendentis: & tunc suspensus non potest adipisci beneficium intra diœcesim durante suspensione, vel vniuersaliter fertur suspensio à beneficijs, sine vlla explicatione, & tunc nec in territorio, neque extra suspensus poterit assequi beneficium; maximè si non vigeat contraria consuetudo interpretandi huiusmodi sententiam coarctatam ad beneficia diœcesis. Ita notum est ex proximè citatis Doctoribus aliter non tenet electio, iuxta Garc.

5 Secundum membrum Conclusionis est suspensum à beneficio non impediri, quò minus eligere possit, vt expresse docent glos. *in cap. VVitoniensis verb. admiserant de elect.* vbi quoq; Panorm. *num. 10.* & *in d. cap. cum dilectus, num. 20. de consuet.* & *in d. c. Apostolicæ num. 8.* Biax. *vbi supra num. 1.* Tabiena *num. 3.* Armill. *n. 5.* Suar. *to. 5. disp. 24. n. 34.* Alter. *de cens. to. 2. disp. 5. c. 2. col. penult. §. respondeo suspensum.*

Hoc posterius membrum rectè limitant Nauarr. *c. 27. num. 163. vers. 6.* & Henriq. *§. 4.* verum scilicet esse respectu vocis, seu electionis, quæ aliunde competit; Secus enim si competat ei ratione illius beneficij, à quo est suspensus.

6 Tertia Conclusio est, suspensum simpliciter, siuè à iure, siuè ab homine nullo pacto eligi, vel eligere posse. Hæc Conclusio apertè desumitur ex *cap. cum inter R. §. fin. de elect.* Innocen. *in d. c. cum dilectus nu. 4.* Panor. *num. 18.* Glos. *verb. a suspensis*, & Bald. *num. 15.* quos sequitur Rota *decis. 860. num. 6. coram Card. Seraphino.* Et probatur, quia sic suspensus intelligitur, & ab officio, & à beneficio suspensus, si nec ex verbis, nec ex intentione Iudicis colligatur limitatio, Ioann. Andr. & Imol. *in d. c. cum dilectus*, Felin. *in d. c.*

Apo-

Apostolica, vers. daro vocem in fin. Sayr. *de cens. lib. 4. c. 4. nu. 2.* Henriq. *vbi sup. §. 1.* Rota multis allegatis *decis. 870. num. 2. coram Card. Seraphino.*

7 Quarta Conclusio est, suspensum ab Ordine non posse eligi ob rationem factam pro prima parte primæ assertionis. Non tamen suspensus huiusmodi suspēditur à iure eligendi, quia eligere ad iurisdictionem spectat: licèt enim non sit propria, iurisdictio est tamen administratio quędam, quę non competit ratione ordinis, sed beneficij, vel dignitatis, aut ex alia simili causa. Hæc cōclusio liquet ex Suar. *to. 5. disp. 26. n. 5.* & Alter. *to. 1. d. 4. c. 4. col. 4. §. ex dictis colligi*, & latius patebit ex infra dicendis *dub. 67. num. 6.*

8 Quinta Conclusio est, quemlibet minori suspensione tantummodo affectum gaudere potestate eligendi actiua: sed non passiua. Hæc Conclusio habetur ex Panorm. *in d. c. Apostolica num. 2. & in d. c. cum dilectus, num. 30.* & Azor. *vbi supra*, & hæc applicanda est cum proportione doctrina supra tradita de excommunicatis minori excommunicatione, teste Lamberto *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 2.*

9 Vltimò notandum, doctissimum Bonac. *de cens. disp. 3. punct. 4. in fine*, asserere acta per suspensum, qui non est nominatim denunciatus, valida esse, quia cum huiusmodi toleretur ab Ecclesia, consequenter illi non adimitur iurisdictio, vt patet à simili ex dictis in superiori dubio de excommunicato tolerato. Et quamuis authoritas tanti Doctoris scientia, & eruditione clarissimi his nostris tempestatibus apud me plurimi valeat: Attamen alia ratione conuincor non recedere ab authoritate contraria Sacri Senatus Rotę Romanæ *decis. 534. num. 5. par. 1. in recent.* Non enim est par ratio de excommunicato occulto, & non declarato: & de suspenso; quia suspensus etiam occultus cēsetur prohibitus ab exercitio iurisdictionis, vt ibi dicitur, & tradunt Nauar. *cap. 27. num. 151. & cons. 4. nu. 3. de cler. excom.* Vgol. *tab. 4. c. 10.* Henriq. *de suspens. cap. 31. §. 2.* Sayr. *lib. 4. cap. 1. num. 13.* Suar. *d. 25. sect. 1.* Valent. *to. 4. d. 7. q. 18. par. 1.* Homob. *de casib. reseru. p. 1. c. 7. fol. mihi 141.* & idem Bonac. multis allegatis *de cens. disp. 3. puncto 1. num. 1.* & per consequens collationis beneficiorum, quæ est iurisdictionis, *c. nosti. & c. transmissam de elect.* Lap. *alleg. 89. nu. 12.* Et ité electionis per supradicta. Excommunicatus verò non priuatur exercitio Ordinis, vel Officij, donec fuerit declaratus; sed tantum communione Sacramentorum, vt per eumdem Nauar. *c. 23. nu. 1. & 152. vers. 5. dico.* Vnde gesta ratione publici Officij non annullat excommunicatio occulta, & non declarata. Ita Rota *vbi supra.*

DVBIVM LXV.

An Interdicti, & item an celebrantes in loco interdicto ad electionem procedere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Interdicti, nec eligere, nec eligi possunt.*
2 *Item, nec celebrantes in loco supposito interdicto.*
3 *An electio celebrata in loco interdicto teneat?*

1 AD Priorem partem dubij breuiter dico interdictos non solum ab actiua voce excludi, *cap. cum inter 1. de elect.* Host. *in summ. tit. de elect. §. quis potest eligere, vers. sed breuiter dico*, Biax. *in suo tract. de elect. par. 1. cap. 19.* Angel. *tit. elect. nu. 8.* Syluest. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabiena *eōd. tit. 1. nu. 6.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 14. q. 8.* Manual. prælat. *to. 2. q. 23. artic. 8.* Sed etiam à passiua, iuxta Angel. *num. 25.* Syluest. *quest. 14.* Tabiena

biena *nu.* 17. Azor. q. 9. Manual. præl. *art.* 11. *concl.* 5. & Tolos. *in tit. de elect. cap.* 9. *num.* 19.

2 Ad posteriorem partem dubij respondeo, eum, qui scienter celebrat in loco supposito interdicto (nisi super hoc priuilegiatus existat; aut à iure sit concessum eidem) amittere potestatem eligendi actiuè, & passiuè, *cap. is qui §. is verò*, vbi Glos. *verb. cum aliis*, & Anchar. *nu.* 3. *de sent. excomm. in* 6. Panor. *in c. postulasti nu.* 5. *de cler. excommunic.* Henrich. Boich. *in c. fin. nu.* 5. *de excess. præl.* Biax. *vbi sup. c.* 20. *nu.* 1. *&* *c.* 31. *n.* 1. Nauar. *c.* 27. *nu.* 187. §. 19. Sot. 4. *d.* 22. *q.* 3. *art.* 1. *concl.* 5. Henriq. *lib.* 13. *de excomm. & interd. cap.* 46. §. 3. Sayr. *de cens. li.* 5. *c.* 13. *nu.* 9 & tandem omnes primò præcitati DD. in superiori assertione.

3 An postea talis electio habita in loco supposito interdicto teneat? Vide supra *dub.* 15. *num.* 5. *&* 6. vbi id decisum est.

DVBIVM LXVI.

An Prælati Regulares possint absoluere sibi subditos à quibusvis censuris?

SVMMARIVM.

1 *Quibusuis priuilegijs fruuntur Prælati Regulares absoluendi sibi subditos à censuris.*

2 *Etiam in foro externo.*

3 *Exponitur cap. nullam* 18. *q.* 2. *& respuitur interpretatio Rodriq.*

4 *Priuilegia supradicta non fauent omnibus Prælatis conuentualibus licet extendatur ad Priores conuentuales Dominicani Ordinis.*

5 *Declaratio Sixti IV. circa concessiones Clem. IV. quò ad authoritatem absoluendi à casibus Papalibus.*

6 *An ablatæ sint dictæ concessiones per Bullam Cœnæ Domini?*

7 *Rodriq. negat, quæ opinio refellitur ab Authore, num.* 13.

8 *Alij verò quam plures in affirmatiuam conueniunt, licet varijs medijs.*

9 *Primum medium destruitur ab Authore, num.* 14.

Sub nomine Confessarij simplicis non venit Prælatus.

10 *Item secundum medium eneruatur, num.* 15.

11 *Tertium medium, quod approbat Author.*

12 *Quomodo differant inter se continere casus Bullæ in genere, in specie, & in indiuiduo.*

16 *Expresso grauiore casu Bullæ in indiuiduo, & reliquis in genere, censentur omnes concessi indiuidualiter.*

17 *Minores gaudent priuilegio generali solùm, absoluendi à casibus cœnæ in genere.*

1 NOnnulla extant priuilegia Summorum Pontificum, & præsertim Clem. IV. Prælatis Regularibus concessa, quorum virtute possunt nedum Prælati maiores, & eorum Vicarij, sed etiam inferiores, eorumdemque Vicarij absoluere sibi subditos, & alios eiusdem Ordinis interdum ad eos declinantes à quibusuis censuris, excommunicatione, scilicet, etiam Sedi Apostolicæ reseruata, nec non à suspensione, & interdicto latis, siuè à iure, siuè ab homine: Vel item eosdem dispensare, si huiusmodi sententijs innodati, aut in locis suppositis interdicto diuina officia celebrantes, vel suscipientes Ordines notam irregularitatis incurrerint, prout videre licet *in compend. priuil. tit. absol. ordin. quo ad fratres num.* 4. 7. *&* 10. *& in alijs locis*, Sorb. *in resolut. m. tit. absol.* Rodriq. *to.* 1. *q.* 20. *ferè per totam, & præsertim art.* 1. 2. 3. 4. *&* 21. Cruz. *de stat. Relig. lib.* 1. *c.* 6. *dub.* 15. *concl.* 3. 4. *&* 5. *& dub.* 6. *conclus.* 2.

2 Circa autem hanc Conclusionem notanda occurrunt plura. Et Primò

eam

eam procedere nedum in foro pœnitentiali: sed etiam contentioso, quoad absolutionem spectat. Et hoc præsertim virtute d. priuilegij Clemen. IV. quod habetur in mari magno concessum Fratribus Prædicatoribus, quia, scilicet, in eo sunt nonnulla verba, per quæ comprehenditur, quod est concessa facultas absoluendi nedum in foro pœnitentiali: sed etiam contentioso. Ita Rota pœnes Puteum *lib. 1. decis. 90. alias 95.*

3 Secundò notandum occurrit, eam non benè probari à Rodriq. *vbi supra art. 1. per cap. nullam 18. q. 2.* nam ex eo quòd in illo textu dicatur totam potestatem ad Abbatem pertinere: non rectè infertur, Abbatem habere omnimodam iurisdictionem Pontificiam in subditos: quia si illud verbum *tota* non excludit Episcopum, Gloss. & Rota *mox citanda.* Ergo multò minus excludet Summum Pontificem. Vult igitur ille textus totam potestatem, ita pertinere ad Abbatem, quòd non ad Monachos, Glos. *ibidem, verb. tota;* quam sequuta est Rota *decis. 15. nu. 11. p. 1. in recent.*

4 Tertiò notandum occurrit, quod licèt illa potestas absoluendi à censuris extendatur ad Priores conuentuales, & eorum Vicarios in Ordine Prędicatorum: Attamen non per hoc extenditur quoq; ad omnes Prælatos cõuentuales, qui aliter quam per electionem instituuntur: eorumq; Vicarios, per ea quæ fusè dicenda sunt *dub. 74. per totum.* Et item dicetur *dubio 114. per totum.*

5 Quartò notandum occurrit, Sixtum IV. prout refertur *in compen. tit. absolutio ordinaria quo ad fratres. Circa literas Clem. IV. quibus concesserat Ministris, Vicarijs, & Custodibus Fratrum Minorum facultatem absoluendi, & dispensandi Fratres eiusdem Ordinis, nisi talia perpetrassent, per quæ meritò essent ad Sedem Apostolicam destinandi, declarasse duntaxat esse ad Sedem Apostolicam destinandos, hæreticos, relapsos, Schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad Infideles prohibita detulissent: Sed in reliquis omnibus etiam simoniæ prauitate irretitis posse per illos, quibus inibi conceditur absolutionis, & dispensationis beneficium, iuxta casuum exigentiam impertiri.* Et hæc sunt certa.

6 Sed iure optimo vertitur in dubium, an huiusmodi concessio expirauerit per clausulam derogatoriam appositam in fine processus Bullæ Cœnæ Domini tenoris sequentis, *Cæterum à prædictis sententijs nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, &c. absolui possit etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium, &c. . . . . in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum, nisi in eis etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur.* A modò hæc vltima verba, *nisi in eis etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur* à Paulo V. vsque nunc sublata sunt.

7 Rodriq. *to. 1. q. 10. art. 9.* cum quodam Doctore Margouieio, aduersus Collect. comp. priuil. & Prępositum, negat, præfatum processum Bullę Cęnæ Domini derogare memoratis priuilegijs concedentibus casus eiusdem Bullæ: sed dicit derogare priuilegijs concedentibus casus Papales solummodò: Et hoc ait satis expresse indicare ea verba, *nisi in eis casus etiam præsentibus literis expressi comprehendantur.*

8 Collect. verò Compen. priuil. *vbi supra*, referens responsum Præpositi Confect. *in summ. priuileg. tit. de reg. confess. c. 3.* Sorb. *tit. absolut. ordin. quoad fratres, fol. 29. & in resol. mater. absolut. fol. 54. & 55. in 2. edit.* Sayr. *de cens. lib. 3. c. 25. num. 5.* Graff. *in append. lib. 1. c. 7 num. 22. & 23. de casib. reseru.* Cruz. *de stat. Relig. lib. 1, c. 6. dub. 15. conclus. 1.*

Alter.

Alter. & Duard. *inferius citandi* Coriol. *in expositione eiusdem bullæ in d. clausulam derogatoriã.* Et hanc opinionem dicit tutam, & in praxi seruandam Sanch. *in precep. decal. lib. 2. cap. 11. à num. 26. vsque ad fin.* Hi omnes cõueniunt quidem in affirmatiuam sententiam, aboletas, scilicet, esse præfatas concessiones Mendicantium per memoratam bullam cœnæ Domini; Sed discrepant in assignanda ratione.

9 Quidam enim aiunt, nõ simpliciter esse reuocata prædicta priuilegia per bullam cęnę; sed per Decretum Sacrę Congregationis de speciali mandato Clementis VIII. æditum *anno 1601. 9. Ianuarij.* incipiens *Sacra congregatio, &c.* moderatum per aliud eiusdem Congregationis æditum *anno 1602. 26. Nouembris* quod incipit *Cum autem* Et confirmatum, ac innouatum à Paulo V. per suam constitutionem, quæ incipit *Quoniam sacra congregatio* æditam *anno 1617. die 7. Ianuarij,* vbi inhibetur Sacerdotibus omnibus tàm secularibus, quã Regularibus per vniuersam Italiam extra vrbem degẽtib. ad cõfessiones audiẽdas probatis quorũcumq; Ordinum etiam mendicantium, &c. nè prętextu priuilegiorum, &c. ab vllo ex casibus clarè, vel dubiè in bulla diei cænæ Domini contentis, &c. absolui possint, &c. vt est videre apud Duard. *in bull. cæn. Domini lib. 3. §. 2. q. 1. num. 26.* vbi de verbo ad verbum prædicta decreta refert. Et ita concludunt per dictam bullam non esse reuocata Regularium priuilegia, quæ hos casus in specie concedũt: Sed per supracitata decreta: Vnde hęc opinio quodamodò concordat cum opinione contraria Rodriq.

10 Alij aliam rationem afferunt dicentes prędictis priuilegijs derogari, cũ quolibet anno illæ processus bullæ promulgetur cum noua reseruatione casuum, & cum prędicta clausula derogatoria: Vnde cõsulunt ad effectum fruendi dictis priuilegijs Patrem Generalem curare, vt ponatur semper in bulla exceptio Religiosorum, quoad fratres suos, vel eumdem Generalem præcipere, vt quolibet anno Procurator Ordinis transacta die Iouis Sancti post promulgationem d. bullæ obtineat facultatem absoluendi ab illis casibus omnes fratres, & alias personas, super quas, Prælati dicti auctoritatem exercent.

11 Alij denique rationem reuera validissimam adducunt: & est quia in bulla cęnæ Domini derogatur *omnibus priuilegijs in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, & concedendorum, & innouandorum,* & nõ derogatur priuilegijs continentibus casus cęnæ Domini in indiuiduo. Si enim Pontifex abrogare voluisset etiam priuilegia hoc modo indiuidualiter loquentia per expressionem omnium casuũ, vel per aliam clausulam idem importantem, vt nunc proximè explicabitur non dixisset solùm in genere, & in specie: sed etiam in indiuiduo, vt benè probant Alter. *de censt. tom. 1. lib. 5. disp. 21. capit. 3. col. penult. §. respondeo quantum,* & Duard. *vbi supra num. 8. & nu. 9.* addit hanc esse rationem quare Paulus V. abstulerit à bulla ea verba *Nisi in eis etiam casus præsentibus litteris expressi comprehendantur,* videlicet, quia non erant necessaria.

12 Ad clariorem autem huiusce rationis intelligentiam, & ad firmiorem confutationem opinionis contrariæ, & aliarum rationum, nõ erit alienum a re hic declarare cum Alter. *vbi supra in fin.* & Duard. *nu. 14. & 15.* quid importent priuilegia in genere, in specie, & in indiuiduo.

Illa ergo priuilegia dicuntur continere casus bullæ cænæ Domini in genere, in quibus conceditur authoritas absoluendi à quibuscumq; casibus, & censuris reseruatis Sũmo Pont. Et hoc procedit etiam si vnum casum exprimat in particulari, & alios postea in genere: tùnam hi alij non expressi continentur tantùm in genere: ille verò expressus re vera est cõcessus in indiuiduo.

Illa

Illa autem priuilegia dicuntur continere eosdem casus in specie, quæ tribuunt facultatem absoluendi à casibus contentis in die cœnæ Domini legi consuetis. Et hoc quoque procedit etiam si vnus exprimatur in indiuiduo, & alios sic in specie, vt proportionabiliter explicatum est *sup.*

Illa denique priuilegia dicuntur cõtinere casus bullæ in indiuiduo, in quibus datur licentia ab hoc, vel illo casu particulari, & nominatim, vt puta à crimine hęresis, appellationis ad futurum concilium, deprædationis maritimæ: Et sic exprimendo cæteros. Vel saltem si dicat Summus Pontifex in illis priuilegijs *se velle, vt dicti casus habeantur pro expressis, ac si de verbo ad verbum essent inserti*. Vel si in eisdem priuilegijs apposuisset clausulam. *Nõ obstantibus quibuscumque, &c. etiam si essent talia, quorum mentio facienda esset de verbo ad verbum, quorum tenores volumus habere pro expressis*. Per hanc enim clausulam tollitur necessitas inserendi tenorem contrariorum, vt probant multis allegatis Nauar. *in c. si quando except. 1. nu. 1. de rescript.* & Couar. *in rub. de testam. par. 2. nu.* 58. Et multò magis id veritatem haberet, si clausula esset huius tenoris. *Etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum esset facienda mentio pro expressis habeantur* latè Gonzal. *sup. reg.* 8. *cancell. glos.* 26. *per totum, & præsertim num.* 23. Tusch. *lit. C. concl.* 350. *num* 6. *sequens cons.* Butr. 2. & 49. Rota *decis.* 109. *in fin. coram Greg. XV. vbi* Balstram. *in annot. num.* 14.

13 His sic explicatis patet responsio primò ad Rodriq. d. Bullam cænæ derogare priuilegijs in genere, & in specie, & per cõsequens dicto priuilegio: quia ex dictis perspicuum fit, illud nullo modo continere casus bullæ in indiuiduo. Et illa verba *nisi in eis casus etiam præsentibus litteris expressi comprehendantur*, quibus summoperè innititur ipse Rodriq. præterquam quod nõ erãt necessaria, vt dictum est *supra* sunt etiam sublata ad præcidẽdam viam omnibus litibus.

14 Eadem responsio est ad illam primam rationem pro affirmatiua parte factam, quia, scilicet, derogata sunt priuilegia in genere, & in specie; Et si hoc modo non esset derogatum, vt dicta ratio supponit: profectò nec etiam esset derogatum vigore præfati Decreti Sacræ Cõgregationis, & probatur: nam vt rectè respondet Duard. *vbi supra quæst.* 8. *num.* 43. sub nomine Sacerdotum ad confessiones audiendas probatorum non veniunt Episcopi, & alij Prelati, quibus ex vi muneris sui competit audire confessiones: Statim enim ac quis ad Prouincialatum v. g. assumitur, facultatem habet audiendi confessiones: quoniam hæc facultas sibi necessaria est ad exercendum munus suum, & cui conceditur iurisdictio aliqua, concessa censentur ea omnia, sine quibus iurisdictio illa exerceri nequit *l.* 2. *ff. de iurisd. omn. iud. cap. suspicionis, & c. præterea de off. deleg.*

15 Item patet responsio ad illam secũdam rationem: videtur enim deficere in illo consulto; ita vt vel non cognouerit posse impetrari priuilegium in indiuiduo; vel si cognouerit, putauerit ei derogari per nouam publicationem bullæ, quæ in sequenti anno habetur; quod non videtur rectè dictũ: Nam si aliquando fuisset concessum aliquod priuilegium indiuiduale Regularibus, profectò non fuisset abrogatum per dictam solitam clausulam, iuxtà supradicta.

16 Sed his omnibus responsionibus obijcies, si Pontifex in priuilegijs exprimat facultatem absoluendi ab aliquo casu grauiore in indiuiduo, vt purà ab hæresi, & postea ab alijs in genere, vel in specie, eum censeri, ac si omnes expressisset in indiuiduo, vt videtur innuere Vgol. *in explicatione eorundem verborum*. *Nisi in eis casus etiam præsentibus litteris expressi comprahen-*

prahendantur in fine nu.3. teste ipsomet Duard. *vbi supra quæst.1.num.13.* Sed Sixtus IV. circa literas Clem. IV. superius allegatas, quibus concesserat facultatem absoluendi, &c. nisi talia perpetrassent, per quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi, declarauit, & expressit quatuor tantùm casus esse, per quos sunt meritò ad Sedem Apostolicam destinandi, qui casus, vt ex supra dictis latius notum est, sunt ex grauioribus casibus in cęna Domini contentis. Ergo censetur Pontifex concessisse omnes in diuiduo, dum grauiores indiuidualiter expressit, & reliquos in genere.

Maior probatur, nam si quando Pontifex exprimit casum grauiorem in indiuiduo, & reliquos in genere, nō censeretur concedere omnes in indiuiduo, sequeretur nō leue absurdum, concessam, scilicet, esse facultatem absoluendi à grauiore, & non posteà à minus grauibus.

Respondeo quidquid sit de hac opinione Vgolini, hoc argumentum nihil concludere contra nos: nam latet fallacia in minori: illa enim clausula apposita in priuilegio *nisi talia perpetrassent; per quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi*, declarata à Sixto IV. per enumerationem illorum quatuor casuum, non est apposita ad concedendam autoritatem absoluendi ad eisdem casibus, vt supponit arg. Sed est adiuncta ad limitandam illam authoritatem iam in genere concessam, & ad negandam facultatem absoluendi ab illis quattuor enumeratis casibus: ita vt sit sensus, illos nominatos Prælatos posse dispensare, seu absoluere ab omnibus casibus Papalibus præter illos ibi enumeratos: & ideò concluditur, illud continere

14 casus in cœna Domini tantummodò in genere. quidquid in terminis aliter dicat Suar. *de relig. tom.4. tract. 8. lib. 2. c. 21. nu. 1. vsq; ad 9.* cuius responsionis error est, qa, & ipse non cognouit priuilegium indiuiduale. Vide ibi eum, vbi latè de hac quæst.

CAPVT QVARTVM

De irregularitatibus.

DVBIVM LXVII.

An Religiosi irregulares sint ineligibiles?

SVMMARIVM.

1 *Qui actus prohibeantur, & non prohibeantur irregularibus.*
2 *Electio seu prouisio de irregulari ad Prælaturam est ipso iure nulla.*
3 *Quare irregulares non sint inhabiles ad Definitoratum, Discretatum, & huiusmodi, &c.*
4 *Definitores iurisdictione tantummodò gaudent in foro contencioso.*
5 *DD. asserentes irregularem non posse eligere.*
6 *DD. asserentes contrarium, quos sequitur Author. num. 8.*
Irregulares non priuantur potestate eligendi, quæ eis competit ratione beneficij, nisi etiam eo priuentur.
7 *Potestas eligendi non dependet à potestate Ordinis, & ideò vno prohibito, non prohibetur alterum.*
8 *Exponitur* cap. is qui de sent. excom. in 6.
Quid importent copula, & hæc dictio adeò.
9 *Pæna irrogata homicidis notorijs, sed* de

de homicidio infamatis, vel condemnatis.

10 *Quæ notorietas, vel diffamatio requiratur ad hunc effectum.*

Alternatiua, vel disiunctiua arguit similitudinem.

Rigorosa interpretatio fieri debet, quando agitur de tollenda pœna, & impunitate inducenda. Mitior verò interpretatio est eligenda, quando agitur de interpretanda mente legislatoris circa nouas pœnas.

1 PRO fundamento dicendorum prænotanda sunt duo tamquam certa apud omnes Primum est omnia ea munera, quæ ordinantur, vel sunt annexa ad vsum Ordinis, vetari irregularibus iure canonico. Secundum est irregularem non prohibere exercere actus iurisdictionis, administrationis, & huiusmodi, qui per se non requirunt influxum potestatis Ordinis, vel non competunt ratione beneficij etiam simplicis.

Dico *ratione beneficij etiam simplicis*, quia eius quoque incapax est irregularis ex communi omnium sententia, vt ex infra proximè citandis Doctoribus notum est. Ratio est, quia de iure canonico hæc beneficia, & præbendæ dantur clericis, vt faciliùs inducātur ad Sacros Ordines suscipiēdos *clem. 2. de æt. & qualit.* & per consequens nisi habilibus ad eos obtinendos, vt habetur de stylo curiæ. Sed irregulares, ad eorundem vsum, & receptionem inhabiles sunt. Ergo, & ad dicta beneficia: quando quidem beneficium datur propter officium *c. fin. de rescript. in 6.*

Hæc hucusque dicta intellige cum Nauar. *c. 27. nu.* 52. Suar. *tom. 5. disp.* 40. *sect. 2 num.* 8. Sayr. *de cens. lib. 6. cap. 2. num.* 23. Less. *infra citand.* Auil. *de cens. p. 5. disp. 2. dub. 9. concl. 3. versic. sed circa has duas.* Garc. *de benef. p. 7. c. 12. num.* 16. vbi latè, & alijs, vt non procedat, quando irregularitas talis est, vt licèt impediat vsum vnius Ordinis, non tamen impedimentum præbet vsui alterius Ordinis iam suscepti ante irregularitatem, modò talis defectus sine culpa contractus sit, Vnde in hoc casu poterit is acquirere beneficium, sine dispensatione, tale tamen vt non expostulet maioris Ordinis vsum, quàm illius, quem exercere valet.

2 His prægustatis accedo ad solutionem. Et quò ad vocem passiuam spectat, respondeo duplici conclusione. Sit igitur prima. Collatio, electio, seu prouisio de Religioso irregulari habita ad Prælaturam Regularem, est ipso iure nulla, & inanis. Couarru. *in reg. peccatum p. 2 §. 8. num. 6. & 7. & in c. alma mater p. 1. §. 7. num. 1. & §. 8. num. 3.* Nauar. *num.* 251 *dict. 7.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 7. q. 2.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. num.* 120. Auil. *vbi supra.* Garc. *c. 11. num. 2.* Rota *decis.* 44. *num. 2. & 5 par. 2. in recent.* & alij quamplures cum communi ab his relati. Et in terminis Suar. *num. 42. & de rel. tom. 4. lib. 2. c. 4. num. 26. &* 27. & Sayr. *nu.* 25. Et ratio est, quia dicta Prælatura annexum habet pastorale munus, in quo est principale spiritualium functionum ministerium. quod sine vsu Ordinum non completur: Sed irregularis ab huiusmodi vsu arcetur, vt dictum est. Ergo & à Prælatura Regulari, quia prohibito vno, consequenter prohibetur, & aliud, quod connexum est cum illo glos. *in cap. studeat dist. 50. verb. vt tale.*

Et quamuis neque ex hac ratione, neque ex iuribus, rectè inferatur talem electionem esse irritam ipso iure. Attamē ita est cū communi tenendū, saltem quò ad totalem irregularitatem, quia vsus ipse interpretari potuit hunc esse sensum iurium: verisimile est autem vsum, & praxim esse, iuxtà communem sententiam. Ita Suar. *de cens. num.* 36. & Less. *versic. nihilominus in praxi.*

3 Secunda Conclusio est. Irregularibus Religiosis non occludi aditum

ad munera Definitoratus, & Discretatus, & huiusmodi, quæ habent meram iurisdictionem, seu administrationem ab Ordine, seu beneficio non dependentem. Et quidem de Discretatu per se patet. De Definitoratu
4 autem probatur. Definitores namque iurisdictione tantùmmodò gaudent in foro contentioso, & externo, in adiudicandis, scilicet, causis, conferendis Guardianatibus, & huiusmodi alijs: Sed hæc (vt mox cum proportione dicam) nec a potestate Ordinis manant, nec ordinantur ad eam. Nec item hæc eis competunt ratione beneficij etiam simplicis. Ergo Definitoratus meram iurisdictionem, seu administrationē, habet nō depēdētē ab Ordine, vel beneficio. Quòd autem, nec etiam ratione beneficij simplicis prædicta cōpetant dictis Definitoribus, liquet ex eo, quia quamuis Definitoratus forsan posset dici beneficium, prout potest sufficienter colligi ex dictis ab Azor. *p. 2. lib. 3. c. 1. per totum*, Gonzal. *supr. reg. 8. cancell. glos. 8. num. 110. vsque ad 115.* & Garc. *de benef. p. 1. c. 6.* Attamen non habet similitudinem, aut proportionem cum tali beneficio quantum ad rem præsentem attinet; per dicta *num. 1.* Suar. *vbi sup.*

5 Quò verò ad electionem actiuam attinet, quæ est posterior pars solutionis propositi dubij, Anchar. *in cap. 1. qui nu. 3. de sent. excom. in 6.* Syluest. *tit. elect. 1. q. 4.* & Azor. *c. 14. quæst. 9.* asserunt irregularem inhabilem esse ad ferendum suffragium in electione per illum text.

6 At Archid. contrarium videtur sentire ex eo, quod dicit, id non haberi in iure. Et post Nauar. *c. 27. num. 244.* Suar. *num. 27.* apertè tutatur irregularem voce actiua nō priuari: & eum sequuti sunt Filiuc. *cap. 3. q 6. num. 75.* & Bonac. *de cens. d. 7. q. 1. pun. 4. nu. 18.*

Et ratione probatur: Nam irregularis vel est inhabilis, & priuatur voce actiua, quia vox ei competit ratione beneficij ante irregularitatem contractam acquisiti: vel quia competit ratione Ordinis.

Non primò, quia licèt irregularis de nouo beneficium recipere non possit, vt supra dictū est; nō tamē est ipso iure priuatus beneficijs, ante irregularitatem contractam adeptis; sed est solummodo priuandus, vt probant omnes, & præsertim Sayr. *num. 24.* & Auil. *concl. 4.* Nec per consequens, vt subdit Suar. amittit iurisdictionem, administrationem, & fructus beneficij. Sed vox ad iurisdictionem, seu administrationem spectat, *dub. 64. n. 7.* Immò inter fructus beneficij computari potest, sicuti inter fructus Episcopatus connumerare decet collationem beneficiorū. Ergo irregularis, cui competit, eligēdi potestas ratione beneficij, ea non priuatur ipso iure.

7 Non secundò: quia non ex eo, quòd irregulari sit prohibitus vsus Ordinis, prohibetur quoque ius eligendi: id enim non est annexum illi, nec ab eo dependens. Et probatur, nam licèt ius eligendi ad spiritualia munera pertineat, clericorumque proprium sit *c. sacrosancta, & c. massana de elect.* Panor. *in c. cum super num. 4. de confess.* id tamen euenit, quia pertinet ad potestatem spiritualem, quæ laicis non tribuitur, *vt in d. c. sacrosancta, & cap. Massana*, non verò quia sit actus Ordinis. Quod si ius Ecclesiasticum, *vt d. clem. 2.* & Concil. Trid. *Sess. 22. cap. 4. de Reform.* requirit aliquem sacrum Ordinem in eo, cui conferēdus est actus eligendi, hoc non est, quia potestas Ordinis sit principium talis actus; sed vt vel fiat electio à persona digniori qualitate insignita, vel vt præbendati Ordinem Sacrum suscipere adstringantur, vt in vtroque text tu dicitur. Aliàs non posset Summus Pontifex, vel consuetudo ius eligendi dare alicui nullum Ordinem habēti, quod falsum est, vt perspicuum fiet de Religiosis laicis *dub. 88. per totum.* Si igitur eligendi potestas potest stare sine potestate Ordinis. Ergo

non est eius actus. Ergo prohibito vsu Ordinis non prohibetur ius eligendi: vtile namque per inutile non debet vitiari, *cap. vtile, vbi,* Dyn. *de reg. iur. in 6.*

8 Pro resolutione, hæc posterior sententia mihi planè arridet, nisi aliud speciali iure caueatur in aliqua speciali irregularitate, & ad contrariam opinionem, quæ se fundat in illo text. *is, qui de sent ent. excomm. in 6.* dico illum potius contrarium innuere: habet enim. *Is verò, qui scienter in loco celebrat supposito interdicto, &c. irregularitatem incurrit, & adeò efficitur ineligibilis, quod nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.* Quę verba supponunt irregularem esse quidem ineligibilē passiuè: sed non actiuè; quia Pontifex superaddit pœnā ineligibilitatis actiuæ ad pęnam ineligibilitatis passiuæ, quam habet a se irregularitas: quod satis apertè innuit illud verbum, siuè illa dictio *adeò*, quæ idem importat, quod immò, vel potius, seu amplius. Calepini *dictionarium vndecim linguarum verb. adeò.* Et maximè cum illa præcedēti copula, Torsellinus *de particulis latinæ orationis, cap. 5. num. 3.* Et confirmatur ex vi illius copulæ, quæ non solum de sui natura copulat diuersa *l. eatamen adiectio, ff. de leg. 3. glos. in extrau. suscepti, verb. electio de elect. & in extrau. ad conditorem verb. & rectoribus, de verb. signif. glos. in cap querelam verb. non potuit ad med. & ibi quoque* Panorm. *num. 6. cæterique* DD. *de simon.* & multis allegatis Gonzal. *sup. reg. 8. cancell. glos. 5. num. 12.* Sed etiam auget, & ampliat dispositionem: Rotę *decis. 21. num. 3. coram Greg. XV.* vbi iura, & DD. cumulātur. Sensus ergo germanus illius text. est. *Is verò, &c. irregularitatem incurrit: & adeò efficitur ineligibilis, quod, &c.* idest, & vltra eam ineligibilitatem, quam habet a dicta irregularitate, nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.

9 Dixi *nisi aliud speciali iure caueatur in aliqua speciali irregularitate:* quia tunc secus est asserendum, vt verbi gratia, exemplum sit de homicidis notorijs, vel de infamatis de homicidio, seu condemnatis: nam hi non possunt eligere, quia infamia perpetuò notati sunt, & ab omni actu legitimo suspensi sunt a Pio II. per suam Constitutionem *ad retinendas,* editam *Anno 1461. 28. Ianuarij,* quam confirmauit Pius V. per suam quoque Constitutionem *ex supernæ dispositionis Anno 1566. 3. Iulij,* & denique vtramque, quò ad hoc in suo statuit robore permanere Sixtus V. in sua Bulla. *Hoc nostri Pontificatus anno, 1585. 1. Iulij.* Sed eligere est actus legitimus, *dub. 83. num. 7.* Ergo, &c.

10 Hic autem nè decipiaris aduerte, has pœnas non simpliciter fuisse impositas pro homicidio; sed cum qualitate notorietatis, infamationis, seu condemnationis. Vnde sequitur qualitatem notorietatis, vel infamationis debere esse talem, quæ sufficiat ad condemnandum: Consequentia patet ex alia qualitate condemnationis, cum enim inter istas qualitates ponatur alternatiua, seu disiunctiua, licèt ponatur inter diuersa, tamen arguit similitudinem, & conformitatem, Bapt. *in l. 1. num. 6. de offic. procur.* Cæsar citatus a Cephal. *cons. 126. num. 5. lib. 1.* Roman. *cons. 231. nu. 2.* Et dictio, *seu* potest stare expositiuè, vt per Dec. *cons. 399. num. 5.* Gemin. *cons. 115. num. 7.*

Ergo qualitas diffamationis, vel notorietatis debet esse talis, quę equipolleat condemnationi: idest sit penitus inexcusabilis, vt nulla tergiuersatione possit celari: nā si sit dubium, an aliqua reo competat defensio, tale notorium non facit, vt sine citatione possit procedi ad condemnationem, Bald. *in l. ea quidem, num. 43. C. de accus.* Franc. *in cap. ex insinuatione, nu. 3. de appell.* Est igitur censendum, Romanos Pontifices in prædictis Bul-

prælat. & Cruz. omnes *vbi supra prime citati*, & colligitur ex Nauar. *c.27. num.255.* Tolet. *lib.1.c.85 nu.6.* Auila *de cens. p.2.c.7. disp.1. dub.12. concl.2. & p.7. disp.10. dub.6.* Suarez *to.4. d.30. sect.2. nu.2. & to.5. disp.41. sect.2. nu.6.* Sanchez *de Matrim. lib.2. disp. 37. nu 11. & lib.8. disp.34. num.55. & in precept. Decal. lib.2.c.11. num.79.* Bonac. *de cens. disp.7.q.5.p.1. num.5. ante med.* vbi refert Sacræ Congregationis declarationem super Conc. *Sess.24. cap.6.* & ex alijs loquentibus de huiusmodi facultatibus absoluendi, dispensandique in occultis.

8 Ad hoc autem, vt homicidium dicatur publicum, nō satis est, vt actus mortis occisi, qui est delictum, sit publicus: sed necessariò publicum esse debet mortuum ab aliquo, seu ab aliquibus occisum, trucidatumq; fuisse. Sic tradunt in simili casu Nauarrus *c.27. num.155. versic.12.* Emanuel Sà *tit. Episcopus num.35.* Henriq. *lib.14. cap.20. num.4.* Sayr. *de cens. lib.7.c.13. num.13.* Rodriq. *in summ. p.1.c.166. nu.3.* Sanch. *de matrim. lib.8. disp.34. nu.56.* & Reginal. *lib.30. tract.2.n.30.* Atque adeò hoc dictum amplia, vt si homicidium extaret quidem publicum, vti dictum est, & adhuc tamen ignorarentur occisor, vel occisores: tunc dictum homicidium in casu nostro diceretur occultum; ita vt beneficium dispensationis vigore memorati priuilegij, Reus in Religione obtinere valeret, Palud 4. *distinc.19. q.4.* quem *referunt*, & *approbant* Syluest. *tit. correctio q.8.* Armill. *eod. tit. num.8.* & idem docent alij præsertim verò Graff. *p.1. decis. lib.1.c.13. num.43.*

Dixi, *necessariò publicum esse debet mortuum ab aliquo, vel ab aliquibus occisum, &c.* & item dixi: *Et adhuc tamen ignorarentur occisor, vel occisores*, quia si noti essent occisores, & publici; omnes essent irregulares, publicè, licèt non appareret ex cuius illorum percussione occisus fuisset *c. si.23.q.8.* Couar. *in clem. si furiosus p.2.§.2.n.5.*

Immò si certò constaret ex cuius istorum vulnere occisus fuisset, adhuc quoq; essent irregulares alij omnes, qui solum vulnerassent, quia inferens vulnus ei, qui propemodum erat moriturus, nihilominus fit irregularis, *cap. signific. 2.* vbi cōiter canonistæ, *de homicid.* Tabiena *tit. Irregularitas 3. num.6.* Maiol. *lib.5. de Irregularitate; cap.48. § 4. num.6.* Fastol. *dub.34.* Atque adeò dicò etiam fieri irregularem eum, qui ex eo solùm quòd armatus sponte exiuit cum alijs ad occidendum aliquem, qui fuit occisus, licèt ipse nihil commiserit, *c. sicut dignum § fin. de homic.* Specul. *lib.1. tit. de dispensatione §.4. num.5. & 6.* Candelab. aur. *tit. de irregularitate n.273.* & Rota *decis.260. num.3. par.1. & decis.44. per totam par.2. in recent.* vide Bonac. *de cens. disp.7.q.4.p.8. num.29. & seqq.* vbi pluribus relatis hanc materiam tractat.

Excipe tamen ab hoc dicto bellum iustum; Nam si Clericus exerceat militiam in bello iusto, etiam adhortando ad victoriam generaliter, & percutiendo, non efficitur irregularis, nisi ipse occidat, vel deformet, *c. petitio.* vbi Panorm. *mulz. de homic.* Nau. *c.27. n.215.* nouissimè pluribus relatis Bonac. *de cens. d.7. q.4. p.4. nu.71.* & Rota *decis.3. num.5. p.2. in recent.*

9 Secundò infertur, ex dicta clausula *dummodò tamen aliquid horum non sit notorium, &c.* Prelatos Regulares nō posse dispensare in memorata irregularitate, quando homicidium deductum est ad forum contentiosum per accusationem, aut denunciationem: Et hoc intelligitur etiamsi delictum non possit in eo plenè probari. Ratio est, nam quemadmodum à Concilio Trid. *Sess.24. c.6. de reform.* in tali casu delictum existimatur sufficienter publicum, vt eius dispensatio Episcopis negetur, vt colligitur ex eod. Conc. & notatur à Suar. *to.5. disp.41. sect.2. n.6* & Sanch. *num.57.* & Bonac. *vbi supra.* Ita quodq; nunc idem asserēdum est.

10 Hunc

10 Hanc illationem limita, vt post delationem delicti ad Iudicem sit parti intimatum; quia sæpè crimina multa deferuntur ad Iudicem, quæ tamen per longum temporis spatium postea non intimantur. Parti à Iudice, vel propter defectum testium, vel ob aliam causam. Vnde quamuis Prælatus Regularis non debeat absoluere eum, cuius crimen deductum est ad forum contentiosum: sed ei sit expectandum si fortè probetur: Si tamen post aliquod tempus eidem constiterit actorem non progredi in probatione. poterit eum dispensare iuxta doctrinam *glos. verb. obrepsit. in c. tantis dist. 81. & cap. omnipotens de accus.* Sayr. *de cens. lib. 4. c. 17. nu. 22. & lib. 7. c. 7. num. 11.* Graff. *to. 2. cons. lib. 5. de homic. cons. 2. num. 20.* & Sanch. *nu. 58.* Campan. *in diuers. iuris canon. rubr. 7. c. 5. nu. 8. & rubr. 11. c. 23. nu. 144. penes* Barbos. *de offic. episc. p. 2. alleg. 39. n. 34.*

11 Et idem iuris est, si reus à memorato foro contentioso fuisset absolutus, quia eius delictum non fuisset probatum: Et ratio est, nam homicidium, tunc remanet occultum, & redactum ad statum pristinum. Et ita circa præfatum Trident. Decretum sustinent Viuald. *in candel. aur. tit. de excomm. num. 42.* Graff. *p. 1. decis. lib. 1. cap. 13. nu. 44. & in cons. à bi sup.* Sayr. *de cens. lib. 4. c. 17. nu. 23.* Suar. *de cens. disp. 41. sect. 2. num. 6.* Molina *de iust. tract. 5. disp. 29. num. 8. versic. 2. & 3.* Auila *de cens. p. 7. disp. 1. dub. 11. col. 3.* & Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 34. num. 57.* Bonac. *vbi supra.*

12 Quod etiam locum habet quamuis Reus iniquè falsis testibus adductis se tutatus fuisset Sayr. *lib. 7. c. 7. nu. 12.* Henriq. *lib. 14. c. 20. nu. 4.* Emanuel Sà *tit. Episc. nu. 34.* Rodriq. *in sum. p. 1. c. 167. nu. 4.* & Sanch. *de matrim. disp. 27. num. 12. & lib. 8. disp. 34. num. 57.* vbi expressè notat contra Suarez, id quoque procedere, etiamsi homicidium esset in iudicio probabile.

13 Tertiò infertur ex eadem clausula, posse dispensari à Prælato Regulari homicidam, cuius delictum deductum fuit ad forum contentiosum, & iam iudicio finito punitum. Ratio est, quia memoratum priuilegium, excipiendo delictum notorium propter scandalum, intendit primò, vt fori contentiosi authoritas seruetur. Sed hæc in casu nostro nullo modo læditur. Secundò, vt prouideatur scandalo, sed huic sufficienter prouisum est, quia ex delicto nō generatur scandalum, quando in iudicio debita pœna mulctatur. Ita in terminis de supradicto Decreto Tridētini sustinent Auila *de cens. par. 7. disput. 10. dub. 7.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. c. 11. n. 21.* Henriq. *lib. 14. c. 7. nu. 5.* & Reginald. *lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. sextum.* Et licèt non improbabiliter contrariam opinionem amplectentur Sayr. *de cens. lib. 4. c. 17. nu. 23.* Gutier. *lib. 1. qq. can. cap. 3. in fine,* & Suar. *disp. 41. sect. 2. nu. 5.* Garc. *de benef. par. 7. c. 11. num. 50.* & Bonac. *vbi sup.* & Barbos. *vbi sup. num. 33.* Attamen prima opinio mihi magis arridet in terminis supradicti priuilegij, in quo ratio finalis exprimitur, videlicet *propter scandalum:* quæ ratio videtur benè, & congruè comprehendere quoque casum hunc, iuxta doctrinam latè traditam *dub. 117.* Et huic eidem opinioni videtur fauere Rota *decis. 573. li. 3. par. 3. diuers.* in qua decisum fuit, validè obtentam fuisse gratiam expectatiuam à quodam, & si antea fuisset declaratus excommunicatus ex causa cuiusdam fideiussionis, cum clarè ipse ostenderet se satisfecisse illi debito, & postea absolutum fuisse à quodam Presbitero vigore Bullæ cruciatæ.

14 Vltimò infertur, eosdem Prælatos Regulares, cum vigore dictorum priuilegiorum; tum etiam virtute præcitati Decreti Tridentini, gaudere facultate dispensandi super irregularitatem prouenientem ex homicidio casuali, vt validè, & plenè probat

pluribus

ctio tenet, & valet.

9 Et si aliqui, vel omnes illi excõica. ti: dicant se non consensisse in illum quẽ affirmant scrutatores, non est eis credendum quia sunt singulares: sed scripturę, & scrutatoribus adhibenda est plena fides, *cap. cum dilectus*, vbi Panorm. Anchar. *num. 1. vers. 6. not. de elect.* & Anton. à Butr. *in cap. publicato num. 6. de elect.* Hostien. *in sum. tit de elect. §. qualiter faciẽda col. 4. circa med.* & Menoch. *consil. 67. num. 41.* & item Panorm. *in cap. quia propter num. 9. circa finem de elect.*

10 Dico principaliter tertiò, excommunicatum toleratum posse eligere, siuè solum, siuè cum alijs, qui etiamsi scienter eum admittant, non solum valida erit electio: sed etiam nihil in eo peccabunt: quidquid contrarium senserit Mil. *in suo repert. verb. excommunicatus potest aliquid agere quest. 66.* Et hoc propter d. extrau. *ad euitanda.* Et in hoc conueniunt omnes.

11 Sed vocatur in dubium, an electio sit valida, si ab aliquo electorum obijciatur talis exceptio excommunicationis prædicto coelectori excommunicato, qui hac exceptione non obstante admittatur.

Distinguo: nam vel hæc exceptio habetur ante electionem, vel post electionem. Si ante electionem, siuè hoc fiat ante, vel postquam dictus excommunicatus suffragium tulerit, dico ipsum esse reijciendum ab electione. Ratio est, quia in his, quæ procedunt à priuata authoritate, *d. extrauag. ad euitanda*, nihil iuris tribuit excommunicato: Immò iura vetera, quò ad eius potestatem manent illęsa adhuc ante denunciationem. Et id tantum statuit, vt communicantes eidem excommunicato, ante denunciationem minimè afficiantur pęnis statutis a iure, contra communicantes cum excommunicatis: vndè licèt hæc extrauagans permiserit hanc communicationem cum excommunicato: neminem tamen ad hoc deuinxit. Ergo quilibet potest eum repellere quia in re communi potior est conditio prohibẽtis, *cap. in re. de reg. iur. in 6.* Quòd si non potest eijci ob causam in superiori conclusione positam: tunc admittatur cum protestatione, vt ibi explicatum est.

Si vero post electionem solum fit dicta exceptio: tunc dico nihilominus validam esse electionem, & eius suffragium computari in numero eligentium, tamquam, & ipse non esset excommunicatus. Ratio est, quia gesta excommunicati tolerati in his, quæ procedunt ratione publici officij sustentantur, & Ecclesia supplet ad illũ actum iurisdictionem. Immò dico, si electo constet aliquem sibi suffragantem esse excommunicationis vinculo irretitum, & ratione illius dignitatem obtinuisse: nihilominus validam esse electionem.

Hæc responsio sic distincta partim desumitur ex *d. extrauag. ad euitanda*, vt dictum est: partim quoq; ex *l. Barbarius, vbi DD. ff. de offic. prætor. cap. nonne 8. q. 4. c ad probãdum*, vbi Panor. *num. 3. & 14. in fin. cum seq.* Felin. *nu. 3. 6. & 8. de re iu.* Et permixtim ex Innoc. *in cap. veritatis num. 1. & 2.* vbi quoque Bellam. *num. 22.* Panor. *num. 42. & 47.* cæterique DD. *de dolo, & contumacias* Item ex Felin. *in cap. Rodulphus nu 39. & 43 circa med. de rescr.* Lap. alleg. 89. *num. 11. vers. propterea, num. 12.* & ibi Mandos. *de commun. verb. excommunicatus*, Couar. *in c. alma mater par. 1. §. 7. num. 9. vers. ideò de sent. excomm. in 6.* Pute. *decis. 3. num. 12. lib. 1.* Suar. *to. 5. disp. 14. sect. 2. num. 18. & de legib. lib. 5. c. 9 nu. 5.* Alter. *de cens. to. 1. lib. 2. dis. 5. c. 2. col. 5. §. sed quæri potest* Rota *decis. 602. nu. 8. & decis 534. num. 3. & seqq. par. 1. in recent. vbi quoque refertur idem dictum fuisse in cau. Iacen. Archidiaconatus 23. Iuly 1601. coram Card. Pamphil. & in Placen. beneficij 1. Iuly 1611. coram Lancellotto.*

Ratio autem quare ante electionem suffragium dicatur procedere ab authoritate

thoritate priuata: post electionem verò dicatur procedere ab authoritate publica, & à publico officio? explicata est supra *dub.* 15. *num.* 6. *& seqq.*

DVBIVM LXIV.

An suspensi vocem in Capitulo habeant?

SVMMARIVM.

1 *Suspensus ab officio, nec eligi, nec eligere potest.*
2 *Nisi vox competeret ratione beneficij, quia tunc eligere posset.*
3 *Vel nisi esset suspensus ab officio particulari.*
4 *Quando suspensus à beneficio non possit eligi ad nouum beneficium, & quando possit.*
Suspenduntur per triennium à beneficijs eligentes indignum ad Episcopatum.
5 *Suspensus à beneficio potest eligere, nisi vox competeret ratione beneficij.*
6 *Suspensus simpliciter, nec eligi, nec eligere potest.*
Suspensus simpliciter, censetur suspensus ab officio, & beneficio.
7 *Suspensus ab Ordine eligere, sed non eligi potest.*
8 *Item suspensus minori suspensione.*
9 *Acta per suspensum, qui non est nominatim denunciatus, non sunt valida. Contra Bonac.*

1 Respondeo breuiter quinque Conclusionibus. Sit igitur Prima, Suspensum ab officio absolutè, siuè à Canone, siuè ab homine, nec eligi, nec eligere posse, Panorm. *in cap. cum dilectus nu.* 20. *de consuet.* Henrich. Boich. *in cap. illa de elect.* Biax. *in suo tract. de elect. par.* 2. *c.* 7. *num.* 2. Tabiena *tit. suspensio nu.* 4. Armil. *ead. tit. nu.* 6. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 123. Sayr. *de cens. lib.* 4. *c.* 5. *num.* 6. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *q.* 8. Alter. *de cens. to.* 2. *disp.* 4. *cap.* 4. *col.* 4. §. *ex dictis colligi.* Quicquid dicat Oldrad. *cons.* 216. *in electionis negotio num.* 2. *vers. quantum ad secundum.*

Prior pars huius assertionis probatur, quia, cum sit prohibitus huiusmodi suspensus exercere officium, eligi nequit ad beneficium, quod exercere non valet, vt tenet Garz. *de benef. p.* 7. *c.* 14. *num.* 2. aduersus Suarez *to.* 5. *disp.* 26. *sect.* 3. *num.* 8.

Posterior quoque pars probatur ex Felino *in cap. Apostolica de except. vers. dare vocem,* quem sequitur Sayr. *vbi sup. num.* 12. quia sub nomine officij comprehenditur omne exercitium Clericale, seu Ecclesiasticum: Vox autem est vnum ex Ecclesiasticis exercitijs, Panorm. *in c. cum super num.* 4. *de confess.* Ergo suspensus ab officio per consequens etiam, & à voce suspensus est.

2 Hæc posterior pars assertionis limitanda est, nisi, scilicet, vox competeret ratione beneficij: cum enim suspensio ab officio nullo modo suspendat à beneficio, vt latè probant Sanchez *de matri. lib.* 3. *disp.* 51 *nu.* 12. Henriq. *de excomm. cap.* 32. §. 3. Sayr. *vbi supra* Garz *vbi sup. nu.* 58. Alter. *to.* 2. *disp.* 4. *cap.* 1. *vers.* 2. *conclus. & disp.* 17. *c.* 1. §. *quæritur secundò,* & tandem tenet communior, & probabilior opinio. Sequitur necessariò, si vox alicui competeret ratione beneficij, vocem habere in electionibus, quamuis ab officio suspensus sit.

Hinc infertur, si quis Prior, siuè Præpositus, vel Guardianus ab officio suspenderetur, prohiberi suffragium præstare in electione Discreti localis. Secus verò in electione, & in Capitulo Prouinciali, vbi ex beneficio Guardianatus, Prioratus, vel Præpositura suffragator existit.

3 Dixi in principio Conclusionis *ab officio absolutè:* secus enim asserendum est de suspensis ab officio particularis

quia suspensio non operatur vltra limites suspensionis, ita vt suspensus ab vno actu, sit suspensus ab alijs, si non sint connexi cum primo. Hæc enim est pœna, quæ strictè est accipienda, Innoc. *in d. c. cum dilectus nu. 4.* Panorm. *in d. c. Apostolica nu. 6.* Armil. *vbi sup. num. 4.* Nauar. *c. 27. nu. 160. & cons. 41. num. 2.* Lambert. *inferius citandus*, Henriq. *vbi sup. §. 1.* Sayr. *lib. 4. c. 5. num. 27. & c. 3. nu. 15. & 18.* vbi plures alios cumulat.

4 Secunda Conclusio bimembris est. Primum membrum est, suspensum à beneficio, non posse eligi ad nouum beneficium, quando suspensio fertur à iure pro crimine, vel offensa non concernente certum beneficium, vel particularem Ecclesiam, quia talis suspensio est vniuersalis, & indistinctè respicit omnem locum: Ius enim vbique obligat: Secus verò dicendum, si crimen est speciale, respectu particularis Ecclesiæ, vel beneficij: nam tunc in illa Ecclesia non potest obtinere aliud beneficium; in alijs verò Ecclesijs non prohibetur, Henrich. Boich. *in c. cum dilectus nu. 13.* & Alter. *de censi. to. 2. disp. 5. c. 5. col. 4. §. quantum spectat* Cuch. *vbi supra num. 134.* Exemplum affert Panorm. *in c. cum in cunctis, §. clerici sanè nu. 1. de elect.* nam in illo capl clerici eligentes indignum suspenduntur per triennium à beneficijs simpliciter: & tamen restringuntur ea verba ad beneficia, quæ habentur in illa Ecclesia: & hoc ideò, quia sic eligentes lædunt Ecclesiam illam, ad quam fit electio. Ergo pœnis non est vagandum, respectu aliorum beneficiorum, quæ sunt alibi.

Hic tamen obiter aduerte, & altæ mente repone (nè decipiaris) hanc pœnam suspensionis, quę per triennium irrogatur eligentibus indignum, *per cap. cum in cunctis §. fin. de elect.* hodie nō habere locum in electionibus Regularibus, & alijs, quę sunt inferiores Episcopalibus, *per c. si Compromissarius de elect. in 6.* & glos. *in c. quamquā verb. secus eod. tit. & lib.* Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 38. ad fin.*

Quando autem suspensio præfata fertur ab homine. Vel generaliter quis suspenditur ab omnibus beneficijs sub iurisdictione suspendentis: & tunc suspensus non potest adipisci beneficium intra diœcesim durante suspensione, vel vniuersaliter fertur suspensio à beneficijs, sine vlla explicatione, & tunc nec in territorio, neque extra suspensus poterit assequi beneficium; maximè si non vigeat contraria consuetudo interpretandi huiusmodi sententiam coarctatam ad beneficia diœcesis. Ita notum est ex proximè citatis Doctoribus aliter non tenet electio, iuxta Garc.

5 Secundum membrum Conclusionis est suspensum à beneficio non impediri, quò minus eligere possit, vt expressè docent glos. *in cap. VVitoniensis verb. admiseram de elect.* vbi quoq; Panorm. *num. 10. & in d. cap. cum dilectus, num. 20. de consuet. & in d. c. Apostolica num. 8.* Biax. *vbi supra num. 1.* Tabiena *num. 3.* Armill. *n. 5.* Suar. *to. 5. disp. 25. n. 34.* Alter. *de cens. to. 2. disp. 5. c. 2. col. penult. §. respondeo suspensum.*

Hoc posterius membrum rectè limitant Nauarr. *c. 27. num. 163. vers. 6.* & Henriq. *§. 4.* verum scilicet esse respectu vocis, seu electionis, quæ aliundè competit: Secus enim si competat ei ratione illius beneficij, à quo est suspensus.

6 Tertia Conclusio est, suspensum simpliciter, siuè à iure, siuè ab homine nullo pacto eligi, vel eligere posse. Hæc Conclusio apertè desumitur ex *cap. cum inter R. §. fin. de elect.* Innocen. *in d. c. cum dilectus nu. 4.* Panor. *num. 18.* Glos. *verb. a suspensis*, & Bald. *num. 15.* quos sequitur Rota *decis. 860. num. 6. coram Card. Seraphino.* Et probatur; quia sic suspensus intelligitur, & ab officio, & à beneficio suspensus, si nec ex verbis, nec ex intentione Iudicis colligatur limitatio, Ioann. Andr. & Imol. *in d. c. cum dilectus*, Felin. *in d. c.*

Apo-

Apostolica, versf. dare vocem in fin. Sayr. *de cens. lib. 4. c. 4. nu. 2.* Henriq. *ubi sup.* §. 1. Rota multis allegatis *decis. 870. num. 2. coram Card. Seraphino.*

7 Quarta Conclusio est, suspensum ab Ordine non posse eligi ob rationem factam pro prima parte primæ assertionis. Non tamen suspensus huiusmodi suspēditur à iure eligendi, quia eligere ad iurisdictionem spectat: licèt enim non sit propria, iurisdictio est tamen administratio quędam, quę non competit ratione ordinis, sed beneficij, vel dignitatis, aut ex alia simili causa. Hæc cōclusio liquet ex Suar. *to. 5. disp. 26. n. 5.* & Alter. *to. 1. d. 4. c. 4. col. 4. § ex dictis colligi,* & latius patebit ex infra dicendis *dub. 67. num. 6.*

8 Quinta Conclusio est, quemlibet minori suspensione tantummodo affectum gaudere potestate eligendi actiua: sed non passiua. Hæc Conclusio habetur ex Panorm. *in d. c. Apostolica num. 2. & in d. c. cum dilectus, num. 20.* & Azor. *ubi supra,* & huc applicanda est cum proportione doctrina supra tradita de excommunicatis minori excommunicatione, teste Lamberto *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 2.*

9 Vltimò notandum, doctissimum Bonac. *de cens. disp. 3. punct. 4. in fine,* asserere acta per suspensum, qui non est nominatim denunciatus, valida esse, quia cum huiusmodi toleretur ab Ecclesia, consequenter illi non adimitur iurisdictio, vt patet à simili ex dictis in superiori dubio de excommunicato tolerato. Et quamuis authoritas tanti Doctoris scientia, & eruditione clarissimi his nostris tempestatibus apud me plurimi valeat. Attamen alia ratione conuincor non recedere ab authoritate contraria Sacri Senatus Rotę Romanæ *decis. 534. num. 5. par. 1. in recent.* Non enim est par ratio de excommunicato occulto, & non declarato: & de suspenso; quia suspensus etiam occultus cēsetur prohibitus ab exercitio iurisdictionis, vt ibi dicitur, & tradunt Nauar. *cap. 27. num. 151. & cons. 4. nu. 3. de cler. excom.* Vgol. *tab. 4. c. 10.* Henriq. *de suspens. cap. 31. §. 2.* Sayr. *lib. 4. cap. 1. num. 13.* Suar. *d. 25. sect. 1.* Valent. *to. 4. d. 7. q. 18. par. 1* Homob. *de casib. reseru. p. 1. c. 7. fol. mihi 141* & idem Bonac. multis allegatis *de cens. disp. 3. puncto 1 num. 1.* & per consequens collationis beneficiorum, quæ est iurisdictionis, *c. nosti. & c. transmissum de elect.* Lap. *alleg. 89. nu. 12.* Et itē electionis per supradicta. Excommunicatus verò non priuatur exercitio Ordinis, vel Officij, donec fuerit declaratus; sed tantum communione Sacramentorum, vt per eumdem Nauar. *c. 23. nu. 1. & 152. vers. 5. dico.* Vnde gesta ratione publici Officij non annullat excommunicatio occulta, & non declarata. Ita Rota *ubi supra.*

DVBIVM LXV.

An Interdicti, & item an celebrantes in loco interdicto ad electionem procedere valeant?

SVMMARIVM.

1 *Interdicti, nec eligere, nec eligi possunt.*

2 *Item, nec celebrantes in loco supposito interdicto.*

3 *An electio celebrata in loco interdicto teneat?*

1 AD Priorem partem dubij breuiter dico interdictos non solum ab actiua voce excludi, *cap. cum inter 1. de elect.* Host. *in summ. tit. de elect. §. quis potest eligere, vers. sed breuiter dico,* Biax. *in suo tract. de elect. par. 1 cap. 19.* Angel. *tit. elect. nu. 8* Syluest. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabiena *eod. tit. 1. nu. 6.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 14 q. 8.* Manual. prælat. *to. 2. q. 23. artic. 8.* Sed etiam à passiua, iuxta Angel. *num. 23.* Syluest. *quest. 14.* Ta-

biena *nu.*17. Azor. q. 9. Manual. præl. *art.*11. *concl.*5. & Tolos. *in tit. de elect. cap.* 9. *num.* 19.

2 Ad posteriorem partem dubij respondeo, eum, qui scienter celebrat in loco supposito interdicto (nisi super hoc priuilegiatus existat; aut à iure sit concessum eidem) amittere potestatem eligendi actiuè, & passiuè, *cap. is qui §. is verò,* vbi Glos. *verb. cum aliis,* & Anchar. *nu.* 3. *de sent. excomm. in* 6. Panor. *in c. postulasti nu.* 5. *de cler. excommunic.* Henrich Boich. *in c. fin. nu.* 5. *de excess. prælat.* Biax, *vbi sup. c.* 20. *nu.* 1. & *princ.* 31. *n.* 1. Nauar. *c.* 27. *nu.* 187. §. 19. Sot. 4. *d.* 22. *q.* 3. *art.* 1. *concl.* 5. Henriq. *lib.* 13. *de excomm. & interd. cap.* 46. §. 3. Sayr. *de cens. li.* 5. *c.* 13. *nu.* 9 & tandem omnes primò præcitati DD. in superiori assertione.

3 An postea talis electio habita in loco supposito interdicto teneat? Vide supra *dub.* 15. *num.* 5. & 6. vbi id decisum est.

DVBIVM LXVI.

An Prælati Regulares possint absoluere sibi subditos à quibusvis censuris?

SVMMARIVM.

1 *Quibusuis priuilegijs fruantur Prælati Regulares absoluendi sibi subditos à censuris.*
2 *Etiam in foro externo.*
3 *Exponitur cap. nullam 18. q. 2. & respuitur interpretatio Rodriq.*
4 *Priuilegia supradicta non fauent omnibus Prælatis conuentualibus licet extendantur ad Priores conuentuales Dominicani Ordinis.*
5 *Declaratio Sixti IV. circa concessiones Clem. IV. quò ad authoritatem absoluendi à casibus Papalibus.*
6 *An ablatæ sint dictæ concessiones per Bullam Cœnæ Domini?*
7 *Rodriq. negat, cuius opinio refellitur ab Authore, num.* 13.
8 *Alij verò quam plures in affirmatiuam conueniunt, licet varijs medijs.*
9 *Primum medium destruitur ab Authore, num.* 14.
12 *Sub nomine Confessarij simplicis non venit Prælatus.*
10 *Item secundum medium eneruatur, num.* 15.
11 *Tertium medium, quod approbat Author.*
12 *Quomodo differant inter se continentia sub Bulla in genere, in specie, & in indiuiduo.*
16 *Expresso grauiore casu Bullæ in indiuiduo, & reliquis in genere, censentur omnes concessi indiuidualiter.*
17 *Minores gaudent priuilegio generali solùm, absoluendi à casibus Cœnæ in genere.*

1 NOnnulla extant priuilegia Summorum Pontificum, & præsertim Clem. IV. Prælatis Regularibus concessa, quorum virtute possunt nedum Prælati maiores, & eorum Vicarij, sed etiam inferiores, eorumdemq; Vicarij absoluere sibi subditos, & alios eiusdem Ordinis interdum ad eos declinantes à quibusuis censuris, excommunicatione, scilicet, etiam Sedi Apostolicæ reseruata, nec non à suspensione, & interdicto latis, siuè à iure, siuè ab homine: Vel item eosdem dispensare, si huiusmodi sententijs innodati, aut in locis suppositis interdicto diuina officia celebrantes, vel suscipientes Ordines notam irregularitatis incurrerint, prout videre licet *in compend. priuil. tit. absol. ordin. quo ad fratres num.* 4. 7. & 10. & *in alijs locis,* Sorb. *in resolut. mate. absol.* Rodriq. *to.* 1. *q.* 10. *ferè per totam, & præsertim art.* 1. 2. 3. 4. & 21. Cruz. *de stat. Relig. lib.* 1. *c.* 6. *dub.* 15. *concl.* 3. 4. & 5. & *dub.* 6. *conclus.* 2.

2 Circa autem hanc Conclusionem notanda occurrunt plura. Et Primò eam

nam procedere nedum in foro pœnitentiali; sed etiam contentioso, quoad absolutionem spectat. Et hoc præsertim virtute d. priuilegij Clemen. IV. quod habetur in mari magno concessum Fratribus Prædicatoribus, quia, scilicet, in eo sunt nonnulla verba; per quæ comprehenditur, quod est concessa facultas absoluendi nedum in foro pœnitentiali: sed etiam contentioso. Ita Rota pœnes Puteum *lib.* 1. *decis.* 90. *alias* 95.

3 Secundò notandum occurrit, eam non benè probari à Rodriq. *vbi supra art.* 1. *per cap. nullam* 18. *q.* 2. nam ex eo quòd in illo textu dicatur totam potestatem ad Abbatem pertinere: non rectè infertur, Abbatem habere omnimodam iurisdictionem Pontificiam in subditos: quia si illud verbum *tota* non excludit Episcopum, Gloss. & Rota *mox citanda*. Ergo multò minus excludet Summum Pontificem. Vult igitur ille textus totam potestatem, ita pertinere ad Abbatem, quòd non ad Monachos, Glos. *ibidem, verb. totas* quam sequuta est Rota *decis.* 15. *nu.* 11. *p.* 1. *in recent.*

4 Tertiò notandum occurrit, quod licèt illa potestas absoluendi à censuris extendatur ad Priores conuentuales, & eorum Vicarios in Ordine Prędicatorum: Attamen non per hoc extenditur quoq; ad omnes Prælatos cō. uentuales, qui aliter quam per electionem instituuntur: eorumq; Vicarios, per ea quæ fusè dicenda sunt *dub.* 74. *per totum*. Et item dicetur *dubio* 114. *per totum.*

5 Quartò notandum occurrit, Sixtum IV. prout refertur *in compen. tit. absolutio ordinaria quò ad fratres. Circa literas Clem. IV. quibus concesserat Ministris, Vicarijs, & Custodibus Fratrum Minorum facultatem absoluendi, & dispensandi Fratres eiusdem Ordinis, nisi talia perpetrassent, per quæ meritò essent ad Sedem Apostolicam destinandi, declarasse dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam destinandos hæreticos relapsos. Schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad Infideles prohibita detulissent: Sed in reliquis omnibus etiam simonia prauitate irretitis posse per illos, quibus inibi conceditur absolutionis, & dispensationis beneficium; iuxta casuum exigentiam impertiri.* Et hæc sunt certa.

6 Sed iure optimo vertitur in dubium, an huiusmodi concessio expirauerit per clausulam derogatoriam appositam in fine processus Bullæ Cœnæ Domini tenoris sequentis, *Cæterum à prædictis sententijs nullus per aliū, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, &c. absolui possit etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium, &c. . . . . in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum, nisi in eis etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur.* At modò hæc vltima verba, *nisi in eis etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur* à Paulo V. vsque nunc sublata sunt.

7 Rodriq. *to.* 1. *q.* 10. *art.* 9. cum quodam Doctore Margouieio, aduersus Collect. comp. priuil. & Prępositum, negat, præfatum processum Bullę Cęnæ Domini derogare memoratis priuilegijs concedentibus casus eiusdem Bullæ: sed dicit derogare priuilegijs concedentibus casus Papales solummodo: Et hoc ait satis expressè indicare ea verba, *nisi in eis casus etiam præsentibus literis expressis comprehendantur.*

8 Collect. verò Compen. priuil. *vbi supra*, referens responsum Præpositi Confect. *in summ. priuileg. tit. de reg. confess. c.* 2. Sorb. *tit. absolut. ordin. quoad fratres. fol.* 29. *& in resol. mater. absolut. fol.* 54. *&* 55. *in* 2. *edit.* Sayr. *de cens. lib.* 3. *c.* 25. *num.* 5. Graff. *in append. lib.* 1. *c.* 7. *num.* 22. *&* 23. *de casib. reseru.* Cruz. *de stat. Relig. lib.* 1. *c.* 6. *dub.* 15. *conclus.* 1.

Alter.

Alter. & Duard. *inferius citandi* Coriol. *in expositione eiusdem bullæ in d. clausulam derogatoriã.* Et hanc opinionem dicit tutam, & in praxi seruandam Sanch. *in præcep. decal. lib. 2. cap. 11. à num. 26. vsque ad fin.* Hi omnes cõueniunt quidem in affirmatiuam sententiam, aboletas scilicet, esse præfatas concessiones Mendicantium per memoratam bullam cœnæ Domini; Sed discrepant in assignanda ratione.

9 Quidam enim aiunt, nõ simpliciter esse reuocata prædicta priuilegia per bullam cęnę; sed per Decretum Sacrę Congregationis de speciali mandato Clementis VIII. æditum *anno 1601. 9. Ianuary.* incipiens *Sacra congregatio, &c.* moderatum per aliud eiusdem Congregationis æditum *anno 1602. 26. Nouembris* quod incipit *Cum autem.* Et confirmatum, ac innouatum à Paulo V. per suam constitutionem, quæ incipit *Quoniam sacra congregatio* æditam *anno 1617. die 7. Ianuarij,* vbi inhibetur Sacerdotibus omnibus tàm secularibus, quã Regularibus per vniuersam Italiam extra vrbem degẽtib. ad cõfessiones audiẽdas probatis quorũcumq; Ordinum etiam mendicantium, &c. nè prętextu priuilegiorum, &c. ab vllo ex casibus clarè, vel dubiè in bulla diei cænæ Domini contentis, &c. absolui possint, &c. vt est videre apud Duard. *in bull. cæn. Domini lib. 3. §. 2. q. 1. num. 26.* vbi de verbo ad verbum prædicta decreta refert. Et ita concludunt per dictam bullam non esse reuocata Regularium priuilegia, quæ hos casus in specie concedũt: Sed per supracitata decreta: Vnde hęc opinio quodamodò concordat cum opinione contraria Rodriq.

10 Alij aliam rationem afferunt dicentes prędictis priuilegijs derogari, cũ quolibet anno illæ processus bullæ promulgetur cum noua reseruatione casuum, & cum prędicta clausula derogatoria: Vnde cõsulunt ad effectum fruendi dictis priuilegijs Patrem Generalem curare, vt ponatur semper in bulla exceptio Religiosorum, quòad fratres suos, vel eundem Generalem præcipere, vt quolibet anno Procurator Ordinis transacta die Iouis Sancti post promulgationem d. bullæ obtineat facultatem absoluendi ab illis casibus omnes fratres, & alias personas, super quas, Prælati dicti auctoritatem exercent.

11 Alij denique rationem reuera validissimam adducunt: & est quia in bulla cęnæ Domini derogatur *omnibus priuilegijs in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, & concedendorum, & innouandorum,* & nõ derogatur priuilegijs continentibus casus cęnæ Domini in indiuiduo. Si enim Pontifex abrogare voluisset etiam priuilegia hoc modo indiuidualiter loquentia per expressionem omnium casuũ; vel per aliam clausulam idem importantem, vt nunc proximè explicabitur non dixisset solùm in genere, & in specie: sed etiam in indiuiduo, vt benè probant Alter. *de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 22. capit. 3. col. penult. §. respondeo quantum,* & Duard. *vbi supra num. 8. qui nu. 9.* addit hanc esse rationem quare Paulus V. abstulerit à bulla ea verba *Nisi in eis etiam casus præsentibus litteris expressi comprehendantur,* videlicet, quia non erant necessaria.

12 Ad clariorem autem huiusce rationis intelligentiam, & ad firmiorem confutationem opinionis contrariæ, & aliarum rationum, nõ erit alienum a re hic declarare cum Alter. *vbi supra in fin.* & Duard. *nu. 14. & 15.* quid important priuilegia in genere, in specie, & in indiuiduo.

Illa ergo priuilegia dicuntur continere casus bullæ cænæ Domini in genere, in quibus conceditur authoritas absoluendi à quibuscumq; casibus, & censuris reseruatis Sũmo Pont. Et hoc procedit etiam si vnum casum exprimat in particulari, & alios postea in genere: nam hi alij non expressi continentur tantùm in genere: ille verò expressus ce vera est cõcessus in indiuiduo.

Illa

Illa autem priuilegia dicuntur continere eosdem casus in specie, quæ tribuunt facultatem absoluendi à casibus contentis in die cœnæ Domini legi consuetis. Et hoc quoque procedit etiam si vnus exprimatur in indiuiduo, & alios sic in specie, vt proportionabiliter explicatum est *sup.*

Illa denique priuilegia dicuntur cōtinere casus bullæ in indiuiduo, in quibus datur licentia ab hoc, vel illo casu particulari, & nominatim, vt puta à crimine hęresis, appellationis ad futurum concilium; deprædationis maritimæ: Et sic exprimendo cæteros. Vel saltem si dicat Summus Pontifex in illis priuilegijs *se velle, vt dicti casus habeantur pro expressis, ac si de verbo ad verbum essent inserti.* Vel si in eisdem priuilegijs apposuisset clausulam. *Nō obstantibus quibuscumque, &c. etiam si essent talia, quorum mentio facienda esset de verbo ad verbum, quorum tenores volumus habere pro expressis.* Per hanc.n. clausulam tollitur necessitas inserendi tenorem contrariorum, vt probant multis allegatis Nauar. *in c. si quando except. 1. nu. 1. de rescript.* & Couar. *in rub. de testam. par. 2. nu. 58.* Et multò magis id veritatem haberet, si clausula esset huius tenoris. *Etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum esset facienda mentio pro expressis habeantur* latè Gonzal. *sup. reg. 8. cancell. glos. 36. per totum, & præsertim num. 23.* Tusch *lit. C. concl. 350. num 6. sequens consi.* Butr. 2. & 49. Rota *decis. 109. in fin. coram Greg. XI. vbi* Baltram *in amot. num. 14.*

13 His sic explicatis patet responsio primò ad Rodriq. d. Bullam cœnæ derogare priuilegijs in genere, & in specie, & per cōsequens dicto priuilegio: quia ex dictis perspicuum fit, illud nullo modo continere casus bullæ in indiuiduo. Et illa verba *nisi in eis casus etiam præsentibus litteris expressi comprehendantur,* quibus summoperè innititur ipse Rodriq; præterquam quod nō erāt necessaria, vt dictum est *supra* sunt etiam subiata ad prædidam viam omnibus litibus.

14 Eadem responsio est ad illam primam rationem pro affirmatiua parte factam, quia, scilicet, derogata sunt priuilegia in genere, & in specie; Et si hoc modo non esset derogatum, vt dicta ratio supponit: profectò nec etiam esset derogatum vigore præfati Decreti Sacræ Cōgregationis, & probatur: nam vt rectè respondet Duard. *vbi supra quæst. 8. num. 43.* sub nomine Sacerdotum ad confessiones audiendas probatorum non veniunt Episcopi, & alij Prelati, quibus ex vi muneris sui competit audire confessiones: Statim enim ac quis ad Prouincialatum v.g. assumitur, facultatem habet audiendi confessiones: quoniam hæc facultas sibi necessaria est ad exercendum munus suum, & cui conceditur iurisdictio aliqua, concessa censentur ea omnia, sine quibus iurisdictio illa exerceri nequit *l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. cap. suspicionis, & c. præterea de off. deleg.*

15 Item patet responsio ad illam secūdam rationem: videtur enim deficere in illo consulto; ita vt vel non cognouerit posse impetrari priuilegium in indiuiduo; vel si cognouerit, putauerit ei derogari per nouam publicationem bullæ, quæ in sequenti anno habetur; quod non videtur rectè dictū: Nam si aliquando fuisset concessum aliquod priuilegium indiuiduale Regularibus, profectò non fuisset abrogatum per dictam solitam clausulam, iuxtà supradicta.

16 Sed his omnibus responsionibus obijcies, si Pontifex in priuilegijs exprimat facultatem absoluendi ab aliquo casu grauiore in indiuiduo, vt putà ab hæresi, & postea ab alijs in genere, vel in specie, eum censeri, ac si omnes expressisset in indiuiduo, vt videtur innuere Vgol. *in explicatione eorundem verborum. Nisi in eis casus etiam præsentibus litteris expressi comprehen-*

prahen-

prahendantur in fine nu.3. teste ipsomet Duard. *vbi supra quaest. 1 num.13.* Sed Sixtus IV. circa literas Clem. IV. superius allegatas, quibus concesserat facultatem absoluendi, &c. nisi talia perpetrassent, per quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi, declarauit, & expressit quatuor tantùm casus esse, per quos sunt meritò ad Sedem Apostolicam destinandi, qui casus, vt ex supra dictis latius notum est, sunt ex grauioribus casibus in cęna Domini contentis. Ergo censetur Pontifex concessisse omnes in diuiduo, dum grauiores indiuidualiter expressit, & reliquos in genere.

Maior probatur, nam si quando Pontifex exprimit casum grauiorem in indiuiduo, & reliquos in genere, nō censeretur concedere omnes in indiuiduo, sequeretur nō leue absurdum, concessam, scilicet, esse facultatem absoluendi à grauiore, & non postea à minus grauibus.

Respondeo quidquid sit de hac opinione Vgolini, hoc argumentum nihil concludere contra nos: nam latet fallacia in minori: illa enim clausula apposita in priuilegio *nisi talia perpetrassent, per quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi*, declarata à Sixto IV. per enumerationem illorum quatuor casuum, non est apposita ad concedendam autoritatem absoluendi ad eisdem casibus, vt supponit arg. Sed est adiuncta ad limitādam illam authoritatem iam in genere concessam, & ad negandam facultatem absoluendi ab illis quattuor enumeratis casibus: ita vt sit sensus, illos nominatos Prælatos posse dispensare, seu absoluere ab omnibus casibus Papalibus præter illos ibi enumeratos: & ideò concluditur, illud continere
14 casus in cœna Domini tantumodò in genere: quidquid in terminis aliter dicat Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 21. nu. 1. vsq; ad 9.* cuius responsionis error est, quia, & ipse non cognouit priuilegium indiuiduale. Vide ibi eum, vbi latè de hac quæst.

CAPVT QVARTVM

De irregularitatibus.

DVBIVM LXVII.

An Religiosi irregulares sint ineligibiles?

SVMMARIVM.

1 *Qui actus prohibeantur, & non prohibeantur irregularibus.*
2 *Electio seu prouisio de irregulari ad Prælaturam est ipso iure nulla.*
3 *Quare irregulares non sint inhabiles ad Definitoratum, Discretatum, & huiusmodi, &c.*
4 *Definitores iurisdictione tantumodò gaudent in foro contencioso.*
5 *DD. asserentes irregularem non posse eligere.*
6 *DD. asserentes contrarium, quos sequitur Author. num.8.*
Irregulares non priuantur potestate eligendi, quæ eis competit ratione beneficij, nisi etiam eo priuentur.
7 *Potestas eligendi non dependet à potestate Ordinis, & ideò uno prohibito, non prohibetur alterum.*
8 *Exponitur* cap. is qui de sent. excom. in 6.
Quid importent copula, & hæc dictio adeò
9 *Pœna irrogata homicidæ notorio, sed* de

de homicidio infamatis, vel condemnatis.

10 *Quæ notorietas, vel diffamatio requiratur ad hunc effectum.*

Alternatiua, vel disiunctiua arguit similitudinem.

Rigorosa interpretatio fieri debet, quando agitur de tollenda pœna, & impunitate inducenda. Mitior verò interpretatio est eligenda, quando agitur de interpretanda mente legislatoris circa nouas pœnas.

1 PRO fundamento dicendorum prænotanda sunt duo tamquam certa apud omnes Primum est omnia ea munera, quæ ordinantur, vel sunt annexa ad vsum Ordinis, vetari irregularibus iure canonico. Secundum est irregularem non prohibere exercere actus iurisdictionis, administrationis, & huiusmodi, qui per se non requirunt influxum potestatis Ordinis, vel non competunt ratione beneficij etiam simplicis.

Dico *ratione beneficij etiam simplicis*, quia eius quoque incapax est irregularis ex communi omnium sententia, vt ex infra proximè citandis Doctoribus notum est. Ratio est, quia de iure canonico hæc beneficia, & præbendæ dantur clericis, vt faciliùs inducātur ad Sacros Ordines suscipiēdos *clem. 2. de æt. & qualit.* & per consequens nisi habilibus ad eos obtinendos, vt habetur de stylo curiæ. Sed irregulares, ad eorundem vsum, & receptionem inhabiles sunt. Ergo, & ad dicta beneficia: quando quidem beneficium datur propter officium *c. fin. de rescript. in 6.*

Hæc hucusque dicta intellige cum Nauar. *c. 27. nu.* 52. Suar. *tom. 5. disp.* 40. *sect. 2 num.* 18. Sayr. *de cens. lib. 6. cap. 2. num.* 23. Less. *infra citand.* Auil. *de cens. p. 5. disp. 2. dub. 9. concl. 3. versic. sed circa has duas.* Garc. *de benef. p. 7. c. 12. num. 16.* vbi latè, & alijs, vt non procedat, quando irregularitas talis est, vt licèt impediat vsum vnius Ordinis, non tamen impedimentum præbet vsui alterius Ordinis iam suscepti ante irregularitatem, modò talis defectus sine culpa contractus sit. Vnde in hoc casu poterit is acquirere beneficium, sine dispensatione, tale tamen vt non expostulet maioris Ordinis vsum, quàm illius, quem exercere valet.

2 His prægustatis accedo ad solutionem. Et quò ad vocem passiuam spectat, respondeo duplici conclusione. Sit igitur prima. Collatio, electio, seu prouisio de Religioso irregulari habita ad Prælaturam Regularem, est ipso iure nulla, & inanis. Couarru. *in reg. peccatum p. 2 § 8. num. 6. & 7. & in c. alma mater p. 1. § 7. num. 1. & § 8. num. 3.* Nauar. *num. 251 dist. 7.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 7. q. 2.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. num.* 120. Auil. *ubi supra.* Garc. *c. 11. num. 2.* Rota *decis. 44. num. 2. & 5 par. 2. in recent.* & alij quamplures cum communi ab his relati. Et in terminis Suar. *num. 42. & de rel. tom. 4. lib. 2. c. 4. num. 26. & 27.* & Sayr. *nu. 25.* Et ratio est, quia dicta Prælatura annexum habet pastorale munus, in quo est principale spiritualium functionum ministerium quod sine vsu Ordinum non completur: Sed irregularis ab huiusmodi vsu arcetur, vt dictum est. Ergo & à Prælatura Regulari, quia prohibito vno, consequenter prohibetur, & aliud, quod connexum est cum illo glos. *in cap. studeat dist. 50. verb. vt tale.*

Et quamuis neque ex hac ratione, neque ex iuribus, rectè inferatur talem electionem esse irritam ipso iure. Attamē ita est cū communi tenendū, saltem quò ad totalem irregularitatem, quia vsus ipse interpætari potuit hunc esse sensum iurium: verisimile est autem vsum, & praxim esse, iuxtà communem sententiam. Ita Suar. *de cens. num. 36.* & Less. *versic. nihilominus in praxi.*

3 Secunda Conclusio est. Irregularibus Religiosis non occludi aditum

ad munera Definitoratus, & Discretatus, & huiusmodi, quæ habent meram iurisdictionem, seu administrationem ab Ordine, seu beneficio non dependentem. Et quidem de Discretatu per se patet. De Definitoratu
4 autem probatur. Definitores namque iurisdictione tantùmmodò gaudent in foro contentioso, & externo, in adiudicandis, scilicet, causis, conferendis Guardianatibus, & huiusmodi alijs: Sed hæc (vt mox cum proportione dicam) nec a potestate Ordinis manant, nec ordinantur ad eam. Nec item hæc eis competunt ratione beneficij etiam simplicis. Ergo Definitoratus meram iurisdictionem, seu administrationē, habet nō depēdētē ab Ordine, vel beneficio. Quòd autem, nec etiam ratione beneficij simplicis prædicta cōpetant dictis Definitoribus, liquet ex eo, quia quamuis Definitoratus forsan posset dici beneficium, prout potest sufficienter colligi ex dictis ab Azor. *p. 2. lib. 3. c. 1. per totum*, Gonzal. *supr. reg. 8. cancell. glos. 8. num. 110. vsque ad 115.* & Garc. *de benef. p. 1. c. 6.* Attamen non habet similitudinem, aut proportionem cum tali beneficio quantum ad rem præsentem attinet; per dicta *num. 1.* Suar. *vbi sup.*

5 Quò verò ad electionem actiuam attinet, quæ est posterior pars solutionis propositi dubij, Anchar. *in cap. 11, qui nu. 3. de sent. excom. in 6.* Syluest. *tit. elect. 1. q. 4.* & Azor. *c. 14. quæst. 9.* asserunt irregularem inhabilem esse ad ferendum suffragium in electione per illum text.

6 At Archid. contrarium videtur sentire ex eo, quod dicit, id non haberi in iure. Et post Nauar. *c. 27. num. 244.* Suar. *num. 27.* apertè tutatur irregularem voce actiua nō priuari: & eum sequuti sunt Filiuc. *cap. 3. q. 6. num. 75.* & Bonac. *de cens. d. 7. q. 1. pun. 4. nu. 18.*

Et ratione probatur: Nam irregularis vel est inhabilis, & priuatur voce actiua, quia vox ei competit ratione beneficij ante irregularitatem contractam acquisiti: vel quia competit ratione Ordinis.

Non primò, quia licèt irregularis de nouo beneficium recipere non possit, vt suprà dictū est; nō tamē est ipso iure priuatus beneficijs, ante irregularitatem contractam adeptis; sed est solummodo priuandus, vt probant omnes, & præsertim Sayr. *num. 24.* & Auil. *concl. 4.* Nec per consequens, vt subdit Suar. amittit iurisdictionem, administrationem, & fructus beneficij. Sed vox ad iurisdictionem, seu administrationem spectar, *dub. 64. n. 7.* Immò inter fructus beneficij computari potest, sicuti inter fructus Episcopatus connumerare decet collationem beneficiorū. Ergo irregularis, cui competit, eligēdi potestas ratione beneficij, ea non priuatur ipso iure.

7 Non secundò: quia non ex eo, quòd irregulari sit prohibitus vsus Ordinis, prohibetur quoque ius eligendi: id enim non est annexum illi, nec ab eo dependens. Et probatur, nam licèt ius eligendi ad spiritualia munera pertineat, clericorumque proprium sit *c. sacrosancta, & c. massana de elect.* Panor. *in c. cum super num. 4. de confess.* id tamen euenit, quia pertinet ad potestatem spiritualem, quæ laicis non tribuitur, *vt in d. c. sacrosancta, & cap. Massana*, non verò quia sit actus Ordinis. Quod si ius Ecclesiasticum, *vt d. clem. 2.* & Concil. Trid. *Sess. 22. cap. 4. de Reform.* requirit aliquem sacrum Ordinem in eo, cui conferēdus est actus eligendi, hoc non est, quia potestas Ordinis sit principium talis actus; sed vt vel fiat electio à persona digniori qualitate insignita, vel vt præbendati Ordinem Sacrum suscipere adstringantur, vt in vtroque textu dicitur. Aliàs non posset Summus Pontifex, vel consuetudo ius eligendi dare alicui nullum Ordinem habēti, quod falsum est, vt perspicuum fiet de Religiosis laicis *dub. 88. per totum.* Si igitur eligendi potestas potest stare sine potestate Ordinis. Ergo

non

non est eius actus. Ergo prohibito vsu Ordinis non prohibetur ius eligendi: vtile namque per inutile non debet vitiari, *cap. vtile, vbi,* Dyn. *de reg. iur. in 6.*

8 Pro resolutione, hæc posterior sententia mihi planè arridet, nisi aliud speciali iure caueatur in aliqua speciali irregularitate, & ad contrariam opinionem, quæ se fundat in illo text. *is, qui de sentent. excomm. in 6.* dico illum potius contrarium innuere: habet enim. *Is verò, qui scienter in loco celebrat supposito interdicto, &c. irregularitatem incurrit, & adeò efficitur ineligibilis, quod nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.* Quę verba supponunt irregularem esse quidem ineligibilē passiuè: sed non actiuè; quia Pontifex superaddit pœnā ineligibilitatis actiuæ ad pœnam ineligibilitatis passiuæ, quam habet a se irregularitas: quod satis apertè innuit illud verbum, siuè illa dictio *adeò,* quæ idem importat, quod immò, vel potius, seu amplius. Calepini *dictionarium vndecim linguarum verb. adeò.* Et maximè cum illa præcedēti copula, Torsellinus *de particulis latinæ orationis, cap. 5. num. 3.* Et confirmatur ex vi illius copulæ, quæ non solum de sui natura copulat diuersa *l. etiamen adiectio, ff. de leg. 3. glos. in extrau. suscepti, verb. electio de elect. & in extrau. ad conditorem verb. & rectoribus, de verb. signif. glos. in cap. quærelam verb. non potuit ad med. & ibi quoque* Panorm. *num. 6. cæterique* DD. *de simon.* & multis allegatis Gonzal. *sup. reg.* 8. *cancell. glos. 3. num. 12.* Sed etiam auget, & ampliat dispositionem. Rotę *decis. 21. num. 2. coram Greg. XV.* vbi iura, & DD. cumulātur. Sensus ergo germanus illius text. est. *Is verò, &c. irregularitatem incurrit: & adeò efficitur ineligibilis, quod, &c.* idest, & vltra eam ineligibilitatem, quam habet a dicta irregularitate, nec ad eligendum cum alijs debebit admitti.

9 Dixi *nisi aliud speciali iure caueatur in aliqua speciali irregularitate:* quia tunc secus est asserendum, vt verbi gratia, exemplum fit de homicidis notorijs, vel de infamatis de homicidio, seu condemnatis: nam hi non possunt eligere, quia infamia perpetuò notati sunt, & ab omni actu legitimo suspensi sunt a Pio II. per suam Constitutionem *ad retinendas,* editam *Anno. 1461. 28. Ianuarij,* quam confirmauit Pius V. per suam quoque Constitutionem *ex superna dispositionis Anno 1566. 3. Iulij,* & denique vtramque, quò ad hoc in suo statuit robore permanere Sixtus V. in sua Bulla. *Hoc nostri Pontificatus anno,* 1585. 1. *Iulij.* Sed eligere est actus legitimus, *dub. 83. num.* 7. Ergo, &c.

10 Hic autem nè decipiaris aduerte, has pœnas non simpliciter fuisse impositas pro homicidio; sed cum qualitate notorietatis, infamationis, seu condemnationis. Vnde sequitur qualitatem notorietatis, vel infamationis debere esse talem, quæ sufficiat ad condemnandum: Consequentia patet ex alia qualitate condemnationis, cum enim inter istas qualitates ponatur alternatiua, seu disiunctiua, licèt ponatur inter diuersa, tamen arguit similitudinem, & conformitatem, Bapt. *in l. 1. num. 6. de offic. procur.* Cæsar citatus a Cephal. *cons.* 126. *num. 5. lib. 1.* Roman. *cons. 231. nu. 2.* Et dictio, *seu,* potest stare expositiuè, vt per Dec. *cons. 399. num. 5.* Gemin. *cons.* 115. *num. 7.*

Ergo qualitas diffamationis, vel notorietatis debet esse talis, quę equipolleat condemnationi: idest sit penitus inexcusabilis, vt nulla tergiuersatione possit celari: nā si sit dubium, an aliqua reo competat defensio, tale notorium non facit, vt sine citatione possit procedi ad condemnationem, Bald. *in l. ea quidem, num. 43. C. de accus.* Franc. *in cap. ex insinuatione, nu. 3. de appell.* Est igitur censendum, Romanos Pontifices in prædictis Bul-

lis intellexisse de dissamatione, vel de notorietate tali, ex qua possit sequi condemnatio. Ita Rota *decis. 393. num. 11. & 12. coram Card. Seraph.* vbi subdunt Domini, quòd si aliter interpretemur easdem Bullas, vtique reddi earum dispositionem iniquam, & contra regulas iuris communis, ac fore tales, quæ merebuntur à Sapientibus reprehendi; maximè cum sint nouæ pœnæ contra homicidas inductæ, neque per interpretationem agatur de tollenda pœna, & impunitate inducenda; quo casu interpretatio rigorosa fieri deberet, Alex. *in l. 1. de verb. oblig. num. 25.* sed tantum de interpretanda mente Papæ, circa nouas pœnas homicidis irrogandas, quo casu mitior interpretatio est eligenda; maximè cum sit conformis dispositioni iuris communis: & ideò non potest Iudex condemnare, vel declarare homicidam, vti notorium, nisi probata huiusmodi qualitate, iuxtà doctrinam Bald. *l. in d. l. ea quidem num. 43. versic. vnde aduerte, C. de accus.* Et idem dicendum, si vellet condemnare vti diffamatum. Vnde sequitur, quòd etiamsi concedamus non esse necessariam declaratoriam, tamen est saltem necessarium, vt sit articulata, & probata prædicta qualitas notorietatis, vel diffamationis. Rota *vbi supra*.

DVBIVM LXVIII.

An Prælati Regulares gaudeant facultate dispensandi sibi subditos à quacumque irregularitate?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia quorum virtute Prælati Regulares dispensant super irregularitatem.*
2 *Iidem Prælati possunt dispensare super bigamiam similitudinariam.*
3 *Quæ sit bigamia similitudinaria, quæ vera, & quæ interpretatiua.*
4 *Priuilegium concedens dispensationem super homicidium viuit numero 6.*
5 *Iidem Prælati possunt dispensare super mutilationem membrorum, sicut Episcopi.*
7 *Item dispensant super homicidium, quod non est notorium.*
8 *Quid requiratur ad hoc, vt homicidium dicatur publicum.*
9 *Non dispensant super homicidium deductum ad forum contentiosum.*
10 *Secus verò dicendum, si non fuerit intimatum Parti à Iudice per longum tempus.*
11 *Et idem iuris est, si reus fuerit absolutus à dicto foro contentioso ex defectu probationis.*
12 *Etiamsi ipsemet reus falsis testibus iniquè se tutatus fuisset.*
13 *Item iidem Prælati dispensant super homicidium iam in foro contentioso punitum.*
14 *Item super homicidium casuale, tam secretum, quam publicum.*

1 MVLTA extant priuilegia Prælatis Regularibus concessa, quorum virtute possunt dispensare cum sibi subditis super quamcumq; irregularitatem, ex quauis causa proueniente, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, bigamia, & mutilatione membrorum, *vt patet ex compend. priuil. tit. dispensatio nu. 12. & 13. & tit. absolutio ordinaria, quò ad fratres fol. 20. edit. Brix.* Immò etiam possunt dispẽsare super homicidium, & mutilationem membrorum; dummodò tamen aliquid horum non sit notorium: & hoc propter scandalum, iuxtà priuilegium Martini V. relati *in compend. tit. dispensatio num. 24.* & alterius similis relati *in compen. Societ. Iesu, tit. dispensatio §. 1.* Et ita sustinent Cord. *in annot. ad Compen. vbi supra*

ſupra verſic. quò ad §.24. Rodriq. *to.1. q.24. art.12.* Manual. præl. *to.2.q.8. art.10. concl.2.* & Cruz. *de ſtat. Relig. l.1.c.6.d.19.*

2 Circa autem has omnes conceſſiones excipientes facultatem diſpenſandi ſuper bigamiam: aduertendum eſt eas intelligendas eſſe de bigamia vera, vel interpretatiua: non verò de bigamia ſimilitudinaria, quia ſuper hanc poſſunt diſpenſare Epiſcopi de iure cõmuni *c.1. & 2. qui cler. vel von.* Ergo, & prædicti Regulares per latè dicta *dub.49 per totum*, & tradit in terminis Suarez *tom 5. diſp.49. in fine.* Super bigamiam autem veram, vel interpretatiuam nequeunt diſpẽſare: Quamuis enim aliquibus fortaſſe nõ improbabile eſſet, dictos Prelatos poſſe diſpenſare, etiam ſuper has bigamiæ ſpecies ſibi ſubditos, quò ad Ordines ſaltem minores: Improbabile tamen omninò erit extẽdere eorum authoritatem ad diſpẽſandum ſuper bigamiam veram, vel interpretatiuam, quò ad dignitates, vt benè aduertit Palud. quem refert, & ſequitur Sayr. *de cenſ. lib.6.c.6. in fine.*

3 Sed rogabis, quæ nam dicatur bigamia ſimilitudinaria, quæ vera, & quæ interpretatiua? Rñdeo bigamiã ſimilitudinariam contrahi, quando quis poſt votum ſolemne caſtitatis emiſſum in profeſſione Religionis, vel in ſuſceptione Sacrorum Ordinũ, Matrimonium celebrat cum aliqua Virgine, vel corrupta, eamque carnaliter cognoſcit *cap. quotquot 27.q.1. & c. nuper de bigam.*

Quando verò contrahatur bigamia vera, vel interpretatiua, vide Suar. *d. diſp. 49. per totam*, Sayr. *vbi ſupra c.4. per totam*, Sanch. *de matrim. lib.7. diſp.83.84. & 85.* Rodriq. *tom.1.q.24. art.7.* Garz. *de benef. p.7.c.6. num.15.* & nouiſſimè multis relatis Bonac. *de cenſ. diſp.7.q.2.p.5. & alios.*

4 Item circa poſteriores conceſſiones, dantes facultatem diſpenſandi ſuper homicidium, &c. aduertendum eſt eas non eſſe abrogatas per Concilium Trident. *Seſſ.24.cap.6. de Reformat.* negans huiuſmodi facultatem Epiſcopis, quidquid dicat Sorb. *in reſol. mater. fol. mihi 49. adit. Brix. verſic. benè tamen.*

5 Et primò quò ad mutilationem membrorum attinet, probatur; Nam Epiſcopi hoc poſſunt virtute eiuſdem Decreti Concil. Triden. prout declarauit Sacra Congregatio teſte Suar. *to.5. diſp.44. ſect.2. nu.4.* Garz. *de benef. p.7.c.11. nu.32.* & Homob. *de caſibus reſeru. p.2.c.3. fol. mihi 304.* & latè ſuſtinent Henriq. *lib.13.c.57.§.1. iuncta gloſ. l.H.* Tolet. *lib.1.c.88. num.6. & c.89. nu.3.* Rodriq. *to.1.q.24 art.10.* Molina *de iuſt. tract.3. diſp.79. num.8.* Reginal. *li.30. tract.2. nu 91.* Manual. prælat. *to.2.q.8. ar.11.* Bonac. *de cenſ. diſp.7.q.4. pun. vlt. nu.11.* & alij, quidquid in contrarium ſentiat Sanchez *in pracep. decal. lib.1. cap.10. num.49.* Sed idem Decretum Conc. extendit Pius V. ad Prælatos Regulares, iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, vt liquet ex Sorb. *in reſol. mater. abſol. in princ.* Rodriq. *to.1.q.61. ar.9. in fine, & in ſumma priuilegiorum in Bullis Pij V. Bull.13.* & Suar. *tom.4. diſp.30. ſect.2. nu.7.* Ergo, & ipſi Prælati Regulares hoc poſſunt.

6 Quòd verò memorata conceſſio Pontificia, facta Prælatis Regularibus, non ſit abrogata per idem Decretum Conc. quò ad illud, quod ad homicidium voluntarium ſpectat, patet ex doctrina, quam tradit Rodr. *tom.1.q.8.ar.7.* quam approbat Suar. *de legib. lib.8.c.18. in fine.*

7 Dictum eſt in illo priuilegio Martini V. *Dummodò tamen aliquid horũ non ſit notorium, & hoc propter ſcandalum.* Ex quibus verbis infertur primò, dictam conceſſionem nedum extendi ad homicidium penè occultum, quod ab omnibus ignoratur: ſed etiam ad illud, quod abſolutè dicitur occultũ etiamſi ſit probabile *cap. veſtra de cohabitat. cleric.* Ita Cord. Rodr. Man.

prælat.

prælat. & Cruz. omnes *vbi supra privilegiati*, & colligitur ex Nauar. *c.27. num.255.* Tolet. *lib.1.c.85 nu.6.* Auila *de censf.p.2.c.7. disp.1.dub.12.concl.2. & p.7.disp.10. dub.6.* Suarez *to.4. d.30.sect.2.nu.2.& to.5.disp.41.sect.2. nu.6.* Sanchez *de Matrim. lib.2.disp. 37.nu 11.& lib.8. disp.34.num.55. & in precept. Decal. lib.2.c.11. num.79.* Bonac. *de censf. disp.7.q.5.p.1. num.5. ante med.* vbi refert Sacræ Congregationis declarationem super Conc. *Sess.24.cap.6.* & ex alijs loquentibus de huiusmodi facultatibus absoluendi, dispensandique in occultis.

8 Ad hoc autem, vt homicidium dicatur publicum, nō satis est, vt actus mortis occisi, qui est delictum, sit publicus: sed necessariò publicum esse debet mortuum ab aliquo, seu ab aliquibus occisum, trucidatumq; fuisse. Sic tradunt in simili casu Nauarrus *c.27. num.155. versic.12.* Emanuel Sà *tit. Episcopus num.35.* Henriq. *lib.14. cap.20.num.4.* Sayr. *de censf.lib.7.c.13. num.13.* Rodriq. *in summ.p.1.c.166. nu.3.* Sanch. *de matrim. lib.8.disp.34. nu.56.* & Reginal. *lib.30.tract.2.n.30.* Atque adeò hoc dictum amplia, vt si homicidium extaret quidem publicum, vti dictum est, & adhuc tamen ignorarentur occisor, vel occisores: tunc dictum homicidium in casu nostro diceretur occultum; ita vt beneficium dispensationis vigore memorati priuilegij, Reus in Religione obtinere valeret, Palud 4.*distinc.19.q.4. quem referunt, & approbant* Syluest. *tit.correctio q.8.* Armill *eod. tit.num.8.* & idem docent alij præsertim verò Graff. *p.1.decis.lib.1.c.13.num.43.*

Dixi, *necessariò publicum esse debet mortuum ab aliquo, vel ab aliquibus occisum; &c.* & item dixi: *Et adhuc tamen ignorarentur occisor, vel occisores*, quia si noti essent occisores, & publici; omnes essent irregulares, publicè, licèt non appareret ex cuius illorum percussione occisus fuisset *c.fi.23.q.8.* Couar. *in clem. si furiosus p.2.§.2.n.5.* Immò si certò constaret ex cuius illorum vulnere occisus fuisset, adhuc quoq; essent irregulares alij omnes, qui solum vulnerassent, quia inferens vulnus ei, qui propemodum erat moriturus, nihilominus fit irregularis, *cap.signific.2.* vbi cōiter canonistæ, *de homicid.* Tabiena *tit. Irregularitas 3. num.6.* Maiol. *lib.5. de Irregularitate, cap.48. § 4. num.6.* Fastol. *dub.34.* Atque adeò dicō etiam fieri irregularem eum, qui ex eo solùm quòd armatus sponte exiuit cum alijs ad occidendum aliquem, qui fuit occisus, licèt ipse nihil commiserit, *c.sicut dignum § fin.de homic.* Specul. *lib.1.tit. de dispensatione §.4.num.5. & 6.* Candelab.aur. *tit.de irregularitate n.273.* & Rota *decis.260.num.3.par.1. & decis.44. per totam par.2.in recent.* vide Bonac. *de censf. disp.7.q.4.p.8.num.29. & seqq.* vbi pluribus relatis hanc materiam tractat.

Excipe tamen ab hoc dicto bellum iustum; Nam si Clericus exerceat militiam in bello iusto, etiam adhortando ad victoriam generaliter, & percutiendo, non efficitur irregularis, nisi ipse occidat, vel deformet, *c.petitio,* vbi Panorm. *nu.3. de homic.* Nau. *c.27.n.217.* nouissimè pluribus relatis Bonac. *de censf.d.7.q.4.p.4.nu.7.* & Rota *decis.3.num.5.p.2.in recent.*

9 Secundò infertur, ex dicta clausula *dummodò tamen aliquid horum non sit notorium, &c.* Prelatos Regulares nō posse dispensare in memorata irregularitate, quando homicidium deductum est ad forum contentiosum per accusationem, aut denunciationem: Et hoc intelligitur etiamsi delictum non possit in eo plenè probari. Ratio est, nam quemadmodum à Concilio Trid. *Sess.24.c.6.de reform.* in tali casu delictum existimatur sufficienter publicum, vt eius dispensatio Episcopis negetur, vt colligitur ex eod. Conc. & notatur à Suar. *to.5.disp.41.sect.2.n.6.* & Sanch. *num.57.* & Bonac. *vbi supra.* Ita quodq; nunc idem asserēdum est.

10 Hanc

10 Hanc illationem limita, vt post delationem delicti ad Iudicem sit parti intimatum; quia sæpè crimina multa deferuntur ad Iudicem, quæ tamen per longum temporis spatium postea non intimantur Parti à Iudice, vel propter defectum testium, vel ob aliam causam. Vnde quamuis Prælatus Regularis non debeat absoluere eum, cuius crimen deductum est ad forum contentiosum: sed ei sit expectandum si fortè probetur: Si tamen post aliquod tempus eidem constiterit actorem non progredi in probatione, poterit eum dispensare iuxta doctrinam *glos. verb. obrepsit. in c. tantis dist.* 81. *& cap. omnipotens de accus.* Sayr. *de cens. lib.* 4. *c.* 17. *nu.* 22. *& lib.* 7. *c.* 7. *num.* 11. Graff. *to.* 2. *cons. lib.* 5. *de homic. cons.* 2. *num.* 20. & Sanch. *nu.* 58. Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.* 7. *c.* 5. *nu.* 8. *& rubr.* 11. *c.* 23. *nu.* 144. *penes* Barbos. *de offic. episc. p.* 2. *alleg.* 39. *n.* 34.

11 Et idem iuris est, si reus à memorato foro contentioso fuisset absolutus, quia eius delictum non fuisset probatum: Et ratio est, nam homicidium tunc remanet occultum, & redactum ad statum pristinum. Et ita circa præfatum Trident. Decretum sustinent Viuald. *in candel. aur. tit. de excomm. num.* 42. Graff. *p.* 1. *decis. lib.* 1. *cap.* 13. *nu.* 44. *& in cons. vbi sup.* Sayr. *de cens. lib.* 4. *c.* 17. *nu.* 23. Suar. *de cens. disp.* 41. *sect.* 2. *num.* 6. Molina *de iust. tract.* 3. *disp.* 29. *num.* 8. *versic.* 2. *&* 3. Auila *de cens. p.* 7. *disp.* 1. *dub.* 11. *col.* 3. & Sanch. *de matrim. lib.* 8. *disp.* 34. *num.* 57. Bonac. *vbi supra.*

12 Quod etiam locum habet quamuis Reus iniquè falsis testibus adductis se tutatus fuisset Sayr. *lib.* 7. *c.* 7. *nu.* 12. Henriq. *lib.* 14. *c.* 20. *nu.* 4. Emanuel Sà *tit. Episc. nu.* 34. Rodriq. *in sum. p.* 1. *c.* 167. *nu.* 4. & Sanch. *de matrim. disp.* 27. *num.* 12. *& lib.* 8. *disp.* 34. *num.* 57. vbi expresse notat contra Suarez, id quoque procedere, etiamsi homicidium esset in iudicio probabile.

13 Tertiò infertur ex eadem clausula, posse dispensari à Prælato Regulari homicidam, cuius delictum deductum fuit ad forum contentiosum, & iam iudicio finito punitum. Ratio est, quia memoratum priuilegium excipiendo delictum notorium propter scandalum, intendit primò, vt fori contentiosi authoritas seruetur. Sed hæc in casu nostro nullo modo læditur. Secundò, vt prouideatur scandalo, sed huic sufficienter prouisum est, quia ex delicto nõ generatur scãdalum, quando in iudicio debita pœna mulctatur. Ita in terminis de supradicto Decreto Tridẽtini sustinent Auila *de cens. par.* 7. *disput.* 10. *dub.* 7. Sanch. *in præcep. decal. lib.* 2. *c.* 11. *n.* 21. Henriq. *lib.* 14. *c.* 7. *nu.* 5. & Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 29. *vers. sextum.* Et licèt non improbabiliter contrariam opinionem amplectentur Sayr. *de cens. lib.* 4. *c.* 17. *nu.* 23. Gutier. *lib.* 1. *qq. can. cap.* 3. *in fine*, & Suar. *disp.* 41. *sect.* 2. *nu.* 5. Garc. *de benef. par.* 7. *c.* 11. *num.* 50. & Bonac. *vbi sup.* & Barbos. *vbi sup. num.* 33. Attamen prima opinio mihi magis arridet in terminis supradicti priuilegij, in quo ratio finalis exprimitur, videlicet *propter scandalum*: quæ ratio videtur benè, & congruè comprehendere quoque casum hunc, iuxta doctrinam latè traditam *dub.* 117. Et huic eidem opinioni videtur fauere Rota *decis.* 573. *li.* 3. *par.* 3. *diuers.* in qua decisum fuit, validè obtentam fuisse gratiam expectatiuam à quodam, & si antea fuisset declaratus excommunicatus ex causa cuiusdam fideiussionis, cum clarè ipse ostenderet se satisfecisse illi debito, & postea absolutum fuisse à quodam Presbitero vigore Bullæ cruciatæ.

14 Vltimò infertur, eosdem Prælatos Regulares, cum vigore dictorum priuilegiorum; tum etiam virtute præcitati Decreti Tridentini, gaudere facultate dispensandi super irregularitatem prouenientem ex homicidio casuali, vt validè, & plenè probat pluribus

pluribus relatis Sayr. *de censur. lib. 7. cap. 7. num. 24.* Et nedum occultum; sed etiam publicum, Rodriquez *vbi supra art. 13.* & Manual. prælat.

§. De Illegitimitate.

DVBIVM LXIX.

An illegitimitas electi dirimat electionem ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Electio de illegitimo etiam occulto est nulla.*
2 *Illegitimi legitimantur per professionem in Religione, vsq; ad Prælaturam exclusiuè.*
3 *Quid veniat sub nomine gradus, honoris, & dignitatis, à quibus arcentur illegitimi.*
4 *Illegitimi non arcentur à Definitoratu, & Discretatu.*

1 RElpondeo affirmatiuè per *cap. 1. & fin. de fil. presbyt. & c. 1. & 2. eod. tit. in 6. c. consuluit. de ser. non ord. & dist. 56. per multos canones à princip.* Et hæc est communis canonistarum, Summistarumque sententia, quæ procedit etiamsi hæc natalium macula sit occulta; ita vt ab omnibus legitimus censeatur, vt asserunt Sot. *dist. 25. q. 1. art. 3. concl. 1.* Syluest. *tit. irregular. q. 20.* Angel. *eod. tit. num. 53.* Nauar. *c. 27. nu. 201.* Tolet. *lib. 1. c. 25.* Sayr. *de cens. lib. 6. c. 10. nu. 36.* Azor. *p. 2. lib. 6. cap. 3. q. 23.* Gutierez *lib. 1. qq. can. cap. 13. num. 20.* Suarez *tom. 5. disp. 50. sect. 5. num. 12.* quidquid in contrarium astruat Castr. *de legib. pæn. lib. 2. c. vlt. concl. 3.* quia eius opinio teste Nauar. *c. 25. num. 69. & c. 27. num. 194.* est noua; & sine textu, & ratione sustinetur.

2 Et quamuis memorata irregularitas natalium, ex quocumque nefario coitu contracta tollatur, ac purgetur per professionem solemnem in Religione approbata quò ad Ordines Minores, & Sacros; non tamen tollitur quò ad illud, quod ad dignitates, & Prælaturas spectat, *c. 1. d. 56. & d. c. 1. de fil. presbyt.* vbi Gloss. & Panorm. glos. *in c. nimis eod. tit.* Item Panorm. *in cap. 2. de apost.* Rebuff. *in praxi tit. dispensatio num. 66.* D. Anton. *3. parte tit. 28. c. 4. §. 2.* Lopez *p. 1. lib. 12. tit. 6.* Sot. 4. vbi supra Palud. *4. dist. 41. q. 4. num. 14.* Nauar. *d. num. 201.* Paleoth. *de noth. & spur. cap. 57. num. 4.* Maiol. *lib. 1. de irregularit. cap. 10.* Couarr. *in clem. si furiosus p. 1. § 2. num. 6.* Graff. *lib. 4. c. 27. num. 54.* Sayr. *de cens. lib. 6. c. 11. nu. 3.* Tolet. *c. 58. nu. 3.* vbi Addit. Tusch. *lit. L. conclus. 134. num. 7. & 8. & lit. P. conclus. 883. num. 7. & 8. & omnes, &c.*

Neque obstat Sixtum V. fecisse illegitimos inhabiles ad Religionem per suam Constitutionem, quę incipit *Cum de omnibus* æditam *anno* 1587. & declaratam per aliam eiusdem Pontificis, quæ incipit *Ad Romanum* æditam *anno* 1588. & per consequens prædicta iura fuisse irritata. Nam respondeo Greg. XIV. sua Constitutione, quæ incipit *Circumspectla Romani Pontificis*, ædita *anno* 1591. *die 15. Martij*, & roborata per aliam Clem. VIII. quæ incipit *In suprema* Anno 1602. *die 2. Aprilis* aboleuisse dictas Constitutiones Sixti V. in hac parte, & reduxisse eas ad terminos iuris communis, easque moderasse in altera parte, vt scilicet illegitimi dispensari possint ad honores, gradus, & dignitates Ordinis à Superioribus suis iuxta tenorem suorũ priuilegiorum, cum quibusdam moderationibus, prout plenius continetur in eadem Constitutione, & nos dicemus infra *dub. 73. per totum.*

3 Sed rogabis quid veniat sub nomine honoris, gradus, & dignitatis, à

quibus

quibus arceantur illegitimi? Respondeo Rodriq *to.1.q.13.art.18.* asserere illegitimos non posse assumi ad dignitates, personatus, & alia beneficia curam animarum habentia sine dispensatione *per cap.fin. de fil.presbyt.* vnde infert, non posse esse Definitores sine dispensatione, cum Definitoratus sit propriè personatus *dub.59. num.4.* Sed licèt hoc dictum veritate non careat stando in terminis *d. cap. fin.* Attamen cum dicta Constitutio Sixti V. correctoria iuris communis, quę incipit *Ad Romanum*, relaxauerit idem ius commune, quo ad personatus spectat, nec fuerit reuocata, per seqq. Constitutiones illas Greg. XIV. & Clem. VIII. sed in suo robore maneat in hac parte, in qua scilicet, declarat, & exponit §.6 quid veniat sub nomine honoris, gradus, & dignitatis ad effectum de quò agimus: Idcircò huiusmodi Pontificiæ declarationi stãdum est, quę est tenoris sequentis.

Quoniam verò à multis quæsitum est, sub nomine honorum, graduum, & dignitatum, à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potissimum sit intelligendũ. Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpositatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Custodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his similia cum honore, & Superioritate coniuncta. Ab officijs autem oneris, veluti Lectoris, Confessarij, Studiorum, & Sacræ Theologiæ Magistri, Regentis, Prædicatoris Verbi Dei, & cæteris huiusmodi; Immò etiam à voce actiua, à Sacris Ordinibus suscipiendis, ipsorumq; ministerio ipsos illegitimos nequaquam arcemus. Idem docent Sossa *in expositione motus proprij Clem. VIII. de largitione munerum* vtentis eisdem ferè verbis, honoris, scilicet, dignitatis, muneris, & officij. Item idem docent in terminis motus proprij Pij V. & Greg. XIII. interdicentium ingressum fœminarum in Monasteria virorum sub pœna priuationis officij in admittentes, &c. Idem Rodr. *nu.21.* Sorb. *in compen. tit. ingressus Monast. Monial. num.8.* & vterque addit in quodam Capitulo Toletano Fratrum de Obseruantia declaratũ fuisse comprehendi quoq; Visitatorum, & Commissariorum Generalium, Vicariorũ, vel loci præsidentium officia; quę doctrina est conformis Syluest. *tit. Prælatus quæst.3.* & cõprobatur à Sanchez *in præcep. decal. lib.6. cap.15. num.66.*

4 Ergo dicendum est illegitimos nõ arceri à Definitoratu. Quòd autem dictum est de Vicarijs, intellige de Vicarijs amoti, seu mortui Guardiani, & non absentis, etiam extra terminos suæ iurisdictionis. Syluester *vbi supra.*

DVBIVM LXX.

An ille, qui postquam Religionem est professus legitimatur per subsequens Matrimonium, indigeat dispensatione ad dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Qui dicatur legitimari per subsequens Matrimonium.*
2 *Sic legitimatus habilis est ad omnes gradus Ordinis vti legitimè natus.*
3 *An sic legitimatus valeat sine dispensatione retinere beneficium, quod consecutum fuerat antequam eius parentes Matrimonium contraxissent.*
4 *Non firmatur tractu temporis, quod ab initio non subsistit.*
5 *An electio per se nulla, validetur per superuenientem dispensationem.*

Y Ille

1 ILLE legitimari dicitur per subsequens Matrimonium iure Canonico, & ciuili, qui natus est ex soluto, & soluta, idest natus, vel generatus est ex parentibus, inter quos tempore generationis, seu natiuitatis ritè Matrimonium constare poterat: tunc enim post illud contractum, legitimus habetur *cap. tanta*, vbi Panorm. *num.* 14. *qui fil. sint legit.* & Sixtus V. in Bulla, quę incipit *Postquam* ędita m *Anno* 1586. *die* 3. *Decembris* §. 12. Quod locum habet etiamsi alter, vel vterq; parentum post conceptum filium contrahat matrimonium cum alio, vel cum alia, quo, vel qua defuncta, inter se etiam tandem contrahant. Panorm. *in cap. ad extirpandas num.* 11. *de fil. praesbyt.* Host. *in Summa lib.* 1. *num.* 6. *tit. de fil. praesbyt.* Palud. 4. d. 41. q. 37. Couarr. *in* 4. *p.* 2. *c.* 8. §. 2. *num.* 1. Syluest. *tit. illegitimus q.* 3. & *tit. legitimus q.* 1. latè Sayr. *de censl. lib.* 6. *c.* 10. *nu.* 14. & 15. Suar. *to.* 5. *disp.* 50. *sect.* 5. *num.* 10. Azor. *par.* 2. *lib.* 6. *c.* 3. *q.* 21. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *num.* 28. & *seqq.* & in hoc conueniunt omnes.

Dixi *natus, vel generatus est ex parentibus, inter quos tempore generationis seu natiuitatis*: quia controuertitur inter DD. an inspiciendum sit tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis, ad hoc vt coniugalis potuisset esse coitus ad effectum de quo agimus. Et de hac difficultate speciale dubiũ hic proximè instituam.

2 His ad dilucidationem tituli pręnotatis, dico concordem esse omnium Doctorum sententiam, legitimatum per subsequens matrimonium nulla dispensatione egere: Sed quò ad consequendos gradus, honores, & dignitates sui Ordinis censendũ esse æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & constanti nati sunt, & ita auctoritate Apostolica Sixtus V. inhærens Sacrorum Canonum dispositioni tenore suæ Bullæ, quę incipit *Ad Romanum* æditam *anno* 1588. 21. *Octobris* declarauit §. 3.

3 Difficultas verò hic vrget, an idem iuris sit de illo, qui ante dictum Matrimonium contractum inter parentes, obtinuit gradum, honorem, & dignitatem, ita vt valeat porrò postquam ritè contractum est, eosdem honores, vel dignitates retinere sine dispensatione. Mandos. *in praxi sign. gratiae*, Gigas *de pens.* 22. *q.* 19. *nu.* 16. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 16. Viuald. *de irregular. num.* 119. & Azor. *vbi sup. versic.* 2. negatiuè sentiunt.

At Sayrus *vbi sup. num.* 30. & alij affirmatiuè opinantur.

Pro resolutione dico, eum culpam grauem perpetrare, ex eo quod recepit sine dispensatione beneficium, cũ esset illegitimus. Et hoc concedunt vtriusque sententiæ sequaces. Cæterum vtraque opinio mihi probabilis est, & potest concordari hoc pacto, nempè, vt non possit retinere illud beneficium, sine noua collatione, vel electione. Sed benè postea sine noua dispensatione, si ei de nouo conferatur.

Posterius membrum huius dicti patet ex eo, quia iure communi iste filius fit legitimus, vt dictum est. Ergo fit habilis iure communi ad retinendum beneficium, sine dispensatione, quod ei de nouo confertur, licèt illud idem consecutus fuisset antequam eius parentes matrimonium contraxissent: quia hoc non impedit collationem eiusdem beneficij de eo postea habitam post dictum matrimonium contractum. Sed vtitur iure suo.

4 Prius verò membrum memorati dicti probatur, quia nõ firmatur tractu temporis, quod ab initio non subsistit *cap. non firmatur de reg. iur. in* 6.

5 Ex quo enim electio, vel collatio est nulla à principio, illa non potest conualidari etiam per superuenientem dispensationem Superioris sine consensu eorum, ad quos spectabat

electio

electio,seu collatio,si ipsi ignorabant vitiũ,propter quod fuit nulla à principio, Panorm. *in c.innotuit. num.*11. *de elect.* Dec. *in cap. at si clerici* §.*de adulterijs, num.*157. *de iudic.* Suar. *de relig.tom.*1. *tract.*3. *lib.*4.*c.*61. *num.*9. Sanch.*de matrim.lib.*8.*disp.*7.*num.*12. *circa med.* & Alter. *de cens.to.*1.*lib.*2. *disp.*6. *cap.*7. *col.*3. §.*sed limitanda*. Et confirmatur; nam sicut in matrimonio carnali,qui illud prohibiti cõtrahere, si contrahant, & postea dispensationem obtineant, opus est nouo consensu post ipsam dispensationem obtentam, vt probabitur in fine sequentis dubij. Ita dicendum est in electione, quia quò ad hęc valet argumentum à matrimonio ad electionem, vt dictum est *dub.*52.*num.*19.

DVBIVM LXXI.

Quod tempus sit inspiciendum, in quo coniugalis potuisset esse coitus, ad hoc vt per subsequens matrimonium, legitimetur partus, an scilicet tempus conceptionis, vel tempus natiuitatis?

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt quis legitimetur per subsequens Matrimonium, opus est, vt parentes tempore conceptionis Matrimonium inter se contrahere possent secundum vnam opinionem.*

2 *Secundum verò alteram sufficit, vt tempore conceptionis, vel tempore natiuitatis; secundum quod vtilius fuerit proli.*

3 *Author posteriorem opinionem amplectitur.*

4 *An Clerici teneantur in conscientia ad seruandas leges ciuiles.*

5 *Naturales, & spurij sunt incapaces dignitatum, tam de iure ciuili, quam canonico.*

6 *Spurijs negantur alimenta de iure ciuili; secus verò de iure canonico.*

7 *Qui prohibiti contrahere Matrimonium, si illud contrahunt, & postea dispensationem obtinent, opus est nouo consensu.*

1 IVRE optimo hanc difficultatem, pro maiori dilucidatione tituli præcedentis dubij, resoluendam proposui; quia adeò grauis existit, vt Couarr. *in epit.*4. *decret.p,*2.*c.*8. *num.*2. hæc formalia verba protulerit. *Franciscus Sarmentus vir genere, iudicio, & eruditione illustris tres selectarum libros in publicum emisit quorum in primo c.*5.*nu.*10. *ab hac opinione, quam ego communem dixi* (supple considerandum esse tempus natiuitatis) *contrariam sequutus planè discedit, cuius rationibus ingenuè fateor me dubium esse, an & hac communis opinio, vera sit. Atque ideò Lectorem admoneo, vt & in iudicando, & consulendo cautè, & cum iudicio, quæstionem istam diffiniri velit.* Cum Sarmento concordant Salycet. *in l. filium versic. sed attende C.de suis, & legitim.* Archid. *in c. Orosius nu.*2. *versic. vbi etiam subdit. dist.*56. Henrich. Boich. *in c.ex tenore num.*4.*vers. aut de concepta qui fil. sint legit.* Ant. à Butr. *in cap. tanta num.*17. *eodem tit.* Zabarel.*in cap. quod nobis num.* 3. vbi Panor. *eod. tit.* Nicol.de Vbald. *tract. de success. ab intest.p.*1. *nu.*44. *vers. secus si ab Amasia, & num.*45. *versic. & etiam ibi* Dec. *consil.*155.*nu.*1. Menoc. *consil.*60.*nu.*12. Filiuc.*tract.*19.*n.*131. & pluribus relatis Garc. *de beneficijs p.*7.*c.*2. *num.*36. qui huius sententiæ potissimam rationem affirmant, quia hic agitur de qualitate, & macula, quæ ex vitio, & crimine in coitu, & conceptione commisso contrahitur.

Pro hac eadem opinione adducunt

l. cum quis C. de nat. lib. & c. tanta qui fil. sint leg. vbi videtur expressis in illis verbis. *Si autem vir viuente vxore sua aliam cognouerit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem vxoris eandē duxerit, nihilominus spurius est filius.* Et sic ibi textus videtur ad initium respexisse.

Item adducunt *l. Paulus ff. de stat. hom.* vbi dicitur. *Eum qui viuente patre, & ignorante de coniunctione filia conceptus est, licèt post mortem aui natus sit iustum filium ei, ex quo cōceptus est non videri.* Vnde hic textus apertè probat legitimum filium non censeri illū cuius parentum tempore conceptionis matrimonium non erat legitimū, licèt tempore natiuitatis iam cessasset impedimentum, per quod reddebatur legitimum tempore cōceptionis. Supposito quod impedimentum, de quo in hac lege habetur, sit legitimū, & iustum impedimentum, quòd consultò addo, quia de iure Canonico nō censetur iustum, vt benè aduertit Addit. *ad gloss. ibid.*

2 Altera opinio affirmat considerandum esse tempus conceptionis, vel natiuitatis, secundum quod vtilius fuerit proli, *l. nuper C. de nat. lib. auth. quibus mod. nat. effic. sui §. tribus seu, & §. si quis igitur propè fin.* quæ idem dicit quod *d. l. nuper.* Ita Ioan. And. *in d. c. tanta, col. penult. versic. quod si cōcepit,* vbi quoque Card. *qui fil. sint legit. & in cap. quod nobis post princ. eod. tit. & in cap. fine culpa,* vbi Franch. *col. 2. versic. circa 2. de reg. iur in 6.* Bald *in l. cum quis num. 5. versic. quæro hic C. de natural. lib.* Molin. *de iust. tract. 2. disput. 172.* Henriq. *in summ. lib. 11. c. 20. num. 1.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 7. nu. 19.* Sayr. *de cens. lib. 6. c. 10. num. 29.* Bonac. *de cens. disp. 7. q. 2. p. 3. num. 6. & alij.*

3 Pro resolutione, hęc posterior opinio mihi videtur omninò amplectenda, & in praxi seruanda ob verba *d. l. nuper in fine,* vbi hæc habentur. *Et generaliter definimus, & quod super huiusmodi casibus variabatur, definitione certa concludimus, vt semper in huiusmodi quæstionibus in quibus de stat. liberorum est dubitatio, non conceptionis, sed partus tempus inspiciatur. Et hoc fauore facimus liberorum, vt editionis tempus statuamus esse inspectandum, exceptis ijs tantummodò casibus, in quibus conceptionem magis approbari infantiam conditionis vtilitas expostulat.* Quid clarius.

Cum igitur Clerici teneantur in conscientia ad seruandas leges Ciuiles, quæ iuri Canonico non aduersantur. Et *d. l. nuper* non solum Canonibus aduersetur; sed sit illi conformis. Sequitur omninò esse amplectendam & in praxi seruandam.

Quòd Clerici teneantur in conscientia ad obseruantiam legum Ciuilium, vt dictum est, &c. probatur ex communi omnium cōsensu, quidquid in contrarium senserit Nauarr. relatus, & meritò reprobatus à Suar. *de legib. lib. 3. c. 34. num. 7.* vbi plurimos Theolog s, & Canonistas cum communi aduersus eum affert.

4 Quòd verò *d. l. nuper* non aduersetur iuri Canonico, atque adeò sit illi confórmis, liquidò constat ex ipsismet verbis *d. c. tāta qui fil. sint legit.* Pro contraria opinione supra recitatis: nam ponderando eam copulam, *&*, positam inter conceptionem, & natiuitatem prolis, contra eademmet opinionem retorquentur dicta verba. Manifestè namque patet textum copulatiuè requirere vtrumq; casum, nempe vt conceptio, & natiuitas fit ex personis non solutis: aliàs non obscurè innuit filios non dici spurios, Nauarr. *cons. 403.* & Rota *decis. 37. num. 6. p. 1. in recent. & decis. 19. in fin. coram Greg. XV.* Et per hæc quoque respondetur ad *d. l. cum quis C. de natural. lib.*

5 Ad rationem prioris sententię Respondeo illam nō esse propriam iuris

Canonici: nam eadem ratione naturales, & spurij sunt prorsus incapaces dignitatum, tàm de iure Canonico per iura, & Doctores à me allegatos *dub.69.* & Marescot. *lib.2.var.resolut. c.30.num.3.* quam de iure ciuili *l.honor.§.si de honoribus ff. de muneribus, & honor.* vt multis allegatis asserit Tiraquell. *de nobilit.c.15.num.14.* vbi de communi testatur Gigas *de pension. q.16.num.4.* Marescot. *vbi sup.num.2.* quidquid astruant Panorm. *in cap.1. nu.3.de fil.presbyt.* & Paleoth. *de noth. & spur.cap.56.* aduersus communem ab eo relatam *num.8.*

6 Immò prædicta ratio opinionis contrariæ fortius sibi vendicat locum in iure ciuili, quam Canonico, quia illud magis odio prosequitur coitum, & maculam ex qua contrahitur illegitimitas quam istud, quod vel ex eo maximè probatur, quia de iure ciuili ità à paterna successione ex testamento, vel ab intestato spurius filius arcetur; vt etiam ab alimentorum petitione excludatur *Auth.quib.mod.nat. effic.sui §.si quidem Authen. licèt C. de nat lib.* Socin. Iun. *consil.191.nu.18. lib.4.* Ruin. *cons.183.num.17.* Sayr. *de cens. lib.6.cap. 10. num.8. & alij.* Æquitas verò iuris Canonici admittit eundem spurium ad alimenta, & vult à Patre esse alendum, vt disponit *cap.cum haberet in fine,* vbi DD. *de eo q. dux. in uxor. eam q. polu.per adul.* Couarr. *de sponsal.p.2.c.8.§.6.num.1.* Dec *cons.312 nu.4.* Marsil. *singul.358* Beto. *cons.165.num.23.lib.2.* Menoch. *cons.60. num 6. & tract. de præsumpt. lib.1.q.. 5 num.13.* Mantic. *de coniect. lib.8.tit.5.num.12.* Marescot. *vbi supr. c 83.num.33. & seqq.* Rota *decis.347. p.4 diuers. & decis.224.per totam par.2 in recent. & in Bonon. alimentorum 28. Martij 1594. coram Pennia, & item in Bonon. alimentorum 24. Nouemb.1604. coram Iusto.*

7 Ad *l. Paulus, ff. de stat. hominum.* Respondeo cum Couarr, in eo casu, nec tẽpore natiuitatis Matrimonium fuisse legitimum: Nam & si potuit tunc contrahi legitimè: tamen contractum prius eo tempore, quo minimè licebat non fuit nouo consensu, legitimo tempore confirmatum. Qui enim prohibiti contrahere Matrimonium, illud contrahunt sub conditione futuræ dispẽsationis: nihilominus opus est nouo consensu post huiusmodi dispensationem obtentam, vt tradunt Zabarell. & Panorm. *in cap. super eo de cond.appos.* Henrich. Boich. *in cap. fin. eod. tit.* Aretin. *consil.144.* Loazes. *tract. de matrim.dub.12.* multis allegatis Sanch. *de matrim. lib.2. disp.35.num.2.& lib.8.disp.8.num.25.* Rota *decis.818. num.12. coram Card. Seraph. decis.201 coram Card. Mantic. & decis.395 num.1.& decis.410.nu.5. coram Gregor. XV.* vbi in decisione, & in annotationibus multæ aliæ decisiones ecumulantur.

DVBIVM LXXII.

An filius illegitimus possit dispensari ad dignitates in eadem Religione, in qua eius Pater fuit, vel est insignitus eisdem, vel dissimilibus?

SVMMARIVM.

1 *Filius illegitimus non potest dispensari ad dignitates, quas Pater obtinuit.*

2 *Quod extenditur ad filios illegitimos procreatos ante Clericatum.*

3 *An idem iuris sit de Patre respectu filij, quod est de filio respectu Patris.*

4 *An idem iuris sit de nepote legitimo ex filio illegitimo, respectu aui.*

5 Quid

5 *Quid sentiendum de illegitimis Regularibus filijs Religiosorum.*

6 *An idem dicendum de ministrationibus, quod dictum est de dignitatibus.*

7 *An Pater, & filius illegitimus interdicantur Missam celebrare in eadem Ecclesia.*

8 *An Pater, & filius illegitimus Clerici arceantur à cohabitatione.*

9 *In quo differat Decretum Concilij Trident.* Sess. 25. c. 15. de refor. *à iure communi.*

1 RESpondeo negatiuè per *cap. præsentiam c. cum decorem. & c. ad abolendum, de fil. presbyter.* & Clemens VII. per suam Constitutionem, quæ incipit *ad Canonum conditorem* editam *anno* 1530. *die* 3. *Iunij*, in qua hęc ad rem nostram leguntur. *Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero filij præsbyterorum ex fornicatione nati Ecclesias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monasteria, quibus eorum Patres præfuerunt, se illa, & illas dignitates etiam maiores, & principales personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis Ordinum Regularia, quæ præsbyteri, & Clerici, ac Religiosi eorum Patres in titulum, vel commendam, aut administrationem ad tempus, seu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus: & si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem nostram concessas eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.* Et tandem vide Conc. Trid. *Sess.* 25. *c.* 15. *de refor.* Circa quod Concilij Decretum multa dubia resoluenda occurrunt.

2 Primò dubitari potest, an sicut dicta Constitutio Clemen. ita quoque istud Decretum vendicet sibi locum in filijs naturalibus procreatis ante Clericatum?

Rodriq. *tom.* 1. *q.* 13. *art.* 7. & Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 1. *art.* 10. negatiuè sentiunt. At affirmatiuam opinionem esse veriorem elicitur ex illis verbis, *qui non ex legitimo nati sunt Matrimonio*, prout testantur Balb. *decis.* 29. & Garz. *de benef. p.* 7. *cap.* 5. *num.* 15. referens, sic censuisse Sacram Congregationem his verbis. *Hoc Decretum habet locum in filijs naturalibus procreatis tempore, quò parentes eorum nondum erant effecti Clerici.*

3 Secundò dubitari potest, an sub prohibitione, quæ habetur in d. Decreto Concilij, quò ad filium illegitimum, Pater etiam intelligatur prohibitus obtinere beneficium in Ecclesia, in qua huiusmodi filius habuit idem, vel quodcumque aliud etiam dissimile beneficium?

Respondeo Rotam *decis.* 1442. *per totam, coram Card. Seraph.* negatiuam sententiam amplexatam fuisse multis Doctoribus, & rationibus adductis, & dicit pro hac opinione facere, quod alias censuit Sacra Congregatio 22. *Decembris* 1594. *Patrem, scilicet non comprehendi in prohibitione, nè filius immediatè succedat in beneficio Patris.*

4 Tertiò dubitari potest, an dicta Constitutio Clem. & Decretum Concil. comprehendant nepotes legitimos Præsbyterorum ex filio illegitimo, respectu aui? Rebuff. *in praxi tit. de dispensatione super defectum natalium nu.* 27. Roias *de success. ab intest. c.* 20. *num.* 112. & quidquam alij negatiuè opinantur. At affirmatiuè iure optimò sentiendum esse probant Nauar. *lib.* 1. *consil.* 9. & 10. *in* 2. *edit.* Sayrus *de cens. lib.* 6. *cap.* 10. *nu.* 46. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *q.* 17. & quamplurimi alij ab his relati, & ita conclusit Rota *in nullius legitimatis* 12. *Februar.* 1574.

coram

ueram Rubeo, quæ decisio habetur apud Nauarr. *d. conf.* 12. quem sequutus est eadem Rota *d. decis.* 1442. *num.* 11. Et tandem eadem sententia sustinenda videtur non solum de prædictis legitimis ex illegitimo, vt dictum est; sed etiam de illegitimis ex illegitimo filio respectu eiusdem aui, vt validis rationibus probat Garz. *de benef. vbi sup. nu.* 25. referens *nu.* 27. sic censuisse Sacram Congregationem 1. *Martij* 1589.

5 Quartò dubitari potest, an hoc Decretum Concilij ita se extendat ad illegitimos Regulares filios Religiosorum, vt nequeant promoueri ad dignitates in Religione, quas eorum Patres obtinent, vel obtinuerunt? Rodriq. asserit, memoratos Religiosos filios Religiosorum posse dispensari ad dignitates, & officia in Religione, vbi eorum Patres sunt, vel fuerunt professi: non autem in Monasterio, vbi Prælationes administrarũt. Quam opinionem, & ipse libenter amplector, quidquid in contrarium astruat Manual. prælat. cum Rodriq. fauere videantur nonnullæ declarationes Sacræ Congregationis relatæ à Garzia *num.* 61. ex quibus infert illegitimum posse promoueri ad Ecclesiam filialem, cuius Matrici Pater præfuit, & si vna sit alteri in aliquo subiecta, seu ab illa dependeat tamquam membrum: modò vtraque sit beneficium separatum: tunc enim cũ sint beneficia distincta, & in diuersis Ecclesijs, rectè potest filius illegitimus habere filialem, licèt Pater habuerit, vel habeat matricem, seu è contra; nisi tamen habenti vnam, ministrandum sit in alia.

6 Quintò dubitari potest, an prædictus illegitimus prohibeatur ministrare, & beneficium adipisci in Ecclesia, in qua Pater ministrauit, & inseruiuit? Respondeo non prohiberi *c. constitutus*, vbi Glos. *de fil. presbyter.* & ita censuit Sacra Congregatio teste Garzia *num.* 27. his verbis, *filius Clerici ex hoc Decreto non prohibetur, quominus tamquam Capellanus amouibilis deseruire possit, atq; obtineat beneficium in Ecclesia, in qua eius Pater numquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia.*

7 Sextò dubitari potest, an pater, & filius illegitimus interdicantur rem Diuinam facere in eadem Ecclesia? Respondit Sacra Congregatio, his verbis, prout scribit Garzias *num.* 73. *Concil. Triden. non prohibet quin Pater, & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia; dummodò ambo non obtineant beneficium in ea. sed id fiat ab altero deuotionis gratia: ab altero causa legati, quod relictũ sit Missã celebrãtibus.* Item re.pondit eadẽ Sacra Congreg. *Ad Episcopum N. scribatur, vt desistat molestiam exhibere illegitimo Presbytero celebranti Missam ob quoddam legatum in Ecclesia, in qua Pater celebrat ob deuotionem; cum neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus à Concilio.*

8 Septimò dubitari potest, an memorati Genitor, & Genitus arceantur à cohabitatione. Respondit Sacra Congregatio ad Episcopum Calaritanum his verbis, relatis à Garzia *num.* 74. *Filij illegitimi Clericorum non prohibentur à Concil. Trident. cum Patribus habitare, nec de iure est talis prohibitio, quamuis aliqui Episcopi, seu Ordinarij id prohibeant sine causa.*

9 Octauò dubitari potest, in quo differat hoc Decretum Concilij a iure communi? Respondit Sacra Congregatio, vt perspicuum est ex Garzia *num.* 14. *in quinque.*

Primò quod non solùm ratione successionis, prout de iure communi; sed etiam ob incontinentiæ paternæ memoriam inualuit hæc prohibitio.

Secundò quod talis memoria longissimè arceatur, non solum immediatè, prout de iure communi; sed etiam mediatè

contra Panorm. in cap. dilectus, num. 2. de fil. presbyt.

Tertiò quòd non solum prohibetur successio in eodem beneficio; sed in alio quocumque etiam dissimili, dummodò sint in eadem Ecclesia contra ius commune, de quo per Panorm. in d. cap. ad abolendam post princip.

Quartò quòd non solùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Ecclesia, in qua Pater obtinet; sed etiam ministrare contra ius commune, quo tantum Pater ministrare prohibetur Panorm. in d. cap. cum decorem.

Quintò quòd nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

DVBIVM LXXIII.

An Prælati Regulares valeant virtute suorum priuilegiorum dispensare cum illegitimis sibi subditis ad quascumque dignitates, & officia Ordinis?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Regularium dispensandi illegitimos.*
2 *Quomodo possint eis vti iuxtà Constitutionem Greg. XIV.*
3 *An Constitutio Greg. XIV. exposcat suffragia Definitorij; an verò vocalium ad dispensandum cum illegitimis.*
4 *Sententia Authoris.*
5 *Quid veniat sub nomine Capituli intermedij.*
6 *Prælati Regulares possunt dispensare cum illegitimis, iuxta tenorem suorum priuilegiorum prout iacent.*
7 *Quid operetur clausula* ex certa scientia, & de plenitudine potestatis *apposita in confirmationibus.*
8 *Priuilegia Regularium dispensandi adhuc manent illæsa post Conc. Tridentinum.*
9 *Speciale priuilegium factum PP. Societatis Iesu, dispensandi illegitimos.*
10 *Item aliud factum PP. Congregationis Clericorum Regularium Infirmis ministrantium.*

1 CErtum est multa extare priuilegia Regularibus concessa ad effectum, de quo agimus, vt sunt v.g. illa Alex. III. & Ioan. XXII. de quibus D. Ant. 3. *par. tit. 29. de irregular. d. 4. versic. tertius modus.* Item Eugenij IV. & Pauli III. de quibus Rodr. *tom. 1. q. 13. artic. 11.* Et tandem alia Sixti IV. quę referuntur *in compen. priuil. tit. dispensatio num. 12. & 13.* Sed incertum est, an Prælati Regulares possint vti his priuilegijs, & dispensare cum illegitimis sibi subditis, iuxta facultatem in eis concessam?

2 Huic difficultati respondeo affirmatiuè: Primò, namque possunt eis frui secundum dispositionem Constitutionis Greg. XIV. æditæ *Anno 1590.* quæ incipit *Circumspecta Romani Pontificis*, qua moderationem adhibuit in hac parte Constit. Sixti V. contra illegitimos æditis, his verbis.

Volumus, atque statuimus licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, ac Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, (quæ dummodò vsu recepta, nec aliàs sub vllis reuocationibus comprehensa sint vt præfertur in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, seu Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non

non aliàs, suffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, dignitates obtinendas dispensare, & dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæcumque vt antea valere, & tenere perindè, ac si supradictæ Constitutiones non emanassent.

3 Sed ex his verbis duplex dubiolũ oritur. Primum est, an dicta dispensatio cum illegitimis, iuxta dispositionem huius Constitutionis fieri debeat cum suffragijs vocalium in Capitulo Generali, seu Prouinciali; cum verba textus habeant *quos alias dictus Generalis, siue Prouincialis cum Generali, seu Prouinciali, seu intermedio Capitulo, &cæt. dignos iudicauerint*. An verò solùm cum suffragijs Patrum in Definitorio?

Thesa *cap.2. fol.119.* Bullæ verbis innixus illum priorem modum tutiorem existimat, Rodriquez autem *vbi supr. artic.9.* & Manual. prælat. *tom.2.q.2. art.3.* posteriorem approbant, ob notabilem ignominiam, infamiæque notam, cui verteretur hæc legitimatio, fratribus præsertim occultè patiẽtibus defectum natalium.

4 Pro resolutione vtraque sententia simul iuncta mihi arridet, vt scilicet natalium macula solis quidem Definitorum suffragijs abstergatur; vtpotè de quorum taciturnitate magis fidendum est: ex compromisso tamen in eos (prout rationabiliter existimatur) tacitè facto ab omnibus Capituli suffragatoribus in huiusmodi negotijs, quę sæpè sæpius secretò sunt pertractanda.

5 Alterum dubium est, an per illud verbum *intermedio Capitulo*, intelligatur solummodò Congregatio intermedia, quæ Capituli intermedij vim habet in multis Religionibus, an verò Congregationes, quæ multoties celebrantur cõgregatis solummodò Patribus Generali, vel Prouinciali cum suis Definitoribus ad eligendum aliquem in Guardianum, siue ad aliquid aliud peragendum. Rodriq.& Manual. prælat. *vbi supra* hanc posteriorem intelligentiam illorum verborum negant, & priorem concedunt. At pace tantorum Doctorum nescio, quo pacto, quauè ratione ad has posteriores Congregationes non admittatur extensio prædictorũ verborum: cum enim dispensatio ab irregularitate natalium pendeat, non ex loco; sed ab habẽtibus potestatem: Et dicti DD. acerrimè tuentur tutius esse PP. Definitores cum Prouinciali, siue cum Generali hanc dispensationẽ impertiri, vti probatum est. Sequitur non esse negandam eisdem hanc eandem potestatem, quoties simul conueniunt. Neq; hęc extensio illorum verborum *intermedio Capitulo* est violenta: nam exponuntur *intermedio Capitulo*, idest in tempore, quod est medium inter Capitulum præteritum, & futurum.

6 Secundò principaliter possunt vti Regulares Pręlati prædictis priuilegijs secundum eorum tenorem, prout iacent, & non secundum dispositionem supradictæ Constitut. Gregorij XIV. Idest Generalis, vel Prouincialis, seu eorum Vicarij per se, absque consensu Capituli, seu Definitorij, possunt dispensare cum sibi subditis illegitimis ad quascumq; dignitates, & officia Ordinis. Et hoc virtute confirmationum Apostolicarum de priuilegijs Regularium, quę emanarunt post dictam Constitutionem Gregorianam, vt est illa Clem. VIII. facta Patribus de Obseruantia, quæ incipit *Ratio Pastoralis* edita *Anno 1597. die 20. Decembris*, & illa Pauli V. eisdem Patribus, quę incipit *Iniunctis nobis, &c.* edita *anno 1609. die 1. Decembris*, & item alia eiusdem Pauli V. Societati Iesu, quæ incipit *Quantum Religio* ædita *anno 1606. pridie nonas Septembris*, in quibus confirmationibus appositę sunt clausulę *ex certa scientia, & de plenitudine po-*

testatis, &c. motu proprio, &c. sine vlla restrictione.

Sed hæ clausulæ operantur, vt
7 restituantur, & reinualidentur priuilegia reuocata, vt latè videri potest apud Baptistam de Salis *in summa tit. absolutio fol. mihi 9. col. 2.* Panorm. & Lignan. *in cap. cum super de caus. possess.* Glos. *in cap. cum accessissent de Constitut.* Oldrad. *cons.* 237. Gemin. *cons. 32. circa finem*, Rodriq. *tom. 1. q. 8 art. 3. & tom. 2. q. 34. art. 4. post med. §. quod probatur*, Tusc. *lit. C. concl. 710.* Marches. *p. 1. tit. de S. D. N. Papa Referend. cap. 2. num. 15. & seqq.* Suarez *de legib. lib 8. cap. 19.* qui præter cæteris latissimè hanc materiam tractat.

8 Neque obstat in dictis confirmationibus semper, (exceptis illis Societatis Iesu, ob specialem illius Religionis viuendi rationem) apponi illam clausulam, siuè exceptionem. *Quatenus Decretis Concil. Triden. non aduersentur.* Nam respondeo extare declarationem Sacræ Congregationis tenoris sequentis super *Sess. 24. cap. 8. de Reformat. Non tolluntur priuilegia concessa Religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates, & gradus illarū.* Cuius declarationis fundamentum
9 colligi posse existimo ex doctrina, quam tradunt Rodriquez *d. tom. 1. q. 8. art. 7.* & alij, quam sequitur Suarez *vbi supra cap. 18. in fine.*

Denique aduertendum est, PP. Societatis Iesu omninò non teneri ad obseruantiam dictæ Constitutionis Greg. XIV. non solum ob memoratas confirmationes, sed præsertim ob aliam Constitutionem eiusdem Gregorij XIV. quæ incipit *Exponi nobis nuper* editam *anno 1591. die 30. Augusti*, per quam specialibus rationibus, auctoritate Apostolica decreuit, & quatenus opus esset etiam de nouo concessit, & indulsit Societati Iesu, vt ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam in Nouitijs, etiam cuiusuis generis illegitimis admittendis, quam in dispēsationibus ad quælibet officia, gradus, & dignitates in Societate obtinenda ipsis veteranis illegitimis cuiusuis generis concedendis formam, & rationē omnimodam in illius Apostolicis diplomatis, ac priuilegijs quibusuis, nec non, & in Constitutionibus, Decretis, & Regulis expressam, liberè, & licitè prosequi, & retinere valeat, eamque perpetuò obseruari voluit, & mandauit. Non obstantibus quibuscumq; Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac prædicta ab eodem Pontifice nuper edita, quæ incipit *Circumspecta*, & alia Sixti V. quę incipit *Cum*
10 *de omnibus.* Refertur hæc Bulla inter priuilegia Societatis Iesu *tit. facultas admittendi Nouitios, fol. mihi 301. editionis Collegij Romani eiusdē Societatis.*

Et tandem idem Greg. XIV. approbando Regulam Congreg. Clericorū Regulariū Ministrantiū infirmis per suā Bullā *Illius qui pro gregis* editā *anno 1591. die 24. Septēb.* cōcessit in §. 29.

Præfecto Generali pro tempore existenti, seu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicarijs, ac Locatenentibus, vt cum eisdem Congregationis personis defectum natalium etiam ex adulterio, Sacrilegio, Incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in dicta Congregatione vota emiserint, vt defectu huiusmodi non obstante ad quoscumque Sacros, etiam Presbyteratus Ordines promoueri, & in illis, etiam in Altaris ministerio ministrare, nec non ad quascumque administrationes, personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi, illaq; gerere, & exercere. Quas literas Gregorij, quò ad hanc partem confirmauit Clem. VIII. per suam Bullam *Superna dispositione* editam *anno 1600. die 29. Decemb.* in §. 53.

Vnde

Vnde cum certum sit hoc priuilegiū extendi ad alias Religiones in priuilegijs cōmunicantes, per subsequens cessat omnis difficultas.

DVBIVM LXXIV.

An Prælati Conuentuales, qui aliter, quàm per electionem instituuntur, eorumq; Vicarij possint dispensare cum illegitimis sibi subditis, virtute priuilegij Sixti IV. facti Prioribus Conuentualibus, eorumque Vicarijs Ordinis Prædicatorum.

SVMMARIVM.

1 *An Prælati Conuentuales, qui aliter quam per electionem instituuntur, vel eorum Vicarij possint dispensare cum illegitimis.*
Subrogati authoritas.
2 *Item an potuissent Vicarij Priorum Dominicani Ordinis, nisi Pontifex expresse concessisset.*
3 *In generali mandato non veniunt, nisi ea, quæ sunt iuris.*
4 *Dispensatio est de maioribus negotijs.*
An sub amplissima facultate dispensandi Vicario facta veniant, quæ specialiter commissa sunt eius Ordinario.
5 *Quando subrogatus est eiusdem naturæ illius, in cuius locum subrogatur.*
6 *De quibus Vicarijs intelligantur dicta priuilegia.*

1 CIRCA Prælatos Conuentuales, qui aliter, quam per electionem instituuntur, inspicienda sunt priuilegia consuetudines, & statuta cuiuscumque Ordinis, iuxtà plenè tradit d. 114. per totum. Et vbi ex ibi dictis concludetur, Prçlatos prædictos non posse dispensare cum illegitimis sibi subditis, consequens item erit, nec etiam eorum Vicarios posse ita dispensare: maiori enim facultate, gaudere non habent eis, quia subrogatus (vti est Vicarius absentis, seu amoti, vel mortui Prioris, secundum Sylu. *tit. Confessor 1. q. 8. versic. 3. Prælatus)* nihil plus iuris habere potest, quam ille in cuius locum subrogatur *l. si cui §. qui in iniuriarum ff. si quis cau.* Rota *decis. 544. num. 38. coram Greg. XV.* Et si per se eam non habent, dicti Prælati Conuentuales, vt probatum est in præcitato *dubio* 114. nec etiam alij communicare possunt: quia nemo dat quod non habet *c. quod autem de iur. patr.* Panorm. *in c. 1. num. 7. versic. oppono contra text. de elect.* & nemo potest plus iuris in alium transferre, quam sibi competere dignoscatur, *c. nemo de reg. iur. in 6.*

2 Immò, nec etiam Vicarij Priorum Conuentualium Dominicani Ordinis potuissent hanc dispensationem sibi subditis impertire, nisi Pontifex expresse eandem authoritatem ad eos extendisset; vt in terminis tradit Suar. *de rel. to. 4. tract. 8. l. 1. 2. c. 13. n. 16.* nam Vicarius ex generali mandato nunquam cum inhabilibus dispensat Cald. *cons. 3. tit. de offic. Vicar.* & Felin. *in cap. at si Clerici §. de adulter. num. 21. de iudic.* Rota apud Gomez *decis. 26. lib. 1.* alias decisiones allegans.

3 Et ratio est, quia in generali mandato nō veniunt, nisi ea, quæ sūt iuris *cap. causam de rescript. & cap. fin. de offic. Vicar. in 6.* At dispensatio est relaxatio iuris. Ergo, &c. Et confirmatur, nam in generali concessione non veniunt ea, quæ quis in specie non esse verisimiliter concessurus *c. in generali de reg. iur. in 6.*

4 Sed dispensatio est de maioribus negotijs, *cap. didici in fine* 1.q.7. Dec. *in d.cap. at si Clerici* §. *de adulterijs nu.* 146. *de iudic.* Ergo, &c.

Atque adeò hæc ita dicta amplia, vt etiamsi daretur eidem Vicario facultas amplissima dispensandi; non apponet tamen per hoc ipse manum ad ea, quæ essent specialiter commissa Ordinario, cuius vices gerit, Rota *in antiq. decis. 3. tit. de offic. Vicar. quam approbat* Felin. *vbi supra*.

5 Sed obijcies subrogatum esse eiusdem naturæ illius, in cuius locum subrogatur in omnibus, in quibus expressè contrarium non reperitur *l. si cum* §. *qui iniuriarum ff. si quis caut.* Dec. *in cap. ex ratione num.* 51. *de appellat.* & *in cap. prudentiam* §. *si verò, num.* 18. *de offic. deleg.* Rota *decis.* 544. *nu.* 16. *coram Greg. XV.* Sed Vicarius dicitur subrogatus iuxta dicta *in princ. cap.* Ergo, &c. Respondeo illud axioma de subrogato procedere in successore, in quem transeunt etiam ea, quę sunt de iure speciali, non autem in alijs; vt se explicat idem Dec. *in c. quoniam abbas, num.* 21. *de offic. deleg.* minus namque ius habet in Ecclesia Vicarius, quàm Rector. Rota *decis.* 2 *tit. de iniur. & damn. dat. in nou.* allegans *cap. extirpandæ de præbend.* & alia iura.

6 Tandem quæres, quis propriè veniat sub nomine Vicarij, de quo hic agimus? Respondeo cum Suarez *vbi supra capit.* 21. *num.* 5. & *seqq.* circa hanc quæstiunculam duo esse certa, & vnum incertum.

Primum certum est, Vicarium illius domus, quæ non habet alium Prælatum Conuentualem, vel quia mortuus est, vel tempus suum absoluit, vel quia in tali domo non consueuit alius prouideri Prælatus, certum est, inquam, hunc Vicarium gaudere his priuilegijs, quia licèt non nomine; re ipsa Prælatus Conuentualis est.

Secundum certum est, eos Vicarios, vel Subpriores eorum Conuentuum, in quibus eorum Prælati sunt præsentes, minimè his facultatibus gaudere, & ratio est, quia licèt in aliquibus Religionibus ita appellentur, non tamen in eadem significatione, quia tunc nō gerunt vices proprij muneris Prælatorū, quod in iurisdictione consistit; sed habent proprium ministerium cuiusdam domesticæ administrationis; in dictis autem indultis nomen Vicarij significat eum, qui vices gerit in iurisdictione, & Prælatione.

Incertum verò est: An quando Monasterium habet quidem proprium Prelatum, sed ille abest, an ignam tunc Vicarius possit vti dictis facultatibus? Et circa hunc quoque Vicarium concludit affirmatiuè Suarez *vbi supra* cum Veracruce, relato à Rodriquez *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 3. aduersus Collect. *priuileg. verb. absolutio ordinis quò ad fratres* §. 7. & 14. quæ opinio videtur omninò tenenda propter illam dictionem *eorum Vicarijs*, quę videtur iuxta eundem Suarez non benè exponi, nisi de Vicarijs, de quibus nunc loquimur. Solum aduerto Absentem re vera non dici Prælatum Conuentualem, maximè ad hunc effectum, qui in hortis, vel in Ciuitate, moratur, quia hic præsens dicitur, vt alias dixi *d.* 8. *num.* 2. Immò si intra terminos suæ iurisdictionis degat nō dicitur absens. In casu de quo agimus Syluester *tit. Prælatus quæst.* 3. Et licet *d.* 69. *in fine*, hos Vicarios dixerim cum eodem Syluest. non comprehendi sub nomine gradus, honoris, & dignitatis, à quibus arcentur illegitimi: Attamen illud procedit in materia odiosa: Hic autem sumus in materia fauorabili.

DVBIVM LXXV.

An Prælati Regulares valeant, sine causa dispensare illegitimos sibi subditos?

SVMMARIVM.

1. *Qui dispensans sine causa peccet mortaliter, & dispensationem reddat nullam.*
2. *Qui gaudeant auctoritate supra ius commune.*
3. *Dispensatus sine causa non est tutus.*
4. *Papa dispensans sine causa, peccat.*
5. *Quæ causæ sufficiant ad dispensationem.*

1 Grauem quidem culpam perpetrat, dispensationemq; reddit nullam, & inanem quicumque Summo Pontifici inferior, sine causa eam condonare non formidat: Ita docent Innoc. & Panorm. *in cap. cum ad Monasterium, num. 17. de stat. Monach.* Item Panorm. *in cap. cum in cunctis §. inferiora num. 8.* & Dec. *nu. 8. de elect.* Specul. *de dispens. §. qualiter num. 13.* Lambert. *de iur. patr. par. 2. lib. 2. q. 7. art. 11. num. 12.* Rodriq. *tom. 1. q. 13. ar. 14. & 15.* & Garc. *de benef. p. 7 c. 2. nu. 49.* Rota *in Romana pensionis 3. Iuny 1583. coram Card. Seraph. in fine.*

2 Ratio ex hoc desumitur, quia solus apud Summum Pontificem residet plenitudo potestatis supra ius commune *cap. cuncta 9. q. 3. cap. nos si competenter 2. q. 7 cap. propositus de concess. praben. glos. in cap. 1. verb. ab omnibus, de consti.* D. Tho. *quodlibet. 4. art. 14.* Io. And. *in c. peruenerabilem super glos. 2. qui fil. sint legit.* Panor. *in cap. quam Ecclesiarum prope fin. de const. vbi quoq;* Felin. *num. 25. in fine.* Nisi illud ius haberet in se quamdam rationem diuinam, vel naturalem, Panormit. *in rep. in c. per tuas de arb. & in d. c. per venerabilem, & in c. de multa de preben.* Felin. *in c. 1 num. 23. fallent. 4. de const.* Sed alij Papę inferiores hac auctoritatem nimè gaudent, vt patet ex communi, & pręserrim ex Nauarr. *c. 25. nu. 74.* & Syluest. *tit. dispensatio nu. & seq.* qui testimonio D. Bernar. id comprobat.

3 Hinc infertur cum allegatis Doctoribus, dispensatum sine causa à quocumque Summo Pontifice inferiore, vigore cuiusuis concessionis, nō esse tutū in eo, quod ad conscientiam, vel quod ad Ecclesiam spectat. Eamdem sententiam amplectuntur Couarr. *4. decret. 2. p c. 6. §. 7. num. 11.* Nauar. *in c. fin. num. 4. de simon.* Gutierez *lib. 1. qq. can. c. 19. num. 1.* Burgas. *de irregul. p. 7 c. vlt. num. 21.* Azor. *p. 1. lib. 5. c. 15. ad fin.* Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 17. num. 4. & disp. 4. num. 17. in fine,* Salas. *1. 2. disp. 20. sect. 4. n. 31. & seq.* Suar. *de relig. to. 1. tract. 3. li. 4. c. 61. nu. 13. & de legib. lib. 6 c. 19. nu. 1.* Cuius rei ratio hæc assignari potest, quia nunquam censendus est Christi Vicarius illud concedere alijs, quod per se sine culpa exequi nequit.

4 Nā si Pontif. sine causa dispēsat, licèt teneat dispēsatio, vt dictū est: attamen ipsemet etiam à culpa non excusatur D. Thom. *1. 2. quæst. 97. art. 4.* Caiet. *in summ. verb. dispensatio in initio, & 1. 2. q. 96. artic. 5. ad fin.* Sot. *de iust. lib. 1. q. 7. art. 3. ad fin. corporis,* Innoc. *in cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach.* Ioan. And. *in cap. dudum de elect.* Panorm. *in cap. non est voti, nu. 9. de vot.* Sanchez plurimis relatis *lib. 10. de matrim. disp. 18. num 3.* & plenè Suarez *de legib. lib. 6 c. 18. nu. 4.* vbi de communi Theologorum.

5 Quæ autem in præsenti iustæ causæ dicantur, certa regula dari non potest, teste Syluest. *vbi sup.* & Suarez *de legibus, cap. 17. num. 15. & seqq.*

Ideo

Ideò in hoc à boni viri arbitrio non est recedendum: multæ tamen deducuntur à iure, & præsertim ex *cap. innotuit, de elect. 1. q. 7. per totam, c. sciendum dist. 29.* quæ enumerantur à Syluest. Burgaſ. *par. 2. §. 3. verſ. quæ ſint cauſæ diſpenſationis,* & à Rebuffo *in praxi tit. diſpenſatio ſuper defect. nat. num. 46.* vt puta vtilitas, ſcandalum, literarum ſcientia, morum, honeſtas, vitæ, virtus, fama perſonæ, & huiuſmodi, quas in dictis Doctoribus videre licet.

Hic ſolum aduertendum eſt cum D. Thom. *in addit. 3. p. q. 19. artic. 5.* Ricar. *4. diſt. 25. ar. 4. q. 3.* Sot. *4. diſt. 25 art. 3. q. 1. concl. 1.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. & 11. num. 8.* Auil. *de cenſ. p. 2. diſp. 3. dub. 6. concl. 2. num. 1.* & alijs tantò difficilius concedendam eſſe illegitimis diſpenſationem, quantò turpius fuerint procreati.

DVBIVM LXXVI.

An in impetranda, ſeu petenda diſpenſatione, vt tuta ſit, ſufficiat vnicam qualitatem illegitimitatis exprimere, & alias ſpecificas ſupprimere?

SVMMARIVM.

1 *Fundamentum eorum, qui dicunt omnes illegitimitatis qualitates eſſe aperiendas in petenda diſpenſatione.*

2 *Quid neceſſariò ſit manifeſtandum in petitione diſpenſationis ſuper defectum natalium.*

An natus ex geminato adulterio debeat vtrumq; exprimere in impetratione pro diſpenſatione obtinenda?

Item an idem iuris ſit de eo, qui natus ex Sacerdote, & muliere ſoluta.

Item an idem iuris ſit de eo, qui natus eſt ex Sacerdote, & muliere ſoluta quidem, et tamen miniſtrauit Sacramenta?

3 *An ſit aperienda circumſtantia materne nobilitatis.*

An filius ſpurius ſuccedat Matri Illuſtri extantibus filijs legitimis?

An quis poſſit legitimari ſine ſuccedendi potentia?

4 *Ignorantia, vel bona fides poteſt excuſare eos, qui aliquam illegitimitatis ſpeciem ſubticuerint in petenda diſpenſatione.*

An ſit valida diſpenſatio illegitimi, qui ignorans in impetratione expreſſit, ſe eſſe filium viduæ, cum tamen ſit filius coniugatæ?

An natus ex muliere, quæ virum ſuum ignorabat eſſe Sacerdotem, cenſeatur legitimus?

5 *Item verba generalia diſpenſantis poſſunt eoſdem excuſare.*

6 *Niſi conceptio valdè atrox, & turpis extaret.*

7 *Refellitur opinio Rodriquez contraria.*

1 RESpondeo primò, omnia, quæ fusè, lateq; à Doctoribus communiter tradunt pro reſolutione negatiua præſentis difficultatis, eò tendere; vt ei, qui diſpenſationem eſt condonaturus, comperta ſint ea, quæ poſſent ipſum à dicta condonatione retrahere, vel ad eam difficilius concedendam inducere; & non niſi re prius maturè diſcuſſa, *cap. poſtulaſti,* vbi Felin. *num. 2. verſic. 4. declaratio, de reſcript. l. 1. ff. de nata. reſt.* Panorm. *in cap. peruenerabilem num. 27. qui fil. ſint legit.* Couarr. *in epitome 4. decret. p. 2. c. 8. §. 9. num. 1. & alij.*

2 Ex hoc autem fundamento infertur primò, in impetratione aperiendas eſſe non ſolum quaſcumque illegitimatis ſpecies enumeratas à Sayro *de cenſ. lib. 6. cap. 10. num. 6. & ſeqq.* & multis Doctoribus relatis à Bonac. *de cenſ.*

de cens. disp. 7. quæst. 1. pun. 3. num. 1. quæ conceptionem dehonestarunt, ad hoc, vt valida sit dispensatio: sed etiam omnes qualitates, quæ odiosiorem reddunt concubitum, ad hoc, ne vitietur ipsamet dispensatio. Secus verò de qualitate, quæ solummodo aggrauat vitium parentum. Exemplum de priori membro huius illationis sit. Si quis ex geminato adulterio natus sit, hoc est ex Patre vxorato, & item ex matre coniugata: de hoc duplici vitio oportet in impetratione mentionem facere: Et si se tantummodo dicat progenitum ex patre matrimonij vinculo adstricto; Matre verò soluta, irrita est, & inanis gratia. Exemplum de secundo huius illationis membro sit.

Si quis sit filius Sacerdotis, & mulieris non coniugatæ, sat est, si se talem exprimat in impetratione, absq; eo quòd manifestet dictum Sacerdotem ministrasse Sacramenta ipsi mulieri; quia id dumtaxat aggrauat vitium parentum, Rota decis. 1. tit. de fil. presbyt. in antiq. & decis. 4. num. 4. eod. tit. vbi refert stylum pœnitentiariæ, & authoritatem Card. de Florent. tunc pœnitentiarij Maioris. Excipe tamen ab hoc exemplo Sacramentum Baptismatis, quia si dictus Sacerdos illam mulierem Baptismate abluisset, vel ex ipso Sacrofonte suscepisset, tunc filius genitus est ex concubitu incesto, ob gradum affinitatis perpetuę, & irreuocabilis, Rota vbi supra.

Hæc illatio patet ex cap. fin. de fil. presbyt. in 6. & cap. 2. eod. tit. & omnibus pręcitatis Doctoribus, & insuper ex Oldrad. cons. 247. Syluest. tit. legitimus q. 3. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. super defect. nat. num 42. & 61. Rodriq. tom. 1. q. 13. art. 17. Azor. p. 2. lib. 6. c. 3. q. 20. Manual. prælat. tom. 2. q. 2. art. 13. & Rotæ decis. 353. nu. 14. coram Greg. XV.

3 Secundò infertur, quando effectus emanaret ex qualitate expressa, qui emanaret ex non expressa: tunc non nocere illam qualitatem silentio inuoluere. Ita fuit dictum in nullius, seu Capuaque pensionis 18. Aprilis 1616. coram Andrea, quam refert Beltraminus in annot. ad decis. 87. Greg. XV. vt v. g. si quis ex patre nobili coniugato, & matre Illustri ortum ducat, satis est si se ex adulterio prouenientem significet, tacitus prætermittens nobbilitatem parentum, vt constat ex præallegatis Doctoribus. Et quamuis Host. Io And. & Ant. à Butr. in c. fi. de fil. presbyt. Panorm. Felin. vbi sup. vers. cæterum, Ruin. cons. 88. nu. 6 vsque ad 13. lib. 2. Rolan. cons. 89. nu. 45. & seq. lib 1. Menoch cons. 181. nu. 3. & 4. lib. 2. Crau. cons. 687. num. 1. vers. & de qualitate matris lib. 4. Dec. cons. 90. num. 10. lib. 2. Pute. decis. 435. num. 1. lib. 1. Surd. cons. 516. num. 12. & Azor. vbi supr. testentur circumstantiam maternæ nobilitatis esse necessariò explicandam, quia filius spurius non succedit Matri Illustri, extantibus filijs legitimis. Authent. si qua Illustris C. ad Senatusconf. Orfitian. Attamen hoc dicitur ob notabile detrimentum tertij, in quod cadit tunc dispensatio ad effectum succedendi, vt elicitur ex dictis à Felin. vbi supra num. 11. cas. 2. Alciat. alios referens l. 2. in princip. num. 51. vers. fallit 4. ff. de verb. oblig. Aret. ibid. num. 1. in fin. Couarr. 4. decret. p. 2. c 8. §. 5. num. 21. Sanchez de Matrimon. lib. 8. disp. 2. num. 3. & alijs.

Hoc autem detrimentum longè abest à dubio nostro, vbi agimus de dispensatione ad solum effectum dignitatis, vel officij in Religione assequendi, qui effectus non lædit ius tertij; cum possit stare, vt quis sit legitimatus sine succedendi potentia, & in reliquis talis filius dicatur restitutus natalibus, ac ablata ei censeatur macula Spurietatis, Barth. in l. 15. potest ff. de acquir. hær. Goz. cons. 6. nu. 64.

Ruin.

Ruin. *conf.* 75. *nu.* 18. *lib.* 3. Socin. Iun. *conf.* 93. *nu.* 41. *lib.* 3. Tiraquell. *in l. si vnquam in verb. donat. largitus nu.* 317. *C. de reuoc. donat.* Gabriel. *consil.* 21. *num.* 21. *lib.* 1. Surd. *conf.* 337. *num.* 50. & 51. Rolan. *conf.* 67. *num.* 36. *lib.* 3. Rota *decis.* 1121. *num.* 5. *coram Card. Seraphino.*

4 Respondeo principaliter ad dubium secundò, affirmatiuam sententiam procedere vbi ignorantia intercedit, vt v. g. si quis se filium viduę existimasset, & post dispensationem cognoscit se natum ex coniugata. Ita Aluar. Velas relatus, & approbatus à Rodriquez; aut si v. g. natus sit ex vxore, quæ virum suum ignorabat esse Sacerdotem: tunc illius bona fides excusat, vt eius filius sit legitimus *cap. inhibitio de cland. & c. ex tenore qui fil. sint legit.* quare tunc nulla egebit dispensatione, vt inter alios notant Rebuff. *vbi supr.* Ant. à Butr *in cap. tanta, & in c. quod nobis, qui fil. sint legit.* Molin. *de dispens. primog. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 11. Menoch. *de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 81. *num.* 3. Garz. *de benef. p.* 7. *c.* 2. *num.* 80. Azor. *par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 3. *q.* 22.

5 Item procedit affirmatiua sententia, vbi Principis verba in dispensatione, seu legitimatione apposita generaliter sonarent, vt puta *qualitercumque, & ex quocumque nefario coitu, &c.* Bald. *in l. eam quam num.* 36. *C. de fideicomm. & in Authent. si qua Illustris num.* 50. Capra *conf.* 157. *num* 8. Paris. *conf.* 13. *num.* 67. *lib.* 2. Crau. *conf.* 687. *num.* 6. Surd. *conf.* 303. *num.* 10. Marescot. *lib.* 2. *var. resol. cap.* 87. *num.* 5. Rota *decis.* 2. *tit. de fil. presbyt. in nou. & fuit dictum in d. nullius, coram Andrea, & decis.* 87. *coram Gregorio XV.*

6 Hoc tamen dictum limita, vt hæc affirmatiua sententia non procedat in dicta generalitate verborum, quando defectus in conceptione contractus adeò atrox, & turpis extat, vt iure optimo in generali concessione non veniant ea, quæ Superior verisimiliter non esset concessurus, *cap. in generali de reg. iur. in* 6. vt puta coitus cum Moniali, cum Matre, Sorore, filia, &c. Felin. *vbi sup.* Garzias *de benef. p.* 8. *cap.* 3. *num.* 55. Azor. *p.* 2. *lib.* 2. *c.* 14. *q.* 8. §. 2. Rodriq. Manual. prælat. Couarr. *num.* 4. referens Nicolaum de Vbald. & alij, quia teste Bald. *in l.* 1. *verb. vbi scias etiam C. de furt.* vbi plura concurrunt obstacula, non sufficit generalis clausula, & *in l. barbarius ibi, & si dicatur, ff. de offic. prætor.* Princeps in sua dispensatione non præsumitur velle promouere odiosos, & multipliciter criminosos.

7 Rodriquez asserit in Religionibus non esse necessariò explicandas in specie omnes illegitimitatis species, siuè qualitates, quia Prælati Regulares verisimiliter censentur dispensare cum illegitimis sibi subditis tacitè in eis omnibus.

At re vera hæc opinio non est tuta, tum quia omninò repugnat memoratæ communi Doctrinæ: tum etiam, quia Prælati Regulares non ex suprema authoritate, vt Princeps, qui ad iuris solemnitatum obseruantiam non adstringitur, dispensant: sed ex concessione, & priuilegio: vnde ex eorum dispensationibus iuxta exigentiam debet constare, eos cum iustæ causæ cognitione dispensasse, vt in præcedenti dubio dictum est, & dicetur *dub.* 78.

Hoc autem esse non potest, nisi exprimatur qualitas illegitimitatis, quia ex ea colligenda, atque consideranda est dicta sufficientia causę. Concordat Manual. Prælat.

DVBIVM

DVBIVM LXXVII.

Quid operetur dispensatio illegitimis Regularibus impertita?

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio, & legitimatio, in quo differant primo.*

2 *In quo differant secundò.*
Vbi maius conceditur, minus quoque concessum esse videtur.
Cui licet, quod est plus, licet vtique quod est minus.
Quæ exorbitant à iure communi, non sunt ad consequentiam trahenda.

3 *Dispensandi potestas est latè interpretanda? Actus verò dispensationis strictè.*

4 *Quando non valeat argumentum à maiori ad minus in dispensatione.*

5 *An dispensatus ad Prouincialatum censeatur dispensatus ad Guardianatum.*

6 *Illegitimus dispensatus in Religione, non censetur dispensatus in sæculo.*

7 *Item dispensatus ad beneficium in sæculo, non censetur dispensatus in Religione.*

8 *Secus verò dispensatus in sæculo ad omnia ab Apostolico Nuncio, censetur enim quoque dispensatus in Religione.*

1 NOta illud verbum *dispensatio*, & non *legitimatio*; longè namq; inter se differunt. Et primò legitimatus omnia legitimorum iura adipiscit, à quibus iure scripto, ciuili, vel Canonico repellebatur. Dispensatus verò non ad omnia; sed ad quædam solummodò iura fit habilis, Dec. *consl.258. col. fin.* Castr. *consl.34. super primo num.1. in fin. verb. non dico, lib.2.* Cou. *in 4. p.2. c.8. §.8. n.1. & 2.* Tusch. *litt. L, concl.* 220. Rodriq. *to.1. q.15. artic.10.* Azor. *2. par. lib.2. c.14. q.1.* Auil. *de cens. p.7. disp.3. dub.6. quarto not. §* 2. Suar. *tom.5. disput.50. sect.5. num.6.* Bonac. *de cens. disp.7. q.2. pun.3 num.14.* & Rota *decis.353. num.13. & 14. coram Gregorio XV.*

2 Secundò dispensatio, & legitimatio differunt, nam legitimatio est latè interpretanda, vt asserunt multi ex citatis Doctoribus. Dispensatio verò est stricti iuris, & strictè interpretanda; ita vt non valeat argumentum à maiori ad minus.

Neq; obstat primò, contra id quod dicitur de dispensatione, quòd vbi maius conceditur, minus concessum esse videatur, *cap. ex parte tua de decimis, & cap. per venerabilem, qui fil. sint legit.* Nam respondeo primò, hos textus loqui in concessionibus à Lege, vel Canone inductis: & non in his, quæ à Superiore fiunt priuatim, *cap. cui de non Sacerdotali de prebend. in 6. & cap. fin. de translat. Episcop.* Secundo respondeo ad *d. cap. per venerabilem*, cum Panorm. *ibid. num.6.* & Felin. *in cap. fin. num. 5. de simon.* esse allegationem partis, ac proindè nihil probare.

3 Neque obstat secundò. *Cui licet, quod est plus, licet vtiq; quod est minus, cap. cui licet de reg. iur. in 6.* Nam respondeo id nunc fallere per aliam regulam. *Quæ à iure communi exorbitant, non sunt ad consequentiam trahenda, cap. quæ à iure de reg. iur. in 6.*

Neque obstat tertiò, potestatem dispensandi, cuius effectus, non in ipsum cui fit potestas; sed in alium deriuatur, latè interpretandam esse, tanquam priuilegium Principis, Panormit. & Felin. *in d. cap. fin. num.7. de simon.* Syluest. *tit. dispensatio, q.5. nu.9.* Franch. *in cap. is, qui de fil. presbi in 6.* Nauar. *comment.4. de regul. nu. 15. in fi.* Auil. *de cens. p.7. disp.3. dub.7.* Sanch. *de matrim. lib.8. disput.2. latè per totam*, Couarr. *vbi supra num.6.*

Sayr. de cens. lib. 6. c. 11. num. 8. in fin. Garz. de benef. p. 1. c. 6. num. 73. Suar. de legib. lib. 6. c. 14. nu. 8. & c. 17. nu. 11. qui limitationem addit d. cap. 17. à num. 5. vsque ad 11. cum communi, nisi scilicet illa potestas data esset pro certa persona, vel pro certis personis.

Nam concedo potestatem dispensandi esse latè interpretandam: sed nego dispensationem non esse strictè interpretandam: Vnde sicut in dubio, an potestas dispensandi extendatur, interpretandum est affirmatiuè: Ita in dubio, an dispensatio extendatur, interpretandum est negatiuè, Panormit. in cap. at si Clerici §. de adulterijs num. 8. de iudic. qui in terminis loquitur nostris, Dec. ibidem num. 96. quem sequitur Sanchez d. disput. 2. num. 9.

Manet ergo firmum, dispensationem esse stricti iuris, & strictè interpretandam; ita vt non valeat argumentum à maiori ad minus, sicuti confirmant Panorm. in cap. ad aures, num. 7. & Ripa num. 37. de rescript. Felin. vbi sup. num. 4. & in cap. postulasti num. 8. circa fin. versic. regula est de rescript. Couarr. vbi sup. num. 11. Sayr. de cens. lib. 6. cap. 11. num. 16. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 32. Garz. de benefic. p. 1. cap. 6. num. 58. Beltram. in addit. ad decis. 87. Gregor. XV. num. 17. & tandem firmauit Rota ibidem coram Greg. XV.

4 Et est communis, receptissimaq; sententia, maximè si temperetur, vt dictum argumentum à maiori ad minus non valeat in dissimilibus causis: Sed benè postea valeat, vbi minus est annexum, & quasi inclusum in maiori, tanquam pars eius, vel ab eo inseparabile: Tunc enim dispensatio in casu maiori extenditur ad minorem, quia concesso toto, partes concessæ videntur: vtputa dispensatio ad Sacerdotium extenditur ad omnes Ordines perambulos, Ioann. Andr. quem refert, & sequitur Rota decis. 2. tit. de fil. presbyt. in nou. Host. in d. c. postulasti num. 12. Franch. in d. cap. cum de non Sacerdotali, Felin. in d. c. fin. num. 5. de simon. & in c. at si Clerici §. de adulterijs nu. 17. de iudic. Suar. to. 5. disp. 41. sect. 3. num. 3. Sayr. de cens. lib. 7. c. 14. num. 17. Sanchez vbi sup. & alij.

5 Modò ex hac Doctrina sic latè explanata clarè elicitur responsio ad dubium, nempè dispensatum, v. g. ad Prouincialatum, vel Generalatum, non censeri dispensatum ad Prioratum, vel Custodiatum. Et è contra dispensatus ad Guardianatum, non censetur dispensatus ad Prouincialatum. Si verò verba dispensationis sonarent ad quecumque beneficia, & Officia, &c. tunc benè est dispensatus ad omnia, quia verba generalia integram dispensationem important, iuxta limitationes traditas in superiori dubio, Felin. in d. cap. postulasti nu. 8. in fin. de rescript. Suarez, & Sanchez vbi sup. nu. 8. Garz. alijs relatis nu. 65. quidquid dicat Henriq. lib. 14. cap. 8. §. 10. qui propterea non immeritò arguitur à Sayr. lib. 6. cap. 11. nu. 28. & ab ipsomet Garzia num. 69.

Ratio horum dictorum est, quia apud Prælatos Regulares residet tantummodò potestas dispensandi super defectum natalium ad Prælaturas, dignitates, & officia Ordinis non autem legitimandi, vt patet ex dubio 73.

6 Item pari ratione secundo dico, Religiosum prædictũ nataliũ maculã præ se ferentem, qui in Religione eam abstersit ex dispensatione suorum Prælatorum, iuxta tenorem prędictorum priuilegiorum; si à Religione eijciatur, non posse in sæculo existentem, sine noua dispensatione, ad Ecclesiastica beneficia promoueri. Et idem de eodem affirmandum est, si ad alium transmigrauerit ordinem Rodriquez vbi sup. & Manual. prælat. tom. 2. q. 2. artic. 4.

7 Item pari ratione tertiò dico, eum illegi-

illegitimum, qui ad beneficium fuerit dispensatus in sæculo, & Religionem postea fuerit professus, non posse absque noua dispensatione in ea esse Prælatum, Rodriquez, & Manual. *vbi supr.* qui asserunt, ita accipiendum esse in hoc sensu Nauarr.

8 Si verò huiusmodi illegitimus in sæculo existens ab Apostolico Nuncio fuerit dispensatus ad quæcumq; beneficia, officia, &c. & ad omnia ad quæ iure Canonico erat inhabilis: tunc postea Religionem ingressus, poterit in ea consequi etiam quascumque Prælaturas, & dignitates: tum quia non est attendendum tempus dispensationis: sed tempus vocationis, *cap. ei cui de praben. in 6. & c. si eo tempore de rescript. eod. lib.* Tum etiam quia cum quis redditur habilis ad ea, quę iure Canonico erat inhabilis, censetur legitimatus, Rebuff. *in prax. tit. dispensatio super defect. nat. num. 74. & 75.* Rodriquez, quem sequitur Manual. prælat. *vbi sup.*

DVBIVM LXXVIII.

Quæ forma seruanda sit à Prælatis Regularibus in dispensationibus illegitimorum?

SVMMARIVM.

1 *Quæ forma sit seruanda in dispensationibus super irregularitates.*

2 *Promouens ad Prælaturam, vel Officium, eum quem scit illegitimum, censetur cum eo dispensare.*

Non solum in foro conscientiæ: sed etiam in foro fori.

3 *Formula dispensandi super defectum natalium.*

4 *Quando litteris Prælatorum adhibenda sit plena fides in iudicio?*

5 *An Prælati Regulares virtute suorum priuilegiorum possint dispensare illegitimos absentes sibi subditos.*

Quando in facultatibus dispensandi illegitimos, requiratur mentio de absentibus.

Quare priuilegia toti Religioni concessa sint extendenda.

1 CONstans est omnium Theologorum, & Canonistarum sententia, ad dispensandam irregularitatem sat esse quæcumque, siue facta, siue verba, ex quibus animus dispensandi sufficienter deducatur in eo, qui potest dispensare, D. Anton. 3. *p. tit. 29. c. 6. in fin. de irregul.* Syluestr. *tit. irregularitas, q. 28. vers. 3.* Sayr. *de cens. lib. 7. c. 14. num. 18.* Suar. *tom. 5. disp. 41. sect. 3. & de relig. to. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. num. 13. & de legib. lib. 6. c. 13. num. 2.* Auil. *de cens. p. 7. disp. 10. in princip.* Bonac. *de cens. disp. 7. q. 5. punct. vlt. num. 7. & communiter omnes.*

2 *Facta*, ex quibus sufficienter colligitur animus dispensandi in eo, qui potest dispensare, sunt; v. g. Prælati Regulares, apud quos residet potestas dispēsandi, certò sciant aliquem esse illegitimum, & tamen non obstante tali impedimento eum promoueāt. Bellam. *in cap. veniens num. 11. & 19. de fil. presbyt.* Rosell. *verb. dispensat. num. 6.* Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 4. num. 23.* Suar. *tom. 5. disp. 41. sect. 3. num. 4. & alij.*

Nonnulli, vt Nauarr. *c. 23. num. 74. & lib. 4. consil. 1. tit. qui fil. sint legit.* Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 14 num. 12.* Auil. *de cens. p. 7. disp. 10. dub. 6. concl. 1. tertiò not.* aiunt id solum procedere in foro cōscientiæ. At meritò in vtroque foro idem sustinent Maiol. *lib. 3. de irregul. c. 24. num. 14. lib. 4. cap. 10. num. 3. & lib. 5. c. 51. nu. 8.* Suar. *vbi sup. in fin. & de legib. lib. 6. cap. 13. num. 23.* Salas *1. 2. disp. 20. sect. 2. & 9.* Sanchez

Vbi supr. num. 17. in fin. dummodò tamen pro foro externo probari possit ad fuisse legitimam causam dispensandi, vbi necessitas exposceret. Et pro foro conscientiæ qualitercumq; de illa constet, Suar. *vbi sup. de legib. num. 24. & c. 19. num. 2.*

3 Verba autem sufficienter indicantia animum dispensantis, cum iustæ causæ cognitione, possumus dicere, esse formulam ex consimilibus verbis contextam. *Cum te fratrem N. Religiosum probum, & moribus ornatum noverimus* (vel alia causa, quæ animũ dispensantis, mouere possit, afferatur) *Authoritate nobis concessa dispensamus tecum super irregularitate natalium, ex quouis nefario coetu eam contraxeris, & habilitamus ad quascumque administrationes, officia, dignitates, gradus, & honores Ordinis nostri, vt ad illa eligi, & assumi, gerere, & exercere licitè, & liberè valeas. Quibuscumque non obstantibus, &c. In quorum fidem, &c.*

4 Cui simili formulæ in scriptis redactæ, propria subscriptione, & sigillo Officij dispensantis munitę, plena fides adhibetur in iudicio, tamquam viri in dignitate Ecclesiastica constituti, seu Iudicis Ordinarij, cũ hæc dispensatio ad eorum officium spectet, & non cędat in præiudicium tertij, *cap. post cessionem de prob. cap. 2. de fid. instr. c. nobilissimus dist. 97. gloss. verb. authenticas in c. cum in Ecclesijs de mai. & obed. verb. authentic. in cap. 1. de fid. instrument.* Gabriel. *de probat. concl. 3. num. 13.* Rota *decis. 1349. n. 1.* & in terminis Prælatis Regularibus eadem Rota *decis. 1361. num. 6. coram Card. Seraph.* & nouissimè multis allegatis Gracian. *disceptat. forens. c. 643. num. 10. & 13.*

Dixi, plenam fidem adhiberi Prælatorum, siue Ordinariorum litteris, in iudicio *in his, quæ ad eorum officium spectant, & non cadunt in præiudicium tertij.* Vt v. g. si Prouincialis testaretur suis literis Guardianum liberè, ac spontè renunciasse in manibus suis Guardianatus officium: tunc enim huiusmodi litteris non esset præstanda fides, ob fraudis præsumptionem, Mascard. *concl. 990. & 1238. a nu. 7. vsque ad 12. de prob.* Crescent. *decis. 13. de prob.* Puteo. *decis. 384. lib. 1.* Garz. *vbi sup.* Rota *decis. 11. tit. de iur. patr. & decis. 46. tit. de probat. in nou.*

5 Tandem remanet dubiolum breuiter resoluendum: An, scilicet, necessariò requiratur ipsa pręsentia illegitimi dispensandi à Prælatis Regularibus in ipso actu dispensationis.

Et primò videtur affirmatiuè sentiendum, nam vt testantur Signorol. *cons. 127. num. 3. & in vltimis verbis.* Curt. Sen. *cons. 19. num. 15.* Cephal. *cons. 186. num. 21. & alij*, facultas dispensandi, siue legitimandi absentem requirit specialem mentionem super hoc; alias legitimatio facta vigore facultatis, quę hac clausula careat, est nulla: sed priuilegia, quorum virtute Prælati Regulares dispensant, nullam mentionem faciunt de dispensatione absentium. Ergo est negatiuè sentiendum.

At his non obstantibus dico, necessariò non requiri præsentiam illegitimi dispensandi: sed vel ipse dispensans potest impertire huiusmodi beneficium dispensationis per rescriptum, siuè per delegatum, & dispensandus poterit eam impetrare per procuratorem, &c. Quæ omnia liquidò constat ex communi omnium Doctorum sententia, vt resolutum fuit in Rota *decis. 41. num. 4. coram Gregorio XV.*

Ad fundamentum contrariæ opinionis respondeo, eam clausulam necessariò expostulari ad effectum legitimandi inuitum, non autem vt absens possit consentiendo ratam habere legitimationem de se factam, Rota *vbi sup. num. 5.* & plurimis Doctoribus allegatis, & alijs decisionibus

Rotæ

Rotæ cumulatis Marescot. *lib. 2. var. resol. cap. 87. num. 9. & seqq.*
Hæ autem rationes, cum cessent in Religiosis, ex eo quod nō sint sui iuris, nec habeant velle, nec nolle, *c. non dicatis 12. q. 2. c. 2. de testā. in 6.* Rota *decis. 360. coram Coccino.* Ideo non est desideranda memorata clausula in priuilegijs, Superioribus eorundem Regularium, concessis; Possunt namq; Prælati Regulares dispēsare iuxta suorum priuilegiorum tenorem cum subdito etiam inuito, & maximè vbi talis dispensatio cederet in commodum Religionis: Priuilegia enim toti Religioni concessa, sunt extendenda tanquam fauorabilia, quia sunt ratio, quæ pro Religione facit, *l. sunt personæ in fin. ff. de relig. & sumpt. fun.* Sanch. *de matrim lib. 8. disp. 1. n. 13.* Suar. *de leg. lib. 8. c. 27. n. 7.* Alias sequeretur melioris conditionis esse illegitimum in Religione, quam legitimum: Quod est absurdum. Sequella patet, nam legitimus potest cogi ad acceptandum Prælaturam, secūdum quod probatum est *dub. 39.* Illegitimus verò non posset. Ergo melioris conditionis esset hic, quam ille.

§. De his, qui sunt ex genere maculato circa Fidem.

DVBIVM LXXIX.

An descendentes ex hæreticis, eorumque credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus, inhabiles sint ad beneficia, dignitates, & officia?

SVMMARIVM.

1 *In quo gradu descendentes ex hæreticis sint inhabiles ad dignitates, & officia.*
2 *An eadem pœna comprehendat etiam illegitimos.*
3 *An etiam genitos ante parentum hæresim.*
An semen infirmi sit aptum generationi.
4 *An etiam descendentes ex hæreticis occultis.*
5 *An etiam descendentes ex condemnatis in contumaciam.*
Verè contumax in crimine hæresis æquiparatur pertinaci.
6 *An dicta pœna comprehendat quoq; descendentes ex hæreticis emendatis, & Ecclesiæ reincorporatis.*
7 *An quoque descendentes ex relapsis.*
8 *An prædicti omnes descendentes priuentur etiam beneficijs, & officijs obtentis, ante paternam hæresim.*

1 Primus, & secundus gradus per paternam lineam arcentur à dictis muneribus per maternam verò primus dumtaxat; ita vt si v. g. Titius fuerit hæreticus, & filium, filiamque habuerit, vterque redditur inhabilis. Quod si filius filium susceperit, hic quoque nepos ex filio est effectus inhabilis. Quod si filia filium genuerit, hic nepos ex filia non est factus inhabilis. Ita si fœminę hæresim incurrerit, & filios genuerit, sunt ipsi solum inhabiles, *c. quicumque §. hæretici, c. vt comm ssi versic. ve prii indi, & c. statutum 2. de hæret. in 6.* Pegna *p. 3. q. 115. comment. 164. in princip. versic. quantum ad primum*, Molin. *tract. 3. de iust. p. 1. disput. 658. num. 19. ve sic. filij tamen.* Suar. *tom. 5. disp. 43. sect. 3. num. 1.* Azor. *p. 1. lib. 8. c. 13. q. 8. in octaua hæreticorum pœna.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. nu. 121.* Sanchez *in præcep. decal.*

decal. lib. 2. cap. 27. num. 2. & seqq. Farinac. *de haeresi q. 191. num. 51.* Duard. *in Bull. Can. Domini lib. 2. in can. 1. q. 27. num. 27.* Bonac. *de cens. disp. 7. q. 3. p. 7 num. 9. & omnes.*

2 Circa hanc assertionem nonnulla occurrunt dubia, & primò. An hæc pœna extendatur solum ad filios legitimos, vel etiam ad illegitimos?

Respondeo ex communi omnium sententia extendi ad vtrosque: alias maiori priuilegio gauderet luxuria, quam castitas.

3 Secundò. An comprehendat etiam genitos, natosq; filios ante parentum hæresim? Respondeo affirmatiuè: Et licèt negatiua pars sit mitior, ac benignior, quam sequuti sunt Simancas *de cathol. inst. tit. 29. nu. 14. & seqq.* Less. *vbi supr.* Bonac. multis relatis *vbi sup. num.* 10. & alij haud pauci citati; sed non approbati à Pegna, & Farinac. *num. 53.*

Affirmatiuam tamen reprobatis contrarijs rationibus latè defendunt Couarr. *lib. 2. var. resol. c.* 8. §. 5. *per totum*, Roias *in tract. de haeret. p. 2. assert. 4. num. 354. & seqq. & sing. 68.* Pegna *vbi sup. comment. 163. vers. illud praeterea quaesitum*, scribens ab hac in iudicando, & consulendo non esse recedendum, Azor. 2. *p. lib. 6. cap. 4. q. 3. vers. dubiae quaestionis*, Suarez *num.* 2. Duar. & Farinac. *num.* 52. qui testatur sic resoluisse Rotam coram d. Pegna *in vna Cochen. pensionis* 24. *Octobris* 1594. *& in eadem causa coram Peregrino* 6. *Martij* 1598. *quam de verbo ad verbum refert*, *& sequitur* Garz. *de benef. p. 11. c. 10. nu. 79.* & Marescot. *lib. 2. var. resol. cap. 36. num.* 10.

Huius resolutionis potissima ratio videtur, quam tradit Pegna *vbi sup. vers. postremò*, quia *in d. c. statutum*, apertissimè cauetur, vt filij, & nepotes illorum hæreticorum in supradictis pœnis comprehendantur, quorum parentes tales esse, vel tales etiã decessisse probantur: Ergo satis esse videtur parentes in sua hæretica prauitate mortem oppetijsse: vnde non obscurè consequitur, Constitutionem de filijs quoq; natis ante hæresim loqui, cum post mortem patris, aut in articulo mortis ab eo generari nequeant: quod à fortiori patet de semine infirmi, quod non præsumitur aptum generationi; sed morbosum, Auicen. *in 3. can. fen. 21. tract. 1. cap.* 8. & Aristot. *de gener. anim. lib. 1. c.* 18. Et apud Iurisperitos, teste Horatio Giouagnonio, *lib. 1. respons. 6. num. 58.* est text. *in l. filium*, ibi (infirmitate interueniente) *de his qui sunt sui, vel alien. iur. l. si pater §. in arrogationibus*, ibi (nisi sit morbosus) *ff. de adopt. & in l. si quis posthumos in princip. ff. de lib. & posthum.* ibi (aut valetudo, &c.)

4 Tertiò dubitari potest. An sermo sit quoque de descendentibus ex hæreticis occultis? Respondeo negatiuè; sed requiri, vt ortum ducant ex ijs, quos tales esse constiterit, siue per euidentiam facti, siue per sententiam Iudicis, siue per propriam confessionem in iudicio, vel si tales esse manifestum sit in ijs locis, in quibus viuere, aut vixisse constat, vt elicitur ex verbis textus supra proximè recitatis. Ita Less. Farinac. *num.* 69. Duard. *num.* 28. Azor. *p. 2. lib. 6. c. 4. q. 3. versic. si roges.* qui addit idem iuris esse de descendentibus ex suspectis de hæresi. At meritò Sanchez *num.* 29. & Farinac. *num.* 67. id negant, quia textus verba facit de solis descendentibus ab hæreticis; & cum res sit pœnalis non est extendẽda ad suspectos de hæresi, *c. statutum de elect. in 6.*

5 Quartò dubitari potest. An in dicta assertione cõtineantur descendentes ex cõdemnatis in contumaciam? Farinac. *num.* 56. & 68. Authoritatibus, & rationibus negatiuę adhæret, etiam si statuta fuerit combusta. At mihi magis arridet affirmatiua cum Pegna *d. comment.* 164. quem sequitur

Sanchez

Sanchez *num.* 19. *in fin.* ducor, quia talis cõtumax in crimine hæresis æquiparatur pertinaci, & ob id habetur pro hęretico, cum præsumptio vehemens transeant in violentiam. Sic Hoft. Ioann. Andr. Gemin. & Franch. omnes relati, & approbati à Rota coram Peregrino, quam supra dixi, Garziam ponere *p. 11. c. 10. num. 79. circa fin. versic. nec obstare dicebant.*

Et quamuis hæc opinio longè mihi probabilior sit, quam contraria, attamen autumo eam esse limitandam, dummodò, scilicet, is qui damnatur contumax, verè, & propriè cõtumax sit, qualem ius depingit, *c. excommunicamus* §. *qui autẽ in fin. de haret. & c. cum contumacia eod. tit. in 6.* Nam si de eius contumacia planè non constaret, aut elapso anno per morbum, vel per aliud legitimum impedimentum ad Iudices fidei accedere non valuisset, aut pro absolutione institisset, aut satisfactionem obtulisset, aut deniq; ea præstitisset, dixisset, aut fecisset, quæ ipsum virum Catholicum ostenderent: tunc puto eius filios, & nepotes nullo pacto esse censendos inhabiles.

6 Quintò dubitari potest. An si hæretici resipiscant, & Ecclesiæ reincorporentur eorum descendẽtes priuentur, vt supra, &c.?

Respondeo negatiuè, vt liquidò patet, ex verbis textus *d. c. statutum 2. de haret. in 6. Non autem illorum, quos emendatos esse constiterit, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati.* Et idem si iuris est quoque, si ante peractam pœnitentiam obierint, dummodo eam recipere, & exequi parati essent Pegna *comment. 162. versic. iam tandem,* Tolet. *lib. 2. cap. 69. versic. 6.* Farinac. *num.* 64.

7 Secus verò astruendum est, si dicti hæretici sint relapsi, quamuis iterum pœnituerint, vt docent Pegna *d. comment. 164. versic. oppositam sententiam,* Rojas *in tract. de haret. p. 2. assert. 42. num. 338.* Azor. *vbi supra part. 1. & 2.* Suar. *num.* 4. Simanch. *num.* 7. Auil. *de cens. p. 7. disp. 4. dub. 3.* Farinac. *num. 65.* Duard. *vbi sup.* non obstante contraria sententia Toleti, *versic. septimò,* & quorumdam aliorum. Ratio est, quia relapsi, licèt per pœnitentiam resipiscant, non habentur pro reconciliatis, prout postulat textus, sed traduntur Curiæ sæculari.

Dixi, *non habentur pro reconciliatis prout postulat textus,* quia licet relaxatus brachio sæculari conuertatur: attamen præsumitur hęreticus, & conuersio eius ficta timore pœnæ, præter illud, quod ad beneficium absolutionis spectat, *c. super eo de haret. in 6* Sanchez *num.* 13.

8 Sextò dubitari potest, an sicut memorati descendentes existunt ipso iure priuatis beneficijs, & officijs, post paternam hæresim obtentis, iuxta communem: Ita quoque priuentur obtentis ante dictam paternam hæresim.?

Respondeo negatiuam amplexatos fuisse, Panorm. *in c. vergentis, num.* 4. & Felin. *num. 3. de haret.* Rebuff. *in praxi tit. de mod. amitt. benef. num.* 25. Gundis. *de haret. c. 23. nu.* 2. Ludouic. Carrer. *de haret. num.* 141. Couarr. *lib. 2. var. resol. c. 8. num.* 4. vbi tamen affirmatiuam dicit communem, Simanch. *vbi sup. num.* 20. Pegnã *d. comment.* 163. *versic. ego verò.* Menoch. *cons. 805. num. 33. lib* 9. Azor. *vbi sup. par.* 1. Tolet. *vbi sup. versic.* 9. Sanchez *c. 28. num. 28. & seqq.* Duard. *in Bull. Cœn. Domini vbi sup.* cum alijs recentioribus.

Affirmatiuam verò tutati sunt Io. Andr. *in c. vt commissi* §. *priuandi nu.* 4. & Gemin. *num. 4. de haret. in 6.* Henrich. Boich. *in d. c. vergentis, num.* 12. & Ananias *num. 13. de haret.* Præposit. *in cap. satis peruersum, num. 4. dist.* 56. Imol. *in l. in insulam, num. 2. ff. solut. matrimon.* Roman. *sing. 693. in tract. de crim. læsæ maiest. lib. 3. q. 11. in fin.*

Garz.

Garz. *vbi sup.* & alij quamplurimi per Farinac. *num.* 57. allegati. Et huic opinioni videntur conferre Constitutiones Summorum Pontificum, Innocentius scilicet IV. 10. Nicol. III. 1. Alex. IV. 10. & Pauli IV 10.

Pro resolutione, rem hanc ita dubijs implicatam esse dico ob rationes validas, insigniumque Doctorū authoritates hinc inde allatas; vt Roias, *sing.* 24. *in fine*, quem sequitur Farinacius *num.* 29. dixerit Pontificis declaratione indigere.

Hinc Rota *decis.* 90. *pœnes eumdem Farinac. edit. August. Taurinorum*, cum huiusmodi dubium occurrisset tempore Pontificatus fælic. record. Clemen. VIII. *anno Domini* 1594. noluit à principio quidquam decidere; sed ordinauit, vt fieret relatio Sanctissimo, qui *die* 23. *Decembris*, respondit Congregationem Sanctæ Inquisitionis seruare negatiuam opinionem, tamquam æquiorem, & humaniorem, prout habetur *in d. decis. in fine*, & testatur Marescot. *lib.* 2. *var. resol. cap.* 35. *num.* 9. Verum, quia pars instabat pro resolutione. Causa de ordine eiusdem Sanctissimi reproposita, & resoluta fuit articulo maturè discusso, secundum affirmatiuam sententiam *sub die* 6. *Martij* 1598. quæ est decisio 123. per Farinac. *vbi sup.* & refertur quoq; à Garz. *d. cap.* 10. *num.* 79.

DVBIVM LXXX.

An descendentes ex hæreticis, eorumque fautoribus, credentibus, &c. sint infames?

SVMMARIVM.

1 *Infames sunt priuati, iure eligendi.*

2 *Infamia inducit irregularitatem, sed non è contra.*

3 *Indecens est, in dubio existimare aliquem infamem.*

1 HOC Dubium proposui; quia si essent infames, nedum essent priuandi beneficijs, vt in superiori explanatum est; sed etiam iure eligendi contra doctrinam Simanch. *de Cathol. institut. tit.* 29. *num.* 19. & Suar. *vbi infra.*

Quàm breuissimè igitur dico, DD. quamplurimos, & communem citari à Farinac. *de hæresi q.* 191. *num.* 23. pro affirmatiua opinione. At iure optimo ab hac opinione recedunt Menoch. *cons. f.* 808. *num.* 44 *&* 45. *lib.* 9. Suar. *tom.* 5. *disput.* 48. *sect.* 3. *num.* 2. Sanchez *in præcep. decal. lib.* 2. *cap.* 28. *num.* 5. & Sayr. *de cens. lib.* 6. *cap.* 10 *num.* 40. *versic. quod si dicas.*

2 Quamuis enim infamia irregularitatem inducat: non tamen ex hoc sequitur à contrario sensu, omnes irregulares infamia laborare, vt plenè dicam *dub.* 83. *num.* 4. alias irregulares essent inhabiles ad testimonium ferendum, ad suffragandum in electionibus, & ad alios effectus, qui iure prohibentur infamibus, *vt ibidem explanabo*. Sed nemo concedet hos effectus esse tribuendos irregularibus. Ergo non sunt infames.

Et ad contrariam opinionem communem, respōdendum est cum *Suar.* vel illos Doctores videri confundisse infamiam cum irregularitate; vel loquutos esse de infamia non simpliciter; sed in iure expressa, & in ordine solum ad beneficia, honores, & dignitates consequendas.

3 Vnde concludamus, posteriorem opinionem esse tutiorem, cum indecens satis sit, in dubio existimare aliquem infamem esse, cum, & hoc iuris communis regulis repugnet, *cap. dudum de præsumpt. l. merito, ff. pro socio.* Paleoth. *de noth. & spur. c.* 20. *num.* 6.

DVBIVM

DVBIVM LXXXI.

An Neophyti sint inhabiles ad dignitates, & Officia obtinenda?

SVMMARIVM.

1 *Qui verè Neophyti dicantur.*
2 *Neophyti sunt irregulares, & inhabiles ad officia, & dignitates.*
3 *Exponitur* cap. constituit 17.q.1.
4 *An filij Cathecumenorum sint inhabiles ad dignitates, & Officia.*

1 NEophyti in casu, & ad effectum, de quo agimus, dicuntur, nuper ad fidem conuersi, & genus ab infidelibus deducentes, qui post vsum rationis baptizati sunt. Ita omnes citandi DD.

2 Hi ergo Neophyti sunt irregulares, & per consequens arcentur à memoratis muneribus, quamdiu ad iudicium Episcopi, vel Prælati Regularis iurisdictionem quasi Episcopalem habentis, ita moribus, & Christiana disciplina instructi sint, vt veterani Christi milites censeri iure possint: Quo tempore elapso cessat huiusmodi irregularitas, & consequenter absq; dispensatione poterunt promoueri, *cap.1. dist.57. c. eam te. de rescript.* vbi Felin. *num.12. & inc. cum sit in princip. de iud.* Biax. *in direct. elect. p.2. cap.15.* Tolos. *in tit. de elect. cap.12. num.2.* Nauar. *c.27. num.205.* Couarr. *in clem. si furiosus par.1. §.2. art.7.* Suar. *tom.5. disp.43. sect.3. nu.7.* Auil. *de censur. p.7. disp.4. dub.4. conclus.3. & seqq.* Sanchez *in pracep. decal lib.2. c.18. num.11.* Rodriq. *tom.1. q.24. artic.7.* Manual. Prælat. *tom.2. quæst.8. artic.7.*

3 Sed his obijcies verba, *cap. constituit. 17. q.4 Constituit Sanctum Concilium, vt Iudæi, aut hi, qui ex Iudæis sunt, officia publica nullatenus appetant, &c.* Ergo non tantum Neophyti; sed etiam ex Iudæis simpliciter nati, licet baptizati ab ineunte ætate.

Respondit Suarez ibi per publica Officia, iuxta subiectam materiam, intelligi Magistratus, & alia officia, quæ pertinent ad polyticam, & temporalem gubernationem Christianorum, vt satis constat ex Concilio Toletano IV. *can.65.* ex quo sumptus est ille textus. Deindè ipsemet Suar. de mente Glos. & Turrectem. inquit per illos, *qui ex Iudæis sunt* intelligi, qui ex familia sunt Iudæorum, præsertim filij familias. Et addit *ex Iudæis* etiam appellari Proselitos, qui Iudaismum profitebantur, licet ex eorum origine non essent.

4 Vltimò notandum idem iuris esse filijs Cathecumenorum, quamuis eorum parentes à Fide recesserint, quod de Neophytis per totum hoc Dubium dictum est. Ratio est, quia parentes eorum non sunt verè, & propriè hæretici, quare censendi sunt eorum nati non amplius, quam ex Iudæis, siuè alijs Infidelibus geniti, Sanchez *nu.13.*

DVBIVM LXXXII.

An ortum ducentes ex genere maculato circa Fidem, arceantur ab Officijs, & dignitatibus Regularibus speciali, vel communi prohibitione?

SVMMARIVM.

1 *Descendentes ex genere maculato circa fidem, sunt inhabiles speciali prohibitione apud PP. de Obseruantia.*
2 *Item apud Minimos S. Francisci de Paula.*

An extendantur ad alias Religiones tales prohibitiones.

3 *Item an sint inhabiles de iure cōmuni. Argumentum à speciali valet.*

4 *An statutum inhabilitans dictos descendentes sit validum?*

1 VARIÆ Constitutiones Summorum Pontificum quibusdam singularibus Religionibus specialiter factæ extant, & præsertim Illustriss. Ordini Patrum de Obseruantia, quibus Bullis occluditur aditus ad quamcumque dignitatem, & munus præfatis descendentibus. Sed quia pœnales sunt, vtpotè innodantes excommunicationis vinculo, & alijs pęnis ipso facto incurrendis eos promouentes, vel eligentes: Idcircò non extenduntur ad alios Ordines, Glos. *in cap. decet. verb. processus, de immun. Eccl. in 6.* Panorm. *in c. vnic. num.* 18. *in fin. vt eccl. benef.* Rodriq. *tom.* 1. *q.* 67 *artic.* 2. *circa med.* & plenius dixi *dubio* 53. *num* 9.

2 Item extant Bullæ, quibus trahentes originem ex d. generatione maculata, prohibentur ascendere ad Prælaturas, & Officia Ordinis in Sacra Religione Minimorum S. Francisci de Paula, & præsertim Gregorij XIII. edita *anno* 1583. quæ incipit *muneris nostri*, de qua Rodriq. *tom.* 3. *q.* 12. *art.* 4. quæ Constitutio, cum partim appareat pęnalis, partim fauorabilis, ad alios posset extendi: sed cum hac limitatione, vt si parte fauorabili frui velint, parti quoque pœnali subiaceant; quia, qui sentit commodum, debet sentire, & incommodum, *cap. rationi de reg. iur. in 6.*

3 Cœterum de iure communi nulla extat prohibitio, quod ad tales descendentes attinet, quod primò patet per locum à speciali, qui valet teste Nauar. *lib.* 3. *cons.* 5. *num.* 5. *de regul. in antiq.* in hac forma. *Hoc est speciale iure particulari. Ergo contrarium est dicendum iure communi, d.* 25. *cap. qualis.* At speciale est, ne quis descendens ex infideli hæretico assumatur ad dignitates, & beneficia per iura in superioribus dubijs allegata. Ergo contrarium est dicendum in descendentibus ex alijs infidelibus. Secundo patet ex regula generali, quam tradit Felin. *in c. eam te. col.* 8. *de rescript.* communiter receptus, teste Nauar. *vbi sup.* nempè infidelitatem præcedentem, etiam propriam, non obesse alicui, quò ad Ordines, & beneficia, nisi sit hæresis. Ergo à fortiori non nocebit aliena.

4 Immò addo, adeò verum esse, memoratos descendentes esse habiles ad officia, & dignitates de iure cōmuni, vt controuertatur inter DD. an sit validum statutum in aliqua Religione conditum sine speciali authoritate, vel confirmatione Summi Pontificis, per quod inhabilitentur ipsi descendentes ad d. officia, & dignitates eiusdem Religionis. Et quod magis est, videntur omnes in negatiuam partem inclinare, præsertim verò Nauar. *vbi sup.* & Rodriq. *to.* 1. *q.* 10. *art.* 3. Præcipuum fundamentum est, quia nullus inferior Papæ potest statuta condere cōtra ius commune canonicum; alias nulla sunt, vt latè probabo *d.* 102. *n.* 1. *& seqq.* Sed præfatū statutum est huiusmodi. Ergo est nullū. Minor probatur, nam in *cap. eam te. de rescript.* Alex. III. dixit, quemdam nō debuisse fieri inhabilem, eò quòd antea fuisset Iudęus his verbis. *Pro eo vero, quod Iudæus extiterit dedignari non debes.* Nauar. postea approbauit Sanch. *de matrim. lib* 7. *disp.* 37. *nu.* 30. *cum alijs.* Et licèt nouissimè Suar. *de relig. to.* 4. *tract.* 10. *li.* 2. *c.* 2. *n.* 3. contradicat huic opinioni in materia de recipiēdo pręfatos descendētes ad Ordinem, & ad professionē, in quibus terminis principaliter Quæstionem tractant allegati DD. Attamen *nu.* 6. *in fin.* concordat postea cū ipsis in materia de admittendis dictis descendētibus ad beneficia propter *d. cap. eam te de rescrip.*

§. De

§. De Infamibus.

DUBIUM LXXXIII.

An infames eligi, vel eligere valeant?

SUMMARIUM.

1 *Duplex infamia.*
2 *Quid sit infamia iuris, & quæ requirantur ad eam incurrendam.*
3 *An incurratur, quando delictum, propter quod ipsa eo ipso irrogatur, est occultum.*
4 *Quid sit infamia facti, & an inducat irregularitatem propriam.*
5 *Infames quacumque infamia, sunt ineligibiles ad dignitates, & honores.*
6 *Quando secus dicendum de infami infamia meri facti.*
Quando accusatus, denunciatus, vel inquisitus non possit promoueri.
7 *Infamis quacumq; infamia non potest eligere.*
Infamibus prohibentur actus legitimi.
Eligere est actus legitimus.
8 *Infamis infamia meri facti potest eligere.*
9 *Electio celebrata per scrutatores, siuè per compromissarios infames infamia meri facti, non vitiatur, si alioqui rite, & rectè celebrata sit.*

1 INfamis quispiam dupliciter dicitur; vel enim quis est infamis infamia iuris, vel infamia facti.

2 Infamis infamia iuris est ille, qui committit delictum, cui est imposita infamia à iure Ciuili, siue Canonico: omnis namque infamia, quæ per ius Canonicum non est reuocata, censetur canonica, *c. omnes verò 6. quæst. 1.* DD. plures cumulat Barbos. *de offic. Episc. p. 2. alleg. 43. num. 1.*

Ad hanc iuris infamiam incurrendam requiritur sententia Iudicis, vel confessio rei in iudicio legitimo, Innoc. Viu. Bald. & Mascard. relati, & approbati a Farinac. *de secttam. lib. 2. q. 56. nu. 5. & 18.* Suar. *tom. 5. disp. 48. sect. 1. num. 8. & 9.* Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 11. num. 3.* Filiuc. *tom. 1. tract. 19. & 11. cap. 8. num. 206.* Bonac. *de cens. disp. 7. q. 3. pun. 1. num. 2.* & Barbos. *ibi supra num. 13.*

3 An verò incurratur infamia iuris, quando delictum, propter quod ipsa infamia irrogatur ipso facto, est occultum: tres inuenio opiniones.

Prima negat, nisi accedat sententia declaratoria Bursat. *cons. 14. num. 18. & seqq. lib. 1.* Azor. *p. 1. lib. 8. cap. 13. q. 7. versic. sed verius,* Sanchez *in praecep. decal. lib. 2. c. 26. num. 1.* & Farinac. *de haresi, quæst. 188. num. 56.*

Secunda sustinet incurri hanc pœnam ante Iudicis sententiam, modò delictum sit notorium, Tabien. *tit. infamia nu. 2.* Couar. *lib. 3. var. resol. c. 3. num. 2.* cum Salycet. Auil. *de cens. p. 7. disp. 4. dub. 5. in princip.* cum Henriq. & Bonac. *ibi supra.*

Tertia, quæ mihi magis arridet tuetur incurri ante sententiam Iudicis, etiamsi delictum sit occultum, Barth. *in l. cunctos populos, num. 11. & 12. in 9. opposit.* Paul de Castr. *n. 18. C. de summ. Trinit. & fid. cathol. & in l. improbum fœnus C. ex quibus cau. infam. irrogat. in fine,* Pegna *in direct. inquisit. p. 1. coment. 4. vers. ex his postea,* Greg. Lopez *l. 4. tit. 6. partita 7. verb. vsurarios,* Suarez *ibi supra, num. 16.* Garz. *de benef. p. 7 c. 8. num. 17.* Filiuc. *nu. 209.* Barbos. *ibi supra num 17.*

4 Infamis autem infamia facti dicitur ille, qui committit delictũ, quod infame censetur apud graues, & honestos viros, quod delictum debet esse publicum, seu notorium. Et in hoc conueniunt omnes: sed discrepant, an

hæc infamia facti sic descripta inducat irregularitatem propriè, strictè, & absolutè loquendo. Nam Dyn. *in reg. infamibus, de reg. iur. in 6.* Farin. *vbi supra de test. num. 6.* Bonac. *vbi sup. num. 5.* vbi de communi, affirmatiuam sententiam tuentur, quamdiù delinquens non fuerit emendatus.

At Suar. *num. 11.* Garz. *de beneficijs p. 7. c. 8. num. 64. & p. 11. c. 3. num. 118.* Filiuc. *vbi sup. num. 204.* & alij apud Bonac. *vbi supra*, docent infamiam, tam iuris, quam facti non inducere irregularitatem, nisi foueatur aliquo iure. Quæ opinio mihi probabilior est; nam quemadmodum irregularitas non incurritur, nisi sit expressa in iure, *c. is qui de sent. excom. in 6.* sic nec potest infamia inducere irregularitatem propriè loquendo, nisi sit expressa in iure.

5 Hac distinctione explicata, dico primò, infames quocumq; modo ex supradictis non posse eligi ad dignitates, & honores, *c. illi qui, & c. infames 6. q. 1. can. qui in aliquo dist. 51. cap. infamibus*, vbi Glos. *de reg. iur. in 6.* Gem. *conf. 12. in princ. relatus* à Tusc. *lit. 7. concl. 114. num. 6.* Biax. *in direct. elect. p. 2. c. 16.* Suar. *vbi supra num. 11.* Garz. *d. nu. 64.* & Marchesi. *p. 1. tit. de S. D. N. Papæ Referend. c. 2. num. 306.* vbi alios refert.

6 Ab hac tamen conclusione excipe infamem infamia meri facti, si reuera fuerit emendatus: tunc enim benè poterit promoueri. Ratio exceptionis est, quia huiusmodi infamis infamia meri facti, idest cuius infamia non est expressa in iure, non est propriè, strictè, & absolutè irregularis, vt dictum est supra; sed secundum quid; quatenus, scilicet, prohibetur promoueri stante tali infamia, *c. omnipotens glos. de accus. c. fin. vbi glos. verb. infamia de furt. & c. cum. in cunctis §. inferiora de elect.* Sed ista prohibitio, seu impedimentum cessat cessante, seu sublata infamia per emendationem, vt in sequenti Dubio dicetur. Ergo benè poterit promoueri.

Ex hac Conclusione infertur accusatum, denunciatum, vel inquisitum de aliquo crimine, interim pendente accusatione, denunciatione, vel inquisitione non posse promoueri, *l. reus, ff. de muneribus, & honoribus c. 31. d. 8. c. fi. de testibus, cap. omnipotens, & c. tantis dist. 81.* Rota *decis. 393. num. 2. coram Card. Seraph.* quod procedit, quando per talem accusationem, denunciationem, vel inquisitionem persona est infamata apud graues, & bonos viros: Secus verò dicendum si à vilibus infamibusq; personis, siue à maleuolis, vel inimicis ortum ducat huiusmodi infamia, Hostiens. & Io. Andr. *in c. meminimus, de accus.* Felin. *in d. c. omnip.* Biax. *in direct. elect. p. 2. c. 23. in fin.* Nau. *lib. 5. cons. 1. in antiqu. & consil. 6. in nou. de accus.* Cuch. *inst. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 154.* Azor. *p. 2. lib. 6. c. 7. q. 4 §. cæterum*, Garz. *de benef. p. 7. c. 7. num. 6. & 7.* vel aliquis rumor sit sparsus, & etiam creditus apud aliquos, vt probatur *in cap. qualiter, & quando 2. de accus.* vbi Glos. *verb. ad inquirendum* communiter recepta teste Nauar. *lib. 5. cons. 3. nu. 7. de accus.* Rota *decis. 677. nu. 3. p. 4. diuers.* penes Garz. *in addit. ad d. num. 7.* & Barbos. *de offic. Episc. p. 2. alleg. 43. num. 14.*

7 Dico secundò, infamem infamia iuris, vel facti legalis, idest quod fouetur à lege, non posse eligere, Suar. *tom. 5. disp. 48. sect. 3. num. 2. ad fin.* & ratio est, quia infamibus sunt interdicti actus legitimi, *l. actus, ff. de reg. iur. glos. in c. vt circa verb. eligentium de elect. in 6.* Sed eligere est actus legitimus, *c. solet. in fin. de sent. excom. in 6.* Glos. *vbi supra, & in c. actus legitimi in fig. casus de reg. iur. in 6.* Gemin. *in d. c. vt circa §. a dicto num. 10. de elect. in 6.* & Tolos. *in tit. de elect. c. 16. nu. 10.* Ergo ab eo meritò arcetur infamis.

8 Dico tertiò, infamem infamia meri facti posse eligere, Ita Simanchas

cum

eam communi, quem refert, & sequitur Suar. *vbi supra*, & probatur, nam si infamia meri facti est illa, quam supra *num. 4.* descripsimus. Ergo pendet ex humana, & sæpè ex mundana prudentia. Ergo nulla talis opinio hominum existimatur vera infamia in ordine ad aliquos actus, & ministeria Reipublicæ, nisi aliqua lege comprobata sit. Sequela patet, quia alioqui sępè res tota penderet ex vulgi æstimatione, & tot ferè essent opiniones, quot ingenia. Debet igitur esse certa, & ideò in lege expressa ad hoc, vt habeat certos effectus morales.

9 Hinc si fortè contingat eos, qui ad scrutandum lecti sunt, aliqua infamia meri facti laborare; non ideò credas electionem alioqui rectè, & ritè factam vitiari; quamuis probos, ac fide dignos eos leges desiderent: Communius namque tenetur hoc non esse de substantia; sed solum de iustitia, Panorm. *in d. c. quia propter nu. 16. post med. vers. addunt etiam aliqui*, Mirand. *tom. 2. q. 23. artic. 29 §. 18.* Vnde Collegium, quod in eos iam consensisse videtur amplius resilire non potest, vt de compromissarijs dictum est *dub. 20. nu. 11.* Ita Hostien. *in summ. tit. de elect. §. qualiter facienda verb. de collegio*, Biax. *in direct. elect. p. 3. cap. 24.* & Cuch. *instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 98.*

DVBIVM LXXXIV.

An apud Prælatos Regulares resideat potestas dispensandi super infamiam.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares nequeunt dispensare super infamiam iuris, nisi vt dicitur num. 3.*

An Principes dispensent super infamiam ab eis, vel lege ciuili irrogatam?

2 *Papa dispensat quamcumque iuris infamiam.*

4 *Prælati Regulares possunt dispēsare infamem iuris occultum.*

5 *Nisi infamia consurgat ex aliquo casu, Bulla Cenæ Domini.*

6 *Item possunt dispensare super infamiam meri facti.*

7 *Item per pœnitentiam solam potest aboleri infamia meri facti.*

Omnis res per quascumque causas componitur per easdem dissoluitur.

RESpondeo primò, publicè commaculatum infamia iuris non posse dispensari à Prælatis Regularibus. Nam & si Princeps, siue Iudex valeat abolere infamiam ab eo quem ipse, vel lex ciuilis dānauit Sylu. *tit. infamia q. 13.* Armill. *eod. tit. nu. 6.* & expressius Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 11. nu. 15.* Auil. *de cens. p. 7. disp. 4. dub. 5. concl. 3.* citans Henriq. Suarez *tom. 5. disp. 48. sect. 1. num. 9.* Filiuc. *relatus, & approbatus* à Bonac. *de cens. disp. 7. q. 3. pun. 1. num. 6.* per hoc tamen memoratis Prælatis non conceditur dispensatio, quia nec etiam Princeps, siue Iudex directè dispensat; sed indirectè, quatenus, scilicet, aufert infamiam, qua sublata, tollitur irregularitas.

2 Sed solus Papa dispensat quamcumque iuris infamiam, *c. cum te de sent. & re iud.* Panorm. *in c. de simoniacè num. 6. circa med. d. simon.* Nau. *c. 12. nu. 204.* Valent. *to. 4. disp. 7 q. 19. p. 3. col. 4. vers. postremò*, Henriquez *lib. 14. c. 5. §. 3.* Sayr. & Auil. *vbi supr.* Hinc meritò inferunt Rodriq. *to. 1. q. 24. art. 6.* & Manual. Prælat. *tom. 2. q. 8. artic. 5. concl. 1.* Præfatos Prælatos non posse dispensare cum Religioso conuicto, & iuridicè condemnato de crimine

crimine nefando, quia ipso iure est infamis, vt est text. *in l. cum vir. C. de adulter. & l. 1. C. de secund. nuptijs, & cap. infames 3. quæst. 7. vbi glos.* Apost. *ad consil.* 90. Dec. *verb. initio.* Graff. *de casibus reseru. lib. 1. cap.* 11. *nu.* 19. *& alij.* Et idem asserendum est de alijs criminibus, qui in iure notantur infamia.

3 Hanc Conclusionem limita, vt solummodo procedat in delictis, in quibus ij Prælati Regulares dispensare nequeunt. Nam quemadmodum Episcopus dispésando super delicto, ad quod sua facultas se extendit, vt in Adulterio, Furto, Sacrilegio, falso testimonio, vel alio huiusmodi mediocri crimine non grauiori adulterio, accessoriè tollit infamiam ex tali delicto ortam, Nauar. *cap.* 27. *numer.* 204. *versic. dico septimò.* Sayr. *de cens. lib.* 7. *cap.* 11. *num.* 15. Henriquez *lib.* 14. *cap.* 5. §. 3. Auila *de cens. p.* 7. *disput.* 4 *dub.* 6. Tolet. *lib.* 1. *cap.* 57. *num.* 4. *versic. dico quartò,* Reginald. *lib.* 30. *tract.* 2. *nu.* 196. Vgol. *c.* 60. §. 5. *num.* 10. Barbos. *de offic. Episc. par.* 2. *alleg.* 43. *num.* 31. Bonac. cum alijs *vbi supra* aduersus Filiuc. Ita quoq; Generalis, & Prouincialis, quibus licet, sicut, & Episcopo, in ijs delictis dispensare, Rodriq. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 11. Manual. Prælat. *tom.* 2. *q.* 31. *artic.* 11. Beia, *par.* 4. *cap.* 37. *in fine,* Cruz. *de stat. Relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 5. *concl.* 6. & latius dicitur *dub.* 94. *per totum.*

4 Respondeo secundò commaculatum infamia iuris, cuius delictum, seu factum est occultum, posse dispensari à Prælatis Regularibus. Et primò probatur, nam sicut Episcopi per Tridentinum gaudent facultate dispensandi in delictis occultis, excepto homicidio voluntario: Ita pari facultate potiuntur Prælati Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, vt probatum est *dub.* 68. *num.* 6. Secundò probatur: nam estò hæc infamia induci possit aliquando absque delicto: valent nihilominus præfati Prælati dispensare super eam: quia vigore priuilegiorum gaudent facultate dispensandi in irregularitatibus, exceptis illis, quæ ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione procedunt.

5 Hæc quoque Conclusio limitatur, vt locum non habeat in infamia consurgente ex hæresi, quia neque in ea, neque in alijs casibus Bullæ Cœnæ dispensare possunt memorati Prælati, vt notum est ex *dub.* 66. *nu.* 5. *& seqq.*

6 Respondeo tertiò, prædictos Prælatos posse dispensare super infamiam facti meri: & ratio est, quia sicut Episcopus dispensat cum huiusmodi infamibus, Nauar. & Auil. *vbi supra,* Tolet. *versic. dico quartò,* Barbos. *vbi supra num.* 30. *& alij.* Ita eadem facultate fruitur Prælatus Regularis iurisdictionem quasi Episcopalem habens Rodriquez *tom.* 1. *q.* 24. *artic.* 6. Manual. prælat. *tom.* 2. *q.* 8. *artic.* 5. & Cruz. *de stat. relig. lib.* 1. *c.* 6. *dub.* 17. *conclus.* 2.

7 Respondeo quartò, infamiam meri facti per pœnitentiam absorberi, abolerique posse, Panormit. *in c. cum te, num.* 9. *de re iud.* Nauar. *cap.* 27. *num.* 204. *vers. decimo septimò,* Suarez *num.* 8. Filiuc. *num.* 222. Reginald. *nu.* 196. Bonac. *nu.* 5. Barb. *vbi supra, num.* 21. *& alij communiter:* quia omnis res per quascumque causas componitur, per easdem dissoluitur, *cap.* 1. *de reg. iur. & cap. testamentum, de test.* Gloss. *in cap.* 1. *dist.* 25. *in fin.* Infamia autem facti, nascitur per factum malum. Ergo per factum bonum, vel per emendationem, dissoluitur, siue per purgationem, vt benè declarat Tolet. *lib.* 1. *cap.* 57. *num.* 4.

§. De

§. De Corpore vitiatis, &c.

DVBIVM LXXXV.

An corpore vitiati possint eligi ad dignitates, & officia?

SVMMARIVM.

1 *Qui sine notabili horrore, & scandalo ministri Ecclesiastici esse nō possunt, sunt irregulares.*

2 *Si verò in aliquo tātū actu, vel officio sunt notabiliter horrendi, & scādalosi, sunt irregulares quò ad ordines suscipiendos, & beneficia.*

3 *Et etiam ad obtentos, quando eis tale vitium accidit propria culpa.*

4 *Sed si non propria culpa accidit sunt tantum irregulares ad illum actum, vel officium Ordinis, ad quem sunt inhabiles.*

5 *Et si nullum impedimētum prebeat tale vitium contractum absque culpa nullam inducit irregularitatem.*

6 *Qui corpore vitiati possint, & non possint dispensari à Summo Pontifice: Et qui ab Episcopis.*

7 *Et qui possint dispensari à Prælatis Regularibus.*

1 DICO primò, qui ita corpore insigniter deformati sunt, vt sine notabili horrore, & scandalo ministri Ecclesiastici esse non possunt, irregulares esse, non solum quò ad Ordines, sed etiam quò ad beneficia, *c. non confidat,* vbi Præposit. Gemin. Turrecr. *dist.50.* Summistæ *verb. irregularitas,* Azor. *par.2. lib.6. cap.4. q.14.* Garz. *de benef. p.7. c.12 num.3.* Homobon. *de examine Eccles. p.2. tract.12. cap.4. q.17.* Rota *decis. 625. num.1. coram Card. Seraphino.*

2 Si verò non sint ita deformes; sed tantummodo vitium, vel defectus corporis esset impedimento executioni alicuius actus, vel Officij Ordinis propter aliquam impotentiam, debilitatem, vel insignem deformitatem: tunc quò ad Ordines suscipiendos, & per consequens ad omnia beneficia sunt irregulares: Sed quò ad Ordines iam susceptos distinguo; Aut enim culpa propria tale vitium, vel defectus corporis accidit, vt v.g. quia sibi sua sponte ferrum iniecerunt abscindendo sibi membrum, &c.

3 Aut huiusmodi corporis vitium, siue defectus accidit non propria culpa, nec sua sponte, sed casu, vt quia in cunabulis, aut per vim, siue per insidias hominum, vel per ægritudinem secti sunt. Si primo modo absolutè, & simpliciter sunt irregulares, *c.1. c. pœnitentes c. si quis, c. hi qui capite c. qui partem c. lator.* cum alijs, *dist. 55. cap 1. cum seqq. de corpore vitiatis,* & pluribus Doctoribus allegatis Garz. *ibi supra nu 4.* quod procedit etiam si illud vitium non impediat vsum Ordinum; quidquid in contrarium sine fundamento senserit Valent. meritò redargutus à Garz. *ibi supra nu.7*

4 Si autem secundo modo: tunc non sunt irregulares ex toto; sed solum quò ad illum actum, seu officium Ordinis, ad quem sunt inhabiles propter dictam impotentiam, vel debilitatem, aut insignem deformitatem, *cap.2. de cler. ægrot.* Panorm. Villiadego, Couar. Salzedo, Nauar. Vgol. Henriq. Suar. Tolet. & Rota *in Tullens Canonicatus, & prebenda 1551.* cum alijs penes Garz. *ibi supra nu. 18. & 19.* & sic poterit eis dari beneficium non requirens maiorem Ordinis iam suscepti vsum, quam exercere possit, Nauar *c.27. num. 252* Valen. *tom.4. disp.7. quæst.19. p.2. vers. & dicendum,*

cendum, Say r. *de cens. lib.6.c.2. nu.23.* Less. *de iust. lib.2.c.34. num.121.*

5 Et si denique nullum præbeat impedimentum per impotentiam aliquam, debilitatem, vel insignem deformitatem illud corporis vitium, quod absque culpa contractum est: tunc nullo modo inducit irregularitatem simpliciter, & absolutè, *cap. ex parte 1. & 2. & cap. fin. de corp. vitiat. cap. qui partem, cap. eunuchus, c. si quis à Medicis, cap. si quis pro ægritudine, & cap. præcepta. §.1. dist.55.* & docent Authores citati.

6 Dico secundò, quod ad dispensationem ab huiusmodi corporis vitijs spectat, in duplici differentia se habere hæc vitia secundum Azor. *par. 2. lib.6. c.4. quæst.13.* Alij enim corpore viriati ab Ordinibus excluduntur iure Diuino, vel naturali, vt qui manibus carent, aut elingues, mutiuè re vera sunt: Alij verò tantum iure Canonico. Et tam primi, quam secundi à beneficijs excluduntur. Sed cum hac distinctione, vt illi, qui iure Diuino, vel naturali ab Ordinibus alieni sunt, non possint dispensare à Summo Pontifice. An vero possint dispensari ab Episcopis? Rota *vbi supra n.5. coram Card. Seraph.* concordat contrarias modernorum opiniones per distinctionem, dicens eorum opinionem, qui tradunt in nonnullis vitijs, & deformitatibus non requiri Papæ dispensationem, procedere in leuibus vitijs, & debilitatibus; non autem in membrorum principalium mutilationibus: vel quando quis dispensatur, vt iam susceptis ordinibus ministret, quod facilius permittitur: & ita procedit tex. *in cap.1. & 2. de corp. vitiat. & cap. quicumque dist. 50.*

7 Immò per eandem posteriorem distinctionem mihi concordandum videtur, quod scribit Azor. *vbi supra* respuens opinionem Tabien. *tit. corpore vitiat.* & Maiol. *de irregul. lib.1. cap.2.* dicentium non solum Episcoporum; sed etiam Prælatorum Regularium iudicio relinqui, an hæc, vel illa corporis deformitas impediat ordines. Ipse enim Azor. quò ad Episcopos, approbat; quò verò ad Prelatos Regulares, negat: Sed mihi inquam videtur ita posse concordari, vt eorum dictum procedat in Ordinibus iam susceptis, & per cōsequens in collatione beneficiorum; Sententia autem Azorij veritatem habeat in ordinibus suscipiendis. Solum ergo superest memoriæ commendandum, Papæ dispensationem esse validam, etiamsi non dispensauerit cum causæ cognitione. Secus verò dicendum in Episcopis, iuxta notata *dub.75.*

DVBIVM LXXXVI.

An Religiosi amentes, ebrij vel dæmoniaci, siuè alia infirmitate detenti possint eligi, vel eligere: Et an eorum Prælati possint super hoc dispensare?

SVMMARIVM.

1 *Qui propriè amentes dicantur; ita vt non possit eligi, vel eligere.*
2 *Mente captus æquatur furioso.*
3 *Qui propriè mente capti dicantur.*
4 *Amentes sunt inelegibiles.*
5 *Et item non possunt eligere.*
6 *Nisi habeant lucida interualla.*
7 *Quomodo dignoscatur an actus eius qui habet lucida interualla sit gestus tempore furoris, vel sanæ mentis.*
8 *Ebrius non multum distat à furioso. An solitus inebriari possit eligi, vel eligere?*
Quare pœna irrogatæ perpetrantibus delictum tempore ebrietatis, non sint quoq; irrogatæ perpetrantibus

tibus idem delictum tempore fuerit.
9 *Maleficiatus in solis genitalibus an sit dicendus Dæmoniacus.*
10 *An Dæmoniaci sint ineligibiles passiuè.*
11 *Item an actiuè.*
12 *Quid iuris de cæcis, & surdis.*
13 *Et quid de laborantibus aliquo alio morbo.*
Non qualibet infirmitas statim facit hominem irregularem.
14 *Quomodo Prælati Regulares possint dispensare corpore vitiatos.*

1 QVOD ad amentes spectat, aduertendum est, primò pro intelligentia tituli, hic per amentes ad effectum, & in casu de quo agimus, accipiendos esse illos, qui laborant amentia propria, quæ est, vt ita dicam, per modum habitus, & habet propriam, ac permanentem causam fundatam in propria læsione organorum, atque humorum: nam si contingat ex causa transeunte, vt ex vi morbi, vulneris, iræ, & passionis breuis, &c. sublata amentia cessat impedimentum, & irregularitas, vt patet tum ex communi vsu: tum quia cessat periculum scandali, Maiol. relatus, & approbatus à Suar. *to.5. d.51. sect.1. nu.5.* & nouissimè pluribus relatis Bonac. *de cens. disp.7. q.2. pun.2. num.23.* Tum denique, quia tunc non præsumitur permanere furorem, Couarr. *4. decret. p.2. c.2. nu.6.* Menoch. *de præsumpt. lib.6. præsumpt.45. nu.62.* Ludou. Lopez *2. p. instruct. mater. de matrim. cap.29. fol. mihi 1057.*

Nec item ad effectum de quo nunc agimus sunt dicendi amentes, delirantes in aliqua materia speciali nihil ad electionem conferentis, iuxta probabilissimam opinionem, quam longa disputatione egregiè tuetur Sanch. *de Matrimonio. lib.1. disp.8. d. nu.22. vsque ad finem disputationis*, vt v. g. si quis Religiosus se pedes ferreos habere, falsò, & stultè putaret: in reliquis verò benè appareret esse perfectè sui compotem, liberumque rationis vsum habere.

2 Secundò aduertendum est, sub nomine *amentium* nos intelligere, tam furiosos, quam mente captos, quia mente captus rectè æquatur furioso, *l.2.* vbi Bald. *C. de curat. furios. & est tex.* iuncta Gloss. *verb. extra mentem, c. sicut de regul.* & pulchrè docet cum multis alijs, Nauar. *in c. si quando de rescript. except. 10. num.5.* & Henriq. *de matrim. lib.11. cap.4. num.3.*

Et Rota *decis. 484. num.1. coram R. P. D. Coccino Decano*, vbi *num.2. & 3.* definitur furiosum esse mente captum cum sæua dementia, & quadam veluti rabie: Mente captum verò esse cum quieta dementia, Bald. *in l. humanitatis num.15. vers. venio ad quartum notabil. C. de impub. & aliis substit.* sequitur Fulgos. *cons.79. nu.1. vers. nam eleganter.*

3 Et hic per mente captos intellige tantummodò eos, qui omninò rationis vsu destituuntur, ad distinctionẽ eorum, quos vulgò appellamus *tondi*, vel *leggerotti*: Et ratio est, quia hi deliberationem sufficientem habent ad lethaliter peccandum. Ita affirmat cum Socino, & Greg. Lopez, Sanch. *de matrim. lib.1. disp.8. num.15. in fin.*

4 Sensu Quæstionis sic explanato, dico primò, furiosum, seu mente captum vetari ascendere ad dignitates, & Prælaturas, *can. petrus dist. 49. can. quamuis 7. q.1. & c. constitutionem*, vbi Glos. *verb. intellect. de verb. sign. in 6.* Gloss. *in c. ex eo verb. discretione*, vbi quoque Franch. *de elect. in 6.* Biax. *in suo directi. elect. p.1. cap.15.* Tolos. *in tit. de elect. c.8. num.2. & c.11. num.9.* Azor. *p.2. c.4. q.14. in fin.* Nauar. *in c. si quando except. 10. n.6 & 10. de rescript.* & Rota multis allegatis *par.2. decis. 190. num.2. in recent. & num 5.* addit id etiam procedere si furiosus patiatur lucida interualla.

Et ratio est, quia sunt irregulares verè; quos constat non posse eligi ex dictis *dub. 67.* Vnde quamdiu non probetur eos esse sanæ mentis, semper sunt irregulares, quia furor semel accensus præsumitur adesse, nisi contrarium probetur, Gloss. *in c. fin. verb. compotem. de success. ab intest.* & Biax. *ubi supra*, Couar. *d. num. 6.* Menoch. multos allegans contra alios *d. præsumpt. 45. num. 59. & cons. 820. nu. 220. li. 1.* & Rodriq. *to. 2. q. 54. ar. 5.* idem astruit de alijs infirmitatibus, de quibus nunc proximè dicam.

5 Dico secundò, furiosos, seu mente captos, si perpetuò amentia laborent, non posse eligere, *c. sicut tenor de regul.* & multiplici iuris, & Doctorum testimonio benè probat Biax. *ubi supra*, & Cuch. *institut. maior. li. 4. tit. de elect. num. 75.* Et potissima ratio ea videtur esse, quia electio de sui intrinseca natura postulat liberum consensum nõ solum electi, sed etiam eligentis, *c. quia propter. de elect. c. cum dilectus de consuet.* & omnia iura clamant Barb. *de offic. episc. p. 1. tit. 1. cap. 3. num. 21.* alias non esset electio; nam eligere est vnum ex pluribus capere, vt ipsum vocabulum sonat Panorm. *in c. quisquis num. 5. de elect.* & electio est determinatio voluntatis, &c. Bald. *in rubr. de elect. num. 1. & 2.* Sed perpetuò amentes nullum habent consensum, *l. empt. C. de contrahen. empt. & vendit.* Ergo nequeunt eligere, vt benè deducitur argumentum ex *c. infames esse, 6. q. 1. clem. si furiosus de homic. & ex l. furiosum C. qui testam. fac. pos.* ex quibus habetur, ab amente nihil fieri posse, quod consensum liberum exigat.

6 Dixi in assertione, *si perpetuò amentia laborent.* quia si lucida interualla eis suffragentur; tunc benè poterunt eligere; vt deducitur ex *d. c. quamuis 7. q. 1. & ex l. diuus, ff. de offic. præsid.* & egregiè sustinet Biax. *ubi supra.* Et cum valeat argumentum à matrimonio ad electionem, quo ad hæc per dicta *dub. 52. num. 19.* per consequens pro hoc facit eadem doctrina, quam in terminis de matrimonio tradunt D. Tho. Ricard. Sot. cæteriq; Theologi teste Sanch. *de matrim. li. 1. disp. 8. num. 16.* & est text. *c. dilectus de spons.* vbi Io. Andr. *num. 5.* Glos. *verb. furore,* & Præposit. *num. 1.* Item Gloss. *in c. neque furiosus in initio 32. q. 7.* Couar. *ubi supra num. 5.*

7 Sed hic rogabis, quæ nam regula statuatur, quando dubitatur an actus eius, qui habet lucida interualla, gestus sit tempore furoris, vel sanę mentis? Respondeo præsumi egisse tempore sanę mentis, quando actus ita benè gestus est, vt ostendat non esse factum à demente, vel saltem stultitiam non sapiat, sed congruat homini sanæ mentis, Bald. *in l. furiosum C. qui testam. fac. poss.* & ibi Castr. Rip. Fulgos. Iason. *num. 3.* Couarr. *ubi supra num. 7.* Menoch. *de præsumpt. 45. nu. 66.* & latissimè Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib. 2. tit. 5. num. 6. & 7.* Et eò magis hæc regula locum habet quando longo interuallo actus distat à tempore furoris, Couar. *num. 6.* Menoch. *num. 69.* & Lopez relatus à Sanchez *ubi supra num. 17. in fine.*

8 Et quod hucusque dictum est de furiosis, idem cum proportione asserendum existimo de ebrijs; nã ebrius nõ multum distat à furioso, vbi enim ebrietas, ibi furor est, *cap. vener. d. 35.* Vnde solitus inebriari, non poterit promoueri, sicuti nec posse Sacris initiari resoluunt Farinac. *fragment. criminal. p. 7. lit. C, num. 252.* vbi allegat Rebuff. Salzedo, & Ceued. Benè tamen poterit eligere extra tempus ebrietatis, vt de furiosis explicatum est.

Neque his dictis obstant varia iura pœnam irrogantia patrantibus delictum tempore ebrietatis, *l. respiciendum §. delinquunt, vers. impetum ff. de pœn. cap. inebriauerunt 15. q. 1. & cap. à*

crapu-

crapula de vit. & honest. cler. quod non occurrit patrantibus delictum tempore furoris; nam respondeo cum Barbos. *de offic. Episc. p. 2. alleg. 38. n. 5.* eas pœnas impositas fuisse, non quia tempore ebrietatis commissum delictum possit dici voluntarium, neq; ob culpam ex ipso delicto prouenientem sed potius ob peccatum ebrietatis, ex quo malum fuit secutum, præsertim si quis inebriari contingat, sciens se ebrietatis tempore, solitum esse delicta perpetrare, quo casu non erit immunis à culpa, & pœna saltem extraordinaria homicidij, vel alterius mali tempore ebrietatis perpetrati, vt per Couarr. *in clem. si furiosus p. 3. in initio nu. 31.* Gomez *tom. 3. de delict. c. 1. nu. 73.* Tiraquel. *de pœnis tempera casu 6. num. 9. cum seqq.*

9 Quòd ad dæmoniacos attinet, aduertendum est quoque pro intelligentia tituli quęstionis, maleficiatum in solis genitalibus non esse dicendum dæmoniacum ad effectum, de quo agimus. Cum ob eam causam castior efficiatur Maiol. & Henriq. quos allegat Sayr. *de cens. lib. 6. c. 14. num. 14. in fin.* & Bonac. *vbi supra.*

10 Hoc præhabito, dico primò, dæmoniacos esse ineligibiles passiuè ad Prælaturam, vt colligitur ex *cap. maritum communiter, & c. clerici dist. 33.* ac manifestè habetur ex *cap. vsq; adeò eadem dist.* vbi redditur ratio. Nam si in tali munere positis, aliquid propriæ infirmitatis occurrat, quis fidelium de sua salute confidat, vbi Ministros ipsos curationis humanæ tanta perspexerit calamitate vexari.

11 Dico secundò, dæmoniacos posse eligere, non secus, ac amentes: vndè doctrina superius tradita de amentibus huc proportionabiliter est applicanda, cum eadem prorsus militet ratio, & per consequens militet quoque eadem iuris dispositio, iuxta latè dicta *dub. 69. num. 3. &c.*

12 Quo denique ad eos, qui notabilem defectum visus, & auditus patiuntur dico esse inhabiles ad Prelaturam, *d. cap. Constitutionem*, vbi Franch. *numer. 2. de verb. signif. in 6.* Less. *de iustit. & iure lib. 2. c. 34. num. 130.* Garz. *de benef. p. 7. c. 12. num. 21.* Item qui ita senio sunt confecti, vt ad regiminis officium non possint assurgere, *cap. 1. dist. 85.* Glos. *in cap. 1. verb. insufficientem de renunc. in 6.* Item quia ita sunt ægroti, vt ad regimen sint inhabiles, *cap. alius 16. quæst. 6.* & d. Glos. *verb. insufficientem.*

13 Item demum, qui ita laborant aliquo morbo naturaliter durabili, & incurabili, vt afferat impedimentum perpetuum in administratione Prælaturæ, Suar. *to. 5. disp. 51. sect. 3. n. 17.* qui licet ibi astruat, quod si ægritudo superuenerit post beneficium obtentum, eam non inducere priuationem. At quidquid sit de hoc in terminis de Clericis secularibus, in quibus ipse loquitur, secus est dicendum de Clericis Regularibus, iuxta firmata *dub. 98. num. 5.* vbi quoque huic obiectioni satisfactum est.

Dixi, *qui ita laborant aliquo morbo naturaliter durabili, & incurabili*, quia non quælibet infirmitas statim facit hominem irregularem, quia hoc nullo iure fundatur: Infirmitas namq; quæ curari potest, simpliciter non vocatur in iure vitium corporis, vt explicatur *in l. inter stuprum, ff. de verbor. signific.* nec propter ægritudinem absolutè fertur alicubi irregularitas, sed propter impedimentum perpetuum.

Cæterum hi omnes non priuantur iure eligendi, cum re vera liberè consentire possint: nec irregulares prohibentur eligere, vt probatum est *dub. 67.* Solum videntur cæci, & surdi tutiori conscientia acturi, si renuncient eidem met voci actiuæ; cum ipsi videantur facillimè decipi posse.

14 Vltimò ad postremam partem tituli,

tuli, dico, non esse integrum Prælatis Regularibus iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus dispensare super hæc impedimenta hucusque in hoc dubio explicata, quæ omnino Prælaturæ Regulari repugnant: quemadmodum, nec etiam est integrum Episcopis; valebunt tamen transacto anno ab amentia, seu ab alijs impedimentis, secundum iudicium prudentis dispensare, seu potius consentire, vel declarare sublatum esse impedimentum, sicut Episcopi te vera possunt, *cap. communiter distinct. 33.* Ita multis allegatis, Suar. *tom. 5. disp. 51. sect. 3. num. 16. in fine,* Filiuc. Reginald. & Coninch. relati à Bonac. *num. 23.*

CAPVT QVINTVM,

De inhabilitate ad electionem.

DVBIVM LXXXVII.

An Laici, vel Clerici sæculares, vel Religiosi non professi arceantur ab electionibus Regularium?

SVMMARIVM.

1 *Laici arcentur ab electionibus Religiosorum: alias electio est nulla. Nec valet contraria consuetudo.*

2 *Clerici sæculares, & Regulares non professi carent vtroque iure eligendi in electionibus Regularium.*

3 *Quod ius eligendi habere possint expresse professi. Et quod tacitè solum?*

4 *Et hoc accipiendum est, vt sint professi eiusdem Ordinis.*

5 *Quomodo Laici, vel alij à iure prohibiti possint interesse electionibus Regularium?*

1 Respondeo primò, si Laici interueniant in electione cum Clericis, electionem esse nullam in totum, & ratio est, quia non est seruata forma; nam cum lex *cap. Messana de elect.* de forma introduxerit, vt Laici non interueniant in electionibus, vt tenent Card. & Imol. *in d cap. Massana,* per consequens ea non seruata, electio est nulla, Cuch. *infr. citandus num. 99.* Alciat. *in l. 1. §. sed mihi nu. 11. & 12. ff. de verb. oblig.* quem refert, & approbat Rota *in Treueren. Abbatia S. Maximini Mercur. 10. Nouembris 1624. coram Coccino, §. Et quamuis secundum aliquos in fine.*

Immò addo, nulla ratione fieri posse, vt Laici quacumque consuetudine vocem habeant in electionibus Ecclesiasticis, vt probant text. *in cap. cum terra, cap. quisquis, & cap. Massana de elect.* & vltra Ordinarios explicant Firmian. *de Episc. lib. 1. p. 3. c. 60. & lib. 2. p. 1. q. 31.* Balb. *de præscript. p. 1. quintæ q. 7. num. 17. & quest. 10. num. 4.* Selua *de benef. p. 3. q. 23. nu. 12. & 21. & alij.*

2 Respondeo secundò, non solum Clericis sæcularibus interdici dare, vel recipere suffragium in electionibus Regularium per *cap. cum ad nostram, cap. officij, cap. cum in magistrum cap. sacrosancta, & c. massana de elect. cap. inter quatuor de Relig. dom.* Pate.

dicit.

decis. 263. lib. 2. Rota decis. 772. nu. 5. p. 1. diuers. & decis. 229. num. 1. p. 1. in recent. & Tolos. in tit. de elect. cap. 10. num. 7. & 8. Sed etiam actiua, passiuaque voce carere ipsos Regulares, si tacitè, vel expressè professionem non emittant, cap. ex eo §. in Ecclesiis, vbi Archid. & Anchar. num. 3. de elect. in 6. Angel. tit. elect. num. 6. Syluest. eod. tit. q. 4. num. 5. Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 98.

3 Hoc posterius membrum huius assertionis sic explicādum est cū Gem. in cap. nullus num. 1. & 6. de elect. in 6. Franch. in d. cap. ex eo num. 1. Biax. in suo direct. elect. p. 2. cap. 6. num. 1. & Suar. de Relig. tract. 8. lib. 2. c. 4. num. 2. vt, scilicet, ad hoc, vt quis possit eligere, sufficiat tacita professio: vt verò possit eligi, necessariò requiratur expressa professio. Quam explanationem nedum verissimam existimo per d. cap. cum in magistrum de elect. d. cap. nullus, eod. tit. in 6. clem. 1. §. caeterum prioratus versic. sanè de stat. Monach. Rota decis. 647. num. 1. coram Card. Seraphino.

4 Verum etiam ad eam necessariò addendum est, vt sint professi eiusdem Ordinis, vel Congregationis, alias collatio, seu electio, vel prouisio de ipsis facta eo ipso est inanis, & irrita, cap. quam sit versic. defuncto verò 18. q. 2. cap. cum singula, §. prohibemus, de praebend. in 6. clem. 1. de elect. clem. 1. de suppl. neglig. praelat. Concil. Triden. Sess. 14. Cap. 10. de Reformat. & Sess. 25. cap. 21. de regul. Et Sacra Congregatio 12. Decembris 1585. censuit a nemine, praeter Summum Pontificem, posse conferri Abbatias, & beneficia administrationem habentia, nisi professis iuxta Canones. Quam declarationem innuit Gonzal. supra reg. 8. cancell. Gloss. 8. num. 78. vbi hanc materiam latè, & plenè tractat à num. 96. vsque ad 107. Concordat Rodriquez tom. 3. q. 52. art. 8. dicens, alumnos alterius Religionis non posse assumi ad Praelaturas illius Religionis, vbi non sunt professi, nisi id authoritate Apostolica concedatur, ac Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. in fin. addit id procedere etiamsi dignus nō reperiretur in illa Religione, qui possit eligi. Et tandem Regula Minorica haec habet cap. 8. Vniuersi fratres vnius de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere in Generalem Ministrum.

Quae verba intelligenda sunt, nedum de Generali Ministro; sed de quocūmq; alio inferiori Praelato Ordinis, vt est concors omnium expositorum sententia. Et Clemens VI. in sua Bulla Regiminis vniuersalis edita Anno 1346. die 23. Martij, pro reformatione Ordinis Seruorum Beatae Mariae, hęc habet in §. 6. Nullus tamen, nisi expressè professus fuerit. . . in Priorem Generalem eorundem Fratrum eligi valeat, & assumi.

5 Tandem has Conclusiones in hoc Dubio, sic explanatas limita, vt non procedant, quando illi, quos diximus iure prohiberi electionibus interesse, admitterentur solum ad afferendam electori, & electoribus vtilitatem; ad hoc, vt verbi gratia, vt protegant, electionisque celebrationem foueant, ac tueantur: Vel vt eos, qui ex Collegio sunt minus fortè periti, instruant, formamque electionis faciendae edoceant, Gloss. in d. cap. quia propter, verb. redacta vbi Panormit. de elect. & Panorm. quoque Compost. Ioann. Andr. & Bald. in d. cap. Massana, Biax. in direct. elect. par. 1. cap. 11. num. 2. Archidiac. cap. 1. distinct. 63. & Cuch. Institut. maior. lib. 4. tit. de elect. nu. 111.

DVBIVM

DVBIVM LXXXVIII.

An Clerici nondum Subdiaconi, & Laici Regulares gaudeant voce actiua in electionibus eorum Ordinum in quibus sunt professi?

SVMMARIVM.

1 *Clerici nondum Subdiaconi, & Laici carent voce actiua.*

2 *Nisi eam habeant ex priuilegio, statuto, vel consuetudine.*

3 *Exponitur cap. Messana de elect. Duplex species Laicorum.*

1 RESpondeo negatiuè, *cap. ex eo §. in Ecclesijs de elect. in 6. clem. vt ij de at. & qual. & Concil. Tridem. Sess. 22. Cap. 4. de Reformat.*

2 Si verò alias habeant vocem ex priuilegio, statuto, fundatione, vel consuetudine; secus est dicendum Innoc. *in cap. 2. de inst.* Feder. *cons. 18.* Glos. *in d. §. in Ecclesijs in fi.* Vital. *in d. clem. vt ij,* Angel. *tit. elect. num. 7.* Syluest. *quaest. 3.* Tabien. *nu. 7.* Tolos. *in tit. de elect. c. 7. num. 4.* Cuch. *institut. maior. lib. 4 tit. de elect. num. 114.* Rodriquez *tom. 2. q. 51. art. 5. in fin.* & ita declarauit Sacra Congregatio *Anno 1573.* prout ex alijs refert Cruz. *de stat. rel. lib. 2. cap. 3. in fine primae Conclusionis.* Et tandem Constitutiones Minorum S Francisci Capuccinorum referunt idem declarasse Pium V. his verbis, *Li Chierici quantunque non siano Subdiaconi, & anco i Laici possino hauer voce nell'elettioni, per dichiaratione, e concessione di Pio V. di di Santa memoria, non ostante il Decreto del Concilio di Trento, Sess. 22. Cap. 4 de Reformatione.*

Fundamentum harum declarationum est doctrina, quam supra innui *dub. 76. num. 8.* tradi à Rodriq. *tom. 1. q. 8. art. 6.* approbata à Suar. *de legib. lib. 8. c. 18. in fin.* nempè in duplici differentia se habere Decreta Concilij Tridentini, prout ad rem nostram spectat: In aliquibus enim Decretis ipsius Concilij derogatur expressè priuilegijs, & consuetudinibus etiam Regularium: In alijs verò licet disponatur contra eorundem Regularium priuilegia: non tamen ipsis derogatur; Vnde optime infert Rodr. de mente doctissimorum virorum priuilegia Regularium aduersantia Concilij Tridentini Decretis in primo modo non subsistere, & de his intelligenda est exceptio apposita in confirmationibus priuilegiorum Regularium. *Quatenus Decretis Concilij Tridentini non aduersentur.* Alia verò priuilegia aduersantia Concilij decretis in secundo modo benè subsistunt, nec tolluntur per dictam clausulam in memoratis confirmationibus appositam. Modo in dicto *cap. 4. Sess. 22. de Reform.* duo Decreta habemus. Primum est tenoris sequẽtis. *Quicumq; in Cathedrali, vel Collegiata seculari, aut Regulari Ecclesia Diuinis mancipatus Officijs in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesijs in capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum.*

Aliud Decretum sic se habet, *ij verò qui dignitates, personatus officia, praebendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis Ecclesijs obtinent, aut imposterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa ... quocumq; ij priuilegio, exemptione, praerogatiua, generis nobilitate sint insignes, teneantur iusto impedimento cessante infra annum ordines suscipere requisitos. Alioquin, &c.*

Vnde sit Conclusio priuilegia Regularium, seu cõsuetudines non tolli

per

per primum Decretum, quia in ipso non derogatur eis: & ita in terminis sustinet Rodriq. *vbi proxime, & supra §. 3 insertur*. Et item sit alia Conclusio priuilegia, & consuetudines Regularium tolli per posterius Decretum, quia in ipso expresse eis derogatur.

3 Sed his dictis obijcies, *cap. Massana de elect.* vbi hæc habentur: *edicto perpetuo prohibemus, nè per Laicos cum Canonicis Pontificis electio præsumatur; Quæ si forte præsumpta fuerit nullam obtineat firmitatem: Non obstante contraria consuetudine, quæ dici debet potius corruptela.*

Distinguo, quidquid dicat ex se Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. c. 4. num. 4. 5. & 6.* nam duplex est species Laicorum, quia quidam sunt Laici professione, & habitu: quidam nec professione, nec habitu, sicut sunt conuersi Religiosi, *cap. duo 12. q. 1.* Vnde appellatione Laicorum comprehenduntur conuersi, in respectu ad Clericos Regulares: sed in respectu ad alios Laicos sæculares, non comprehenduntur: Sunt enim personæ Ecclesiasticæ, Glos. *in cap. mulier verb. laicus distinct. 23.* Gemin. *in cap. quicumque §. inhibemus nu. 1. & 2.* vbi quoque Franch. *num. 1. de hæret. in 6.* & item Gemin. *in d. § in Ecclesys* Sanchez *in Præcept. Decal. lib. 2. cap. 6. num. 6.*

Modò ad obiectionem dico, illum *text. Massana*, procedere de Laicis professione, & habitu; non autem de Laicis, qui tales non sunt, nec professione, nec habitu. Ita post Innocent. & Hostiens. *in capit. 2. de instit.* tradit Glos. *in d. §. in Ecclesys in fine.*

Tandem responsionem ad hoc dubium limitas, vt limitatæ sunt responsiones superioris dubij in fine.

DVBIVM LXXXIX.

An priuatio vocis ipso facto irrogata incurratur ante latam Iudicis sententiam declaratoriam?

SVMMARIVM.

1 *Quid sit inhabilitas substantialis.*
2 *Quid inhabilitas pœnalis.*
3 *Quare hic dubitetur de inhabilitate substantiali.*
4 *Sensus Quæstionis.*
5 *Incurritur ante latam sententiam declaratoriam priuatio vocis passiua, quando ipso facto imponitur.*
6 *Contraria opinio non est omnino improbabilis.*
7 *Item statim incurritur priuatio vocis actiuæ, quando ipso facto irrogatur.*
8 *Refellitur opinio contraria.*
9 *Qui occultè deliquit contra statuta inhabilitantia ipso iure, tenetur veritatem respondere ad mentem interrogantis.*
10 *Nisi per accidens excusetur.*

AD maiorem, & clariorem intelligentiam tituli aduertendum est primò, priuationem vocis, seu inhabilitatem prædictam esse duplicē, pœnalem scilicet, & substantialem, prout distinguit Suar. *de legib. lib. 5. cap. 9. num. 2.*

1 Inhabilitas substantialis est carentia illarum conditionum, quæ per se eò tendunt, vt persona habeat qualitates moraliter conuenientes, vt sit idonea ad ferendum, seu ad recipiendum suffragium, & sine quibus ei nō datur tale ius, vt est v. g. esse eiusdem professionis, & habitus, esse sacris initiatum, & huiusmodi, de quibus dictum est in præcedentibus dubijs.

2 In-

Inhabilitas verò pœnalis est, quan-
2 do Religiosus non obstante idoneitate, & conditionibus substantialibus, inhabilitatur tamen propter actiones incongruas, & disconuenientes rectæ electioni, vt v. g. sunt, qui eligunt scienter indignum; quia sunt priuati pro ea vice potestate eligendi, iuxta latè dicta *dub.* 58.

Item priuatio vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda per Decretum Sacræ Congregationis editum *Anno* 1590. inflicta ijs Regularibus, qui accedunt ad Monasteria Monialium, vel Sororum cuiuscumque Ordinis, sine expressa licentia eiusdem Sacræ Congregationis, vel saltem per quater in anno, sine expressa licentia Ordinarij locorum, iuxta moderationem alterius Decreti eiusdemmet Sacræ Congregationis editi *Anno* 1623. *die* 12. *Decembr.* Et huiusmodi.

3 Modò his explicatis dico, hic à nobis dubitari de inhabilitate pœnali; non verò de inhabilitate substantiali: Quoties namque inhabilitas est ex defectu cuiuscumq. conditionis substantialis, suffragium erit omninò nullum, etiamsi defectus sit occultus: quia illa inhabilitas non est priuatio potestatis prius habitæ: sed etiam perpetua carentia numquam acceptæ potestatis.

Hæc namque potestas non est ab intrinseco, vt ita dicam; sed est ex concessione Principis, aut Superioris, qui illam non vult concedere, nisi personæ habenti tales, & tales qualitates. Hinc apparet me proposuisse dubiũ in re optimo *de priuatione vocis*, & non de inhabilitati, cum non omnis inhabilitas sit priuatio.

Secundò aduertendum est, hic minimè à nobis vocari in dubium, an inhabilitas prædicta incurratur ante latam Iudicis sententiam declaratoriam, quando lex apertis verbis id exprimit, vt si v. g. lex dicat *ipso facto*, vel *ipso iure*, *eo ipso*, adiuncta clausula, *& absq; alia declaratione*, vel *ante omnem declarationem*, seù *nulla etiam declaratione sequuta*, & huiusmodi: tunc enim certum est apud omnes legem exequi pœnam statim, & absque mora.

Dubium ergo solum est, an simplex clausula *ipso facto*, vel *ipso iure*, seù *eo ipso*, & similia, &c. inducat priuationem statim ante omnem sententiam etiam declaratoriam criminis.

5 Cui difficultati respondeo primò, inhabilitatem, seu priuationem vocis passiuæ statim incurri ante sententiã Iudicis declaratoriam, quando lex ipso facto, vel ipso iure, &c. eam incurrendam delinquenti infligit.

Hanc Conclusionem confirmat cõmunis DD. & Canonistarum, teste Sayr. *in in Clau. Reg. lib.* 2. *c.* 9. *num.* 34. *vers. ex dictis sequitur*, & Suar. *de leg. lib.* 5. *cap.* 9. *num.* 3. *in princ.* & tenent multi viri doctissimi in Alma Vrbe Romæ, prout refert Sorb. *in annot. ad compend. tit. ingredi monast. monialium num.* 12. & Duard. *in Bul. Cœnæ Domini lib.* 3. §. 8. *q.* 2. *num* 46.

Benè verum est, quod si à me petas rationem huius Conclusionis, me liberè fateri cum doctissimo Sanchez *de matrim. lib.* 9. *disp.* 30. *num* 2. nullam mihi occurrere rationem concludentem, quare hæc pœna, quamuis priuatiua sit, non indigeat sententia Iudicis: nec item traditur ab alio Doctore, quem adhuc viderim, qui post Sanchez hanc quæstionem tractauerint.

6 Hinc licèt nullo modo videatur tutum recedere à prædicta communi sententia: Attamen non omnino improbabilem censeo opinionem contrariam, quam sequitur Nauar. *in extrauag. Gregor. XIII. de datis pro iust. nu.* 44. & Molin. *tom.* 1. *de iust. tract.* 2. *disp.* 96 *nu.* 6. quos approbat Sanchez *num.* 1. *circa med.* & eam videtur tacitè concedere, Suar. *vbi sup. num.* 7.

Ducor

Ducor præsertim, quia illa clausula *ipso iure*, vel *ipso facto*, & huiusmodi potest habere alium effectum diuersum ab eo, quem vult supradicta communis opinio, & sic non erit inutilis, contra eius suppositum. Et patet, nam pęna imposita ipso iure, vel ipso facto, &c. statim, ac per Iudicē pronunciatur sentētia declaratoria, retrotrahitur ad omnia officia, & dignitates, quas habuit reus à die commissi criminis, & per consequens reuocantur omnes contractus per delinquentem initi ratione illorum officiorum, seu dignitatum, vt optimè sustinet ipsemet Sanch. *in præcept. decal. lib. 2. c. 22. nu. 26.* Hoc autem non eueniet in pœna incurrenda solummodo: Ergo aliquid operatur clausula *ipso facto, &c.*

7 Respondeo secundò ad dubium, priuationem vocis actiuæ incurri ante latam sententiam declaratoriam Iudicis, vbi lex eam irrogat per clausulam *ipso facto*, vel *ipso iure, &c.*

Hanc Conclusionem affirmatiuam amplexati sunt, Sorb. vbi sup. Azor. *par. 1. lib. 5 c. 7. q. 4. §. quod igitur attinet*, Medin. & Pet. de Arragon. quos allegat, & sequitur Sayr. vbi supra, Suar. *num. 6.* vbi de communi, Salas *1. 2. disp. 15. sect. 2. num. 29. §. vers. de voce autem actiua*, Duard. *vbi supra, & alij.*

At contra hanc assertionem extat negatiua sententia Sot. *lib. 1. de iust. q. 6. art. 6. ad 4 & lib. 4. q. 6. art. 3. ad fin.* Ledes. *2. par. 4. q. 18. art. 2. dub. vlt.* & Molina *d. disput. 96. num. 9.* quos sequitur Sanch. *de Matrimon. lib. 9. disput. 30. num. 1. ad finem.*

8 Sed re vera hæc opinio nullo modo est tuta: tum quia prior est communis, & rationes huiusce posterioris pulchrè, & benè refelluntur à præcitatis Doctoribus pro eadem priori: Tùm verò in primis, quia effectum illius clausulæ *ipso facto*, vel *ipso iure, &c.* quem monstraui in superiori assertione, non reperio in hac præsenti de voce actiua: Et patet, nam si reus ante latam sententiam Iudicis declaratoriam, suffragium ferat in electione, profectò illud semper erit validum; vnde si postea superueniat sententia declaratoria Iudicis, frustra retrotrahetur ad inhabilitandū reum, à die commissi criminis: Et eo magis sententia erit frustratoria, & delusoria, si lex priuauerit Reum *ipso facto pro ea vice tantum eligendi potestate*; Nam si ille vnicus actus fiat (vt ferè semper accidit) ante sententiam declaratoriam, nullum omninò effectū habebit dicta sententia: Et sic inutilis erit illa clausula, *eo ipso*, vel *ipso facto, &c.* Et quod maius absurdum est, nulla differentia intercedet inter *inhabilitatum ipso iure*, & inter *inhabilitandum, contra doctrinam dub. 3. nu. 8.*

Quòd autem illud suffragium semper sit validum: ex eo potissimum probatur, quòd ipse Reus erat tunc habilis, quando suffragatus est, vt supponit opinio contraria, & per consequens authoritate publica tulit suffragium, vt explicatum est *dub. 35. num. 5. & 6.* Vndè gesta ratione publici officij tenent, & sunt valida semper, vt probaui multis Doctoribus adductis *dub. 63. num. 11.*

9 Ex his dictis in hac Conclusione infert Suar. *vbi supra num. 11.* electorem sub iuramento interrogatum à Iudice competente, an hoc, vel illud fecerit contra iura, vel statuta inhabilitantia ipso facto; teneri veritatem respondere ad mentem interrogantis, sub periurij pœna, etiam si ita occultè illud delictum perpetrauerit, vt nulla præcedat probatio, vel infamia. Et rationem affert, quia scilicet tunc non interrogatur per se, & præcipuè ad punitionem: sed ad cauendum peccatum, & iniuriam tertij, immò communitatis: ille enim subditus, supposita inhabilitate, & priuatione iam contracta, peccat se immiscendo, &

tendit ad faciendum alteri iniuriam, vsurpando electionem ad se non pertinentem. Ad hos autem fines habet Superior ius interrogandi occulta, etiamsi nulla præcesserit infamia, & subditus tenetur simpliciter veritatem fateri, *cap. fin. de clan. desponsf. cũ similibus*, & dicit esse communem sententiam Innocent. Panor. & aliorum *in cap. qualiter, & quando 2. de accus.* Angel. Syluest. & aliorum Summistarum *verbi inquisitio*, Nauar. *in cap. inter verba concl. 6. num. 255. & seqq.* & Sot. *relect. de secret. membr. 2. q. 6.* Et idem iuris esse asserit de alijs inhabilitatibus, quas substantiales appellauimus *num. 1.*

10 Et tandem *num. 14.* hanc illationem limitat, vt scilicet procedat per se: nam ex accidenti posset à culpa excusari, qui non posset veritatem exprimere sine magno scandalo, vel infamia propria, vel inimicitia, vel alia simili graui iactura; tunc enim licet interrogatio per se sit iuridica; tamen quia per accidens impeditur veritatem aperire Iudici: Idcircò, quamuis respondeat se non fecisse, &c. immunis est à culpa mendacij, siue periurij, quia in hoc casu habet locum subintellecta interpretatio, videlicet *non ita feci, vt tenear propalare, &c.*

DVBIVM XC.

Quid veniat sub priuationis electionis pœna, & an pendente appellatione à priuatione, possit interim Reus non eligi, vel eligere?

SVMMARIVM.

1 *Qui prohibiti sunt electionem celebrare, reuera non sunt priuati.*
2 *Sub appellatione electionis venit actiua, & passiua.*
3 *Quid importent clausulæ, non possit eligi, vel non possit eligere.*
4 *A quibus officijs arceatur, qui priuatus est voce.*
5 *An Reus per sententiam inhabilitatis, possit pendente legitima appellatione eligi, & eligere, n. 9.*
An appellatio suspendat sententiam, & eius effectum?
6 *An excommunicationis sententia suspendatur per subsequentem appellationem?*
7 *Item an lata suspensio.*
8 *Item an interdictum?*

1 PRO dilucidatione prioris partis tituli Quæstionis, aduertendum, nos in præsenti non dubitare de eis, qui prohibiti sunt electionem celebrare, absque Superioris licentia: hi enim re vera non dicuntur priuati, *cap. fin.* vbi Panorm. *de elect.* Angel. *tit. electio, nu. 8.* Sylu. *eod. tit. 1. q. 4.* Tabien. *eod. tit. 1. num. 6.* Azor. *par. 2. lib. 6. cap. 14. quæst. 8.* Manual. prælat. *tom. 2. q. 23. art. 8.* Qui enim potest facere, vt possit, iam dicitur posse, *l. qui potest. ff. de regul. iur.*

2 Vnde hoc tanquam certissimo supposito, dico sub priuationis electionis pœna, nisi aliud exprimatur, comprehendi actiuam, & passiuam: ideò priuatus electione, non poterit eligere, neque eligi, Gemin. *cons. 99. num. 4. in fin. vers. sed appellatione electionis, quem refert, & sequitur* Tusc. *litt. E. concl. 59. num. 2.* & ratio esse videtur, quam adducit Panorm. *in rub. de elect. in fin.* quia, scilicet, electio est nomen verbale, quod duplicem significationẽ importat, nempè actiuã, & passiuè, vt notãt DD. *in l. 2. ff. de duobus reis.*

3 Secus verò vbi non ita simpliciter per verbum electio disponeretur, nã si verba statuti sonarent *non possit eligere, &c.* tunc talia verba accipiuntur solummodò pro electione actiua.

Si verò sonarent, *non possit eligi, &c.* tunc pro electione passiua sumenda sunt, ita Panorm. *in cap. cum dilectus, num. 15. de consuet.*

4 Secundò dico, huiusmodi sic priuatos iure electionis posse licitè vices Priorum, seu Guardianorum sustinere, & alia huius generis officia exercere, quæ per collationem, seu delegationem, non autem per viam electionis actiuæ, passiuæq; vocis obtinentur, sic Nauar. *lib. 5. cons. 8. tit. de appell.* & Sayr. *ibid. dict. 8. tit. electio.*

5 Tandem ad vltimam partem dubij dico, pendente appellatione à sententia priuationis, posse interim appellantem eligi, & eligere. Ratio est, quia regulariter appellatio suspendit sententiam, ac eius effectum, *cap. cum venientes, de iuretur. & l. 1. ff. ad Turpil.* etiam si secum trahant executionem, *l. furti. ff. de his, qui not. infamia,* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 11. num. 6.*

6 Neque obstat *cap. si cui §. fin. de sent. excommun. in 6.* vbi habetur sicut excommunicatio, sic ab officio, vel ab ingressu Ecclesiæ latam suspensionem, aut ipsius effectum per appellationem subsequentem minimè suspendi. Nec item obstat *cap. ad hæc quoniam de appell.* vbi decernitur sententiam interdicti non suspendi per appellationem sequentem.

7 Nam respondeo sub nomine suspensionis, vel interdicti non comprehendi priuationem vocis, seu inhabilitatem, vt dicetur infra *dub. 93. num. 9.* vnde tam suspensio, quam interdictum tolluntur dumtaxat per absolutionem: Inhabilitas verò, seu priuatio per dispensationem, vt fusè monstrabitur in eodem *d. 93. per totū.* Immò estò priuatio vocis veniat propriè sub nomine suspensionis (quod non concedo per dicenda *ibid. num. 9.*) attamen firma quoque manet conclusio nostra: Et hanc opinionem in his terminis expresè sustinet Nau. *lib. 5. consil. 8. per totum de elect. in antiq.* vbi *in fin.* respondet ad supradicta obiecta, & ad primam dicit illum *§. fin.* non disponere de omni suspensione; sed tantùm de suspensione ab officio diuino, & ingressu Ecclesiæ, qualis non est suspensio à beneficio, neque suspensio ab administratione beneficij, vel à Pontificalibus, vel vsu pallij, & à fortiori, nec suspensio à voce actiua, & passiua, qua non obstante potest suspensus ingredi Ecclesiam, & agere omnia officia Diuina, vt in eodem consilio probat.

8 Item ad secundum respondet, non omne interdictum esse tale, vt illud appellatio legitima, non suspendat; sed solum illud, quò interdicitur ingressus Ecclesiæ, vel aliquod Officium Diuinum, quod non fit per suspensionem supradictam: & ita sicut interdictum ingressus possessionis agri, vel beneficij, vel collationis eius, vel aliorum actuum, qui non tangunt animam, suspenduntur per appellationem, vt teste eodem Nauar. *ibid.* omnes dicunt *in d. §. fin. & in d. cap. ad hæc.* Ita & suspensio à voce actiua, vel passiua suspendetur per illam.

9 Quamuis autem hæc assertio verissima sit, vt scilicet suspendatur sententia priuationis vocis per legitimam appellationem; Attamen limitanda est, quò ad illud, quod ad vocem passiuam attinet, vt non procedat, quando Reus per crimen denunciatum, super quod fuit lata dicta sententia, fuisset factus infamis apud viros graues, & bonos: tunc enim reuera non posset promoueri, non quod appellatio non suspendat sententiam, vt dictum est; sed quia taliter infamis non potest promoueri, vt fusè explicatum est *dub. 83. num. 6.*

DVBIVM XCI.

An Superior possit excludere passiuè aliquem secretò, incitata, inauditaq; parte ab aliqua dignitate, vel officio, de quo tunc in actu est celebranda electio.

SVMMARIVM.

1 *Res per diuisionem melius intelligitur.*

2 *An Generalis cum scrutatoribus possit maiorem partem suffragiorum vni datam, alteri falsò referre, ipsumque eligere? & num. 5.*

Inferior non potest validare, vel annullare actum contra dispositionem Superioris.

3 *An electores teneantur negare suffragium ei, quem solus Superior testatur non esse idoneum, & nu. 6.*

An sola suspitio reddat quempiam digniorem altero, qui nullam patitur suspitionem, num. 7.

4 *An Superior incitata, inauditaque parte possit priuare aliquem ex causa, quam ipse solus testatur, num. 8.*

In occultis lex contenta est his, quæ habere potest.

9 *Quæ probationes requirantur ad effectum imponendi aliquam pœnam.*

10 *Ad quæ teneantur Regulares in suis iudicijs.*

11 *De iure Diuino nemo est condemnandus incitata, inauditaq; parte.*

12 *Defensiones sunt de iure Naturæ, & nemini deneganda.*

13 *An electio celebrata cum iniusta priuatione alicuius sit valida.*

1 Qvoniam per diuisionem rés melius intelligitur. *instit. de leg. §. sed non vsque nos. ff. de dot. except. l. 1.* Glos. 1. Ideo distinguo triplicem sensum tituli.

2 Primus est: an prædictus Superior possit excludere, &c. idest possit dum scrutatoribus maiorem partem suffragiorum vni datam, alteri falsò referre, ipsumque eligere à

3 Secundus est: an propter solum testimonium præfati Superioris, teneantur electores existimare aliquē minus idoneum ad munus, de quo tunc agitur, & sic eum excludere, & ei præferre alterum tanquam magis idoneum, vt v. g. si Prouincialis in conscientia sua testetur Definitoribus iustam causam in genere, vel in specie, ob quā P. F. Titius nō meretur eligi in Guardianum in cōcursu aliorum, qui tunc nominantur: Quæstio est, an in huiusmodi casu Definitores teneantur, incitata, inauditaq; parte, excludere P. F. Titium tanquam minus idoneum, eique præferre alterum ex nominatis, tanquam magis idoneum ex solo testimonio Prouincialis; Et si non excludant, an electio teneat?

4 Tertius sensus est: an præfatus Superior, incitata, inauditaq; parte, possit excludere, idest priuare, & inhabilitare aliquem ad munus, de quo tunc agitur, propter iustam causam, quam ipse solus super conscientiam suam testatur; ita vt nequeant electores ei suffragari, tamquam voce priuato. vt v. g. si Prouincialis, incitata, inauditaq; parte, dicat Definitorib⁹ se nolle P. F. Titium eligi in Guardianum propter iustam causam, quā ipse in sua cōscientia scit esse verā, & ideo eum inhabilitare pro illa vice ad hoc vt ei nequeant suffragari in electione. Quæstio est, an Prouincialis possit hoc facere? & si faciat, an Definitores teneantur ei obedire? & si obediant: an electio sic celebrata teneat?

neat? &c. Item si v. g. Generalis incitata, inauditaq; parte præcipiat scrutatoribus secretò, vt nō recipiant omnia vota, quæ dirigētur in P. F. Zoilū; si tot erunt, quod facilè, eligetur in Prouincialem: sed mandet eis, vt receptis aliquibus votis, dicant postea nomine suo alijs suffragatoribus, qui volent suffragari eidem P. F. Zoilo, eum esse voce priuatum ab ipsomet Generali, pro illa vice, & ideò suffragentur alteri. Et in huius facti tutiorem exequutionem idem Generalis iniungit præceptum formale S. Obedientiæ de non reuelando, &c. Quæstio est, an Generalis possit hoc facere? & an teneantur scrutatores ei in huiusmodi facti contingentia obedire? & si obediant, an electio sic celebrata teneat?

Sic distincto titulo respondeo ad
5 Dubium in primo sensu cum Nauar. *lib. 1. conf. 4. tit. de elect. in 2. edit.* & Rodriquez *tom. 2. q. 52. art. 11.* Manual. prælat. *to. 2. q. 23. art. 26. in vnic. conclus. ante med.* tam Generalem, quam scrutatores crimen æterna morte dignum perpetrare, ac huiusmodi electionem prorsus inanem esse, & in foro conscientiæ, & in foro fori.

Non valet in foro externo, quia nec etiam Capitulum Generale cum ipsomet Generali potest infringere electionem validam, & validare nullam contra dispositionem conciliarem, *c. quia propter de elect.* vt inquit Panorm. *ibid. nu. 12.* post Io. Andr. arg. *c. inferior. dist. 21. & c. cum inferior. de mai. & obe. & clem. ne Romani de elect.* sed in proposito casu dictus Superior cum scrutatoribus validam facit electionem ipsò in re nullam, ex dispositione *d. cap. quia propter*. Ergo est nulla in foro fori.

Nec item *valet in foro conscientiæ*, quia cum non interuenerit consensus maioris partis eligentium, electio non habet fundamentum naturale, & ideo nec etiam valet in foro conscientiæ, vt plenè explicaui *dub. 3. num. 1. & 2.*

6 Ad dubium verò in secundo sensu respondeo affirmatiuè, dummodo non constet, electoribus, seu saltem in eos cadat probabilis, & rationabilis suspicio de aliqua fraude Prouincialis. Ratio huius responsionis est, quia electores semper tenentur in conscientia præferre magis idoneum minus idoneo: sed sola simplex attestatio Superioris, de cuius fraude non constat, vel saltem probabiliter non possumus suspicari, reddit magis idoneum vnum in concursu alterius. Ergo tenentur electores dimittere illum, quem testatur Superior esse minus idoneum, & eligere alterum.

Maior patet ex latè dictis *dub. 30. per totum.*

7 Minor probatur, quia in dicto casu, in quo solum agitur de præferendo magis idoneum minus idoneo, nedum leuiores probationes sufficiunt Fab. *decis. 47 lib. 2.* Rota *decis. 1029. num. 1. coram Card. Seraph.* quam sequuti sunt Marescot. *lib. 2. var. resol. c. 35 num. 19.* & Beltram. *in annot. ad decis. 138. Greg. XV. nu. 13.* & clarius tradit eadem Rota *decis. 481. num. 9. p. 2. in recent.* Sed etiam sufficit sola suspicio ad excludendum aliquem in concursu alterius, qui nullam patitur suspicionem, Calder. *conf. 9. de probat.* Rota *d. decis. 481. nu. 2.* & facit *text. cap. omnipotens de accus.*

Sed dicta attestatio Superioris merito inter leuiores probationes videtur connumeranda, vel saltem negari non potest, quin rationabilem suspicionē debeat afferre electoribus, &c. Ergo illum reddit minus idoneum, ita vt iure optimo sit illi præferendus alius, qui nullam patitur suspicionē. Quamuis autem hæc ita se se habeāt, vt scilicet peccent electores non præferendo alium, ei, de cuius minori idoneitate testatur Superior, vt modò explicatum est: Attamen si de

facto

facto non præferrent; sed illum eligerent, valet nihilominus electio in foro externo, modò non sit alias indignus, vt probatum est *dub.32.*

8 Ad dubium denique in tertio sensu respondeo negatiuè: & ipse Superior grauissimè peccat, nec electores tenentur ei obedire in huiusmodi casu. Hæc Conclusio apertè habetur ex Rodriq. *tom.2.q.51. artic.11. per totum*, & ratione quoque suadetur, nam ad effectum imponēdi aliquam pęnam puta priuationis, probationes debent esse plenæ, & concludentes.

Sed sola attestatio Superioris non est vllo modo dicenda sufficiens probatio. Ergo ex sola attestatione Superioris non est quis priuandus.

9 Maior firmata fuit in Rota *d. decis.481. in fin.p.2. in recent.* & in terminis nostris de depositione Prælati Regularis eadem Rota *decis.234. num 7.p.1.in recent.* & dicetur *dub.98. num.2.& seqq.* Et si crimen, quod opponitur, ex eo, quod occultè committi soleat, probetur coniecturis, & pręsumptionibus, cum lex in occultis de eo, quod habere potest, contenta sit: Mascard. *de probat.tom.3. concl.1313.* & Farinac. *de delict. carn.q.147.nu.66.* Attamen ad dictum effectum imponendi aliquam pęnam, præsertim priuationis, tales coniecturæ, & præsumptiones debent esse adeò euidentes, & vrgentes, vt reum de tali crimine pernecesse conuincant, vt in terminis de simonia tenuit Rota *in Firmana capellaniæ 7. Maij 1582. coram Clemen. VIII.* quam allegat, & sequitur *d decis.1029.nu.2.coram Card.Seraph.* Marescot. & Beltram. *vbi sup.* & eadē Rota *in Hispalē. prætensæ simon.7. Februar.1596.corā Card. Blanchetto*, quā approbat *d. decis.517.nu.1. corā Gregor.XV. & decis.166.n.8.p.2. in recēt.*

Minor item probatur, nam licet
10 Regulares facilius, & liberius priuentur, quam Clerici sæculares, *c.per tuas 1.in fin.de simon. & c.qualiter & quando 2. de accus.* & in puniendis eorum delictis possit procedi de plano, & absq; strepitu, & figura iudicij, postpositis rimulis, & apicibus iuris *d.c. qualiter, & quando 2. & c.olim de accusat.* & Minoribus concessit Bonifacius VIII. vt habetur *in fundamento trium Ordinum.*

Attamen non per hoc eorum Prælati in cognoscendis delictis grauibus suorum subditorum, quæ aliqua tergiuersatione celari possunt, nullo modo eximuntur ab eis, quæ sunt de substantia, & essentia iudicij, & quæ conducunt ad veritatem inspectandam *d.c.qualiter, & quando 2.* vbi Panorm. *de accus. clem. sæpè de verb.sign.* in illa, quæ sunt de iure Diuino, seu naturali, vel gentium, Panorm. *in c. dilect. de iudic.* Sylu. *verb. iudex 1.q.5.* Pegna *comment.104. vers.fin. in 3. direct.inquisit.* Nauar. *lib.2 cons.1.in fin. de sent. & re iudic. in antiq.* vbi in terminis de Fratribus Minoribus: & plenius D.Anton. *3.par. tit.9.cap.15. §.6.* Sotb. *in annot. ad compen. tit. appellare §.2.* & in terminis nostris, nempè de priuatione vocis, latè tradit Rodriquez *d. art. 11.*

11 Sed inter alia necessaria de iure diuino, non immeritò sibi locum vendicant citatio rei, illiusq; interrogatio; ita vt nemo sit condemnandus inaudita parte, Eccl.11. *antequam interroges, ne vituperes quemquam, & cum interrogaueris, corripe iustè.* Gen. cap.3. *Adam vbi es? &c. & c.4. quid fecisti Cain?* Matth. 18. *Tunc vocauit illum Dominus suus, & ait illi serue nequam, &c.* Luc. item 18. *Et vocauit eum, & ait illi; quid hoc audio de te, redde rationem villicationis tuæ, &c.*

Ergo sola attestatio Superioris nō est sufficiens probatio ad dictum effectum: & per consequens ex sola cognitione, quam ipse habet de delicto Rei, non potest illum priuare inaudita, & incitata parte, vt dictum est; sed debet citari, atq; audiri reus ad sententiendum.

siendum, si quam fortè excusationē, aut defensionem afferre vellet, Clar. *lib. 5. §. fin. q. 8. vers. sed nunquid capto reo*, Farinac. *q. 39. num. 32.*

32 Neque enim defensiones, cum sint de iure naturæ *clem. pastoralis §. cæterum de senten. & re. iudic. l. vt vim ff. de iust. & iu.* Farin. *n.* 18. nemini sūt denegandæ: nec etiam excommunicato *c. cum inter. de except.* atque adeò, nec Diabolo ipsi, si adesset in iudicio, Specul. *3. p. tit. de inquisit. §. fin. vers. ergo distinguo*, Panorm. *in c. cum contingat, nu. 27. de for. compet.* Farinac. *vbi supra num. 50.* Iniquum enim esset iudiciū, vbi audiretur impugnatio, & non defensio, Sorb. *in annot. ad comp. priuilegie. appellare §. 2.*

33 An tandem electio sic celebrata, cum iniusta, scilicet, priuatione alicuius, sit valida? Dico non esse quidem nullam ipso iure, sed annullandam ad petitionem ipsius iniustè priuati: Interim verò est valida, vt tradit Rodriq. *d. art. 21.* Vnde proportionabiliter huc applicari potest doctrina de non vocatis vocandis *dub. 9. per totum.*

Dixi *cum iniusta priuatione*, quia si vltra iniustam priuationem interueniant alia, aliter etiam erit sentiendū, vt est in exemplo allato de Generali præcipiente secretò scrutatoribus, vt non recipiant vota, &c. nam ibi, quia vltra iniustam priuationem, tollitur etiam libertas illorum eligentium, qui suffragati fuerant illi postmodum iniustè priuato, impeditur consensus naturalis electionis, & denique contra dispositionem, *cap. quia propter de elect.* celebratur scrutiniū; ideirco talis electio est ipso iure nulla.

Et quod tollatur libertas illorum electorum, &c. patet, quia non solum coarctantur ad eligendum aliquem certum, & determinatum; quo casu electio non dicitur libera *dub. 50.* sed quod magis est per fraudem circumueniuntur, & inuiti coguntur ad neminem eligendum.

Quòd impediatur consensus naturalis, ex eo maximè probatur, quia supposito scrutatores de mandato Generalis inhabilitare illum, qui iam electus est à maiori parte Capituli, per consequens electio, quæ postea de alio celebratur, peccat in iure naturali. Ponamus enim v. g. ex triginta electoribus, quibus Collegium constat, quindecim suffragatos fuisse P. F. Zoilo, & altero superueniente, qui velit suffragari eidem P. F. Zoilo, per quod votum iam electio habebat fundamentum naturale, scrutatores tunc temporis dicant illi electori nomine Generalis, P. F. Zoilum esse priuatum. Non nè peccabit hæc electio in iure naturali, sicuti, & illa altera de qua dictum est *supra num. 5.*?

Et tandem quòd celebretur scrutinium non seruata forma, *c. quia propter de elect.* liquidò constat, quia si aliquis ex præsentibus contemnatur, & inuitus ad suffragandum non admittatur, talis electio est contra intrinsecam formam electionis, præscriptam *in d. c. quia propter* ibi *vota cunctorum diligenter exquirant*, Specul. *tit. de elect. vers. si ergo viam*, Biax. *in direct. elect. par. 3. c. 27. num. 1. & 2.* & Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 5. num. 14.* de mente Panormitani. Sed in casu nostro omnes illi electores, qui suffragati sunt P. F. Zoilo, contempti sunt, & inuiti non sunt admissi ad suffragādum, dum per fraudem circumuenti sunt ad suffragandum, inutiliter arg. eorum, quæ dicta sunt *dub. 28.* Ergo contra dispositionem, *c. quia propter de elect.* fuit celebrata electio. Ergo est nulla ipso iure.

Et tandem pro corroboratione omnium hic dictorum, libet referre eundem penè casum, qui propositus, & resolutus fuit hoc anno 1625. à Sacra Congregatione hoc modo. Quæsitum enim fuit. *An in electione Superiorum Regularium Præsidens Capi-*

tuli possit præcipere scrutatoribus sub præcepto Sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne recipiant suffragia ore tenus tradi solita pro aliquibus vltra certum numerum electionis insufficientem: sed eo completo dicant electoribus ad aures (vt seruari dicitur) vt dent alijs eorum vota. Et an electio hoc modo celebrata sit valida? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum *hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbauit, censuitq; electiones hactenus celebratas, si scrutatores præcepto Superioris obtemperantes, singulorum eligentium vota non receperint, pro Canonicis non haberi.*

DVBIVM XCII.

An ab electione abstinendum sit ei, qui ipso facto pœnam priuationis incurrit.

SVMMARIVM.

1. *Qua pœna sit puniendus, qui inchoauit: sed non consummauit delictum.*
2. *Sensus quæstionis.*
3. *Voce priuatus debet abstinere ab electione, sicut excommunicatus ab Eucharistia.*
4. *In dubio tutior pars est eligenda.*
5. *Quam culpam admittit inhabilis, se se immiscendo in electione sine causa.*

1 NON dubitatur in præsenti de eo, qui inchoauit; sed non consummauit delictum, cui imposita est à iure pœna priuationis ipso facto incurrenda, quia nunquam est locus huiusmodi pœnę, nisi delictum fuerit consummatum, quantumcumque fuerit inchoatum, licet extraordinariè puniri possit, Ioann. Andr. *in regul. odia, de reg. iur. in 6.* Barth. *in l. 1. ff. de sicar.* Panormit. *in c. 1. in. 13. de eo q. mittit. in poss. & in c. cum in cunctis §. clerici sane, num. 3. de elect.* Gemin. *in cap. perpetuò. num. 1. de elect. in 6.* & latè Menoch. *de arbitr. iud. cent. 4. cas. 360. num. 96. & seqq.* multos allegans. Et hoc maximè procedit si dictum delictum non fuerit de atrocioribus: quia tunc meritò secus esset asserendum: In atrocioribus namque delictis sola attentatio, quæ ad actum proximum deuenit, punitur, *l. si quis non dicam,* vbi Glos. *C. de Episcop. & Cleric. si quis de pæn. d. 1.* Felin. *in tract. de punien. conatu nu. 4.* Menoch. *vbi supra num. 47.* & Farinac. *p. 2. q. 122. num. 31.*

2 Sensus ergo Quæstionis est, an ab electione abstinendum sit ei, qui ob aliquod delictum occultè perpetratum, & consummatum, priuationem vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrit? Esto incurratur ante latam Iudicis sententiam declaratoriam, iuxta conclusa *dub. 89.*

3 Respondeo affirmatiuè, dummodò per hoc fama delinquentis non pateretur graue detrimentum, idest, eo modo sibi abstinendum est ab electione, quo excommunicatus prohibetur Eucharistiam sumere.

Hinc quemadmodum occulto excommunicato non licet quotidie Sacrum facere ad placitum; sed toties tantummodo, quoties comperit propriam famam nimis imminui: ita etiam voce priuati abstinere debent ab electione, si aliter v.g. vitare non possunt manifestationem sui delicti, aut vehementem eius suspicionem, vel simile incommodum graue, quod nemo sibi inferre cogitur, iuxta communem omnium Theologorum doctrinam de conseruanda fama, & honore, quam late explicat Alphonsus à Castro *lib. 2. de potest. legis pæn. c. 11.*

in

in arg. 1. per totum, & cap. 15. circa med.

4 Immò hæc dicta amplia, vt in dubijs tutior pars sit eligenda, dignitatis, scilicet, propriæ incolumitas, quia melior est conditio possidentis, cap. quod autem de iur. patr. c. in pari. de regul. in 6.

Hanc Conclusionem sustinent Sorbus tit. ingredi Monast. Monial. fol. 361 edit. Brix. Suar. tom. 5. disp. 48. sect. 1. num. 17. & Sayr. in Clau. Reg. lib. 3. cap. 9. num. 25.

5 Sed statim rogabis, quam nam culpam admittat inhabilis, qui se se immiscet in electionibus, non obstante inhabilitate, nec vlla eum vrgeat pergrauis causa, vt nunc explicatum est?

Respondeo mortaliter peccare se se immiscendo in electione passiuè: & in hoc conueniunt omnes: sed discrepant, an idem iuris sit in electione actiua, Auil. de censur. par. 2. cap. 6. disp. 8. d. 3. conclus. 2. sustinet venialem culpam non excedi, ea ratione motus, quia prædicti inhabilis acta sunt valida, nisi essent excommunicati non tolerati, vel huiusmodi: tunc enim concedit secus esse dicendum.

At Suar. de Legib. lib. 5. c. 9. nu. 11. Filiuc. citatus à Bonac. de Censur. disput. 2. quæst. 2. punct. 6. §. 1. num. 2. & approbatus punct. 7. num. 3. in fin. sustinent mortaliter peccari, quia ille inhabilis facit iniuriam electoribus vsurpando iudicium, vel electionem ad se non pertinentem, quæ actio proculdubio est pergrauis, & sufficiens ad peccatum mortale.

Et hæc opinio mihi multò magis arridet, dummodo ipse inhabilis non admittatur scienter ad eligendum ab electoribus, quando possunt admittere, vt supponit ratio facta.

DVBIVM XCIII.

An Inhabilitas ad electionem tollatur per dispensationem: An verò per absolutionem?

SVMMARIVM.

1 *Quæ sit moralis actio, per quam tollitur vinculum, seu obligatio?*
2 *Absolutio, & dispensatio differunt inter se, & in quo num. 7.*
3 *Quare facultas absoluendi non extendatur ad irregularitates.*
4 *Quid sit absolutio, & quid dispensatio.*
5 *Peccati venia non datur, nisi correcto.*
6 *Non tollitur censura, nisi ablata contumacia.*
7 *Quare inhabilitas tollatur per dispensationem, & non per absolutionem.*
8 *Inhabilitas propriè dicitur irregularitas, vel pœna; impropriè verò suspensio.*
Quæ propriè dicantur censuræ.
9 *An pœnæ tollantur per dispensationem, an verò per absolutionem.*
10 *Quare à Bullis Iubileorum sublata sit clausula* absoluendi à pœnis.

1 AD clariorem dilucidationem dicendorum in hoc dubio, quod pro fundamēto omnium sequentium dubiorum proposui, prænotandum est, moralem actionem, quæ vinculum, seu obligationem disrumpit, vel esse absolutionem, vel dispensationem, Suarez tom. 5. disp. 19. sect. 1. num. 8.

2 Inter quę duo, dispensationem nempè, & absolutionem, longè diuersa ratio moralis intercedit, D. Th. in 4. dist. 20. q. 1. art. 5. quæstiun. 4. ad 3, Ee Suar.

Suar. *tom.5. disp.41. sect.1. num.4. & de legib. lib.6. c.10. num.9. & 14. nu.7.* & Salas 1.2. *disp.* 20. *sect.3. num.*21. & expressè habetur ex *cap. cum illorum de sentent. excommunic.* vbi maior censetur esse facultas dispensandi, quam absoluendi. Et confirmatur nam Nauar. *cap.27. num.*254. Candel. aur. *de irregul. seu de dispens. nu.*331. Molin. *tract.3. disp.80. per totam*, Suarez *tom.5. disp.40. sect.3. nu.3.* Tolet. *lib.1. c.89. ad fin.* vbi Victorel. *in addit. num.6.* Sorb. *in compend. verb. confessiones ad fin. fol.156. edit. Brix.* Sayr. *de cens. lib.7. c.14. num.2.* & latissimè multis allegatis Garz *de benef. p.7. c.11. à nu.56. vsque ad 60.* qui omnes citantes communem Canonistarum, & stylum Curiæ, affirmant potestatem quantumcumque amplissimam datam ad absoluendum à censuris, non extendi ad irregularitates.

3 Sed huius sententiæ potissima ratio est, teste Rota *decis.44. nu.5. p.2. in recent.* & Magistro Sacri Palatij *in Indice librorum expurgandorum in expurgat. pag.16. nu.19. Emanuel. Sà*, quia irregularitas tollitur dispensatione, non autem absolutione. Ergo sunt valdè diuersa, hæc duo, dispensatio, scilicet, & absolutio.

4 Potestque res ipsa facilè explicari: absolutio namque est actus iustitiæ, in quo causa aliqua, seu iudicium terminatur, quia non datur contra ius, sed secundum ius: vnde in illa non fit iuris relaxatio. Dispensatio verò est exceptio à communi lege, seu prohibitione, quia datur contra, vel saltem præter ius: dum per eam ex parte tollitur.

5 Et vt clarius me explicem, dico, absolutionem, siue à peccatis, siue à censuris, seu pœnis non impertiri, nisi supposita dispositione ex parte pœnitentis, & potestate ex parte absoluentis, *cap. plerumque 11. q.3. c. peccat. de reg. iur. in 6.* Rota *decis.13. de sentent. excommunic. in antiq.* & tunc nulla lex per talem actum relaxatur: nam potius lex præcepit pœnitentem absolui in eo casu, vt manifestum est in absolutione à peccatis. Idem autem cum proportione est in absolutione à censura, cum illa, cui suffragatur vera censuræ ratio, leuetur per solam absolutionem, vt latè probat Suarez *tom.5. disp.7. sect.1. num.3.*

6 Quia censura de se non est perpetua pœna, vel ad finitum tempus, sed donec à contumacia recedatur, & ideò in sua intrinseca ratione includit vt ablata contumacia; ipsa quoq; tollatur, vt iura disponunt, *c. qua fronte, de appell. c. ex literis de const. c. contingit de offic. deleg cum similibus, &c.* Illa ergo ablatio non est dispensatio in aliqua lege, sed potius legis executio.

7 Ergo absolutio in hoc rectè distinguitur à dispensatione, quod illa est sententia quædam per quam (si clauis non erret) non vulneratur lex, nec minuitur ius, sed potius executioni demandatur. Dispensatio autem non est sententia, sed actus quidam iurisdictionis voluntarius, quo vulneratur lex, dum ex parte tollitur. Et hoc est, quod vult Gemin. *in cap. qui verò num.1. de elect. in 6.* asserens, dispensationem dependere à misericordia; & sic non videri esse debitam de iure, de quo *cap. minor. dist.50.*

8 His sic latè prænotatis, dico, inhabilitatem prædictam tolli per dispensationem, non autem per absolutionē Suar. *de relig. tom.1. tract.1. lib.4. c.6. nu.3. in fin. & to.4. tract.8. lib.2. c.11. nu.13. & 14.* Hæc Conclusio primò probatur ex intrinseca natura rei; quia inhabilitas habet vim cuiusdā prohibitionis, vel perpetuæ simpliciter, vel pro tali tempore, vel durante tali statu rerū: & ideò quātumcumq; hominem pœniteat sui delicti, vel causam suam in iudicium afferat, numquam potest ex vi alicuius sententiæ liberari à tali onere. At non obstante hac conditione inhabilitatis, potest

Præla-

Prælatus, seu ille, apud quem potestas resîdet, hominem eximere à tali prohibitione. Ergo dispensatione tollitur secundum prænotata.

Secundò probatur ex communi vsu loquendi Sacrorum Canonum, priuilegiorum, & Iubileorum, de quibus nunc proximè dicam, necnon, & auctorum, qui sub nomine dispensationis propriæ loquuntur de habilitate.

9 Tertiò probatur ex nominis appellatione: nam prædicta inhabilitas dicitur propriè quædam irregularitas à Panorm. *in c. quisquis nu. 1. de elect.* & Suar. *to. 5. disp. 31. sect. 3. nu. 1.* licet opinio contraria sit multò tutior, & communior, vt dictum est *d. 57. num. 2.* Et nuncupatur pœna à Card. *in Clem. 1. in princ. de iur. patr.* relatus à Bertach. *in suo repert. verb. elect. nō cadit. vers. 10* Rodriq. *in exposit. motus proprij Pij V. contra fœminas ingredientes Monasteria virorum, nu. 35.* à Sorb. *tit. ingredi Monast. Momal. fol. 366. edit. Brix. vers. dico tertiò*, Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. c. 61. nu. 11 circa med. quem sequitur* Garz. *de benef. p. 8. c. 1. num. 71.* & Sanch. *in præcep. decal. lib. 6. c. 15. in fin.* & nullo modo dicitur censura per *c. querent. de verb. signif.* vbi deciditur sub nomine censurarum comprehendi solummodo excommunicationem suspēsionem, & interdictum, Et licèt Alter. *to. 2. disp. 13. c. 5. col. 1. §. sed de 1.* probare cōtendat propriè dici suspensionem, & supponunt Nauar. *lib. 1. cons. 8. tit. de elect. in antiq.* & Rodriq. *tom. 1. q. 29. art. fin.* At talis opinio est noua, & benè refellitur per dicta ab eodem Nauar. *c. 27. num. 152. in fin.* de mente Iason. & Panormit. quem sequutus est Sorb. *vbi sup.* Pęna igitur, & in primis irregularitas, tollitur per dispensationem, & nunquam per absolutionem, *vt probatum est supra.* Ergo, & prædicta inhabilitas.

10 Sed dices ferè semper in Bullis, & Priuilegijs, quando datur facultas absoluendi pœnas, id fit sub nomine absolutionis. Sed iam monstratum est, inhabilitatem à multis strictè dici pœnam. Ergo per absolutionem, & non per dispensationem tollitur.

Respondeo varia esse pœnarum genera, quas imponit Ecclesia, censurarum, scilicet, & non censurarum spiritualium, & temporalium, & alia genera, quæ à Doctoribus enumerantur, & præsertim à Glos. *in c. ad reprimendam verb. in canonibus de offic. ord. ordin.* Panorm. *in c. dilecti Filij nu. 12. de arbitr.* Felin. *in c. cum non ab homine, num. 7. vers. respectu pœna exilij, de arbitr.* Tusch. *lit. P, concl. 205. 206. 220. & in primis lit. E, conclus. 17.* Vndè ipsæ modò per absolutionem, modò per dispensationem tolluntur, secundum diuersam earum speciem, vt liquet ex Suar. *de legib. lib. 6. c. 11. nu. 5.* Hinc DD. & maximè Nauar. *cap. 27. num. 254.* Rodriq. *tom. 1. q. 20. art. 17.* & Henriq. penes Auil. *de cens. par. 7. disp. 10. dub. 4. circa fin.* & nouissimè Victorell. *in addit. ad cap. 89. lib. 1.* Tolet. *num 6.* coarctant dictam facultatem in dictis Bullis, & priuilegijs *absoluendi à quibuscumque censuris, & pœnis*, ad pœnas tantummodo, quæ ad sui abrogationem requirunt absolutionem, non autem dispensationem.

Atque adeò testatur Auil. eandem clausulam *à pœnis*, sublatam esse à Bullis, & Iubileis, quæ post Pium V. expediuntur, ne daretur errandi occasio ob eius latam, genericamque significationem, quod mihi confirmatur ex tribus vltimis Iubileis, superioribus annis à Paulo V. & Gregorio XV. concessis, in quibus nulla mentio habetur de pœnis. Et tandem circa hanc particulam à pœnis, vide Suar. *de relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 11. num. 41. vsque ad nu. 51.*

DVBIVM XCIV.

An apud Prælatos Regulares, iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, resideat potestas habilitandi sibi subditos in foro fori?

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio electionis in præiudicium tertij non valet.*
2 *Sensus Quæstionis.*
3 *Super quibus delictis, & pœnis possint dispensare Episcopi, & qui iurisdictionem quasi Episcopalem habent num. 7.*
4 *Quando debet, & compelli possit Superior ad dispensandum.*
5 *Et quando solum potest, sed non tenetur.*
Quid sit dispensatio arbitraria, & necessaria.
Dispensatio sine causa non valet, vel est retractanda.
6 *Verba debent aliquid operari.*
7 *Quando possit inferior dispensare in quacunque lege sui Superioris, etiam sine causa.*
8 *An idem sit dispensare in lege Superioris, & in pœnis eiusdem legis.*
9 *Quædam Bullæ, & Decreta inhabilitantia Religiosos in quibusdam delictis, super quæ dispensare possit à suis Prælatis.*
10 *Tot requiruntur habilitates, quot sunt obstacula.*

1 HIC non agitur de dispensatione in præiudicium tertij, quia non valet dispensatio electionis in præiudicium alterius coelecti, Ant. à Butr. & Ioan. And. *in cap. dudum 2. col. fin. de elect.* Dec. *in cap. at si Clerici, §. de adulterijs, nu. 156.* vbi quoque Felin. *num. 14. vers. vnde dicunt, de indic.* vt v.g. licet possit Episcopus dispensare cum electo criminoso: at id nequiret in præiudicium capacis, qui simul cum eo electus est, Aret. cum Innoc. *in c. dudum 2. num. 13. de elect.* Archid. *in cap. si, cap. quis de ministerijs in fin. dist. 50.* & Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 3.* Aliud exemplum fit de dispensatione facta cum eo, qui priuandus erat, quia non præiudicat illi, qui sequuta priuatione illud beneficium obtinuit, vel impetrauit, Ioan. Andr. *in cap. dudum circa fin. de elect.* Calder. *cons. 12. in fine de rescript.* & Oldrad. *cons. 325. thema quæstionis col. fin.*

2 Prædictus ergo titulus intelligitur de potestate dispensandi ab inhabilitate actiua, vel passiua, seu priuatione actiuæ, vel passiuæ vocis, quæ imponitur à iure, siue ab aliquo Decreto, seu Constitutione, nec vertitur in damnum tertij.

3 Sensu Quæstionis sic declarato dico primò, omnes Prælatos Regulares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes posse dispensare in adulterijs, & alijs criminibus, quæ sunt minora adulterio, peracta pœnitentia, nisi Papa ea sibi specialiter reseruasset; Et item dispensare valent in omnibus irregularitatibus, depositionibus verbalibus, priuationibus Officij, aut beneficij, & inhabilitatibus ad ea: modò hæ pœnæ contractæ sint ex perpetratione delictorum adulterio æqualium, vel minorum. Hæc assertio liquet ex *cap. at si clerici. §. de adulterijs,* vbi Panormit. *num. 13. in fin.* Dec. *num. 137.* & Felin. *num. 11. de iudic.* Rodriq. *tom. 1. q. 24. art. fin.* & ratione probatur: nam Prælati Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes possunt in sibi subditos, quidquid possunt Episcopi in suos, eo modo, quo plenè explanatum est *dub. 49. per totum.* Sed Episcopi hanc dispensationem

fationem possunt impertire, *d. §. de adulterijs* Ergo, & Prælati Regulares prædicti.

Hanc assertionem amplia, vt etiam procedat, si dictę pęnæ sint perpetuę, & ipso facto incurrantur, ita Panor. *ubi supra num.6. vers. & hoc intelligo verum*, Dec. *num.8. & clarius num 48. & seqq. quem sequitur* Sanch. *de Matrimon. lib.8. disp.5. num.2.* Marsil. *in d. §. de adulterijs, num. 63. & 68.* & Rodriq. *vbi supra vers. secundum argumentum.*

Dixi, *peracta pænitentia*, ad innuendum non posse inferiorem dispensare sine causa in lege superioris, vt patet ex latè dictis *dub. 75.*

4 Et vt clarior fiat hæc eadem assertio, aduertendum est, duplicem esse dispensationem, necessariam, scilicet, & arbitrariam. Necessaria est illa secundum Panorm. *num. 20.* quæ in vtilitatem publicam cedit, vt quia scandalum euitatur, vel Religiosus voce priuatus, est valde vtilis Religioni, &c. Et in huiusmodi casibus Superior dispensare debet, & ad dispensandum compelli potest ob Religionis vtilitatem, vt tenent communiter omnes.

5 Arbitraria verò est illa, quando subiacet tantum vtilitas personæ dispensandæ, vt quia alias est bonæ conditionis, licet hoc delictum admiserit, ac satis contritus apparet. Et tunc Superior potest. Si autem nulla subest causa, nec in persona patiente, nec respectu boni publici: tunc dispensatio fieri non potest, vel si fieret non valeret, vel irritaretur, & dispensans puniretur, quia dispensatio in lege Superioris, sine causa, non valet, vel est retractanda. Innoc. *in c. cum ad monasterium, de stat. regul.* & pro hoc facit, quod notat Gloss. *in c. requisitis, §. nisi rigor. 1. quæst. 7.*

6 Secunda Conclusio est, sicut non possunt memorati Prælati Regulares dispensare in lege sui Superioris, vt modò conclusum est; ita nec etiam posse in præfatis pœnis eiusdem legis, quæ ex delictis grauioribus adulterio proueniunt, nisi eis expressè concedatur, quod fit, vel per clausulam generalem, vt in superiori conclusione dictum est *d. §. de adulterijs*, vel in aliquo casu speciali, quoties Pontifex addit, vt in eo possit dispensari, vel impersonaliter de dispensatione loquitur, dicens: *nisi in eo dispensetur*, nec explicat à quo sit dispensandum: tunc enim censetur facultas circa illud concessa Episcopo, & per consequens Prælato quasi iurisdictionem Episcopalem habenti, iuxta dicta *d. dub. 49.* Et ratio est, quia cum verba debeant aliquid operari, *c. si Papa de priuil. in 6.* nec dubium sit, Pontificem posse dispensare, illa verba essent superflua: quæ omnia ex communi Theologorum, & Canonistarum doctrina non obscurè colliguntur, vt videre licet in præcitatis Doctoribus, & etiam Sot. *de iust. lib. 1. q. 7. art. 3.* Syluest. *tit. dispensatio q. 90. num. 14.* Caiet. *1. 2. q. 97. art. 4.* Medin. *ibid.* Valent. *1. 2. disput. 7. q. 5. punct. 9.* Azor. *par. 1. lib. 5. c. 15. q. 7.* Salas *1. 2. disput. 20. sect. 3. num. 20.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 5. num. 1. & lib. 2. disp. 40. num. 1.* & Suar. *de legib. lib. 6. cap. 14. num. 8. & communiter DD. teste* Bonac. *de legib. disp. 10. q. 2. pun. 7. num. 1.*

7 Huic assertioni, licet plures adhibeantur limitationes à Doctoribus, at vnam tantum ad rem nostram existimo necessariam, quæ & superiori quoq; assertioni adaptari potest, nempe posse memoratos Prælatos dispensationis beneficium impertire ex rationabili interpretatione voluntatis Superioris, etiam in pœnis prouenientibus ex delictis grauiorib⁹ adulterio, vel inęqualibus, seu minoribus nulla etiam peracta pœnitentia, vbi re vera necessitas magna vrget, & est periculum in mora: ita, vt ad Superiorem

periorem non pateat aditus. Ita Rota quam referunt, & sequuntur, Panor. *in d.§.de adulteriis,nu.9.* Dec. *num* 10. & Felin.*num.3.& 21. in fin. de iudic.* Item Felin.*in c.1.num.49. vers. & pro isto dicto de const.* Rebuff. *in praxi tit. de dispens.ad plur.beneficia n.30.& 31.* Lambert. *de iure patr. lib.2. p.1.q.7. art.19.num.2.* Nauar. *cap.22.num.85.* Gutierez *qq.can.lib.1.cap.23.num.18.* Sanchez *d. disput.40. num.3. & lib.8. disp.9. nu.22.* Salas *vbi supra num.22. vers. tertius casus est,* & Suar. *vbi supra num.10. in fine, alios plures cum communi referentes.*

8 At huic eidem assertioni obijcies cum multiplici Doctorum testimonio,& præcipuè Manual. prælat. *to.2. q.30. artic.11.conclus.1.* aliud esse dispensare in lege Superioris, aliud verò in pęna eiusdem legis iam contractа: vnde dices, conclusionem nostram subsistere posse in primò sensu; quia Prælati inferiores nequeunt dispensare in lege superioris. At in secundo sensu minimè, quia Prælati inferiores tollunt pœnam iam contractam per transgressionem legis suorum Superiorum, dummodo huiusmodi pęna non sit actualiter reseruata, quod probatur ex eo, quod qui incidit in excommunicationem ex transgressione iuris, potest absolui, quando eius absolutio, non est simpliciter reseruata, vt patet ex communi.

Respondeo, hanc obiectionem falso fundamento inniti, quia argumentatur ab absolutione ad dispensationem, vt perspicuum sit ex latè dictis in præcedenti *dub. à nu.1. vsq; ad nu.8.* ex quo loco, & ex Doctoribus ibi allegatis elicitur optima responsio ad hanc obiectionem, cum supradictæ pœnæ non absolutione sicuti excommunicatio; sed dispensatione tollantur, vide ibi, & Suar. *de Legib. lib 6. cap.11. num.5. & nouissimè de Relig. tract.10. lib.9. cap.2. num.48.*

9 Ex his sic latè discussis infertur, cum Summi Pontifices, vt Pius V. & Gregor. XIII. in suis Constitutionibus satis contra Religiosos introducentes mulieres in Monasteria virorum, aut mulierum, non reseruauerint sibi vltra suspensionem à Diuinis, nec priuationem officiorum, nec etiam inhabilitatem ad ea, sicut excommunicationem reseruauerunt, posse Prelatos Regulares supradictos in hac priuatione dispensare, & habilitare pœnitentia peracta, vel non peracta, iuxta in superioribus explicata, & distincta. Ratio huius illationis est, quia hoc delictum non est grauius adulterio, vt benè probat Rodriq. *tom.1.q.24.art.fin.circa med.* & Cruz. *de stat. relig. lib.1.c.6.concl.6. vers. ex dictis sequitur.*

Et pari ratione idem inferendum est de inhabilitate, seu priuatione vocis actiuę, & passiuæ contracta ex allocutione habita cum Monialibus, contra Decretum Sacræ Congregationis, de quo dictum est sup. *dub.89. num.2.* Secus verò inferendum est, primò de huiusmodi pęnis latis cõtra subornatores per notata *d.53. nu.11.*

Item secus inferendum est, secundò de dispensatione super priuationem vocis actiuæ, & passiuæ, quam ipso facto incurrunt Regulares ministrantes in ordinibus, per simoniam susceptis, iuxta Constitut. Sixti V. *contra malè promotos*, roboratam à Clemen. VIII. vt videre licet apud Rodriq. *tom.1.q.20. artic.13. circa fin.* patet namq; Prelatos Regulares non posse talem pęnam tollere: tum quia est specialiter reseruata Summo Pontifici cum derogatione quorumcumque priuilegiorum, &c. Tum etiam quia esto non esset reseruata talis pęna, adhuc tamen non posset dispensari, cum supradicta simonia, propter quam hæc pœna irrogatur, sit delictum multò grauius adulterio, *c. sicut, & c. licet de simon.* Panorm. *in c. de simon.*

simon. nu. 4. eod. tit. est enim quædam species sacrilegij, cap. audiuimus 1. q. 3. & æquatur crimini læsæ majestatis, can. fané 15 q. 3. cap. 1. vbi Glos. vlt. de test. in 6. Less. de iust. lib. 2. c. 45. nu. 6. Marescot. li. 2. var. resol. cap. 35. nu. 11. Et tandem vide Valent. to. 3. disp. 6. q. 16. p. 4. per totum, Azor. par. 3. lib. 12. cap. 1. q. 1. Suar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 3. per totum, & alios apud quos comperies quanta sit grauitas huius peccati simoniæ.

10 Vltimò hic aduertendum est, tot requiri habilitates, quot sunt obstacula, Gemin. cons. 13. & fuit dictum in Pharen. pensionis, coram Clem. VIII. & in Romana Palatij 5. Iunij 1602. coram Card. Sacrato, & decis. 119. num. 9. coram Greg. XV.

DVBIVM XCV.

An Prælati Regulares valeant in foro conscientiæ restituere vocem sibi subditis, ea priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Variæ priuilegia concessa Prælatis Regularibus habilitandi priuatos.*
2 *Et hodie manent in suo robore.*
3 *An Religiosi voce priuati, vel censuris innodati, absoluantur, vel dispensentur per generales absolutiones, quæ quandoque dantur ab eorum Prælatis.*
4 *An talis absolutio vel dispensatio possit dari à Guardianis, qui aliter quàm per electionem instituuntur virtute facultatis eis concessæ dispensandi in omnibus, quæ potest eorum Generalis, prout vsus solum Sacramentorum postulat.*
5 *An possit dari absolutio in foro conscientiæ extra forum Sacramentale.*
6 *An absolutio, vel dispensatio in foro conscientiæ obsit foro contentioso.*
7 *Quid importet dictio solummodò.*
8 *Lex nõ includit illud, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit. Auctoritas regulatur secundum mentem disponentis.*
9 *Is committit in legem, qui verba legis complectens, contra legis nititur voluntatem.*

1 Respondeo affirmatiuè: & hoc virtute priuilegiorum eis concessorum, vt est illud Greg. XIV. concessum anno 1590. Præfecto Generali Ministrorum infirmorum, quod refertur à Sorb. in compen. tit. absolutio ordin. quò ad fratres fol. 20. edit. Brix. Item illa duo Eugenij IV. prout refert Rodriquez tom. 1. q. 20. art. 20. Vnum Generali Præfecto Reformatorum Cistertij factum, Alterum Fratribus Minoribus, quod habetur in compen. tit. absolutio extraordin. quò ad fratres, num. 3. & alia quorum virtute possunt habilitare ad quascumque dignitates, & officia Ordinis, ad quæ per aliquam Constitutionem Apostolicam, seu Canonicam sunt inhabiles.

2 Neque obstat huiusmodi priuilegia esse abrogata, quò ad quosdam peculiares casus, vt est v. g. priuatio vocis actiuæ, & passiuæ, quam ipso facto incurrunt Religiosi ministrantes in ordinibus per simoniam susceptis, ex Constitutione Sixti V. contra malè promotos, reborata à Clemente VIII. huiusce namque pœnæ dispensatio reseruatur specialiter Summo Pontifici cum derogatione priuilegiorum Regularium, prout benè aduertit Rodriq. tom. 1. q. 20. artic. 13. in fin. nam respondeo ea priuilegia fuisse reinualidata per sequentes confirmationes Apostolicas eiusdem Clementis VIII. & Pauli V. vt declaratum est dub. 73. num. 6.

3 Vnde

3 Vnde meminerint fratres, seu in visitationibus suorum Prælatorum maiorum dispensatos esse ab omni inhabilitate occulta in foro conscientiæ, iuxta tenorem priuilegiorum, quando absoluuntur, & dispensantur ab omnibus irregularitatibus, inhabilitatibus, pœnis, &c. sicuti de censuris testantur Syluest. *tit. Confessio* 1. *q*. 4. *num*. 7. Nauar. *c*. 26. *nu*. 13. Sayr. *de cens. lib*. 7. *c*. 14. *nu*. 9. *vers*. 2. Coriol. *de casibus reseru. p*. 1. *sect*. 1. *art*. 11. *nu*. 2. *in 3. edit*. Et hoc nedum habet locum in visitationibus, vt dictum est nunc proxime, sed etiam in absolutionibus, dispensationibus generalibus præambulis ad electionem, quæ de more ad omnem meliorem effectum consuescunt dari. Quæ omnia extende etiam ad Priores, & Guardianos canonicè electos, iuxta prædictorum priuilegiorum tenorem: non verò extendas de iure ordinario ad omnes Prælatos Conuentuales, qui aliter quàm per electionem instituuntur, prout plenè inferam *dub*. 114. *num*. 12.

4 Dixi, *de iur. ord*. quia si de iure delegato hac facultate fruerentur, tunc iuxta tenorem delegationis sibi factæ absoluant, seu dispensent, &c.

Sed rogabis forsan, an ad hunc effectum censeatur sufficiens facultas illa, quæ in aliqua Religione delegatur prædictis Prælatis, non canonicè electis, & alijs Confessarijs eiusdem Religionis, per quam facultatem in foro conscientiæ tantum possunt absoluere à quibusuis censuris, nec non dispensare in omnibus irregularitatibus, tam publicis, quam secretis, in quibus omnibus potest dispensare, seu absoluere Reuerendissimus Pater Generalis illius Religionis, prout tamen solum vsus Sacramentorum necessariò postulat.

Affirmatiuè (vt opinor) esset sentiendum, quando in dicta facultate non subiungeretur illa clausula, *prout tamen solum vsus Sacramentorum necessariò postulat*. Dum verò subiungitur, & additur, secus est dicendum.

5 Prior pars huius responsionis probatur, tum quia dicta absoluendi potestas in foro conscientiæ tantum nihil obstat, quò minus possit dari extra forum pœnitentiale, vt sustinent Nauar. *cons*. 11. *num*. 2. *de priuil*. Graf. *lib*. 1. *cap*. 13. *num*. 32. Rodriq. *tom*. 1. *quæst*. 20. *art*. 7. & *q*. 61. *art*. 10. Auil. *de cens. p*. 2. *c*. 7. *disp*. 2. *dub*. 13. Sanch. *de matrim. lib*. 8. *disput*. 34. *num*. 29. & *in precep. decal. lib*. 2. *c*. 11. *nu*. 13. & *c*. 12. *num*. 4. *in fin*. & *alij mox referendi*. Homobon. *de exam. Eccles. tract*. 5. *c*. 6. *quæst*. 38. Et licet Garz. *de benef. p*. 11. *c*. 10. *nu*. 137. dicat contrariam sententiam colligi ex pluribus responsionibus Sacræ Congregationis ab eo ibi relatis. At reuera nullo modo colligitur; nam Sacra Congregatio respondit secundum propositam materiam, quæ erat de foro Sacramentali.

6 Nihil ergo faciunt ad rem: tum etiam probatur dicta prior pars responsionis, quia talis absolutio, seu dispensatio nihil obest foro contentioso vti fusè explicant Panormit. *in c. finiimum*. 16. *de schismat*. Marches. *p*. 1. *tit. de S. D. N. Papæ Referend. c*. 2. *num*. 338. Suar. *tom*. 5. *disput*. 7. *sect*. 5. *num*. 25. Henriq. *lib*. 13. *c*. 27. *num*. 5. Duard. *in Bull. Cenæ Domini, lib*. 3. §. 2. *q*. 1. *num*. 50. Filiuc. *tract*. 11. *c*. 9. *num*. 292. Bonac. *de cens. disput*. 1. *q*. 3. *pun*. 10. *num*. 3. & *communiter DD*.

Posterior verò pars responsionis probatur: nam inhabilitas minimè vsui passiuo, vel actiuo Sacramentorum obstat, neque eum impedit: sed prædicta auctoritas absoluendi & dispensandi conceditur solummodo quo ad ea, quæ vsus prædictus necessario postulat.

7 Ergo dicta auctoritas non se extendit ad inhabilitatem tollendam. Tum

Tum quia dictio *solummodò* est exclusiua aliorum, Bald. *conf.* 331. *in quæstione vertitur num.* 2. *lib* 3. *relatus* à Tusch. *lit. D, concl.* 379. qui asserit id, nec etiam ignorare Grammaticæ Magistros: tum etiam quia lex, non includit illud, ad quod mens, & ratio auctris non se extendit *c. intelligentia, c. propterea c. in his, de verb. signif.*

8 Vnde iure meritò auctoritas est regulanda, secundum mentem disponentis, Panormit. *in c.* 1. *de iur. calum.* Imol. *in c. post translationem de renunc.* & Felin. *in cap. tua nos* 1. *num.* 3 *circa med. de iureiur.*

9 Concludamus igitur certum esse, quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem, *cap. certum de reg. iur. in* 6. & *l. non dubium*, *C. de legib.*

DVBIVM XCVI.

An semel reprobatus ab electione sit ineligibilis?

SVMMARIVM.

1 *Quando dicatur cassari electionem ex defectu formæ electionis, vel personæ electi.*

2 *Quando electio secunda teneat, non cassata prima.*

3 *Repulsus ab electione vitio personæ, est ineligibilis vbique. Secus si vitio.*

4 *An ineligibiles sint duo, qui electi fuerunt in discordia.*

1 DVplici ex defectu potissimum cassatur electio, personæ, scilicet, vel formæ ipsius electionis. Exemplum primi defectus, nempe personæ, est si opponatur v.g. contra electum crimen, vel aliquis defectus, puta natalium, vel quod est corpore vitiatus, siue debilitatus, vel quod est excõmunicatus, vel inhabilis, & huiusmodi, &c. Exemplum secundi defectus, nempe formæ est, quando v.g. in electione non fuit seruata forma canonica, de qua habetur in *c. quia propter de elect.* vel electores erant excommunicati, vel suspensi, vel electio est celebrata contra priuilegia Ecclesię, vel post appellationem legitimam, & prima non cassata, & generaliter quomodocumque electio irritetur, & quacumque ex causa, defectu personæ excepto.

2 Dico *electionem cassari defectu formæ, quando fuit celebrata post appellationem legitimam, & prima non cassata*, quia non tenet secunda electio, nisi cassata prima, *cap. inter dilectos de excess. prælat.* Marc. *q.* 1197. *in fin. p.* 1. nisi prima notorie nulla esset, quia tunc secunda fieri potest, non cassata prima, iuxta notata per Gloss. & DD. *in c. auditis de elect.* & *in c. constitutus de appell.* & *in d.c. inter dilectos*, Marc. *q.* 784. *nu.* 2. & *q.* 495. *nu.* 32. *p.* 1. Panorm. *in cap. consideraumus vers.* 4. *not. de elect.* & Cuch. *vbi infr. num.* 144.

3 Modò repulsus ab electione vitio personæ, ita non potest eligi, vt ineligibilis sit, non solum in eadem, sed in alia qualibet Ecclesia: Si verò non vitio personæ irritetur electio, secus est dicendum: talis enim irritatio nõ poterit impedire eius promotionem etiam in eadem, nedum in alia Ecclesia. Hæc Conclusio expressè habetur ex *c. super eo*, vbi Io. And. Bald. Innoc. Panorm. *de elect.* & Felin. *in c. super his, col.* 4. *de accus.* Sylu. *tit. elect.* 1. *q.* 14. Angel. *eod. tit. num.* 23. Tolos. *in tit. de elect. c.* 9. *num.* 23. & *latius c.* 11. *num.* 10. Tabien. *eod. tit. num.* 17 Biax. *in direct. elect. p.* 2. *cap.* 5. Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 141. & Manual Prælat. *tom.* 2 *q.* 23. *artic.* 11. *conclus.* 5. Ratio diuersitatis est, quia vitium cõcernens personam, sigillat, & notat eam, ac sequitur sicut lepra leprosum, *cap. cito turpem* 1. *q.* 1. Vbi verò vitium, propter quod cas-

fatur electio, non respicit personam electi, tunc ex eo non læditur eius fama, & opinio, *cap. consideravimus cum ibi notatis per* Panorm. *num. 5.* & Ant. à Butr. *num. 9. & 16. de elect.* & item Ant. à Butr. *in d. cap. super eo, in fin. eod. tit.*

4 Hanc Conclusionem amplia, vt quando duo fuerunt electi in eadem Ecclesia in discordia, & vtraque electio ex aliquo defectu, etiam si non sit personæ, fuerit cassata, neuter eorum posset assumi in eadem vacatione, & hoc ad euitandã discordiam, *d. cap. consideravimus,* vbi Panormit. *num. 1.* & Ant. à Butr. *num. 9. & 18. de elect.* Item Anton. à Butr. *in d. cap. super eo in fin. eod. tit.* & Biax. *in direct. elect. p. 2. cap. 3.* Cuch. *vbi supra,* nisi tamen post irritatam talem electionem, omnes eligentes in alterum eorumdem electorum conuenirent vnanimiter: tunc enim talis electio sic concorditer celebrata teneret, quia cessaret causa prohibitionis, & ita quoque cessare debet effectus, *l. generaliter, C. de Sacrosanct. Eccles. & cap. cum cessante de appell.* Quod intellige, quando non fuisset cassata vitio personæ: quia tunc bene nullo modo posset iterum eligi per supradicta, &c.

FINIS PARTIS SECVNDÆ.

PARS

PARS TERTIA.

Quæ agit de Electione, & potestate cuiuscumq; Prælati, Officialisq; Regularis in specie.

CAPVT PRIMVM.

De Electione, & potestate Generalis Ministri, & Procuratoris Ordinis.

DVBIVM XCVII.

Ad quem spectet electio, & confirmatio Generalis: quanto tempore duret eius officium: & ad quem pertineat congregare Capitulum pro eadem electione?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos spectet electio Generalis de iure communi?*
A quibus eligendus Generalis Minorum?
2 *Electio Abbatis Generalis regulatur ex electione Abbatis particularis.*
3 *Ad quem de iure communi, & speciali attineat confirmatio Generalis?*
4 *A quo confirmandus Visitator Generalis Tertij Ordinis S. Francisci de Pœnitentia?*
5 *Et Generalis Minorum S. Francisci Capuccinorum?*
6 *An Generalatus officium duret ad vitam electi, vel ad tempus?*
Generalatus officium datur ad vitam electi apud Ordinem Prædicatorum, & Societatem Iesu.
Item an sic detur apud Ordinem Minorum?
Generalatus officium est temperamentum apud Fratres Ioannis Dei in Italia, apud Canonicos Regulares S. Saluatoris, & apud Ordinem Seruorum B. Mariæ.
7 *A quo congregandum Capitulum pro electione Generalis?*
Excusat se Auctor apud Lectorem.
Imprudentis scriptoris est velle tractare de Prælatis Regularibus in via specialis iuris, ac consuetudinis cuiuscumq; Ordinis.

1 RESpondeo primò, electionem Generalis pertinere de iure communi actiuè, & passiuè ad totam Congregationem, *cap. fin. 16 q. 7. c. Abbatem 1. & 2. 18. q. 2. c. cum dilectus de consuet. §. iubemus, authent. de Sanctiss. Episc.* & tradunt DD. *in d. c. cum dilectus*, & præcipuè Butr. *in 1. lect. nu. 7.* *& in*

& in 2 decl. nu. 38. & num. 45. & Card. *nu. 9. q. 1.* Glos. 1. *in cap. 2.* vbi Archid. & Turrecrem. *num. 1. dist. 66.* & Rota *decis. 65. num. 1. par. 1. in recentior.* Hinc meritò Regula Minorica statuit, vt electio Ministri Generalis celebretur à Prouincialibus, & Custodibus, vtpotè totam Congregationem repræsentantibus.

Sed obijcies *in d. cap. Abbatem* 1. *& 2. 18. q. 2.* & sæpe alibi in corpore iuris non loqui de Abbate Generali, sed de Abbatibus singulorum Monasteriorum: & quod nomen *Congregatio* ibi significat singularem cuiuscumque Monasterij Conuentum?

Respondeo cum eadem Rota *vbi sup. num. 2.* sicuti electio Abbatis particularis cuiuscumque Monasterij, actiuè, & passiuè pertinet ad Monachos, seu Congregationem illius Monasterij, de cuius Prælati electione agitur: ita ex eadem ratione electionem Generalis Ministri, qui toti Congregationi præficitur, pertinere actiuè, & passiuè ad totam Congregationem, vt fuit rafirmatum ab eadem Rota *in Vallesoletana praheminentiarum 29. Martij 1604. coram Pamphil.*

3 Respondeo principaliter secundò, confirmationem Generalis Ministri spectare ad Summum Pontificem, vel ipsum remanere cōfirmatum virtute priuilegiorum, vt distinctè explicui *dub. 44. nu. 2. & seqq.* Quibus ibi dictis adde, posse etiam esse, vt ex aliquo iure speciali talis confirmatio pertineat ad aliquem alium Superiorem, etiamsi alias non sit ordinarius, vt asserunt DD. citati *dubio* 8. *num.* 9.

4 Vt v.g. est electio Visitatoris Generalis Fratrum Tertij Ordinis Sancti Francisci de Pœnitentia, quę trahit confirmationem à Ministro Gen. Fr. S. Francisci de Obseruantia, secundum quod disposuit Sixtus V. *in Bulla Romani Pontificis*, §. 5. *Anno* 1586.

5 Et item erat electio Generalis Ministri Ordinis Min. S. Francisci Capuccinorum, quæ vigore Bullæ Pauli III. *Exponi nobis*, editæ *anno* 1536. erat præsentanda Generali Ministro Fratrum Minorum Conuentualium ad effectum confirmationis.

Has verò dispositiones accipe semper, vt intelligantur, nisi aliter fuerit ordinatum ab ipsa S. Sede, vt de facto nunc ex concessione Pauli V. quę incipit *alias felicis recordat. Paulus Papa III.* data *anno* 1619. *die* 28. *Ianuar.* Ipsimet quoque Fratres Capuccini liberantur, eximuntur, ac totaliter absoluuntur ab onere petendi confirmationem dictæ electionis à memorato Generali Conuentualium: nec super hoc à quoquam quauis auctoritate quomodolibet attentari potest aliquid in contrarium, vt in eadem Bulla] videre licet. Vnde statim, ac electus est iste quoque Generalis Capuccinorum, remanet, & ipse confirmatus virtute prædictorum priuilegiorum, sicuti alij Generales aliarum Religionum in priuilegijs communicantium.

6 Respondeo principaliter tertiò, apud multos Regulares Generalatus officium dari ad vitam electi, vt v.g. est apud Sacrum Ordinem Prædicatorum. Item apud Societatem Iesu, iuxta dispositionem eius specialis rationis viuēdi approbatæ à varijs Summis Pontificibus, & nouissimè quoad hanc partem à Paulo V. per suam Constitutionem *Quantum Religio. anno* 1606. *pridie nonas Septembris.* Et item est apud Ordinem Minorum, quorum Generalis est quoque perpetuus, vt ex eorum Regula *c.* 8. omnes interpretes benè deducunt, & declarauit, consuetudo à primordijs d. Ordinis vsque ad annum 1517. quemadmodum ex Chronicis constat, licet modo apud omnes familias eiusdem illius Ordinis sit temperaneus ex dispositione Summorum

Ponti-

Pontificum, & præsertim Leonis X. in Bulla: *Ite & vos* edita *anno* 1517. qui ad hoc piè moti fuerunt rationabilibus de causis. Apud alios autem Ordines eorum Generales ad tempus durant, vt v. g. Clemens VIII. præscripsit per vniuersam Italiam Fratribus Ioannis Dei nuncupatis per Bullam *Romani Pontificis anno* 1596. Item Sixtus V. Congreg. Canonicorum Regularium S. Saluatoris Ordinis S. Augustini per Bullam *Ex varietate anno* 1585. & item Clem. VI. Fratribus Ordinis Seruorum Beatæ Mariæ, per Bullam *Regiminis vniuersalis anno* 1346. *&c.*

7 Respondeo principaliter quartò, congregandum esse Capitulum pro celebratione electionis Generalis ab eo, ad quem de iure, vel de consuetudine spectat; secundum dispositionem cuiuscumque Ordinis, vt latè probaui *dub.* 8. *num.* 11. Idcircò in hoc, & alijs huiusmodi casibus, in quibus agitur de electione, & potestate nedum Ministri Generalis, sed & aliorum Officialium, ac Prælatorum cuiuscumque Ordinis, ac Instituti Religiosi in specie; Munus semper erit candidi Lectoris diligenter inspicere speciales Bullas, priuilegia, ac consuetudines in facti contingentia illius talis Religionis. Magnam enim profectò suscepissem ego Prouinciam, ac imprudentiæ non leuis nota mihi iure meritò pertimescenda esset, si quæ in vnoquoque Ordine specialiter, decreta, disposita, ac consueta sunt, dilucidè pertractare aggrederer; cum moraliter loquendo per difficillimum, atque adeò impossibile sit omnia illa mihi nota esse; Vnde ferè semper in singulis quibuscumque casibus, quandoque vnius, quandoque verò alterius Ordinis statuta, vel municipalia iura, vt plurimum interpretabor, præter ea, quæ de iure communi erunt, vt indè tutus talem doctrinam ad suæ cuiusq; Religionis doctus Lector cum proportione applicare possit: verisimillimum namque est vnumquemq; rerum suæ Religionis scientia, & vsu magis valere, quam quemuis alium.

DVBIVM XCVIII.

Quid? si Generalis infra officij sui tempus appareret insufficiens famulatui, & communi vtilitati subditorum.

SVMMARIVM.

1 *Generalis, qui insufficiens apparet, absoluendus est ab officio.*

2 *Quid agendum antequam congregetur Capitulum, ad effectum deponendi Generalem ob eius insufficientiam?*

An de tali insufficientia constandum sit per plenas, & concludentes probationes?

3 *Ex quibus insurgat insufficientia? enumerantur varia causæ.*

In quibus consistat incorrigibilitas.

4 *Quando senectus impediat promouendum; sed non deyciat promotum.*

5 *Episcopi non remouentur propter longam ægritudinem.*

6 *Quomodo tollatur probatio præsumptiua infirmitatis?*

7 *Medici iudicio in arte sua standum.*

8 *Quomodo concludenter, & plenè probet fides Medicorum?*

9 *A quibus, & quomodo probanda exceptio de imperitia gubernandi, vel de negligentia.*

Excipientes de illis, quæ non cadunt sub sensu corporis; tenentur reddere causam scientiæ, etiamsi non interrogentur.

1 Res-

1 RESpondeo amouendum, & deponendum esse ab officio, ad quod tanquam idoneus electus est. ita Glos. *in c. 1. verb. insufficientem de renunc. in 6.* communiter recepta; & hoc procedit etiamsi ab initio re uera fuerit habilis, & sufficiens, & solum ex post facto repertus sit insufficiens, *l. si quos iudices. C. de off. praef. c. praetor. orien. vel Illyri.* & ibi Alba de Rosa, & Sal. & per ea, quæ notant recentiores *in c. si pro debilitate de off. deleg. & in l. 1. ff. de offi. eius cui; & in l. si longius. ff. de iud.* teste Mascard. *conclus. 593. Electus ad aliquod officium num. 11.*

2 Quia verò hęc depositio non potest haberi, nisi collegialiter, idcircò si in huiusmodi facti contingentia ipse Generalis renueret congregare Capitulum: tunc illis ad quos de iure, vel de consuetudine spectat confugiendum esset ad Apostolicam Sedem, quod & mihi videtur satius nō solum ad dictum effectum; verum etiam ad hunc, vt scilicet, eius insufficientia declararetur ab ipsamet S. Sede, nè frustrà congregaretur Capitulum: nam si postea congregato Capitulo, & causa cognita, non constaret per concludentes, & plenas probationes de dicta eiusdem Generalis insufficientia, profectò non posset deponi, vt pulchrè sustinet in terminis de Prę lato Regulari, Rota *decis. 234. num. 7. p. 1. in recent.* & probatum est supra *dub. 47. num. 13. & dub. 91. num. 9.* quę ibi dicta tāto fortius hic sibi vendicant locum, quantò grauior est pęna priuationis beneficij, quod iam possidetur, simplici priuatione vocis, & maior pars illorum Doctorum, quos ibi retuli in his terminis de priuatione beneficij loquuntur.

3 Sed rogabis, ex quibus insurgat hęc insufficientia? Respondeo ex multis insurgere, vt v. g. si sit notorius suæ regulæ transgressor, *c. cum ad Monasterium vers. quod si praevaricat. de stat. Monach.* si sit notoriè criminosus, & scandalosus, *cap. si quis abbas 18 q. 2.* si notabiliter negligens in officio suo existat, *cap. dictum dist 83. c. 1. dist. 86. c. quoniam in fin. dist. 100. c. si qui Episcopi. §. ecce cum honoris. 1. q. 1. c. placuit. 11. q. 3.* Panorm. *in c. monach. num. 5. de stat. Monach.* Pręcipuè autem insufficientia ad effectum, de quo agimus, insurgit, ex hucusque narratis defectibus, quando non est spes melioris frugis, idest, quando talis criminosus censetur incorrigibilis. Ita Rota *d. decis. 234. num. 12.* Et ratio est, quia ista qualitas incorrigibilitatis videtur principaliter consideranda ad effectum, de quo agimus: tum de sui natura, quia est grauior cæteris, & illa stante non potest aliter prouideri indemnitati Ecclesiæ: Tum etiam ex natura negotij priuationis, in quo solet haberi ratio omniū narratorum pro priuatione, *Sarnen. in reg. de subrog. q. 7. §. item sciendum.* Rota *vbi sup. num. 13.*

Sed rogabis in quo consistat hæc incorrigibilitas? In hoc consistit, vel quod pręfatus Generalis non obstantibus monitionibus fuerit solitus ad eosdem defectus reuerti, Panormit. *in c. cum non ab homine, num. 30. vers. quaero qualiter. & ibi* Butr. *nu. 22.* Dec. *num. 78. de iud.* Rota *vbi sup.* vel quòd pertinaciter conetur sustinere culpam, verè non esse culpam, Card. Iacob. *de concil. lib. 4. c. 4. nu. 8.* & Rota *vbi sup.*

Item insufficientia ad dictum effectum consurgit, si sit ita senio confectus, vt ad regiminis Officium non possit assurgere. *c. 1. dist. 85.* glos. *in c. 1. verb. insufficientem. de renunc. in 6.* vel si sit ita ægrotus, vt ad regimen sit inhabilis *c. alius 15. q. 6. d. gl. in verb. insufficientem.* Et huiusmodi &c. de quibus latiùs dictum est sup. *dub. 85. & 86. num. 12. & 13.*

4 Sed obijcies primò cum gl. *in d. c. 1. dis. 85. verb. senis,* senectutem impe-

dire

dire promouendum, sed non deijcere promotum, *cap. perslis 7. q. 1. c. literas de renunc.*

5 Obijcies secundò, *cap. scripsit, cap. cum percussio. cap. præsentium, cap. Pontifices, cap. qualiter, & cap. quamuis 7. q. 1.* vbi Archidiaci *cap. ex parte, de Cleric. ægrot.* & quod notatur in *c. 1. de Paroch.* vbi Episcopi, quamuis inhabiles non remouentur propter longam ægritudinem, sed datur illis coadiutor, quod, & colligitur etiam ex *cap. grandi de supplen. neglig. Prælat.* & idem iuris apertè est de alijs inferioribus Prælatis, *cap. de rectoribus, & cap. fin.* vbi Gloss. *de Cler. ægrot.*

Respondeo, Prælatos Regulares amoueri ex leuioribus causis, quam Prælati sæculares, vt conclusum est *d. dub. 91. num. 10. & dub. 47. num. 6.* Quod, & in hoc casu præcipuè locum habet apud Minores, qui ex speciali præcepto Regulæ deponuntur ad depositionem insufficientis Generalis. Benè verum est insufficientiam dicti Generalis probandam esse concludenter, vt dictum est supra.

6 Vndè si verbi gratia, aliquando aliquo morbo laborasset, qui eum inhabilem reddidisset, & ei opponeretur de eiusdem morbi continuatione, nullo modo esset deponendus, vbi talis præsumptio morbi per probationem contrariam tolleretur, *l. cum de indebito. ff. de probat.* Paris. *consil. 29. nu. 76. lib. 2.* & Rota *decis. 125. num. 14. coram Greg. XV.*

7 Vt exempli gratia si contrarium appareret ex fide Medicorum, qui ipsum curassent, quia Medici iudicio in arte sua standum, *l. septimo mense,* vbi Bald. *in vlt. addit. ff. de stat. hom.* Socin. Iun. *consil. 183. num. 11. lib. 2.* Boer. *decis. 217. num. 21. & fuit dictum in Romana hæreditatis de Picchis 15. Iunij 1585. coram Vicecomite.*

8 Et eò magis hæc procederent, quò dicta fides Medicorum coadiuuaretur ex depositione plurium testium, qui cum ipso Generali ita fuissent, vt talis infirmitas non potuisset ei accidere ipsis ignorantibus, & tamen deponerent ex longo interuallo temporis eundem Generalem non fuisse aliquid tale passum, Angel. *in §. hinc nobis, circa fin. auth. de hæred. & falcid.* Alex. *consil. 167. num. 10. lib. 2.* Dec. *consil. 101. num. 2. ante med. vers. nec etiam in isto teste* Paris. *consil. 13. num. 17. versic. tamen aduertendum, lib. 314.* & Rota *decis. 125. num. 13. coram Greg. XV.*

9 Item si v. g. opponeretur de imperitia gubernandi, vel de notabili negligentia, vt supra explicatum est, opponentibus incumbet onus probandi, & reddendi causam scientiæ, etiamsi ipsi opponentes non interrogarentur, & ratio est, quia hæc sunt de illis, quæ non cadunt sub sensu corporis, Barth. *in l. solam, num 3.* Salycet. *num. 2. C. de test.* Panorm. *in c. consuluit, nu. 2. de appell.* Card. *consil. 25. nu. 4.* Felin. qui de communi *in c. cum causam, num. 3. vers. fallit 2. de test.* Rol. *consil. 3. nu. 52. lib. 1.* & Rota *in d. decis. 234. num. 10. p. 1. in recent.*

DVBIVM XCIX.

An Generalis temporaneus possit prorogare officium suum, & celebrationem comitiorum generalium? Item, an expleto eodem officio possit immediatè rafirmari? Et denique an sit inferior Capitulo Generali?

SVMMARIVM.

1 Generalis non potest prorogare officium suum, vltra terminum et præ-

ei præfixum.

2 *Quod tamen dictum limita.*

3 *Quando electio celebrata vltra tempus à statuto præfixum sit nulla? Forma est indiuidua.*

4 *Generalis expleto officio non potest rafirmari in eodem, nisi in duobus casibus.*

5 *Secundus tamen casus fallit in electionibus Regularium.*

6 *An Generalis sit Superior Capitulo Generali?*

AD Primum Dubium respondeo negatiuè; quia dicto termino ei præfixo expleto, cessat auctoritas, tum vigore iuris communis *in §. fin. vers. si verò nondum auth. de defens. ciuit.* & per ea, quæ dicit Bal. *li. 3. cons. 318. in princ.* Panorm. *in c. fin. num. 8. & 9. de iud. & alij inferius citandi.* Tum etiam in Ordine Fratrum Minorum de Obseruantia vigore Bullæ *Ite, & vos.* Leo X. editę *anno* 1517. 4. *kalend. Iunij,* in qua hęc habētur. *Quibus (vt præfertur) expletis ipso facto sit absolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.*

2 Pergraui verò vrgente necessitate existimat Sorb. *tit. electio,* quem sequitur Rodriquez *tom. 2. q. 32. art. 2.* posse protrahi Capitulum Generale ad Mensem, vel ad Menses, & per consequens posse prorogari officium Generalis: Aiunt tamen tutius esse non inconsulto Summo Pontifice, hęc facere, sicuti quoq; autumant tutiorem prorogationem Capituli Prouincialis, quæ habetur de licentia Generalis, vel Commissarij Generalis. Immò addò, id necessarium vtique esse, si verba statuti sonarent, v. g. *Electio fiat ad annum, & non vltra, & si contra fiat, est nulla:*

3 Tunc enim electio facta contra dictam formam, idest prorogata, erit nulla in totum, Rom. *cons. 66. num. 2. vsque ad finem,* quem approbat Rota *in Treuerens. Abbatiæ Sancti Maximini 20. Nouembris 1624. §. & quamuis coram R. P. D. Coccino Decano.* Et ratio est, quā alibi sæpè dixi, & explicui, quia illa verba, *Et si cōtra fiat, electio sit nulla,* dant formam electioni. ergo ea forma ad vnguem nō seruata, actus electionis est nullus in totum, quia forma est indiuidua Addit. *ad Rom. vbi sup. in l. C.* Alciat. *in l. 1. §. sed si mihi num. 13. de verb. obligat.* Garc. *de benefic. par. 2. cap. 1. num. 59.* Rota *vbi supra.*

4 Ad secundum dubium respondeo quoq; negatiuè, nisi in duobus casib.

Primus est, vbi alius non reperiretur idoneus, *l. honor. §. gerundorum, ff. de mun. & honor.* Bald. *d. cons. 318. in princip.* & Tusch. *lit. E, conclus. 73. num. 4.*

Secundus casus est, vbi omnes electores, nemine reluctante, ei suffragarentur, & rafirmarent, vt apertè habetur *ex dicta Authent. de defens. ciuit. §. final. versicul. si verò nondum, vbi* Barthol. & Bald. Panormitan. *vbi sup.* Roman. *singul. 96. hers fui,* Felin. *in cap. cum omnes, num. 18. vers. quartò fallit,* & Dec. *num. 34. de const.* Rotel. *de edictis lib. 1. cap. 12. num. 50.* Costa *de fact. scien. & ignorant. cent. 1. inspect. 30. num. 9. & 10.* Tusch. *vbi sup. num. 5. & alij.*

5 Quamuis autem hic secundus casus sic se habeat de iure, nedum in electionibus sæcularium, sed etiam cum sustineat in terminis de Prælatis, Rom. *sing. 669. ad eligendum.* Attamen hodie in electionibus Regularium, magis videtur speculatiuè, quàm practicè posse dari huiusmodi casum, & ratio est; quia cum Concilium Trident. districtè præcipiat, vt electiones Regularium ita peragantur per vota secreta, vt nomina eligentium numquam publicentur, vt fusè explicatum est *dub. 2. num. 7.* nullus videtur posse excogitari modus rationabiliter, quo, & seruetur Concil. & omnes nemine dissen-

dissentiente suffragentur Superiori, qui tunc cessat ab officio.

6 Cæterum remanet discutiendum, an Generalis sit inferior Capitulo Generali? At huiusce dubioli solutionem, *Vide supra dub. 9. num. 9. & 10.*

DVBIVM C.

Quando Officium Procuratoris Ordinis in Romana Curia institutum fuerit? A quibus eligendus? Et quæ eius auctoritas?

SVMMARIVM.

1 *Quis fuerit primus Procurator Ordinis Minorum Sancti Francisci?*

2 *An officium Procuratoris Ordinis, & Commissarij Generalis concurrant in vnam, & eandem personam, maximè apud Fr. Min. Capuccinos, apud PP. de Obseruantia, & apud Ordinem Prædicatorum?*

Officium Procuratoris Ordinis, & Abbatis Monasterij de Pace, concurrunt in eandem personam, apud Canonicos Regulares Lateranenses.

3 *Antiquitas Officij Procuratoris Ordinis.*

4 *Ad quos spectat eius electio, præsertim apud Canonicos Regulares S. Saluatoris.*

Quod omnes tangit ab omnibus debet approbari.

5 *Vbi resideat Procurator Ordinis, & quæ eius auctoritas de iure?*

6 *Et quæ ex priuilegio maximè apud Societatem Iesu, apud Ordinem Prædicatorum, & Augustinianorum?*

7 *Quæ sit eius præheminentia in Capella Papæ: & quorum Ordinum Procuratores Generales habeant ibidem ararе.*

1 AD Primam partem Dubij respondeo, nihil mihi exploratum esse de huiusce Procuratoris in Romana Curia primæua institutione, solum in principio supplementi fit mentio de quodam P. Fr. Martino Garibay Ordin. Min. Commissario, seu Procuratore in Romana Curia.

2 Hinc primò elicit Rodriq. *tom. 2. q. 13. art. 1.* olim in Ordine Minorum munus Procuratoris, & Commissarij in Romana Curia fuisse in vnica persona, sicuti nunc quoque de more seruari apud Sacram Capuccinorum Congregationem accepi: Contrarium verò nunc consueuit Religio PP. de Obseruantia, teste ipsomet Doctore, & apertè habetur ex Constitutione Pij V. *Pastoralis officij*, edita *anno* 1571. *die* 28. *Maij*, & declarata à Gregor. XIII. per Bullam *confirmauit* anno 1573. & iterum *anno* 1579.

Et similiter apud alias Religiones duo officia concurrunt in vna, & eadem persona, vt v. g. apud Canonicos Regulares Lateranenses Procurator Generalis, qui in Romana Curia residere solet, est insimul & Abbas Monasterij B. Mariæ de Pace in Vrbe, sicut constat ex Bulla *Pastoralis nostri* Pauli V. edita *anno* 1605. *die* 10. *Decembris.*

Apud alias verò separantur, & distinguuntur, prout est apud Sacrum Ordinem Prædicatorum.

3 Secundò elicit Rodriquez ex dicta responsione, Præfatum Procuratoris officium, iamdiu institutum fuisse: quamuis enim de eius initio non constet: attamen apud omnes, pro comperto habetur, hoc officium præcessisse tempora Sixti V.

4 Ad secundam partem dubij respondeo,

spondeo, electionem huius Procuratoris spectare de iure communi ad totam Congregationem; cum enim habeat esse Procurator nedum pro Ordine, & pro singulis eius personis; sed etiam pro omnibus, & singulis eius Prouincijs, Conuentibus, &c. vt mox dicam; æquum, & rationi congruum est; vt quod omnes tanget ab omnibus debeat approbari, *cap. quod omnes de reg. iur. in 6.* Vnde iure meritò hæc electio in omnibus ferè Religionibus solet haberi à vocalibus in Capitulo Generali, vt est v. g. in Religione Canon. Regularium S. Saluatoris Ordinis S. Augustini vigore Bullæ *Inter cæteras* Pij V. editæ *anno* 1571. *die 6. Decembris* §. 7. & §. 11. *in fin.* & confirmatæ à Sixto V. per suam Constitutionem *ex varietate*, *datam Anno* 1589. *die* 24. *Augusti*.

5 Ad tertiam, & vltimam partem dubij respondeo, Procuratorem Ordinis residere Romæ, & immediatè subesse Generali Ministro, præterea nemini, vel etiam Commissario Generali: Immò quoque alijs Superioribus iuxta diuersam dispositionem Statutorum variarum Religionum. Deinde gaudere auctoritate pertractandi omnia negotia Religionis, quæ in eadem Romana Curia occurrerent. Et quamuis de iure communi non censeatur legitimus Procurator pro singulis Conuentibus, licet sit ei data potestas pro Ordine, & pro singulis personis de ordine iuxtà *dub.* 22. Fastul. quem sequitur Felin. *in cap. cum te, num. 14. vers. per istam differentiam, & in cap. cum dilecta, num. 6. ante vers. amplius primò, de rescript.* Rota *in Calagurritana beneficij* 16. *May* 1601. *coram Lancellot. in Militen. beneficij* 6. *Iunij* 1617. *coram Mureomentio, & decis.* 410. *num.* 2. *p.* 1. *& decis.* 201. *nu.* 2. *p.* 1. *in recent. & decis.* 169. *num.* 8. *coram Reuer. P. Domino Coccino Decano*

6 Attamen ex concessione diuersorum Summorum Pontificum Societati Iesu facta, de qua ibi in Rota in *d. decis.* 201. *in recent.* & item ex priuilegio Martini V. concesso Ordini Prædicatorum, & ex alio Augustinianis quoque concesso, prout refert Sorb. *in annot. ad compen. tit. procurat. Fratrum fol. mihi* 494. *edit. Brix.* Procurator Generalis cuiuscumque Ordinis in priuilegijs communicantis, potest agere quasuis causas, etiam speciale mandatum requirentes, omnium Prouinciarum, Conuentuum, & personarum Ordinis, ac si plenum liberum, & speciale mandatum ad huiusmodi causas accepisset, Rota *d. decis.* 169. *coram Coccino*, iuxta tamen potestatem ei à Generali traditam, maximè in grauissimis negotijs: vnde non videtur posse agere graues causas alicuius Prouinciæ, vel Conuentus inconsulto Generali, ex quibus pendet, vel coarctatio auctoritatis Ordinis, vel relaxatio Obseruantiæ Regularis, quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset in specie verisimiliter concessurus, *cap. in generali de reg. iur. in 6.*

7 Decorantur præheminentia loci in Capella Sanctiss. D. Papæ, non tamen habent omnes vnam in eadem Capella: Sed id muneris tantummodò subeunt Procuratores Dominicanæ, Franciscanæ, Heremitanæ, Carmelitanæ, Familiæ Seruorum Beatæ Mariæ, & aliorum Ordinum, iuxta Kalend. Rom. dispositionem.

CAPVT

CAPVT SECVNDVM.

De Electione, & potestate Prouincialium, & Custodum.

DVBIVM CI.

A quibus, & quando eligendus sit Minister Prouincialis?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos spectet electio Prouincialis.*
2 *Quod tempus sit habendum, vt deuoluatur ad Generalem.*
Et amplia, vt idem tempus currat electoribus, si illud labatur non ex eorum negligentia, sed ex eius negligentia, in quem absolutè compromiserunt.
3 *Concessum ad tempus, post illud censetur denegatum.*
4 *Casus, in quo etiam si labitur tempus, non deuoluitur electio.*
5 *Electoribus simpliciter impeditis non currit tempus.*
6 *Declaratur.*
Qui potest facere, vt possit, iam dicitur posse.

1 CIRCA electionem Ministri Prouincialis, dicendum est cum Moscouio *de Maiest. Eccl. lib. 1. c. 9. fol. mihi* 257. *decis. 65. num. 5. p. 1. in recent.* ita electionem Prouincialis pertinere ad totam Prouinciæ Congregationem, sicuti infra *dub.* 110. *num.* 1. dicetur electionem Abbatis particularis cuiuscumque Monasterij spectare ad Congregationem illius Monasterij, de cuius Abbatis electione agitur, & ita apertè pro Ordine Minorum sanciuit Clem. V. in Concil. Viennens. *clem. exiui de verb. signif.* §. *demum*, vt scilicet *cum fuerit prouidendum alicui Prouinciæ de Ministro: ipsius Ministri electio penes Capitulum Prouinciale resideat, quam idem Capitulum die sequenti, qua fuerit congregatum facere teneantur: Et* §. *cæterum* addit idem Pontifex.

2 *Cæterum, si Capitulum memoratum die prædicta Ministrum eligere prætermittat: ex tunc Ministri Prouincialis prouisio ad Generalem Ministrum liberè deuoluatur.* Immò amplia, vt locum habeant etiamsi ipsi electores suam potestatem eligendi transtulissent absolutè in aliquos viros, nam si Compromissarij negligenter intra tempus à iure statutum eligere prætermittant, ad Generalem eligendi potestas nihilominus deuoluetur, seq. tantum accusent compromittentes, quòd in tam segnes homines eam potestatem transtulerint. Ita Cuch. *Instit. Maior. lib. 4 tit. de elect. num.* 38. & est text. expressus *c. si compromissarius de elect. in 6.*

3 Et hæc hucusque dicta certa sunt apud DD. omnes, quia concessum ad tempus, post illud censetur denegatum, *l. si vnus,* §. 1. vbi Bald. *ff. de pact. l. Imperator. ff. de postulan.* Rota *decis.* 348. & 317. *coram Greg. XV.*

At meritò vocatur in dubium, vnde sibi sumat exordium tēpus, quod Pontifex præfigit electoribus ad celebrationem dictæ electionis illis verbis *die sequenti facere teneatur.* Nonnulli opinati sunt prædictum tempus inchoare ab vltimo signo ad electionem Definitorum de more dato. Alij verò, vt Tuscus *in suo manuscripto,*

 mul-

multique doctissimi viri rectius sustinet ab vltimo signo ad electionem Prouincialis facto; ita vt sit sensus, *quam idem Capitulum die sequenti, qua fuerit congregatum* (supple ad electionem Prouincialis celebrandam) *facere teneatur, quod si ea die, & sequenti non fuerit celebrata; tunc Ministri Prouincialis prouisio ad Generalem Ministrum liberè deuoluatur*. Et hæc posterior sententia hac potissimum ratione mihi probatur, quia alias sequeretur idem iuris esse, si debita discussione non potuissent examinari intrà dictum biduum exceptiones, seu accusationes, quę tempore syndicatus sunt receptæ in Definitorio, iuxta dispositionem Constitutionis *consueuit* §.4. Greg. XIII. datę *anno* 1573. contra dictum Prouincialem; ad effectum, vt infra triennium sui officij possit à suis Capitulis Prouincialibus quæ secundum regulam eorum, & consuetudinem quotannis celebrantur, absolui ab eisdem suis officijs, vel in eis rafirmari, secundum quòd vtilis, vel minus vtilis in eis inuentus fuerit, sicuti declarauit Leo in Bulla *Ite & vos* §.11. edita *anno* 1517. *die* 29. *Maij*; sed hoc est absurdum, & alienum à sancta, & iusta mente Pontificis. Ergo, &c. Pro hoc facit, quod post Host. & Ioan. Andr. notant Panorm. *in c. quoniam quibusdam num.* 6. *de iur. patr.* Biax. *in suo direct. de elect. p.* 1. *cap.* 23. *num.* 1. *& alij.*

4 Non deuolui, scilicet, electionem ad Superiorem, si tempus ad eam celebrandam elapsum sit, non ex eo, quod vota inter se dissentiant; sed ex eo, quod inter electores emerserit quæstio super potestate eligendi, vt v. g. quibus competat, nec decisum fuerit, antequam labatur tempus, cuius rei potissima ratio videtur esse, quia non est, quod imputetur habentibus ius eligendi, cum per eos non stet, quin eligant, sed per litem sibi obiectam: pro hac videtur facere textus in *cap.* 2. *de in integr. restitut.* vbi longo tempore fuit certatum super iure eligendi, nec potestas fuit deuoluta: facit quoq; *cap. fin. de elect.* vbi idem Panorm. quia electoribus

5 simpliciter impeditis, non currit tempus ad eligendum, Crescent. *decis.* 5. *tit. de resign.* & Rota *decis.* 220. *nu.* 4. *& decis.* 852. *nu.* 9. *coram Card. Seraph.* & est textus expressus, *cap. quia diuersitatem, de concess. prebend.*

6 Dixi *simpliciter impeditis*, quia electores, qui prohibiti sunt celebrare electionem, absque licentia, non dicuntur simpliciter impediti, si eam non celebrant, ex eo quod non petunt licentiam; sed contra eos est regula. *Qui potest facere, vt possit, iam dicitur posse, l. qui potest. ff. de reg. iur.* Panorm. *in cap. fin. de elect.* & Sanch. *de matrim. lib.* 4. *disp.* 1. *in fine.*

DVBIVM CII.

An Generalis teneatur in casu deuolutionis eligere in Prouincialem aliquem de gremio illius Prouinciæ vacantis? Et an redeat ad eundem Generalem prouidendi potestas, si eius Prior prouisio non est sortita effectum?

SVMMARIVM.

1 *Sensus prioris partis tituli Quæstionis.*
2 *Superior iure deuoluto non potest prouidere de alienigena.*
Capitulum potest renunciare iure eligentium, sed non Superior.
An prouisio iure deuolutionis facta de alienigena teneat? est duplex opinio.

3 Sen-

3 *Sententia Auctoris.*
4 *Dictio* liberè *quid importet?*
5 *An si prædicta prouisio non sortiatur effectum, redeat eligendi facultas ad eundem Superiorem?*

1 QVOD ad priorem partem tituli spectat, aduertendum est, electionem Prouincialis, præsertim Minorum, posse deuolui ad Generalem duplici ex capite, prout manifestè habetur in *clem. exiui, §. demum, de verb. signif.* Primum est, si electiones plures in discordia celebrari contingat, votis in diuersa diuisis. Et de hoc dictum est abundè *dub. 45. per totum.*

Secundum est, si Capitulum v. g. Fratrum Minorum die sequenti, qua fuerit congregatum, Prouincialem eligere prætermittat, idest ex negligentia, vt est optimus textus *c. quia diuersitatem de concess. preben.* Et hoc est, quod in præsenti quæritur. An scilicet Generalis in casu deuolutionis, ex negligentia eligentium, eligere, siuè prouidere teneatur de Prouinciali, qui sit de gremio illius Prouinciæ vacantis.

2 Ad quod dubium dico, Panor. in *cap. ne pro defectu, num. 7. de elect.* post Host. nedum asserere, affirmatiuam sententiam sibi probabiliorem videri, vbi illic reperitur idoneus, per *cap. cum inter Canonicos, de elect.*

Sed etiam tutari talem electionem irritam esse, vbi Fratres illius Prouinciæ vacantis contradicerent, quod apertè suadetur secundum eundem *ex cap. nullus inuitis, dist. 61.* vbi habetur Clericos, seu Canonicos posse talem Prælatum respuere, si nō est de proprio gremio, quod fit eis iniuria, ex quo reperitur inter eos idoneus; & ratio potest esse, quia electio ad Superiorem deuoluta fieri debet ab eo cum eisdem qualitatibus, cum quibus debet fieri à principio.

Et si obijceres dicta *dub. 33. num. 4.* validam, scilicet esse electionem, si Capitulum eligit alienigenam. Responderet, longè diuersam rationem intercedere inter Capitulum, & Superiorem: Capitulum enim potest renunciare fauori eligentium, vt proprio, quod non potest Superior arg. *cap. si diligenti de foro compet.*

Et si obijceres text. *d. c. ne pro defectu* in quo priuantur electores iure eligendi, ex quo non elegerunt intra tempus eis præfixum, vt est in casu *clem. exiui, §. cæterum, de verb. signif.* Responderet, eos perdidisse ius eligendi actiuè, non autem passiuè; & satis puniuntur in hoc, nec habent duplicem soluere pœnam, ex quo vnica tantum eis imponitur à iure; nam pœnæ sunt restringendæ, *de pœn. d. 1. §. pœnæ.*

At ex altera parte Glos. *in d. cap. ne pro defectu, verb. ipsius,* affirmatiuam quidem sustinet sententiam; sed cum hac limitatione, vt scilicet, si Superior elegerit aliquem extra gremium Ecclesiæ vacantis, nihilominus valida sit electio: Cum Glos. sentiunt Ioan. Andr. *ibid.* qui affirmat hanc opinionem in praxi seruari, & Compost. refert Papam ita sibi respondisse.

3 Pro resolutione, hæc posterior opinio mihi longè magis arridet, nisi aliud suadeat approbata consuetudo, vel statutum, vt notaui in *d. dub. 33. num. 4.* & præcipuè in casu electionis Prouincialis Minorum, quia reuera nunquam auditum est, talem electionem, seu prouisionem irritatam fuisse, prout testatur Glos. *vbi sup.*

Dixi, *& præcipuè in casu nostro,* quia diuersus est sonus verborum *d. c. ne pro defectu,* quod commentantur DD. pro prima opinione, à verbis *d. clem. exiui, §. cæterum, de verb. signif.* quam nos hic attendimus: Diuersus autem hic sonus verborum facit etiam diuersum sensum; ibi namque legitur, *ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proximè præesse dignoscitur deuoluatur.*

Hic

Hic verò dicitur. *Tunc Ministri Provincialis prouisio ad Generalem Ministrum liberè deuoluatur.*

4 Vndè, cum aliquid debeat operari illa dictio, *liberè*, dicendum est ipsam importare præcisam, & totalem libertatem Aymon. *cons.* 122. *nu.* 5. Ruin. *cons.* 18. *num.* 6. & *cons.* 84. *num.* 9. *lib.* 1. quæ libertas, nec iure, nec ratione, nec æquitate aliqua regulatur Socin. *cons.* 170. *num.* 8. *lib.* 2. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 1. *q.* 70 *num.* 33. Gonzal. *supra reg.* 8. *cancell.* Glos. 45. *num.* 13. & hoc non est in casu *d. c. ne pro defectu*, ex carentia consimilis dictionis: Est igitur sensus huius clem. *ad memoratum Generalem ita plenè deuolui electionem, vt eademmet libertate gaudeat eligendi, vel de gremio, vel extra gremium, qua gaudebant, & ipsi electores, antequam eligendi potestate priuarentur*, alias non deuolueretur ipsa electio liberè ad Superiorem; sed penes eosdem electores nescio quid iuris eligendi remaneret; si ex hac parte dictam potestatem possent coarctare eidem Generali, vt scilicet, si extra gremium Prouinciæ vacãtis assumeret aliquem ad eius Prouincialatum, nulla, & irrita esset talis prouisio, cum id non currat, quando ipsi electores eligunt. Et per hæc diluuntur supradictæ responsiones Panormit. Cum enim dictio, *liberè*, importet absolutam dispositionem, vt post Bart. Alexand. & alios consuluit Roland. à Valle. *cons* 42. *num* 18. *volumn.* 1. nec non importet idem, quod dictio, *plenè*, Ruin. *cons.* 100. *nu.* 4. *lib.* 1. & *cons.* 121. *num.* 2 *ibid.* dicendum est sine contradictione facere posse, qui liberè potest Menoch. *vbi sup. q.* 7. *nu.* 34. & Gonzal. *num.* 16 vbi allegat Calcan. & Gozad.

5 Ad posteriorem partem dubij respondeo, eligendi potestatem non reuerti denuò ad Generalem, si Prouincialis, quem ipse iure deuoluto elegit, è vita decessisset, vel renunciasset, vel propter eiusdem met electi occultum vitium irritata fuisset illa prouisio; sed benè posteà reddit ad electores, vt probatum est *dub.* 11. *num.* 3. & *seqq.*

DVBIVM CIII.

A quo, & quomodo sit confirmandus Prouincialis?

SVMMARIVM.

1 *Ad quem pertineat confirmatio Prouincialis de iure communi?*

2 *Quid disposuerit Clemens VI. circa dispositionem Prouincialis Seruorum Beatæ Mariæ?*

3 *Item quid statuta Fratrum Minorum de Obseruantia circa confirmationem omnium electionum illius Religionis?*

4 *Item quid ordinauerint Constitutiones Fratrum Minorum Capuccinorum circa confirmationem Prouincialis?*

5 *An Prouinciales Capuccinorum possint administrare ante confirmationem?*

6 *Quid importet dictio* vt?

7 *Quid dictio* possit?

8 *Quid sibi velit clausula* exerceat, vt electus?

9 *An statutum concedens facultatem administrandi ante confirmationem, sit validum?*

10 *Custos Fratrum Minorum strictioris Obseruantiæ potest administrare dum expectatur, & etiam antequam petatur confirmatio.*

11 *An qui dicuntur Vicarij Prouinciales in Ordine Minorum de Obseruantia, & Capuccinorum sint verè Ministri, de quibus eorum Regula?*

1 DICO, confirmationem Prouincialis spectare ad Generalem, tanquam immediatum Superiorem, iuxta

iuxta notata *dub.* 44. *num.* 2. vbi per totum dubium, & per dubium antecedens, & subsequens satis fusè ea dicta sunt, quæ de iure communi huc spectare possent. Cæterum standum est meritò dispositioni specialis iuris, ac statutorum cuiuscumq; Ordinis:

2 Vt v. g. Fratribus Ordinis Seruorum B. Mariæ, attendenda est Bulla *Regimini vniuersalis*, Clem. VI. edita *anno* 1346. *die* 23. *Martij*, nisi aliter postmodum fuerit dispositum, ibi autem §. 8. hæc habentur. *In quo* (supple Capitulo Prouinciali) *vnum ex dictis Fratribus sufficientem, & idoneum in suum Prouincialem Priorem eligant, qui sic electus, & constitutus, infra Mensem à tempore electionis, & Constitutionis huiusmodi, consentire, & confirmationem à dicto Priore Generali, vel eius Generali Vicario, petere humiliter non omittat; quam quidem electionem, si Canonica fuerit, idem Prior Generalis, vel eius Generalis Vicarius, quem idem Prior Generalis, iuxta modum infrascriptum deputare habebit, vltra Mensem à die, qua petita fuerit, non differat confirmare, quod si ex iusta, & rationabili causa idem Prior Generalis, seu eius Vicarius munus confirmationis denegauerit; causam, seu causas huiusmodi suis publicis, & authenticis litteris teneatur exprimere, & electoribus, qui eum elegerunt intimare, & de alio sufficienti, & idoneo cum consilio conuentus loci, vbi dictus Prior Generalis, vel eius Generalis Vicarius fuerit, vsque ad tunc immediatè sequens Capitulum, vtiliter prouidere. Circa confirmationes autem electionum Priorum Prouincialium in posterum celebrandas, modus prædictus per omnia obseruetur.*

3 Item Fratribus Minoribus de Obseruantia, seruanda est Constitutio illa Generalis Vallisoletana *in cap.* 8. *fol. mihi* 161. sancita *de anno* 1593. (supposito semper aliud postmodum non esse cautum.) *Electus autem quicumque sit, præter Generalem Ministrum (de quo infra) nullam auctoritatem habeat, quousque confirmatus sit ab eo, qui electioni præfuerit, qui nimirum, nisi iusta subsit causa, statim electum confirmet, qui si electioni de se factæ consensum præbuerit, mox Officium illud acceptare, & exercere teneatur.*

4 Item Fratribus Minoribus Capuccinis seruanda est illa sua Constitutio. *Et eletto, che sarà il Prouinciale, i Padri Definitori à nome del Capitolo mandino, ò scriuano al Mol. R. P. Generale per la confirmatione, secondo la Clementina, & in quel mentre, che verrà la risposta possa essercitare l'Officio, come Vicario eletto, quando però stia in essa Prouincia.*

5 At super hanc Capuccinorum Constitutionem videtur iure optimo posse vocari in dubium, an dictus eorum Prouincialis possit administrare ante confirmationem, vigore eiusdem Constitutionis? Quod dubium non ità facilè oriri posse videtur ex alijs supra recitatis dispositionibus, cum possit suppleri quidquid difficultatis in simili casu euenire posset per illũ Præsidentẽ Capituli, qui habet confirmare electionem de quo constat in d. Constitutione Fratrum de Obseruantia, & item constat ex d. Bulla Fratrum Seruorum, § 4. vbi habetur Capitulis Prouincialibus assistere Generalem Priorem, vel eius Generalem Vicarium, de quibus supra dixi.

Et ratio specialis dubitandi de dicta Institutione Capuccinorum est, quia videtur negatiuè sentiendum, nam electus ante confirmationem administrare non valet, vt probatum est *dub.* 42. *num.* 1.

6 Ergo nec d. Prouincialis nondum confirmatus; Consequentia patet, quia Constitutiones in recitatis verbis nullam videntur tribuere iurisdictionem supra ius commune per illud verbum, *Come*, quæ dictio importat similitudinem, *l. vt heredibus, ff. de leg.* 2. Bald. *cons.* 106. *nu.* 3. *in fin. vers. sed interdum, lib.* 1. Tusc. *lit. D, conclus.*

*conclus.*402. vel importat modum, & non conditionem, Bald. relatus à Tuscho *vbi sup.*

7 His tamen non obstantibus est affirmatiuè tenendum, nam Constitutiones in recitatis verbis concedunt eam administrationem, quam dictus electus non habet à iure communi, quod satis apertè indicat illa dictio, *possit*, quia est verbum extensiuum, quod trahitur ad futura habentia causam de præsenti, Alex. *cons. 46. visis, & accuratè, num. 2. vers. 3. quia, lib. 1. & cons. 13. perspectis, n. 6. li. 5.* vbi apostil. *in verb. extensiuum*, ait comprehendere ius de futuro, Tusch. *lit. D, concl. 3:5.*

8 Subiuncta est autem post dictionem, *possit*, clausula, *como eletto*, ne electus censeretur confirmatus ex eo, quod administret, quod proprium est confirmati; sed ei notum sit ex illa clausula, beneficio confirmationis ei opus esse, licet exerceat officium; arg. *cap. indemnitatibus, §. si vero, de elect. in 6.*

9 Sed iterum instabis, si Religio per talem Constitutionem concedit illud, quod prohibetur à iure communi. Ergo est correctoria iuris communis, vt benè probatur ex dicendis *dub. 110. num. 2.*

Sed talem Constitutionem nequit condere vlla Religio, alias actus est nullus quemadmodum notum fiet ex dubio sequenti. Ergo estò admittamus illam expositionem supra recitatæ Constitutionis: attamen ex hoc alio medio non poterit administrate talis Prouincialis electus ante confirmationem.

Nec huic obiectioni satisfacit, illam auctoritatem datam à Constitutione non esse ordinariam, vt supponitur in obiectione; sed esse delegatam, & ideò nō corrigi in hoc ius commune; nam sic insurgo contra. Iurisdictio ex priuilegio Principis competens non personæ, sed perpetuò dignitati, vel officio est ordinaria, & non delegata, potestatisque ordinariè iura habet, vt multis Doctoribus allegandis probabitur *dub. 115. nu. 2.* Sed huiusmodi est memorata iurisdictio. Ergo censetur ordinaria, & non delegata.

10 Respondeo ad primam obiectionem, talem Constitutionem tenere, etiamsi sit correctoria iuris communis per priuilegium, quod concessit Greg. XIII. Fratribus Minoribus S. Francisci strictioris Obseruantiæ, in ordinationibus, quas sanxit *Anno* 1579. pro bono regimine illius Religionis, ibi. n. *in* §. 12 hęc habētur. *Possint autem Custodes etiam dum expectatur, & antequam petatur confirmatio prædicta, cum plena auctoritate liberè officio suo fungi.*

Quod priuilegium, cum dictis Patribus Capuccinis, & alijs quoq; Religiosis communicantibus in priuilegijs suffragetur, consequens est dictā Constitutionem eorumdem Patrum validam esse per dicenda in sequenti dubio.

Alterum dubium est super eandem Constitutionem, siue illud nomen, *Vicario*, quo, & in recitatis verbis, & alibi sæpè ipsorummet Capuccinorū Constitutiones appellant Prouincialem, & nunquam Ministrum: meritò enim dubitari potest, an hi Vicarij sint de illis Ministris, de quibus habetur in Regula Minorum: *Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, vt obediant suis Ministris.*

11 Respondeo Paulus III. in Bulla Religionis illius Fr. Capuccinorum, quæ incipit *Exponi nobis, &c. §. 10. edita Anno 1536. Octauò Kalend. Septembr.* hęc ad rem nostram habere. *Insuper vestigijs piæ memoriæ Pij Papæ II. prædecessoris nostri etiam in hac parte inhærendo, qui alias ex certis causis auctoritate Apostolica ex certa scientia in fauorem Familiæ de Obseruantia interpretatus est, ac declarauit, quod cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum Ministrum Generalem, & Prouin.*

Prouinciales Vicarios Ministrorum loco certis piis, ac sanctis respectibus esse voluisset, ac decreuisset, Vicarij ipsi, qui illis praeessent, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obedsebant, veri, & indubitati ipsorum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis Institutor eos esse intellexisset, quò ad vsque praefata sedes, in cuius arbitrio consistebat aliud alio respectu ordinariè statuisset, essent, ac perpetuò forent differentes à praedictis Ministris solo nomine, eosque qui dictis Vicarijs obedirent secundum dictae sedis determinationem eorum Regulae, & praecipuè in ea parte, vbi erat (praecipio firmiter Fratribus vniuersis, vt obediant suis Ministris) plenè, & integrè satisfacere auctoritate, ac scientia praedictis declaramus, & decernimus, quod donec aliter super praemissis per praefatam sedem ordinatum fuerit Fratres Capuccini praedicti eorum Vicarijs, prout de Vicarijs familiae per dictum Pium praedecessorem, vt praefertur statutum fuerat, obediendo plenè, ac integrè praefatae Regulae satisfaciant.

DVBIVM CIV.

Quae auctoritas, & iurisdictio Custodum?

SVMMARIVM.

1 *Quid significet nomen Custodis in Regula Minorum?*
2 *An possint statuta condi contra ius Canonicum? num. 4.*
3 *Quae confirmatio possit validare statuta correctoria iuris communis?*
5 *Quare consuetudo, non verò statutum deroget iure communi?*
6 *Vbi Constitutiones Capuccinorum corrigant ius commune in electione Custodum?*
7 *Priuilegium, cuius virtute Constitutiones possunt sic corrigere ius commune.*
8 *Vltra hoc priuilegium non extenditur auctoritas Custodum Capuccinorum in sibi subditos.*
9 *Secus verò dicendum de Custodibus strictioris Obseruantiae.*
10 *Ratio huius diuersa auctoritatis.*
11 *Auctoritas Custodum Capuccinorum circa sibi subditos.*
12 *Auctoritas eorumdem circa alia, quae non versantur circa iurisdictionem in subditos.*

1 NOmen Custodis est nomen officij, vel dignitatis, quod ponitur persaepè in Regula Fratrum Minorum, vbi quandoque generaliter sumitur, varia sub se Praelatorum genera comprehendens, testè Rodriq. *tom. 1. quaest. 70. artic. 1. in princip.* Quandoque verò specialiter, & propriè accipitur pro Praelato quodam Ordinario à Generalatus, Prouincialatus, Guardianatusque munere distincto, de quo meminit eadem Regula illis verbis, *cap. 4. in fin. Ministri solum, & Custodes solicitam curam gerant, &c.* Quo in loco nomine Custodum intelliguntur Custodiarum Custodes, prout declarauit Nicol. III. *cap. exijt, de verb. signific. in 6.* Glos. *in clem. dudum, verb. custodes,* vbi quoq; Panorm. *num. 17. de sepult.* idest intelliguntur Praelati, qui praesunt cuidam certo, ac determinato Guardianorum numero, & subsunt Prouincialibus. De his ergo Custodibus, sic specialiter acceptis, quaerimus, quanta sit auctoritas, & iurisdictio? Ad cuius quaesiti solutionem necessarium est aduertere.

2 Primò, Communitates Ecclesiasticas, & Religiones nullo modo posse statuta, aut decreta condere contra ius commune, nisi specialia priuilegia eis faueant, alias nulla sunt, *cap. quod super his, de maior. & obed.* Panormit. & Dec. *in c. si duobus de appel.* Nauar. *lib. 1. consil. 3. num. 1. de elect. in nouis,*

in terminis Rodriq *tom.3.q.11.art.1. circa med.* Suar. *de legib. lib.6. cap.26. num.7.* Duard. *in Bulla Cœnæ Domini, lib.1. cap.1.q.1. nu.7.* Rota *decis.267. num.7.& 8. coram Greg. XV.* & multis allegatis asserit esse communem Conclusionem, eadem Rota *decis.103. num.7. par.2. diuers.*

3 Hoc tamen dictum limita, nisi scilicet talia statuta, seu decreta sint expresse confirmata à Summo Pontifice in forma speciali, nam in forma communi non operatur, Rota *d. decis.267. coram Greg. XV.* vbi additionator multas alias decisiones, & DD. cumulat. Sicuti nec etiam confirmatio quantumcumq; amplissima Legati à latere aliquid iuuat, Grati *discept. forens. cap. 9. num. 10. in fine.* Marches. *p.3. tit. de commiss. nullit. fanat.§.5. num.84.* Rota *decis.145. nu.6. p.1.& latè d. decis.103. num.17. par.2. diuers. & decis.3. 9. nu.3. p.2. in recenti. & decis.4. num.4. penes eund.* Marches. *p.1. tit. de commiss. appel. circa benefic.7. in fin.* & in terminis de elect. Rota *in Toletana Canonicatus 18. Maij 1584. coram Clem. VIII.* penes Garz. *de benefic p.5. cap.4. sub num. 165.*

4 Rationem huius prænotandi tradit Panorm. *in cap. cum in tanto, num. 9. & 10. de consuetud.* quare scilicet non possint statuta condere cõtra ius commune canonicum, & ait esse, quia ius canonicum principaliter intendit hominem dirigere in Deum, & venit ad bonum publicum Ecclesiasticum: vnde statutum contrarium editum ab inferioribus præsumitur temerarium & ambitiosum, & fini æterno contrarium: ideò non potest Papa conferre potestatem Clericis statuendi contra Canones, iuxta tamen Bald. *in l. omnes populi, col.3. vers. sed hic dubitatur, ff. de iust. & iur.* quem sequitur idem Panormit. *vbi sup.* ex causa vrgenti, & verisimiliter non præuisa à Canone, potest fieri statutum cõtra Canonem: & pro hoc facit, *l. si hominem, ff. mand.*

Et hinc est, quod dixi in prænotando, requiri scilicet, confirmationem Pontificis in forma speciali.

5 Neque huic rationi obstat, me toties argumentatum fuisse, consuetudinem iuri communi derogare, & in his terminis tradit idem Panormit. *in clem. & si principalis, num.6. de rescript.* Nam respondeo cum eodemmet Panorm. *in d. cap. cum tanto,* consuetudinem tolerari, tum quia surgit ex tacito consensu *dub.42. num.5.* & non præsumitur tanta ambitio: tum verò in primis, quia magis scandalum oritur ex consuetudinis reprobatione, cum concurrat tacitus consensus, & longo tempore continuatus.

6 Secundò aduertendum est, illas Constitutiones esse correctorias iuris communis, quæ auferunt electionem Custodum à suis Custodijs, & dant eam Prouinciali, & Definitoribus, prout latè probabitur *dub.57. nu.2.*

7 Tertiò, aduertendum est, nullam aliam confirmationem in forma speciali, nec item vllum priuilegium extare, quo possunt subsistere illæ Constitutiones, itaut non sint nullæ, & per consequens actus virtute illarum factus non sit quoque nullus, nisi illud priuilegium Clem. IV. quod refertur *in Compend. tit. Custodes,* quo statuit, *quod Custodes, & Guardiani, qui secundum statuta Ordinis Fratrum Minorum, aliter quàm per electionem instituuntur: post ipsam institutionem, seu prouisionem de ipsis factam, curam animarum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare, ac soluere possint iuxta ipsius Ordinis instituta.*

8 His sic animaduersis accedo ad propositi quæsiti solutionem, & dico primò, Custodes Minorum S. Francisci Capuccinorum, nulla alia iurisdictione ordinaria in sibi subditos gaudere, nisi ea, quam eis tribuit hoc memoratum priuilegium Clem. IV. & extra casus in hoc priuilegio expressos, non extenditur eorum facul-

mas

tas super subditos, nec alijs priuilegijs fruuntur, qui Custodibus simpliciter concedunt aliquam auctoritatem super subditos, nisi in eis specialiter, & expressè addatur clausula, vel consimilis *Custodes, qui secundum statuta Ordinis, aliter quam per electionem instituuntur, &c.*

Hęc assertio longè, latèq; probata relinquitur ex ratione facienda *dub.* 114.

Dico secundò, Custodes Patrum
9 Reformatorum de Obseruantia, siuè strictioris Obseruantiæ amplissima auctoritate gaudere, quę eis tribuitur à Greg. XIII. in Bulla, quę incipit *cum illius, &c.* edita *anno* 1579. & prius à Clem. VII. in Bulla, quę incipit *In supremæ militantis, &c.* edita *anno* 1572. quæ à Clemen. VIII. confirmatæ, & declaratæ fuerunt per Bullam *pro iniuncti nobis* anno 1596. & 1603. & item à Paulo V. in Bulla *postulat. Apostolici*, de *anno* 1607. *die* 14. *Februarij*. Et insuper eisdem Custodibus fauent omnia priuilegia, & indulta Custodibus simpliciter concessa.

Ratio diuersitatis harum Conclu-
10 sionum est, quia Custodes strictioris Obseruantię, eliguntur à suis custodijs, prout iura postulant, vt patet ex præcitatis Bullis. At Custodes Capuccinorum non per electionem, sed per prouisionem constituuntur, vt nõ obscurè liquet ex illis verbis suarum Constitutionum. *Fatta la prouisione de' Guardiani, si farà parimente quella de' Custodi*, & clarius ex descriptione prouisionis, *dub.* 113.

Ex dictis infertur primò, Custodes
11 Capuccinorum nullam iurisdictionẽ auctoritatemuè habere in sibi subditos, nisi vt in casib9 vrgẽtibus, in quibus non potest adiri Prouincialis, prouideant, prout eis videbitur expedire: ita namq; concedunt eorum Constitutiones. Sed rogabis primò, an in ijsdem casibus vrgentibus, in quibus nõ patet aditus ad Prouincialem, possint dicti Custodes tollere à suis subditis irregularitatem, vel inhabilitatem, vel aliud quoduis impedimentum, quod ad sui abolementum requirit dispẽsationem; non autem absolutionem; & ratio interrogationis potest esse, quia in præfato priuilegio Clem. IV. non datur eis facultas, nisi ligandi, & absoluendi iuxta Ordinis instituta, sub qua nunquam venit facultas dispensandi, secundum quod probabitur *dub.* 97. *per totum*, vnde videtur meritò negatiuè sentiendum. Responpeo cum Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 21. *num.* 16. iuxta ordinarium, & proprium vsum iuris canonici, sub facultate absoluendi non venire quidem facultatẽ dispẽsandi. Sed sub facultate soluendi, atque ligandi certum est comprehendi auctoritatem dispensandi. Immò addo, non solum Custodes prædictos Capuccinorum, vigore verborum recitati priuilegij, id posse in casu, de quo agimus: verum etiam vigore iuris communis. Nam quando reuera ingens, ac magna necessitas vrget dispensandi, seu habilitandi, & est periculum in mora: tunc ex rationabili interpretatione volũtatis Superioris, potest inferior dispensare in eius lege, seu habilitare, iuxta doctrinam traditam *dub.* 93. *num.* 7.

Rogabis secundò, quare Custodes, qui aliter quam per electionem instituuntur, non possint frui priuilegijs, quorum vsus expressè nõ conceditur eis à statutis Religionis, nisi in eisdem priuilegijs addatur clausula, vel consimilis *Custodes, qui aliter quam per electionem instituuntur*, cum ad effectum, vt Guardiani possint eis vti, sufficiat, vt statuta non contradicant, etiam si non sit apposita talis clausula, iuxta dicenda *dub.* 114. Respondeo, quod quamuis Custodes, & Guardiani parificentur in d. priuil. Clem. IV. attamen ita diuersimodè interpretatur, quia Custodes in Ordine Minorum, vsque in hodiernum diem sunt in du-

plici differentia, alij enim sunt, qui eliguntur à suis Custodijs, & sunt alij, qui per viam prouisionis instituuntur. At Guardiani nunquam post Fratrum Minorum memoriam electi fuerunt à suis Conuentibus in nulla Congregatione eiusdem Ordinis, prout testantur statuta Vallesoletana Patrum de Obseruantia, de quibus *d.* 107. *num.* 8.

Hinc est, vt priuilegia Custodibus concessa, ita sint strictè interpretanda, vt dictum est, & non alia Guardianis facta, quia illa possunt effectum habere absq; derogatione iuris communis: non verò hæc, vt latius explicabitur *d. dub.* 114.

12 Tandem de priuilegijs, quæ non versantur circa iurisdictionem in subditos, *Vide quæ in d. dub.* 114. dixi de Guardianis, & huc proportionabiliter applica.

DVBIVM CV.

An Custodes Minorum possint conuenire ad Capitulum Generale? & an in eo vocem habeant?

SVMMARIVM.

1 *Qui vult consequens, vult quoq; omne necessarium antecedens ad illud.*

2 *Declaratur.*

Custodes ex Regula Minorum habent solum cum Prouincialibus eligere, & deponere Ministrum Generalem.

3 *Ceteras electiones habent ex Constitutionibus.*

Custodes Capuccinorum in electionibus quibuscumque Capitularibus sunt vocales, vt Prouinciales.

1 AD Priorem ex propositis Quæstionibus respondeo affirmatiuè, vt manifestè constat ex Regula Minorum, *cap.* 8. *habet enim text. electio successoris fiat à Ministris Prouincialibus, & Custodibus*, vbi per Custodes intelliguntur Custodiarum Custodes, quemadmodum patet ex præcedenti *dub. num.* 1. Et ad hunc effectum non refert, an eligantur ab vniuersitate subditorum, seu prouideantur ab alijs, modò id fiat extra Constitutiones Ordinis, vt perspicuum fit ex eodemmet *dub. num.* 11.

Sed his dictis objicies primò, ex præcitatis illius Regulæ verbis, & ex toto illo octauo Capite non haberi, nec concludi, Custodes posse conuenire ad Capitulum Generale: sed tantum posse eligere, & deponere Generalem Ministrum. Ergo Custodes non possunt conuenire ad Capitulum, si absint à loco, in quo celebrandum est dict. Capitulum Generale; quod confirmatur ex ipsamet Regula, vbi enim loquitur de conuocatione dicti Capituli Generalis, meminit tantum de Prouincialibus, his verbis: *In quo Prouinciales Ministri teneantur in simul conuenire, vbicumque à Generali Ministro fuerit constitutum.*

1 Respondeo, illum, qui vult consequens, velle quoque omne necessarium antecedens ad illud, *l. illud de de acquiren. hæred. l. ad rem. & l. ad legatum, ff. de procurat.* DD. *passim in cap. cum Minist. de consist. & cap. ex parte de spons.* Sed si Regula vult electionem Generalis Ministri spectare ad Ministros Prouinciales, & Custodes in Capitulo Generali, per consequens etiam Custodes conuenire tenentur ad dictum Capitulum Generale, sicut, & Prouinciales, non quidem expresse; sed tacitè, & per quandam consequentiam.

2 Sed replicabis. Si ille, qui vult consequens, vult quoque omne necessarium antecedens ad illud. Ergo non vult illud, in quo consequens est maius suo antecedente: idest non comprehendit

prehendit ea, quæ maioris sunt iurisdictionis, quam illud, quod principaliter demandatur. Consequentia patet, quia non est necessarium antecedens, Bart. *in l. 1. ff. de iurisd. omn. iud. col. 11.* Dec. *in Rubr. de appell. num. 15.* vbi Additionator refert Ias. May. *in l. fin. col. 2. C. de hæred. instit.* Ergo Custodes, excepta depositione, & electione Generalis Ministri, nullam aliam potestatem eligendi habent in Capitulo Generali ex vi Regulæ, quia solum eis demandatur hoc, & non aliud.

3 Respondeo, id verissimum esse ex vi Regulæ; Sed ex vi Constitutionum, seu statutorum alicuius Ordinis Franciscani gaudent eligendi potestate in omnibus electionibus Capitularibus, non secus, ac Prouinciales, vt est apud Capuccinos, quorum Constitutiones habent, *Et i Custodi predetti siano tutti vocali, come i Prouinciali.*

CAPVT TERTIVM,

De electione, & Potestate Definitorum, Et Discretorum.

DVBIVM CVI.

Ad quos spectet electio Patrum Definitorum?

SVMMARIVM.

1 *Ad quos spectet electio Definitorum de iure communi?*

2 *Quomodo electio Definitorum apud Canonicos Regulares Lateranenses se conformet dispositioni iuris communis?*

3 *Item apud Congregationem Casinensem Monachorum, Ordinis S. Benedicti.*

4 *Item, apud Ordinem Seruorum B. Mariæ?*

1 De Iure communi videtur spectare ad Capitulum Prouinciale, si nobis est sermo de Definitoribus Prouincialibus; & si est sermo de Definitoribus Generalibus, videtur spectare ad totam Religionem, ita vt vel ipsi Definitores eligantur in Capitulo Generali, vel vt vnaquæq; Prouincia eligat suum Definitorem Generalem. Horum autem ratio ea videtur esse, quia cum ipsi PP. Definitores sint participes Officij, cuius Definitores sunt, ita vt vnà cum Prouinciali, vel Generali totam Prouinciæ, siuè Religionis Congregationem repræsentent, vt ex sequenti Dubio plenè notum fiet. Ideò meritò eligendi videntur, vt dictum est, &c.

2 Hinc Paulus V. pro stabilienda æqualitate votorum, & suffragiorum in Definitorio, tam in Capitulo, quam in dietis Generalibus Canonicorum Regularium Lateranensium, statuit, & ordinauit *anno 1605. die 30. Decemb. per Bullam Pastoralis nostri, vt de cætero in eodem Definitorio vnus ex Marchia Ecclesiast. alius ex status, & Ducatus Mediolani, alius ex Marchia Triuisana, alius ex Principatus Pedemontium coniunctim vnà cum Monasterijs Placentiæ, Parmæ, Mantuæ, Regij, Mutinæ,*

tine, & Vignola; & alius ex Hetruriæ Reg. Neapolis, & Genuæ, Monasterijs eiusdem Congregat. qui respectiuè sic ad hunc effectum pro vna vice ex dictis Monasterijs Hetruriæ, & Genuæ, & pro alia ex Neapolis perpetuis futuris temporibus eligi debeat.

3 Hinc quoq; idem Paulus V. in ordinationibus, & statutis editis *anno* 1607. *die* 6. *Aprilis*, pro bono regimine Congregationis Casſinensis Monachorum Ordinis S. Benedicti, in §. 9. hęc habet ad rem nostram.

Et vt deinceps in Definitorio æqualitas votorum habeatur, quod de cætero perpetuis futuris temporibus indictis septem Prouincijs nouem Abbates Definitores, ex quibus Romana vnum, Hetruria vnum, Neapolitana vnum, & Sicilia alium, & Liguriæ alium; Veneta verò, & Lombardia Prouinciæ prædictæ ob illorum maiorum Monasteriorum numerum pro qualibet earum duos Abbates huiusmodi ex illis respectiuè oriundos habeant, eligantur, ac deputentur. Dictique nouem Definitores canonicè per vota, & scrutinia secreta, vt moris est, canonicis electi in quibuscumque Capitulis Generalibus omnes, & singulas, tam spirituales, quam temporales gratias, & facultates ab hac Sede Apostolica eis concessas, & quas hactenus habuerunt, habeant, hac tamen ratione, vt posthac singuli Definitores septem Prouinciarum prædictarum diuersarum Nationum, & professionum existant, nulloq; modo duo ex eadem natione, vel professione vno, & eodem tempore in prædicto Capitulo, licet ex diuersis Prouincijs prædictis professi sint, esse patiantur, sed ex eisdem Prouincijs oriundi eligantur, vt supra, ac constituantur.

§. 10. *Et ad tollendam dictorum Definitorum perpetuitatem, quieti dictæ Congregationis maximè contrariam, quod singulo quoque anno tres Definitores ex antianis, siue antiquioribus duo nempè ex Lombardiæ, Venetiæ, & Liguriæ, ac vnus ex Romana, & Hetruria, Neapolitana, & Sicula Prouincijs prædictis ab eodem Definitorio per biennium vacent, ac illorum loco tres substituantur respectiue ex eisdem Prouincijs; ita vt semper vnaquæque Prouincia suum semper habeat Definitorem, seu Definitores præscriptum, vel præscriptos.*

§. 11. *At si aliqua iusta causa Abbates alicuius Prouinciæ, ad prædictum Capitulum non accederent, vel accedentes ab electione Definitorij exclusi remanerent, seu illo anno Visitatorum officio functi essent, seu quòd per biennium minimè vacassent, & eo casu in prædicto Definitorio ab huiusmodi exclusi essent, tunc ex Prouincia illi viciniori Abbas Definitor, seruatis tamen superius narratis pro illa vice tantum eligatur.*

Quæ Decreta confirmata fuerunt ab eodem Pontifice Anno 1608.

4 Hinc Clemens VI. pro Ordine Fratrum Seruorum B. Mariæ decreuit *anno* 1346. *die* 23. *Martij*, in Bulla *Regimini vniuersalis in §. 7. &c.* ordinauit, *vt amodò singularum Prouinciarum prædictarum Fratres eligant vnum Fratrem prouidum, & maturum in Definitorem pro Generali Capitulo, & fiat huiusmodi electio in Prouinciali Capitulo; Quod immediatè præcedet Capitulum Generale. Definitores vero pro Capitulis Prouincialibus eligātur à Fratribus in eiusdem Capitulis Prouincialibus congregatis.*

Et hæc sufficiant, cum prolixior, quam par est, & nimis superfluus iure optimo videri posſem, si cuiuſcumque Ordinis statuta, & ordinationes hic recensere vellem, & eò magis, quò facillimè euenire potest, vt aliter in eisdem Ordinibus, Et Religionibus cautum sit, nec mihi constet.

DVBIVM CVII.

DVBIVM CVII.

Quæ auctoritas, & Officium Desinitorum?

SVMMARIVM.

1 *An quis teneatur sequi consilium sibi datum, & an idem iuris sit de consensu.*

Ethymologia vocabulorum consilium, *&* consensus.

2 *Casus, in quo consilium sapit consensum.*

3 *Actus expediendus de consensu Collegij debet expediri collegialiter.*

4 *Nisi necessitas ingens urgeret.*

5 *Vel nisi illi de Collegio haberent consensiuò, circa actum, qui tenet quidem, sed per ipsos potest irritari.*

6 *Vel nisi adesset contraria consuetudo secundum minus probabilem opinionem.*

7 *In Societate Iesu Superiores non tenentur sequi consilium suorum Consultorum?*

8 *In quibus causis Generalis, siue Prouincialis denunciatur petere, & sequi consilium suorum Desinitorum.*

Desinitores sunt participes Officij Generalis, siue Prouincialis.

9 *Quando, & quæ causæ expediendæ sint collegialiter à Generali, vel Prouinciali cum suis Desinitoribus?*

10 *Prouisio facta de aliquo Guardiano, de quo non præcessit actus collegialis, est nulla.*

11 *Omnes Prælati tenentur consilium requirere in arduis negotijs.*

12 *Et an etiam Summus Pontifex.*

13 *Attestatio Card. Paleotti de humilitate Summorum Pontificum in sequendis consilijs sibi datis.*

14 *Quando in foro interiori teneatur quis sequi consilium sibi datum.*

15 *Casus, in quo Prælati non tenentur requirere consilium, nec etiam consensum.*

VT hanc materiam, quæ reuera mihi grauissima est, debito ordine pertractemus; Primò fundamenta ponemus, deindè eliciemus Conclusiones, & denique inferemus solutionem singularium quæstiuncularum: Ac vltimò quasi obiter trademus doctrinas generales ad omnes Prælatos spectantes.

1 Primum igitur fundamentum est, neminem regulariter obstringi datũ sibi consilium sequi, licet debeat requiri, etiam in casibus in quibus si nõ requireretur, actus esset nullus, vt probant text. *in cap. 1. de Monach. & cap. in veteri de elect.* vbi Panormit. *in vtrumque text. & in cap. ad Apostolicam de regul. in fin. & in cap. quanto num. 5. de his, quæ fi. à prælat.* Bart. *in l. 1. § si pluries, in 4. quæst. ff. de exercit.* Felin. *in cap. ex parte vero, ne sed. vac. in 6.* Feder. *de sen. cons. 59. credo de iure in princip.* Syluest. *tit. consilium, q. 1.* Tusch. *littera C, conclus. 769. nu. 2.* & Gonzal. *sup. reg. 8. cancell.* Gloss. 46. *nu 61.* & Gloss. 47. *& num 7.* E contra verò consensum quis debet sequi, vbi necessariò est requirendus, alias actus est nullus, & inanis, *d. cap. cum in veteri,* vbi Glos. *verb. expectatum circa med. de elect.* Ioan. Andr. *in c. cum olim, num. 10.* Host. *num. 4.* Panormit. *num. 4.* Imol. *num. 7.* & Ant. à Butr. *nu. 14. de arbit.* Bald. *in rubr. C. de instit. actio. nu. 5.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 2. art. 12. nu. 6.* Menoch. *cons. 66. nu. 17. & 18. vol. 1. & in puncto de consilio de consensu,* Sanch. *de matrimonio lib. 1. disp. 34. nu. 24.* & quamplurimi alij allegati per Gonzal. *vbi sup.* Glos. *47. num. 2. & 3.* & tandem peroptimè declarant statuta Cartusiensis Ordinis *par. 2. cap. 4. num. 1. & 2.*

Ratio huius diuersitatis secundum Host. procedit ex propria significatione

tione vocabulorum, quæ inter se differt: nam consensus est similis sensus: dicitur enim à *Con.* quod est simul, & *sensus*, quasi quod sit simul: vnde si habeo aliquid agere cum consensu tuo, ego debeo sentire tecum, & tu mecum: alias nō est cōsensus, sed dissensus, *cap. 1. dist. 31. & c. tua de spons.* & per consequens non valet actus, si non habeo consensum tuum: & pro hoc facit, *d. c. vnicum, ne sed. vac. in 6.* Consilium verò, iuxta suam etymologiam, est consultorum responsiones legere, quia is, qui requirit consilium, habet legere; seu eligere id, quod sibi magis libet ex responsionibus consultorum, vel dic naturam consilij esse persuadere, non cogere, *l. in furto. §. rectè, ff. de furt.* ita vt illud inuitus sequi nemo teneatur, vt post Bald. dixit Felin. *in d. cap. cum omnes, in 10. limit. de constit.* Paleoth. *de sacr. consist. p. 1. q. 3. ar. 4. vers. ex altera verò parte*, Tusch. *d. concl. 769. nu. 8.* Statuta Carthusiensis Ordin. *vbi sup.*

2 Hæc autem procedunt, vt dixi, regulariter, nam consilium sapit consensum in varijs casibus, & in primis, vbi ille, qui habet impendere consilium est collega, vel particeps officij: tunc enim consilium meritò habetur pro consensu, qui vt declaratum est, ex sui natura obligat, & iste est proprius casus, *c. venerabili de off. deleg.* secundum vnum intellectum: nam coadiutor, qui datur Prælato est particeps illius officij: & ideò licet ius dicat, requirendum esse consilium coadiutorum: ibi tamen accipiendum est consilium pro consensu: quia alias officium suum esset superuacuum, vel non esset particeps officij. Hanc limitationem sustinent Host. & Panorm. *in d. cap. cum olim*, & item Panorm. *in d. c. venerabili, num. 10. de off. deleg.* Bald. *in rubr. C. de in lit. act. nu. 5.* Bart. *in d. l. 1. §. si plures, num. 7. communiter receptus teste* Nauar. *lib. 1. cons. 9. nu. 13. de constit. in prim.* Syluest. *vbi sup. q. 2.* Tusch. *concl. 770.* & Gonzal. *vbi supra Glos. 46. num. 78. vbi de communi.*

3 Secundum fundamentum est, vbi actus expediendus est de consensu alicuius Collegij, siue communitatis, non sufficere illos de Collegio separatim consentire; sed necessariò requiri, vt in vnum congregati collegialiter consentiant, alias actus est nullus, *c. in Genes. de elect. & l. 1. C. de decim. lib. 10.* Dec. *in c. cum omnes nu. 47 de constit.*

Nec id est speciale in electione, quidquid nonnulli dixerint; sed indistinctè, & vniuersaliter hoc dictum tutantur Panormit. *in c. cum Ecclesia, num. 14. de caus. possess. in c. Ecclesia nu. 2. de sortil. in cap. quia propter num. 12. de elect. & in c. cum omnes nu. 5. de constit. vbi latè* Felin. *num. 24. & seqq.* quem multis allegatis sequitur Gonzal. *sup. regul. 8. cancell. glos. 47. num. 64.* Bart. *in l. omnes populi in 3. q. princ. ff. de iust. & iur.* Syluest. *tit. consensus q. 4. nu. 5.* Præposit. *in cap. quotiescumque 10. q. 2. vers. quod si necessitas, num. 2.* Biax. *in suo direct. elect. p. 3. c. 21. num. 2.* Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes, num. 52. de constitut. in repet.* & tandem firmauit Rota *decis. 382. num. 3. par. 2. in recent.*

4 Hoc fundamentum tripliciter limitandum est, prout ad rem nostram spectat, & primò vt non procedat, vbi imminet necessitas, & periculum, quia in huiusmodi euentu non est requirendus consensus, quando commodè haberi non potest, etiam si alias esset requirendus, *c. vnic. §. pen.* vbi Gloss. *verb. in mora. ne sed. vac.* & item Glos. *in c. si pro te. verb. assensus de rescrip. in 6* Lud. Rom. *sing. 693. ex longaeuo*, Bart. *in d. l. 1. §. si plures. ff. de exercit. vers. secundò quaero*, & Felin. *in c. cum accessissent, num. 20. & 21. de constit.* & pro hoc facit, quod habebitur in fine Dubij, & item quod dictum est *dub. 8. num. 6.* quidquid dicat Rebuff. *in prax. benef. tit. de forma vicariatus, nu. 95.*

appro-

approbatus à Sanchez *de Matrimon. lib.1. disp.24. num. 26.*

Secundò, limitandum est dictum
5 fundamentum, vt non procedat vbi illi de Collegio habent consentire circa actum, qui tenet, & per ipsos potest irritari: tunc enim ad hoc, vt hæc facultas irritandi cesset, possunt ei etiam nô collegialiter renunciare, vt voluit Bald. quem refert, & approbat Felin. *in d. cap. cum omnes, num. 26.* Ferret. *num. 52. in repet. de constit.*

Exemplum sit, prout afferunt dicti DD. de eo, vel eis, qui ad Congregationem erant vocandi, & non fuerunt vocati, quia ab his ratione huiusmodi contemptus potest actus validus infringi, vel etiam potest hoc vitium contemptus per singulos separatim purgari, & ratificari actus, iuxta dict. *dub.9. nu 11. & seqq.* & ratio est, quia non fundant actum, sed remouent obstaculum, & ipsimet actui adminiculantur.

Dixi *non fundant actum*, quia v. g. elector contemptus, idest non vocatus vocandus, non est computandus, nec in numero eorum, qui in electum consenserunt, nec in numero eorum, qui Congregationem, siue Capitulum constituunt intra duas partes eorum omnium, qui debent, volunt, & possunt venire, ita vt aliquo modo augeat numerum suffragiorum; sed tantum remouet obstaculum, idest si maior pars duarum partium eorum electorum, qui debent, volunt, & possunt, iam consenserit in electum; tunc contemptus adhibens consensum, operatur, vt non possit amplius prosequi contemptum: Vnde non potest contemptus validare electionem, quæ est nulla ex eo, quòd maior pars duarum partium Capituli non consenserit in electum, vt fusè declaratum est in præcitato *dub.9.* Ita Biax. *in suo direct. elect. par.3. cap.7.* Ant. à Butr. *in cap. Ecclesia.2. num.9. de elect.* Tolos. *in tract. de elect. cap.14. num.6.* & ita intelligendum censeo Oldrad. *cons.64.* Et hoc (subdit Panormit. *in d. cap. in Genes. num.11. & in cap. quia propter. num 12. de elect.*) alta mente repone, quia non solum seruiet tibi in actu electionis; sed in omnibus actibus collegialiter explicandis; quod & confirmat Tolos. *cap.15. num.1.*

6 Tertiò limitandum est d. fundamentum, vt non procedat, vbi consuetudo viget, vt illi de Collegio consentiant singulariter, ita post Bald. tenuit Dec. *in d. cap. cum omnes.* & ratio est, quia vt ipse credit, talis consuetudo potest subsistere ex eo, quod in leue detrimentum Ecclesiæ cedit, quæ ratio sufficiens est, vt consuetudo teneat Panorm. *in cap.1. in fin. de consuet.* At hæc limitatio non videtur admittenda, & ideò de illa meritò dubitat Felin. *in cap. cum causa. num.21. de re iud. & in cap. eam te. de rescript.* & eam respuit Ferret. *in d. cap. cum omnes, num.56. de constit. in repet.* vbi pulchrè respondet rationibus Baldi.

7 His fundamentis iactis, sit prima Conclusio, Superiores earum Religionum, in quibus Definitores habēt votum solummodo consultiuum, vt est in Societate Iesu, & ideò non dicuntur Definitores, sed Consultores, non teneri illorum consilium sequi, licet adstringantur requirere; sed posse, auditis in rebus alicuius momenti Consultoribus, decernere, quod sibi ad maiorem Dei gloriam expedire videbitur, prout de Superioribus dictæ Societatis Iesu, narratur in Bulla *Exponi nobis nuper*, Greg. XIV. edita *anno 1601. die 30. Augusti*, iuxtà modum, & dispositionem, quam Constitutiones illius Religionis, & Apostolica diplomata præscribunt, in deliberationibus faciendis, ac vniuersa illius gubernatione.

8 Sit secunda Conclusio, Patrem Generalem, siue Patrem Prouincialem obstringi petere, & sequi consilium suorum Definitorum Generalium,

vel Prouincialium, cum proportione, in quibuscumque causis, quæ non in consulto Definitorio pertractari debent, alias actus est nullus, & inanis ex defectu iurisdictionis, & ratio est, quia ipsi Definitores sunt sui Generalis, vel Prouincialis coadiutores, siue Collegæ, vel participes Officij: habent namque votum nedum consultiuum, sed etiam decisiuum, vt supponitur in proximè præcitata Bulla *exponi nobis nuper*, Greg. XIV. de omnibus ferè Religionibus, excepta Societate Iesu. Immò, & electiuum in electione Guardianorum, & aliorum Officialium in multis Religionibus, & præsertim in Religione Fratrum Minorum de Obseruantia, prout habetur in eorum Generalibus statutis Vallesoletan. *cap.* 8. *fol. mihi* 220 editis *anno* 1593. Et tandem probatur ex Ethymologia huius nominis *Definitor*, quia non simpliciter significat consulere, sed definire. Hanc Conclusionem docent in terminis Rodriquez *tom.* 2. *q.* 45. *art.* 1. & Mirand. *tomo* 2. *q.* 17. *art.* 2. *conclus.* 4.

9 Tertia Conclusio est, Patrem Generalem, & Patrem Prouincialem nullam posse definire causam, quæ de iure constitutionali, vel de consuetudine, &c. est expedienda cum consensu PP. Definitorum, nisi collegialiter cum ipsis Definitorib⁹ siue Generalibus, siue Prouincialibus cum proportione id faciant: alias si cum consensu cuiuscumque Definitoris separatim solummodo id agant; talis actus est prorsus inanis, & nullus, quod ex eo patet, quia dicti Definitores Generales cum Generali, siue Prouinciales cum Prouinciali non sunt suffragatores, vt singuli; sed vnum corpus Prouinciæ, siue Religionis efficiunt, & representant, vt singulariter annotarunt Rodriq. *tom.* 2. *q.* 54. *art.* 2. & Rota *decis.* 65. *in fin. p.* 1. *in recent.*

Hanc tamen Conclusionem limita, iuxta priores limitationes adhibitas *secundo fundamento.*

10 Ex dictis infertur, prouisionem de Guardianis per literas, seu alio quouis modo separatim, & nullo modo collegialiter factam à Prouinciali, & Definitoribus, esse prorsus nullam, & inanem: Secus verò dicendum de prouisione facta de aliquo Guardiano electo supra numerum Guardianorum necessarium a Prouinciali, & Senatu Definitorij in Capitulo.

Dixi, *electo*, quia si maiori suffragiorum parte gauisus non fuerit in ipsa collegiali electione Definitorij, existimo eam esse nullam; cuius rei potissima ratio est, quia consensus eligentium necessariò desideratur non solum de iure canonico, sed etiam de iure naturali, vt dictum est *dub.* 3. *n.* 1. Sed si nō præcessit aliquis actus collegialis, in quem maior pars collegiatorum conuenerit, numquam profectò erit censendus electus à Collegio: alias sequeretur actum tenere, cui maior pars Capituli contradixit, quod est absurdum; & ideò non dicendum, *l. nam quod absurdum, ff. de bon. lib.* Pro hoc facit quod notabiliter asserunt Bart. *in l. nec facta, §. fin. de pæn.* Panorm. *in d. c. in Genes. nu.* 4. *de elect.* & Felin. *in d. cap. cum omnes, num.* 25. *de constit.* nempe quod etiamsi eleuato vexillo, & pulsata nola fuerint homines congregati ad aliquid agēdum; non tamen dicitur delinquere vniuersitas, si deliberatio non præcessit.

11 Vltimò non incongruum erit hic obiter aduertere, non solum Prouinciales, & Generales, sed quoscumque Prælatos obstringi in grauioribus negotijs consulere saniores Patres Conuentus, siue Prouinciæ, vel Religionis: alias actus est nullus, *cap. nouit, & c. quanto*, iuncta Gloss. *in narratione casus, alias incra cumulante*, & vbi quoq; Panorm. *de his, quæ fi. à Prælat.*

12 Et hac potissimum etiam ratione suaderi potest, nam Panorm. *in cap. peruenerabilem, nu.* 20. *qui fil. sint legit.*

& in

& in c. 2. nu. 4. de his, quæ fi. à maio. part. cap. Ant. à Butr. *in c. licet, nu. 4. de elect.* B. August. Ancon. *de potest. Eccl. q. 74. art. 1. ad tertium,* Paleoth. *multis allegatis de sacr. consist. p. 1. q. 3. ar. 4. in fin. & art. 8. vers. ex quibus,* vbi de communi. Gonzal. *sup. reg. 8. cancell.* Glos. 46. *nu. 62.* & alij, sustinent, Summum Pontificem teneri in arduis negotijs Ecclesiæ requirere consilium Cardinalium, licet non ita necessariò, vt si non requirat actus sit nullus: id namque esset improbè dictum, vt notat idem Paleoth. *num. 7. vers. verum absit,* & doctissimus Bouer. *in sua cens. in tractatu de legitim. Cardinalium creat. in princ.* quia potestas Papæ circa res Ecclesiæ, nullis præterquam iuris diuini est arctata limitibus. Ergo multò magis cæteri Prælati inferiores Papæ adstringentur in arduis consulere aliquos, vt dictum est, alias actus erit nullus, quia eorum auctoritas iuri positiuo subiacet.

13 Quò circa id eis graue non videatur, cum dictus Illustriss. Paleoth. *vbi sup. par. 2. q. 6. vers. quod verò ad secundum spectat,* testetur se per annos ferè triginta, quibus Consistorio adesse cœperat, sedentibus octo Summis Pontificibus Pio, scilicet IV. & V. Greg. XIII. Sixto V. Vrbano VII. Greg. XIV. Innoc. IX. & Clem. VIII. testetur, inquam, nunquam factum esse, vt Papa semper non mutauerit deliberationem ab eo conceptam, si maior Cardinalium pars ab eo dissentiens, id verbis expresserit: Et si quandoque ille perstiterit in eo ipso, quod semel proposuit, ex eo processit, quod pauci reperti sint, qui ab illo dissenserint, & multò plures, qui adhæserint illius sententiæ.

14 Et quamuis in foro exteriori non teneatur quis sequi consilium, quod est sibi necessariò postulandum, vt supra probatum est, nisi vbi consultor est particeps officij, vel nisi concurrant alij casus, qui à DD. ibid. allegatis enumerantur; In foro tamen interiori à consilio sibi dato quandoq; recedere non licet. Hinc idem Paleot. *vbi supra p. 1. q. 3. art. 8. circa medium.* loquens de Summo Pontifice, sic ait. *Quapropter dicemus, cogi illum sæpè in foro interiori hæc consilia sequi non præcisè, quia sibi sint à maiori parte, vel ab hoc, aut ab alio, qui auctoritatis sit, proposita; sed quia ipse animo ita iudicat, & iudicare tenetur dimisso quouis priuato affectu, bono communi noxio, Deo ita animum suum ducente, qui arbiter est rerum omnium.*

15 Hæc tamen sic dicta limita, *nisi* scilicet *iusta subsit causa,* quia existente causa rationabili, quam bonus Iudex arbitrabitur, non compellitur Prælatus in arduis, nec etiam in foro exteriori requirere Consilium Capituli, & nec etiam cõsensum, licet alias esset requirendus, Bald. *in l. vidua n. 3. C. de nuptijs,* Glos. *in c. irrefragabili. §. fin. verb. delegatus de off. ord.* Anton. à Butr. *in c. nouit nu. 6. vers. secundò dicunt,* & Panorm. *num. 6. de his quæ fi. à prælat.* vbi exemplum affert de Prælato, qui contra consanguineum, seu amicum Collegij vult agere: tunc enim potest procedere inconsulto ipsomet Collegio, nè fortè præfato consanguineo, seu amico ab eisdem collegialibus id manifestaretur. Pro hoc facit Concil. Trid. *sess. 25. c. 6. §. qui si aliquid de reform.* ibi *nec de re ad sui, vel suorum commodum spectante agatur.* Et ratio potest esse, quia nemo carnem suam odio habuit *12. q. 2. c. non æstimemus.* Et amicus est alter ego Aristot. *lib. 9. Ethic. cap. 4.* & D. August. *lib. 4. Confess. cap. 6.* Et est dimidium animæ amici, Horat. *lib. 1. Oda. 3.* Et denique amicorum, est animus vnus in corporibus duobus habitans, Arist. *2. Rhetbor. cap. 4.*

DVBIVM CVIII.

An Definitores teneantur sub mortali expresse sententiam propriam in actu Definitorij aperire?

SVMMARIVM.

1 *Quod munus proprium Definitorum, à quo recedentes peccant, & puniuntur?*

2 *Nunquam est occultanda veritas.*

3 *Subditi debent obedire simpliciter.*

4 *Quando nemo possit compelli ad consentiendum?*

5 *Qui metu agit aliquid intrinsecè malum, peccat.*

6 *Tenemur potius mortem subire, quam venialem culpam admittere.*

7 *Quare contrahens non excusetur à culpa, ex eo, quod Ecclesia irritat eius actum iusto metu contractum?*

1 RESpondeo affirmatiuè, maximè in grauioribus negotijs, & ratio est, quia Definitoris proprium munus est votum suum exprimere in concernentibus negotia per Senatum Definitorij expedienda: ad hoc enim eliguntur, & in Definitorio conuocantur, vt assentiant, vel dissentiant: is autem qui loqui obstringitur, & tacet, habetur pro cõsentiente: vnde in malè gestis expressè non contradicens, inuoluitur eadem pœna, & peccato, sicut expressè consentiens, *arg. l. 1. §. magistrum autem. ff. de exercit. act. l. semper. ff. de reg. iur. l. sæpè. §. cui inter. de re iud. l. de ætate. §. qui tacuit, ff. de interrog. act. & c. si postquam de confessis in 6.* Hanc assertionem apertè sustinent Innoc. *in cap. 1. de his, quæ fi. à maior. p. c. & in cap. 2. de locat. & cond.* Panor. *ibid. in fin. & in d. c. 1. num. 13. in cap. 2. num. 9. de his, quæ fi. à præl. & in c. dilectus filius 2. num. 9. de simon.* Felin. *in c. cum omnes, num. 1. in fin. de constit. & in c. nonne, nu. 8. circa fin. de præsumpt.* Crescent. *decis. 2. tit. de seq. possess. & fruct.* Paleotti. *de sacr. consist. in pluribus locis, & præsertim in p. 2. & 3.* Rodriq. *to. 2. q. 45. art. 4. & seqq.* Manual. Prælat. *tom. 2. q. 17. art. 4.* & Rota *decis. 16. nu. 4. de transl. Episc. in antiq. & decis. 708. num. 5. coram Card. Seraph.*

Dices primò, saltem à culpa graui excusari videntur dicti Definitores, vbi eis compertum fuerit, dictam contradictionem ægrè ferendam esse à Prouinciali, & ratio est, quia ille cui voluntas Superioris innotuit, obedientiam abijcit, nisi eidem adhæreat.

2 Respondeo, in publicis consultationibus sapientis, Religiosique viri quidem esse, incolumi, inuiolataque veritate propriam sententiam proferre, maiori quâ possit humilitate, reuerentia, ac verborum lenitate. Ex hoc tamen non sequitur, ei licere veritatem occultare: immo ad eam manifestandam omninò adstringitur; alias iura ipsiusmet veritatis violare conuincitur, iuxta illud August. *ad Casulanum*, quod refertur *in cap. quisquis 11. q. 3.* *Quisquis metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat, iram Dei super se prouocat, quia magis timet hominem, quam Deum.* Et post pauca. *Vterque reus est, & qui veritatem occultat, & qui mendacium facit; ille quia prodesse non vult, iste quia nocere desiderat.* Et D. Ioan. Chrysost. *hom. 25. super Matth.* prout habetur *in Can. nolite timere, d. q. 3.* *Non solum ille proditor est veritatis, qui transgrediens veritatem, palam pro veritate mendacium loquitur; sed ille qui non liberè veritatem pronunciat, quam liberè pronunciare oportet, aut non liberè veritatem defendit, quam liberè defendere conuenit, proditor est veritatis.* Vnde.

3 Ad fundamentum obiectionis dico, illud sibi vendicare locum in subditis

quorum

quorum est Superiori suo simpliciter obedire, generaliter loquendo, in illis rebus, in quibus ei subduntur; teste D.Tho. 2.2.q.104. *art.* 5. At in Definitorij consultationibus, Definitores sunt collegæ, & participes officij Generalis, siue Prouincialis, vt in superiori dubio probatum est, quæ conditio longè distat à conditione subditi prædicta.

4 Hinc Panorm. *in c. licet num. 9. de regul.* Lambert. *de iur. patr. lib. 1. p. 2. q. 1. art. 20. nu. 13.* & Gonzal. *sup. reg. 8. cancell.* Glos. 47. *num. 43.* asserunt, neminem posse compelli ad consentiendum, si adest aliqua causa denegandi consensum. Et addunt Lambert. & Gonzal. si Superior de facto compelleret: tunc in eo casu esse locum appellationi ad Superiorem illius Superioris.

Dices secundò: saltem culpa vacabit in eo casu ille Definitor, cui Prouincialis iustum metum inferret, iuxta latè dicta *dub. 52. per totum.* Ex quo enim Ecclesia irritat actum iusto metu contractum: per consequens videtur etiam eum à culpa liberare.

5 Respõdeo, metum quantumcumq; grauem non reddere immunem à culpa contrahentem in ijs, quæ intrinsecè mala sunt, veniali quidem, si alias secluso metu, esset venialis: & mortali, si secluso metu, esset mortalis. Et ratio est, quia gesta metu, simpliciter sunt voluntaria, vt pulchrè probat D. August. *lib. 4. quæstionum, q. 24. ad cap. 18. numerorum,* & refertur *in cap. meritò quæritur, 15. quæst. 1.*

6 Et tenemur potius mortem subire, quam aliquam culpam etiam venialem admittere: cum minimum veniale malitia excedat quodcumque pœnæ malum: vnde pro tuenda vita propria, vel alterius, mentiendum nõ est, teste D. August. cuius dictum refertur *in c. ne quis. 22. q. 2.* & tenent expreßè D. Thom. 2.2. *q. 110. art. 3. ad quartum,* Scot. *ibi q. vnic. §. hic dicetur verb. id etiam posset probari,* Panorm. *in c. sacris. num. 5. de his quæ vi, met. causa fiu.* Penna *direct. inquisit. comment. 65. q. 41. de blasphemis, num.* 8. Couar. 4. *decret. 2. p. c. 3. § 4. num. 3. & communiter omnes recentiores.*

7 Ad obiectionem ergo, nego consequentiam, dicendo cum Sanchez *de Matrim. lib. 4. disp. 2.* Ecclesiam, dum irritat actum iusto metu contractum, non attendere priuatum contrahentis bonum; sed tantum, ne faueat iniuriosè consensum extorquenti.

DVBIVM CIX.

A quibus, & quomodo sit celebranda electio Discretorum, vel Sociorum Prælati. Et an publicę vtilitati magis proficuum sit huiusmodi electionem celebrare, vel omittere?

SVMMARIVM.

1 *Discretus est eligendus à suo Conuentu.*

2 *In electione Discreti est procedendum per vota secreta.*

Apud multos attenditur forma, Cap. quia propter de elect. *& apud alios hæc electio celebratur per sortes.*

3 *Officium Discreti se extendit ad duo.*

4 *Quorum primum est de essentia: secundum verò est quasi accessorium.*

5 *Quæ qualitates attendendæ in promouendis ad Discretatum ad effectum eligendi digniorem?*

6 *Quomodo confirmentur Discreti?*

7 *Electio Discreti cedit in vtilitatem Religionis.*

1 Quod

1 QVOD ad priorem partem Dubij spectat, dico primò, electionem localis Discreti actiuè, & passiuè spectare ad omnes Fratres illius Conuentus, de cuius Discreti electione agitur, vt videtur esse de iure communi, *cap. fin. de suppl. neglig. prælat.* vbi Glos. *verb. communiter.* Et firmat consuetudo. Quomodo autem, & quando vocandi sint absentes? *Vide quæ dixi dub 8. & 9.*

2 Dico secundò, in hac electione de iure esse procedendum per vota secreta, ex vi Concilij Tridentini, vt probatum est *dub. 6. num. 6.* Et de consuetudine apud multas Religiones in hac eadem electione attenditur dispositio, *cap. quia propter de elect. vt in dub. 6. num. 7.* fuit animaduersum: Apud multas etiam Religiones hæc electio celebratur per sortes validè, quemadmodum notum fit ex dictis *dub 26. nu. 5:* Ideò benignum Lectorem suis quibuscumq; locis remitto.

3 Officium autem, siue auctoritas horum Discretorum ad duo principaliter se extendit. Primum est, vt sint vocales in Capitulo; idest vocem, siuè suffragium habeant in Capitulo, nomine illius Conuentus à quo electi, ac missi sunt ad tale Capitulum, secundum est, vt habeant deferre ad idem Capitulum errores illius Prælati supradicti Conuentus, cuius Discreti, siue socij sunt, & item necessitates, aliaque pertinentia ad eundem Conuentum, siuè ad quoscumq; singulares Fratres eiusdemmet Conuentus.

4 Et inter hæc duo, ad quæ se extendit officium, siue auctoritas Discreti, illud differentiæ dimidiar, vt primum se habeat tamquam substantiale, & vt ita dicam, de intrinseca eius officij ratione, alterum verò sit quasi accessorium, & extrinsecum. Quod autem illud primum sit substantiale, & intrinsecum, & secundum sit accessorium, & extrinsecum, patet: quia Discretus sine eo, quod habeat vocem in Capitulo creari, & esse non potest; vnde si ille Conuentus, quem repræsentat Discretus, non haberet vocem in Capitulo, nec etiam haberet mittere Discretum ad idem Capitulum. At Discretus benè potest stare, absq; eo, quòd deferat ad Capitulum errores Guardiani, & necessitates Conuentus, & eius Fratrum: immo multoties alia via accipiuntur hęc à Superioribus: & quod magis est, non maior fides adhibetur ipsi Discreto in his, quæ exponit, quam alteri testi simplici. Cum ergo Discretus possit esse sine secundo; sed non sine primo: Sequitur primum esse de intrinseca ratione: secundum verò de extrinseca.

5 Et ex his dictis infertur ad effectum eligendi aptiorem, & digniorem in Discretum, in promouendis ad tale munus, attendendas esse primo, & principaliter omnes illas qualitates, quæ reddunt promouendum aptiorem, & idoneorem omnib' alijs illius Conuentus ad ferendum suffragium actiuè in Capitulo Prouinciali: & item attendendas esse omnes eas qualitates quæ ipsummet efficiunt digniorem cęteris alijs illius Conuentus, ad accipiendum suffragium passiuè in illis, pręsertim officijs, & dignitatibus, quę non dantur, nisi vocalibus ipsius Capituli Prouincialis, vt est Definitoratus officium. Ratio huius illationis est, quia cum habere vocem in Capitulo sit substantiale, & intrinsecum ipsi Discreto, vt probatum est, cætera verò accessoria, & extrinseca, benè infertur, vt factum est.

6 Dico tertiò, Discretos confirmari apud multos confirmatione verbali, vt de PP. Minoribus de Obseruantia dictum est *dub. 103. num. 2.*

Apud alios verò non confirmantur verbis, vt apud Patres Capuccinos S. Francisci, apud quos censentur confirmati, cum admissi sunt à Prouinciali, & Definitoribus ad omnes actus

Capi-

Capitulares peragendos, qui eis de iure constitutionali competunt: quod iure optimo fieri potest, vt apertè suadetur ex Oldr *consil. 146. fallum tale est. De consuetudine Ecclesiæ Eduensis. n. 6.* Rota *decis. 16. de concess. præben. in nou. & decis. 261. nu. 3. coram Card. Mantic.* Qui omnes asserunt in talibus non referri quoquomodo Superior declaret voluntatem suam, Innoc. *in c. cum bertoldus. num. 4. vers. memorato T. mirum videtur. de re iud.* & Archid. *in c. vt. quis duas. versic. confirmationem petere. de electon. in 6.* Cum ergo Discreti habeant actum à Superiore emanantem, idest præfatam admissionem, per consequens non accedunt ad Capitulares actus sine confirmatione.

7 Quod denique ad posteriorem partem dubij spectat, dico hanc electionem Discreti plus vtilitatis, quam damni afferre Religioni, prout conclusum fuit in quodam Capitulo Generali PP. de Obseruantia, vbi rationes ad vtramq; partem allatę fuerũt, quas omnes refert Mirand. *tomo 2. q. 22. art. 2.* Ideò cum ibi videri possint, breuitas negat easdem hicà me rescribi.

CAPVT QVARTVM, De Electione, & Potestate Prelatorum Conuentualium.

DVBIVM CX.

A quibus; quomodo; & qui eligendi sint in Abbates, Priores, Guardianos, cæterosque Prælatos Conuentuales?

SVMMARIVM.

1 *Superior Conuentualis, qui non habet Abbatem super se, habetur loco Abbatis.*

2 *Electio Prælati Conuentualis spectat ad suum Conuentum de iure communi.*

3 *Apud Fratres Prædicatores ad quos pertineat electio Priorum Conuentualium?*

4 *Item olim apud Fratres Seruos Beatæ Mariæ?*

Item apud Chartusianos?

5 *Statuta, quæ dant electionem Prælatorum Conuentualium alijs, quam suis Conuentibus, sunt correctoria iuris communis.*

Quod statutum dicatur correctorium iuris communis?

6 *Quæ forma sit seruanda in electione Prælatorum Conuentualium, etiamsi eligantur contra ius commune?*

7 *An Prælatura Conuentualis possit concedi Religioso in perpetuum à Superioribus suis?*

8 *An Prælaturæ Conuentuales, quæ dantur ad vitam ex Apostolico priuilegio, possint auferri à suis Superioribus?*

An Sedes Apostolica consuescat confirmare Prælatos Conuentuales ad vitam?

9 *An Prælati Conuentuales expleto officio possint in eodem rafirmari, vbi omnia vota, v.g. Definitorij concurrerent, supposito ad illud spectare*

spectare talem electionem?

10 *Et an etiamsi non esset suffragandum secretò in tali electione?*

Exponitur §. fin. vers. si verò nondum Authent. de defens. Ciuit.

Statutum correctorium iuris communis non recipit benignam interpretationem à iure communi.

11 *An possit prorogari officium Prælati Conuentualis, secundum quod Capitula Prouincialia protrahuntur?*

12 *Et an etiam si in dispositione statuti contineatur decretum irritans?*

13 *Quæ qualitates sint attendendæ in promouendis ad Prælaturas Conuentuales?*

Vbi cætera sunt paria, præferendus est Doctor.

1 PRopositi Dubium soluẽdum permixtim de Abbate, Priore, Guardiano, Præposito, &c. quia Superior Conuentualis, quocumq; nomine vocatus, qui non habet Abbatem super se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, arg. *c. fin. de stat. Monach.* Ita Panorm. *in c. cum illorum de sent. excommunic.* per illum textum. Hinc Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 1. quæst. 4.* asserit eum, qui iuxta Regulam S. Benedicti dicitur Abbas, scilicet Præfectus Monastici Conuentus, vocari absolutè Priorem, iuxta Regulam S. August. hoc est toti Monachorum, siuè Fratrum Collegio Præpositum: & hoc etiam procedit, quamuis ibi instituatur per viam prouisionis, & non per electionem, vt explicabitur infra. Ita Panorm. *in clem. etsi principalis, num. 6. de rescrip.*

2 His pro explanatione tituli breuiter dictis, modò accedo ad solutionẽ prioris partis propositæ quæstionis, & dico electionem Prælaturæ Collegiatæ, vel Conuentualis Ecclesiæ de iure communi spectare ad Collegium, vel Conuentum, de cuius Prælati electione agitur, *c. congregatio. 16. q. 7. c. Abbatem 2. c. Abbas. 2. 18. quæst. 2. c. Ap. fin. q. vlt. c. cum terra. & c. 1. de elect. c. cum dilectus.* vbi Panorm. *de consuet. c. 2. §. fin. de stat. monac.* Host. *in summ. tit. de elect. §. quis possit eligere. vers. si non apparet.* Panorm. *in c. officij. nu. 1. de elect. & in d. clement. & si principalis num. 5. de rescript.* Felin. *in cap. ad petitionem, nu. 1. de accusat.* Glos. *in c. sciant. cuncti. verb. spectat. de elect. in 6.* Veral. *decis. 296. p. 1.* Præpos. *in c. 1. nu. 6. circa med. vers. aut tales Ecclesiæ non sunt obedient. 21. dist.* Nauar. *comment. 3. de reg. nu. 2. & lib. 1. cons. 3 num. 3. tit. de elect. in nouis.* & Rota *decis. 65. p. 1. in recent.* Et *decis. 296. num. 5. coram R. P. D. Coccino Decano,* & ita seruant Patres Prædicatores in electionibus suorum Priorum Conuentualium ab antiquo, vt colligitur ex Bulla *virtute conspicuos*, Greg. XI. *anno 1374. die 6. Martij* ex hoc §. 6.

3 *Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conuentu vestri Ordinis de Prouinciali, vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem à Fratribus eiusdem Ordinis, quorum interest, non contingat forsitan confirmari, Superior, ad quem confirmatio electionis huiusmodi pertinet, aliquem de illis Fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum per literas suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat in Priorem.*

4 Et Clem. VI. *anno 1346. die 21. Maij* in Bulla *regiminis vniuersalis. §. 9.* se confirmando quoq; dispositioni dicti iuris communi, statuit insuper, *vt in quolibet Conuentu Fratrum Seruorum B. Mariæ, vbi ad minus duodecim Fratres fuerint, ipsi sibi eligãt suum Priorem Conuentualem.* Et ita etiam seruatur nunc apud multas Religiones, & præsertim in Sacro Ordine Cartusiensi, vt liquet ex eius statutis *par. 2. cap. 2.*

5 Cæterum apud multas etiam contrarium seruatur, nempè vt non Fratres, vel Monachi illius Conuentus de cuius

cuius Prælati electione agitur, eligat: sed vel Generalis cum Definitorio, siue Prouincialis item cum suo Definitorio, vel Generalis per se prouideat, iuxta variam dispositionem cuiuscumque Ordinis; vt etiam nunc apud præfatum Ordinem Seruorum B. Mariæ executioni demandatur ex vi suarum Constitutionum editarum anno 1579. *Cap.* 41. quæ omnia statuta, vel Constitutiones certum est esse correctorias iuris communis: Et probatur, nam statutum dicitur esse contra ius, vbi datur lex, vel Canon contrarium, Rota *decis.* 297. *nu.* 1. *p.* 1. *in recent.* Sed electio Prælati Conuentualis spectat ad suum Conuentum, vt modò probatum est. Ergo est contra iuris communis dispositionē, prout in terminis resoluit Rota *d. decisio.* 65. *num.* 9. *p.* 1. *in recent.* Et per consequens talia statuta essent nulla; nisi speciali priuilegio Apostolico fulcirentur. vel nisi essent confirmata à Summo Pontifice in forma speciali, vt fusè explanatum est *dub.* 104. *nu.* 2. *& seqq.*

6 Ad secundam partem dubij respon sum est supra *dub.* 6. *&* 7. fusè, quò ad ea, scilicet, quæ pertinent ad formam in horum Prælatorum Conuentualium seruandam secundum dispositionem iuris communis, & statutorum propriæ Religionis eligentium, & eligendorum. Et insuper etiam placet hic tria dubiola breuissimè resoluenda proponere.

7 Primum est, an Abbatia, seu Prioratus, vel Guardianatus, &c. possit concedi in perpetuū alicui Religioso.

Respondeo negatiuè; est text. *c. cum ad Monasterium, §. tales,* vbi Panorm. *de stat. Monach.* Item Panorm. *in c. cum inter.* 1. *num.* 2. *de elect.* referens Innoc. & Federic. Mohed. *decis.* 10. *num.* 2. *de casus possess. & propriet.* & Rota *decis.* 302. *nu.* 1. *in fin. p.* 2. *in recēt.* Immò si in aliqua Religione ex Apostolicæ sanctione, siuè statuto, vel ordinis consuetudine cautum esset, vt darentur Prioratus, Abbatiæ, vel Guardianatus, &c. perpetuò possidendi; His tamen non obstantibus possent tales Prælati inconsulto Summo Pontifice deponi, & priuari à suis Superioribus Ordinis, iusta, & rationabili causa existente. Et ratio est, quia Sedes Apostolica nunquam consueuit talia personaliter confirmare, *cap. ad nostram, & c. porrecta, de confirm. vtil. vel inutil.*

8 Si verò Pontifex ex certa scientia, & cum causæ cognitione specialique derogatione. *d. c. ad nostram, & c. porrecta,* confirmaret alicui personaliter aliquam ex prædictis Prælaturis in perpetuum: tunc profectò ille non posset deponi, vel indè amoueri sine speciali mandato Papæ, *cap.* 1. *&* 2. *eod. tit.* Glos. *in d. c. porrecta, verb. confirmantur,* Innocent. communiter receptus teste Nauar. allegato cum Rota sup. *dub.* 47. *num.* 6. *in fin.*

9 Secundum dubiolum est. An præfati Prælati Conuentuales expleto officio, secundum tempus eis præfixum à suis statutis Regularibus, possint rafirmari in eodem officio, non obstantibus dictis statutis, vbi omnia vota, v. g. Definitorum, & Prouincialis concurrerent, supposito ad hos spectare talem electionem? Et prima quidem facie videtur posse fieri per §. *fin. vers. si vera nondum, auth. de defens. Ciuit.* vbi cauetur, vt nullus Officialis expleto tempore officij rafirmetur in eo, nisi omnes nemine reluctante iterum eligant eum. Sed in casu proposito omnia eligentium vota concurrunt. Ergo videtur posse fieri.

10 Huic difficultati satisfactum est *dub.* 99. *num.* 4. *&* 5. vbi monstratum est, Decretum Concil. Triden. de secreto seruando in electionibus Regularium obstare praxi illius authent. Sed estò, admittamus non ita de facili posse obstare in hac prouisione Prælatorum Conuentualium, forsan

ex paucitate votorum Definitorij: Vel admittamus, non esse seruandum tale secretum in hac eadem prouisione (quod de iure est falsum, per explicata supra *dub. 7. num. 8. & 9.*) Attamen dico quoque, nec etiam posse rafirmari, & ratio est, quia ex quo illa *Authent.* expostulat, vt nemine reluctãte iterum eligatur, vt dictum est; per consequens eadem vult, vt nemine subditorum inuito, ad quos de iure pertinet illum sibi eligere, rafirmetur Prælatus; ita vt nemo eorum habeat Prælatum, quem non vellet, vel non expediret habere, *c. nullus inuitis, dist. 61. c. si forte, dist. 63. c. consideravimus*, vbi Panorm. *de elect. & c. de causis*, vbi Gloss. *in figur. casus, & verb. prorogetur, de offic. deleg.* & vult quod omnes tangit, ab omnibus approbari, *cap. quod omnes, de reg. iur. in 6. l. vlt. C. de aut. Prælat.* Glos. *in c. 1. in verb. ab omnib. dist. 66.* & Rota *d. decis. 65. num. 5. p. 1. in recent.*

Dum autem statuta Religionum contra ius commune auferunt electionem dictorum Prælatorum à suis Conuentibus, & dant eam Generali, & Definitoribus, sunt correctoriæ iuris communis, *vt probatum est sup. n. 2.* & per consequens non recipiunt fauorem dictæ authenticæ; ita vt possint rafirmari memorati Prælati, si omnia vota Definitorum cum Prouinciali, vel Generali concurrant: tum quia cessat ratio nunc facta, vt scilicet ibi nõ interueniat beneplacitum subditorum, ad quos pertinebat de iure sibi eligere Prælatum: Tum verò in primis, quia statutum correctorium iuris communis nõ recipit benignam interpretationem à iure communi, quia est species extensionis, quæ prohibita est in hac materia correctoria, *l. præcipimus, in fine, C. de appell.* vnde non est trahendum vltra casus in eo expressos. Ita Rota *decis. 840. num. 4. coram Card. Seraphino.*

11 Sed rogabis, an saltem possit prorogari prædictum officium Prælatorum Conuentualium, secundum quod Capitula Prouincialia accelerantur, vel protrahuntur?

Respondeo affirmatiuè: vnde in statutis Ordinis Minorum hæc ad rem nostram leguntur, prout refertur in *Compend. tit. officia Ordinis, num. 2. Si autem aliquis Guardianus, seu Abbatissa postquam suum triennium in aliquo Conuentu finierit, in altero eligatur, vel postuletur, ibidem poterit præfici, & confirmari, sed non poterit vltra triennium in eodem Conuentu in eodem officio continuare: non intelligitur autem ita præcisè huiusmodi triennium quin possit per Menses, & per Menses prorogari, vel breuiari secundum quod Capitula Prouincialia accelerantur, vel protrahuntur.*

12 Si verò in statuto apponeretur decretum irritans ad effectum, vt non posset protrahi, vt v.g. si diceretur, non præficiatur vltra triennium: Et si contra fiat, actus sit nullus, & inanis: tunc dic, *vt in dub. 99. num. 3.*

13 Ad tertiam denique principalem partem dubij plenè satisfieri potest per dicta per totum *Cap. 5.* vltra quæ tamen etiam placet hic specialiter aduertere, inspiciendam esse in promouendis ad Prælaturas Conuentuales, nedum ætatem, & doctrinam, sed mores, & prudentiam; ita vt meritò ille semper præferendus sit, qui alterum antecellit integritate vitæ, prudentia alijsq; virtutibus ad regendam Ecclesiam opportunis, licet hic alter esset antiquior ætate, seu insignitus gradu Concionatoris, vel Doctoratus, & in audiendis Cõfessionibus exercitatus; & ratio est, quia non ex eo, quod hic alter sit Doctor, siue concionator, vel antiquior, oritur vlla præsumptio, quod illum superet vitæ, ac morum splendore, & prudentia: quæ potissimum requiruntur in administratione curæ Ecclesiæ Parochialis ex adductis per Gonzal. *supra reg. 8. cancell. Glo. 4. num. 114.*

num. 114. *& seq.* Hæc sic dicta non obscurè sustinentur à Rota *in Fauentina Parochialis* 13. *Ianuarij coram Pirouano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij, Vener.* 13. *Ianuarij* 1623. *coram R. P. D. Remboldo, & decis.* 5. *num.* 2. *&* 4. *decis.* 6. *num.* 5. *& decis.* 7. *num.* 2 penes Marches. *p.* 1. *tit. de com. appell. in cau. benefic. cap.* 8. *in fine.*

Vbi verò datur paritas morum, vitæ integritatis, ac prudentiæ: tunc sanè præferendus esset, qui Doctor esset, & concionatoris, vel doctoratus Laurea ornatus, Puteus *decis.* 200. *num.* 3. *lib.* 3. & Rota *decis.* 677. *nu.* 1. *p.* 4. *diuers.*

DVBIVM CXI.

Si quis impetraret rescriptum à Summo Pontifice, vt sibi prouideretur de prima dignitate, vacatura in tali Religione. An sub tali gratia veniret Abbatia, vel Prioratus, siuè Guardianatus? &c.

SVMMARIVM.

1 *Quando strictè, & quando largè sint interpretandæ gratiæ emanatæ à Summo Pontifice?*

Quando censeantur gratiæ concessæ proprio motu à Summo Pontifice?

2 *An Ecclesiæ Conuentuales præsumantur Collegiatæ de iure communi?*

3 *Quare non possit quis obtinere Prælaturam Conuentualem virtute rescripti Apostolici præcipientis, vt ei prouideatur de dignitate ad Definitorium spectante?*

4 *An sub nomine dignitatis simplicis veniat Prælatura Conuentualis?*

5 *Quæ differentia intercedat inter dignitatem simplicem, & Collegiatam?*

6 *Explicatur* Cap. cum illis §. illi verò de præbend. in 6.

1 ANtequam concludamus quid sit sentiendum, duo fundamenta hic ponemus. Sit ergo Primum, sicuti si huiusmodi gratiæ motu proprio, & de mera liberalitate Summi Pontif. procederent, essent plenissimæ interpretandæ; ita è contrario esse restringendas, & strictè interpretandas, vtpotè ambitiosas, si ad petitionem impetrantis, vel alterius pro eodem factam, fuerint impetratæ. Et tunc solum gratia, motu proprio facta censetur, cum in eadem id expressè cautum fuerit, *cap. quamuis plenis. cap. motu proprio, & c. si pluribus, vbi communiter DD. de præben. in* 6. & Felin. *in c. postulasti, nu.* 13. *limit.* 6. *de rescript.* & idem quoq; procedit, etiamsi constet gratiam ab impetrante petitam fuisse, vt scilicet sit fauorabilis, dummodò in ea Pontifex explicet, se eam motu proprio concedere: Si verò non explicet, est odiosa, Bald. *in c. nisi nu.* 4 *de off. legat. & pluribus citatis* Sanchez *de Matrim. lib.* 8. *disp.* 1. *num.* 6. & plenè multis DD. & decisionibus Rotæ adductis Mart. *de claus. p.* 1. *claus.* 72. *per totam.*

2 Secundum fundamentum est, licèt Ecclesia non præsumatur Collegiata, nisi probetur: fallere tamen in Ecclesijs Conuentualibus, quæ de iure communi præsumuntur Collegiatæ, etiamsi conferantur ad voluntatem Superioris, & non eligant Monachi illius Conuentus, *cap. sacrosancta cum sibi not.* per Innoc. Hostiens. & Bern. *de elect. c. nobis*, vbi Host. *num.* 2. *col.* 2. *versic. quidquid etiam*, Panorm. *num.* 8. *vers. item Ecclesia de iur. patron. & c. postulasti. eod. tit.* Oldrad. *cons.* 281. *quod Prioratus nu.* 1. Bisign. *decis.* 13. *de præb.*

 Beltram.

tina, & Vignolæ; & alius ex Hetruriæ Reg. Neapolis, & Genuæ, Monasterijs eiusdem Congregat. qui respectiuè sic ad hunc effectum pro vna vice ex dictis Monasterijs Hetruriæ, & Genuæ, & pro alia ex Neapolis perpetuis futuris temporibus eligi debeat.

3 Hinc quoq; idem Paulus V. in ordinationibus, & statutis editis *anno* 1607. *die* 6. *Aprilis*, pro bono regimine Congregationis Casinensis Monachorum Ordinis S. Benedicti, in §. 9. hęc habet ad rem nostram.

Et vt deinceps in Definitorio æqualitas votorum habeatur, quod de cætero perpetuis futuris temporibus indictis septem Prouincijs nouem Abbates Definitores, ex quibus Romana vnum, Hetruria vnum, Neapolitana vnum, & Sicilia alium, & Liguriæ alium; Veneta verò, & Lombardia Prouinciæ prædictæ ob illorum maiorum Monasteriorum numerum pro qualibet earum duos Abbates huiusmodi ex illis respectiuè oriundos habeant, eligantur, ac deputentur. Dictique nouem Definitores canonicè per vota, & scrutinia secreta, vt moris est, canonicis electi in quibuscumque Capitulis Generalibus omnes, & singulas, tam spirituales, quam temporales gratias, & facultates ab hac Sede Apostolica eis concessas, & quas hactenus habuerunt, habeant, hac tamen ratione, vt posthac singuli Definitores septem Prouinciarum prædictarum diuersarum Nationum, & professionum existant, nulloq; modo duo ex eadem natione, vel professione vno, & eodem tempore in prædicto Capitulo, licet ex diuersis Prouincijs prædictis professi sint, esse patiantur, sed ex eisdem Prouincijs oriundi eligantur, vt supra, ac constituantur.

§. 10. *Et ad tollendam dictorum Definitorum perpetuitatem, quieti dictæ Congregationis maximè contrariam, quod singulo quoque anno tres Definitores ex antianis, siue antiquioribus duo nempè ex Lombardiæ, Venetiæ, & Liguriæ, ac vnus ex Romana, & Hetruria, Neapolitana, & Sicula Prouincijs prædictis ab eodem Definitorio per biennium vacent, ac illorum loco tres substituantur respectiue ex eisdem Prouincijs; ita vt semper vnaquæque Prouincia suum semper habeat Definitorem, seu Definitores præscriptum, vel præscriptos.*

§. 11. *At si aliqua iusta causa Abbates alicuius Prouinciæ, ad prædictum Capitulum non accederent, vel accedentes ab electione Definitorij exclusi remanerent, seu illo anno Visitatoriam officio functi essent, seu quod per biennium minimè vacassent, & eo casu in prædicto Definitorio ab huiusmodi exclusi essent: tunc ex Prouincia illi viciniori Abbas Definitor, seruatis tamen superius narratis pro illa vice tantum eligatur.*

Quæ Decreta confirmata fuerunt ab eodem Pontifice Anno 1608.

4 Hinc Clemens VI. pro Ordine Fratrum Seruorum B. Mariæ decreuit *anno* 1346. *die* 23. *Martij*, in Bulla *Regimini vniuersali in* §. 7. &, ordinauit, *vt amodò singularum Prouinciarum prædictarum Fratres eligant vnum Fratrem prouidum, & maturum in Definitorem pro Generali Capitulo, & fiat huiusmodi electio in Prouinciali Capitulo, Quod immediatè præcedet Capitulum Generale. Definitores vero pro Capitulis Prouincialibus eligātur à Fratribus in eiusdem Capitulis Prouincialibus congregatis.*

Et hæc sufficiant, cum prolixior, quam par est, & nimis superfluus iure optimo videri possem, si cuiuscumque Ordinis statuta, & ordinationes hic recensere vellem, & eò magis, quò facillimè euenire potest, vt aliter in eisdem Ordinibus, Et Religionibus cautum sit, nec mihi constet.

DVBIVM CVII.

DVBIVM CVII.

Quæ auctoritas, & Officium Desinitorum?

SVMMARIVM.

1 *An quis teneatur sequi consilium sibi datum, & an idem iuris sit de consensu.*

Ethymologia vocabulorum consilium, & consensus.

2 *Casus, in quo consilium sapit consensum.*

3 *Actus expediendus de consensu Collegij debet expediri collegialiter.*

4 *Nisi necessitas vrgens vrgeret.*

5 *Vel nisi illi de Collegio haberent consentire, sciren actum, qui tenet quidem, sed per ipsos potest irritari.*

6 *Vel nisi adesset contraria consuetudo secundum minus probabilem opinionem.*

7 *In Societate Iesu Superiores non tenentur sequi consilium suorum Consultorum?*

8 *In quibus causis Generalis, siue Prouincialis denunciatur petere, & sequi consilium suorum Desinitorum.*

Desinitores sunt participes Officij Generalis, siuè Prouincialis.

9 *Quando, & quæ causæ expediendæ sint collegialiter à Generali, vel Prouinciali cum suis Desinitoribus?*

10 *Prouisio facta de aliquo Guardiano, de quo non præcessit actus collegialis, est nulla.*

11 *Omnes Prælati tenentur consilium requirere in arduis negotijs.*

12 *Et an etiam Summus Pontifex.*

13 *Attestatio Card. Paleoth. de humilitate Summorum Pontificum in sequendis consilijs sibi datis.*

14 *Quando in foro interiori teneatur quis sequi consilium sibi datum.*

15 *Casus, in quo Prælati non tenentur requirere consilium, nec etiam consensum.*

VT hanc materiam, quæ reuera mihi grauissima est, debito ordine pertractemus; Primò fundamenta ponemus, deindè eliciemus Conclusiones, & denique inferemus solutionem singularium quæstiuncularum: Ac vltimò quasi obiter tràdemus doctrinas generales ad omnes Prælatos spectantes.

1 Primum igitur fundamentum est, neminem regulariter obstringi datũ sibi consilium sequi, licet debeat requiri, etiam in casibus in quibus si nõ requireretur, actus esset nullus, vt probant text. *in cap. 1. de Monach. & cap. in veteri de elect.* vbi Panormit. *in vtrumque text. & in cap. ad Apostolicam de regul. in fin. & in cap. quanto, num. 5. de his, quæ fi. à prælat.* Bart. *in l. 1. 6. si plures, in 4. quæst. ff. de exercit.* Felin. *in cap. ex parte vero, ne sed. vac. in 6.* Feder. *de sen. cons. 59. credo de iure in princip.* Syluest. *tit. consilium, q. 1.* Tusch. *littera C, conclus. 769. nu. 2.* & Gonzal. *sup. reg. 8. cancell.* Glo*ss.* 46. *nu* 61. & Glos. 47. *& num* 7. E contra verò consensum quis debet sequi, vbi necessariò est requirendus, alias actus est nullus, & inanis, *d. cap. cum in veteri,* vbi Glos. *verb. expectatum circa med. de elect.* Ioan. Andr. *in c. cum olim, num. 10.* Host. *num. 4.* Panormit. *num. 4.* Imol. *num. 7.* & Ant. à Butr. *nu. 14. de arbit.* Bald. *in rubr. C. de instit. actio. nu. 5.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. q. 2. art. 12. nu. 6.* Menoch. *cons. 66. nu. 17. & 18. vol. 1. & in puncto de consilio de consensu,* Sanch. *de matrimonio lib. 1. disp. 34. nu. 24.* & quamplurimi alij allegati per Gonzal. *vbi sup.* Glos. *47. num. 2. & 3.* & tandem peroptimè declarant statuta Cartusiensis Ordinis *par. 2. cap. 4. num. 1. & 2.*

Ratio huius diuersitatis secundum Host. procedit ex propria significatione

tione vocabulorum, quæ inter se differt: nam consensus est similis sensus: dicitur enim à *Con*. quod est simul, & *sensus*, quasi quod sit simul: vnde si habeo aliquid agere cum consensu tuo, ego debeo sentire tecum, & tu mecum: alias nō est cōsensus, sed dissensus, *cap. 1. dist. 31. & c. tua de spons.* & per consequens non valet actus, si non habeo consensum tuum: & pro hoc facit, *d. c. vnicum, ne sed. vac. in 6.* Consilium verò, iuxta suam etymologiam, est consultorum responsiones legere, quia is, qui requirit consilium, habet legere; seu eligere id, quod sibi magis libet ex responsionibus consultorum, vel dic naturam consilij esse persuadere, non cogere, *l. in furto. §. rectè, ff. de furt.* ita vt illud inuitus sequi nemo teneatur, vt post Bald. dixit Felin. *in d. cap. cum omnes, in 10. limit. de constit.* Paleoth. *de sacr. consist. p. 1. q. 3. ar. 4. vers. ex altera verò parte*, Tusch. *d. concl. 769. nu. 8.* Statuta Carthusiensis Ordin. *vbi sup.*

2 Hæc autem procedunt, vt dixi, regulariter, nam consilium sapit consensum in varijs casibus, & in primis, vbi ille, qui habet impendere consilium est collega, vel particeps officij: tunc enim consilium meritò habetur pro consensu, qui vt declaratum est, ex sui natura obligat, & iste est proprius casus, *c. venerabili de off. deleg.* secundum vnum intellectum: nam coadiutor, qui datur Prælato est particeps illius officij: & ideò licet ius dicat, requirendum esse consilium coadiutorum: ibi tamen accipiendum est consilium pro consensu: quia alias officium suum esset superuacuum, vel non esset particeps officij. Hanc limitationem sustinent Host. & Panorm. *in d. cap. cum olim*, & item Panorm. *in d. c. venerabili, num. 10. de off. deleg.* Bald. *in rubr. C. de instit. act. nu. 5.* Bart. *in d. l. 1. §. si plures, num. 7. communiter receptus teste* Nauar. *lib. 1. cons. 9. nu. 13. de constit. in princ.* Syluest. *vbi sup. q. 2.* Tusch. *concl. 770.* & Gonzal. *vbi supra* Glos. 46. *num. 78. vbi de communi.*

3 Secundum fundamentum est, vbi actus expediendus est de consensu alicuius Collegij, siue communitatis, non sufficere illos de Collegio separatim consentire; sed necessariò requiri, vt in vnum congregati collegialiter consentiant, alias actus est nullus, *c. in Genes. de elect. & l. 1. C. de decim. lib. 10.* Dec. *in c. cum omnes nu. 47 de constit.*

Nec id est speciale in electione, quidquid nonnulli dixerint; sed indistinctè, & vniuersaliter hoc dictum tutantur Panormit. *in c. cum Ecclesia, num. 14. de caus. possess. in c. Ecclesia nu. 2. de sortil. in cap. quia propter num. 12. de elect. & in c. cum omnes nu. 5. de constit. vbi latè* Felin. *num. 24. & seqq.* quem multis allegatis sequitur Gonzal. *sup. regul. 8. cancell. glos. 47. num. 64.* Bart. *in l. omnes populi in 3. q. princ. ff. de iust. & iur.* Syluest. *tit. consensus q. 4. nu. 5.* Præposit. *in cap. quotiescumque 10. q. 2. vers. quod si necessitas, num. 2.* Biax. *in suo directl. elect. p. 3. c. 21. num. 2.* Ioan. Bapt. Ferret. *in c. cum omnes, num. 52. de constitut. in repet.* & tandem firmauit Rota *decis. 382. num. 3. par. 2. in recent.*

4 Hoc fundamentum tripliciter limitandum est, prout ad rem nostram spectat, & primò vt non procedat, vbi imminet necessitas, & periculum, quia in huiusmodi euentu non est requirendus consensus, quando commodè haberi non potest, etiam si alias esset requirendus, *c. vnic. §. pen.* vbi Glos. *verb. in mora. ne sed. vac.* & item Glos. *in c. si pro te. verb. assensus de rescrip. in 6* Lud. Rom. *sing. 693. ex longæuo*, Bart. *in d. l. 1. §. si plures. ff. de exercit. vers. secundò quæro*, & Felin. *in c. cum accessissent, num. 20. & 21. de constit.* & pro hoc facit, quod habebitur in fine Dubij, & item quod dictum est *dub. 8. num. 6.* quidquid dicat Rebuff. *in prax. benef. tit. de forma vicariatus, nu. 95.*

appro-

approbatus à Sanchez *de Matrimon. lib.1. disp.14. num. 26.*

Secundò, limitandum est dictum
5 fundamentum, vt non procedat vbi illi de Collegio habent consentire circa actum, qui tenet, & per ipsos potest irritari: tunc enim ad hoc, vt hæc facultas irritandi cesset, possunt ei etiam nõ collegialiter renunciare, vt voluit Bald. quem refert, & approbat Felin. *in d. cap. cum omnes, num. 26.* Ferret. *num. 52. in repet. de constit.*

Exemplum fit, prout afferunt dicti DD. de eo, vel eis, qui ad Congregationem erant vocandi, & non fuerunt vocati, quia ab his ratione huiusmodi contemptus potest actus validus infringi, vel etiam potest hoc vitium contemptus per singulos separatim purgari, & ratificari actus, iuxta dict. *dub.9. nu 11. & seqq.* & ratio est, quia non fundant actum; sed remouent obstaculum, & ipsimet actui adminiculantur.

Dixi *non fundant actum*, quia v. g. elector contemptus, idest non vocatus vocandus, non est computandus, nec in numero eorum, qui in electum consenserunt, nec in numero eorum, qui Congregationem, siue Capitulum constituunt intra duas partes eorum omnium, qui debent, volunt, & possunt venire, ita vt aliquo modo augeat numerum suffragiorum; sed tantum remouet obstaculum, idest, si maior pars duarum partium eorum electorum, qui debent, volunt, & possunt, iam consenserit in electum: tunc contemptus adhibens consensum, operatur, vt non possit amplius prosequi contemptum: Vnde non potest contemptus validare electionem, quæ est nulla ex eo, quòd maior pars duarum partium Capituli non consenserit in electum, vt fusè declaratum est in prædicto *dub.9.* Ita Biax. *in suo direct. elect. par.3. cap.7.* Ant. à Butr. *in cap. Ecclesia.2. num.9. de elect.* Tolos. *in tract. de elect. cap.14. num.6.* & ita intelligendum censeo Oldrad. *cons. 64.* Et hoc (subdit Panormit. *in d. cap. in Genes. num. 11. & in cap. quia propter. num 12. de elect.*) alta mente repone, quia non solum seruiet tibi in actu electionis; sed in omnibus actibus collegialiter explicandis; quod & confirmat Tolos. *cap.15. num. 1.*

6 Tertiò limitandum est d. fundamentum, vt non procedat, vbi consuetudo viget, vt illi de Collegio consentiant singulariter, ita post Bald. tenuit Dec. *in d. cap. cum omnes.* & ratio est, quia vt ipse credit, talis consuetudo potest subsistere ex eo, quod in leue detrimentum Ecclesiæ cedit, quæ ratio sufficiens est, vt consuetudo teneat Panorm. *in cap. 1. in fin. de consuet.* At hæc limitatio non videtur admittenda, & ideò de illa meritò dubitat Felin. *in cap. cum causa. num. 21. de re iud. & in cap. eam te. de rescript.* & eam respuit Ferret. *in d. cap. cum omnes, num. 56. de constit. in repet.* vbi pulchrè respondet rationibus Baldi.

7 His fundamentis iactis, sit prima Conclusio, Superiores earum Religionum, in quibus Definitores habẽt votum solummodo consultiuum, vt est in Societate Iesu, & ideò non dicuntur Definitores, sed Consultores, non teneri illorum consilium sequi, licet adstringantur requirere; sed posse, auditis in rebus alicuius momenti Consultoribus, decernere, quod sibi ad maiorem Dei gloriam expedire videbitur, prout de Superioribus dictæ Societatis Iesu, narratur in Bulla *Exponi nobis nuper*, Greg. XIV. edita *anno 1601. die 30. Augusti*, iuxtà modum, & dispositionem, quam Constitutiones illius Religionis, & Apostolica diplomata præscribunt, in deliberationibus faciendis, ac vniuersa illius gubernatione.

8 Sit secunda Conclusio, Patrem Generalem, siue Patrem Prouincialem obstringi petere, & sequi consilium suorum Definitorum Generalium,

vel Prouincialium, cum proportione; in quibuscumque causis, quæ non in consulto Definitorio pertractari debent, alias actus est nullus, & inanis ex defectu iurisdictionis, & ratio est; quia ipsi Definitores sunt sui Generalis, vel Prouincialis coadiutores, siue Collegæ, vel participes Officij: habent namque votum nedum consultiuum, sed etiam decisiuum, vt supponitur in proximè præcitata Bulla *exponi nobis nuper*, Greg. XIV. de omnibus ferè Religionibus, excepta Societate Iesu. Immò, & electiuum in electione Guardianorum, & aliorum Officialium in multis Religionibus, & præsertim in Religione Fratrum Minorum de Obseruantia, prout habetur in eorum Generalibus statutis Vallesoletan. *cap.* 8. *fol. mihi* 220 editis *anno* 1593. Et tandem probatur ex Ethymologia huius nominis *Definitor*, quia non simpliciter significat consulere, sed definire. Hanc Conclusionem docent in terminis Rodriquez *tom.* 2. *q.* 45. *art.* 2. & Mirand. *tomo* 2. *q.* 17. *art.* 2. *conclus* 4.

9 Tertia Conclusio est, Patrem Generalem, & Patrem Prouincialem, nullam posse definire causam, quæ de iure constitutionali, vel de consuetudine, &c. est expedienda cum consensu PP. Definitorum, nisi collegialiter cum ipsis Definitorib⁹ siue Generalibus, siue Prouincialibus cum proportione id faciant: alias si cum consensu cuiuscumque Definitoris separatim solummodo id agant, talis actus est prorsus inanis, & nullus, quod ex eo patet, quia dicti Definitores Generales cum Generali, siue Prouinciales cum Prouinciali non sunt suffragatores, vt singuli; sed vnum corpus Prouinciæ, siue Religionis efficiunt, & representant, vt singulariter annotarunt Rodriq. *tom.* 2. *q.* 54. *art.* 2. & Rota *decis.* 65. *in fin. p.* 1. *in recent.*

Hanc tamen Conclusionem limita, iuxta priores limitationes adhibitas *secundo fundamento*.

10 Ex dictis infertur, prouisionem de Guardianis per literas, seu alio quouis modo separatim, & nullo modo collegialiter factam à Prouinciali, & Definitoribus, esse prorsus nullam, & inanem: Secus verò dicendum de prouisione facta de aliquo Guardiano electo supra numerum Guardianorum necessarium a Prouinciali, & Senatu Definitorij in Capitulo.

Dixi, *electo*, quia si maiori suffragiorum parte gauisus non fuerit in ipsa collegiali electione Definitorij, existimo eam esse nullam; cuius rei potissima ratio est, quia consensus eligentium necessariò desideratur non solum de iure canonico, sed etiam de iure naturali, vt dictum est *dub.* 2. *n.* 1. Sed si nō præcessit aliquis actus collegialis, in quem maior pars collegiatorum conuenerit, numquam profectò erit censendus electus à Collegio: alias sequeretur actum tenere, cui maior pars Capituli contradixit, quod est absurdum, & ideò non dicendum, *l. nam quod absurdum, ff. de bon. lib.* Pro hoc facit quod notabiliter asserunt Barr. *in l. aut facta, §. fin. de pæn.* Panorm. *in d. c. in Genes. nu.* 4. *de elect.* & Felin. *in d. cap. cum omnes, num.* 25. *de constit.* nempe quod etiamsi eleuato vexillo, & pulsata nola fuerint homines congregati ad aliquid agēdum; non tamen dicitur delinquere vniuersitas, si deliberatio non præcessit.

11 Vltimò non incongruum erit hic obiter aduertere, non solum Prouinciales, & Generales, sed quoscumque Prælatos obstringi in grauioribus negotijs consulere saniores Patres Conuentus, siue Prouinciæ, vel Religionis: alias actus est nullus, *cap. noui*, & *c. quanto*, iuncta Gloss. *in narratione casus, alias in ra cumulante*, & vbi quoq; Panorm. *de his, quæ fi. à Prælat.*

12 Et hac potissimum etiam ratione suaderi potest, nam Panorm. *in cap. peruenerabilem, nu.* 20. *qui fil. sint legit.*

& in

& in c.2.nu.4. de his, quæ fi. à maio. part. cap. Ant. à Butr. *in c. licet, nu.4. de elect.* B. August. Ancon. *de potest. Eccl. q.74. art.1. ad tertium*, Paleoth. *multis allegatis de sacr. consist. p.1. q.3. ar.4. in fin. & art.8. vers. ex quibus*, vbi de communi. Gonzal. *sup reg.8. cancell.* Glos. 46. *nu.62.* & alij, sustinent, Summum Pontificem teneri in arduis negotijs Ecclesiæ requirere consilium Cardinalium, licet non ita necessariò, vt si non requirat actus sit nullus: id namque esset improbè dictum, vt notat idem Paleoth. *num.7. vers. verum absit*, & doctissimus Bouer. *in sua cens. in tractatu de legitim. Cardinalium, creat. in princ.* quia potestas Papæ circa res Ecclesiæ, nullis præterquam iuris diuini est arctata limitibus. Ergo multò magis cęteri Prælati inferiores Papæ adstringentur in arduis consulere aliquos, vt dictum est, alias actus erit nullus, quia eorum auctoritas iuri positiuo subiacet.

13 Quò circa id eis graue non videatur, cum dictus Illustris. Paleoth. *vbi sup. par.2. q.6. vers. quod verò ad secundum spectat*, testetur se per annos ferè triginta, quibus Consistorio adesse cæperat, sedentibus octo Summis Pontificibus Pio, scilicet IV. & V. Greg. XIII. Sixto V. Vrbano VII. Greg. XIV. Innoc. IX. & Clem. VIII. testetur, inquam, nunquam factum esse, vt Papa semper non mutauerit deliberationem ab eo conceptam, si maior Cardinalium pars ab eo dissentiens, id verbis expresserit; Et si quandoque ille perstiterit in eo ipso, quod semel proposuit, ex eo processit, quod pauci reperti sint, qui ab illo dissenserint, & multò plures, qui adhæserint illius sententiæ.

14 Et quamuis in foro exteriori non teneatur quis sequi consilium, quod est sibi necessariò postulandum, vt supra probatum est, nisi vbi consultor est particeps officij, vel nisi concurrant alij casus, qui à DD. ibid. allegatis enumerantur; In foro tamen interiori à consilio sibi dato quandoq; recedere non licet. Hinc idem Paleot. *vbi supra p.1. q.3. art 8. circa medium.* loquens de Summo Pontifice, sic ait. *Quapropter dicemus, cogi illum sæpè in foro interiori hæc consilia sequi non præcisè, quia sibi sint à maiori parte, vel ab hoc, aut ab alio, qui auctoritatis sit, proposita; sed quia ipse animo ita iudicat, & iudicare tenetur dimisso quouis priuato affectu, bono communi noxio, Deo ita animum suum ducente, qui arbiter est rerum omnium.*

15 Hæc tamen sic dicta limita, *nisi* scilicet *iusta subsit causa*, quia existente causa rationabili, quam bonus Iudex arbitrabitur, non compellitur Prælatus in arduis, nec etiam in foro exteriori requirere Consilium Capituli, & nec etiam cōsensum, licet alias esset requirendus, Bald. *in l. viduæ n.3. C. de nuptijs*, Gloss. *in c. irrefragabili. §. fin. verb. delegatus de off. ord.* Anton. à Butr. *in c. nouit nu.6. vers. secundò dicunt*, & Panorm. *num.6. de his quæ fi. à prælat.* vbi exemplum affert de Prælato, qui contra consanguineum, seu amicum Collegij vult agere: tunc enim potest procedere inconsulto ipsomet Collegio, nè fortè præfato consanguineo, seu amico ab eisdem collegialibus id manifestaretur. Pro hoc facit Concil. Trid. *sess.25. c.6. §. qui si aliquid de reform.* ibi *nec de re ad sui, vel suorum commodum spectante agatur.* Et ratio potest esse, quia nemo carnem suam odio habuit *12. q.2. c. non æstimemus.* Et amicus est alter ego Aristot. *lib.9. Ethic. cap.4.* & D. August. *lib.4. Confess. cap.6.* Et est dimidium animæ amici, Horat. *lib. 1. Oda.3.* Et denique amicorum, est animus vnus in corporibus duobus habitans, Arist. *2. Rhetor. cap.4.*

DVBIVM CVIII.

An Definitores teneantur sub mortali expressè sententiam propriam in actu Definitorij aperire?

SVMMARIVM.

1 *Quod munus proprium Definitorum, à quo recedentes peccant, & puniuntur?*
2 *Nunquam est occultanda veritas.*
3 *Subditi debent obedire simpliciter.*
4 *Quando nemo possit compelli ad consentiendum?*
5 *Qui metu agit aliquid intrinsecè malum, peccat.*
6 *Tenemur potius mortem subire, quam venialem culpam admittere.*
7 *Quare contrahens non excusetur à culpa, ex eo, quod Ecclesia irritat eius actum iusto metu contractum?*

1 RESpondeo affirmatiuè, maximè in grauioribus negotijs, & ratio est, quia Definitoris proprium munus est votum suum exprimere in concernentibus negotia per Senatum Definitorij expedienda: ad hoc enim eliguntur, & in Definitorio conuocantur, vt assentiant, vel dissentiant: Is autem qui loqui obstringitur, & tacet, habetur pro cõsentiente: vndè in malè gestis expressè non contradicens, inuoluitur eadem pœna, & peccato, sicut expressè consentiens, *arg. l. 1. §. magistrum autem. ff. de exercit. act. l. semper. ff. de reg. iur. l. sæpè. §. cui inter. de re iud. l. de ætate. §. qui tacuit, ff. de interrog. act. & c. si postquam de confessis in 6.* Hanc assertionem apertè sustinent Innoc. *in cap. 1. de his, quæ fi. à maior. p. c. & in cap. 2. de locat. & cond.* Panor. *ibid. in fin. & in d. c. 1. num. 13. in cap. 2. num. 9. de his, quæ fi. à præl. & in c. dilectus filius 2. num. 9. de simon.* Felin. *in c. cum omnes, num. 1. in fin. de constit. & in c. nonne, nu. 8. circa fin. de præsumpt.* Crescent. *decis. 2. tit. de seq. possess. & fruct.* Paleotti. *de sacr. consist. in pluribus locis, & præsertim in p. 2. & 3.* Rodriq. *to. 2. q. 45. art. 4. & seqq.* Manual. Prælat. *tom. 2. q. 17. art. 4.* & Rota *decis. 16. nu. 4. de transl. Episc. in antiq. & decis. 708. num. 5. coram Card. Seraph.*

Dices primò, saltem à culpa graui excusari videntur dicti Definitores, vbi eis compertum fuerit, dictam contradictionem ægrè ferendam esse à Prouinciali, & ratio est, quia ille cui voluntas Superioris innotuit, obedientiam abijcit, nisi eidem adhæreat.

2 Respondeo, in publicis consultationibus sapientis, Religiosique viri quidem esse, incolumi, inuiolataque veritate propriam sententiam proferre, maiori quâ possit humilitate, reuerentia, ac verborum lenitate: Ex hoc tamen non sequitur, ei licere veritatem occultare: immo ad eam manifestandam omninò adstringitur; alias iura ipsiusmet veritatis violare conuincitur, iuxta illud August. *ad Casulanum,* quod refertur *in cap. quisquis 11. q. 3. Quisquis metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat, iram Dei super se prouocat, quia magis timet hominem, quam Deum.* Et post pauca. *Vterque reus est, & qui veritatem occultat, & qui mendacium facit; ille quia prodesse non vult, iste quia nocere desiderat.* Et D. Ioan. Chrysost. *hom. 25. super Matth.* prout habetur *in Can. nolite timere, d. q. 3. Non solum ille proditor est veritatis, qui transgrediens veritatem, palam pro veritate mendacium loquitur; sed ille qui non liberè veritatem pronunciat, quam liberè pronunciare oportet, aut non liberè veritatem defendit, quam liberè defendere conuenit, proditor est veritatis.* Vnde.

3 Ad fundamentum obiectionis dico, illud sibi vendicare locum in subditis

quorum

quorum est Superiori suo simpliciter obedire, generaliter loquendo, in illis rebus, in quibus ei subduntur, teste D.Tho. 2.2.q.104. *art.5*. At in Definitorij consultationibus, Definitores sunt collegæ, & participes officij Generalis, siue Prouincialis, vt in superiori dubio probatum est, quæ conditio longè distat à conditione subditi prædicta.

4 Hinc Panorm. *in c. licet num.9. de regul.* Lambert. *de iur. patr. lib.1.p.2. q.1. art.20.nu.13.* & Gonzal. *sup. reg.8. cancell.* Glos.47. *num.43.* asserunt, neminem posse compelli ad consentiendum, si adest aliqua causa denegandi consensum. Et addunt Lambert. & Gonzal. si Superior de facto compelleret: tunc in eo casu esse locum appellationi ad Superiorem illius Superioris.

Dices secundò: saltem culpa vacabit in eo casu ille Definitor, cui Prouincialis iustum metum inferret, iuxta latè dicta *dub.52. per totum*. Ex quo enim Ecclesia irritat actum iusto metu contractum: per consequens videtur etiam eum à culpa liberare.

5 Respõdeo, metum quantumcumq; grauem non reddere immunem à culpa contrahentem in ijs, quæ intrinsecè mala sunt, veniali quidem, si alias secluso metu, esset venialis: & mortali, si secluso metu, esset mortalis. Et ratio est, quia gesta metu, simpliciter sunt voluntaria, vt pulchrè probat D. August. *lib.4. quæstionum, q.24. ad cap.18. numerorum*, & refertur *in cap. meritò quæritur, 15. quæst.1.*

6 Et tenemur potius mortem subire, quàm aliquam culpam etiam venialem admittere: cum minimum veniale malitia excedat quodcumque pœnæ malum: vnde pro tuenda vita propria, vel alterius, mentiendum nõ est, teste D. August. cuius dictum refertur *in c. ne quis. 22. q.2.* & tenent expressè D. Thom. 2.2. q.110. *art.3. ad quartum*, Scot. *ibi q. vnic. §. hic dicitur verb. id etiam posset probari*, Panorm. *in c. sacris. num.5. de his quæ vi, met. cau. fin.* Penna *direct. inquisit. comment.65. q.41. de blasphemis, num.8.* Couar. *4. decret. 2. p. c.3. § 4. num.3. & communiter omnes recentiores.*

7 Ad obiectionem ergo, nego consequentiam, dicendo cum Sanchez *de Matrim. lib.4. disp.2.* Ecclesiam, dum irritat actum iusto metu contractum, non attendere priuatum contrahentis bonum; sed tantum, ne faueat iniuriosè consensum extorquenti.

DVBIVM CIX.

A quibus, & quomodo sit celebranda electio Discretorum, vel Sociorum Prælati. Et an publicæ vtilitati magis proficuum sit huiusmodi electionem celebrare, vel omittere?

SVMMARIVM.

1 *Discretus est eligendus à suo Conuentu.*

2 *In electione Discreti est procedendum per vota secreta.*

Apud multos attenditur forma, Cap. quia propter de elect. & apud alios hæc electio celebratur per sortes.

3 *Officium Discreti se extendit ad duo.*

4 *Quorum primum est de essentia: secundum verò est quasi accessorium.*

5 *Quæ qualitates attendendæ in promouendis ad Discretatum ad effectum eligendi digniorem?*

6 *Quomodo confirmentur Discreti?*

7 *Electio Discreti cedit in vtilitatem Religionis.*

1 Quod

1 QVOD ad priorem partem Dubij spectat, dico primò, electionem localis Discreti actiuè, & passiuè spectare ad omnes Fratres illius Conuentus, de cuius Discreti electione agitur, vt videtur esse de iure communi, *cap. fin. de suppl. neglig. prælat.* vbi Glos. *verb. communiter.* Et firmat consuetudo. Quomodo autem, & quando vocandi sint absentes? *Vide quæ dixi dub 8. & 9.*

2 Dico secundò, in hac electione de iure esse procedendum per vota secreta, ex vi Concilij Tridentini, vt probatum est *dub. 6. num. 6.* Et de consuetudine apud multas Religiones in hac eadem electione attenditur dispositio, *cap. quia propter de elect. vt in dub. 6. num. 7.* fuit animaduersum: Apud multas etiam Religiones hæc electio celebratur per sortes validè, quemadmodum notum fit ex dictis *dub 26. nu. 5.* Ideò benignum Lectorem suis quibuscumq; locis remitto.

3 Officium autem, siue auctoritas horum Discretorum ad duo principaliter se extendit. Primum est, vt sint vocales in Capitulo; idest vocem, siuè suffragium habeant in Capitulo, nomine illius Conuentus à quo electi, ac missi sunt ad tale Capitulum, secundum est, vt habeant deferre ad idem Capitulum errores illius Prælati supradicti Conuentus, cuius Discreti, siue socij sunt, & item necessitates, aliaque pertinentia ad eundem Conuentum, siuè ad quoscumq; singulares Fratres eiusdemmet Conuentus.

4 Et inter hæc duo, ad quæ se extendit officium, siue auctoritas Discreti, illud differentiæ dimidiat, vt primum se habeat tamquam substantiale, & vt ita dicam, de intrinseca eius officij ratione, alterum verò sit quasi accessorium, & extrinsecum. Quod autem illud primum sit substantiale, & intrinsecum, & secundum sit accessorium, & extrinsecum, patet: quia Discretus sine eo, quod habeat vocem in Capitulo creari, & esse non potest; vnde si ille Conuentus, quem repræsentat Discretus, non haberet vocem in Capitulo, nec etiam haberet mittere Discretum ad idem Capitulum. At Discretus benè potest stare, absq; eo, quòd deferat ad Capitulum errores Guardiani, & necessitates Conuentus, & eius Fratrum: immo multoties alia via accipiuntur hęc à Superioribus; & quod magis est, non maior fides adhibetur ipsi Discreto in his, quæ exponit, quam alteri testi simplici. Cum ergo Discretus possit esse sine secundo; sed non sine primo: Sequitur primum esse de intrinseca ratione: secundum verò de extrinseca

5 Et ex his dictis infertur ad effectum eligendi aptiorem, & digniorem in Discretum, in promouendis ad tale munus, attendendas esse primo, & principaliter omnes illas qualitates, quæ reddunt promouendum aptiorem, & idoneorem omnib' alijs illius Conuentus ad ferendum suffragium actiuè in Capitulo Prouinciali: & item attendendas esse omnes eas qualitates quæ ipsummet efficiunt digniorem cęteris alijs illius Conuentus, ad accipiendum suffragium passiuè in illis, præsertim officijs, & dignitatibus, quę non dantur, nisi vocalibus ipsius Capituli Prouincialis, vt est Definitoratus officium. Ratio huius illationis est, quia cum habere vocem in Capitulo sit substantiale, & intrinsecum ipsi Discreto, vt probatum est, cætera verò accessoria, & extrinseca, benè infertur, vt factum est.

6 Dico tertiò, Discretos confirmari apud multos confirmatione verbali, vt de PP. Minoribus de Obseruantia dictum est *dub. 10. num. 2.*

Apud alios verò non confirmantur verbis, vt apud Patres Capuccinos S. Francisci, apud quos censentur confirmari, cum admissi sunt à Prouinciali, & Definitoribus ad omnes actus Capi-

Capitulares peragendos, qui eis de iure constitutionali competunt: quod iure optimo fieri potest, vt apertè suadetur ex Oldr *consi. 146. factum tale est. De consuetudine Ecclesiæ Eduensis. n. 6.* Rota *decis. 16. de concess. preben. in nou. & decis. 261. nu. 3. coram Card. Mantic.* Qui omnes asserunt in talibus non referri quoquomodò Superior declaret voluntatem suam, Innoc. *in c. cum bertoldus. num. 4. vers. memorato T. mirum videtur. de re iud.* & Archid. *in c. vt. quis duas. versic. confirmationem petere. de electiom. in 6.* Cum ergo Discreti habeant actum à Superiore emanantem, idest præfatam admissionem, per consequens non accedunt ad Capitulares actus sine confirmatione.

7 Quod denique ad posteriorem partem dub j spectat, dico hanc electionem Discreti plus vtilitatis, quam damni afferre Religioni, prout conclusum fuit in quodam Capitulo Generali PP. de Obseruantia, vbi rationes ad vtramq; partem allatę fuerũt, quas omnes refert Mirand. *tomo 2. q 22. art. 2.* Ideò cum ibi videri possint, breuitas negat easdem hicà me rescribi.

CAPVT QVARTVM,

De Electione, & Potestate Prelatorum Conuentualium.

DVBIVM CX.

A quibus; quomodo; & qui eligendi sint in Abbates, Priores, Guardianos, cæterosque Prælatos Conuentuales?

SVMMARIVM.

1 *Superior Conuentualis, qui non habet Abbatem super se, habetur loco Abbatis.*

2 *Electio Prelati Conuentualis spectat ad suum Conuentum de iure communi.*

3 *Apud Fratres Predicatores ad quos pertineat electio Priorum Conuentualium?*

4 *Item olim apud Fratres Seruos Beatæ Mariæ?*

Item apud Chartusianos?

5 *Statuta, quæ dant electionem Prælatorum Conuentualium alijs, quam suis Conuentibus, sunt correctoria iuris communis.*

Quod statutum dicatur correctorium iuris communis?

6 *Quæ forma sit seruanda in electione Prelatorum Conuentualium, etiamsi eligantur contra sua communis?*

7 *An Prelatura Conuentualis possit concedi Religioso in perpetuum à Superioribus suis?*

8 *An Prelatura Conuentuales, quæ dantur ad vitam ex Apostolico priuilegio, possint auferri à suis Superioribus?*

An Sedes Apostolica consuescat confirmare Prelatos Conuentuales ad vitam?

9 *An Prelati Conuentuales expleto officio possint in eodem rafirmari, vbi omnia vota, v. g. Definitorij concurrerent. supposito ad illud spectare*

spectare talem electionem?

10 *Et an etiamsi non esset suffragandum secretò in tali electione?*

Exponitur §. *fin. vers. si verò nondum Authent. de defens. Ciuit.*

Statutum correctorium iuris communis non recipit benignam interpretationem à iure communi.

11 *An possit prorogari officium Prælati Conuentualis, secundum quod Capitula Prouincialia protrahuntur?*

12 *Et an etiam si in dispositione statuti contineatur decretum irritans?*

13 *Quæ qualitates sint attendendæ in promouendis ad Prælaturas Conuentuales?*

Vbi cætera sunt paria, præferendus est Doctior.

1 PRopositum Dubium soluẽdum permixtim de Abbate, Priore, Guardiano, Præposito, &c. quia Superior Conuentualis, quocumq; nomine vocatus, qui non habet Abbatem super se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, arg. *c. fin. de stat. Monach.* Ita Panorm. *in c. cum illorum de sent. excommunic.* per illum textum. Hinc Azor. *par. 2. lib. 3. cap. 1. quæst. 4.* asserit eum qui iuxta Regulam S. Benedicti dicitur Abbas, scilicet Præfectus Monastici Conuentus, vocari absolutè Priorem, iuxta Regulam S. August. hoc est toti Monachorum, siuè Fratrum Collegio Præpositum: & hoc etiam procedit, quamuis ibi instituatur per viam prouisionis, & non per electionem, vt explicabitur infra. Ita Panorm. *in clem. etsi principalis, num. 6. de rescrip.*

2 His pro explanatione tituli breuiter dictis, modò accedo ad solutionẽ prioris partis propositæ quæstionis, & dico electionem Prælaturæ Collegiatæ, vel Conuentualis Ecclesiæ de iure communi spectare ad Collegium, vel Conuentum, de cuius Prælati electione agitur, *c. congregatio. 16. q. 7. c. Abbatem 2. c. Abbas. 2. 18. quæst. 2. cap. fin. q. vlt. c. cum terra. & c. 1. de elect. c. cum dilectus.* vbi Panorm. *de consuet. c. 2. §. fin. de stat. monac.* Host. *in summ. tit. de elect. §. quis possit eligere. vers. si non apparet.* Panorm. *in c. officij. nu. 1. de elect. & in d. clement. & si principalis num. 5. de rescript.* Felin. *in cap. ad petitionem, nu. 1. de accusat.* Glos. *in c. sciant. cuncti. verb. spectat. de elect. in 6.* Veral. *decis. 296. p. 1.* Prępos. *in c. 1. nu. 6. circa med. vers. aut tales Ecclesiæ non sunt obedient. 21. dist.* Nauar. *comment. 3. de reg. nu. 2. & lib. 1. cons. 3 num. 3. tit. de elect. in nouis.* & Rota *decis. 65. p. 1. in recent.* Et *decis. 296. num. 5. coram R. P. D. Coccino Decano*, & ita seruant Patres Prędicatores in electionibus suorum Priorum Conuentualium ab antiquo, vt colligitur ex Bulla *virtute conspicuos*, Greg. XI. *anno* 1374. *die 6. Martij* ex hoc §. 6.

3 *Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conuentu vestri Ordinis de Prouinciali, vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem à Fratribus eiusdem Ordinis, quorum interest, non contingat forsitan confirmari, Superior, ad quem confirmatio electionis huiusmodi pertinet, aliquem de illis Fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum per litteras suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat in Priorem.*

4 Et Clem. VI. *anno* 1346. *die* 21. *Maij* in Bulla *regimini vniuersalis. §. 9.* se confirmando quoq; dispositioni dicti iuris communi, statuit insuper, *vt in quolibet Conuentu Fratrum Seruorum B. Mariæ, vbi ad minus duodecim Fratres fuerint, ipsi sibi eligãt suum Priorem Conuentualem.* Et ita etiam seruatur nunc apud multas Religiones, & pręsertim in Sacro Ordine Cartusiensi, vt liquet ex eius statutis *par. 2. cap. 2.*

5 Cæterum apud multas etiam contrarium seruatur, nempè vt non Fratres, vel Monachi illius Conuentus de cuius

cuius Prælati electione agitur, eligat: sed vel Generalis cum Definitorio, siue Prouincialis item cum suo Definitorio, vel Generalis per se prouideat, iuxta variam dispositionem cuiuscumque Ordinis; vt etiam nunc apud præfatum Ordinem Seruorum B. Mariæ executioni demandatur ex vi suarum Constitutionum editarum anno 1579. *Cap. 4.* quæ omnia statuta, vel Constitutiones certum est esse correctorias iuris communis: Et probatur, nam statutum dicitur esse contra ius, vbi datur lex, vel Canon contrarium, Rota *decis. 297. nu. 1. p. 1. in recent.* Sed electio Prælati Conuentualis spectat ad suum Conuentum, vt modò probatum est. Ergo est contra iuris communis dispositionē, prout in terminis resoluit Rota *d. decesio. 65. num. 9. p. 1. in recent.* Et per consequens talia statuta essent nulla; nisi speciali priuilegio Apostolico fulcirentur. vel nisi essent confirmata à Summo Pontifice in forma speciali, vt fusè explanatum est *dub. 104. nu. 2. & seqq.*

6 Ad secundam partem dubij respon sum est supra *dub. 6. & 7.* fusè, quò ad ea, scilicet, quæ pertinent ad formam in horum Prælatorum Conuentualium seruandam secundum dispositionem iuris communis, & statutorum propriæ Religionis eligentium, & eligendorum, Et insuper etiam placet hic tria dubiola breuissimè resoluenda proponere.

7 Primum est, an Abbatia, seu Prioratus, vel Guardianatus, &c. possit concedi in perpetuū alicui Religioso.

Respondeo negatiuè; est text. *c. cum ad Monasterium, §. tales,* vbi Panorm. *de stat. Monach.* Item Panorm. *in c. cum inter. 1. num. 2. de elect.* referens Innoc. & Federic. Mohed. *decis. 10. num. 2. de casus possess. & propriet.* & Rota *decis. 302. nu. 1. in fin. p. 2. in recēt.* Immò si in aliqua Religione ex Apostolica sanctione, siuè statuto, vel ordinis consuetudine cautum esset, vt darentur Prioratus, Abbatiæ, vel Guardianatus, &c. perpetuò possidendi; His tamen non obstantibus possent tales Prælati inconsulto Summo Pontifice deponi, & priuari à suis Superioribus Ordinis, iusta, & rationabili causa existente. Et ratio est, quia Sedes Apostolica nunquam consueuit talia personaliter confirmare, *cap. ad nostram, & c. porrecta, de confirm. vtil. vel inutil.*

8 Si verò Pontifex ex certa scientia, & cum causæ cognitione specialique derogatione, *d. c. ad nostram, & c. porrecta,* confirmaret alicui personaliter aliquam ex prædictis Prælaturis in perpetuum: tunc profectò ille non posset deponi, vel indè amoueri sine speciali mandato Papæ, *cap. 1. & 2. eod. tit.* Glos. *in d. c. porrecta, verb. confirmantur,* Innocent. communiter receptus teste Nauar. allegato cum Rota sup. *dub. 47. num. 6. in fin.*

9 Secundum dubiolum est. An præfati Prælati Conuentuales expleto officio, secundum tempus eis præfixum à suis statutis Regularibus, possint rafirmari in eodem officio, non obstantibus dictis statutis, vbi omnia vota, v. g. Definitorum, & Prouincialis concurrerent, supposito ad hos spectare talem electionem? Et prima quidem facie videtur posse fieri per *§. fin. vers. si vere nondum, auth. de defens. Ciuit.* vbi cauetur, vt nullus Officialis expleto tempore officij rafirmetur in eo, nisi omnes nemine reluctante iterum eligant eum. Sed in casu proposito omnia eligentium vota concurrunt. Ergo videtur posse fieri.

10 Huic difficultati satisfactum est *dub. 99. num. 4. & 5.* vbi monstratum est, Decretum Concil. Triden. de secreto seruando in electionibus Regularium obstare praxi illius authent. Sed estò, admittamus non ita de facili posse obstare in hac prouisione Prælatorum Conuentualium, forsan

num.114. & seq. Hæc sic dicta non obscurè sustinentur à Rota *in Faventina Parochialis 13. Ianuarij coram Pirouano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij, Vener. 13. Ianuarij 1623. coram R. P. D. Remboldo, & decis.5. num.2. & 3. decis.6. num.3. & decis.7. num.2.* penes Marches. *p.1. tit. de com. appell. in cau. benefic. cap.8. in fine.*

Vbi verò datur paritas morum, vitæ integritatis, ac prudentiæ: tunc sanè præferendus esset, qui Doctor esset, & concionatoris, vel doctoratus Laurea ornatus, Puteus *decis. 200. num.3. lib.3.* & Rota *decis. 677. nu.1. p. 4. diuers.*

DVBIVM CXI.

Si quis impetraret rescriptum à Summo Pontifice, vt sibi prouideretur de prima dignitate, vacatura in tali Religione. An sub tali gratia veniret Abbatia, vel Prioratus, siuè Guardianatus? &c.

SVMMARIVM.

1 *Quando strictè, & quando largè sint interpretandæ gratiæ emanatæ à Summo Pontifice?*

Quando censeantur gratiæ concessæ proprio motu à Summo Pontifice?

2 *An Ecclesiæ Conuentuales præsumantur Collegiatæ de iure communi?*

3 *Quare non possit quis obtinere Prælaturam Conuentualem virtute rescripti Apostolici præcipientis, vt ei prouideatur de dignitate ad Definitorium spectante?*

4 *An sub nomine dignitatis simplicis veniat Prælatura Conuentualis?*

5 *Quæ differentia intercedat inter dignitatem simplicem, & Collegiatam?*

6 *Explicatur* Cap. cum illis §. illi verò de præbend. in 6.

1 Antequam concludamus quid sit sentiendum, duo fundamenta hic ponemus. Sit ergo Primum, sicuti si huiusmodi gratiæ motu proprio, & de mera liberalitate Summi Pontif. procederent, essent plenissimæ interpretandæ; ita è contrario esse restringendas, & strictè interpretandas, vtpotè ambitiosas, si ad petitionem impetrantis, vel alterius pro eodem factam, fuerint impetratæ. Et tunc solum gratia, motu proprio facta censetur, cum in eadem id expressè cautum fuerit, *cap. quamuis plenissi. cap. motu proprio, & c. si pluribus, vbi communiter DD. de præben. in 6.* & Felin. *in c. postulasti, nu.13. limit.6. de rescript.* & idem quoq; procedit, etiamsi constet gratiam ab impetrante petitam fuisse, vt scilicet sit fauorabilis, dummodò in ea Pontifex explicet, se eam motu proprio concedere: Si verò non explicet, est odiosa, Bald. *in c. nisi nu.4 de off. deleg. & pluribus citatis* Sanchez *de Matrim. lib.8. disp.1. num.6.* & plenè multis DD. & decisionibus Rotæ adductis Mart. *de claus. p.1. claus.72. per totam.*

2 Secundum fundamentum est, licèt Ecclesia non præsumatur Collegiata, nisi probetur: fallere tamen in Ecclesijs Conuentualibus, quæ de iure communi præsumuntur Collegiatæ, etiamsi conferantur ad voluntatem Superioris, & non eligant Monachi illius Conuentus, *cap. sacrosancta cum ibi not.* per Innoc. Hostiens. & Bern. *de elect. c. nobis,* vbi Host. *num.2. col.2. versic. quidquid etiam,* Panorm. *num.8. vers. item Ecclesia de iur. patron. & c. postulasti. eod. tit.* Oldrad. *cons.281. quod Prioratus nu.1.* Bisign. *decis.13. de præb.*

 Beltram.

Beltram. *in annot. in fin. ad decis.* 482. *Gregorij XV.* Rota *decis.* 9. *num.* 5. & *decis.* 64. *num.* 2. *coram Card. Mantic.* & *decis.* 259. *num.* 9. *coram Coccino.*

3 His fundamentis iactis dico primò, præfatum impetrantem posse obtinere Prelaturam Conuentualem, siuè sit electiua, siuè non virtute memorati rescripti Apostolici, quando est fauorabile, siuè in eo mandetur prouideri de prima dignitate vacatura, &c. non expresso aliquo prouisionis modo, siuè exprimatur modus prouisionis.

Hanc assertionem sustinent Gloss. *verb. quamuis in clem.* 1. *versic. fin. quam ibi sequuntur* Imol. Panorm. & Card. *quæst.* 5. *de prebend.* Idem Card. *consil.* 103. Archid. Ioan. Andr. Gemin. *num.* 8. & Franch. *num.* 2. *in cap. cum in illis, §. illis verò de preben. in* 6. Felin. *in cap. in nostra num.* 26. *in fin. trigesimiprimi cor. de rescript.* Selua *par.* 3. *quæst.* 1 1. *num.* 29 16. *qualitate,* Æneas de Falcon. *de preseruat. q.* 3. *num.* 21. & Rota *decis.* 111. *de prabend. in nouis.* & videtur communis. Ratio huius assertionis est, quia verb. *Prouisio* in fauorabilibus comprehendit etiam electionem, vti probabitur *dub. seq.*

4 Dico secundò, prefatum impetrantem nullo modo posse obtinere Prælaturam Conuentualem virtute prædicti rescripti Apostolici, quando illud rescriptum est odiosum, siue ea Prælatura sit electiua, siuè non, nisi in eo exprimatur de ea. Ratio huius assertionis est, quia verb. *Prouisio* in odiosis nō comprehendit electionem, vt patebit ex *dub. seq. num.* 7. & in terminis dicunt Caputaq. *decis.* 36. *nu* 15 & 16 *p.* 3. Gonzal. Glos. 16. *à num.* 9. & Garc. *de benef. p.* 1. *cap.* 6. *num.* 35.

Et licèt hæc ratio concludat, præfatum impetrantem non posse obtinere Prælaturam Conuentualem electiuam: sed benè postea eam, quæ per viam prouisionis datur, vt est institutio Prælatorum Conuentualium facta à Generali, siue Prouinciali cum Definitorio, vt ex dubio sequenti in principio liquet.

Et item licet omnes Doctores, quos pro prima Conclusione allegauimus, contra multos alios, quos citat Garz. *vbi supra num.* 27. tutentur etiam in odioso rescripto venire Prælaturam conuentualem ad quemlibet modum prouidendi spectantem, siue ille sit electiuus, siue non quando in eo rescripto nullus exprimitur modus; sed simpliciter mandatur prouideri de prima dignitate vacatura.

Attamen quidquid sit de hoc, illud certum, cum simus in odiosis,

5 sub nomine illius dignitatis non posse venire, verbi gratia Prioratum, *cap. statutum, de elect. in* 6. quia Prioratus est principalis dignitas in Collegiata. *vt supra probatur ex* 2. *fundamento.* Nam nemini vertitur in dubium, quin inter dignitatem simplicem, & dignitatem Collegiatam illud intersit, quod etiamsi ad hanc quis non assumatur per electionem; conferri tamen non potest, vt notant expresse Ioan. And. Archid. & *alij in cap. deliberatione, de off. leg. in* 6. *quos sequitur* Oldr. *in d. cons.* 281.

6 Neque obstat *cap. cum illis, §. illis verò de preben. in* 6. quia vt benè respondet idem Oldr. *vbi supra num.* 3. ibi non habetur sermo de dignitatibus, & personatibus in Ecclesijs Collegiatis: vnde cum inter dignitatem simplicem, & Collegiatam expressa differentia dimidiet, *d. cap. deliberatione, circa principium,* secundum Archidiac. Io. And. Oldr. & stylum Curiæ Romanæ, profectò hic non habet locum *d. §. illis verò.*

DVBIVM

DVBIVM CXII.

An in quadam Religione Ordinis Minorum, in qua statuta generalia dant electionem Guardianorum Prouinciali, & Definitoribus, possit Generalis ad arbitrium suum eligere aliquem Fratrem in Guardianum in vno, vel altero casu?

SVMMARIVM.

1 *Numquam arbitrarium est Iudici recedere à iure, vel à consuetudine.*
2 *In non determinatis à iure, vel à consuetudine necessarium est arbitriũ Iudicis, & quomodo.*
3 *Parificantur arbitriũ Iudicis, & arbitrium boni viri.*
4 *Deuolutio fit gradatim vsque ad Papam.*
5 *Quæ causa sit sufficiens ad deuolutionem?*
6 *Quid iuris de electione, & de prouisione.*
7 *Verbum* Prouisio, *an comprehendat electionem?*
8 *Vbi agitur de redditu ad ius commune, latissima interpretatio est facienda.*
9 *Quare Generalis non possit eligere Guardianos. Et quando possit n. 12*
10 *Quãdo statuta noua magis recipiant interpretationem ab antiquis, quã à iure communi? num. 11.*
Guardiani in Prouincijs nouis pro prima vice instituuntur à Visitatoribus Generalibus.
12 *Modus sapissime immutatus circa electionem non potest inducere consuetudinem.*
13 *Quare prouisio Guardianorum spectare possit ad Generalem, & Capitulum Generale?*
14 *Quomodo intelligenda sint verba Seraphici Testamenti* Fermamente voglio obedire al Ministro Generale di questa Fraternità, & à quel Guardiano, &c.
Verba statutorum duplicem intellectum habentia, quinam capiendus sit.
15 *Constitutiones nõ receperunt Seraphicum Testamentum pro noua lege.*
Seraphicum Testamentum non obligat.

1 AD certiorem solutionem propositæ difficultatis prænotandum est primò, vbi reperitur ius scriptum ab eo non recedi, cum arbitrarium non sit; sed certum, & decisum à lege, seu statutis loci, Bart. *in l. ambitiosa. nu. 11. ff. de decr. ab or. fac.* Imol. *cons. 44 nu. 4.* Neuiz. *lib. 5. Silua nupt. num. 74.* Et idem iuris est de eo, quod à iure non scripto, id est consuetudine firmatum est, nam vt affirmarũt Bal. *in l. quicumque, col. 5. C. de seru. fug.* & Ioan. de Anan. *in cap. Iudæi, de Iudæis,* necessarium, non arbitrarium illud dicitur quod consuetudine est stabilitum, & Fulgos. *in l. quid ergo pœna grauior. num. 23. de ijs, qui not. infam. pœnam,* ait consuetudinem determinatam censeri à lege definitam: hos sequuntur Felin. *in cap. inter cæteras, colum. 4. num. 12. de rescript. & in c. ex literis n. 14. vers. 6.* Glos. *de constit.* Dec. *cons. 100. nu. 11.* Mantua. *in c. nonnulli, num. 12. de rescript.* Curt. Iun. *in l. 1. num. 30. ff. de iurisd. omn. iudic.* Ripa *in l. si constante, num 31. ff. sol. matrim.*

2 In casibus verò, in quibus non reperitur aliquid cautum à iure, vel consuetudine expressè, necessariò desideratur arbitrium Iudicis: sed regulatum à iure, id est à simili, ad discernendum, an reducantur ad casus expressos in iure, & an sit probabilis

æstimatio

æstimatio illorum; ita vt consideratis
similibus dispositionibus perpensis
multis coniecturis, quę ęquitate potius,
quam iuris subtilitate nituntur,
quod iustum, & æquum de iure videri
potest, statuatur, vt colligitur ex
Barthol. *in l. si societatem, §. arbitrorũ,
num. 28. vers. in quantum in isto dubio, ff.
pro socio, & egregiè tradit* Tiraq. *de
retract. lign. §. 2.* Glos. 1. *nu. 19.* Menoch.
de arbit. iud. lib. 1. q. 14. num. 5. Suar. *de
legib. lib. 6. cap. 3. num 14. & 15.*

Et hæc omnia hucusque dicta ita
3 vera sunt, vt in omnibus prædictis
nunquam Iudex propriam sequetur
conscientiam; sed iustitiam communi,
& publica lege, seu consuetudine,
vel statuto loci munitam, Bald. *in c. 1.
§. Iudices, nu. 5. de pac. iur. fir. quem sequuti
sunt* Cepol. Marsil. Cur. *quos refert,
& sequitur* Menoch. *d. lib. 1. q. 13.
nu. 15. & seqq.* vbi latè hanc materiam
tractat Alex. *cons. 218. num. 5. l. 2.* Ias.
*Instit. de actio. §. sed ista, nu. 138. & 139.
& cons. 191. placet mihi lib. 2.* And. ab
Exca. *in c. 1. num. 40. de constit. & novissimè
multis allegatis* Marches. *p. 1.
c. 6. tit. de cõmis. appel. ext.* Rom. Cur.
nu. 86. & seqq. Quocirca si Iudex affirmet,
rem ita se habere in sua conscientia,
malè definit, vt docuit Ias.
d. §. sed ista, num. 134. Menoch. *d. lib. 1.
q 8. num 44.* Fusc. *de visit. Eccles. lib. 2.
c. 21. nu. 10. & aly.* Bonus namq; Iudex,
inquit Ambr. *super Beati immaculati
Ser. 20. ad vers. miserationes tua
Domine,* vt habetur *in can. Iudices 3.
q. 7. nihil ex arbitrio suo facit, & domestice
proposito voluntatis; sed iuxta leges,
& iura pronunciat, statutis iuris obtemperat,
non indulget propria voluntati.*
(& paulò post) *Qui iudicat, non voluntati
suæ obtemperare debet, sed tenere,
quod legum est,* Item *cap. quamuis vera
11. q. 3.*

Secundò prænotandum est, in re-
4 futatione inferiorum electorum, ad
quos de iure spectabat electio, eam
semper deuolui de iure communi ad
proximum immediatum Superiorem
& ab hoc proximè immediato ad
alium proximum immediatum gradatim
vsque ad Papam, vt multiplici
iuris, & DD. testimonio probatum
est *dub. 12. num. 1. & 2.*

5 Nec ab illo proximo Superior, ad
quem primò facta est deuolutio, non
deuoluitur illud ius prouidendi ad
alium proximum Superiorem, & ab
hoc iterum vsq; ad Papam, &c. nisi
interfit eadem canonica, & iusta secundum
canonicas sanctiones, quæ
sufficiens est ad efficiendum, vt deuoluatur
electio ab illis electoribus
primis ad proximum immediatum
Superiorem illum. Et hoc potest probari
ex illa celebri Glos. *in cap. si postquam
verb. prouisione de elect. in 6.* communiter
recepta, vbi dicitur.

6 Cum quotidie iura parificẽt electionẽ,
& prouisionem, *cap. statuimus, c. vt
circa, cap. si postquam §. fin. cap. si compromissarius,
cap. constitutio, cap. procurator.
de elect. in 6. clem. Constitutionem
eodem tit.* quid iuris de vno, & de alio.

7 Huius singularis Glossę dicti ratio
potest esse, quia licet in odiosis verbum
Prouisio, sit interpretandum, vt
non includat electionem, *cap. cum illis,
§. illis verò de prabend. in 6.* vbi Panorm.
& Franch. *nu. 6. & 7. & clem. 1.
eod. tit.* Panorm. *in clem. de elect. nu. 1.*
Cosmas *in pragmatica sanctione, tit. de
reseruat. verb. dispositionem,* Felin. *in c.
in nostra, nu. 28. ad fin. de rescript.* & nouissimè
multis relatis Garz. *de benef.
p. 1. cap. 6. num. 33.* Attamen in fauorabilibus
comprehendit etiam electionem,
quia tunc continet omnem
modum, per quem prouidetur Ecclesijs,
Gemin. *in cap. 1. num. 10.* Franch.
de elect. in 6. Glos. *in clem. fin. verb. prouisioni.
de elect. in 6.* Apostil. ad Panor.
in rubr. de postul. Prælator. lit. B, Felin.
multis allegatis vbi sup. & Rota *decisio.
141. num. 2. in fin. p. 1. in recent. decis.
791. n. 6. p. 1. diuers.* quam cum alijs
DD. sequitur Garz. *vbi sup. num. 31.*

In

8 In præsenti verò sumus in fauorabilibus cum agatur de reddita ad ius commune, in quo casu latissima interpretatio facienda est, vt de facili res ad suam naturam redeat, *c. ab exordio dist. 35. l. si vnus, §. pactus ne peteret*, vbi Ias. *num. 6. ff. de pact.* Fusissimè multis cumulatis Felin. *in c. cum omnes. num. 8. & in c. cum accessissent. nu. 5. vers. hanc declarationem intell. de const.* Glos. *c. statutum verb. numerandum de præben. in 6.* & in simili dixit Alder. Mascard. *super stat. concl. 2. num. 170.* & communiter omnes. Ergo quid iuris de electione, & de prouisione.

9 His doctrinis suppositis tanquam certissimis, dico, nullo modo esse arbitrarium Generali eligere Guardianos sua auctoritate in vno, vel altero casu necessitatis ad arbitrium sui ipsius Generalis, nisi sit casus, in quo deuoluitur talis prouisio à Definitorio, & Prouinciali ad Generalem, tanquam ad Superiorem immediatum, secundum iura canonica expressè, vel reductiuè, vt in fundamento explicatum est. Ita in simili asserit Gonzal. *super reg. 8. cancell. in proœm. §. 4. nu. 11. vers. quoniam in casu dicto, &c.* vbi apertè scribit, nunquam deuolui prouisionem, si talis deuolutio non reperitur in iure ratione causæ, quam præ manibus habemus, alias (inquit ipse Glos. 11. num. 61.) esset dicendum, tot iura de deuolutione loquentia esse correcta, & destructa, quod est absurdum per *l. si quando. C. de inoff. testamen. cum similibus.*

Et quamuis hæc Conclusio satis superq; probata relinquatur ex fundamentis; attamen firmior etiam reddetur ex solutione argumentorum, quæ in contrarium obijci possunt, inter quæ fortissimum apparet hoc.

10 Statuta noua magis recipiunt interpretationem, à statutis antiquis, & à consuetudine antiqua in eadem materia, quam à iure communi, vt multis allegatis asserit Alder. Maschard. *super stat. concl. 2. num. 103. & seqq. vsq; ad 129.* & Rota *decis. 644. num. 1. p. 2. in recent.* Sed antiquitus Guardianorum prouisio relinquebatur Ministro Generali, & vsq; in hodiernum diem consuetudo viget, vt in illis Prouincijs, in quibus Religio in prima sua nouitate floret, & nondum celebrata sunt Capitula Prouincialia, Conuentus prouideantur de Guardianis à Visitatoribus Generalibus, qui postea Guardiani sic prouisi, in illo primo Capitulo proximo actiuè, & passiuè intersunt quibuscumq; electionibus Capitularibus. Ergo poterit quoque prouidere Generalis Minister de Guardiano in alijs huiusmodi casibus, qui ei consideratis considerandis necessarij videbūtur ad sui iudicium. Quòd autem antiquitus relinqueretur prouisio Guardianorum Gener. Minist. patet primò ex Polic. *Cap. 8. num. 10.* qui totam Guardianorum institutionem relinqui Generali, & Capitulo Generali scribit ex eo, quod regula nullam pœnitus mentionem faciat de huiusmodi electione.

Secundò videtur apertè colligi ex illis verbis Seraphici Testamenti, quod Constitutiones supradictæ Religionis Minorum pro Gloss. & expositione Regulæ expressè receperunt.

E fermamente voglio obedire al Ministro Generale di questa Fraternità, & à quel Guardiano, qual li piacerà di darmi.

11 Respondeo ad illam maiorem, dicendo statuta noua recipere magis interpretationem à statutis antiquis, & à consuetudine antiqua, vbi verba sunt dubia; vbi verò non sunt ambigua, sed clara (vt sunt in dictis statutis generalibus nouis, quæ expressè dant electionem Guardianorum Prouinciali, & Definitorio) non est locus interpretationi. Ita Gloss. *in cap. cum dilectus verb. iuri communi, vbi DD. & iura allegantur* Panormit. *num. 21. de consuetudine*, Rota *decis. 108. nu. 6. p. 1. & decis.*

& decis. 37. *num.* 7. *par.* 2. *diuers.* & in alijs decisionibus cumulatis per Garziam *de benef. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 210.

12 Præterea si hę cõsuetudines, & hæc statuta variata sunt pro varietate temporum, vt testatur *Cord.* sequitur nullam extare consuetudinem, quia modus circa electionem sæpissimè immutatus, & variè obseruatus, non potest inducere consuetudinem Rota *decis.* 65. *num.* 16. *p.* 1. *in recent.*

13 Ad illam consuetudinem in nouis Prouincijs dico, eam nihil concludere ad rem nostram: non enim concludit extantibus Prouinciali, & Definitorio, posse Generalem in vno, vel altero casu eligere ad sui arbitrium Guardianum; Sed solum concludit in defectu, & carentia Prouincialis, & Definitorij, posse Generalem supplere, quod & ego concedo, posse scilicet induci contra ius commune talem consuetudinem, Panormit. *in clemen. & si principalis, num.* 6. *de rescript.* Dixi *contra ius commune,* nam de iure communi deberet reuerti ad Conuentum, vt benè aduertit Innoc. *in c. cum nostris nu.* 1. *in fin. de concess. prabend.*

Ad auctoritatem Polic. dico, ipsum non asserere prouisionem Guardianorum relinqui Generali Ministro solum, sed copulatiuè Generali, & Capitulo Generali, quod & ego concedo, licet diuersa ratione, nam ipse ait id euenire ex eo, quod regula nullam mentionem faciat de electione Guardianorum. Sed pace tanti Patris hæc ratio non potest subsistere, quia si Regula nullam mentionem facit de electione Guardianorum, sequitur eam pertinere ad suos Conuentus. Sequela patet, nam casus omissus in statuto, remanet sub dispositione iuris communis, *l. commodissimè, cum ibi not. ff. de lib. & posthum.* Rota *decis.* 675. *num.* 2. *p.* 4. *diuers.* & perpetuò Rota, & ferè in terminis tradit Rodriquez *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 5. §. *nam cum in regula.* Sed de iure communi electio Guardianorum spectat ad suos Conuentus, vt probatum est *d.* 58. *n.* 6. Ergo non ad Generalem, & Capitulum Generale; sed ad Conuentum, vt benè dixit Innoc. *ubi supra.* Vnde meliori semper salua sententia, ego dico prouisionem Guardianorum spectare posse ad Generalem, & Capitulum Generale, quia gaudent potestate talia statuta condendi circa Guardianos sui Ordinis: Guardiani enim qui secundum statuta Ord. Fratrum Minorum aliter, quam per electionem instituuntur, sunt verè Guardiani, vt concessit Clem. IV. & retuli *d.* 104. *n.* 7. Ergo potest spectare ad ipsos Generalem, & Capitulum Generale.

14 Ad auctoritatem Seraphici Testamenti dico, ea verba duplicem sensum posse importare: Improprius est, qui datur in obiectione: proprius verò est, hic nempè, *E fermamente voglio obedire al Ministro Generale di questa Fraternità, & à quel Guardiano (cioè già eletto) quale li piacerà di darmi (cioè sotto ilquale mi vorrà mandar di famiglia)* Quòd autem hic secundus sensus sit proprius, & non primus, qui datur in obiectione, patet ex eo, quod non dixit, *E voglio vbbidire, &c. & à quel Frate, qual li piacerà di darmi in Guardiano;* sed dixit, *& à quel Guardiano,* supponens iam esse electum. Vnde si quando verba habent duplicem intellectum, quorum alter est proprius, alter improprius: tunc benè capiendus intellectus improprius, & dimittendus proprius, vt minus recedatur à iure communi, quam sit possibile, Panorm. *in c. cum dilectus num.* 21. *de consuet.* & communiter DD. quantò magis erit nunc capiendus proprius, & dimittẽdus improprius, quò minus vulneretur iuris communis dispositio, quam fieri possit?

15 Alio quoque modo responderi potest, nam estò sit verus, & germanus intellectus ille opinionis contrariæ,

(quod

(quod non concedo) attamen, nihil concludit, quia si Constitutiones receperunt Seraphicum Testamentum pro Glossa, & expositione Regulæ: non tamen receperunt illud pro inductiuo nouæ formæ: Hinc cum in Regula nulla fiat mentio de Guardianorum electione, quæ possit interpretari, seu glossari; sequitur illud idem nouam legem imponere, ad cuius legis Seraphici Testamenti Obseruantiam Fratres Minores non teneri; dicunt omnes expositores eorum Regulæ, & maximè in hoc casu, vtpotè contra iuris communis dispositionem.

DVBIVM CXIII.

Quomodo confirmentur Prælati Conuentuales electi per viam prouisionis, v. g. à Prouinciali, & Definitorio?

SVMMARIVM.

1 *Electio, quæ non eget confirmatione Superioris, dicitur prouisio.*
2 *Quid sit prouisio?*
3 *Quid sit postulatio solemnis, & non solemnis, & quæ eius vis?*
4 *Quid prouisio non solemnis?*
5 *Quid sit prouisio solemnis?*
6 *Prouisio non solemnis non habet vim electionis, & confirmationis.*
7 *Sed benè prouisio solemnis.*
8 *Prouisi possunt administrare absque alia confirmatione contra Rodriq. cuius erroris causam, vide nu. 9.*
9 *Electio requirit necessariò confirmationem Superioris, non autem prouisio.*

1 Certum est ea beneficia non censeri electiua, quæ prouidentur per electionem, quæ non eget confirmatione Superioris, vt firmatum est dub. 47. num. 2. & item certum est, talem electionem dici prouisionem. Card. Glos. Franch. Felin. Glossator. Selua, Rebuff. Coras. Cosmas Quintanaduennas, quos omnes cum alijs refert, & approbat Garz. *de benef. p. 1. cap. 6. num. 23.* Modò nè per ignotos terminos procedamus, prius videndum est, quid sit prouisio, & quot species. Prouisio igitur, prout ad rem nostram spectat, optimè describitur à Glos. *in c. 1. post fig. casus, ver. not. 1. de elect. in 6.* His verbis *Prouisio fit per deuolutionem ad Superiorem, vt quando Monachi eligendo indignum, sunt priuati pro illa vice potestate eligendi, quæ electio deuoluitur ad Superiore immediatum, & illud quod facit Superior, vocatur prouisio. Aliquando Superior hoc facit iure suo, sicut plures Abbatiæ habent Prioratus sub se, quos conferunt Abbates iure suo, & non eligunt Monachi illius Prioratus Conuentualis, & talis collatio, quam facit Abbas de Prioratu Conuentuali, vocatur prouisio.*

2 Quot autem species prouisionis dantur? Altiori indagine repetenda est illa distinctio, quam tradunt Panormit. *in c. 1. nu. 34. de postul. prælat. & in c. quia propter. in 2. q. de elect.* Glos. *1. in c. fin. de elect. in 6.* Dec. *in rubr. de postul. prælat. nu. 12.* Lambert. *de iur. patr. lib. 2. p. 1. art. 12. 1. q. princip.* Sayr. *de cens. lib. 2. c. 6. num. 10.* & communiter DD. de postulatione, in solemnem, & non solemnem. Solemnis dicitur quando postulatur ab eo, qui potest super omni impedimento postulati dispensare. Non solemnis verò dicitur, quando postulatur ab eo, qui non potest dispensare super omni impedimento postulati, requiritur tamen eius consensus. Exemplum sit: Canonici volunt eligere Monachum in Episcopum: sed quia Monachus non potest consentire sine licentia Abbatis, *cap. si Religiosus de elect. in 6.* Canonici postulant ab Abbate, vt concedat eis illum Monachum: Tunc si

Abbas consenserit, hæc admissio postulationis non habet vim electionis, & confirmationis, sed debet de nouo eligi, & peti confirmatio electionis. Postulatus vero postulatione solemni, de stylo Curiæ Romanæ, admissa postulatione consequitur ius, ac si fuisset electus, & confirmatus: vnde non indiget alia electione, vel confirmatione, & probatur per *cap. gratum de postulat. prælat.* Panormit. *vbi sup. in d. cap.* 1. *eodem tit. num.* 3.4.

Modò hac distinctione repetita de postulatione, dico nos pari ratione posse distinguere prouisionem in solemnem, & non solemnem.

3 Prouisio non solemnis est, quando ille, qui habet prouidere, non potest confirmare: vt v. g. Compromissarij, in quos compromittitur electio, qui, licet eligant, non tamen gaudent auctoritate confirmandi electionem, quam pronunciant; & hos meritò, inquit Glos. *in c. sicut verb. compromissi. de elect. in* 6. post Archidiac. posse vti verb. *prouideo*, in pronuncianda electione per *cap. quia propter, & cap. causam quæ de elect.* & item posse vti verb. *eligo*, per *cap. cum dilectus, & c. cum inter, de fortil. Eccl.* Et de hac prouisione hic nobis non est sermo, cum verè non possit dici prouisio, vt explicat Bald. *conf.* 486. *verb. Papa. per totum, lib.* 5. *quem sequitur* Tusch. *lit. P. conclus.* 950. *num.* 2.

4 Prouisio verò solemnis est, quando ille, cui suffragatur ius eligendi, suffragatur quoque ius confirmandi. Hoc autem dupliciter euenire potest, vt not. Glos. *in c. in circa, verb. elect. de elect. in* 6. Panorm. *in cap. causam quæ, num.* 6. *vers.* 2. *quæritur, & in cap. ne pro defectu, num.* 4. *vers. nos vlt. ibi, de elect. & in c. dilectus filius, num.* 5. *de concess. præbend.* in quibus locis allegat Innoc. & Glos. *in c. inter canonicos, de elect. in clem. si de benefic. de præben. & in c. cum venissent, de instit.* Io. And. *in c. ne pro defect. de elect.* Dños de Rota *in variis decisionibus, & alios*. Nam aut in eadem persona hæ duæ potestates, eligendi scilicet, & confirmandi concurrunt eodem iure, & officio, licet altera earum sit iure deuoluto. Aut concurrunt diuerso iure, & officio. Primi modi exemplum sit, v. g. Prouincialis cum Definitorio habet auctoritatem de iure communi confirmandi electionem Priorum, seu Guardianorum, Panorm. *in cap. Monachi, nu.* 10. *per illum text. §. prioratus, de stat. Monachor. & per cap. cum ad Monasterium, §. nec alicui, eod. tit.* & supponamus quoque habere auctoritatem, licet iure deuoluto, ex vi generalium Constitutionum celebrandi eandem electionem ipsorum Priorum, siue Guardianorum. Vnde potestas eligendi, & potestas confirmandi concurrunt in eadem persona Prouincialis, & Definitorij eodem iure, siue officio, nempè vt Prouincialis, & Definitorium sunt &c. Secundi modi exemplum sit, si v. g. Generalis fungeretur officio Compromissarij in aliquo Capitulo congregato ad electionem Prouincialis celebrandam: tunc hæ duæ potestates concurrunt in vna persona diuerso iure, seu officio, quia habet eligere, vt Compromissarius, & habet confirmare, vt Generalis.

5 His sic explicatis, dico pro solutione propositi dubij in secūdo modo, idest Generalem, qui fungitur officio Compromissarij, non posse se expedire vnico actu, quia non debet miscere istas potestates, vt alius eligat, & alius confirmet. Et de hoc modo in præsēti nō loquimur, nec intelligitur dicta descriptio prouisionis, cum hæc coincidat cum memorata prouisione non solemni.

6 Dico secundò in secundo modo, nempè Prouincialem, & Definitoriū posse se expedire vnico actu, idest eligere, & confirmare simul, & semel, & procedere per veram viam prouisionis solemnis; tali namque modo eligunt,

gunt, & confirmant, Bald *d. cons. 486. vers. similiter etiam verbum*, relatus à Tusch. *vbi sup. nu. 1*. Prouisio enim habet vim electionis, & confirmationis, Innoc. *in cap. cum olim, de caus. poss. & propr.* Glos. *in c. 1. verb. prouisionem, & in c. vt circa verb. elect. de elect. in 6.* & ibi Domin. Panor. *vbi sup. in d. c. ne pro defectu, & in cap. causam quæ de elect.* Imol. *in c. andreas, col. 3. & quasi ad fin. de elect.* Gem. *cons. 15. num. 11. vers. quia verbum prouisio, quem refert* Tusch. *vbi sup. nu. 1*. Syluest. *tit. elect. 2. q. 19. in fin.* Cuch. *instit. minor. lib. 4. tit. de confirm. & confirm. potest. num. 52*. Et hanc doctrinam diligenter nota, quia de hac prouisione vera semper intelligendi sumus, cum dicimus Priores, vel Guardianos non per electionem, sed per prouisionem institui.

7 Et ex dictis non obscurè colligitur, non satis cautè Rodriq. *to. 2. q. 6. art. 6.* dixisse, necesse esse, Guardianos per Prouincialem, & Definitorium electos in Ord. Min. statim remanere confirmatos auctoritate Apostolica, argum. priuilegij Clem. IV. quod retuli sup. *dub. 104. nu. 7.* alias (inquit ipse) minimè possent exercere potestatem in spiritualibus, & temporalib. vt notum est in iure, *cap. auaritiæ de elect. in 6.* Sed profectò hallucinatur, quia taliter prouisi non indigent alia confirmatione, & ideò administrare possunt non obstante *d. cap. auaritiæ.* Ita affirmat eisdem prorsus formalibus verbis, Felin. *in c. cum te, num. 3. de rescript.* quem approbat Rota, coram Coccino, penes Marches. *tit. decis. imprimend. omissa, fol. mihi 495. num. 8.* & item Bald. *cons. 324. quod dicti statuentes, per totum, quem sequitur* Tusch. *vbi sup. nu. 6.* Compost. *in c. cum inter canonicos de elect.* Mil. *in verb. elect. q. 2. quos citat, & sequitur* Tolos. *in tit. de elect. cap. 19. num. 5.*

8 Et quamuis Oldr. *cons. 146. factum tale est. De consuet. Eccles. Eduens. nu. 5.* asserat per ea, quæ ibi congerit, loco confirmationis haberi installationem, seu aliud quid simile; Attamen id intelligendum est de electione propriè dicta, quæ requirit factum alterius, hoc est Superioris cōfirmantis, Rota *decis. 66. nu. 6. coram Greg. XV.* non autem de prouisione, quia assumptus non via electionis, sed prouisionis potest administrare absq; alia confirmatione, vel installatione, vt inquit Fel. *vbi supra referens* Imolam, *& alios.*

9 Quomodo autem deceptus sit Rodriq. dicendum est, vel non cognouisse hanc esse prouisionem, *vt innuit vol. 10. q. 51. art. vlt. in fin. & q. 52. art. 5. ad fin.* vbi gratis sibi fingit, electionem Guardianorum à Definitorio habitam esse electionem Compromissariam ex eo, quòd tota Prouincia in vnum congregata tacitè compromittat d. electionem Guardianorum in Prouincialem, & Definitores: vnde ipsi postea tanquam Compromissarij designantur. Quę omnia quam longè à veritate distent, liquet ex dictis de Compromisso absoluto per totum *sup. 3. & dub. 45. nu. 11. vsq; ad fin. dub.* Vel dicendum est, deceptum fuisse, ex eo, quod si cognouit hanc esse prouisionem, non cognouit tamen prouisionis vim, & naturam, vt ex illo pręcitato suo *art. 6. q. 53.* apertè monstrat.

DVBIVM CXIV.

Quę iurisdictio, & auctoritas Prælatorum Conuentualium, idest Abbatum, Priorum, Guardianorum, Rectorum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Duplex modus eligendi Prælatos Conuentuales.*
2 *Prælati Conuentuales electi, à quo habeant iurisdictionem ordinariam?*

 3 *Quando*

3 *Quando priuilegia Prælatis Conuentualibus concessa eis faueant, & quando non?*
Quomodo consensus omnium de Religione concurrant in Capitulo Generali?
Vsus priuilegij est voluntarius.
4 *Titulus Quæstionis exponitur.*
An adesse Prælatura necessariò requiratur, vt sit electiua?
5 *Quanta sit auctoritas in subditos, eorum Prælatorū, qui prouidentur? Ratio solutionis adducitur, nu. 11. & seqq.*
6 *Item quanta sit Prælatorum Conuentualium, qui prouidentur à Patribus Regiminis Congreg. Cassinensis Ordinis S. Benedicti?*
7 *Item quanta sit auctoritas Superiorum localium Societatis Iesu?*
8 *Item quanta Guardianorum, qui prouidentur à PP. Definitorij, vel à Generali Ordinis Minorum?*
9 *An & in quibus possint dispensare cum sibi subditis?*
10 *An omnes Guardiani Ordinis Minorum æqualem auctoritatem habeant?*
11 *Et item an æqualem habeant Guardiani vnius Congregationis eiusdem Ordinis?*
12 *Statutum correctorium iuris communis non recipit benignam interpretationem à iure communi.*
Extensio non admittitur in materia correctoria.
13 *Priuilegia Religionibus concessa æquantur legi.*
14 *Interpretatio iuris communis est actiua, vel passiua. Quæ sit vtraq;. Et quam necessario recipiat statutum.*
15 *Vsus, & praxis est, iuxta communem sententiam.*
16 *Quando priuilegium non deroget iuri communi?*

1 DE duplici specie Prælatorum Conuentualium potest in præsenti dubitari; de Prælatis, scilicet secundum iuris communis dispositionem electis; vel de Prælatis contra idem ius commune prouisis, de qua duplici electione dictum est *dub. 110. num. 2. & seqq.*

2 Et quidem quòd ad primam speciem Prælatorum Conuentualium attinet; nempè de illis, qui eliguntur à suo Collegio, & confirmantur à Superiore, nulla extat difficultas, quin iurisdictione ordinaria gaudeant, secundum statuta sui Ordinis, cū eam habeant à iure communi, Innoc. *in c. cum ab Ecclesiarum num. 1. de off. ord.* Rota *decis. 2. nu. 1. tit. de præscript. in nou.* & de his intelligo Sanch. *de Matrim. lib. 8. disp. 2. nu. 9. alios allegantem.*

3 Nec item vllum dubium est, quin his Prælatis faueant omnia priuilegia ipsis simpliciter concessa, vt per se patet, dummodo eis non esset renunciatum in Capitulo Generali illius talis Religionis, in quo concurrunt consensus omnium Religiosorum illius Religionis, saltem mediatè, idest mediantibus Discretis, Prælatis, &c. & alijs, qui nomine omnium, & singulorum de ordine intersunt ipsi Capitulo, Suar. *de relig. to. 4. tract. 8. lib. 2. c. 22. nu. 15.* Ratio huius limitationis est, quia vsus priuilegij est voluntarius, & quilibet potest renunciare fauori proprio, *l. si quis in conscribendo, C. de pact. c. cum accessissent, de const. & c. ad Apostolicam, de regul.* Sed Capitulum potest renunciare iuri eligentium, vt proprio, sicuti probatum est *sup. dub. 102. num. 2.* Ergo, &c.

Et ita in terminis, quòd Religiosi possint renunciare suis priuilegijs, si concernunt solummodò ipsorum fauorem, nō autem fauorem Papę; post Io. And. *in c. cum tempore de arbitr.* notant Franch. *in c. 1. de pact. in 6. num. 1.* ibiq; Gemin. *nu. 5.* Et omnes clausulę appositæ in priuilegijs censentur habere clausulam, *quatenus pars vti velit,* Oldr. *cons. 206.* Sarnen. *de triēnal. q. 44. num. 11.*

num. 11. & de ann. q. 4. nu. 4. quem cum alijs præallegatis allegat, & approbat Rota *decis. 229. in fin. p. 2. in recent.*

4 Tota verò difficultas vrget de Prælatis Conuentualibus, qui aliter, quam per electionem instituuntur contra iuris communis dispositionem: quænā scilicet sit horum auctoritas?

Nec est quæstio de auctoritate, quæ non versatur circa iurisdictionem in subditos, nam certum est eos hac auctoritate gaudere, quę simpliciter conceditur ipsis Prælatis inferioribus. Et ratio est, quia ad esse Prælaturæ nō requiritur necessariò, vt quis debeat esse perpetuus, idest, vt eligatur ab vniuersitate subditorum; *clem. & si principalis*, vbi Glos. *verb. per electionē*, & Panor. *nu. 6. de rescript.* iuncta doctrina, quam supra tradidi *dub. 47. nu. 1.* Vndè iure meritò omnia, quæ conceduntur non ratione iurisdictionis in subditos; sed ratione dignitatis, solū, ęquè competunt vtrisq; Prælatis scilicet electis, & item prouisis, quia tam hi, quam illi sunt Prælati, vt probabitur *dub. seq.* hinc v. g. poterunt sibi eligere Confessarium non approbatū, vt dicetur in *dub. seq.* & huiusmodi. Restringitur igitur hæc quæstio ad auctoritatem in subditos: quanta scilicet sit quæ competit dictis Prælatis? Ad cuius difficultatis firmiorem solutionem, prænotandum est primò. Religiones non posse statuta condere contra ius commune nisi specialia priuilegia eis faueant, vel nisi confirmentur in forma speciali à Summ. Pontif. alias nulla sunt, vt probatum est *dub. 104. nu. 2. & seqq.* Secundò prænotandum est statuta, quę auferunt electionem Prælatorum Conuentualium à suis Conuentibus; & dant eam alijs, esse correctoria iuris communis, Rota *decis. 65. num. 9. p. 1. in recent.* & patet ex dictis *dub. 110. num. 2.*

5 His prænotatis sit prima Conclusio. Prælatos Cōuentuales, qui aliter, quā per electionem instituūtur, nulla alia auctoritate gaudere in sibi subditos nisi ea, quam eis tribuunt statuta suæ Religionis, quatenus sunt confirmata à Summo Pontifice in forma speciali, vel secūdum tenorem priuilegiorum Apostolicorum, quorum virtute subsistūt ipsamēt statuta, & nō sunt nulla vtpotè correctoria iuris communis.

6 Hinc infertur primò. Abbatibus Conuentualibus Congreg. Cassinens. Monachorum Ord. S. Benedicti qui à Regimine, seu Definitorio eliguntur, competere omnem iurisdictionē, omnia priuilegia, & gratias, tam temporales, quam spirituales in subditos, quæ competerent eis, si eligerentur à suis Conuentibus. Ratio huius illationis est, quia in ordinationib⁹, quas Paulus V. *anno 1607.* pręscripsit dictę Congreg. & confirmauit *anno 1608. in §. 14.* statuit, vt singuli Abbates cuiusque Prouinciæ Monasterijs Congregationis Definitorij, & Regiminis arbitratu deputētur, ac præficiantur. Ac in §. 20. addit, se pro præmissorum complemento approbare omnia, & singula priuilegia, libertates, &c. quæ ipsi Congregationi concessa sunt à prædecessoribus suis, &c.

7 Infertur secūdò, quoscumq. Superiores locales Societatis Iesu, nullam aliam auctoritatem habere, nec priuilegijs frui, nisi vt eis concedit Generalis; ita Suar. *vbi sup.* Et ratio est, quia ipsorum electio est tota penes dictum Præpositum Generalem, & non penes subditos, prout iura postulant. Et hoc totum confirmatum est in specie à Greg. XIV. *in Bulla Ecclesiæ Catholicæ edita āno 1591. die 18. Iunij §. 8. Electio verò Superiorum, tam Prouincialium, & Visitatorum, quam quorumcumq. localium, tota sit penes Præpositum Generalem, iuxta Constitutiones easdem, prout penes ipsum esse, & conseruari districtè præcipimus, cum potestate illorum facultatem reuocandi, restringendi, & etiam augendi, ac administrationis rationem ab illis exigendi, & eosdem ab officio remouendi,*

uendi, prout in Domino iudicauerit expedire.

8 Infertur tertiò Guardianos Fratrũ Min. auctoritate gaudere in sibi subditos, & omnibus priuilegijs in hac parte frui. Secundum quod instituta Ordinis eis permittunt, quæ auctoritas est eadem prorsus, quæ suffragatur Prælatis Conuentualibus electis, fundamentum huius illationis est, quia teste *Collect. priuileg. in compen. tit. Custodes num.* 1. ex quo Guardiani Fr. Minorum non erant electi à Communitate, non videbãtur Curati Ordinarij; idcircò impetratum fuit priuilegium Clemen. IV. supra relatum *dub.* 104.*num.*7. in quo datur eis dicta auctoritas, iuxta ibi explicata.

9 Ex hac illatione subinfertur, varia etiam esse ipsorum Guardianorum Ord. Minorum inter se potestatem, secundum varia statuta, vel diuesas consuetudines cuiuscumq; Congreg. eiusdem Ordinis: vnde v. g. minori potestate gaudebunt Guardiani Capuccinorum, quam Guardiani de Obseruantia, seu Fratrum Cõuentualiũ. Et item minorem auctoritatem in ipsa Congregatione exercebit vnus, quam alter Guardianus, vt v. g. apud Patres Conuentuales, maior forsan auctoritas suffragabitur Guardianis, qui sunt de mensa Generalis, quam alijs, quorum prouisio spectat ad Definitorium Prouinciale. Ratio huius subillationis est, quia in præfato priuilegio Clem. IV. cuius vigore subsistunt dicti Guardiani conceditur eis, vt possint soluere, & ligare, iuxta Ordinis instituta; vnde cum illa sint varia, iuxta varias eiusdem Ordinis Congregat. sequitur, vt subillatum est.

10 Hinc v.g. Guardiani Capucinorũ nequeunt sibi reseruare casus, vel à reseruatis absoluere virtute priuilegiorum, qui referuntur *in compen. tit. absol. ord. quo ad fratres nu.* 17. *&* 37. & à Coriol *de casib. reseru. p.* 1. *sect.* 1. *art.* 22. *nu.* 3. *in* 3. *edit.* Quod tamen potuerunt Guardiani alterius Congreg. Franciscanæ. Ratio est, quia statuta Congreg. Capuccinorũ *&c. circa med.* renunciarunt expresse omnibus priuilegijs, &c. relaxantibus Regulam: Quod non fecerunt statuta dictæ alterius Congreg. Sed memorata priuilegia sunt huiusmodi. Ergo. Minor probatur: nam Regula Minorum *cap.* 7. decernit, vt casus reseruentur Prouincialibus. Ergo non Superioribus localibus, ita enim recurrendum est ad Prouinciales, quod non ad inferiores, sed non ob hoc excluduntur Superiores, videlicet Generalis, &c. Ita in terminis Suar. *de relig. to.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 14. *nu.* 16. *in fin. & c.* 22. *n.* 2. *& in simili* Glos. & Rota *exponunt c. nullam* 18. *q.* 2. *vt retuli dub.* 66. *nu.* 3.

11 Infertur deniq; apud Religiones, in quibus, quando non eliguntur Prælati Conuentuales à suis Conuentibus, eis à S. Sede non conceditur, nisi talis, & talis auctoritas limitata, nec eis in hac parte iuuat priuilegium communicationis, vel confirmatio Apostolica, vel quoduis aliud, &c. Infertur inquam huiusmodi Prælatos nulla alia auctoritate gaudere in sibi subditos, nisi ea, quam eis tribuit præfata cõcessio per quam nõ annullatur eorum prouisio, sed subsistit, & extra casus in ea concessione expressos non extenditur eorum facultas, nec alijs priuilegijs fruuntur, qui conceduntur simpliciter Prælatis Conuentualibus, nisi in eis specialiter, & expresse addatur clausula, vel consimilis *Prælati Conuentuales, etiamsi aliter, quam per electionem instituantur.*

12 Ratio fundamentalis huiusce assertionis, ex qua postea pendent hæ omnes illationes, & subillationes, est, quia statutũ correctorium iuris communis non recipit interpretationem benignam à iure communi, siuè à priuilegijs Religionibus concessis; quia est species extensionis, quę prohibita est in hac materia correctoria, vnde

nec

non est trahendum vltra casus in eo expressos, *l. præcipimus, in fin. C. de appell.* Glos. *in c. quanquam post figur. casus vers. not. 1. de elect. in 6.* Rota *decis. 840. coram Card. Seraph. & decis. 513. nu. 11. & decis. 661. num. 4. p. 1. in recent.* Sed statuta prædicta regularium, quę dant electionem Pręlatorum Conuentualium alijs, quam suis Conuentib⁹, sunt correctoria iuris communis, eidemque aduersantur: *vt prænotatum est sup. nu. 4.* Ergo nõ sunt extendenda vltra casus expressos in eorum confirmationibus Apostolicis, siuè priuilegijs specialibus, quorum virtute non sunt nulla. Si enim v.g. Pontifex voluisset æquare Prælatos Cõuentuales, cõtra ius commune electos, alijs eiusdem Religionis canonicè electis; non loquutus fuisset limitatè; sed necessariò eorum auctoritatem reduxisset ad terminos iuris communis, & omniũ priuilegiorum Ordinis in omnibus, & per omnia, vt fecit in ordinationibus illis Cassinensibus.

13 Signanter addidi ego in maiori propositione, *siue à priuilegijs Religionib⁹ concessis*, quia priuilegia non vni, vel alteri personę concessa, sed toti Religioni, aut Cõmunitati in perpetuum, æquantur legi, ac proinde habentur, ac si in corpore iuris essent inserta: sunt namq; Constitutiones perpetuæ Olds. *cons. 300. n. 4. vers. considerādū est,* Henriq. *multis relatis. lib. 7. c. 22. nu. 3. & c. 24. nu. 4. in fin.* Sanch. *de Matrim. lib. 8. disp. 1. num. 13.* Fusch. *de visitat. Eccles. lib. 2. c. 26. num. 5. & alij.*

14 Vt autem clarior fiat prędicta maior propositio, ex qua tota vis conclusionis pendet, aduertendum est, duplicem interpretationem à iure communi posse recipere statutum correctorium, passiuã, scilicet, & actiuam, vt est doctrina communiter recepta. Passiua est illa, teste Marescot. *lib. 2. var. resol. c. 80. nu. 12.* & etiam se explicat Alderan. Mascard. *supra statuta, concl. 2. n. 136.* est illa, inquam, per quã ius se extendit ad ipsum statutum. At actiua est illa, per quam statutum extenditur. Quando ergo statutum correctorium dicitur recipere interpretationem à iure cõi, intelligitur de passiua, quæ nunquam excluditur, etiamsi mãdaretur in ipsomet statuto obseruari statuta, prout iacent absq; alia interpretatione, Aret. *cons. 109. & 162. nu. 9.* Alex. *cons. 88. nu. 4. lib. 1.* Soc. *cons. 152. nu. 14. lib. 2.* Ripa *in l. 2. n. 22. & in l. nemo potest. ff. de leg. 1. vbi de communi testatur, sicut etiam* Dec. *cons. 16. num. 3. in fin.* Rota *decis. 2. nu. 4. coram Coccino.* Quando verò in præsenti dico, statutum correctorium iuris communis nõ recipere interpretationem à iure communi, intelligo de actiua, propter rationem supra factam.

15 Hoc fundamentum confirmatur; nam vsus, & praxis est iuxta communem sententiam Suar. *tom. 5. disp. 40. sect. 2. nu. 36.* & Less. *de iust. lib. 2. c. 34. num. 120. vers. nihilominus in praxi.* Sed vsus, & praxis circa auctoritatē Prælatorum Conuentualium, in omnibus Religionibus se habet, vt ego dixi in Conclusione, ac in illationib⁹, &c. & sic dicta priuilegia est interpretatus idem vsus. Ergo fundamẽtum, de quo hucusq; disseruimus, est iuxta communem sententiam cum nullum aliud firmius, inueniri posse videatur, quam hoc ipsum, vt patet ex alio fundamento. Suar. *to. 4. de relig. li. 2. c. 22. nu. 14.* asserentis, mentem Papæ concedentis priuilegia Prælatis Conuentualibus esse, cũ hac tacita intentione, vt possint restringi à Prælatis Maior. At hoc fundamẽtum adeò est debile, propter cõtrarias instantias quas patitur, sicut ipse fatetur, *nu. 15.* vt vix satis probabile solum conuincatur illud dicere. Immò videtur non solum eneruari, sed etiam destrui ex illis, quæ dixit *c. 2. nu. 15. 16. & 19. in fin.*

Sed statim obijcies primò, si statutũ correctorium iuris cõmunis semper recipit interpretationem passiuam: & inter-

interpretatio passiua est illa, per quã ius se extendit ad statutum. Ergo priuilegia concessa Prælatis Conuentualibus simpliciter fauebunt illis absq; distinctione: consequentia patet, quia sunt priuilegia, id est ius, quod extendit ad eos.

16 Respondeo cum Suar. *de legib. li.* 8. *c.* 14. *num.* 4. si priuilegium possit effectum, vel vtilitatem habere, sine derogatione iuris communis, nõ habere vim ad derogandum illi nisi hanc extensionem expressè, & formaliter contineat: quod dictum multiplici iuris, & DD. testimonio ab ipsomet Suarez roboratur. Cum ergo priuilegia, quę Prælatis Conuentualibus conceduntur, possint operari cum canonicè electis, non sunt trahenda, & extẽdenda ad alios, contra ius commune electos, quorum institutio est nulla de iure, vt dictum est, nisi hanc extensionem expressè, & formaliter contineat, vel nisi aliundè id habeatur, siuè per alia priuilegia eidem Religioni concessa, vel per priuilegium cõmunicationis, vel per confirmationes Apost. &c.

DVBIVM CXV.

An Superiores Conuentuales, aliter quam per electionem instituti, sint verè Prælati, & gaudeant priuilegio eligendi sibi Confessarium, non approbatum à Prælatis Maioribus?

SVMMARIVM.

1 *Superiores Conuentuales, aliter quam per electionem instituti, sunt verè Prælati.*

2 *An iurisdictio competens perpetuò ex priuilegio Principis, censeatur ordinaria?*

3 *Dicti Superiores Conuentuales possunt sibi eligere Confessarium, à Prælatis maioribus non approbatũ?*

4 *Dummodo non occurrat copia Confessarij ab ipsis approbati.*

5 *Quid si dubium sit an res consuetudine obseruetur, nec ne?*

1 RESpondeo prædictos Superiores re vera Prælatos esse. Ita Panor. *in c.* 2. *de pœn. & remiss.* Glos. Gem. & Franch. *in c. nullus, de elect. in* 6. Felin. *in c. cum olim nu.* 1. *de mai. & obed.* Ang. *tit. delegatus nu.* 3. Sylu. *eod tit. & num.* Azor. *p.* 2. *li.* 3. *c.* 1. *q.* 7. *& c.* 25. *in fin.* Neque obstat, hos DD. loqui de Prælatis Conuentualibus simpliciter, sine restrictione, & cum clausula, *quoquomodo electis*, & ideò intelligendos esse, v.g. de Superioribus à suis Conuentibus electis, iuxta dicta in pręcedenti dubio: Nam respõdeo cum tali restrictione dixisse eos Pręlatos ordinarios, Oldr. *cons.* 281. *quod prioratus*, & adducit *c. scriptum est de elect. c. cum in Eccl. de mai. & obed. cap. decernimus, de iud.* Panor. *in clem. & si principalis, nu.* 6. *de rescrip.* per illum text. Sylu. *tit. prælat. q.* 2. Sorb. *in annot. ad compen. tit. Guardianus*, Rodr. & Manual prælat. *multis in locis.* Et rationem autumo esse, quia quamuis qui aliter, quã per electionem instituuntur, habeant iurisdictionem in sibi subditos ex priuilegio & per cõsequens eã limitatam, prout tradidi in pręcedenti dubio: nõ ex hoc tamen efficitur, vt non sit ordinaria;

2 iurisdictio namq; ex priuilegio Principis competens non personę, sed perpetuò dignitati, vel officio, est ordinaria, & non delegata, & potestatis ordinariæ iura habet, Barth. *in l. ambitiosa, nu.* 24. *ff. de decret. ab ord. fac.* Bald. *in c. si. vbi quoq;* Imol. *ad fi. de off. or.* Couar. *lib.* 3. *var. resol. c.* 21. *nu.* 9. *in fi. & nu.* 10. Nauar. *c.* 27. *nu.* 45. Compil. *priuil. tit. absolut. ord. quò ad fratres, ad fin. dubi* 2. Parafel. *compen. minim. cap.* 15. Sanch. *in ulc is allegatis de matrim. li.* 2. *disp.* 40. *nu.* 14. *& lib* 8. *disp.* 2. *num.* 10. Suar. *de legib. lib.* 6. *c.* 15. *nu.* 1. & Barbos. *de off. Episcop.*

Episcop. par. 3. *alleg.* 92. *num.* 16.

3 Vnde tanquam Prælati inferiores exempti fruuntur priuilegio, *c. ne pro dilatione, de pæn. & remiss.* quidquid astruant post Host. & Panor. Angel. *tit. cōfes.* 3. *n.* 1. *Collect. priuil. tit. accedere ad Monast. Monial.* Angles 4. *q. de confess. ar.* 8. *diffic.* 4. *dub.* 5. *concl.* 1. Possunt enim sibi eligere Confessariū sine sui Superioris licentia, quamuis nondum à Prælatis maioribus approbatus sit, vt patet ex Palud. quem refert, & sequitur Sylu. *tit. confess.* 1. *q.* 10. & confirmatur ab Armil. *tit. absolut. n.* 15. Sot. 4. *dist.* 18. *q.* 4 *art.* 2. *col.* 2. *vers. Cardin.* Ledes. *p.* 2. *q* 22. *c.* 1. *d.* 19. Cordub. *in annot. ad compend. tit. accedere ad Mon. Monial. in fi.* Tolet. *li.* 3. *c.* 15. *n.* 6. Valē. *to.* 4. *disp.* 7. *q.* 10. *p.* 2. *col.* 8. *vers. secundò habet*, Henriq. *lib.* 7. *c.* 28. *nu.* 1. Polic. *in c.* 7. *reg. Min. n.* 39. & Rodriq *to.* 1. *q.* 20 *art* 28. Huius autem rei ea est ratio, quia ad esse dignitatis, ad effectū cōsequendi hęc priuilegia, non requiritur necessariò, vt eligantur ab vniuersitate subditorum, *vt notatum est in superiori Dubio num.* 4.

4 Quamuis autē hęc ita se se habeant; sunt tamen limitāda, dūmodo, scilicet nō occurrat dictis Pręlatis copia Confessarij à Prælatis maioribus approbati, vt apud multos in praxi seruatur, quod apertè suadetur ex textu: habet namq. *Ne pro dilatione pœnitentiæ periculum immineat animarum, permittimus Episcopis, & alijs Superioribus, necnon & minoribus Prælatis, exemptis, vt etiam præter sui Superioris licentiam prouidum, & discretū possint sibi eligere Cōfessarium.* Sed cū aderit copia Confessarij idonei, à Prælatis maioribus approbati, nullum imminebit animarum periculū iustè, & rationabiliter: Ergo nō poterit non approbatum sibi eligere, quia sublata ratione legis, benè sublata est lex, Glos. & Bart. *in l.* 1. *in princ. in ver. prouidentia, ff. de leg. tu.* latè Salicet. quem refert, & approbat Felin. *in c.* 1. *n.* 16. *limit.* 9. *vers. cōsidera de rescript.* Hanc eandem limitationē tutatur Suar. *to* 4. *disp.* 27. *sect.* 2. *nu.* 10 his verbis, *Quoties verò contigerit Prælatum Religionis non habere à Superiore Confessarium designatum, siue quia id nō est in more Religionis, siue quia de facto contingit, vt non habeat: tunc vti poterit hac facultate.* concordant Coriol. *de casibus reseru. p.* 1. *sect.* 1. *art.* 21. *in fi. in* 2. *addit.* Reginal. *in prax. for. pœnit. to.* 1. *lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 38. *& alij neoterici.*

5 Neq; obstat, multa obijci posse, ex quibus probabiliter verteretur in dubium, an prædicta praxis, & consuetudo apud multos esset recepta? Nam respondeo cum Roch. Curt. & Azor. *par.* 1. *lib* 5. *c.* 18. *q.* 5. si ambiguum sit, an res, cōsuetudine obseruetur, necne; tutius esse eligēdū, quia in dubijs tutior pars est eligēda, *c. iuuenis, de spons. c. significasti, & c. audientiam de homic.*

DVBIVM CXVI.

An Prelati Conuentuales possint excommunicare?

SVMMARIVM.

1 *Quando Prælati Conuentuales non possint excommunicare? nu.* 4.

2 *Quando verò possint? & num.* 4.

An Parochi possint excommunicare? & num. 5.

3 *Opinio per distinctionem concilians est tenenda.*

6 *An Prælati Conuentuales possint acquirere eam iurisdictionem excommunicandi consuetudine, quam non habent à iure.*

7 *An Prælati Regulares, tam inferiores, quam superiores, possint excommunicare oretenus, & non per scripturam?*

In foro externo non seruatur iuris ordo à Prælatis Regularibus, sicut à Secularibus.

1 Respondeo primò negatiuè, respectu fori contentiosi, siue fori externi, Anton. à Butt. *in cap. cum*

contingat, num. 13. versic. quidam sunt habentes, Panorm. *num. 29. versic. puto tamen, & num. 33. vers. 4. conclus. de for. compet.* & Rota *decis. 15. nu. 13. p. 1. in recent.* Et ratio est, quia excommunicare est actus iurisdictionis contentiosæ fori exterioris, *c. nemo Episcopus*, vbi Glos. 2 *q. 1.* Panorm. *in d. c. cum contingat, num. 30. de for. compet.* qui propterea fit a iudicibus, *c. 1. de sent. excō. in 6. c. quærenti de verb. sig. & c. Archid. de off. Archid.* Sed nullam habent à iure iurisdictionem fori cōtentiosi, Prælati inferiores, nec item possunt procedere in forma, & figura iudicij; sed tantū per viam pęnitētię, corrigendo, vt patebit ex infra dicēdis *dub. 118. per totum.* Ergo nec valent excōmunicare.

2 Respondeo secundò affirmatiuè, respectu tantum fori pęnitentialis, Ant. à Butr. Panor. & Rota vbi sup. Et ratio est, quia & Curatus potest excommunicare, vt fusè demonstrat Ios. Filesacus *de sacr. Episcop. auct. seu ad tit. decret. de off ord. ad cap. 3. §. 1. & 2. quem sequitur* Gratian. *discept. forens. c. 198. nu 98.* Rota *vbi sup. & alij*, quod accipiendum est respectu fori pęnitentialis tātum. quia Parochi eiusdem fori solummodo iurisdictionem habēt. Ergo pari ratione, & Prælati Regulares inferiores poterunt excommunicare.

3 Hanc solutionem sic bipartitam huiusce dubij alta mēte repone: tū quia est Sacræ Rotæ Romanæ, à qua non licet recedere per dicta *in præfatione*: Tum etiā quia opinio per distinctionē concilians contrarias sententias, est tenenda Alex. *cons. 50. nu. 7. li. 7. quem allegat, & approbat* Rota *decis. 574. n. 6. coram Greg. XV. per l. si finita, §. illud, ff. de damn. infect. & per c. literas, de rest. spoliat.* Sed hæc opinio est huiusmodi, &c. Ergo est tenenda.

4 Quod dicta opinio sit concilians contrarias sentētias, patet primò: nam in prima Cōclusione allegantur DD. qui asserunt, Prælatos Conuentuales non posse excommunicare. Et tamen alij, vt sunt Tolet. *lib. 1. c. 6. n. 3.* Eman. *Sa tit. excommunic. nu. 13.* Auil. *de cens. p. 2. c. 3. disp. 1. dub. 1. pluribus relatis* Sayr. *de cens. lib. 1. c. 6. nu. 12.* contrarium affirmāt, videlicet, Prælatos Regulares Monasteriorum quocumque nomine vocentur, posse excommunicare: Modò per dictā opinionem optimè conciliantur: nam loquendo de excommunicatione respectu fori contentiosi: Primi DD. intelligendi sunt de Prælatis Conuentualibus, iurisdictionem quasi Episcopalem non habentibus; his enim non suffragatur potestas respectu fori cōtentiosi: Posteriores verò DD. intelligendi sunt de Prælatis Conuentualibus, talem iurisdictionē exercentibus: hi namq; solum gaudēt iurisdictione fori contentiosi: Et ita videtur apertè sentire Suar. *to. 5. d. 18. sect. 1. num. 3.* & in hoc sensu explicat Rota *vbi sup. c. cum ab Eccles. de off. ord. & c. cum in Eccles. de maior. & obed.*

5 Item patet secundò: nam in secūda Conclusione adducuntur DD. testantes, Parochum posse excommunicare: Et tamen alij, vt sunt Suar. *vbi supra*, Sayr. *num. 21. & 32.* vbi de communi Laimas *in sum. Eccl. cap. 7. §. 1.* Less. *de de iust lib. 1. c. 40. n. 13.* Homob. *de cas. b. reser. p. 1. c. 2. fol. mihi 40.* contrarium tutantur, videlicet, Parochum nō posse excōmunicare. Mō p dictā opinionē optimè cōciliantur: Primi .n. DD. accipiendi sunt de excōmunicatione, respectu fori pęnitētialis: Posteriores verò de excommunicatione, respectu fori contentiosi. Et ita non obscurè tradit Alter. *de cens. tom. 1. lib. 3. d. 7. cap. 3. §. probemus Conclusionem.*

6 Et hęc omnia hucusq; dicta procedunt de iure: secus tamen potest esse de consuetudine, si adsit, præscripta, nam illud certum est, prædictos Superiores Monasteriorum posse acquirere ex consuetudine præscripta eam iurisdictionem excommunicādi, quā nō habent à iure, vt benè docet Innoc. *in c. quæsiuit, nu. 1. de his, quæ fiū à maiori par.*

par. cap. communiter receptus, & liquidò constat ex eo, quia consuetudo inducit iurisdictionem, *c. cum cõtingat* vbi Glos. *verb. vel consuetud.* & Panor. *nu.* 10. *de for. compet. c. Rom. de off. ord. in 6. c. conquestus,* vbi Gl. *9. q. 3. c. dilect. de arbit. & dictũ est plenius dub. 42. n. 5.*

7 Tandem obiter aduertendum est, præfatos Superiores posse excõmunicationis sentẽtiam proferre oretenus, absq; eo quod incidant in pęnam *d. c. 1. de sent. excom. in 6.* Et hoc siuè eam ferant in foro pœnitẽtiali, siuè in foro contentioso. Quia in foro pęnitentiali nõ proceditur secundum formam, & figuram iudicij: & in foro cõtentioso nõ seruatur iuris ordo à Prælatis Regularibus, sicut à sęcularibus, *c. qual. & quando 2. de accus.* Ita in terminis sustinent Lap. *alleg* 73. *nu.* 4. Felin. *in c. sacr. n. 7. de sent. excom.* Toler. *lib. 1. c. 10. nu. 6. in fin.* & Duard. *in Bull. Can. Domini, lib. 1. cap. 1. q. 4. nu. 8.*

DVBIVM CXVII, An Prælati Regulares, aliquid sub excommunicationis pœna præcipientes, eius absolutionem sibi reseruare posśint?

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares posśunt sibi reseruare absolutionem excommunicationis à se fulminatæ, iuxta vnam opinionem.*
2 *Iuxta verò alteram non posśunt: cui adhæret Auctor, num. 9.*
3 *Fit extensio comprehensiua de casu ad casum, non comprehensum in verbis, vbi militat eadem expressa ratio. Explicatur num. seq.*
4 *Quid sit extensio comprehensiua necessitatis?*
5 *Quid extensio comprehensiua congruitatis?*
6 *Extensio comprehensiua necessitatis locum habet etiam in quibusuis odiosis. Et etiam vbi intentio legislatoris est contraria verbis.*
7 *Extensio verò congruitatis locum habet solum in fauorabilibus.*
8 *Effectus procemij constitutionum Papalium, & num. 11.*
9 *Fraus fit legi, si quod est prohibitum vna via, cõceatur concessũ alia via.*
10 *Quare Decretum Clem. VIII. super reseruatione casuum sit fauorabile & non odiosum?*
11 *Finis non est de obligatione præcepti. Explica vt num. 13. & 14.*
12 *Duplex intentio legislatoris in lege, vna cadẽs sub præcepto, altera non.*
13 *Et quæ sit hæc duplex intentio in Decreto Clem. VIII.?*
15 *Quando magis sit attendenda mens Legislatoris, quam verba, etiam vbi est illis contraria?*

CONclusum est in superiori dubio Pręlatos Conuentuales posse excommunicare in foro pœnitentiali solum; modò rationabiliter dubitatur, an ipsi sic excommunicantes, possint sibi reseruare eiusdem excommunicationis absolutionem: Et quia huius quęsiti solutio inseruit quoq; pro illis Prælatis, qui excommunicare posśũt in foro contentioso, nempè pro Generalibus, & Prouincialibus, & alijs iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus, &c. Idcircò proposita est quõ de Prælatis Regularibus in genere.

1 Affirmatiuam igitur sententiam tutatus est Suar. *to. 4. disp. 29. sect. 4. n. 13.* quem postea sequuti sunt Man. *præl. to. 2. q. 34. ar. 7.* & Coriol. *de casib. reser. p. 1. sect. 1. ar. 6. in 3. edit. & alij.* Præcipuum huius sententię fundamentum est, quia Clem. VIII. in Decreto de Regularibus super casuum reseruatione expresśè loquitur de reseruatione culparum, ait enim text. *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutionem sibi reseruet exceptis, &c.* In casu autem proposito non reseruatur peccati absolutio; sed censura, quæ longè diuersa sunt, & ad diuersum forũ, &

iurisdictionem spectant. Nec satis est per se loquendo, nō posse dari absolutionem à peccato, non ablata censura: hoc enim accidentarium est: sufficit namq; non esse idem, vt ab vna ad aliā nō sit prohibitio extendenda, præsertim cū respectu Superiorū sit onerosa, & vsum iurisdictionis restringens.

2 At negatiuam partem sustinēt Megal. *lib. 1. instit. confess. c. 12. nu. 8. quem refert, & approbat* Homob. *de casib. res. p. 1. c. 3. fol. mihi 59.* & aliqui viri docti testè Suar. *vbi sup.* qui addit hanc opinionem probabilitate nō carere, & in fine concludit, melius esse eam excommunicationem nō reseruare, sine speciali Capituli, Prouincialis consensu, ad omnem dubitationem tollēdam, & nouissimè Pater Onuphrius mihi in Christo colendiss. maturè discussis, & examinatis hinc indè rationibus *de pec. tract. 1. disp. 1. q. 1 concl. 2. col. penul. vers. 2. censeo,* denique concludit, hanc opinionē esse veriorem, & iustiorem. Fundamentum huius sententiæ dicūt esse, quia in quibuscumq; dispositionibus attendenda est potius disponentis voluntas, quam verba, cum nō intentio verbis; sed verba intentioni deseruire debeant *c. in his, de verb. signif.* Sed ratio expressa in d. decreto Clement. VIII. ob quam ad illud condendum Pontifex motus fuit, ea fuit, nè subditi interdum Superiori suo conscientiæ maculas detegere formidantes, in æternæ damnationis periculū, & spiritualis remedij desperationem inducantur, vt ex initio ipsius Decreti satis constat: & eadem ratio, & causa militat in eo casu, in quo excōmunicatio reseruatur. Ergo Pōtificis mens fuit quoque prohibere reseruationē excommunicationis.

Pro resolutione, examinandum est

3 primò illud vulgatum axioma, siuè dictum, fieri scilicet extensionē comprehensiuam de casu ad casum, non comprehensum in verbis, vbi militat vna, & eadem expressa ratio, *l. illud,* vbi Glo. *ff. ad leg. aquil. non possunt, ff. de legib. c. translato, de const. cum ibi not. pluribus relatis* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 34.* Marches. *p. 3. tit. de commi. iact. & iact. §. 1. n. 2. & seqq.* & cōmuniter vtriusq; iurisperiti teste ipsomet Suar. *de legib. li. 6. c. 3. n. 16.* plenissimè Farin. *inf. cit. à nu. 50. vsque ad 291.*

4 Sciendum est igitur ex eodem Suar. *vbi sup. de legib. d. cap. 3. & 4. per totum,* duplicem posse fieri extēsionem comprehensiuam ex identitate rationis, necessitatis vnā, congruitatis alteram. Extensio comprehensiua necessitatis dicitur, quando est contra rectam rationem, vel contra prudentiam, seu iustitiam in quibusdā casibus ob talem rationem disponere, & non in omnib[9] æquè eam participantibus: vnde hæc extensio cōprehensiua necessitatis tendit ad euitādam aliquam iniustitiam, seu absurditatem, vel circumuentionem, & fraudem legis. Exemplum fit *in c. cupientes de elect. in 6.* vbi lex præcipiens, vt quis accedat ad curiam, extenditur, vt intelligatur quoq; præcipere, nè indè recedat sine licētia, quia id dicitur ex mente *d. c. cupientes, in c. postquam de elect. in 6.* alias absurditate non careret, & esset contra prudentiā.

5 Extensio verò comprehensiua congruitatis est, quando fit non ex necessitate, sed ex congruitate, quia scilicet facilè verba illam extensionem complectuntur iustè, & sine incōuenienti, vt v. g. dixi sup. *dub. 35.* de electorib[9], qui cēsentur prohibiri vti scientia confessionis in electione, quia sub nomine Superioratus comprehēditur electoratus iustè, & sine inconuenienti.

6 Extensio cōprehensiua necessitatis non solum sibi vendicat locum in fauorabilibus, sed etiam in omnibus odiosis, & quantumuis pęnalibus: ita multi DD. cit. à Rodr. *to. 2. q. 45. ar. 8. vers. sed contra hoc arguitur,* & Farinac. *inf. cit. n. 136.* & Suar. *in d. c. 4. n. 2. & 4.* Et quamuis verissimum sit, quod ipsemet asserit, nempè multò facilius

fieri

fieri dictam extẽsionem necessariam, si verba in aliqua significatione saltẽ latissima possint casum comprehendere, vt per varia exempla demõstrat *c.3. num.17. & seqq.* attamen semper mens legislatoris est præferenda verbis, etiam vbi est illis contraria, Dyn. *in c.fin. de reg. iur. in 6.* Oldr. *conf.130. n.5.* & Rota *decis.537. n.10 p.1 in recẽt.* Neq; obstat *c.porro de priuil.* vbi deciditur à verbis, & tenore priuilegij nõ esse recedendũ: Nam id intelligendũ est, nisi aliud de cõcedentis mẽte constet. Et ita respondet latissimè, multos alios referens Tiraq. *in l.si vnquã, verb. libert. nu.55. & 56. C. de reuoc. donat.* & Sanch. *de matrim. lib.8. disp.1. nu.11.*

7 Extensio verò comprehensiua congruitatis habet locum solum in fauorabilibus, & maximè in lege, quæ respicit fauorem animæ, quia huiusmodi lex per antonomasiam dicitur fauorabilis, Suar. *in d. c.4. nu.1. in fin.*

8 Secundum principale, quòd agendũ est pro resolutione propositæ difficultatis est, aduertẽdum est proœmium Constitutionum Papalium multum ponderari quotiescumq; de interpretanda mente disponentis agitur Glos. *in l. omnes popul. de iust. & iur.* quia, vt notum est, eius mentem declarat, vt pluribus relatis aiunt Marescot. *li.2. var. resol. c.77. nu.51.* & Rota *decis.153 n.4. & decis.619. n.5. p.1. in recent* & lumen præstat ad repellẽdas omnes ambiguitates, Bal. *in l. cum quid. ff. si cert. pet.* Bart. & DD. *in l. fin. de hered. instit.* latè Ioan. Garz. *de nobilit. in dnus. nu.2. & seqq.* Alder. Mascard. *super stat. concl. 2. nu.176. & seqq.* Rota *decis.185. num.4. par.1. in recent.*

9 His sic prælibatis accedo ad solutionem dubij, & dico posteriorem opinionem mihi longè probabiliorem, & tutiorem esse. Et ratio est, quia in hoc casu fit extensio comprehensiua necessitatis ad euitandã scilicet fraudẽ. Et probatur: nã fraus fit legi, si quod est prohibitum vna via, cẽlcatur concessum alia via, *c. constitutus,* vbi Glos. *per multa iura, verb. in fraudẽ, de consess. preb. c. quanto,* vbi Glos. *verb. in fraudẽ, de priuil. c. si ciuitas de sent. excom. in 6. & c. cũ quid, de reg. iur. eod. lib.* vbi Gl. 2. Ergo in casu nostro, si Superiores cogerent subditos ad sibi detegendum conscientię maculas, non per reseruationem à peccatis, à qua sunt expressè prohibitis sed per reseruationem excõmunicationis ab ipsismet latæ pro eisdẽ peccatis, apertissimè fieret fraus ipsi Decreto, cum non possit dari absolutio à peccatis, nisi prius ablata excõmunicatione. Cum igitur extensio comprehensiua necessitatis procedat etiam in odiosis, (estò illud Decretum esset odiosum) per consequens fundamentum prioris opinionis nihil valet.

10 Dixi *estò illud Decretũ esset odiosum;* nam reuera non est odiosum, ita vt in eo sint seruãda principia legis odiosę: licet enim lex ex vna parte sit odiosa; potest tamen ex altera parte tantum continere fauoris, tantumq; momenti vt in ea seruanda sint principia legis fauorabilis, vt benè tradunt Franch. *in c. sciant cuncti, n.6. de elect. in 6.* Ipsemet Suar. *vbi sup. de legib. c.4. num.5.* Atq; adeò in dubio semper censenda est fauorabilis, Suar. *lib.5. c.3. nu.12.* Modò quare idem non erit asserendũ in casu nostro, vbi licet Decretum sit onerosum Superioribus, est tamen in primis conditum in fauorem animæ, qui fauor est maior omnibus quem possit continere, vt dictusmet Suarez *in princ. d. c.4.* fatetur, & ante eum docuit Franch. *vbi sup.* citans Glos. *in c.1. de tempor. ord. in 6.* & DD. *in c.2. de sim.* & latè Farin. *fragm. crim. p.1. de extens. num.107. 109. & 111. & seqq.*

11 Sed his omnibus dictis objcies, proœmium Constitut. Papalium rationem finalẽ inducere, Dec. *cons.600. in prin.* Aym. *cons.201.* Rota *decis.675. n.1. p.4. diuers. & decis.404 nu.3. decis.491. nu.5. & 364. nu.4. p.1. in recent. & perpetuò, &c.* At finis pręcepti nõ cadit

sub

ſub præcepto, vt eſt cōmune axioma. Ergo præcepti tranſgreſſor non erit, ſeruãs eius verba, licet nō ſeruet finẽ.

12 Antequam hanc obiectionem ſoluamus, prænotanda eſt diſtinctio, quam tradit Adrian. *in 4. vbi de confeſs. q. 5. dub. 4. ad fin. in ſolut. ad 3. arg.* & clarius D. Tho. *1. 2. q. 100. ar. 9. ad 2. Et 2. d. 28. q. vnic. ar. 3. corpore. Et 3. diſt. 36. q. vnic. art. 6. corp. quos omnes refert, & ſequitur* Sanch. *in præcep. decal. lib. 1. c* 14. *nu.* 4. Intentionem, ſcilicet, legiſlatoris eſſe duplicem: vnam de qua intendit præceptũ indicere: alteram, ad quam intendit per præceptũ inducere: Et primam ſolũ aiunt cadere ſub præcepto.

13 Hac distinctione præhabita, nego conſequentiam: nam ex eo quòd finis præcepti non cadat ſub præcepto, non ſequitur, præcepti tranſgreſſorem nō eſſe ſeruantem eius verba, licet nō ſeruet finem: ſed ſequitur, non eſſe tranſgreſſorem præcepti, ſeruantem intentionem legiſlatoris, de qua intendit præceptum indicere; licèt non ſeruet intentionem, ad quam intendit per præceptum inducere.

14 Explico. In caſu noſtro intentio finalis, ad quam intendit per præceptũ inducere Summus Pont. eſt, *nè nonnulli infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem inducantur.* Quæ intentio generalis per ſe ſola ſpectata, & nō coarctata ab aliqua lege, non inducit obligationem; alias ſi obligaret in omnibus caſibus, in quibus hæc expreſſa ratio militat, etiamſi verba non paterentur, vel alia neceſſitas vrgeret; profectò infinita legum poſitiuarum extenſio eſſet facienda, quod eſt abſurdum Suarez *de leg. lib. 6. c. 3. nu. 23.* Intentio verò, de qua intendit præceptum indicere Pontifex in caſu noſtro, eſt eadem ratio generalis, determinata tamen, & applicata illis verbis præcepti, *vt nemo ex Regularium Superioribus ſibi reſeruet peccatorum abſolutionem, exceptis, &c.* Vnde infertur, vltra horum verborũ determinationem, & applicationem, non poſſe cogere illam rationem generalem; niſi adeſſet neceſſitas vitãdi aliquam iniuſtitiam, ſeu abſurditatem, vel fraudem præcepti. Ratio prioris partis huius illationis eſt, quia lex pẽdet ex voluntate; voluntas autem põt vnũ velle, & nō aliud. Quando igitur nō eſt diſparitas inter caſus expreſſos & nō expreſſos, potuit vnũ velle. ſ. expreſſum, & non alium, id eſt non expreſſum, quia libera eſt electio legiſlatoris: Quãdo verò eſt aliqua diſparitas, quæ facilè euenire poteſt ex varijs circumſtãtijs; ita vt magis vrgeat ratio illa generalis in caſu expreſſo, quã in nō expreſſo: tunc prudẽtiſſimè cẽſendus eſt legiſlator magis voluiſſe caſum expreſſum, quã nō expreſſum.

15 Ratio poſterioris partis d. illationis eſt, quia vbi interueniret iniuſtitia, vel fraus legis, ſeu abſurditas contra rectam prudẽtiam, tunc magis eſt attendẽda mens legiſlatoris, quam verba, cum non intẽtio verbis; ſed verba intentioni deſeruire debeant, *c. marc. 1. q. 1. c. humanæ 22. q. 5. c. in his, c. intelligentia, & c. propterea, de verb. ſign. & c. fin. de reg. iur. in 6.* Etiam vbi eſt illis contraria, vt ſupra dictum eſt, &c.

DVBIVM VLT.

Quæ, & quanta ſit iuriſdictio Prælatorum Regularium, in puniendis exceſsibus ſibi ſubditorum?

SVMMARIVM.

1 *Quæ delicta ſint communia, & quæ propria Monachorum?*

2 *Quomodo, & in quibus delictis ſit immediatus Iudex Prælatus Conuentualis?*

3 *Quibuſdam caſibus exceptis, Regulares reguntur iuriſdictione Epiſcopali*

scopali à Prouincialibus, & Generali.

Ex quibus dignoscatur iurisdictio Episcopalis?

4 *Quomodo, & in quibus delictis possint cognoscere Generalis, & Prouinciales causas fratrum subditorum.*

5 *In visitatione quomodo procedatur?*

6 *Quomodo, & in quibus delictis procedant Prælati Conuentuales de iure communi, & secundum Regulam S. Augustini, & S. Benedicti?*

7 *Exponuntur cap. nullam, & c. Abbates 18. q. 2.*

1 DVpliciter possunt considerari delicta in casu, & ad effectum, de quò agitur, iuxtà distinctionem Ægidij *cons. 5.* quem sequuta est Rota *decis. 15. nu. 11. p. 1. in recent.* Primò, scilicet, vt sunt propria Monachorum, quia contra Regulam, vel Constitut. Ordinis, &c. vtputa si quis Religiosus contra Regulæ institutum abstinentiam frangeret, vel contra Constitutiones Ordinis silentiū non retineret, vel contra Capituli, seu Prælati ni disciplinā ageret, & huiusmodi, &c. Secundò verò considerantur delicta, vt sunt communia, quia videlicet offendunt communem cōuersationem, & quò ad omnes sunt delicta, vt furtum, homicidium, & similia.

2 In delictis ergo primi generis immediatus Iudex est Prælatus Conuentualis, priuatiuè ad Prouincialem, seu Generalem, quatenus extraiudicialiter hæc faciat: sed solum per viam pœnitentiæ corrigat, & statutis Regulæ, Capituli, & Superiorum suorum inhæreat, tam in cognitione, quam decisione, Marescot. *lib. 2. var. resol. c. 34. nu. 129. 130. & 131.* Rota *decis. 78 p. 1. diuers. d. decis. 15. num. 5. 6 7. & 12. & decis. 10. nu. 1. & 3. p. 1. in recent.*

3 Dixi, *priuatiuè ad Generalem, siue Prouincialem*, & non *ad Episcopum*, vt iidem DD. cit. loquuntur, quia hodie ferè omnes Regulares, cum totaliter eximantur à iurisdictione Episcopi, exceptis quibusdam casibus, iuxta notata *dub. 49. nu. 13.* per consequens loco Episcoporum habent Prouinciales & Generalem. Consequentia patet: nam iurisdictio Episcopalis, vel quasi Episcopalis probatur, prout resoluit Rota *decis. 361. nu 1. corā Card. Mant.* ex iurisdictione ciuili; & criminali, deputādi, scilicet, Vicarios, Prætores, & Iudices absque alicuius contradictione, & similiter ex exercitatione iurisdictionis Eccles. visitandi Ecclesias suas, coercendi Clericos delinquentes, & de criminibus accusatos: Et item probatur ex hoc, quia minor Episcopo causas criminales non agit, vt firmat eadem Rota *d. decis. 15. n. 8. p. 1. in recent. quam sequitur* Marescot. *lib. 2. var. resol. c. 34. nu. 135.* Modò cū hæc omnia videamus quotidie exerceri tantummodo à Generalibus, & Prouincialibus, clarum est ipsos loco Episcoporum regere sibi subditos, vt conclusum est *d. dub. 49.*

4 In delictis secundi generis, & item quandocumque agitur in figura iudicij: tunc ad solos iurisdictionem Episcopalem exercentes spectat, & reseruatur cognitio, & correctio. Ita concludunt omnes DD. *in c. quanto*, vbi Innoc. *ad med. vers. hoc autem benè credimus, n. 2.* Host. *col. 3 an princ. vers. si autem Monachus crimin.* Anchar. *n. 6. vers. causas autem crimin.* Belamer. *n 4.* Butr. *num. 10.* Henrich. Boich. *nu. 4. de off. ord.* Firman *de Epis. lib. 4. p. 2. q. 35. n 81.* Franch. *in c. nullus nu. 3. ad fi. de elect.* Grac. *discept. forens. c. 270. nu. 24. & seqq. & tandem multis iuribus adductis, & solutis in contrarium obiectis*, Marescot. *vbi sup. num. 125.* & Rota *in omnibus præallegatis decisionibus in superiori assertione.*

5 Caue tamen, nè hinc inferas, correctionem, & cognitionem delictorum, etiam primi generis, non competere Prouincialibus, & Generalibus, maximè

ximè in visitatione. Quia possunt omnium, & leuium, & grauium causas quocumq; modo cognoscere: in visitatione namque iudicialiter non proceduur, sed tantummodo per viam inquisitionis, præparatoriam ad morum correctionem, *c.1.§. sanè de censibus in 6. cap. placuit* 10.q 1. Specul. *de inquis. §.2. num.6. & 9.* Paul. *in tract. de visit. p.2.q.7.nu.12.* & Rota *d.decis.20. num.1.par.1. in recent.*

6 Sed his sic constitutis & declaratis, obijcies primò, delicta quandoq; vtramq; deformitatem prænotatam continere, quia, videlicet, offendunt communem conuersationem, & regularem disciplinam, qualia sunt furtum, adulterium, & similia, &c. quæ contraria sunt præcepto Dei, & regulari obseruantiæ. In his autem non solum Episcopus; sed etiam Abbas, seu Prior potest procedere, etiam per viam inquisitionis, non quidem iudicialiter, vt Episcopus, seu tantummodo sine strepitu, & figura iudicij, secundum Constitutiones Regulæ, Panormit. *in repet. c. si quis Clericum n.47. de for. compet.* & Rota *decis.17. nu.2. p.1. in recent.* Ergo per hæc limitanda erunt supradicta.

Respondeo, quidquid sit de Superioribus Conuentualibus aliarum Religionum, quarum priuilegia, consuetudines, & instituta inspicienda sunt, illud certum esse, de iure, scilicet communi concedi Superioribus Conuentualibus facultatem visitandi Regulares sibi subditos, eos corrigendi, censuras in ipsos fulminandi, iuxta dicta *dub.116.* carceribus mancipādi; sed cùm temperamento, quatenus sine strepitu, & figura iudicij hæc faciant, vt toties dictum est, si iurisdictione quasi Episcopali non gaudeant Rota *decis.17. num.2. par.1. in recent.* per multos textus ibi ab informantibus adductos: vnde dico, facultatem eis concessam à iure communi, & secundum Regulam S. Augustini, ac S. Benedicti, & à consuetudine puniendi, & corrigendi, restringi ad ea, quæ concernunt delicta regularia, & alia leuia, nec vnquam eis permitti iudicialem cognitionem: Grauium verò correctio, & iudicialis cognitio spectat, & reseruatur Prouinciali, vel Generali. Ita in terminis tradit Rota *d. decis.20. nu.3. par.1. in recent.*

7 Obijcies secundò, *c. nullam* 18.q.2. vbi dicitur, *totam potestatem pertinere ad Abbatem?* Respondeo cum Rota *d.decis.15.n.11.p.1.in recent.* non propterea excludi Episcopum, sed totam potestatem ita pertinere ad Abbatem, quod non ad Monachos.

Obijcies tertiò, *c. Abbates* 18.q.2. Respondeo cum eadem Rota *ubi sup.* proximè ibi sermonem haberi de obedientia, quæ nihil commune habet cū iurisdictione, circa delictorum punitionem: habet namq; text. *Monachi Abbatibus omni obedientia subiaceant;* Et dum subditur. *Et reum se ille Abbas futurum cognoscat, qui in huiusmodi personas non regulariter* (hoc est, non secundum Regulam, vt exponit Rota) *animaduerterit*: supponitur delictum esse de his, quæ Regulam continent.

FINIS.

INDEX
COPIOSISSIMVS
RERVM,

Et verborum, quæ in hoc Tractatu continentur.

Numerus prior indicat Dubium; posterior verò numerum marginalem.

Confir-

Confirmatio Confirmator.

Conscientia.

Consensus.

Consequens.

Con-

Debi-

Qua

teneatur

quibus

I N D E X.

Si verò

An Papa

Nox.

Obiectio.

Obiectio.

Occultum.

Œ

Opinio.

Oppositio.

In

 nem,

adhibitis

Subditus.

Tractatus.

FINIS INDEX.

Errata sic corrige benigne Lector.

PAg. 3 n 5 ædita. lege: edita ibidem in summario n. 5. Quid imponet. l quid importet. eadem pag. n. 2. scrutinij scilicet compromissi l. scrutinij scilicet, Compromissi p. 4 n 6 & alibi. Prelatum. l. Prælatum. p 7 n 1 & alibi repræsentent. l. repræsenteat ibid n 3. decessionibus l. decisionibus. p. 8. n. 6 expræssum. l. expressum. p. 10 n 21. & alibi comprahensum l comprehensum p. 20. n. 2. nullo modo. l vllo modo. p 21. n. 4. manere in suo robore, & in sua firmitate persistere. l. maneant in suo robore, & in sua firmitate persistãt. p 23. o. 3. signati. l. signata. p 20. n. 7. ob morbũ, quo aliqua Prouincia, quod absit, grassaretur l. ob morbum, qui in aliqua Prouincia, quod absit, grassaretur, p. 21. n. 1. commdè. l commodè p. 23. n. 10 secundo quia sicut. deleatur (sicuti) vel addatur in fine. Ita pari ratione, p 25 n. 2. tergiuersione, l. tergiuersatione, ibid. cælari, l. celari, p. 26. n 21. quando. l quando, p. 29. essent nullus, l esset nullus, p. 32. in fine § solet. substituendum Pontificẽ. l. Summũ Põtificẽ, ibi Eeclesia l. Ecclesiæ p. 33. n. 3. nõ sit. l. non sit, ibid. n 4. libentur, l libentius, p. 34. o. 1. breuians. l. breuitatis, p. 34. n. 7. virtute conspicuo. l conspicuos, p. 37. n. 3 monstra uero. l. monstrauero, p. 38. in tit. dubij Præfatarũ. l Prælatorum, p. 38. n. 2. l. seruatores, seruatorea, p 39. n. 5. probatum est. l. probatum est, pag. 41. in sum. n. 1. Quod placent. l. Quot placent, p 51. n. 6. vt non posit exhiberi procuratorem. l. vt non possit exhiberi per procuratorem, ibid. n. 7. possit Regulates. l possint, p. 53. n. 9. Procuratorem habente l. habentem p. 54 o. 1. compromissariaratum. l. compromissariatum, p 59. n. 13. Qui dieit. l. dicit, p 61. n. 3. in sum. electionem. l. electionem, pag 65. n 4. studeane. l studeant, p. 66. n 5. moderatamque. l. moderataque, ibid o. 6 militat quoque eadem. l. militet p 67. n. 9. proniderei. l prouidere, p 69. n. 3 concedi. l. concedit, p. 70 n. 5. summariam. l. summariũ p. 71. eligere gremio. l eligere de gremio, p. 58. n. 5. captari. l. captare p. 72. § si vero, diuersæ. l diuersæ, p. 77. n. 7 Interpretum. l. interpretum p. 58. n. 8. mortaliter. l. moraliter p. 84. o. 8. cædat. l. cedat p. 87. n 6. improbatur. l. improbatua, p. 91. n. 10. attendentur. l attendantur p. 91. in sum. n. 1. perest. l. potest p 91. n 2. eccesiæ. l. ecclesiæ ibid. in sum. n. 1. exhibet. l. exhibet p. 74. finctione. l. fictione, ibi. in tit. Quæ confirmatio electioni. l electionis. p. 97. o. 17. prefectissima. l. perfectissima, ibi. n. 19. de est. l. deest. (alia similia corrige) p 98. in sum. n. 11. electione. l electionem p 102. n. 17 desperari de lectione. l. de electione, ibi. quare. l qua re p. 104. nu 5. cum alij. l cum alijs, ibi. n. 6 latentis vitij. l. latentia, ibi. n. 7. fensu. l. sensu, p. 110. n 3. omne thesaurum. l omnia thesaurus p. 11. in sum n. 4 an sit multiplicanda. l. an fiat p. 115. o. 7. omnem. l omnes p. 1. 1. in sum. n 12. idem electori. l. eidem electori, purgant confirmant. l. purgat confirmat p. 122. o. 4. cadentia in constantem. l. cadens p. 123 n 21 non esset. l non esset p. 125. n. 17. Greg. XV. l. Greg. X. p. 133. o 2. pura mentalia. l. putè mentalia, p 140. n. 2. in sum. fuissent. l. fuisset p. 142. n. 10. si celebranda. l. sit celebranda p. 145 n. 1. digniaas. l dignitas p. 150 non tamen. l. non tantum, p 156. in sum. n. 1. quibusuis. l. quibus p. 152. n 9. illæ processus. l. ille processus p. 160. reloquos. l. reliquos p 172. o 1. cõsiderãdũ. l. cõsiderãdũ p 172. n. 3. infantiã. l infantiũ p. 175. n. 5. sit beneficiom. l sit beneficium p 165 n. 1. mumera. l. munera ibid. non prohibere exercere. l non prohiberi exercere. ibi. Hęc hucusque dicta intellige, vt non procedat. l. vt non procedant p. 163 n. 10 ve l. l. vel p 161. n 1 prouenientem. l. prouenientem p. 166. n. 9 quodque. l. quoque p. 169. n. 13. amplectãtur. l. amplectantur p. 178. n. 10 in fine cõcessionis Greg. XIV. debet addi (possint) vel aliud verbũ æquipollens huic p 179 n 1 tradit. l. tradita. ibi m. 3. esse, verisimiliter. l. esset verisimiliter, p. 182 n. 1. tradunt. l. traduntur p. 183. n. 3 qui emanaret l. quæ emanaret, p. 185 n. 1. adipiscit. l. adipiscitur p. 188. in princ ad fuisse. l. adfuisse p. 188. n 5. Quæ omnia liquido constat. l. constant p 190. n. 5. etiam si statuta fuerit. l. statua p. 192. num. 5. transeant. l. transeat ibi. o 6. & idem si iuris. l. & idem iuris. ibid. n. 8. priuati. l priuati p. 192. in princ Innocentius. l. Innocentij, p 193 n. 4 filijs Cathecumenorum. l de filijs cathec p 194. n 2. ex dicta generationem maculata, l ex dicta generatione, p. 200. in princ an vero possint. l an vero 2. possint p. 208. inhabilitati. l. inhabilitate. ibi. o. 5. in fine tractauerint. l. tractauerit, p 212. in sum. n. 2. cum scrutatoribus. l. cum p 214. nullo modo. l. vllo modo p. 215. n 10. neque n. defensiones. l. defensiones. o. p. 216. n. 3. si alites V G. vitare non possunt. l nisi aliter V. G vitare nõ possint, vel si aliter vitare possunt p. 227. n. 7 temperaneus. l temporaneus. ibid. o. 6 est temperamentum. l. est temporaneum p. 231. o. 5. quam Prælati Regulares. l quam Prælatos Regulares p. 234. n 3 seu l. se. ibi. n. 4. delegaato. l. delegato, p. 235. in sum. Secua si vitio. l Secua si vitio formæ p. 240. n. 11 . Paulus l. Paulum p. 241. 10 sum. iure communi. l iuri p. 157. n. 5. contrarium. l. contrarius ibi. n. 6. conuentualium seruandam. l. conuenwentualium electione seruandam p. 259 o. 1. plenissimæ. l. plenissime, p. 261. desiderant. l. desiderat p 262. in prioe. iussum. l. iussum. ibi. n. 5. Superior. l. Superiore, ibi non deuoluit. l deuoluit p. 166 u 4 circa fin. concurrunt in vna persona. l. in vna, vel in eadem persona.

In Præfatione. Huiusce autem rei ratio eam esse. l. rationem eam esse ibid. conspici. l. conspicui.

Multi alij errores puta duplicatio alicuius consonantis, quæ non deberet duplicari, vel syllaba cum diphtongo, sine qua deberet scribi, positio vnius literæ pro alia puta n. pro u. & vice versa coniunctio duorum verborum, & alij similes relinquuntur corrigendi prudentiæ Lectoris.

